

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Τμήμα Φιλολογίας

Οδηγός Σπουδών

2024-2025

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

2024-2025

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Πρόεδρος:

Ευφημία Καρακάντζα

Καθηγήτρια

Αναπληρώτρια Πρόεδρος:

Αγγελική Σύρκου

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Γραμματέας:

Φώτης Κασπίρης

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ.....

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ.....

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: ΟΔΗΓΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ.....

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ / ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΩΝ.....

Μέλη ΔΕΠ

Α. Ειδίκευση Κλασικών Σπουδών

Καθηγητές / Καθηγήτριες

Καρακάντζα Ευφημία

Λίпка Μιχαήλ

Ράγκος Σπύρος

Αναπληρώτριες Καθηγήτριες

Γεωργιάδου Αριστούλα

Παπαχρυσόστομου Αθηνά

Σύρκου Αγγελική

Χαραλαμπόπουλος Νικόλαος

Επίκουροι Καθηγητές / Επίκουρες Καθηγήτριες

Καζαντζίδης Γιώργος

Οικονομοπούλου Κατερίνα

Μέλος ΕΔΙΠ

Ποταμίτη Άννα

Β. Ειδίκευση Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών

Καθηγήτριες

Αθήνη Στέση

Γκότση Γεωργία

Κωστίου Κατερίνα

Αναπληρωτές Καθηγητές / Αναπληρώτριες Καθηγήτριες

Κατσιγιάννη Άννα-Μαρίνα

Κιαπίδου Ειρήνη-Σοφία

Παπαθεοδώρου Ιωάννης

Επίκουροι Καθηγητές / Επίκουρες Καθηγήτριες

Νούσια Φεβρωνία

Χρυσόγελος Κωνσταντίνος

Γ. Ειδίκευση Γλωσσολογίας

Καθηγητές / Καθηγήτριες

Αρχάκης Αργύρης

Ξυδόπουλος Γιώργος Ι.

Παπαζαχαρίου Δημήτρης

Ρούσσου Άννα

Αναπληρωτές Καθηγητές

Μαρκόπουλος Θεόδωρος

Επίκουροι Καθηγητές

Βλάχος Χρήστος

Κουτσούκος Νίκος

Μέλη ΕΔΙΠ

Ιερωνυμάκη Θάλεια

Μεσσήνης Γιάννης

Παπαδοπούλου Ζαφειρούλα

Παπαχριστόπουλος Νίκος

Χρυσάφη Ανδρονίκη

Μέλη ΕΤΕΠ

Ανδρικοπούλου Αγγελική (σε άδεια)

Γραμματεία Τμήματος Φιλολογίας

Γραμματέας

Κασπίρης Φώτης

Διοικητικό Προσωπικό

Κεραμόντε Μαρία

Ντζελέπη Αλεξάνδρα

Παπακωνσταντινόπουλος Διονύσιος

Κανονισμός Σπουδών

Μαθήματα - Διδασκαλία

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας, με βάση το Π.Δ. 167/2001, προσφέρει τρεις (3) Ειδικεύσεις: α) Κλασικών Σπουδών β) Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών (ΒΝΕΣ) και γ) Γλωσσολογίας.

Τα μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών που περιλαμβάνει τα μαθήματα των τεσσάρων πρώτων εξαμήνων είναι κοινά για όλες τις φοιτήτριες / όλους τους φοιτητές. Από το 5^ο εξάμηνο ξεκινά ο δεύτερος κύκλος σπουδών, τα προγράμματα ειδίκευσης: α) Κλασικών Σπουδών β) Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών (ΒΝΕΣ) και γ) Γλωσσολογίας. Η φοιτήτρια / Ο φοιτητής / υποχρεούται στο 5^ο εξάμηνο να επιλέξει μια από τις τρεις ειδικεύσεις. Σε περίπτωση που κάποια φοιτήτρια / κάποιος φοιτητής θέλει να αλλάξει ειδίκευση, αυτό μπορεί να το κάνει μέχρι το 7^ο εξάμηνο. Με την αλλαγή της ειδίκευσης τής / τού αναγνωρίζονται τα μαθήματα που είχε ολοκληρώσει επιτυχώς από την προηγούμενη ειδίκευση και προσφέρονται στη νέα ειδίκευση. Τα υπόλοιπα εμφανίζονται στην καρτέλα τής / του χωρίς να προσμετρώνται στο πτυχίο.

Η «Ξένη Γλώσσα» είναι «προαιρετικό μάθημα» και δεν περιλαμβάνεται στον απαιτούμενο αριθμό μαθημάτων, υποχρεωτικών ή επιλογής ή επιλογής άλλης ειδίκευσης για την απόκτηση πτυχίου.

Τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών είναι τρίωρα, αντιστοιχούν σε τρεις (3) διδακτικές μονάδες, έκαστο με Συντελεστή Βαρύτητας 1,5 και έχουν διάρκεια ενός εξαμήνου. Η διδασκαλία τους γίνεται με παραδόσεις, ή με παραδόσεις και φροντιστήρια ή με παραδόσεις, φροντιστήρια και εργαστήρια.

Όλα τα μαθήματα του Α΄ και Β΄ Κύκλου Σπουδών (υποχρεωτικά και επιλογής) αντιστοιχούν σε 5 πιστωτικές μονάδες (ECTS) το καθένα.

Η κατανομή των εξαμηνιαίων μαθημάτων σε εξάμηνα είναι υποχρεωτική για τις φοιτήτριες /τους φοιτητές.

Αρμόδια για την κατάρτιση του Προγράμματος Σπουδών είναι η Συνέλευση του Τμήματος. Το Πρόγραμμα Σπουδών αναθεωρείται κάθε Μάιο.

Φοίτηση - Εξετάσεις

Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου και λήγει την 31η Αυγούστου του επομένου. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται χρονικά σε δύο εξάμηνα. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον 13 πλήρεις εβδομάδες για διδασκαλία.

Οι εξεταστικές περίοδοι είναι τρεις, του Ιανουαρίου, του Ιουνίου και του Σεπτεμβρίου. Οι εξετάσεις του χειμερινού εξαμήνου αρχίζουν 1 εβδομάδα μετά την περάτωση των μαθημάτων του εξαμήνου, διαρκούν 3 εβδομάδες και ακολουθούνται κατά κανόνα από 1 ελεύθερη εβδομάδα πριν την έναρξη διδασκαλίας των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου. Οι εξετάσεις του εαρινού εξαμήνου αρχίζουν μία εβδομάδα μετά την περάτωση των μαθημάτων του εξαμήνου, διαρκούν 3 εβδομάδες και λήγουν κατά κανόνα μέχρι τις 30 Ιουνίου. Το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει στις 30 Σεπτεμβρίου 2024 και λήγει στις 10 Ιανουαρίου 2025 και το εαρινό εξάμηνο αρχίζει στις 17 Φεβρουαρίου 2025 και λήγει στις 30 Μαΐου 2025. Οι ακριβείς ημερομηνίες καθορίζονται από τη Σύγκλητο κάθε χρόνο. Με απόφαση της Συγκλήτου μετά από πρόταση της Συνέλευσης του Τμήματος επιτρέπεται παράταση της διάρκειας του εξαμήνου μέχρι δύο το πολύ εβδομάδες προκειμένου να συμπληρωθεί ο απαιτούμενος ελάχιστος αριθμός εβδομάδων διδασκαλίας.

Κατά την εξεταστική περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου εξετάζονται μόνο τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου. Αντίστοιχα, κατά την εξεταστική περίοδο

του Ιουνίου εξετάζονται μόνο τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου. Η εξεταστική περίοδος του Σεπτεμβρίου είναι επαναληπτική και σε αυτή εξετάζονται τα μαθήματα και του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου. Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές εξετάζονται μόνο στα μαθήματα που έχουν δηλώσει στα αντίστοιχα εξάμηνα.

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές που έχουν περατώσει την κανονική φοίτηση των 8 εξαμήνων σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών έχουν τη δυνατότητα να εξεταστούν στην εξεταστική περίοδο του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου σε μαθήματα και των δύο εξαμήνων με την προϋπόθεση ότι αυτά προσφέρονται κατά το ακαδημαϊκό έτος στο οποίο επιθυμούν να εξεταστούν. Η εξέταση των μαθημάτων εαρινού εξαμήνου κατά την εξεταστική περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου γίνεται στα μαθήματα που φοιτήτριες και οι φοιτητές είχαν δηλώσει κατά το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος.

(Περισσότερες πληροφορίες στο σχετικό κεφάλαιο του Εσωτερικού Κανονισμού του ΠΠ (Κεφάλαιο Ζ) https://www.upatras.gr/wp-content/uploads/2023/09/FEK-2023-Tefxos-B-05468-downloaded-18_09_2023-1.pdf

Η βαθμολογία σε κάθε μάθημα καθορίζεται από τη διδάσκουσα / τον διδάσκοντα, η οποία / ο οποίος υποχρεούται να οργανώσει κατά την κρίση της / του γραπτές ή και προφορικές εξετάσεις.

Για την απόκτηση του πτυχίου απαιτείται οι φοιτήτριες / φοιτητές να επιτύχουν συνολικά 240 ECTS και 30 ECTS ανά εξάμηνο κατανεμημένα ως εξής: για τον πρώτο κύκλο σπουδών οφείλουν να εξεταστούν επιτυχώς σε 18 υποχρεωτικά μαθήματα και 6 μαθήματα επιλογής σε σύνολο 24 μαθημάτων όπως έχουν οριστεί στο πρόγραμμα σπουδών. Για τον δεύτερο κύκλο σπουδών απαιτείται η επιτυχής εξέταση, για την Κλασική ειδίκευση, σε 8 υποχρεωτικά μαθήματα ειδίκευσης, σε τουλάχιστον 4 επιλογής μαθήματα ειδίκευσης και έως 12 μαθήματα επιλογής είτε της ειδίκευσης είτε άλλων ειδικεύσεων σε σύνολο 24 μαθημάτων. Για την ειδίκευση ΒΝΕΣ απαιτείται η επιτυχής εξέταση σε 8 υποχρεωτικά μαθήματα ειδίκευσης, σε τουλάχιστον 4 επιλογής μαθήματα ειδίκευσης και έως 12 μαθήματα επιλογής είτε της ειδίκευσης είτε άλλων ειδικεύσεων σε σύνολο 24 μαθημάτων. Για την ειδίκευση Γλωσσολογίας απαιτείται η επιτυχής εξέταση στα υποχρεωτικά μαθήματα ειδίκευσης “Μορφολογία”, “Φωνολογία”, “Σύνταξη”, σε τουλάχιστον 9 επιλογής μαθήματα ειδίκευσης και έως 12 μαθήματα επιλογής είτε της ειδίκευσης είτε άλλων ειδικεύσεων σε σύνολο 24 μαθημάτων.

Μετά από αιτιολογημένη αίτηση της ενδιαφερόμενης φοιτήτριας / του ενδιαφερόμενου φοιτητή (**αφορά φοιτήτριες / φοιτητές που βρίσκονται από το πρώτο έτος φοίτησης μέχρι το τέταρτο έτος και όχι επί πτυχίω φοιτήτριες / φοιτητές**) προς τη Γραμματεία του Τμήματος είναι δυνατή η επανεξέταση με σκοπό τη βελτίωση της βαθμολογίας της / του (προακτέου βαθμού). Η επανεξέταση επιτρέπεται κατά την επαναληπτική εξέταση Σεπτεμβρίου **για ένα (1) μάθημα του χειμερινού και/ή ένα (1) μάθημα του εαρινού εξαμήνου** του ίδιου ακαδημαϊκού έτους και μόνο.

Οι φοιτήτριες / φοιτητές του Δ' έτους δύνανται να εκπονήσουν Πτυχιακή Εργασία, η οποία αντιστοιχεί σε 10 ECTS και αντικαθιστά δύο (2) μαθήματα επιλογής, ένα μάθημα επιλογής 7^{ου} εξαμήνου και ένα μάθημα επιλογής 8^{ου} εξαμήνου. Η φοιτήτρια / ο φοιτητής που θα επιλέξει «Πτυχιακή Εργασία» στο 7^ο εξάμηνο οφείλει να επιλέξει το ίδιο μάθημα και στο 8^ο εξάμηνο. Η φοιτήτρια / ο φοιτητής που ενδιαφέρεται να εκπονήσει «Πτυχιακή Εργασία» με την εγγραφή του / της στο 7^ο εξάμηνο και κατόπιν συνεννόησης με μέλος ΔΕΠ του Τμήματος αποφασίζουν τον τίτλο της πτυχιακής εργασίας και η φοιτήτρια / ο φοιτητής το δηλώνει στη Γραμματεία.

Οι φοιτήτριες / φοιτητές του Δ' έτους κατόπιν αίτησής τους και αφού επιλεγούν από την Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης, καλύπτοντας συγκεκριμένα κριτήρια, δύνανται να υλοποιήσουν την «Πρακτική Άσκηση Τελειοφοίτων», η οποία αντικαθιστά ένα (1) μάθημα επιλογής άλλης ειδίκευσης και αντιστοιχεί σε 5 ECTS.

Οι φοιτήτρες / φοιτητές που έχουν εισαχθεί στο Τμήμα είτε με μετεγγραφή είτε με κατατακτήριες εξετάσεις μπορούν κατόπιν αίτησής τους προς το Τμήμα επισυνάπτοντας αναλυτική βαθμολογία και το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος προέλευσης και με έγκριση της Συνέλευσης να αναγνωρίσουν μαθήματα στα οποία έχουν εξεταστεί επιτυχώς στο Τμήμα προέλευσης.

Στις φοιτήτριες / στους φοιτητές που συμμετείχαν στο πρόγραμμα "ERASMUS", κατόπιν αίτησής τους και εισήγησης του υπεύθυνου του Τμήματος για το πρόγραμμα "ERASMUS" και με την έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος, αναγνωρίζονται τα μαθήματα τα οποία έχει

ολοκληρώσει επιτυχώς η φοιτήτρια / ο φοιτητής στο Πανεπιστήμιο της αλλοδαπής και αντιστοιχούν στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας.

Απόκτηση Πτυχίου - Τρόπος Υπολογισμού Βαθμού Πτυχίου

Για την απόκτηση Πτυχίου Φιλολογίας με ειδίκευση είτε «Κλασικών Σπουδών» είτε «Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών» είτε «Γλωσσολογίας» απαιτείται η φοίτηση σε 8 εξάμηνα (τέσσερα έτη σπουδών) και η επιτυχής εξέταση στα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών όπως αναλύθηκε παραπάνω.

Για τον υπολογισμό του βαθμού Πτυχίου προστίθεται ο βαθμός κάθε μαθήματος και το άθροισμα διαιρείται με τον αριθμό των μαθημάτων που προσμετρούνται για το πτυχίο (48 μαθήματα).

Δεν υπολογίζονται στον βαθμό του Πτυχίου οι βαθμοί των μαθημάτων που πέτυχαν σε άλλη ειδίκευση, σε περίπτωση αλλαγής ειδίκευσης, και δεν προσφέρονται στη νέα ειδίκευση.

Ορκωμοσία Φοιτητών / Φοιτητριών

Οι φοιτήτριες / φοιτητές που θεωρούν ότι έχουν ή πρόκειται να ολοκληρώσουν άμεσα τις υποχρεώσεις τους, σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερόμενα, και επιθυμούν να λάβουν μέρος σε προσεχή τελετή Ορκωμοσίας οφείλουν να το δηλώνουν εγγράφως στη Γραμματεία του Τμήματος, τουλάχιστον ένα (1) μήνα πριν και σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση που αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Επιπλέον, για τη συμμετοχή τους στην τελετή Ορκωμοσίας, οι ενδιαφερόμενες φοιτήτριες / ενδιαφερόμενοι φοιτητές, εφόσον έχουν τελικά ολοκληρώσει τις υποχρεώσεις τους στο Τμήμα, οφείλουν να καταθέτουν μαζί με την αίτησή τους και τα παρακάτω απαραίτητα δικαιολογητικά, εντός της αποκλειστικής προθεσμίας που υποδεικνύεται με ανακοίνωση της Γραμματείας του Τμήματος.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ:

- Αίτηση (διατίθεται στη Γραμματεία)
- Υπεύθυνη Δήλωση του ν. 1566/86, ότι:
  - Δεν παίρνουν κουπόνια σίτισης για το αντίστοιχο Ακαδημαϊκό Έτος
  - Δεν έχουν εκκρεμότητα με τη Φοιτητική Εστία
  - Δεν έχουν φοιτητικό Βιβλιάριο Υγείας

- Πάσο - Φοιτητική Ταυτότητα

Ορκωμοσία φοιτητριών / φοιτητών διενεργείται μετά το πέρας των επίσημων εξεταστικών περιόδων Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου, Ιουνίου και Σεπτεμβρίου του Τμήματος.

Έναρξη και Λήξη Μαθημάτων και Εξετάσεων

Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου και λήγει την 31η Αυγούστου του επομένου. Η έναρξη και η λήξη μαθημάτων και εξετάσεων καθορίζονται κατά ακαδημαϊκό έτος μετά από απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου.

Επίσημες Αργίες

- Εθνική εορτή: 28η Οκτωβρίου
- Πολυτεχνείο: 17η Νοεμβρίου
- Αγίου Ανδρέου: 30η Νοεμβρίου
- Διακοπές Χριστουγέννων - Νέου Έτους: από 24η Δεκεμβρίου μέχρι και 6η Ιανουαρίου
- Πανεπιστημιακή εορτή Τριών Ιεραρχών: 30η Ιανουαρίου
- Καθαρά Δευτέρα
- Εθνική Εορτή: 25η Μαρτίου

- Διακοπές Πάσχα: από το Σάββατο του Λαζάρου μέχρι την Κυριακή του Θωμά.
- Πρωτομαγιά
- Διακοπή μαθημάτων: Την ημέρα των φοιτητικών εκλογών

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α΄ ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ

Α΄ Εξάμηνο

A/A	Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Ωρες/εβ δ Δ Φ Ε	Π.Μ. (ECTS)	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ						
1.	PHL_Y101	Εισαγωγή στην Κλασική Φιλολογία	3 0 0	5	Κλασική	ΠΑΠΑΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
2.	PHL_Y102	Αρχαία Ελληνική Θεματογραφία	3 1 0	5	Κλασική	ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ (ΦΡΟΝΤ. ΠΟΤΑΜΙΤΗ)
3.	PHL_Y104	Εισαγωγή στη Βυζαντινή Φιλολογία	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΚΙΑΠΙΔΟΥ
4.	PHL_Y108	Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία	3 1 0	5	ΒΝΕΣ	ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ (ΦΡΟΝΤ. ΧΡΥΣΑΦΗ)
5.	PHL_Y106	Εισαγωγή στη Γλωσσολογία I	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΑΡΧΑΚΗΣ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ						
1.	PHL_Y107	Αρχαία Ελληνική Ιστορία	3 0 0	5	Γενικής Παιδείας	ΣΥΡΚΟΥ
2.	PHL_Y207	Ελληνική Ιστορία 19 ^{ος} - 20 ^{ος} Αιώνας	3 0 0	5	Γενικής Παιδείας	ΛΕΜΟΝΙΔΟΥ
3.	PHL_1000	Ελληνική Γλώσσα I (ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ / ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ ERASMUS+)	6 0 0	6	Γενικής Παιδείας	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ
4.	PHL_1001	Εισαγωγή στον Ελληνικό Πολιτισμό (ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ / ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ ERASMUS+)	6 0 0	6	Γενικής Παιδείας	ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΡΑΚΑΝΤΖΑ

Β΄ Εξάμηνο

A/A	Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Ωρες/εβ Δ Φ Ε	Π.Μ. (ECTS)	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ						
1.	PHL_Y201	Αρχαϊκό Έπος: Όμηρος	3 0 0	5	Κλασική	ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ

2.	PHL_Y103	Λατινική Θεματογραφία	3 0 0	5	Κλασική	ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ
3.	PHL_Y203	Εισαγωγή στον Πλάτωνα	3 0 0	5	Κλασική	ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ
4.	PHL_Y303	Ο Σολωμός και η Επτανησιακή Σχολή	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΙΕΡΩΝΥΜΑΚΗ
5.	PHL_Y206	Εισαγωγή στη Γλωσσολογία II	3 1 0	5	Γλωσσολογία	ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ (ΦΡΟΝΤ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ)

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠΙΛΟΓΗ 1 ΜΑΘΗΜΑ)

1.	PHL_E302	Ελληνιστική και Ρωμαϊκή Ιστορία	3 0 0	5	Γενικής Παιδείας	ΣΥΡΚΟΥ
2.	PHL_Y305	Βυζαντινή Ιστορία	3 0 0	5	Γενικής Παιδείας	ΑΝΑΘΕΣΗ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
3.	PHL_1000	Ελληνική Γλώσσα I (ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ / ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ ERASMUS+)		6	Γενικής Παιδείας	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ
4.	PHL_1001	Εισαγωγή στον Ελληνικό Πολιτισμό (ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ / ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ ERASMUS+)		6	Γενικής Παιδείας	ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΡΑΚΑΝΤΖΑ

Γ' Εξάμηνο

Α/Α	Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Ωρες/εβδ Δ Φ Ε	Π.Μ. (ECTS)	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ						
1.	PHL_Y301	Ο Σοφοκλής και η Πόλις	3 0 0	5	Κλασική	ΚΑΡΑΚΑΝΤΖΑ
2.	PHL_Y302	Διδώ. Η τραγική ηρωίδα στο 4 ^ο βιβλίο της <i>Αινειάδας</i> του Βιργιλίου	3 0 0	5	Κλασική	ΛΙΠΚΑ
3.	PHL_B504	Βυζαντινά Κείμενα και Πολιτισμός	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΝΟΥΣΙΑ
4.	PHL_E306	Περιγραφική ανάλυση της Νέας Ελληνικής	3 1 0	5	Γλωσσολογία/ Παιδαγωγική Επάρκεια	ΒΛΑΧΟΣ (ΦΡΟΝΤ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ)

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠΙΛΟΓΗ 2 ΜΑΘΗΜΑΤΑ)						
1.	PHL_E317	Θαῦμα <i>ιδέσθαι</i> : μαγεία, μεταμορφώσεις, παράδοξα στην ελληνική και ρωμαϊκή αρχαιότητα	3 0 0	5	Κλασική	ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΗΣ
2.	PHL_Y207	Ελληνική Ιστορία 19 ^{ος} - 20 ^{ος} Αιώνας	3 0 0	5	Γενικής παιδείας	ΛΕΜΟΝΙΔΟΥ
3.	PHL_Y107	Αρχαία Ελληνική Ιστορία	3 0 0	5	Γενικής Παιδείας	ΣΥΡΚΟΥ
4.	PHL_Y204	Κρητική Λογοτεχνία (ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ)	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΠΑΠΑΡΓΥΡΙΟΥ

Δ' Εξάμηνο						
A/A	Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Ωρες/εβδ Δ Φ Ε	Π.Μ. (ECTS)	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ						
1.	PHL_Y401	Ηρόδοτος και η αρχαιοελληνική εθνική ταυτότητα (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Κλασική	ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ
2.	PHL_Y408	Ρωμαϊκή Ιστοριογραφία	3 0 0	5	Κλασική	ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ
3.	PHL_Y409	Νεοελληνική Πεζογραφία 1830 – 1914	3 1 0	5	ΒΝΕΣ	ΑΘΗΝΗ [ΦΡΟΝΤ. ΙΕΡΩΝΥΜΑΚΗ]
4.	PHL_Y407	Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠΙΛΟΓΗ 2 ΜΑΘΗΜΑΤΑ)						
1.	PHL_E406	Η δημοκρατία στην αρχαία Ελλάδα: οι μαρτυρίες των πηγών	3 0 0	5	Γενικής Παιδείας	ΠΑΠΑΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
2.	PHL_E423	Λογοτεχνία και οπτικός πολιτισμός: Φωτογραφία, κινηματογράφος, ψηφιακά περιβάλλοντα (ΝΕΟ ΜΑΘΗΜΑ)	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΠΑΠΑΡΓΥΡΙΟΥ

3.	PHL_E421	Γλωσσολογικές εφαρμογές	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΡΟΥΣΣΟΥ
4.	PHL_E401	Θέματα Ευρωπαϊκής Ιστορίας	3 0 0	5	Γενικής Παιδείας	ΛΕΜΟΝΙΔΟΥ
5.	PHL_E302	Ελληνιστική και Ρωμαϊκή Ιστορία	3 0 0	5	Γενικής Παιδείας	ΣΥΡΚΟΥ
6.	PHL_Y305	Βυζαντινή Ιστορία	3 0 0	5	Γενικής Παιδείας	ΑΝΑΘΕΣΗ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
7.	PHL_E419	Δημώδης Βυζαντινή Λογοτεχνία	3 0 0	5	ΒΝΕΣ / ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ	ΧΡΥΣΟΓΕΛΟΣ

Β΄ ΚΥΚΛΟΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ε΄ Εξάμηνο						
Α/Α	Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Ωρες/εβδ Δ Φ Ε	Π.Μ. (ECTS)	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ						
1.	PHL_A511	Ελληνιστική και Ρωμαϊκή Φιλοσοφία	3 0 0	5	Κλασική	ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΗΣ
2.	PHL_A518	Η Δραματική Τέχνη του Ευριπίδη	3 0 0	5	Κλασική	ΠΟΤΑΜΙΤΗ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠΙΛΟΓΗ 4 ΜΑΘΗΜΑΤΑ)						
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ						
1.	PHL_A607	Βιογραφικά πορτραίτα από τον Πλούταρχο μέχρι τον Elon Musk (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Κλασική	ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ
2.	PHL_A604	Αρχαϊκό Έπος: Ησίοδος	3 0 0	5	Κλασική	ΠΟΤΑΜΙΤΗ
3.	PHL_A505	Αρχαία ελληνική κριτική: η αρχέτυπη διαμάχη ποίησης και φιλοσοφίας (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Κλασική	ΡΑΓΚΟΣ

4.	PHL_A519	Το ελληνικό παρακλαυσίθυρο από τον Αριστοφάνη στον Χατζηγιάννη (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Κλασική	ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ
5.	PHL_A510	Συμπροσιακή λογοτεχνία κατά την Αρχαιότητα	3 0 0	5	Κλασική	ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ						
6.	PHL_B503	Νεοελληνική Φιλολογία: 1670-1830	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΑΘΗΝΗ
7.	PHL_B602	Βυζαντινή Ποίηση	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΧΡΥΣΟΓΕΛΟΣ
8.	PHL_B513	Μεσοπολεμική πεζογραφία: Όψεις και αναζητήσεις του μοντερνισμού (ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ)	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΠΑΠΑΡΓΥΡΙΟΥ
9.	PHL_B708	Καρυωτάκης και “ελάσσονες” ποιητές του μεσοπολέμου (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΙΕΡΩΝΥΜΑΚΗ
10.	PHL_Γ512	Μεθοδολογία της Γλωσσικής Διδασκαλίας	3 0 0	5	Γλωσσολογία παιδείας / Παιδαγωγική επάρκεια	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
11.	PHL_A512	Χρήση των Νέων Τεχνολογιών στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες	0 0 3	5	Γενικής παιδείας / Παιδαγωγική επάρκεια	ΜΕΣΣΗΝΗΣ
12.	PHL_A513	Ψυχολογία, Οικογένεια, Σχολείο	3 0 0	5	Γενικής παιδείας / Παιδαγωγική επάρκεια	ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
13.	PHL_ERASMU S5	Ελεύθερη επιλογή	3 0 0	5		

ΣΤ' Εξάμηνο						
A/A	Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Ώρες/εβδ Δ Φ Ε	Π.Μ. (ECTS)	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ						

1.	PHL_A603	Κείμενα Β' Σοφιστικής	3 0 0	5	Κλασική	ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ
2.	PHL_A615	Θουκυδίδης: Η Ανατομία της Ισχύος, του Πολέμου και της Ανθρώπινης Φύσης	3 1 0	5	Κλασική	ΡΑΓΚΟΣ (ΦΡΟΝΤ. ΠΟΤΑΜΙΤΗ)
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠΙΛΟΓΗ 4 ΜΑΘΗΜΑΤΑ)						
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ						
1.	PHL_A609	Η δύναμη του έρωτα στα ζώα και στα όνειρα κατά τους αυτοκρατορικούς χρόνους (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Κλασική	ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ
2.	PHL_A611	Η λαϊκή παράδοση στην ελληνική και ρωμαϊκή αρχαιότητα	3 0 0	5	Κλασική	ΠΟΤΑΜΙΤΗ
3	PHL_A602	Λατινική λυρική ποίηση	3 0 0	5	Κλασική	ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΗΣ
ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ						
4.	PHL_B610	Βυζαντινοί ιστορικοί και χρονογράφοι	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΚΙΑΠΙΔΟΥ
5.	PHL_B601	Παλαμάς – Σικελιανός	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗ
6.	PHL_B704	Ελληνική παλαιογραφία	2 0 1	5	ΒΝΕΣ	ΝΟΥΣΙΑ
7.	PHL_B611	Λογοτεχνία και επικοινωνία	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ
8.	PHL_B603	Θεωρίες της λογοτεχνίας: από τον formalισμό στην οικοκριτική (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΓΚΟΤΣΗ
9.	PHL_Γ609	Εκμάθηση και κατάκτηση της ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
10.	PHL_A613	Ειδικές εφαρμογές των νέων τεχνολογιών στις ανθρωπιστικές επιστήμες	0 0 3	5	Γενικής παιδείας / Παιδαγωγική επάρκεια	ΜΕΣΣΗΝΗΣ

11.	PHL_A614	Εκπαίδευση και κοινωνία	3 0 0	5	Γενικής παιδείας Παιδαγωγική επάρκεια	ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
12.	PHL_ERASMUS6	Ελεύθερη επιλογή	3 0 0	5		

Ζ' Εξάμηνο						
A/A	Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Ωρες/εβδ Δ Φ Ε	Π.Μ. (ECT)	Ειδίκευση	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ						
1.	PHL_A705	Λαϊκή σοφία και κολοκυνθοποίηση του αυτοκράτορα: Λατινική σάτιρα του Ορατίου και του Σενέκα (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Κλασική	ΛΙΠΚΑ
2.	PHL_A717	Ο Πλάτων και η τέχνη του φιλοσοφικού διαλόγου	3 0 0	5	Κλασική	ΡΑΓΚΟΣ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠΙΛΟΓΗ 4 ΜΑΘΗΜΑΤΑ)						
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ						
1.	PHL_A704	Γραμματεία ύστερης Αρχαιότητας	3 0 0	5	Κλασική	ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ
2.	PHL_A606	Αρχαία ελληνική λυρική ποίηση	3 1 0	5	Κλασική	ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ
3.	PHL_A706	Ο ιδιωτικός και δημόσιος βίος των αρχαίων Ελλήνων μέσα από τις επιγραφές (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Κλασική	ΣΥΡΚΟΥ
4.		Πτυχιακή εργασία	0 0 3	5		
ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ						
5.	PHL_B703	Κ.Π. Καβάφης	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΚΩΣΤΙΟΥ
6.	PHL_B702	Βυζαντινή φιλολογία: Ο Μιχαήλ Ψελλός και ο ενδέκατος αιώνας	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ
7.	PHL_B716	Διδακτική της νεοελληνικής λογοτεχνίας	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΙΕΡΩΝΥΜΑΚΗ

8.	PHL_B811	Έμφυλες ταυτότητες: όψεις του γυναικείου κόσμου στη βυζαντινή γραμματεία	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΚΙΑΠΙΔΟΥ
9.	PHL_B717	Ψυχοπαθολογία εφήβων και ενηλίκων	3 0 0	5	Γενικής παιδείας / Παιδαγωγική επάρκεια	ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
10.	PHL_ERASMU S7	Ελεύθερη επιλογή	3 0 0	5		

Η' Εξάμηνο

A/A	Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος	Ωρες/εβδ Δ Φ Ε	Π.Μ. (ECTS)	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ						
1.	PHL_A805	Υλικές μορφές και ερωτικές μεταμορφώσεις: Λουκρήτιος και Οβίδιος	3 0 0	5	Κλασική	ΛΙΠΚΑ
2.	PHL_A802	Αριστοτέλης: η φυσική έφεση των ανθρώπων για γνώση και η καλή ζωή	3 0 0	5	Κλασική	ΡΑΓΚΟΣ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠΙΛΟΓΗ 4 ΜΑΘΗΜΑΤΑ)						
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ						
1.	PHL_A821	Φεμινιστική κριτική και κλασικές σπουδές	3 0 0	5	Κλασική	ΚΑΡΑΚΑΝΤΖΑ
2.	PHL_A804	Ελληνιστική ποίηση	3 0 0	5	Κλασική	ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ
3.	PHL_A801	Ο Αριστοφάνης και η Τέχνη του Κωμικού	3 0 0	5	Κλασική	ΠΑΠΑΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
4.	PHL_A824	Η μαγεία στην ελληνική και ρωμαϊκή αρχαιότητα	3 0 0	5	Κλασική	ΠΟΤΑΜΙΤΗ
5.	PHL_A806	Η βία μέσα από τους παπύρους της ελληνορωμαϊκής αρχαιότητας (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 1	5	Κλασική	ΣΥΡΚΟΥ
6.		Πτυχιακή εργασία	0 0 3	5	Κλασική	
ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ						

7.	PHL_B801	Γ. Σεφέρης	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΚΩΣΤΙΟΥ
8.	PHL_B808	Γραμματεία ύστερης βυζαντινής περιόδου	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΝΟΥΣΙΑ
9.	PHL_B810	Σύγχρονη λογοτεχνία: πεζογραφία και πολιτισμική μνήμη	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ
10.	PHL_B814	Βυζαντινό μυθιστόρημα (ΝΕΟ ΜΑΘΗΜΑ)	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ
11.	PHL_A822	Λογοτεχνία και ψυχανάλυση	3 0 0	5	Γενικής παιδείας	ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
12.	PHL_ΠΑΦ	*Πρακτική Άσκηση Τελειοφοίτων	0 0 3	5	Κλασική/ ΒΝΕΣ/ Γλωσσολογία	ΜΕΛΗ ΔΕΠ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ
13.	PHL_ERASMUS8	Ελεύθερη επιλογή	3 0 0	5		

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

(ΒΝΕΣ)

Ε΄ Εξάμηνο						
A/A	Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Ωρες/εβδ Δ Φ Ε	Π.Μ. (ECTS)	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ						
1.	PHL_B602	Βυζαντινή ποίηση	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΧΡΥΣΟΓΕΛΟΣ
2.	PHL_B503	Νεοελληνική φιλολογία: 1670-1830	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΑΘΗΝΗ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠΙΛΟΓΗ 4 ΜΑΘΗΜΑΤΑ)						
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ						
1.	PHL_B513	Μεσοπολεμική πεζογραφία: όψεις και αναζητήσεις του μοντερνισμού	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΠΑΠΑΡΓΥΡΙΟΥ
2.	PHL_B708	Καρυωτάκης και “ελάσσονες” ποιητές του μεσοπολέμου	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΙΕΡΩΝΥΜΑΚΗ
ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ						
3.	PHL_A505	Αρχαία ελληνική λογοτεχνική κριτική: η αρχέτυπη διαμάχη ποίησης και φιλοσοφίας (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Κλασική	ΡΑΓΚΟΣ
4.	PHL_Γ513	Μύθοι στην ιστορία της ελληνικής (ΝΕΟ ΜΑΘΗΜΑ)	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ
5.	PHL_A518	Η δραματική τέχνη του Ευριπίδη	3 0 0	5	Κλασική	ΠΟΤΑΜΙΤΗ
6.	PHL_Γ503	Κειμενογλωσσολογία	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΑΡΧΑΚΗΣ
7.	PHL_Γ512	Μεθοδολογία της γλωσσικής διδασκαλίας (ΝΕΟ ΜΑΘΗΜΑ)	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
8.	PHL_A513	Ψυχολογία, Οικογένεια, Σχολείο	3 0 0	5	Γενικής παιδείας / Παιδαγωγική επάρκεια	ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
9.	PHL_A512	Χρήση των νέων τεχνολογιών στις ανθρωπιστικές επιστήμες	0 0 3	5	Γενικής παιδείας Παιδαγωγική επάρκεια	ΜΕΣΣΗΝΗΣ
10.	PHL_ERASMU S5	Ελεύτερη επιλογή	3 0 0	5		

ΣΤ' Εξάμηνο						
A/A	Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος	Ωρες/εβδ Δ Φ Ε	Π.Μ. (ECTS)	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ						
1.	PHL_B610	Βυζαντινοί ιστορικοί και χρονογράφοι	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΚΙΑΠΙΔΟΥ

2.	PHL_B603	Θεωρίες της λογοτεχνίας: από τον φορμαλισμό στην οικοκριτική (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΓΚΟΤΣΗ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠΙΛΟΓΗ 4 ΜΑΘΗΜΑΤΑ)						
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ						
1.	PHL_B704	Ελληνική παλαιογραφία	2 0 1	5	ΒΝΕΣ	ΝΟΥΣΙΑ
2.	PHL_B606	Ερευνητικά και μεθοδολογικά ζητήματα νεοελληνικής φιλολογίας	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΑΘΗΝΗ
3.	PHL_B611	Λογοτεχνία και επικοινωνία	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ
4.	PHL_B601	Παλαμάς - Σικελιανός	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗ
5.	PHL_B613	Ψηφιακές εκδόσεις βυζαντινών και μεταβυζαντινών κειμένων (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ
ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ						
6.	PHL_A615	Θουκυδίδης: Η ανατομία της ισχύος, του πολέμου και της ανθρώπινης φύσης	3 1 0	5	Κλασική	ΡΑΓΚΟΣ (ΦΡΟΝΤ. ΠΟΤΑΜΙΤΗ)
7.	PHL_A611	Η λαϊκή παράδοση στην ελληνική και ρωμαϊκή αρχαιότητα	3 0 0	5	Κλασική	ΠΟΤΑΜΙΤΗ
8.	PHL_Γ609	Εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
9.	PHL_Γ605	Κοινωνιογλωσσολογία	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΑΡΧΑΚΗΣ
10.	PHL_A614	Εκπαίδευση και κοινωνία	3 0 0	5	Γενικής παιδείας / Παιδαγωγική επάρκεια	ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

11.	PHL_A613	Ειδικές εφαρμογές των νέων τεχνολογιών στις ανθρωπιστικές επιστήμες	0 0 3	5	Γενικής παιδείας Παιδαγωγική επάρκεια	ΜΕΣΣΗΝΗΣ
12.	PHL_ERASMUS 6	Ελεύθερη επιλογή	3 0 0	5		

Ζ' Εξάμηνο						
A/A	Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος	Ωρες/εβδ Δ Φ Ε	Π.Μ. (ECTS)	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ						
1.	PHL_B811	Εμφυλες ταυτότητες: όψεις του γυναικείου κόσμου στη βυζαντινή γραμματεία (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΚΙΑΠΙΔΟΥ
2.	PHL_B703	Κ.Π. Καβάφης	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΚΩΣΤΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠΙΛΟΓΗ 4 ΜΑΘΗΜΑΤΑ)						
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ						
1.	PHL_B702	Βυζαντινή φιλολογία: Ο Μιχαήλ Ψελλός και ο ενδέκατος αιώνας	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ
2.	PHL_B716	Διδακτική της νεοελληνικής λογοτεχνίας	3 0 0	5	ΒΝΕΣ / Παιδαγωγική επάρκεια	ΙΕΡΩΝΥΜΑΚΗ
3.	PHL_B719	Μεταπολεμική ποίηση	3 1 0	5	ΒΝΕΣ	ΚΩΣΤΙΟΥ (ΦΡΟΝΤ. ΧΡΥΣΑΦΗ)
4.		Πτυχιακή Εργασία	0 0 3	5		
ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ						
5.	PHL_A606	Αρχαία ελληνική λυρική Ποίηση	3 0 0	5	Κλασική	ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ
6.	PHL_A717	Ο Πλάτων και η τέχνη του φιλοσοφικού διαλόγου	3 0 0	5	Κλασική	ΡΑΓΚΟΣ
7.	PHL_A706	Ο ιδιωτικός και ο δημόσιος βίος των αρχαίων Ελλήνων μέσα από τις επιγραφές (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 1	5	Κλασική	ΣΥΡΚΟΥ
8.	PHL_Γ703	Λεξικολογία	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ
9.	PHL_Γ801	Διαλεκτολογία	2 0 1	5	Γλωσσολογία	ΠΑΠΑΖΑΧΑΡΙΟΥ
10.	PHL_B717	Ψυχοπαθολογία εφήβων και ενηλίκων	3 0 0	5	Γενικής παιδείας / Παιδαγωγική επάρκεια	ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

11.	PHL_ERA SMUS7	Ελεύθερη επιλογή	3 0 0	5		
-----	------------------	------------------	-------	---	--	--

Η' Εξάμηνο						
A/A	Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος	Ώρες/εβδ Δ Φ Ε	Π.Μ. (ECTS)	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ						
1.	PHL_B808	Γραμματεία ύστερης βυζαντινής περιόδου	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΝΟΥΣΙΑ
2.	PHL_B801	Γ. Σεφέρης	3 1 0	5	ΒΝΕΣ	ΚΩΣΤΙΟΥ (ΦΡΟΝΤ. ΧΡΥΣΑΦΗ)
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠΙΛΟΓΗ 4 ΜΑΘΗΜΑΤΑ)						
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ						
1.	PHL_B707	Ιστορία και θεωρία των λογοτεχνικών ειδών	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗ
2.	PHL_B810	Σύγχρονη λογοτεχνία: πεζογραφία και πολιτισμική μνήμη	3 1 0	5	ΒΝΕΣ	ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ (ΦΡΟΝΤ. ΧΡΥΣΑΦΗ)
3.	PHL_B605	Μεταπολεμική πεζογραφία: βία και ιδεολογία	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΠΑΠΑΡΓΥΡΙΟΥ
4.	PHL_B814	Βυζαντινό μυθιστόρημα	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ
5.		Πτυχιακή Εργασία	0 0 3	5		
ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ						
6.	PHL_A801	Ο Αριστοφάνης και η τέχνη του κωμικού	3 0 0	5	Κλασική	ΠΑΠΑΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
7.	PHL_A821	Φεμινιστική κριτική και κλασικές σπουδές	3 0 0	5	Κλασική	ΚΑΡΑΚΑΝΤΖΑ
8.	PHL_A822	Λογοτεχνία και ψυχανάλυση	3 0 0	5	Γενικής παιδείας	ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
9.	PHL_A824	Η μαγεία στην ελληνική και ρωμαϊκή αρχαιότητα	3 0 0	5	Κλασική	ΠΟΤΑΜΙΤΗ

10.	PHL_A806	Η βία μέσα από τους παπύρους της ελληνορωμαϊκής αρχαιότητας (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Κλασική	ΣΥΡΚΟΥ
11.	PHL_ΠΑΦ	*Πρακτική Άσκηση Τελειοφοίτων	0 0 3	5	Κλασική / ΒΝΕΣ/ Γλωσσολογία	ΜΕΛΗ ΔΕΠ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ
12.	PHL_ERA SMUS 8	Ελεύθερη επιλογή	3 0 0	5		

Β' ΚΥΚΛΟΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ

Ε' Εξάμηνο						
Α/Α	Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Ωρες/εβδ Δ Φ Ε	Π.Μ. (ECTS)	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ						
1.	PHL_Γ502	Μορφολογία Ι: δομή και ανάλυση των λέξεων	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ
2.	PHL_Γ511	Φωνητική – Φωνολογία	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΠΑΠΑΖΑΧΑΡΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠΙΛΟΓΗ 4 ΜΑΘΗΜΑΤΑ)						
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ						
1.	PHL_Γ602	Σημασιολογία	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΡΟΥΣΣΟΥ
2.	PHL_Γ503	Κειμενογλωσσολογία	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΑΡΧΑΚΗΣ
3.	PHL_Γ513	Μύθοι στην ιστορία της ελληνικής (ΝΕΟ ΜΑΘΗΜΑ)	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ
4.	PHL_Γ512	Μεθοδολογία της γλωσσικής διδασκαλίας	3 0 0	5	Γλωσσολογία / Παιδαγωγική επάρκεια	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
5.	PHL_Γ711	Εισαγωγή στην ειδική αγωγή	3 0 0	5	Ανάθεση στο ΤΕΕΑΠΗ	ΑΝΤΖΑΚΑΣ
ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ						
6.	PHL_A510	Συμποσιακή λογοτεχνία κατά την αρχαιότητα	3 0 0	5	Κλασική	ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ
7.	PHL_B503	Νεοελληνική φιλολογία: 1670-1830	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΑΘΗΝΗ
8.	PHL_B513	Μεσοπολεμική πεζογραφία: όψεις και αναζητήσεις του μοντερνισμού (ΝΕΟ ΜΑΘΗΜΑ??)	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΠΑΠΑΡΓΥΡΙΟΥ

9.	PHL_B515	Καρυωτάκης και “ελάσσονες” ποιητές του μεσοπολέμου (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΙΕΡΩΝΥΜΑΚΗ
10.	PHL_A604	Αρχαϊκό έπος: Ησίοδος	3 0 0	5	Κλασική	ΠΟΤΑΜΙΤΗ
11.	PHL_A512	Χρήση των Νέων Τεχνολογιών στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες	0 0 3	5	Γενικής παιδείας / Παιδαγωγική	ΜΕΣΣΗΝΗΣ
12.	PHL_A513	Ψυχολογία, οικογένεια, σχολείο	3 0 0	5	Γενικής παιδείας / Παιδαγωγική	ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
13.	PHL_ERA SMUS 5	Ελεύθερη επιλογή	3 0 0	5		

ΣΤ' Εξάμηνο						
A/A	Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Ωρες/εβδ Δ Φ Ε	Π.Μ. (ECTS)	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ						
1.	PHL_Γ601	Σύνταξη Ι: η δομή των φράσεων (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΒΛΑΧΟΣ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠΙΛΟΓΗ 5 ΜΑΘΗΜΑΤΑ)						
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ						
1.	PHL_Γ603	Μορφολογία ΙΙ: διαδικασίες σχηματισμού λέξεων (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 1	5	Γλωσσολογία	ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ
2.	PHL_Γ702	Μεθοδολογία της γλωσσικής έρευνας	2 0 1	5	Γλωσσολογία	ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ
3.	PHL_Γ605	Κοινωνιογλωσσολογία	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΑΡΧΑΚΗΣ
4.	PHL_Γ	Γλωσσική επαφή και πολυγλωσσία (Συνδ. με 8ο εξαμ.) (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ
5.	PHL_Γ805	Γλωσσική Ανάπτυξη - Κατάκτηση γλώσσας (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Ανάθεση στη Λογοθεραπεία / Παιδαγωγική επάρκεια	ΤΕΡΖΗ

6.	PHL_Γ609	Εκμάθηση και κατάρκτηση της ελληνικής ως δευτέρας / ξένης γλώσσας (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
7.	PHL_Γ608	Ζητήματα δίγλωσσης εκπαίδευσης (50)	3 0 0	5	Ανάθεση στο ΤΕΑΠΗ	ΜΑΝΩΛΗ
ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ						
8.	PHL_B601	Παλαμάς – Σικελιανός	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗ
9.	PHL_A615	Θουκυδίδης: Η ανατομία της ισχύος, του πολέμου και της ανθρώπινης φύσης	3 1 0	5	Κλασική	ΡΑΓΚΟΣ (ΦΡΟΝΤ. ΠΟΤΑΜΙΤΗ)
10.	PHL_A602	Λατινική λυρική ποίηση	3 0 0	5	Κλασική	ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΗΣ
11.	PHL_B603	Θεωρίες της λογοτεχνίας: από τον φορμαλισμό στην οικοκριτική (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΓΚΟΤΣΗ
12.	PHL_A614	Εκπαίδευση και κοινωνία	3 0 0	5	Γενικής παιδείας / Παιδαγωγική επάρκεια	ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
13.	PHL_A613	Ειδικές εφαρμογές των νέων τεχνολογιών στις ανθρωπιστικές επιστήμες	0 0 3	5	Γενικής παιδείας Παιδαγωγική επάρκεια	ΜΕΣΣΗΝΗΣ
14.	PHL_A611	Λογοτεχνία και επικοινωνία	3 0 0		ΒΝΕΣ	ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ
15.	PHL_ERAS MUS 6	Ελεύθερη επιλογή	3 0 0	5		

Ζ' Εξάμηνο						
A/A	Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Ωρες/εβδ Δ Φ Ε	Π.Μ. (ECTS)	Ειδίκευση	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠΙΛΟΓΗ 6 ΜΑΘΗΜΑΤΑ)						
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ						
1.	PHL_Γ701	Σύνταξη II: προεκτάσεις της συντακτικής θεωρίας (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΡΟΥΣΣΟΥ
2.	PHL_Γ703	Λεξικολογία	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ
3.	PHL_Γ801	Διαλεκτολογία	2 0 1	5	Γλωσσολογία	ΠΑΠΑΖΑΧΑΡΙΟΥ
4.	PHL_Γ709	Ακαδημαϊκές δεξιότητες στη Γλωσσολογία (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΒΛΑΧΟΣ
5.	PHL_Γ509	Γλωσσική Μεταβολή	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ
6.	PHL_Γ710	Γλωσσικό σύστημα και ποικιλία (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ
7.		Πτυχιακή Εργασία	0 0 3	5		
ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ						
8.	PHL_B703	Κ.Π. Καβάφης	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΚΩΣΤΙΟΥ
9.	PHL_A717	Ο Πλάτων και η τέχνη του φιλοσοφικού διαλόγου	3 0 0	5	Κλασική	ΡΑΓΚΟΣ
10.	PHL_A606	Αρχαία ελληνική λυρική ποίηση	3 1 0	5	Κλασική	ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ
11.	PHL_B716	Διδακτική της νεοελληνικής λογοτεχνίας	3 0 0	5	ΒΝΕΣ / Παιδαγωγική επάρκεια	ΙΕΡΩΝΥΜΑΚΗ
12.	PHL_B719	Μεταπολεμική ποίηση	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΚΩΣΤΙΟΥ
13.	PHL_A708	Αγωγή κωφών	3 0 0	5	Ανάθεση στο ΤΕΠΕΚΕ	ΑΝΤΖΑΚΑΣ
14.	PHL_B717	Ψυχοπαθολογία εφήβων και ενηλίκων	3 0 0	5	Γενικής παιδείας	ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

15.	PHL_ERAS MUS7	Ελεύθερη επιλογή	3 0 0	5		
-----	------------------	------------------	-------	---	--	--

Η' Εξάμηνο						
A/A	Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Ωρες/εβδ Δ Φ Ε	Π.Μ. (ECTS)	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠΙΛΟΓΗ 6 ΜΑΘΗΜΑΤΑ)						
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ						
1.	PHL_Γ802	Ανάλυση λόγου	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΑΡΧΑΚΗΣ
2.	PHL_Γ604	Εργαστηριακή φωνητική	2 0 1	5	Γλωσσολογία	ΠΑΠΑΖΑΧΑΡΙΟΥ
3.	PHL_Γ803	Τυπολογία γλωσσών	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ
4.	PHL_Γ804	Επεξεργασία ομιλίας και φυσικής γλώσσας	3 0 0	5	Ανάθεση σε Η/Υ και Τεχν. Υπολογ.	ΣΓΑΡΜΠΙΑΣ
5.	PHL_Γ607	Γλωσσική επαφή και πολυγλωσσία (Συνδ. με 6 ^ο εξάμ.) (ΑΛΛΑΓΗ ΤΙΤΛΟΥ)	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ
6.	PHL_Γ807	Λεξικογραφία	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ
7.	PHL_Γ706	Ερευνητικά ζητήματα θεωρητικής γλωσσολογίας	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ
8.	PHL_Γ811	Γλωσσολογία νοηματικής γλώσσας: εφαρμογές στη δίγλωσση εκπαίδευση	3 0 0	5	Ανάθεση στο ΤΕΠΕΚΕ	ΑΝΤΖΑΚΑΣ
9.	PHL_Γ812	Εξέλιξη της γλωσσολογικής θεωρίας και σκέψης	3 0 0	5	Γλωσσολογία	ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ
10.		Πτυχιακή Εργασία	0 0 3	5		
ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ						
11.	PHL_B801	Γ. Σεφέρης	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΚΩΣΤΙΟΥ
12.	PHL_A801	Ο Αριστοφάνης και η τέχνη του κωμικού	3 0 0	5	Κλασική	ΠΑΠΑΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

13.	PHL_A802	Αριστοτέλης: Η φυσική έφεση των ανθρώπων για γνώση και η καλή ζωή	3 0 0	5	Κλασική	ΡΑΓΚΟΣ
14.	PHL_A821	Φεμινιστική κριτική και κλασικές σπουδές	3 0 0	5	Κλασική	ΚΑΡΑΚΑΝΤΖΑ
15.	PHL_B810	Σύγχρονη λογοτεχνία: πεζογραφία και πολιτισμική μνήμη	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ
16.	PHL_A822	Λογοτεχνία και ψυχανάλυση	3 0 0	5	Γενικής παιδείας	ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
17.	PHL_B605	Μεταπολεμική πεζογραφία: βία και ιδεολογία	3 0 0	5	ΒΝΕΣ	ΠΑΠΑΡΓΥΡΙΟΥ
18.	PHL_ΠΑΦ	*Πρακτική Άσκηση Τελειοφοίτων	0 0 3	5	Κλασική / ΒΝΕΣ / Γλωσσολογία	ΜΕΛΗ ΔΕΠ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ
19.	PHL_ERA SMUS 8	Ελεύθερη επιλογή	3 0 0	5		

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ:

1. Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας, με βάση το Π.Δ. 167/2001, προσφέρει τρεις (3) Ειδικεύσεις: α) Κλασικών Σπουδών, β) Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών (ΒΝΕΣ) και γ) Γλωσσολογίας.
2. Τα μαθήματα των τεσσάρων πρώτων εξαμήνων είναι κοινά για όλες τις φοιτήτριες / όλους τους φοιτητές. Από το πέμπτο εξάμηνο αρχίζουν τα προγράμματα ειδίκευσης: α) Κλασικών Σπουδών, β) Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών (ΒΝΕΣ), γ) Γλωσσολογίας.
3. Τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών είναι τρίωρα, αντιστοιχούν σε τρεις (3) διδακτικές μονάδες το καθένα, με Συντελεστή Βαρύτητας 1,5 και έχουν διάρκεια ενός εξαμήνου.
4. Όλα τα μαθήματα του Α΄ και Β΄ Κύκλου Σπουδών (υποχρεωτικά και επιλογής) αντιστοιχούν σε 5 πιστωτικές μονάδες (ECTS) το καθένα.
5. Για την απόκτηση του πτυχίου απαιτείται οι φοιτήτριες / φοιτητές να συμπληρώσουν 240 ECTS, που αντιστοιχούν σε 48 μαθήματα ως εξής: για τον πρώτο κύκλο σπουδών απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση 18 υποχρεωτικών μαθημάτων και 6 μαθημάτων επιλογής σε σύνολο 24 μαθημάτων, όπως έχουν οριστεί στο πρόγραμμα σπουδών. Για τον δεύτερο κύκλο σπουδών απαιτείται η επιτυχής εξέταση, για την Κλασική ειδίκευση, σε 8 υποχρεωτικά μαθήματα ειδίκευσης (2 ανά εξάμηνο), σε τουλάχιστον 8 επιλογής

μαθήματα ειδίκευσης (τουλάχιστον 2 ανά εξάμηνο) και έως 8 μαθήματα επιλογής άλλων ειδικεύσεων σε σύνολο 24 μαθημάτων. Για την ειδίκευση ΒΝΕΣ απαιτείται η επιτυχής εξέταση σε 8 υποχρεωτικά μαθήματα ειδίκευσης, σε τουλάχιστον 4 μαθήματα επιλογής ειδίκευσης και έως 12 μαθήματα επιλογής είτε της ειδίκευσης είτε άλλων ειδικεύσεων σε σύνολο 24 μαθημάτων. Για την ειδίκευση Γλωσσολογίας απαιτείται η επιτυχής εξέταση σε 3 υποχρεωτικά μαθήματα ειδίκευσης, σε τουλάχιστον 9 μαθήματα επιλογής ειδίκευσης και έως 12 μαθήματα επιλογής είτε της ειδίκευσης είτε άλλων ειδικεύσεων σε σύνολο 24 μαθημάτων.

6. Τα μαθήματα προσμετρούνται στο πτυχίο με βάση τον χαρακτηρισμό του κάθε μαθήματος όταν έγινε η επιτυχής εξέτασή του.
7. Οι φοιτήτριες / φοιτητές του Δ΄ έτους δύνανται να εκπονήσουν Πτυχιακή Εργασία, η οποία αντιστοιχεί με 10 ECTS. Η φοιτήτρια / ο φοιτητής που θα επιλέξει «Πτυχιακή Εργασία» στο Ζ΄ εξάμηνο οφείλει να επιλέξει το ίδιο μάθημα και στο Η΄ εξάμηνο.
8. Οι φοιτήτριες / φοιτητές του Δ΄ έτους κατόπιν αίτησής τους και αφού επιλεγούν από την Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης, καλύπτοντας συγκεκριμένα κριτήρια, δύνανται να επιλέξουν το μάθημα «Πρακτική Άσκηση Τελειοφοίτων», η οποία αντιστοιχεί με 5 ECTS.
9. Το μάθημα “**Ελεύθερη Επιλογή**” αφορά αποκλειστικά και μόνο σε αναγνώριση μαθημάτων από το πρόγραμμα “ERASMUS+”.
10. Το μάθημα «Ερευνητικά και μεθοδολογικά ζητήματα Νεοελληνικής Φιλολογίας», επιλογής του 6ου εξαμήνου στην ειδίκευση ΒΝΕΣ είναι προαπαιτούμενο για την εκπόνηση πτυχιακής εργασίας στη Νεοελληνική Φιλολογία.
11. Για να λάβουν πιστοποιητικό Παιδαγωγικής Επάρκειας, οι φοιτήτριες / φοιτητές πρέπει να έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε **τουλάχιστον ΤΡΙΑ** μαθήματα χαρακτηρισμένα ως τέτοια, του προγράμματος σπουδών.

Μαθησιακά αποτελέσματα του ΠΠΣ

Με την ολοκλήρωση του προπτυχιακού κύκλου σπουδών οι φοιτήτριες / φοιτητές θα:

- Έχουν αποκτήσει θεωρητική και εφαρμοσμένη επιστημονική γνώση σε θέματα αρχαίας και λατινικής, βυζαντινής και νέας ελληνικής γλώσσας και λογοτεχνίας, καθώς και γλωσσολογίας και στα επιμέρους αντικείμενα που συνθέτουν τα γνωστικά αυτά πεδία.
- Έχουν αναπτύξει ικανότητα αντίληψης, ερμηνείας και επίλυσης προβλημάτων στο πλαίσιο του γνωστικού τους πεδίου, μέσω της συγκέντρωσης και επεξεργασίας στοιχείων συναφών με αυτό.
- Διαθέτουν δεξιότητες αναζήτησης, ανάλυσης και σύνθεσης δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση νέων τεχνολογιών και ηλεκτρονικών πηγών.
- Έχουν αναπτύξει γνωστικές δεξιότητες που θα τους επιτρέπουν να συνεχίσουν την επιστημονική εκπαίδευση σε μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών.
- Έχουν αποκτήσει επάρκεια στη διδασκαλία της αρχαίας και λατινικής, βυζαντινής και νέας ελληνικής γλώσσας και λογοτεχνίας, καθώς και γλωσσολογίας στον ιδιωτικό και στο δημόσιο τομέα.
- Έχουν αναπτύξει δεξιότητες σε άλλους τομείς που είναι απαραίτητες για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική τους ανάπτυξη (π.χ. συγγραφή, επιμέλεια και διόρθωση κειμένων, επίβλεψη εκδόσεων, φιλολογική και γλωσσική έρευνα, μετάφραση, ανάλυση και επεξεργασία στοιχείων).
- Έχουν εφοδιαστεί με προσόντα (π.χ. γλωσσομάθεια, χειρισμό ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων, ανάλυση δεδομένων) που θα τους εξασφαλίζουν διεθνή κινητικότητα.

III. Περιγράμματα μαθημάτων Α΄ Γενικού Κύκλου Σπουδών

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ (Α. Παπαχρυσοστόμου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν την έννοια και το περιεχόμενο του όρου «Κλασική Φιλολογία».
2. Τοποθετούν στον χρονολογικό άξονα τους σημαντικότερους συγγραφείς και ποιητές της αρχαίας ελληνικής και λατινικής γραμματείας.
3. Γνωρίζουν τα σημαντικότερα έργα κάθε περιόδου της αρχαίας ελληνικής και λατινικής γραμματείας.
4. Αναφέρονται στα σημαντικότερα γεγονότα-σταθμούς στην ιστορία της παράδοσης των αρχαίων ελληνικών και λατινικών κειμένων.
5. Χειρίζονται με άνεση θέματα Κριτικής Κειμένου: δηλ. αφενός να κατανοούν την έννοια των όρων «κριτικό υπόμνημα», «υπόμνημα πηγών» και «υπόμνημα παράλληλων χωρίων», και αφετέρου να αποκωδικοποιούν και να ερμηνεύουν τα υπομνήματα αυτά.
6. Κατανοούν την έννοια των όρων «άμεση» και «έμμεση παράδοση».
7. Έχουν μια καθολική εποπτεία της αρχαίας ελληνικής και της λατινικής γραμματείας.
8. Παρουσιάζουν σε γενικές γραμμές την ιστορία της φιλολογίας και της εκπαίδευσης στη διάρκεια της Αρχαιότητας, του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης.
9. Αναφέρονται στις διαδικασίες μέσω των οποίων έφτασαν ως τις μέρες μας τα κείμενα της αρχαίας ελληνικής και λατινικής γραμματείας.
10. Κατανοούν και αποτιμούν τις πληροφορίες που εμπεριέχονται στο κριτικό υπόμνημα, στο υπόμνημα πηγών και στο υπόμνημα παραλλήλων χωρίων των αρχαίων κειμένων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Αυτόνομη εργασία.
3. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
4. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Ιστορία της Φιλολογίας και της εκπαίδευσης στη διάρκεια της Αρχαιότητας, του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης.
2. Στάδια από τα οποία πέρασαν τα αρχαία ελληνικά και λατινικά κείμενα, μέχρι να φτάσουν στις μέρες μας («παράδοση κειμένων»).
3. Διαδικασίες που βοήθησαν (ή εμπόδισαν!) την επιβίωση των αρχαίων κειμένων.
4. Κριτική κειμένου και αναφορά στους όρους «κριτικό υπόμνημα», «υπόμνημα πηγών» και «υπόμνημα παράλληλων χωρίων».
5. Επισκόπηση της αρχαίας ελληνικής και λατινικής λογοτεχνίας, με αναφορά στους βασικούς συγγραφείς / ποιητές και τα έργα τους.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. P.E. Easterling - B.M.W. Knox, *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας (The Cambridge History of Classical Literature, vol. I: Greek Literature, Cambridge, 1985, μτφ. Ν. Κονομής, Χ. Γρίμπα, Μ. Κονομή) (Αθήνα, 2006) (8η έκδ.)*.
2. E.J. Kenney - W.V. Clausen, *Ιστορία της Λατινικής Λογοτεχνίας (The Cambridge History of Classical Literature, vol. II: Latin Literature, Cambridge, 1982, μτφ. Θ. Πίκουλας, Α. Σιδέρη-Τόλια) (Αθήνα, 1998)*.
3. L.D. Reynolds - N.G. Wilson, *Αντιγραφείς και Φιλολόγοι (Scribes and Scholars: A Guide to the Transmission of Greek and Latin Literature, Oxford, 1991 μτφ. Ν.Μ. Παναγιωτάκη) (Αθήνα, 2001) (3η έκδ.)*.
4. Α. Παπαχρυσόστομου, *Συμβολή στην Κριτική Κειμένου. Υπομνήματα, Όροι και Συντομογραφίες (Αθήνα, 2017)*.
5. N.G. Wilson, *The Greek Classics. Aldus Manutius (Cambridge MA, 2016)*.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΘΕΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑ

(Α. Γεωργιάδου – Φροντ. Α. Ποταμίτη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν με σχετική ευχέρεια τη γλωσσική, υφολογική, συντακτική ποικιλία των ΑΕ κειμένων, και τις επακόλουθες συγκλίσεις και αποκλίσεις μεταξύ των συγγραφέων και των λογοτεχνικών ειδών.
2. Αντιλαμβάνονται με σχετική ταχύτητα το νόημα, χωρίς να ανατρέχουν συνεχώς σε λεξικά και γραμματικές.
3. Αναγνωρίζουν το γραμματειακό είδος στο οποίο εντάσσεται το κείμενο, τη γενικότερη χρονική περίοδο συγγραφής του και, συχνά, τον συγγραφέα του κειμένου μέσα από τις γλωσσικές, συντακτικές και υφολογικές ιδιαιτερότητές του.
4. Αποδεσμευτούν από τη διαδικασία της αποστήθισης κανόνων και να εμπλακούν με τα κείμενα ως ενεργοί αναγνώστες για τη δημιουργία νοήματος. Θα αποκτήσουν δηλ. τη δυνατότητα να αντιμετωπίζουν τα λογοτεχνικά κείμενα ως φορείς νοημάτων με πολλαπλές ερμηνείες και όχι ως υλικό για την επίλυση συντακτικών και γραμματικών φαινομένων.
5. Χρησιμοποιούν βάσεις δεδομένων για την καλύτερη επεξεργασία κειμένων (*TLG, Perseus, The Stoa, The Latin Library*).

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ευχέρεια στην ανάγνωση αρχαίων ελληνικών κειμένων.
2. Χρήση ψηφιακών δεδομένων και ξένης βιβλιογραφίας.
3. Τήρηση της επιστημονικής δεοντολογίας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγικό μάθημα στην Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, ενώ προϋποθέτει γνώσεις που αποκτήθηκαν στο Λύκειο. Στοχεύει, επομένως, αφενός στην υπενθύμιση βασικών συντακτικών και γραμματικών φαινομένων μέσω ενός ευρέος φάσματος πεζών κειμένων (5^ο αι. π.Χ. - 3^ο αι. μ.Χ.), τόσο από την ελληνική όσο και από τη λατινική γραμματεία, και αφετέρου στη γλωσσική εξοικείωση των φοιτητριών / φοιτητών με αρχαία ελληνικά κείμενα, κυρίως της αττικής διαλέκτου, και την παράλληλη εξοικείωσή τους με παραφράσεις των ΑΕ κειμένων στα λατινικά.

- 1: Πολυτονικό σύστημα – έγκλιση: Κανόνες και Ασκήσεις.

- 2-5: Υποθετικοί Λόγοι – Πλάγιος λόγος: Ασκήσεις – Κείμενα.
6-8: Κείμενα ιστοριογραφικά (Ηρόδοτος, Θουκυδίδης, Ξενοφών, Διόδωρος, Πολύβιος).
9: Κείμενα φιλοσοφικά (Πλάτων).
10-11: Κείμενα ρητορικά (Γοργίας, Λυσίας, Ισοκράτης).
12-13: Πεζογραφία αυτοκρατορικής περιόδου (Πλούταρχος, Λουκιανός, Φλάβιος Φιλόστρατος, Δίων Προυσαίος, Αιλιανός).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Μ. Οικονόμου, *Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής* (Αθήνα, 1971).
2. Π. Τσιλογιάννης, *Αντίστροφο Λεξικό της Νέας-Αρχαίας Ελληνικής* (Αθήνα, 2000).
3. J.D. Denniston, *The Greek Particles* (Oxford, 1981).
4. C.T. Lewis and C. Short, *A Latin Dictionary* (Oxford, 2002).
5. H.G. Liddell and R. Scott, *Greek-English Lexicon*, 9th ed. with revised Suppl. (Oxford, 1996).
6. F. Montanari, *Σύγχρονο Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας* (Αθήνα, 2013).
7. E. Schwyzer, *Η Σύνταξη της αρχαίας Ελληνικής γλώσσας*, μτφ. Γ.Ε. Παπασιμπας-Π. Χαιρόπουλος (Αθήνα, 2002).
8. H.W. Smyth, *Greek Grammar* (Harvard University Press 1956).
9. S.C. Woodhouse, *English-Greek Dictionary, A Vocabulary of the Attic language* (London, 1910).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ (Ε.-Σ. Κιαπίδου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναγνωρίζουν τα όρια, τις μεθόδους, τους στόχους και τα εργαλεία (παραδοσιακά και ηλεκτρονικά) της επιστήμης της Βυζαντινής Φιλολογίας.
2. Αναγνωρίζουν και να διακρίνουν τα διάφορα γραμματειακά είδη που καλλιεργήθηκαν κατά τη βυζαντινή εποχή.
3. Παρουσιάζουν την εξέλιξη αυτών των γραμματειακών ειδών και τα βασικά χαρακτηριστικά τους ανά περίοδο.

4. Γνωρίζουν τους σημαντικότερους εκπροσώπους κάθε γραμματειακού είδους και τα έργα τους.
5. Κατανοούν τις συγκλίσεις και αποκλίσεις της βυζαντινής γραμματείας σε σύγκριση με την αντίστοιχη κλασική.
6. Γνωρίζουν τις γλωσσικές και συντακτικές ιδιομορφίες των βυζαντινών κειμένων γραμμένων σε κλασικίζουσα και δημώδη γλώσσα.
7. Αποδίδουν κείμενα της βυζαντινής γραμματείας στα νέα ελληνικά.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων με τη χρήση κατάλληλων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Εξάσκηση της αναλυτικής και συνθετικής ικανότητας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στα βασικά είδη της βυζαντινής γραμματείας και την εξέλιξή τους (ιστοριογραφία, επιστολογραφία, ρητορική, ποίηση, αγιολογία).
2. Επισκόπηση των βασικών περιόδων της βυζαντινής ιστορίας.
3. Λόγια και δημώδη βυζαντινά κείμενα ανά γραμματειακό είδος και περίοδο.
4. Βίος και έργο σημαντικών βυζαντινών συγγραφέων.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. J.O. Rosenqvist, *Η Βυζαντινή Λογοτεχνία. Από τον 6^ο αιώνα έως την Άλωση της Κωνσταντινούπολης* (Αθήνα, 2008).
2. H. Hunger, *Βυζαντινή Λογοτεχνία: η Λόγια Κοσμική Γραμματεία των Βυζαντινών, I-III* (Αθήνα, 1991).
3. A.P. Kazhdan, *A history of byzantine literature (650-850)*, [ΕΙΕ-ΙΒΕ, Ερευνητική Βιβλιοθήκη 2] (Αθήνα, 1999)· *A history of byzantine literature (850-1000)*, ό.π. (Αθήνα, 2006).
4. H.-G. Beck, *Ιστορία της βυζαντινής δημώδους λογοτεχνίας* (Αθήνα, 1993).
5. Θ. Δετοράκης, *Βυζαντινή φιλολογία. Τα πρόσωπα και τα κείμενα, Α': Προβυζαντινοί και πρωτοβυζαντινοί χρόνοι (περ. 150-527 μ.Χ.)* (Ηράκλειο Κρήτης, 1995)· *Β': από τον Ιουστινιανό έως τον Φώτιο (527-900)* (Ηράκλειο Κρήτης, 2003).
6. *The Oxford handbook of Byzantine studies*, eds E. Jeffreys, J. Haldon, R. Cormack (Oxford, 2008).

7. W. Treadgold, *The Early Byzantine Historians* (New York, 2007); Idem, *The Middle Byzantine Historians* (New York, 2013).
8. S. Papaioannou (ed.), *The Oxford Handbook of Byzantine Literature* (Oxford, 2021).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

(Γ. Παπαθεοδώρου – Φροντ. Α. Χρυσάφη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν την ορολογία, τη μεθοδολογία, τους επιστημονικούς στόχους της νεοελληνικής φιλολογίας.
2. Γνωρίζουν τα λογοτεχνικά ρεύματα από τον 18ο ως τον 20ό αι. και τη σχέση τους με την ιστορία των ιδεών, στην ελληνική και την ευρωπαϊκή λογοτεχνική πραγματικότητα.
3. Εντάσσουν την ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας στην ιστορία των ευρωπαϊκών λογοτεχνικών ρευμάτων (του διαφωτισμού, του ρομαντισμού, του αισθητισμού, του παρνασισμού, του συμβολισμού, του μοντερνισμού).
4. Αναγνωρίζουν τα κύρια χαρακτηριστικά των περιόδων, των γενεών και σχολών.
5. Αναγνωρίζουν τα έργα του λογοτεχνικού κανόνα.
6. Αναλύουν αντιπροσωπευτικά κείμενα της κάθε περιόδου.
7. Διακρίνουν τα διαφορετικά στάδια της εξέλιξης των λογοτεχνικών γενών και ειδών.
8. Γνωρίζουν τα βασικά πορίσματα της έρευνας, όπως παρουσιάζονται σε διαφορετικές ιστορίες της λογοτεχνίας, για την αρχή της νεοελληνικής λογοτεχνίας και τους κυριότερους σταθμούς της πρόσληψης των συγγραφέων του κανόνα.
9. Αναγνωρίζουν τα στάδια της εξέλιξης της νεοελληνικής γραμματείας.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να επιδεικνύουν γνώση και κατανόηση των βασικών χαρακτηριστικών της Ιστορίας της λογοτεχνίας.
2. Ικανότητα να εντοπίζουν τα λογοτεχνικά είδη.

3. Ικανότητα κριτικής ανάλυσης και ερμηνείας ποιητικών και πεζογραφικών κειμένων.
4. Ικανότητα να προσεγγίζουν τις παλαιότερες και σύγχρονες πηγές της Νεοελληνικής Φιλολογίας.
5. Ικανότητα να εκτιμούν τη συμβολή της ευρωπαϊκής παιδείας, σκέψης και λογοτεχνίας στη διαμόρφωση της νεοελληνικής γραμματείας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Λογοτεχνία, Γραμματεία, Φιλολογία, Γραμματολογία: Θέματα ορισμών και ορολογίας.
2. Ιστορία και Ιστοριογραφία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας.
3. Το σχήμα του «Νέου Ελληνισμού»: Περιοδολόγηση και η κατασκευή του «λογοτεχνικού παρελθόντος» στην Ιστορία της Λογοτεχνίας.
4. Σχολές, «γενιές» και αισθητικά ρεύματα.
5. Πηγές της Νεοελληνικής Φιλολογίας.
6. Η έννοια του λογοτεχνικού κανόνα.
7. Από την Ιστορία στις Ιστορίες της Λογοτεχνίας.
8. Η νεοελληνική φιλολογία στην εποχή της ψηφιακής τεχνολογίας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Ι. Συκουτρής, *Μελέται και άρθρα* (Αθήνα, 1956).
2. Μ. Vittì, *Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας*, Οδυσσέας (Αθήνα, 1978).
3. Λ. Πολίτης, *Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας*, Μ.Ι.ΕΤ (3^η Αθήνα, 1980).
4. Γ.Π. Σαββίδης, *Τράπεζα Πνευματική*, Πορεία (Αθήνα, 1994).
5. R. Beaton, *Εισαγωγή στη Νεότερη Ελληνική Λογοτεχνία*, Νεφέλη (Αθήνα, 1996).
6. *Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα - Έργα - Ρεύματα – Όροι*, Πατάκης (Αθήνα, 2007).
7. Α. Πολίτης, *Εγχειρίδιο του νεοελληνιστή*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης (Ηράκλειο, 2011).
8. Δ. Αγγελάτος, *Η άλφα βήτα του νεοελληνιστή*, Gutenberg (Αθήνα, 2011).
9. Ν. Βαγενάς, «Πότε αρχίζει η νεοελληνική λογοτεχνία;», *Γκιόστρα. Κείμενα κριτικής διαμάχης*, μικρή άρκτος, 2012, 13-60.
10. Γ. Παπαθεοδώρου, «Μια περιδιάβαση στο χώρο της Γραμματολογίας και της Ιστοριογραφίας της Νέας Ελληνικής Λογοτεχνίας (19^{ος}-2^{ος} αι.)», <http://www.greek-language.gr/greekLang/literature/studies/grammatologies/guide.html>

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ Ι (Α. Αρχάκης)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τα βασικά ζητούμενα και τους κύριους ερευνητικούς τομείς της επιστήμης της γλωσσολογίας.
2. Γνωρίζουν βασικές έννοιες της δομικής, γενετικής και λειτουργικής γλωσσολογίας.
3. Διακρίνουν παραδοσιακές και ιδεοληπτικές απόψεις για τη γλώσσα από την επιστημονική μελέτη της γλώσσας.
4. Συνεχίσουν σε πιο εξειδικευμένα μαθήματα γλωσσολογίας.
5. Επιδεικνύουν γνώση και κατανόηση για τους κύριους ερευνητικούς τομείς της γλωσσολογίας.
6. Διακρίνουν την επιστημονική από τη μη-επιστημονική μελέτη της γλώσσας.
7. Εφαρμόζουν πολύ βασικές έννοιες γλωσσολογικής ανάλυσης.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
2. Λήψη αποφάσεων.
3. Αυτόνομη εργασία.
4. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
5. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
6. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
7. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
8. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Βασικές αρχές της επιστήμης της γλωσσολογίας.
2. Βασικές έννοιες γλωσσολογικής ανάλυσης: Γλωσσικό σύστημα (langue), λόγος (parole), ομιλία (langage), γλωσσική ικανότητα, γλωσσική επιτέλεση.
3. Οι λειτουργίες της γλώσσας.
4. Προφορικός και γραπτός λόγος.

5. Προέλευση και φύση της γλώσσας.
6. Απόκτηση της γλώσσας.
7. Γενικά χαρακτηριστικά της γλώσσας: αυθαιρεσία του γλωσσικού σημείου, γραμμικότητα, διπλή άρθρωση, ασυνέχεια, παραγωγικότητα, ανακλαστικότητα, μετάθεση.
8. Ουσία και μορφή της γλώσσας.
9. Εισαγωγή στα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης.
10. Εισαγωγή στη μελέτη της γλωσσικής αλλαγής.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Δ. Γούτσος. (2012). *Γλώσσα. Κείμενο, ποικιλία, σύστημα*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική [Προτεινόμενο σύγγραμμα].
2. V. Fromkin, R. Rodman & N. Hyams. (2008). *Εισαγωγή στη μελέτη της γλώσσας*, μτφ. Γ. Ξυδόπουλος κ.ά., επιμ. Γ. Ξυδόπουλος. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκης.
3. J. Lyons. (1995). *Εισαγωγή στη γλωσσολογία*, μτφ. Μ. Αραποπούλου, Α. Αρχάκης κ.ά., επιμ. Γ. Καρανάσιος. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκης. [Προτεινόμενο σύγγραμμα].
4. J. Lyons (2002). *Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία*, μτφ. Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Ζ. Γαβριηλίδου & Α. Ευθυμίου. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.
5. Γ. Μπαμπινιώτης (1980). *Θεωρητική γλωσσολογία: Εισαγωγή στη σύγχρονη γλωσσολογία*. Εκδόσεις Αθήνα.
6. Θ.-Σ. Παυλίδου (2008). *Επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών. Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.
7. Ε. Πετρούνιας (1984). *Νεοελληνική γραμματική και συγκριτική ανάλυση*. Μέρος Α΄: Θεωρία. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
8. F. De Saussure (1979). *Μαθήματα γενικής γλωσσολογίας*, μτφ. Φ. Αποστολόπουλος. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης.
9. Α.-Φ. Χριστίδης / Γ. Βελούδης. (1996-7). "Γενική γλωσσολογία Ι". Θεσσαλονίκη: Α.Π.Θ.

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (Α. Σύρκου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τα ιστορικά και πολιτικά γεγονότα που έλαβαν χώρα από τον 8^ο π.Χ. αιώνα έως και τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου.
2. Γνωρίζουν τις συνθήκες που οδήγησαν στη δημιουργία της πόλης-κράτους καθώς και τις σχέσεις των πόλεων κατά την αρχαϊκή και κλασική εποχή.
3. Αντιλαμβάνονται την ανάπτυξη των πολιτειακών δομών των πόλεων αυτής της περιόδου.
4. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τον πνευματικό πολιτισμό και την τέχνη των αρχαϊκών και κλασικών χρόνων.
5. Χρησιμοποιούν τα έργα των ιστορικών (Ηροδότου, Θουκυδίδη, Ξενοφώντα, Αρριανού,) και της αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας (Τραγωδίες, κωμωδίες) ως ιστορικές πηγές.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να ερμηνεύουν τις φιλολογικές πηγές και να τις συσχετίζουν με τα ιστορικά γεγονότα.
2. Εξοικείωση με τα ιστορικά γεγονότα της αρχαϊκής και κλασικής εποχής καθώς και κατανόηση των συνεπειών τους στη διαμόρφωση της παγκόσμιας κατάστασης.
3. Ικανότητα να ερμηνεύουν τα ιστορικά γεγονότα της εποχής τους.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στο γνωστικό αντικείμενο.
2. Μελέτη των επιμέρους ενοτήτων.
3. Επιλεκτική μελέτη των ιστορικών πηγών (Ηρόδοτος, Θουκυδίδης, Ξενοφώντας, Αρριανός).
4. Βιβλιογραφική ενημέρωση.

Συνοιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. C. Mossé – A. Schnapp-Gourbeillon, *Επίτομη Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας (2000- 31 π.Χ.)*, μτφ. Λ. Στεφάνου (Αθήνα, 2010).
2. R. Flacelière, *Ο Δημόσιος και Ιδιωτικός Βίος στην Αρχαία Ελλάδα*, μτφ. Γ. Βανδώρου (Αθήνα, 2007).
3. J. de Romilly, *Αλκιβιάδης*, μτφ. Μ. Αθανασίου-Κ. Μηλιαρέση (Αθήνα, 1996).
4. J. de Romilly, *Γιατί η Ελλάδα;* μτφ. Μ. Αθανασίου-Κ. Μηλιαρέση (Αθήνα, 1996).
5. J. de Romilly, *Η οικοδόμηση της αλήθειας στο Θουκυδίδη*, μτφ. Σ. Βλοντάκη (Αθήνα, 2003).
6. O. Taplin, *Ελληνικόν Πυρ*, μτφ. Ελ. Πατρικίου (Αθήνα, 1992).
7. C. Mossé, *Αλέξανδρος το πεπρωμένο ενός μύθου*, μτφ. Σ. Βλοντάκης, 2004.
8. C. Mossé, *Περικλής. Ο εφευρέτης της Δημοκρατίας*, μτφ. Σ. Βλοντάκης, 2006.
9. C. Mossé, *Η γυναίκα στην Αρχαία Ελλάδα*, μτφ. Α. Στεφανής (Αθήνα, 2004).
10. M. R. Lefkowitz, *Γυναίκες στον Ελληνικό μύθο*, μτφ. Α. Μεγαπάνου (Αθήνα, 1995).
11. D.M.MacDowell, *Σπαρτιατικό Δίκαιο*, μτφ. Ν. Κονομή (Αθήνα, 2005).
12. Γ. Κοκκόρου-Αλευρά, *Η Τέχνη της Αρχαίας Ελλάδας. Σύνομη Ιστορία (1050-50 π.Χ.)* (Αθήνα, 1995).
13. Δ. Κυρτάτας, *Κατακτώντας την Αρχαιότητα* (Αθήνα, 2002).
14. Α. Βλάχος, *Η οικοδόμηση της Δημοκρατίας* (Αθήνα, 1999).
15. J. Ober, *Μάζες και ελίτ στη δημοκρατική Αθήνα* (Αθήνα, 2003).
16. Μ.Β. Σακελλαρίου, *Η Αθηναϊκή Δημοκρατία*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης (Ηράκλειο, 2016).
17. F. Lefevre, *Ιστορία του Αρχαίου Ελληνικού κόσμου* (Παρίσι, 2015).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ 19^{ος} -20^{ος} ΑΙΩΝΑΣ [Ε. Λεμονίδου]

Οι λεπτομέρειες του μαθήματος είναι διαθέσιμες στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας - Αρχαιολογίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ι

(ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS+) (Γ. Ξυδόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν αποκτήσει τις πρώτες βασικές γνώσεις ελληνομάθειας (επιπέδου A1) σύμφωνα με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες (ΚΕΠΑ):

A1 (Αρχάριος χρήστης): Μπορεί να κατανοεί και να χρησιμοποιεί οικείες και καθημερινές εκφράσεις και να διατυπώνει με απλό τρόπο συγκεκριμένες ανάγκες του. Μπορεί να αυτοσυστήνεται ή να συστήνει άλλο πρόσωπο, να θέτει προσωπικές ερωτήσεις σε κάποιον (π.χ., για τον τόπο κατοικίας του, τις σχέσεις του, πράγματα που του ανήκουν) και να απαντά σε ανάλογες ερωτήσεις. Μπορεί να επικοινωνεί με απλά λόγια, αν ο συνομιλητής του μιλά αργά και καθαρά και δείχνει συνεργάσιμος.

<https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/table-1-cefr-3.3-common-referencelevels-global-scale>

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη εργασία.
2. Ομαδική εργασία.
3. Εργασία σε διαπολιτισμικό περιβάλλον.
4. Εργασία σε διεθνές περιβάλλον.
5. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα.
6. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
7. Λήψη αποφάσεων.
8. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.

Περιεχόμενο (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στο μάθημα ελληνικής γλώσσας – ελληνικό αλφάβητο.
2. Χαιρετισμός –συστάσεις.
3. Τα χόμπι μου (αθλητισμός, ξένες γλώσσες, μουσική κ.τ.λ.).
3. Η ώρα.

4. Κατευθύνσεις – προσανατολισμός.
5. Καθημερινές δραστηριότητες.
6. Στην αγορά.
7. Στην καφετέρια.
8. Στην εργασία.
9. Στις διακοπές.
10. Γράφω κάρτα ή γράμμα.
9. Παρουσίαση εργασιών

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Α. Αναγνωστοπούλου, Λ. Τριανταφυλλίδου. 2011. *Λοιπόν τι λες*, Θεσσαλονίκη: Νόστος.
2. Κ. Αρβανιτάκης, Φ. Αρβανιτάκη. 2011. *Επικοινωνήστε Ελληνικά 1-3*. Εκδόσεις Δέλτος.
3. Φ. Βαλσαμάκη, Δ. Μανάβη. 2014. *Ορίστε! Ελληνικά για αρχάριους*. 4^η έκδοση. Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας, ΑΠΘ.
4. Ε. Γκαρέλη, Ε. Καπούλα, Σ. Νεστοράτου, Ε. Πρίτση, Ν. Ρουμπής, Γ. Συκαρά, *Ταξίδι στην Ελλάδα. Νέα ελληνικά για ξένους*. Επίπεδα Α1 & Α2. Εκδόσεις Γρηγόρη.
5. Διδακτικό προσωπικό του Σχολείου Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Α.Π.Θ. 2005. 4^η έκδοση. *Τα νέα ελληνικά για ξένους*. Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Α.Π.Θ.
6. Φ. Καβουκόπουλος. 1998. *Νέα ελληνικά για αρχάριους*. Αθήνα: Εκδόσεις Νεφέλη.
7. Ε. Παθιάκη, Γ. Σιμόπουλος, Ρ. Κανελλοπούλου, Α. Παυλοπούλου. 2010. *Ελληνικά Α' - Μέθοδος εκμάθησης της ελληνικής ως ξένης γλώσσας*, Αθήνα: Πατάκης.
8. Λ. Τριανταφυλλίδου, Μ. Κοκκινίδου, Χ. Τακούδα, Ε. Σεχίδου, Κ. Σταυριανάκη. 2014. *Ελληνικά Στο Π + Φ*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Άλλες πηγές:

ΑΠΘ, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδου
<http://ins.web.auth.gr/index.php?lang=el>

Διαδρομές, <http://elearning.greek-language.gr/>,

Διδασκαλείο της Νέας Ελληνικής, ΕΚΠΑ:

https://www.greekcourses.uoa.gr/genikes_plirofories/biblia/egcheiridia/

Σχολείο Νέας Ελληνικής, ΑΠΘ: <https://smg.web.auth.gr/may2019b/en/>

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Θεσσαλονίκη, <http://www.greeklanguage.gr/>

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ
(ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS+) (Ε. Καρακάντζα)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν τα βασικά χαρακτηριστικά του ελληνικού πολιτισμού.
2. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με έθιμα και παραδόσεις.
3. Συνδέσουν το παρελθόν με το παρόν.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη εργασία.
2. Ομαδική εργασία.
3. Εργασία σε διαπολιτισμικό περιβάλλον.
4. Εργασία σε διεθνές περιβάλλον.
5. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα.
6. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
7. Λήψη αποφάσεων.
8. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.

Περιεχόμενο (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα είναι σπονδυλωτό και καλύπτει θέματα στις παρακάτω ενότητες:

1. Τοπίο – η χρήση του χώρου από τον άνθρωπο.
2. Μύθος και θρησκεία.
3. Φιλοσοφία.
4. Θέατρο.
5. Ιστορία της Τέχνης: αρχαία, βυζαντινή, σύγχρονη.
6. Νεοελληνική λογοτεχνία.
7. Μουσική και χορός.

8. Καινοτομία και τεχνολογία.
9. Καθημερινή ζωή στη σύγχρονη Ελλάδα.
10. Επίσκεψη στο αρχαιολογικό μουσείο και ξενάγηση στην πόλη.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Θα δοθεί σχετική βιβλιογραφία ανά θεματική ενότητα.

Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΑΡΧΑΪΚΟ ΕΠΟΣ: ΟΜΗΡΟΣ (Απόκτηση ακαδημαϊκής εμπειρίας)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν το πρωτογενές ομηρικό λεξιλόγιο, την ομηρική γραμματική και το δακτυλικό εξάμετρο.
2. Γνωρίζουν και να αναγνωρίζουν τα βασικά ζητήματα της ομηρικής έρευνας, των κοινωνικών, πολιτικών, και ιδεολογικών συνθηκών που γέννησαν το αρχαϊκό έπος.
3. Προσεγγίσουν τη βασική σύσταση της δομής της ομηρικής αφήγησης (αφηγηματολογία), καθώς και του τρόπου σκέψης και της ιδεολογίας της αριστοκρατικής τάξης, προϊόν της οποίας είναι τα ομηρικά έπη.
4. Αξιολογούν την ηρωική λογοτεχνία της αρχαϊκής εποχής, και να τη συγκρίνουν με μεταγενέστερες (έως τις σύγχρονες) μορφές λογοτεχνίας. Επίσης, να αξιολογούν το αξιακό σύστημα της ηρωικής εποχής σε αντιπαραβολή με τη σύγχρονη εποχή. Και τέλος, θα μπορούν να διαπιστώνουν τις τροποποιήσεις που έχει δεχτεί η ερμηνεία των κλασικών κειμένων από τη χρήση νέων ερμηνευτικών εργαλείων προερχόμενων από την αφηγηματολογία, τις σπουδές φύλου, τις πολιτικές, κοινωνιολογικές και ψυχαναλυτικές θεωρίες του 20ου και 21ου αιώνα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση της απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
3. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και πολυπολιτισμικότητα.
4. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας, και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.

5. Παραγωγή ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενο (ύλη) του μαθήματος:

1. Η ταυτότητα του ποιητή – η σημασία των ομηρικών επών

Η ενότητα συζητά την ταυτότητα του Ομήρου, όπως παραδίδεται από τις αρχαίες πηγές αλλά και όπως μπορεί να ανασυντεθεί από το ίδιο το έργο του. Σχολιάζεται, επίσης, η σημασία των δύο επών για την αυτοσυνείδηση των Ελλήνων.

2. Ιστορία της ομηρικής έρευνας

Η μελέτη του Ομήρου από την αρχαιότητα ως σήμερα (Αρχαιότητα [8ος - 3ος αι. π. Χ.], Επιστημονική φάση [3ος αι. π. Χ. - 13ος αι. μ. Χ.], Πρόσληψη του Ομήρου στη Δυτική Ευρώπη [14ος - 18ος αι.], Σύγχρονη φιλολογική ανάλυση).

3. Το προοίμιο της *Ιλιάδας*

Μελέτη του προοιμίου της *Ιλιάδας* - Στοιχεία καινοτομίας του ιλιαδικού έπους.

4. Το σενάριο της *Ιλιάδας* (Ραψωδίες Α - Ζ)

Παρουσίαση της πλοκής των πρώτων έξι ραψωδιών του ιλιαδικού έπους, με ιδιαίτερη έμφαση στο επεισόδιο της συνάντησης Έκτορα και Ανδρομάχης (Ραψωδία Ζ, Έκτορος και Ανδρομάχης όμιλία, στ. 369 - 529), που μελετάται από το πρωτότυπο.

5. Το σενάριο της *Ιλιάδας* (Ραψωδίες Η - Π)

Παρουσίαση της πλοκής των ραψωδιών Η - Ο του ιλιαδικού έπους. με ιδιαίτερη έμφαση στους στίχους 777 – 867 της ραψωδίας Π, που μελετώνται από το πρωτότυπο.

6. Το σενάριο της *Ιλιάδας* (Ραψωδίες Ρ - Ω)

Παρουσίαση της πλοκής των ραψωδιών Ρ - Ω του ιλιαδικού έπους, με ιδιαίτερη έμφαση στους στίχους 455-503 της ραψωδίας Υ (*Θεομαχία*), 188-366 της ραψωδίας Χ (*Έκτορος Αναίρεσις*) και 477-595 της ραψωδίας Ω (*Έκτορος λύτρα*), που μελετώνται από το πρωτότυπο.

7. Εισαγωγή στην *Οδύσσεια*

Εισαγωγή στην *Οδύσσεια* - Παρουσίαση των μοτίβων και της δομής της.

8. Σενάριο *Οδύσσειας*

9. Ραψωδίες ε, ζ, ι.

Μελέτη επιλεγμένων στίχων από το πρωτότυπο και σχολιασμός.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. M.W. Edwards, *Όμηρος: ο Ποιητής της Ιλιάδος*. Μτφ. Β. Λιαπής, Ν. Μπεζαντάκος, Καρδαμίτσα - Ινστιτούτο του Βιβλίου (Αθήνα, 2001).
2. R. Fowler, *Όμηρος. Είκοσι Μία Εισαγωγικές Μελέτες*. Επιμέλεια Φ. Μανακίδου, Σ.Ι. Ζαχαρόπουλος (Αθήνα, 2013).
3. B. Graziosi, *Inventing Homer: the Early Reception of Epic*, Cambridge University Press (Cambridge / New York, 2002).
4. G.S. Kirk, B. Hainsworth, R. Janko, *The Iliad: A Commentary*, Cambridge University Press (Cambridge, 1990).
5. J Latacz, *Όμηρος: ο Θεμελιωτής της Ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας*. Μτφ. Ε. Σιστάκου. Επιμέλεια Α. Ρεγκάκος, εκδόσεις Παπαδήμα (Αθήνα, 2000).
6. Δ.Ν. Μαρωνίτης, και Λ. Πόλκας, *Αρχαϊκή επική ποίηση: από την Ιλιάδα στην Οδύσσεια*, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Θεσσαλονίκη, 2007).
7. B.B. Powell, I. Morris, *Εγχειρίδιο Ομηρικών Σπουδών*. Μτφ. Φ. Πετίκα, Μ. Σκεμπής, Μ. Μουρατίδης. Επιμέλεια Α. Ρεγκάκος, εκδ. Παπαδήμα (Αθήνα, 2009).
8. G. Nagy, *The Best of the Achaeans: Concepts of the Hero in Archaic Greek Poetry*, The John Hopkins University Press (Baltimore and London, 1999).

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑ (Κ. Οικονομοπούλου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Έχουν χτίσει ένα στέρεο υπόβαθρο γνώσης σύνθετων γραμματικών και συντακτικών φαινομένων της λατινικής γλώσσας.
2. Κατέχουν το βασικό λατινικό λεξιλόγιο.
3. Έχουν την ικανότητα να περιγράφουν σύνθετα γραμματικά φαινόμενα και να αναλύουν περίπλοκες συντακτικές δομές της λατινικής γλώσσας σε συμπραζόμενα κατανόησης του νοήματος πρωτότυπων λατινικών κειμένων διαφόρων εποχών και συγγραφέων και παραγωγής δικής τους μετάφρασης.

4. Έχουν επισκόπηση του ιστορικού και κοινωνικού πλαισίου μέσα στο οποίο αναπτύχθηκε η λατινική λογοτεχνία, ώστε να ερμηνεύουν τα σωζόμενα έργα της δημιουργικά μέσα στα ιστορικοκοινωνικά τους συμφραζόμενα.
5. Έχουν εξασκηθεί συστηματικά στην παραγωγή δικών τους εύλωπτων και φιλολογικά ορθών μεταφράσεων λατινικών κειμένων.
6. Αξιολογούν κριτικά τα έργα της λατινικής λογοτεχνίας ως προς το ύφος, τις έννοιες και το περιεχόμενό τους.
7. Ερευνούν και να ανατρέχουν αυτόνομα σε ελληνικές και αγγλόφωνες έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές (π.χ. εγχειρίδια, μονογραφίες, άρθρα, ιστοσελίδες, ψηφιακές βιβλιοθήκες) για τη μελέτη της λατινικής γλώσσας και λογοτεχνίας.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση νέων τεχνολογιών.
2. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης .
3. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
4. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
5. Εργασία σε διεθνές ή/και σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
6. Λήψη αποφάσεων.
7. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα.

Περιεχόμενο (ύλη) του μαθήματος:

1. Μεταφραστική θεωρία και πράξη σε συμφραζόμενα ανάγνωσης και κατανόησης πρωτότυπων λατινικών κειμένων. Οι φοιτήτριες / φοιτητές εξασκούνται στη μετάφραση από τη λατινική στη νέα ελληνική γλώσσα μέσα από ένα ανθολόγιο λατινικών κειμένων (κυρίως πεζών) διάφορων χρονικών περιόδων και συγγραφέων.
2. Συστηματική επανάληψη της λατινικής γραμματικής και συγκριτική εξέτασή της με γραμματικά φαινόμενα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.
3. Παραδόσεις και ασκήσεις λατινικού συντακτικού, με στόχο την εμπέδωση σύνθετων συντακτικών φαινομένων της λατινικής γλώσσας (ιδίως μετοχές, γερούνδια-γερουνδιακά, δευτερεύουσες προτάσεις, πλάγιος λόγος).
4. Ασκήσεις αντίστροφης μετάφρασης από τα νέα ελληνικά στα λατινικά, με στόχο την ενεργοποίηση βασικού λατινικού λεξιλογίου και την εφαρμογή των κανόνων γραμματικής και συντακτικού στη διαδικασία μετάφρασης.
5. Εξάσκηση στη μετάφραση αδιδακτου λατινικού κειμένου, το οποίο ορίζεται στην αρχή του εξαμήνου.
6. Εισαγωγή σε θεμελιώδη λογοτεχνικά είδη της ρωμαϊκής γραμματείας (όπως

ιστοριογραφία, επιστολογραφία, φιλοσοφική πραγματεία).

7. Θέματα ρωμαϊκής ιστορίας και πολιτισμού.

8. Εξοικείωση των φοιτητριών / φοιτητών με τη χρήση ψηφιακών πηγών για τη μελέτη της λατινικής γλώσσας και λογοτεχνίας (π.χ. Perseus Digital Library, PHI Latin Corpus, on-line λατινικό λεξικό Lewis and Short).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Δ. Νικήτας, Λ.Μ. Τρομάρας, *Σύγχρονο Λατινοελληνικό Λεξικό* (Θεσσαλονίκη, 2019).
2. F.M. Wheelock, *Τα Λατινικά του Wheelock*, μτφ. Α.Μ. Μιχαλόπουλος, Σ. Παπαϊωάννου (Αθήνα, 2020).
3. A.Ernout, F. Thomas, *Συντακτικό της Λατινικής*, μτφ. Θ. Πίκουλας, επιμ. Α. Ν. Μιχαλόπουλος, (Αθήνα, 2014).
4. Β. Φυντίκογλου, Χ. Τσίτσιου Χελιδόνη, *Lingua Latina: Θέματα Λατινικής Γλώσσας και Ρωμαϊκού Πολιτισμού*. Ανθολόγιο Κειμένων για την Ύστερη Respublica, Αθήνα [ηλεκτρονικό εγχειρίδιο, διαθέσιμο από τον 'Κάλλιπo': <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/2409?locale=el>]
5. Θ.Α. Κακριδής, *Γραμματική της Λατινικής Γλώσσας* (Αθήνα, 1993).
6. Ε.Δ. Τσακαλώτος, *Λεξικόν Λατινοελληνικόν (Lexicon latino-graecum)* (Αθήνα, 1921).
7. M. von Albrecht, *Ιστορία της Λατινικής Λογοτεχνίας* (σε έναν τόμο). Από τον Ανδρόνικο ως τον Βοήθιο και η σημασία της για τα νεότερα χρόνια. Μτφ. Δ.Ζ. Νικήτας (Ηράκλειο, 2012).
8. M. Rostovtzeff, *Ρωμαϊκή Ιστορία* (Αθήνα, 1984).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΠΛΑΤΩΝΑ (Ν.Χαραλαμπόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Συνειδητοποιούν την παρουσία του Πλάτωνα ως κομβικής προσωπικότητας στην ιστορία της αρχαίας φιλοσοφίας και το εύρος της επιρροής των ιδεών του από την αρχαιότητα έως σήμερα.
2. Αναγνωρίζουν τα βασικά ειδολογικά χαρακτηριστικά και την ποικιλομορφία των πλατωνικών διαλόγων στο συγκείμενο της σωκρατικής λογοτεχνίας αλλά και της προγενέστερης φιλοσοφικής ποιήσεως και πεζογραφίας.
3. Κατανοούν τα θεμελιώδη φιλοσοφικά δόγματα και τη λογοτεχνική πολυμορφία του Πλάτωνα, καθώς και τη ρητορικότητα των ταξινομήσεων του έργου του (θρασύλλειες τετραλογίες, φιλοσοφικοί τίτλοι, εξελικτική τριχοτόμηση).
4. Αντιλαμβάνονται τη σημασία της πλατωνικής Ακαδημίας για την επικράτηση του θεσμού των φιλοσοφικών σχολών σε συνάρτηση με τον βιωματικό χαρακτήρα της αρχαίας φιλοσοφικής πρακτικής όπως αποτυπώνεται στη σχέση δασκάλου-μαθητού και στην ανάδειξη των «κειμενικών κοινοτήτων».
5. Συνειδητοποιούν την εγγενή θεατρικότητα των πλατωνικών διαλόγων ως κειμένων προορισμένων και για παράσταση, όπως αυτή τεκμηριώνεται από συγκεκριμένα κειμενικά δεδομένα (σκηνοθετικές οδηγίες, δραματικά μοτίβα).

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα αφομοιώσεως βασικών γνώσεων για τη ζωή και το έργο του Πλάτωνα.
2. Δυνατότητα μεταφράσεως (με μόνη τη βοήθεια ενός λεξικού αρχαίας ελληνικής γλώσσας) και ερμηνείας οποιουδήποτε πλατωνικού χωρίου.
3. Δυνατότητα διακρίσεως της σημασίας της κατά Πλάτωνα φιλοσοφίας από άλλες νοηματοδοτήσεις του σχετικού όρου είτε κατά την Αρχαιότητα είτε κατά τη Νεωτερικότητα.
4. Αποφυγή της συγχύσεως ανάμεσα στο τί λέει ο Πλάτωνας και στο τί θα ήθελαν οι ανά τους αιώνες μελετητές του να λέει ο Πλάτωνας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Εισαγωγικά

1. Ζητήματα μεταίστορίας της φιλοσοφίας

Η γέννηση του αρχαίου Έλληνα φιλοσόφου ως ιδεώδους και οι περιπέτειές της ανά τους αιώνες: από τον αρχετυπικό βασιλέα-ποιητή του γενάρχου Πλάτωνα και τον μετααριστοτελικό γνωσιοθητικό στοχαστή έως τον *θεῖον ἄνδρα* των Νεοπλατωνικών και τον Πατέρα της Εκκλησίας.

Οι φιλοσοφικές σχολές και ο ρόλος της αυθεντίας των (προβαλλομένων ως) ιδρυτών.

Δοξογράφοι και η ιστορία της φιλοσοφίας ως γέννημα πολέμου ταυτοτήτων: από τον Διογένη Λαέρτιο και τον λανθάνοντα αντιχριστιανισμό των *Βίων* του (π. 200 μ.Χ.) έως τον (Νεοκαντιανό) φιλόσοφο - (Προτεστάντη) θεολόγο Εδουάρδο Τσέλλερ και τον εξελικτισμό της *Ιστορίας* του (1844-52)

Χρονολογία και περιοδολόγηση (6^{ος} αι. π.Χ. – 7ος αι. μ.Χ.):

2. Οι Προσωκρατικοί

Τα διασωθέντα αποσπάσματα και η ιδεολογική τους (κατά)χρηση: Σιμπλίκιος, Δαμάσκιος, η συλλογή των Ντήλς-Κράντζ (1903) και ο μύθος της ανάδυσης του λόγου

Οι Μιλήσιοι (Θαλής, Αναξίμανδρος, Αναξίμενης)

Οι μοναχικοί φιλόσοφοι (Πυθαγόρας, Ηράκλειτος)

Οι φιλόσοφοι-ποιητές (Ξενοφάνης, Παρμενίδης, Εμπεδοκλής)

Ελεατικοί (Ζήνων, Μέλισσος), Ατομικοί (Λεύκιππος, Δημόκριτος), Πυθαγόρειοι (Φιλόλαος, Αλκμαίων)

Ο Αναξαγόρας και οι Σοφιστές (Πρωταγόρας, Γοργίας, Πρόδικος, Ιππίας)

3. Οι Σωκρατικοί

Ο Πλάτων και οι λοιποί εκπρόσωποι της σωκρατικής λογοτεχνίας (Αντισθένης, Αρίστιππος, Ευκλείδης) - Ο Αριστοτέλης και η πρώτη γενιά των Ακαδημαϊκών (Σπεύσιππος, Ξενοκράτης)

Πλάτων

Εισαγωγή στη ζωή και τα έργα του Πλάτωνα: Διογένης Λαερτίου *Βίος* και οι μαρτυρίες των Ακαδημαϊκών και των Νεοπλατωνιστών

Ο πλατωνικός διάλογος και οι διαδοχικοί ορισμοί του από την *Ποιητικήν* του Αριστοτέλη (4^{ος} αι. π.Χ.) μέχρι τα *Προλεγόμενα* του Ανωνύμου (6^{ος} αι. μ.Χ.) Ταξινομήσεις, κατηγοριοποιήσεις, θέματα γνησιότητας και χρονολογήσεως

Πλάτωνος *Χαρμίδης*

Ενδελεχής και εκ του σύνεγγυς ανάγνωση του *Χαρμίδου* όπου παρουσιάζεται ο Σωκράτης να αναζητεί με τη βοήθεια του Κριτία τον ορισμό της σωφροσύνης

Τα πέντε επίπεδα ανάλυσης του διαλόγου:

- (α) Φιλοσοφικό: αποσιώπηση της ηθικής και έμφαση στη γνωσιολογική πλευρά του όρου νοουμένου ως αυτογνωσίας και υπερεπιστήμης
- (β) Λογοτεχνικό: Η άφιξη του Σωκράτη ως νόστος, η επιστροφή του πολεμιστή και τα ποικίλα ομηρικά διακείμενα (πρωτοπρόσωπη αφήγηση, το όνειρο του Σωκράτη)
- (γ) Θεατρικό: Μισγάγκεια ναμάτων τραγικών (ο ορίζοντας του πολέμου και ο βίαιος θάνατος όλων των εικονιζομένων ιστορικών προσώπων ως συνέπεια των παρακολουθημάτων του), κωμικών (η άφιξη του Χαρμίδα στην αντροπαρέα του ξαδέρφου του) και σατυρικών (ο παρά τη θέλησή του ιθυφαλλικός Σωκράτης)
- (δ) Πολιτικό: Ο διάλογος αναδεικνύει την επαναστατικότητα του πολιτικού προγράμματος του Κριτία και αναζητεί τα διδάγματα από την αποτυχία του ως ηγέτου των Τριάκοντα ενάντια στη μεταπολιτευτική (μετά το 403 π.Χ.) δαιμονοποίησή του.
- (ε) Προσωπικό: Οι βασικοί συμπρωταγωνιστές του Σωκράτη είναι θείοι του Πλάτωνα. Επίσης στο εγκώμιο της οικογενείας του Χαρμίδα (157e-158b) ο Πλάτωνας φιλοτεχνεί μια γενεαλογική διαδοχή (ενεργεία και δυνάμει) φιλοσόφων-ποιητών-βασιλέων γενάρχη της οποίας είναι ο Σόλων, εξέχοντα μέλη οι Κριτίας και Χαρμίδης, ενώ ο τελευταίος της εκπρόσωπος παραμένει τεχνηέντως ανομολόγητος.

Δομή του διαλόγου

1. Πρόλογος (153a – 159a)

Η άφιξη του Σωκράτη στην παλαίστρα του Ταυρέα και η πρώτη γνωριμία με τον Χαρμίδα

2. Πρώτο επεισόδιο (159a-162b)

Οι τρεις πρώτοι ορισμοί της σωφροσύνης

3. Πρώτο ιντερλούδιο (162c-163e)

Ο Κριτίας αντικαθιστά τον Χαρμίδη ως συνομιλητής του Σωκράτη - Τέταρτος ορισμός της σωφροσύνης

4. Δεύτερο επεισόδιο (164a-169c)

Πέμπτος ορισμός της σωφροσύνης - το αδύνατον της αυτοαναφορικής γνώσεως

5. Δεύτερο ιντερλούδιο (169c-d)

Ο Κριτίας απορών – το ερώτημα της χρησιμότητας της σωφροσύνης

6. Τρίτο επεισόδιο (169e-175d)

Η σωφροσύνη αποδεικνύεται ελάχιστα ή καθόλου ωφέλιμη γνώση – Το όνειρο του Σωκράτη και η σχέση σωφροσύνης και ευδαιμονίας

7. Έξοδος (175d-176d)

Παρά την αποτυχία ορισμού της σωφροσύνης ο Χαρμίδης δηλώνει αποφασισμένος να γίνει μαθητής του Σωκράτη. Ο Κριτίας επικροτεί και υπερθεματίζει. Ο Σωκράτης, προσποιούμενος τον εξαναγκαζόμενο, συμφωνεί.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Κ.Δ. Γεωργούλης, *Ιστορία της Ελληνικής Φιλοσοφίας*, Παπαδήμας (Αθήνα, 1975).
2. M. Vegetti, *Ιστορία της Αρχαίας Φιλοσοφίας*, Π. Τραυλός (Αθήνα, 2000).
3. Ν.Α. Ματσούκας, *Ιστορία της Φιλοσοφίας*, Πουρναράς, (Θεσσαλονίκη, 2002).
4. Λ. Κουλουμπάρισης, *Ιστορία της Αρχαίας και Μεσαιωνικής Φιλοσοφίας*, Εξάντας (Αθήνα, 2008).
5. Ι. Θεοδωρακόπουλος, *Εισαγωγή στον Πλάτωνα*, Εστία (Αθήνα, 2000).
6. P. Hadot, *Τί είναι η Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία*, Ίνδικτος (Αθήνα, 2002).
7. J. Annas *Πλάτων: Μια σύντομη εισαγωγή*, Θύραθεν (Θεσσαλονίκη, 2016).
8. M. L. Gill – P. Pellegrin (eds.), *A Companion to Ancient Philosophy*, Wiley-Blackwell (Oxford, 2009).
9. L.P. Gerson (ed.), *The Cambridge History of Philosophy in Late Antiquity*, CUP (Cambridge, 2010).
10. J. Warren – F. Sheffield (eds.), *The Routledge Companion to Ancient Philosophy*, Routledge, (London and New York, 2014).

11. C. Moore, *Socrates and Self-Knowledge*, CUP (Cambridge, 2015).
12. C. Moore – C.C. Raymond (eds.), *Plato Charmides*, Hackett (Indianapolis and Cambridge, 2019).
13. C. Moore, *Calling Philosophers Names: On the Origin of a Discipline* Princeton University Press (Princeton and Oxford, 2020).

Ο ΣΟΛΩΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΤΑΝΗΣΙΑΚΗ ΣΧΟΛΗ (Θ. Ιερωνυμάκη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Εκθέτουν τα βασικά χαρακτηριστικά της προσολωμικής ποιητικής παράδοσης και τους κύριους εκπροσώπους της.
2. Επιχειρηματολογούν για την προβληματική που έχει αναπτυχθεί γύρω από τον όρο «Επτανησιακή Σχολή».
3. Διακρίνουν τις ομάδες των ποιητών της «Επτανησιακής Σχολής» (προσολωμικοί, σολωμικοί, εξωσολωμικοί, μετασολωμικοί).
4. Αναφέρουν τα βασικά γεγονότα ζωής του Σολωμού και τους λόγους ανάδειξής του σε εθνικό ποιητή.
5. Κατανοούν τις απόψεις του για τη γλώσσα.
6. Διακρίνουν τα βασικά στάδια εξέλιξης της σολωμικής ποίησης και να αναλύουν τη θεματική και τη μορφολογία της.
7. Περιγράφουν τις ιδιομορφίες της ποιητικής του Σολωμού και να παρουσιάζουν τα προβλήματα του έργου του.
8. Αναγνωρίζουν τις επιδράσεις από την ευρωπαϊκή λογοτεχνική παράδοση και τη γερμανική ρομαντική φιλοσοφία, καθώς και τον διάλογό του με την παράδοση αυτή.
9. Γνωρίζουν το έργο άλλων εκπροσώπων της Επτανησιακής Σχολής (Κάλβου, Μαρκορά, Τυπάλδου, Πολυλά, Βαλαωρίτη, Λασκαράτου).

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Λήψη αποφάσεων.

4. Αυτόνομη εργασία.
5. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
6. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Γνώση και κατανόηση των βασικών χαρακτηριστικών της επτανησιακής λογοτεχνικής παράδοσης και της σολωμικής ποιητικής. Σύγκριση του επτανησιακού παραδείγματος με το αθηναϊκό («Παλαιά Αθηναϊκή Σχολή»). Διάκριση των βασικών γνωρισμάτων του κλασικισμού και του ρομαντισμού. Κριτική ανάλυση και ερμηνευτική ποιητικών κειμένων. Κριτική προσέγγιση εκδοτικών προβλημάτων. Αλληλεπίδραση με άλλους σε προβλήματα ερμηνείας των κειμένων.

1. Αντιπροσωπευτικά ποιήματα των σημαντικότερων προσολωμικών ποιητών (Ξανθόπουλος, Δανελάκης, Μαρτελάος, Κουτούζης, κ.ά.).
2. Το ποιητικό έργο του Ανδρέα Κάλβου.
3. Το έργο του Σολωμού.
4. Αντιπροσωπευτικά έργα άλλων δημιουργών που εντάσσονται στην «Επτανησιακή Σχολή» (Πολυλάς, Μαρκοράς, Μάτεσης).
5. Κριτικές μελέτες για τον Σολωμό.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Δ. Αγγελάτος, *Το αφανές ποίημα του Διονυσίου Σολωμού. Η Γυναίκα της Ζάκυθος*, Βιβλιόραμα (Αθήνα, 1999).
2. Δ. Αγγελάτος, *Το έργο του Διονυσίου Σολωμού και ο κόσμος των λογοτεχνικών ειδών Gutenberg* (Αθήνα, 2009).
3. Γ. Ανδρειωμένος, *Η «Μασσαλιώτιδα» στα Επτάνησα: Ξαναδιαβάζοντας τους «Προσολωμικούς» Ποιητές*, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη (Αθήνα, 2016).
4. Γ. Βελουδής, *Διονύσιος Σολωμός. Ρομαντική ποίηση και ποιητική. Οι γερμανικές πηγές*, Γνώση (Αθήνα, 1989).
5. L. Coutelle, *Για την ποιητική διαμόρφωση του Διονυσίου Σολωμού (1815-1833)*. Μτφ. Σ. Καψάσκης, Α. Χάχλα & Α.Αθανασοπούλου. Αθήνα: Βιβλιοθήκη του Μουσείου Μπενάκη, 2009. [*Formation poétique de Solomos (1815-1833)*, Ερμής (Αθήνα, 1977)].
6. *Εισαγωγή στην ποίηση του Σολωμού*, επιμ. Γ. Κεχαγιόγλου, Π.Ε.Κ. (Ηράκλειο, 1999).
7. Θ. Ιερωνυμάκη, «“Farne l'apoteosi”». Αποθεώσεις προσώπων στην ποίηση του Σολωμού»: *Με ολάνοιχτα του λογισμού τα μάτια. Επιστημονική Ημερίδα για τα 220 χρόνια από τη γέννηση του Διονυσίου Σολωμού* (Λευκωσία, Υπουργείο

Παιδείας και Πολιτισμού – Πανεπιστήμιο Κύπρου/Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, 17 Μαρτίου 2018).

8. Ν. Καλταμπάνος, «Η στιγμή του αποκαλυπτικού ύψιστου στον Κρητικό του Σολωμού», *Λόγου Χάριν* 1 (1990) 95-126.
9. Ε. Καφωμένος, «Καλή 'ναι η μαύρη πέτρα σου». *Ερμηνευτικά κλειδιά στο Σολωμό*, Εστία (Αθήνα, 1992).
10. Π. Μάκριτζ, *Διονύσιος Σολωμός*, μτφ. Κ. Αγγελάκη-Ρουκ, Καστανιώτης (Αθήνα, 1995).
11. Λ. Πολίτης, *Γύρω στον Σολωμό. Μελέτες και άρθρα (1938-1982)*, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης (Αθήνα, 1985).
12. Ε. Τσαντσάνογλου, *Μία λανθάνουσα ποιητική σύνθεση του Σολωμού. Το αυτόγραφο τετράδιο Ζακύνθου αρ. 11. Εκδοτική δοκιμή*, Ερμής (Αθήνα, 1982).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ II

(Γ. Ξυδόπουλος – Φροντ. Ζ. Παπαδοπούλου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τα βασικά ζητούμενα και τους κύριους ερευνητικούς τομείς της επιστήμης της γλωσσολογίας.
2. Κατανοούν τις βασικές έννοιες και τη σχετική ορολογία των επιπέδων ανάλυσης της γλώσσας (φωνητική / φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη και σημασιολογία).
3. Εκθέτουν επιστημονικά τεκμηριωμένη άποψη για τη φύση της γλώσσας και τον τρόπο ανάλυσής της.
4. Χρησιμοποιούν, σε βασικό επίπεδο, τις μεθόδους και τα εργαλεία περιγραφής και ανάλυσης των στοιχείων της γλώσσας.
5. Εγγραφούν σε πιο εξειδικευμένα μαθήματα γλωσσολογίας.
6. Κατανοούν τη φύση μιας θεωρίας και τη διατύπωση μιας ερμηνείας.
7. Αντιλαμβάνονται τί σημαίνει συστηματική προσέγγιση των γλωσσικών φαινομένων και πώς μια θεωρία μπορεί να συμβάλει στην κατανόησή τους.
8. Εφαρμόζουν βασικές τεχνικές επεξεργασίας και παρουσίασης γλωσσικών δεδομένων (π.χ. φωνητική μεταγραφή, δένδρικά διαγράμματα, γραμμικοί κανόνες).
9. Διακρίνουν τις διαφορές μεταξύ της επιστημονικής και της μη-επιστημονικής άποψης καθώς και μεταξύ της περιγραφικής και ρυθμιστικής προσέγγισης για τη μελέτη και ανάλυση της γλώσσας.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Αυτόνομη εργασία.
4. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
5. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

Α. Εισαγωγικά: Ορισμός της γλώσσας, Ορισμός της Γλωσσολογίας, Γλωσσική Δομή, Προφορικός – Γραπτός Λόγος, Ρύθμιση – Περιγραφή, Συγχρονία – Διαχρονία, Γνώση – Χρήση της Γλώσσας / Γλωσσική Ικανότητα – Γλωσσική Πλήρωση ή Επιτέλεση.

Β. Φωνητική: Φθόγγοι της γλώσσας, Φωνητική Οδός, Άρθρωτες, Σημεία Άρθρωσης, Τρόποι Άρθρωσης. Φωνήεντα – Σύμφωνα, Αρχή Αμφιμονοσημαντότητας, Φθόγγοι – Γραφήματα, Αντιστοιχία γραφής – προφοράς, Διεθνές Φωνητικό Αλφάβητο, Συστήματα μεταγραφής.

Γ. Φωνολογία: Σχέση αντίθεσης, Φώνημα, Συμπληρωματική κατανομή, Αλλόφωνο, Ελεύθερη εναλλαγή. Φυσικές τάξεις, Φωνολογικοί κανόνες, Φωνολογικά φαινόμενα.

Δ. Μορφολογία: Κλίση, Παραγωγή, Σύνθεση, Μόρφημα: Δεσμευμένο – ελεύθερο, Αλλόμορφο, Δενδρική δομή.

Ε. Σύνταξη: Πρόταση – εκφώνημα, Γλωσσική Ικανότητα – Γλωσσική Πλήρωση/Επιτέλεση, Γραμματικότητα – Αποδεκτότητα, Συστατικότητα, Φραστική Δομή, Λεξικές & Συντακτικές Κατηγορίες. Χ Τονούμενο, Δενδρικά διαγράμματα, Απλές προτάσεις, Σύνθετες προτάσεις. Βαθεία – Επιφανειακή δομή, Μετασχηματισμοί, Ερωτηματικές προτάσεις.

ΣΤ. Σημασιολογία: Σημασία, Λεξική Σημασία, Προτασιακή Σημασία, Σημασία Εκφωνημάτων, Δήλωση, Αναφορά, Εννοιακή σχέση, Συνειρμική Σημασία, Σύμφραση, Μη αναφορική σημασία, Εννοιακές Σχέσεις: Ομωνυμία, Πολυσημία, Συνωνυμία, Υπωνυμία, Αντωνυμία, Μερωνυμία.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. A. Akmajian, R.A. Demers, A.K. Farmer & R.M. Harnish. (2010). *Linguistics: An introduction to language and communication* (6th edition). Cambridge, Mass.: MIT Press.
2. V. Fromkin, R. Rodman & N. Hyams. (2008). *Εισαγωγή στη μελέτη της γλώσσας*, μτφ. Ξυδόπουλος Γ. κ.ά., επιμ. Γ. Ξυδόπουλος. Αθήνα: Πατάκης.
3. Θ.-Σ. Παυλίδου. (2008). *Επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών. Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.
4. Ε. Πετρούνιας. (2002). *Νεοελληνική γραμματική και συγκριτική ανάλυση*. Μέρος Α': Θεωρία, Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
5. G. Yule (2016). *The Study of Language* (6th Edition). Cambridge: Cambridge University Press.
6. Ε. Φιλιππάκη-Warburton. (1992). *Εισαγωγή στη Θεωρητική Γλωσσολογία*. Αθήνα: Νεφέλη.

Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (Α. Σύρκου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τα ιστορικά και πολιτικά γεγονότα που έλαβαν χώρα από τον 4^ο π.Χ. αιώνα έως και τον 5^ο μ.Χ. αιώνα.
2. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τον πολυπολιτισμικό κόσμο των ελληνιστικών βασιλείων και να γνωρίζουν τις κοινωνικοοικονομικές μεταβολές που συντελέστηκαν μετά τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου.
3. Γνωρίζουν τον Ρωμαϊκό κόσμο και μελετά την ιστορική του πορεία από τον 4^ο π.Χ. αιώνα έως και τον 3^ο μ.Χ. αιώνα. Κατανοούν την εξέλιξη των πολιτειακών θεσμών, τις πολιτικοοικονομικές συνθήκες που συντέλεσαν στη διαμόρφωση των κοινωνικών τάξεων κατά την περίοδο της Δημοκρατίας, τους λόγους μετακίνησης των βορείων λαών προς την Ευρώπη, την εμφάνιση και επικράτηση του Χριστιανισμού.
4. Κατανοούν τις δομές και τον τρόπο διοίκησης της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας αλλά και τις συνθήκες που οδήγησαν στην διάσπασή της.
5. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τον πνευματικό πολιτισμό και την τέχνη των ρωμαίων.

6. Χρησιμοποιούν ως ιστορικές πηγές τα έργα των ιστορικών Πλούταρχου, Πολύβιου, Σαλλούστιου, Σουητώνιου, Αμμιανού Μαρκελλίνου καθώς και επιγραφικές μαρτυρίες.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να ερμηνεύουν τις φιλολογικές πηγές και να τις συσχετίζουν με τα ιστορικά γεγονότα.
2. Εξοικείωση με τα ιστορικά γεγονότα της ελληνιστικής και ρωμαϊκής εποχής καθώς και κατανόηση των συνεπειών τους στη διαμόρφωση της παγκόσμιας κατάστασης.
3. Ικανότητα να ερμηνεύουν τα ιστορικά γεγονότα της εποχής του.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στο γνωστικό αντικείμενο.
2. Μελέτη των επιμέρους ενοτήτων.
3. Επιλεκτική μελέτη των ιστορικών πηγών (Πλούταρχου, Πολύβιου, Αμμιανού Μαρκελλίνου, Σαλλούστιου, Σουητώνιου και επιγραφών).
4. Βιβλιογραφική ενημέρωση.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. C. Mossé – Annie Schnapp-Gourbeillon, *Επίτομη Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας* (2000- 31 π.Χ.), μτφ. Λ. Στεφάνου (Αθήνα, 2010).
2. P. Zanker, *Ο Αύγουστος και η δύναμη των εικόνων*, μτφ. Μ. Πεχλιβάνος, ΜΙΕΤ (Αθήνα, 2009).
3. G. De Saint-Croix, *Ο Χριστιανισμός και η Ρώμη- Διωγμοί, Αιρέσεις και ήθη*, ΜΙΕΤ (Αθήνα, 2010).
4. C.S. MacKay, *Αρχαία Ρώμη-Στρατιωτική και πολιτική ιστορία* (Αθήνα, 2007).
5. T. Correy Brennan, "Power and Process Under the Republican 'Constitution'," in Harriet I. Flower (ed.), *The Cambridge Companion to the Roman Republic*, CUP (Cambridge, 2004).
6. L. Casson, *Everyday Life in Ancient Rome*, Βαλτιμόρη, The Johns Hopkins University Press, 1998.
7. L. Adkins, *Handbook to Life in Ancient Rome*, Oxford University Press (Οξφόρδη, 1998).

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (Ανάθεση στο Τμ. Ιστορίας - Αρχαιολογίας)

Οι λεπτομέρειες του μαθήματος είναι διαθέσιμες στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας - Αρχαιολογίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ι

(ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS+) (Γ. Ξυδόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν αποκτήσει τις πρώτες βασικές γνώσεις ελληνομάθειας (επιπέδου A1) σύμφωνα με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες (ΚΕΠΑ):

A1 (Αρχάριος χρήστης): Μπορεί να κατανοεί και να χρησιμοποιεί οικείες και καθημερινές εκφράσεις και να διατυπώνει με απλό τρόπο συγκεκριμένες ανάγκες του. Μπορεί να αυτοσυστήνεται ή να συστήνει άλλο πρόσωπο, να θέτει προσωπικές ερωτήσεις σε κάποια / κάποιον (π.χ., για τον τόπο κατοικίας της / του, τις σχέσεις της / του, πράγματα που της / του ανήκουν) και να απαντά σε ανάλογες ερωτήσεις. Μπορεί να επικοινωνεί με απλά λόγια, αν ο συνομιλητής της / του μιλά αργά και καθαρά και δείχνει συνεργάσιμος.

<https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/table-1-cefr-3.3-common-referencelevels-global-scale>

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη εργασία.
2. Ομαδική εργασία.
3. Εργασία σε διαπολιτισμικό περιβάλλον.
4. Εργασία σε διεθνές περιβάλλον.
5. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα.
6. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
7. Λήψη αποφάσεων.
8. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.

Περιεχόμενο (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στο μάθημα ελληνικής γλώσσας – ελληνικό αλφάβητο.
2. Χαιρετισμός –συστάσεις.
3. Τα χόμπι μου (αθλητισμός, ξένες γλώσσες, μουσική κ.τ.λ.).
3. Η ώρα.
4. Κατευθύνσεις – προσανατολισμός.
5. Καθημερινές δραστηριότητες.
6. Στην αγορά.
7. Στην καφετέρια.
8. Στην εργασία.
9. Στις διακοπές.
10. Γράφω κάρτα ή γράμμα.
11. Παρουσίαση εργασιών

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Α. Αναγνωστοπούλου, Λ. Τριανταφυλλίδου. 2011. *Λοιπόν τι λες*, Θεσσαλονίκη: Νόστος.
2. Κ. Αρβανιτάκης, Φ. Αρβανιτάκη. 2011. *Επικοινωνήστε Ελληνικά 1-3*. Εκδόσεις Δέλτος.
3. Φ. Βαλσαμάκη, Δ. Μανάβη. 2014. *Ορίστε! Ελληνικά για αρχάριους*. 4^η έκδοση. Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας, ΑΠΘ.
4. Ε. Γκαρέλη, Ε. Καπούλα, Σ. Νεστοράτου, Ε. Πρίτση, Ν. Ρουμπής, Γ. Συκαρά, *Ταξίδι στην Ελλάδα. Νέα ελληνικά για ξένους*. Επίπεδα Α1&Α2. Εκδόσεις Γρηγόρη.
5. Διδακτικό προσωπικό του Σχολείου Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Α.Π.Θ. 2005. 4^η έκδοση. *Τα νέα ελληνικά για ξένους*. Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Α.Π.Θ.
6. Φ. Καβουκόπουλος. 1998. *Νέα ελληνικά για αρχάριους*. Αθήνα: Εκδόσεις Νεφέλη.
7. Ε. Παθιάκη, Γ. Σιμόπουλος, Ρ. Κανελλοπούλου, Α. Παυλοπούλου. 2010. *Ελληνικά Α' - Μέθοδος εκμάθησης της ελληνικής ως ξένης γλώσσας*, Αθήνα: Πατάκης.

8. Λ. Τριανταφυλλίδου, Μ. Κοκκινίδου, Χ. Τακούδα, Ε. Σεχίδου, Κ. Σταυριανάκη. 2014. *Ελληνικά Στο Π + Φ*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Άλλες πηγές:

ΑΠΘ, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδου
<http://ins.web.auth.gr/index.php?lang=el>

Διαδρομές, <http://elearning.greek-language.gr/>,

Διδασκαλείο της Νέας Ελληνικής, ΕΚΠΑ:

https://www.greekcourses.uoa.gr/genikes_plirofories/biblia/egcheiridia/

Σχολείο Νέας Ελληνικής, ΑΠΘ: <https://smg.web.auth.gr/may2019b/en/>

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Θεσσαλονίκη, <http://www.greeklanguage.gr/>

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

(ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS+) (Ε. Καρακάντζα)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού εξαμηνιαίου του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν τα βασικά χαρακτηριστικά του ελληνικού πολιτισμού.
2. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με έθιμα και παραδόσεις.
3. Συνδέουν το παρελθόν με το παρόν.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη εργασία.
2. Ομαδική εργασία.
3. Εργασία σε διαπολιτισμικό περιβάλλον.
4. Εργασία σε διεθνές περιβάλλον.
5. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα.
6. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
7. Λήψη αποφάσεων.

8. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.

Περιεχόμενο (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα είναι σπονδυλωτό και καλύπτει θέματα στις παρακάτω ενότητες:

1. Τοπίο – η χρήση του χώρου από τον άνθρωπο.
2. Μύθος και θρησκεία.
3. Φιλοσοφία.
4. Θέατρο.
5. Ιστορία της Τέχνης: αρχαία, βυζαντινή, σύγχρονη.
6. Νεοελληνική λογοτεχνία.
7. Μουσική και χορός.
8. Καινοτομία και τεχνολογία.
9. Καθημερινή ζωή στη σύγχρονη Ελλάδα.
10. Επίσκεψη στο αρχαιολογικό μουσείο και ξενάγηση στην πόλη.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Θα δοθεί σχετική βιβλιογραφία ανά θεματική ενότητα.

Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ο ΣΟΦΟΚΛΗΣ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΣ (Ε. Καρακάντζα)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Έχουν πλήρη και λεπτομερή γνώση επιλεγμένων αποσπασμάτων από τις σωζόμενες τραγωδίες του Σοφοκλή (ανάγνωση και κατανόηση από το πρωτότυπο αρχαιοελληνικό κείμενο, καθώς και ερμηνευτική ανάλυση).
2. Έχουν καθολική εποπτεία όλων των σωζόμενων έργων του Σοφοκλή (πλοκή, χαρακτήρες, χρονολογίες διδασκαλίας κλπ.).
3. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τη δραματική τέχνη του Σοφοκλή (θεματικό ρεπερτόριο, λεξιλόγιο, υφολογία κλπ.).
4. Συσχετίζουν το τραγικό κείμενο με το πολιτικό σκηνικό της εποχής.
5. Αναλύουν ιαμβικό τρίμετρο στίχο.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη εργασία.
2. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
3. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενο (ύλη) του μαθήματος:

1. Επιλεγμένα αποσπάσματα από το σοφόκλειο έργο (από το πρωτότυπο).
2. Συνοπτική παρουσίαση του συνόλου των τραγωδιών του Σοφοκλή.
3. Μετρική: ιαμβικό τρίμετρο.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Α. Μαρκαντωνάτος & Χ. Τσαγγάλης (επιμ.), *Σοφοκλής: 32 Μελέτες* (Brill's Companion to Sophocles) (Θεσσαλονίκη, 2019).

2. E.D. Karakantza, *Who am I?: (Mis)identity and the polis in Oedipus tyrannus* (Washington, 2020).
3. K. Ormand (επιμ.), *A Companion to Sophocles* (Chichester, 2012).
4. R.P. Winnington - Ingram, *Σοφοκλής. Ερμηνευτική Προσέγγιση* (μτφ. Ν. Πετρόπουλος) (Αθήνα, 2016).

**ΔΙΔΩ. Η ΤΡΑΓΙΚΗ ΗΡΩΙΔΑ ΣΤΟ 4^ο ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΑΙΝΕΙΑΔΑΣ ΤΟΥ
ΒΙΡΓΙΛΙΟΥ (Μ. Λίτκα)**

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τη Λατινική επική ποίηση, το Λατινικό εξάμετρο, τις πηγές του Βιργιλίου και την επίδρασή του στην Ευρωπαϊκή λογοτεχνία.
2. Χρησιμοποιούν τα δεδομένα φιλολογικών τραπεζών.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

Ατομική προετοιμασία με έμφαση στη γλωσσική εκμάθηση.

Περιεχόμενο (ύλη) του μαθήματος:

Βιργίλιος, Αινειάδα IV, πλήρες Λατινικό κείμενο, χωρισμένο σε 13 μαθήματα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. M. von Albrecht, *Ιστορία της Ρωμαϊκής Λογοτεχνίας* (σε έναν τόμο) (2012).
2. R.G. Austin, *Βεργιλίου Αινειάδος Βιβλίο IV*, μτφ. Τρομάρας (Θεσσαλονίκη, 2000)
3. P. Hardie, *Βιργίλιος*, μτφ. Φυντίκογλου (Θεσσαλονίκη, 2005).
4. Α. Μέγας, *Λατινική Μετρική* (Θεσσαλονίκη, 1973).

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (Φ. Νούσια)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν διάφορες πτυχές του Βυζαντινού Πολιτισμού.
2. Αξιολογούν κριτικά τους συγγραφείς και τα γραπτά τους κείμενα και να τα εντάσσουν στο γενικότερο ιστορικοκοινωνικό πλαίσιο της εποχής τους.
3. Αποδίδουν κείμενα της βυζαντινής γραμματείας στα νέα ελληνικά.
4. Γνωρίζουν τη βιβλιογραφία, ηλεκτρονικές πηγές, βάσεις δεδομένων και διαδικτυακούς τόπους σχετικά με τον Βυζαντινό Πολιτισμό.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να επιδεικνύουν γνώση και κατανόηση των κειμένων.
2. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση των απαραίτητων τεχνολογιών.
3. Κριτική ικανότητα προσέγγισης, ανάγνωσης, ανάλυσης και ερμηνείας των πηγών.
4. Δεξιότητες μελέτης για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική του ανάπτυξη και εξέλιξη.

Περιεχόμενο (ύλη) του μαθήματος:

Βυζαντινά κείμενα που αποκαλύπτουν πτυχές του Βυζαντινού Πολιτισμού, π.χ., η εκπαίδευση, ο μοναχικός βίος, το εμπόριο, βυζαντινή ιατρική, δημόσιος και ιδιωτικός βίος των βυζαντινών, αστρολογία κλπ.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Π. Αντωνόπουλος κ.α. (εκδ.), *Λόγοι και Λογισύνη στο Βυζάντιο* (Θεσ/κη, 2019).

2. Θ. Αντωνοπούλου, *Βυζαντινή Ομιλητική: Συγγραφείς και Κείμενα* (Αθήνα, 2015²).
3. C.L. James (εκδ.), *Εγχειρίδιο Βυζαντινών Σπουδών* (μτφ. Κ. Δημοπούλου) (Αθήνα, 2014)
4. *Το επαρχικόν βιβλίον Λέοντος ΣΤ΄ του Σοφού* (εισ.- μτφ.- σχολ. Τ. Κόλλιας, Μ. Χρόνη) (Αθήνα, 2010).
5. *Θεόδωρος Μετοχίτης. Βυζάντιος. Έπαινος Κων/λεως* (έκδ. - μτφ. - σχολ. Ι. Πολέμη) (Θεσ/κη, 2013).
6. *Αγαπητού Διακόνου. Έκθεσις κεφαλαίων παραινετικών. Νουθεσίες στον αυτοκράτορα Ιουστινιανό Α΄* (εισ.- μτφ.- σχολ. Κ. Παΐδας) (Αθήνα, 2018).
7. E. Jeffreys, J. Haldon, R. Cormack (eds.) *The Oxford Handbook of Byzantine Studies* (Oxford / New York, 2008).
8. S. Papaioannou (ed.), *The Oxford Handbook of Byzantine Literature* (Oxford, 2021).

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

(Χ. Βλάχος – Φροντ. Ζ. Παπαδοπούλου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Βλέπουν τη γλώσσα με νέο μάτι: Θα ανακαλύψουν πώς λειτουργεί η ελληνική γλώσσα σε κάθε επίπεδο, από τη σύνθεση προτάσεων μέχρι τις πιο λεπτές διακρίσεις του ρηματικού συστήματος.
2. Ερμηνεύουν γλωσσικά φαινόμενα με βάση τις πιο πρόσφατες γλωσσολογικές θεωρίες και να συνδυάζουν αυτή τη γνώση για να αναλύετε πραγματικά γλωσσικά δεδομένα.
3. Συνδέουν τη θεωρία με την πράξη: Χρησιμοποιώντας παραδείγματα από τη σύγχρονη καθημερινή χρήση της γλώσσας, θα μάθουν να εφαρμόζουν τη θεωρία στην ανάλυση ζωντανών κειμένων και προφορικού λόγου.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ανάπτυξης της γλωσσολογικής σκέψης: Ανάλυσης της γλώσσας με τον τρόπο που σκέφτονται οι γλωσσολόγοι μέσα από την εξοικείωση με σύγχρονες αναλυτικές τεχνικές.
2. Πρακτική ανάλυσης γλωσσικών φαινομένων: Η κατανόηση της θεωρίας θα συνοδευτεί από την ανάλυση πραγματικών παραδειγμάτων από την καθημερινή χρήση της γλώσσας.
3. Κριτική προσέγγιση: Ανάπτυξη τη δεξιότητας αμφισβήτησης και εμβάθυνσης στις καθιερωμένες απόψεις για τη γλώσσα μέσα από την αναζήτηση της αλήθειας πίσω από κάθε γλωσσικό φαινόμενο.

Περιεχόμενο (ύλη) του μαθήματος:

1. Μύθοι και Αλήθειες για τη Νέα Ελληνική: Θα καταρρίψουμε κλασικούς μύθους, όπως αν η Νέα Ελληνική είναι «φτωχότερη» από την Αρχαία, και θα εξετάσουμε πώς η γλωσσική αλλαγή είναι φυσικό μέρος κάθε ζωντανής γλώσσας.
2. Ρηματικό Σύστημα: Ανακαλύψτε πώς λειτουργούν τα ρήματα, μεταφέροντας νόημα μεταξύ παρόντος, παρελθόντος και μέλλοντος, ενώ εξετάζουμε τις συναρπαστικές έννοιες της όψης και του ποιού ενεργείας, και το πώς αυτές διαπλέκονται με την έννοια του χρόνου.
3. Ονοματικό Σύστημα: Τι ακριβώς κρύβεται πίσω από την πτώση, το γένος και τον αριθμό; Θα μάθουμε πώς αυτά τα στοιχεία συνθέτουν την ονοματική φράση, βοηθώντας μας να διακρίνουμε τις πιο σημαντικές δομές της.
4. Προτασιακό Σύστημα: Ποια είναι η λογική πίσω από τη σειρά των λέξεων σε μια πρόταση; Εξετάζουμε πώς η σύνταξη καθορίζει το νόημα και πώς οι συμπληρωματικοί δείκτες παίζουν καθοριστικό ρόλο στην επικοινωνία.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Χ. Βλάχος. 2023. *Περιγραφική Ανάλυση της Νέας Ελληνικής. Πανεπιστημιακές σημειώσεις.*
2. D. Holton, P. Mackridge & E. Φιλιππάκη-Warburton. 1999. *Γραμματική της Ελληνικής Γλώσσας* (μτφ. Β. Σπυρόπουλος). Αθήνα: Πατάκης.

Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

**ΘΑΥΜΑ ΪΔΕΣΘΑΙ: ΜΑΓΕΙΑ, ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ, ΠΑΡΑΔΟΞΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ
ΡΩΜΑΪΚΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ (Γ. Καζαντζίδης)**

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Περιγράφουν φαινόμενα που εμπίπτουν στην κατηγορία του *θαύματος* και να διαβάζουν στο πρωτότυπο (αρχαία ελληνικά και λατινικά) τις σχετικές πηγές.
2. Κατανοούν και να εκτιμούν τη σημασία των ανωτέρω φαινομένων μέσα στο πολιτισμικό τους πλαίσιο.
3. Συσχετίζουν φαινόμενα *θαύματος* με το περιεχόμενο άλλων μαθημάτων.
4. Αναγνωρίζουν και να αναλύουν φαινόμενα *θαύματος*.
5. Αναπτύσσουν τη δική τους ερμηνεία των φαινομένων *θαύματος*.
6. Αντιπαραβάλλουν τα φαινόμενα *θαύματος* που θα έχουν διδαχθεί με τη δική τους εμπειρία του σύγχρονου πολιτισμού.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
2. Λήψη αποφάσεων.
3. Ομαδική εργασία.
4. Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
5. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
6. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
7. Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον.
8. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
9. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
10. Προαγωγή της ελεύθερης δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενο (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα πραγματεύεται την έννοια του θαύματος σε πολλές διαφορετικές εκφάνσεις του, όπως μαγεία και παραφυσικά φαινόμενα, υπερ-ήρωες, θεϊκές επιφάνειες, ουτοπίες, τέρατα, ομιλούντα ζώα, μεταμορφώσεις, το κάλλος και η ιατρική επιστήμη.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. R. Buxton (ed.), *Oxford Readings in Greek Religion*, OUP 2000.
2. G.L. Campbell, (ed.), *The Oxford Handbook of Animals in Classical Thought and Life*, OUP, 2014.
3. D. Collins, *Magic in the Ancient Greek World*, Blackwell, 2008.
4. E.R.Dodds, *Οι Έλληνες και το παράλογο*. Μτφ. και εισαγωγή Γιώργη Γιατρομανωλάκη. Καρδαμίτσα, 1996.
5. M. Dickie, *Magic and magicians in the Greco-Roman world*, London and New York Routledge c2003.
6. C.A. Faraone, D. Obbink, *Magika hiera. Ancient Greek magic and religion*, OUP 1991.
7. Ε. Φιλιππάκη - Β. Κιντή (επιμ.), *Απορία και Θαυμασμός στη Φιλοσοφία*, Εκδ. Παπαδόπουλος, 2022.
8. F. Graf, Ι. Πετρόπουλος, κ.α. *Η Μαγεία στην Αρχαία Ελλάδα*, ΕΙΕ 2008.
9. F. Graf, *Magic in the ancient world*, translated by Franklin Philip, Cambridge London Harvard University Press 1997.
10. F. Graf, *Η Μαγεία στην Ελληνο-ρωμαϊκή Αρχαιότητα*. Μτφ.: Ι. Μυλωνόπουλος, ΙΤΕ-ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΗΤΗΣ, 2009.
11. J. Lightfoot, *Wonder and the Marvellous from Homer to the Hellenistic World*, CUP 2021.
12. G. Luck, *Arcana mundi : magic and the occult in the Greek and Roman worlds : a collection of ancient texts / translated, annotated, and introduced by Georg Luck. — 2nd ed.*, 2006.
13. M.P. Nilsson, *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Θρησκείας*, Παπαδήμα 2008.
14. D. Ogden, (ed.), *A Companion to Greek Religion*, Wiley-Blackwell 2007.
15. D. Ogden, *Magic, witchcraft, and ghosts in the Greek and Roman worlds. A sourcebook*, Oxford University Press c2002.
16. G. Petridou, *Divine Epiphany in Greek Literature and Culture*, OUP 2016.
17. H. Schmalzgruber (ed.), *Speaking Animals in Ancient Literature*, Winter, 2020.
18. L.C. Watson, *Magic in Ancient Greece and Rome*, Bloomsbury Academic, 2019.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ 19^{ος} 20^{ος} ΑΙΩΝΑΣ (Ε. Λεμονίδου)

Οι λεπτομέρειες του μαθήματος είναι διαθέσιμες στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας – Αρχαιολογίας.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (Α. Σύρκου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τα ιστορικά και πολιτικά γεγονότα που έλαβαν χώρα από τον 8^ο π.Χ. αιώνα έως και το θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου.
2. Γνωρίζουν τις συνθήκες που οδήγησαν στη δημιουργία της πόλης-κράτους καθώς και τις σχέσεις των πόλεων κατά την αρχαϊκή και κλασική εποχή.
3. Αντιλαμβάνονται την ανάπτυξη των πολιτειακών δομών των πόλεων αυτής της περιόδου.
4. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τον πνευματικό πολιτισμό και την τέχνη των αρχαϊκών και κλασικών χρόνων.
5. Χρησιμοποιούν τα έργα των ιστορικών (Ηροδότου, Θουκυδίδη, Ξενοφώντα, Αρριανού,) και της αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας (Τραγωδίες, κωμωδίες) ως ιστορικές πηγές.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να ερμηνεύουν τις φιλολογικές πηγές και να τις συσχετίζουν με τα ιστορικά γεγονότα.
2. Εξοικείωση με τα ιστορικά γεγονότα της αρχαϊκής και κλασικής εποχής καθώς και κατανόηση των συνεπειών τους στη διαμόρφωση της παγκόσμιας κατάστασης.
3. Ικανότητα να ερμηνεύουν τα ιστορικά γεγονότα της εποχής του.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στο γνωστικό αντικείμενο.
2. Μελέτη των επιμέρους ενοτήτων.
3. Επιλεκτική μελέτη των ιστορικών πηγών (Ηρόδοτος, Θουκυδίδης, Ξενοφώντας, Αρριανός).
4. Βιβλιογραφική ενημέρωση.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. C. Mossé – A. Schnapp-Gourbeillon, *Επίτομη Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας (2000- 31 π.Χ.)*, μτφ. Λ. Στεφάνου (Αθήνα, 2010).
2. R. Flacelière, *Ο Δημόσιος και Ιδιωτικός Βίος στην Αρχαία Ελλάδα*, μτφ. Γ. Βανδωρου (Αθήνα, 2007).
3. J. de Romilly, *Αλκιβιάδης*, μτφ. Μ. Αθανασίου-Κ. Μηλιαρέση (Αθήνα, 1996).
4. Jacqueline de Romilly, *Γιατί η Ελλάδα;* μτφ. Μ. Αθανασίου-Κ. Μηλιαρέση (Αθήνα, 1996).
5. J. de Romilly, *Η οικοδόμηση της αλήθειας στο Θουκυδίδη*, μτφ. Σ. Βλοντάκη (Αθήνα, 2003).
6. O. Taplin, *Ελληνικόν Πυρ*, μτφ. Ε. Πατρικίου (Αθήνα, 1992).
7. C. Mossé, *Αλέξανδρος το πεπρωμένο ενός μύθου*, μτφ. Σ. Βλοντάκης, 2004.
8. C. Mossé, *Περικλής. Ο εφευρέτης της Δημοκρατίας*, μτφ. Σ. Βλοντάκης, 2006.
9. C. Mossé, *Η γυναίκα στην Αρχαία Ελλάδα*, μτφ. Α. Στεφανής (Αθήνα, 2004).
10. M. R. Lefkowitz, *Γυναίκες στον Ελληνικό μύθο*, μτφ. Α. Μεγαπάνου (Αθήνα, 1995).
11. D.M.MacDowell, *Σπαρτιατικό Δίκαιο*, μτφ. Ν. Κονομή (Αθήνα, 2005).
12. Γ. Κοκκόρου-Αλευρά, *Η Τέχνη της Αρχαίας Ελλάδας. Σύνομη Ιστορία (1050-50 π.Χ.)* (Αθήνα, 1995).
13. Δ. Κυρτάτας, *Κατακτώντας την Αρχαιότητα* (Αθήνα, 2002).
14. Α. Βλάχος, *Η οικοδόμηση της Δημοκρατίας* (Αθήνα, 1999).
15. J. Ober, *Μάζες και ελίτ στη δημοκρατική Αθήνα* (Αθήνα, 2003).
16. Μ.Β. Σακελλαρίου, *Η Αθηναϊκή Δημοκρατία*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2016.
17. F. Lefevre, *Ιστορία του Αρχαίου Ελληνικού κόσμου* (Παρίσι, 2015).

ΚΡΗΤΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(Ε. Παπαργυρίου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τους βασικούς σταθμούς της ιστορίας και της πολιτισμικής εξέλιξης της Κρήτης την περίοδο της Αναγέννησης.
2. Διακρίνουν λογοτεχνικά είδη (όπως ποιμενικό ειδύλλιο, μυθιστορία/μυθιστόρημα, τραγωδία, θρησκευτικό δράμα, κωμωδία) και να είναι εξοικειωμένες/ εξοικειωμένοι με τα βασικά τους χαρακτηριστικά.
3. Γνωρίζουν τους κύριους εκπροσώπους της Κρητικής λογοτεχνίας της Αναγέννησης.
4. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με το γλωσσικό ιδίωμα των έργων και τα μορφολογικά χαρακτηριστικά τους.
5. Γνωρίζουν τον κομβικό ρόλο της Κρητικής λογοτεχνίας στη διαμόρφωση της νεοελληνικής λογοτεχνίας και τους λόγους που μερίδα κριτικών τη θεωρούν την απαρχή της.
6. Γνωρίζουν τις διακειμενικές πηγές της Κρητικής λογοτεχνίας.
7. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τους όρους *Αναγέννηση* και *μπαρόκ* και τη χρονική τους τοποθέτηση.
8. Συζητούν την πρόσληψη της Κρητικής λογοτεχνία στην ελληνική λογοτεχνία και τον πολιτισμό των κατοπιτών αιώνων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Γνώση και κατανόηση των βασικών χαρακτηριστικών της Κρητικής λογοτεχνίας και των πηγών της.
2. Διάκριση των βασικών εννοιών *Αναγέννηση* και *μπαρόκ*.
3. Κριτική ανάλυση και ερμηνευτική ποιητικών κειμένων.
4. Κριτική προσέγγισης εκδοτικών προβλημάτων.
5. Κατανόηση ζητημάτων πρόσληψης πρώιμων κειμένων στη σύγχρονη εποχή.
6. Αλληλεπίδραση με άλλους σε προβλήματα ερμηνείας των κειμένων.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Στο μάθημα θα συζητηθούν οι ιστορικοκοινωνικές συνθήκες διαμόρφωσης της Κρητικής λογοτεχνίας της Αναγέννησης, καθώς και οι αισθητικές και ιδεολογικές της απολήξεις. Έμφαση θα δοθεί σε ζητήματα φύλου, εξουσίας και πατριαρχίας. Θα εξεταστούν:

1. Πρώιμα κείμενα της Κρητικής λογοτεχνίας της Αναγέννησης.
2. Τα κείμενα *Η βοσκοπούλα*, *Ερωτόκριτος* και *Ερωφίλη*.
3. Κριτικές μελέτες για την Κρητική ποίηση της Αναγέννησης.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Σ. Αλεξίου, *Η κρητική λογοτεχνία και η εποχή της: μελέτη φιλολογική και ιστορική*, Αθήνα: Στιγμή 1985.
2. Ανωνύμου, *Η βοσκοπούλα*, επιμ. Α. Vincent, Θεσσαλονίκη: Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη 2016.
3. M. Vitti, *Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας*, Αθήνα: Οδυσσέας 2003, 89-124.
4. Σ. Κακλαμάνης, *Η κρητική ποίηση στα χρόνια της Αναγέννησης (14^{ος}-17^{ος} αιώνας)*, τόμος Α' - Εισαγωγή, Αθήνα: ΜΙΕΤ 2019.
5. Σ. Κακλαμάνης (επιμ.), *Ζητήματα ποιητικής στον Ερωτόκριτο*, Ηράκλειο: Βικελαία Βιβλιοθήκη 2006.
6. Βισσέντζος Κορνάρος, *Ερωτόκριτος*, επιμ. Στυλιανός Αλεξίου, Αθήνα: Εστία 1999.
7. M. Peri, *Του πόθου αρρωστημένος: ιατρική και ποίηση στον Ερωτόκριτο*, μτφ. Αφροδίτη Αθανασοπούλου, Ηράκλειο: ΠΕΚ 1999.
8. Λ. Πολίτης, *Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας*, Αθήνα: ΜΙΕΤ 2017, 65-82.
9. Β. Πούχνερ, «Επισκόπηση της ιστορίας του νεοελληνικού θεάτρου: από τις αρχές του μέχρι τη Μικρασιατική Καταστροφή», *Κείμενα και αντικείμενα: δέκα θεατρολογικά μελετήματα*, Αθήνα: Καστανιώτης, 1997.
10. D. Holton, *Μελέτες για τον Ερωτόκριτο και άλλα νεοελληνικά κείμενα*, Αθήνα: Καστανιώτης, 2001.
11. D. Holton (επιμ.), *Λογοτεχνία και κοινωνία στην Κρήτη της Αναγέννησης*, Ηράκλειο: ΠΕΚ, 1997
12. Γεώργιος Χορτάσης, *Ερωφίλη*, επιμ. Στυλιανός Αλεξίου-Μάρθα Αποσκήτη, Αθήνα: Στιγμή 2001.

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΗΡΟΔΟΤΟΣ ΚΑΙ Η ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΘΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

(Ν. Χαραλαμπίδης)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αντιλαμβάνονται τον αρχετυπικό ρόλο των *Ιστοριών* του Ηροδότου ως του αρχαιότερου σωζομένου και του μακράν εκτενεστέρου προχριστιανικού πεζού κειμένου αλλά, κυρίως, κειμένου το οποίο διαμόρφωσε οριστικά την κυρίαρχη εκδοχή για την αρχαϊκή Ελλάδα και τους Περσικούς Πολέμους.
2. Εντάσσουν τον Αλικαρνασσέα στο ιστορικό του συγκεκριμένο ώστε να αναγνωρίζουν τις οφειλές του στον Όμηρο, τις αφηγηματικές ελεγείες και τους προδρόμους του ιστοριογραφούντες.
3. Καταδεικνύουν ότι η ενιαία θεώρηση των γεγονότων της εικοσαετίας 499-479 π.Χ. συνιστά ηροδοτεία επινόηση και επίτευγμα, θεμελιωμένη στα διαχρονικά βιώματα του ελληνικού ιστορικού υποκειμένου, τον πανελληνισμό και τον αντιβαρβαρισμό.
4. Αποδομούν τις (μετα)νεοτερικές κατηγορίες κατά του Ηροδότου περί «αφελείας», μειωμένης κριτικής σκέψης, ελληνοκεντρικότητας, ανατολισμού ως προϊόντων αναχρονιστικών προκαταλήψεων.
5. Διαλέγονται με τον εύπλαστο αλλά συμπαγή χαρακτήρα της ελληνικής εθν(ο)τικής ταυτότητας και τις ποικίλες μεταλλάξεις της: από τη φυλετική προ(ω)ϊστορία Δωριέων και Ιώνων μέχρι την πρώτη καταγεγραμμένη προγραμματική φανέρωσή της στην απάντηση των Αθηναίων στον Μαρδόνιο (*αὐθις δὲ τὸ Ἑλληνικόν, ἐδὸν ὄμαιομόν τε καὶ ὁμόγλωσσον, καὶ θεῶν ἰδρύματά τε κοινὰ καὶ θυσίαι ἤθεά τε ὁμότροπα*, Θ 144.2).
6. Κατανοούν ότι ο Ηρόδοτος προσαρμόζει το υλικό των πηγών του (μύθων, γενεαλογιών, κτίσεων πόλεων, μαρτυριών) στην τελεολογία του αφηγήματός του.
7. Λαμβάνουν υπ' όψη τους το στοιχείο της προφορικότητας-παραστασιακότητας των *Ιστοριών*, όπως προκύπτει από τις δημόσιες αναγνώσεις επιλεγμένων ενοτήτων σε πανελλήνια ή τοπικά ακροατήρια.
8. Συνειδητοποιούν ότι το ιστορικό αφήγημα είναι ένα σύστημα κλειστό, αυθαίρετο, αυτονομιμοποιούμενο, όπου ο (δημοφιλής) συγγραφέας ορίζει τους κανόνες της ερμηνείας του.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να παρακολουθούν την αρχιτεκτονική της ηροδοτείου διηγήσεως - από τα πρώτα «εθνογραφικά» βιβλία μέχρι την εποποιία των Μηδικών - και να ερμηνεύουν τις προτεινόμενες εκάστοτε αιτιακές σχέσεις μεταξύ των γεγονότων.
2. Δυνατότητα ανάδειξης του διπλού κειμενικού ακροατηρίου των *Ιστοριών* (η γενιά των Μηδικών/οι ακροατές/αναγνώστες του Ηροδότου) και του επιδιωκόμενου εκ μέρους του συγγραφέα επιτελεστικού τους ρόλου για τη γεωπολιτική του διπολικού ελληνικού χώρου κατά το δεύτερο μισό του 5^{ου} αι. π. Χ.
3. Μαθησιακή ευελιξία ώστε να κατανοηθούν επαρκώς οι κειμενικοί μηχανισμοί (ομηρικά διακείμενα, «ιερός πόλεμος», εφηρμοσμένη θεοδικία) μέσω των οποίων υπενθυμίζεται ο (λησμονημένος) αφηρωισμός των Ελλήνων μαχητών των Μηδικών.

Περιεχόμενο (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγικά ζητήματα

Η ανάδυση ενός φιλελεύθου πνεύματος στην Ιωνία του 6^{ου} αι. π.Χ. και ο μύθος της μετάβασης από τη «μυθική» στην «ιστορική» θεώρηση του κόσμου.

(Πρωτο-)Ιστορικά ποιήματα: Σημωνίδου του Αμοργίνου *Σαμίων Αρχαιολογία* (7^{ος} αι. π.Χ.), Μιμνέρμου του Κολοφωνίου *Σμυρνηίς* (7^{ος} αι. π.Χ.), Πανυάσσιδος του Αλικαρνασσέως *Ιωνικά* (πρώιμος 5^{ος} αι. π.Χ.).

(Πρωτο-)Ιστορία και η γένεση της πεζογραφίας.

Προγενέστεροι του Ηροδότου: Εκαταίου του Μιλησίου *Γενεαλογίαι*, *Γης περίοδος* (555-485 π.Χ.), Διονυσίου του Μιλησίου *Περσικά*.

Σύγχρονοι του Ηροδότου: Χάρωνος του Λαμψακηνού *Αιθιοπικά*, *Περσικά*, *Λυβικά*, *Έλληνικά*, Ελλανίκου του Μυτιληναίου *Άθις*, *Τρωικά*, Ξάνθου του Λυδού *Λυδικά*, Ίωνος του Χίου (480-422 π.Χ.) *Χίου Κτίσις*, *Επιδημία*.

2. Σχολιασμός επιλεγμένων χωρίων από τα βιβλία Ε-Θ

Το προοίμιο των *Ιστοριών* και η δόμηση της συγγραφικής ταυτότητας. Μακεδονικός λόγος (Ε 17-22).

Η Μεταπολίτευση των Αθηνών: Από τους Περιστρατίδες στους Αλκμαιωνίδες (Ε 55- 72).

Κυπριακός λόγος (Ε 103-115).

Η Β΄ Περσική Εκστρατεία και η μάχη του Μαραθώνα (Ζ 94-120).

Η Γ΄ Περσική Εκστρατεία και η μάχη των Θερμοπυλών (Η 201-233). Η Τετραλογία των «δημηγοριών» (Θ 140-144).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. R. Bichler and R. Rolinger, *Ηρόδοτος - Εισαγωγή στο έργο του* (Αθήνα, 2006) (Καρδαμίτσα).
2. E.J. Bakker, I. J.F. de Jong & H. van Wees (eds), *Εγχειρίδιο Ηροδοτείων Σπουδών* (Αθήνα, 2007) (Μεταίχμιο).
3. D. Asheri, A. Lloyd & C. Aldo, *Ηροδότου Ιστορίες: Βιβλία Α-Δ Κείμενο και Ερμηνευτικό Υπόμνημα. 2 τόμοι* (Θεσσαλονίκη, 2010) (University Studio Press).
4. C. Dewald and J. Marincola (eds), *The Cambridge Companion to Herodotus* (Cambridge, 2006) (CUP).
5. E. Irwin and E. Greenwood (eds), *Reading Herodotus: A Study of the logoi in Book 5 of Herodotus' Histories* (Cambridge, 2007) (CUP).
6. N. Luraghi (ed.), *The Historian's Craft in the Age of Herodotus* (Oxford, 2007) (OUP).
7. E. Baragwanath, *Motivation and Narrative in Herodotus* (Oxford, 2008) (OUP).
8. V.L. Provencal, *Sophist Kings: Persians as Other in Herodotus* (London and New York, 2015) (Bloomsbury Academic).
9. J. Priestley and V. Zali (eds), *Brill's Companion to the Reception of Herodotus in Antiquity and Beyond* (Leiden and Boston, 2016) (Brill).

ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ (Γ. Καζαντζίδης)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Βελτιώσουν τη γνώση βασικών γραμματικο-συντακτικών φαινομένων της λατινικής γλώσσας μέσα από την προσεκτική ανάγνωση και εμπειριστατωμένη ανάλυση κειμένων από τον Λίβιο και τον Τάκιτο.
2. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με βασικές πτυχές και όψεις της ρωμαϊκής ιστοριογραφίας. Έμφαση θα δοθεί, πιο συγκεκριμένα, στις απαρχές της αυτοκρατορικής ιδεολογίας καθώς και στη συγκριτική ανάγνωση του ρωμαϊκού λόγου περί εξουσίας έτσι όπως αυτή προκύπτει από την αντιπαραβολή λατινικών και αρχαιοελληνικών ιστορικών κειμένων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ομαδική εργασία.
2. Αυτόνομη εργασία.
3. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
4. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Αποσπάσματα από Λίβιο, Ιούλιο Καίσαρα και Τάκιτο.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. *Ιστορία της Λατινικής Λογοτεχνίας*, E.J. Kenney, W.V. Clausen, Εκδ. Παπαδήμα (Αθήνα, 2003).
2. *Ρωμαϊκή Ιστορία*, M. Rostovtzeff. Εκδ. Παπαδήμα (Αθήνα, 2010).

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ 1830-1914

(Σ. Αθήνη – Φροντ. Θ. Ιερωνυμάκη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Παρουσιάζουν την πορεία της νεοελληνικής πεζογραφίας από το 1830 ως τον πρώτο Παγκόσμιο πόλεμο.
2. Διακρίνουν τα πολιτισμικά και ιστορικά συμφραζόμενα που διαμόρφωσαν τη λογοτεχνική παραγωγή.
3. Γνωρίζουν τις λογοτεχνικές σχολές και τάσεις της νεοελληνικής Λογοτεχνίας (1830-1914) στην περιοχή του πεζού λόγου.
4. Παρουσιάζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της πεζογραφίας της Παλαιάς Αθηναϊκής Σχολής και αντιπροσωπευτικούς εκπροσώπους.

5. Παρουσιάζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της πεζογραφίας της Γενιάς του 1880 και αντιπροσωπευτικούς εκπροσώπους.
6. Διακρίνουν τα πεζογραφικά είδη: μυθιστόρημα, διήγημα, νουβέλα.
7. Κατανοούν τους όρους *πικαρικό, επιστολικό, ιστορικό, απόκρυφο μυθιστόρημα, ηθογραφία* κ.ά., και να μπορούν να ταξινομήσουν ανάλογα τα κείμενα.
8. Προβαίνουν σε κριτική ανάγνωση των κειμένων της νεοελληνικής πεζογραφίας (1830-1914) και να τα συζητούν υιοθετώντας επιστημονικό ύφος στην επιχειρηματολογία μέσα από την κατάλληλη βιβλιογραφία.
9. Προβάλλουν πειστικά επιχειρήματα για να υποστηρίξουν τις απόψεις τους.
10. Γνωρίζουν να ερευνούν έντυπες και ηλεκτρονικές βιβλιογραφικές πηγές.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη.
2. Να επιδεικνύουν γνώση και κατανόηση των βασικών γνωρισμάτων της λογοτεχνικής πεζογραφικής παραγωγής της περιόδου 1830-1914.
3. Να ορίζουν τα λογοτεχνικά γένη (μυθιστόρημα, διήγημα, νουβέλα).
4. Να αναγνωρίζουν τα βασικά μορφικά χαρακτηριστικά των αισθητικών ρευμάτων: Ρομαντισμός, Ρεαλισμός, Νατουραλισμός.
5. Κριτική ανάλυση και ερμηνεία πεζογραφικών κειμένων.
6. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
7. Αυτόνομη εργασία.
8. Ομαδική εργασία.
9. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
10. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγή: Ιστορικές και κοινωνικές συνθήκες στον ελληνόφωνο κόσμο από την ίδρυση του ελληνικού κράτους έως τον Πρώτο Παγκόσμιο πόλεμο.
2. Το γλωσσικό ζήτημα (καθαρεύουσα, αρχαϊζουσα, δημοτική).
3. Το λογοτεχνικό πεδίο, εκδόσεις, οικογενειακά-φιλολογικά περιοδικά, εφημερίδες.
4. Συνοπτικό διάγραμμα της εξέλιξης της νεοελληνικής πεζογραφίας: α. Η πεζογραφική παραγωγή 1830-1880, β. Η Γενιά του 1880 και η πεζογραφία.
5. Τα λογοτεχνικά ρεύματα και οι τάσεις: Ρομαντισμός, Ρεαλισμός, Νατουραλισμός, ηθογραφία.

6. Τα πεζογραφικά είδη: αισθηματικό / επιστολικό / ιστορικό / πικαρικό / απόκρυφο μυθιστόρημα, ηθογραφικό / αστικό διήγημα, επιφυλλιδικό πεζογράφημα.
7. Η Ελληνική Επανάσταση: α. Το απομνημόνευμα, β. οι βιογραφίες αγωνιστών του 1821, γ. ο μυθιστορηματικός λόγος.
8. Ερμηνευτική ανάλυση και σχολιασμός αντιπροσωπευτικών κειμένων σημαντικών πεζογράφων (Γρ. Παλαιολόγος, Α.Ρ. Ραγκαβής, Π. Καλλιγιάς, Εμμ. Ροϊδής, Δ. Βικέλας, Αλ. Παπαδιαμάντης, Γ. Μ. Βιζυηνός, Μ. Μητσάκης, Α. Καρκαβίτσας, Γ. Ξενόπουλος κ.ά.).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Π. Αποστολή, *Το πικαρικό μυθιστόρημα και η παρουσία του στον ελληνικό 19ο αιώνα. Από τον «Ερμήλο» (1817) ως την «Πάπισσα Ιωάννα» (1866)*, Αθήνα, Άρτεμις, 2018.
2. Ν. Βαγενάς (επιμ.), *Από τον «Λέανδρο» στον «Λουκή Λάρα». Μελέτες για την πεζογραφία της περιόδου 1830-1880*, Ηράκλειο Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας – Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2009.
3. Γ. Γκότση, *Η ζωή εν τη πρωτεύουση. Θέματα αστικής πεζογραφίας από το τέλος του 19ου αιώνα*, Αθήνα, Νεφέλη, 2004
4. *Η παλαιότερη πεζογραφία μας. Από τις αρχές της ως τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο: 1830-1880*, τόμοι Α΄, Γ΄-ΙΑ΄, Αθήνα, Σοκόλης, 1996-1998.
5. Σ. Ντενίση, *Το ελληνικό ιστορικό μυθιστόρημα και ο Sir Walter Scott (1830-1880)*, Αθήνα, Καστανιώτης, 1994.
6. Α. Πολίτης, *Η Ρομαντική λογοτεχνία στο εθνικό κράτος 1830-1880*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, 2017.
7. Ε. Πολίτου-Μαρμαρινού–Βίκυ Πάτσιου (επιμ.), *Ο Νατουραλισμός στην Ελλάδα. Διαστάσεις Μετασχηματισμοί-Όρια*, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2007.
8. *Πρακτικά Συνεδρίου, 1821 και Απομνημονεύματα*, Αθήνα, Βουλή των Ελλήνων, 1920.
9. Γ. Φαρίνου-Μαλαματάρη (επιμ.), *Εισαγωγή στην πεζογραφία του Παπαδιαμάντη*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2005.
10. Γ. Φαρίνου-Μαλαματάρη, *Το σχοίνισμα της γραφής. Παπαδιαμαντ(ολογ)ικές μελέτες*, Αθήνα, Gutenberg 2014.
11. Μ. Vittì, *Η Ιδεολογική λειτουργία της ελληνικής ηθογραφίας*, Αθήνα, Κέδρος 1991.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ (Θ. Μαρκόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναγνωρίζουν τις διάφορες περιόδους της ιστορίας της Ελληνικής, από τη Μυκηναϊκή έως και τη Νέα Ελληνική.
2. Κατανοούν την εξελικτική διαδικασία των κυριότερων ποικιλιών της Ελληνικής.
3. Γνωρίζουν τις βασικότερες μεταβολές που συντελέστηκαν σε κάθε περίοδο.
4. Γνωρίζουν το ιστορικό κοινωνιογλωσσικό πλαίσιο μέσα στο οποίο αναπτύχθηκαν και διαμορφώθηκαν οι ποικιλίες της Ελληνικής.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να παρέχουν ιστορικές ερμηνείες για διάφορα φαινόμενα από τις περιόδους της Ελληνικής.
2. Ικανότητα να αναγνωρίζουν τα φαινόμενα αυτά σε κείμενα από τις διάφορες περιόδους της Ελληνικής.
3. Ικανότητα να συσχετίζουν κοινωνιογλωσσικά φαινόμενα με αμιγώς 'γλωσσικές' εξελίξεις.
4. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
5. Αυτόνομη εργασία.
6. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στην έννοια της Ιστορίας της Ελληνικής (ποικιλίες προς εξέταση, περίοδοι της Ιστορίας της Ελληνικής, σχέση Αρχαίας και Νέας Ελληνικής).
2. Η Γραμμική Β' και η Μυκηναϊκή Ελληνική.
3. Το ελληνικό αλφάβητο και η διαμόρφωσή του.
4. Η Αρχαία Ελληνική: κοινωνιογλωσσικό πλαίσιο και διάλεκτοι.
5. Ελληνιστική – Ρωμαϊκή περίοδος: κοινωνιογλωσσικό πλαίσιο, βασικές μεταβολές.

6. Μεσαιωνική περίοδος: κοινωνιογλωσσικό πλαίσιο, βασικές μεταβολές.
7. Πρώιμη ΝΕ περίοδος: κοινωνιογλωσσικό πλαίσιο, βασικές μεταβολές.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. G. Horrocks. 2006. *Ελληνικά: Η ιστορία της γλώσσας και των ομιλητών της*. Αθήνα: Εστία.
2. Α-Φ.Χριστίδης (εκδ.). 2001. *Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας: Από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών.
3. A. Jannaris. 1897. *An historical Greek grammar, chiefly of the Attic dialect*. London.
4. E.J. Bakker (ed.). 2010. *A companion to the Ancient Greek language*. Oxford: Wiley- Blackwell.
5. F. Adrados. 2003. *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας: Από τις απαρχές ως τις μέρες μας*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Δ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ: ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ

(Α. Παπαχρυσόστομου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν την έννοια και το περιεχόμενο των όρων «Δημοκρατία», «πόλις-κράτος», «αισυμνήτης», «Εκκλησία του Δήμου», κλπ.
2. Τοποθετούν στον χρονολογικό άξονα τις σημαντικότερες πολιτικές φυσιογνωμίες της αρχαίας Ελλάδας.
3. Γνωρίζουν το έργο και τις μεταρρυθμίσεις κάθε σημαντικού πολιτικού ηγέτη.
4. Αναφέρονται στα σημαντικότερα γεγονότα-σταθμούς στην πορεία της αθηναϊκής πολιτείας προς την πραγμάτωση της Δημοκρατίας.

5. Έχουν μια καθολική εποπτεία της πολιτικής ιστορίας της αρχαίας Αθήνας.
6. Έχουν μια συνολική θεώρηση του πολιτεύματος της αρχαίας Σπάρτης.
7. Παρουσιάζουν σε γενικές γραμμές την πολιτική ιστορία της αρχαίας Αθήνας, από τον Θησέα μέχρι τα τέλη του 4ου αι. π.Χ.
8. Αναφέρονται στις πολιτειακές μεταρρυθμίσεις που εισήγαγε ο κάθε πολιτικός ηγέτης.
9. Κατανοούν και να αποτιμούν τις πληροφορίες που εμπεριέχονται στις αρχαίες, πρωτογενείς πηγές.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη εργασία.
2. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Θησεύς

Ο ιδρυτής και θεμελιωτής της πόλης των Αθηνών και ο πρόδρομος της μακραίωνης πολιτειακής εξέλιξής της προς την Αθηναϊκή Δημοκρατία.

2. Πόλις-Κράτος & Σπάρτη-Λυκούργος

Θεσμός της πόλεως-κράτους:ερμηνευτική προσέγγιση με καταγραφή των κύριων χαρακτηριστικών του. Το πολίτευμα της Σπάρτης: αναλυτική παρουσίαση (πολιτική φιλοσοφία και θεσμοί), αναφορά στον νομοθέτη Λυκούργο και την περίφημη Μεγάλη Ρήτρα, περιγραφή των κυρίαρχων θεσμών.

3. Σόλων

Η προσωπικότητα του αισυμνήτη / ποιητή / νομοθέτη Σόλωνα και το ευρύτατο μεταρρυθμιστικό έργο του (Σεισάχθεια, ταξική πολιτική, δικαιώματα στους Θήτες, Εκκλησία, Βουλή των Τετρακοσίων, Άρειος Πάγος, Ηλιαία, άρχοντες, πολιτογράφηση, νομισματική πολιτική).

4. Κλεισθένης

Τα βασικά μεταρρυθμιστικά μέτρα του Κλεισθένη: διοικητική αναδιάρθρωση του πληθυσμού (οι δέκα φυλές, οι δήμοι, η πολιτογράφηση), η Εκκλησία του Δήμου (ο κυρίαρχος πολιτειακός θεσμός), η Ηλιαία (ο αναβαθμισμένος δικαστικός φορέας) και η Βουλή των Πεντακοσίων (ο δεύτερος βασικός πολιτειακός θεσμός).

5. Εφιάλτης & Περικλής

Η προσωπικότητα, η ιδεολογία και η δράση του Εφιάλτη (οριστικός παροπλισμός του Αρείου Πάγου). Η κυριαρχία του Περικλή στην ηγεσία της αθηναϊκής πολιτείας και οι μεταρρυθμίσεις του (κληρουχίες, θεωρικά, μισθοφορά).

6. Ο πολίτης στην αθηναϊκή Δημοκρατία

Το στίγμα του Αθηναίου πολίτη στις βασικές εκφάνσεις της δημόσιας ζωής, σε δύο άξονες: εκείνο της πολιτικής συμμετοχής και εκείνο της στρατιωτικής δράσης.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Α. Παπαχρυσόστομου, *Πορεία προς την Αθηναϊκή Δημοκρατία. Η Μαρτυρία των Αρχαίων Πηγών* (Αθήνα, 2014) (εκδόσεις Καρδαμίτσα).
2. R. Brock, *Greek Political Imagery from Homer to Aristotle* (New York, 2003).
3. S. S. Monoson, *Plato's Democratic Entanglements: Athenian Politics and the Practice of Philosophy* (Princeton, 2000).
4. J. Ober, *Political Dissent in Democratic Athens. Intellectual Critics of Popular Rule* (Princeton, 1998).
5. R. Osborne, *Athens and Athenian Democracy* (New York, 2010).
6. Α. Παπαχρυσόστομου, "Solon's Citizenship Law (Plu. Sol. 24.4)", *Historia* 68.1 (2019), 2-10.
7. Α. Παπαχρυσόστομου, *Θουκυδίδου Περικλέους Επιτάφιος: Ο άγήρωσ έπαινος της Αθηναϊκής Πολιτείας. Μεταφραστική και Ερμηνευτική Προσέγγιση* (Αθήνα, 2020) (εκδόσεις Καρδαμίτσα).
8. L.J. Samons II, *Pericles and the Conquest of History: A Political Biography* (Cambridge, 2016) (Cambridge University Press).
9. L.J. Samons II (επιμ.), *The Cambridge Companion to the Age of Pericles* (Cambridge, 2007) (Cambridge University Press).

**Λογοτεχνία και οπτικός πολιτισμός: Φωτογραφία, κινηματογράφος,
ψηφιακά περιβάλλοντα (Ε. Παπαργυρίου)**

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν τους όρους «οπτικός πολιτισμός», «οπτικός εγγραμματισμός» και «υβριδικότητα».
2. Κατανοούν βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά και αφηγηματικές ιδιότητες των οπτικών μέσων φωτογραφίας, κινηματογράφου και ψηφιακών εργαλείων.
3. Κατανοούν τις ειδικές παραμέτρους ψηφιακών μέσων (blogs, μέσα κοινωνικής δικτύωσης) και τις οπτικές τους διαστάσεις.
4. Συνδυάζουν λογοτεχνικούς και οπτικούς κώδικες.
5. Κατανοούν την οπτική στροφή στη λογοτεχνία του 20^{ου} και 21^{ου} αιώνα με βάση το ελληνικό παράδειγμα.
6. Κατανοούν τη διαμόρφωση κοινοτήτων αναγνωστών στο διαδίκτυο και την έννοια της κριτικής σε ψηφιακά περιβάλλοντα.
7. Γνωρίζουν βασικά κειμενικά παραδείγματα στα τρία πεδία αναφοράς (φωτογραφία, κινηματογράφος, ψηφιακά περιβάλλοντα).

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Εμβάθυνση στις έννοιες της διαθεματικότητας και της διακαλλιτεχνικότητας.
2. Κατανόηση των όρων «οπτικός πολιτισμός», «οπτικός εγγραμματισμός» και «υβριδικότητα».
3. Κατανόηση της έννοιας της «διασκευής» του λογοτεχνικού κειμένου.
4. Κατανόηση αφηγηματικών ιδιοτήτων φωτογραφίας, κινηματογράφου και ψηφιακών μέσων.
5. Ικανότητα δημιουργικής ανάγνωσης και περιγραφής φωτογραφικών τεκμηρίων.
6. Ερευνητική ικανότητα, καθώς θα κληθούν να μελετήσουν παραδείγματα από το διαδίκτυο και να εξάγουν συμπεράσματα.
7. Κατανόηση μεταβολών στο λογοτεχνικό πεδίο στο πλαίσιο της «οπτικής» στροφής, ειδικά στον 21^ο αιώνα.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Στο μάθημα θα συζητηθεί η οπτική στροφή της λογοτεχνίας και η συνύπαρξή της με τις τέχνες της φωτογραφίας και του κινηματογράφου. Θα συζητηθεί, επίσης, η παραγωγή, διάχυση και πρόσληψη της λογοτεχνίας σε ψηφιακά περιβάλλοντα. Θα εξεταστούν:

1. Θεωρητικά κείμενα για την οπτική τεχνολογία της φωτογραφία και του κινηματογράφου, καθώς και για τον ψηφιακό πολιτισμό των blogs και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.
2. Φωτολογοτεχνικά βιβλία των Γιώργου Ιωάννου, Χρήστου Χρυσόπουλου, Νίκης-Ρεβέκκας Παπαγεωργίου, Αχιλλέα III κ.α.
3. Κινηματογραφικές διασκευές λογοτεχνικών κειμένων (όπως *Zorba the Greek* (Μιχάλης Κακογιάννης), *Z* (Κώστας Γαβράς), *Η φόνισσα* (Εύα Νάθενα), *Εκεί που ζούμε* (Σωτήρης Γκορίτσας) κ.α.
4. Λογοτεχνικά κείμενα σε blogs και μέσα κοινωνικής δικτύωσης.
5. Διαδικτυακή κριτικογραφία.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. B. Barthes (1983), *Ο φωτεινός θάλαμος: σημειώσεις για τη φωτογραφία*, μετ. Γιάννης Κρητικός, Αθήνα: Κέδρος.
2. Β. Αποστολίδου (2012). *Η λογοτεχνία στα νέα περιβάλλοντα των Τ.Π.Ε: κυβερνολογοτεχνία και e-books, ψηφιακές κοινότητες αναγνωστών, δημιουργική γραφή και αφήγηση στον ψηφιακό κόσμο*, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
3. Β. Αποστολίδου (2016). 'Η ποίηση στο facebook', *Ο Αναγνώστης* www.oanagnostis.gr/η-ποίηση-στο-facebook-της-βενετίας-αποστολιδ/
4. Ε. Γαραντούδης, «Λογοτεχνία και κινηματογράφος» (διαδικτυακό λήμμα) <https://selidodeiktes.greek-language.gr/lemmas/441>
5. Γ. Μπασκόζος (2016). «Ποίηση στο facebook: για όλες τις ανάγκες», www.oanagnostis.gr/ποίηση-στο-facebook-για-όλες-τις-ανάγκες-γ-ν-μπ/
6. Η. Παπαϊωάννου (2020), «Η τραχιά ποίηση της πόλης», *Η φωτογραφία ως αίνιγμα*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 115-120.
7. Ε. Παπαργυρίου (2011), Αστικές περιπλανήσεις και λογοτεχνικές ταυτότητες: πόλεις σε σύγχρονα ελληνικά φωτογραφικά και λογοτεχνικά λευκώματα, *Πρακτικά 4^{ου} διεθνούς συνεδρίου Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών*, http://www.eens.org/?page_id=1084
8. Ε. Παπαργυρίου (2018), «Η συμμετοχική φύση της λογοτεχνικής ανάγνωσης στο Facebook», στον τόμο *Λογοτεχνική ανάγνωση στο σχολείο και στην κοινωνία*,

επιμ. Βενετία Αποστολίδου, Δημήτρης Κόκορης, Μιχάλης Μπακογιάννης και Ελένη Χοντολίδου, Αθήνα: Gutenberg, 234-247.

9. Ε. Παπαργυρίου (2019), «Λογοτεχνία και φωτογραφία: η περίπτωση της Νίκης Μαραγκού», στο *Κύπρος: γυναικεία φωνή και μνήμη στο έργο της Νίκης Μαραγκού*, επιμ. Πολίνα Ταμπακάκη, Αθήνα: Το Ροδακίό, 221-240.
10. Φ.- Γ. Ταμπάκη - Μ.- Ε.Ιωνά (επιμ.) (2011), *Από τη λογοτεχνία στον κινηματογράφο*, πρακτικά ημερίδας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Αθήνα: Αιγόκερως.

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ (Α. ΡΟΥΣΣΟΥ)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τη διεπιστημονική διάσταση της σύγχρονης γλωσσολογίας.
2. Γνωρίζουν βασικές διαφορές μεταξύ γλωσσικής ικανότητας και γλωσσικής χρήσης.
3. Γνωρίζουν τη σχέση γλώσσας-ομιλητή και γλώσσας-κοινωνίας.
4. Έχουν αποκτήσει το υπόβαθρο για πιο εξειδικευμένα μαθήματα γλωσσολογίας.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Να διακρίνουν τη σχέση μεταξύ θεωρητικής και διεπιστημονικής προσέγγισης.
2. Να διακρίνουν τα βασικά πεδία εφαρμογής της γλωσσολογίας.
3. Να εξετάζουν βασικά εμπειρικά δεδομένα γλωσσολογικής ανάλυσης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα αυτό αποτελεί μια εισαγωγή στο πώς η γλωσσολογία προσεγγίζει τη γλώσσα ως μέρος της ψυχολογικής συμπεριφοράς του ανθρώπου και της χρήσης της από τα μέλη ενός κοινωνικού συνόλου. Σε αυτό το πλαίσιο εξετάζει θέματα

γλωσσικής κατάκτησης, εκμάθησης και επεξεργασίας (και από υπολογιστές), θέματα γλωσσικής χρήσης σε σχέση με κοινωνικούς παράγοντες, όπως και θέματα που αφορούν τη σχέση γλώσσας και γραφής.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. A.E. Baker, K. Hengeveld (επιμ.). 2012. *Language*. Oxford: Wiley-Blackwell.
2. Ζ. Γιαβριηλίδου, Μ. Μητσιάκη και Α. Φλιάτουρας (επιμ.). 2021. *100 Βασικές έννοιες για τη γλωσσολογία*. Αθήνα, Εκδόσεις Gutenberg.
3. V. Fromkin, R. Rodman & N. Hyams 2008. *Εισαγωγή στη μελέτη της γλώσσας*, μτφ. Γ. Ξυδόπουλος κ.ά., επιμ. Γ. Ξυδόπουλος. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκης. [Προτεινόμενο σύγγραμμα].
4. Μ. Λεκάκου και Ν. Τοπιντζή (επιμ.). 2022. *Εισαγωγή στη Γλωσσολογία. Θεμελιώδεις έννοιες και βασικοί κλάδοι με έμφαση στην ελληνική γλώσσα*. Αθήνα, Εκδόσεις Gutenberg..

ΘΕΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

(Ε. Λεμονίδου)

Οι λεπτομέρειες του μαθήματος είναι διαθέσιμες στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας - Αρχαιολογίας.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (Α. Σύρκου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τα ιστορικά και πολιτικά γεγονότα που έλαβαν χώρα από τον 4^ο π.Χ. αιώνα έως και τον 5^ο μ.Χ. αιώνα.

2. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τον πολυπολιτισμικό κόσμο των ελληνιστικών βασιλείων και να γνωρίζουν τις κοινωνικοοικονομικές μεταβολές που συντελέστηκαν μετά τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου.
3. Γνωρίζουν τον Ρωμαϊκό κόσμο και μελετά την ιστορική του πορεία από τον 4^ο π.Χ. αιώνα έως και τον 3^ο μ.Χ. αιώνα. Κατανοούν την εξέλιξη των πολιτειακών θεσμών, τις πολιτικοοικονομικές συνθήκες που συντέλεσαν στη διαμόρφωση των κοινωνικών τάξεων κατά την περίοδο της Δημοκρατίας, τους λόγους μετακίνησης των βορείων λαών προς την Ευρώπη, την εμφάνιση και επικράτηση του Χριστιανισμού.
4. Κατανοούν τις δομές και τον τρόπο διοίκησης της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας αλλά και τις συνθήκες που οδήγησαν στην διάσπασή της.
5. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τον πνευματικό πολιτισμό και την τέχνη των ρωμαίων.
6. Χρησιμοποιούν ως ιστορικές πηγές τα έργα των ιστορικών Πλούταρχου, Πολύβιου, Σαλλούστιου, Σουητώνιου, Αμμιανού Μαρκελλίνου καθώς και επιγραφικές μαρτυρίες.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να ερμηνεύουν τις φιλολογικές πηγές και να τις συσχετίζουν με τα ιστορικά γεγονότα.
2. Εξοικείωση με τα ιστορικά γεγονότα της ελληνιστικής και ρωμαϊκής εποχής καθώς και κατανόηση των συνεπειών τους στη διαμόρφωση της παγκόσμιας κατάστασης.
3. Ικανότητα να ερμηνεύουν τα ιστορικά γεγονότα της εποχής του.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στο γνωστικό αντικείμενο.
2. Μελέτη των επιμέρους ενοτήτων.
3. Επιλεκτική μελέτη των ιστορικών πηγών (Πλούταρχου, Πολύβιου, Αμμιανού Μαρκελλίνου, Σαλλούστιου, Σουητώνιου και επιγραφών).
4. Βιβλιογραφική ενημέρωση.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. C. Mossé – A. Schnapp-Gourbeillon, *Επίτομη Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας* (2000- 31 π.Χ.), μτφ. Λ. Στεφάνου (Αθήνα 2010).

2. P. Zanker, *Ο Αύγουστος και η δύναμη των εικόνων*, μτφ. Μ. Πεχλιβάνος, ΜΙΕΤ (Αθήνα, 2009).
3. G. De Saint-Croix, *Ο Χριστιανισμός και η Ρώμη- Διωγμοί, Αιρέσεις και ήθη*, ΜΙΕΤ (Αθήνα, 2010).
4. C.S. MacKay, *Αρχαία Ρώμη-Στρατιωτική και πολιτική ιστορία* (Αθήνα, 2007).
5. T. Correy Brennan, "Power and Process Under the Republican 'Constitution'," in H. I. Flower, εκδόσεις, *The Cambridge Companion to the Roman Republic*, CUP (Cambridge, 2004).
6. L. Casson, *Everyday Life in Ancient Rome*, Βαλτιμόρη, The Johns Hopkins University Press, 1998.
7. L. Adkins, *Handbook to Life in Ancient Rome*, Oxford University Press, (Οξφόρδη, 1998).

BYZANTINΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

(Ανάθεση στο Τμήμα Ιστορίας - Αρχαιολογίας)

Οι λεπτομέρειες του μαθήματος είναι διαθέσιμες στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας - Αρχαιολογίας.

ΔΗΜΩΔΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (Κ. ΧΡΥΣΟΓΕΛΟΣ)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της δημώδους βυζαντινής γραμματείας.
2. Μελετούν με τη βοήθεια έντυπης και ψηφιακής βιβλιογραφίας κείμενα της δημώδους βυζαντινής γραμματείας.
3. Αναλύουν γλωσσικά, ερμηνευτικά και υφολογικά τα κείμενα της εξεταστέας ύλης.
4. Προβαίνουν σε συγκρίσεις μεταξύ της δημώδους και της λόγιας παραγωγής των μέσων και ύστερων βυζαντινών αιώνων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων, με τη χρήση κατάλληλων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Εξάσκηση της αναλυτικής και συνθετικής ικανότητας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Ποιητικά και πεζά κείμενα της δημώδους βυζαντινής γραμματείας, όπως είναι το έπος του Διγενή Κρήτη (βυζαντινές παραλλαγές), η ερωτική μυθιστορία, η ιστορική καταγραφή στο δημώδες ιδίωμα, και η μεσοβυζαντινή και υστεροβυζαντινή δημώδης σάτιρα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. R. Beaton, *Η ερωτική μυθιστορία του ελληνικού Μεσαίωνα*, μτφ. Ν. Τσιρώνη (Αθήνα, 1996).
2. H.-G. Beck, *Ιστορία της βυζαντινής δημώδους λογοτεχνίας*, μτφ. Ν. Eideneier (Αθήνα, 2007).
3. R. Beaton & D. Ricks (επιμ.), *Digenes Akrites. New approaches to Byzantine heroic poetry* (Aldershot, 1993).
4. P.A. Agapitos – O.L. Smith, *The study of Medieval Greek Romance* (Κοπεγχάγη, 1992).
5. Σ. Κακλαμάνης & Α. Καλοκαιρινός (επιμ.), *Πρακτικά του 7ου διεθνούς συνεδρίου Neograeca Medii Aevi. Χαρτογραφώντας τη δημώδη λογοτεχνία (12ος-17ος αι.)* (Ηράκλειο Κρήτης, 2017).

IV. Περιγράμματα μαθημάτων ειδίκευσης

ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ (Γ. Καζαντζίδης)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Έχουν επισκόπηση των κεντρικών φιλοσοφικών ρευμάτων της ελληνιστικής εποχής (ιδίως Επικουρισμός, Στωικισμός, Σκεπτικισμός) ως προς τις βασικές τους αρχές και επίδραση.
2. Μελετούν από το πρωτότυπο και από συγκριτική σκοπιά κειμενικές πηγές για την Επικούρεια, Στωική και Σκεπτική φιλοσοφία (τόσο στην αρχαία ελληνική όσο και στη λατινική γλώσσα, πολλές από αυτές αποσπασματικές).
3. Κατανοούν τις ιδιαιτερότητες και τη συμβολή της ρωμαϊκής φιλοσοφικής σκέψης στη συνέχεια και μετάδοση της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας (μέσα από συγγραφείς όπως ο Κικέρωνας, ο Λουκρήτιος, ο Σενέκας).
4. Ερευνούν και να ανατρέχουν αυτόνομα σε ελληνικές και αγγλόφωνες έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές (π.χ. εγχειρίδια, μονογραφίες, συλλογικοί τόμοι, εξειδικευμένα επιστημονικά άρθρα, ιστοσελίδες, ψηφιακές βιβλιοθήκες) για τη μελέτη της ελληνιστικής και ρωμαϊκής φιλοσοφίας.
5. Συλλογίζονται και να συζητούν θεμελιώδη φιλοσοφικά προβλήματα που τίθενται από τις πρωτογενείς πηγές με τρόπο μεθοδικό και συγκροτημένο, καθώς και να υποστηρίζουν τις θέσεις τους με επιστημονικά επιχειρήματα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση νέων τεχνολογιών.
2. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
3. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
4. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
5. Εργασία σε διεθνές ή/και σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
6. Λήψη αποφάσεων.
7. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
8. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
9. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Στωική φιλοσοφία: ελληνικές και λατινικές πηγές, ιστορία, αρχές.
2. Επικούρεια φιλοσοφία: ελληνικές και λατινικές πηγές, ιστορία, αρχές.
3. Άλλα φιλοσοφικά ρεύματα της ελληνιστικής εποχής (ιδίως ο Πυρρώνειος Σκεπτικισμός).
4. Κομβικοί φιλοσοφικοί προβληματισμοί της ελληνιστικής και ρωμαϊκής φιλοσοφίας (παραλληλίες και συγκρίσεις μέσα από την προσεκτική μελέτη των πηγών): φυσική, κοσμολογία-θεολογία, επιστημολογία, ηθική (συναισθήματα, αρχές του ευτυχισμένου βίου, αντιμετώπιση της ασθένειας και του θανάτου)
5. Εξοικείωση των φοιτητών με τη χρήση ψηφιακών πηγών για τη μελέτη της ελληνιστικής και ρωμαϊκής φιλοσοφίας (π.χ. Perseus Digital Library, ψηφιακές φιλοσοφικές εγκυκλοπαίδειες).
6. Συστηματική μελέτη και κριτική αποτίμηση ελληνόγλωσσης και ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας πάνω στην ελληνιστική και ρωμαϊκή φιλοσοφία (μέσω σεμιναριακής συζήτησης στην τάξη).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. B. Inwood (επιμ.) (2003), *The Cambridge Companion to the Stoics*, Cambridge.

2. M. Nussbaum (2015), *Η Θεραπεία της Επιθυμίας*, μτφ. Γ. Αβραμίδης, Μ. Πανταζή, Αθήνα.
3. A.A. Long (2012), *Η Ελληνιστική Φιλοσοφία: Στωικοί, Επικούρειοι, Σκεπτικοί*, μτφ. Σ. Δημόπουλος, Αθήνα.
4. R.W. Sharples (2011), *Στωικοί, Επικούρειοι και Σκεπτικοί. Μια Εισαγωγή στην Ελληνιστική Φιλοσοφία*, μτφ. Μ. Τατσίδη-Λυπουρλή, Θεσσαλονίκη.
5. J. Warren (επιμ.) (2009), *The Cambridge Companion to Epicureanism*, Cambridge.

Η ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΗ (Α. Ποταμίτη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Έχουν πλήρη και λεπτομερή γνώση ολόκληρης της τραγωδίας *Μήδεια* (ανάγνωση και κατανόηση από το πρωτότυπο αρχαιοελληνικό κείμενο, καθώς και ερμηνευτική ανάλυση).
2. Έχουν καθολική εποπτεία όλων των σωζόμενων έργων του Ευριπίδη (πλοκή, χαρακτήρες, χρονολογίες διδασκαλίας κλπ.).
3. Έχουν μυηθεί στη δραματική τέχνη του Ευριπίδη (θεματικό ρεπερτόριο, λεξιλόγιο, υφολογία κλπ.).

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
2. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
3. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
4. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Τραγωδία *Μήδεια* από το πρωτότυπο.
2. Συνοπτική παρουσίαση των υπολοίπων έργων του Ευριπίδη.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. D.J. Mastronarde, *Ευριπίδου Μήδεια* (μτφ. Δ. Γιωτοπούλου) (Αθήνα, 2006).
2. D.J. Mastronarde, *The Art of Euripides: Dramatic Technique and Social Context* (Cambridge, 2010).
3. Μ. Χριστόπουλος, *Μιμήσεις πράξεων* (Αθήνα, 2002).
4. Δ. Λυπουρλής, *Αρχαία Ελληνική Μετρική* (Θεσσαλονίκη, 1983).
5. P.E. Easterling (επιμ.), *The Cambridge Companion to Greek Tragedy*, Cambridge 1997 (Cambridge University Press).
6. C. Segal, *Euripides and the Poetics of Sorrow: Art, Gender, and Commemoration in Alcestis, Hippolytus, and Hecuba* (Durham, 1993).
7. Α. Παπαχρυσόστομου, "Euripides' *Heraclids* and Pericles' Funeral Oration: Some notes on their ideological affinities", *Ελληνικά* 61.2 (2011) 233-241.
8. Α. Παπαχρυσόστομου, "Ουκ αν δυνάιμην: A Euripidean Novelty", *Antichthon* 49 (2015) 1-23.
9. L. K. McClure, *Ευριπίδης. 35 Μελέτες* (επιμ. ελλ. έκδ. Α. Ρεγκάκος, Ε. Σιστάκου) (Θεσσαλονίκη, 2021).

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΠΟΡΤΡΑΙΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟ ΜΕΧΡΙ ΤΟΝ ΕΛΟΝ MUSK (Α. Γεωργιάδου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αξιολογήσουν τη ρευστότητα των ορίων ανάμεσα στη βιογραφία και συγγενή γραμματειακά είδη και να κατανοήσουν τη 'βιογραφικότητα' σε κείμενα πέραν των αμιγώς βιογραφικών (π.χ., φιλοσοφικά κείμενα, λυρική ποίηση).
2. Αποτιμήσουν την προνομιακή θέση αυτού του γραμματειακού είδους ανάμεσα στα άλλα είδη.
3. Αναλύουν και να αξιολογούν τα κείμενα με βάση διαφορετικές αναγνωστικές οπτικές.

4. Προσεγγίζουν τα κείμενα ως φορείς ιδεολογικών τάσεων και δυναμικών.
5. Εντάσσουν με ευχέρεια τα αρχαία κείμενα στο πολιτιστικο-πολιτικο-κοινωνικό πλαίσιο της εποχής τους.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Αυτόνομη εργασία.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1-3: Σύγχρονη Βιογραφία: Η βιογραφία ως λογοτεχνικό είδος. Όρια και ποικιλομορφία. Συγκλίσεις και αποκλίσεις της σύγχρονης και αρχαίας βιογραφίας. Απαρχές της ελληνικής και ρωμαϊκής βιογραφικής παράδοσης: 5ο π.Χ. αι. έως και 3^ο αι. μ.Χ.

4-5: Η βιογραφία ως γραμματειακό είδος (ορισμοί, όρια βιογραφίας) και η σχέση της με άλλα είδη συγγενή είδη. Σύγχρονες θεωρίες βιογραφίας. Video clips με συνεντεύξεις από θεωρητικούς της βιογραφίας, βιογράφους, σκηνοθέτες βιογραφικών έργων (Hermione Lee, Ray Monk, Stephen Frears). Εφαρμογή των σύγχρονων θεωριών της βιογραφίας στα αρχαία βιογραφικά κείμενα.

6-8: Η βιογραφική παραδοση των Ευαγγελίων. Εγκωμιαστική βιογραφία (Αγησίλαος Ξενοφώντα, Ευαγόρας Ισοκράτη, *Agricola* Τάκιτου).

9-13: Επιλογή Βίων από τους *Παράλληλους Βίους* του Πλουτάρχου, Cornelius Nepos, Suetonius, σε συνδυασμό με σύγχρονες βιογραφίες (Einstein, Wittgenstein, Virginia Wolf, Steve Jobs) Τεχνικές βιογραφικές Πλουτάρχου και Νέπωτα. Θεωρίες σύγχρονης Βιογραφίας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. J. Diggle, *Theophrastus: Characters* (Cambridge, 2004).
2. P.E. Easterling και B.M.W. Knox, *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας* (Αθήνα, 2013), κεφ. 20: «Η Λογοτεχνία της Αυτοκρατορίας».
3. A. Georgiadou, *Plutarch's Pelopidas: A Historical and Philological Commentary* (Stuttgart and Leipzig, 1997).
4. T. Hägg, *The Art of Biography* (Cambridge, 2012).
5. C.P. Jones, *Plutarch and Rome* (Oxford, 1971).
6. H. Lee, *Biography: A Very Short Introduction* (Oxford, 2009).

7. H. Lee, *Body Parts: Essays on Life-Writing* (Princeton University Press 2005).
8. A. Momigliano, *The Development of Greek Biography. Expanded Edition* (Harvard, 1993).
9. D.A. Russell, *Plutarch* (Bristol, 1973).
10. B. Scardigli, *Essays on Plutarch's Lives* (Oxford, 1995).
11. R. Stem, *The Political Biographies of Cornelius Nepos* (Michigan, 2012).
12. S. Swain, *Hellenism and Empire: Language, Classicism, and Power in the Greek World AD 50-250* (Oxford, 1996).

ΑΡΧΑΪΚΟ ΕΠΟΣ: ΗΣΙΟΔΟΣ (Α. Ποταμίτη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν και να περιγράφουν την κοσμογονική και διδακτική ποίηση του Ησιόδου και τη θέση της στην ιστορία της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας.
2. Γνωρίζουν και αναπτύσσουν προβληματισμό για τη σχέση της ησιόδειας ποίησης με κείμενα από την Εγγύς Ανατολή και την Αίγυπτο.
3. Γνωρίζουν και να περιγράφουν την προβληματική της σύνθεσης της ησιόδειας ποίησης.
4. Γνωρίζουν, να περιγράφουν και να προσεγγίζουν ερμηνευτικά βασικά θέματα του ησιόδειου έργου.
5. Γνωρίζουν και να περιγράφουν σύγχρονες ερμηνευτικές προσεγγίσεις των έργων *Θεογονία* και *Έργα και Ήμέραι*.
6. Κατανοούν το κείμενο των έργων *Θεογονία* και *Έργα και Ήμέραι* στο αρχαίο πρωτότυπο.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
2. Λήψη αποφάσεων.
3. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
4. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
5. Προαγωγή της ελεύθερης δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Εισαγωγή στο έργο του Ησίοδου. Αυτοβιογραφική, διδακτική, κοσμολογική ποίηση. Αιγυπτιακά και ανατολικά παράλληλα κείμενα. Ησιόδειο ζήτημα (προβληματική για τον τρόπο σύνθεσης του έργου και την ταυτότητα του ποιητή). *Θεογονία*, *Έργα και Ήμέραι* (εκτεταμένα αποσπάσματα από το πρωτότυπο κείμενο).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. «Ησίοδος», στο P.E. Easterling & B.M.W. Knox, *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας*. Μτφ. Ν. Κονομή, Χρ. Γριμπά, Μ. Κονομή. Εκδ. Παπαδήμα (Αθήνα, 2006), σσ. 135-152.
2. R. Lamberton, *Ησίοδος. Ο Ποιητής και το Έργο του*. Μτφ. Μ. Τσάτσου, επιμ. Α. Μαρκαντωνάτος. Εκδ. Τυπωθήτω, 2005.
3. Ν.Π. Μπεζαντάκος, Χ.Κ. Τσαγγάλης, Σ.Ι. Ράγκος, *Μουσάων Αρχώμεθα. Ο Ησίοδος και η Αρχαϊκή Επική Ποίηση*. Εκδ. Πατάκη (Αθήνα, 2006).
4. J.P. Vernant, «Ο Ησιοδικός μύθος των γενών», στο *Μύθος και Σκέψη στην Αρχαία Ελλάδα*. Μτφ. Σ. Γεωργούδη. Εγνατία, χ.χ., σσ. 29-54.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ: Η ΑΡΧΕΤΥΠΗ ΔΙΑΜΑΧΗ ΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ (Σ. Ράγκος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν βασικές αντιλήψεις των αρχαίων Ελλήνων για την ποίηση.

2. Αναγνωρίζουν τον βαθμό αυτοσυνειδησίας σχετικά με το έργο τους που διέθεταν οι αρχαίοι ποιητές, αρχής γενομένης από τον Όμηρο.
3. Έχουν μια συνολική εικόνα του πότε, πώς, με ποιους στόχους και σε ποιες συνθήκες άρχισαν σοφιστές, ρήτορες και φιλόσοφοι να ασχολούνται θεωρητικά με την ποίηση.
4. Αναγνωρίζουν τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στις βασικές απόψεις για την ποίηση που παρουσιάστηκαν στην αρχαία Ελλάδα: η ποίηση ως θεόπνευστη αποκάλυψη, η ποίηση ως ανθρώπινη τέχνη, η ποίηση ως ψεύδος μεν αλλά και καθρέφτης της ζωής, η ποίηση ως επιφανειακή απομίμηση του κόσμου, η ποίηση ως αναπαράσταση καθολικών αληθειών.
5. Κατανοούν τους λόγους που οδήγησαν τον Πλάτωνα στην αποπομπή των ποιητών από την ιδανική πολιτεία (*Ἴων*, *Πολιτεία* 2, 3 και 10), σύμφωνα με το επινοημένο δόγμα της αρχέγονης αντίθεσης ποίησης και φιλοσοφίας.
6. Αντιλαμβάνονται τη σημασία της ποίησης ως *μιμήσεως* σύμφωνα με το *Περὶ Ποιητικῆς* σύγγραμμα του Αριστοτέλη.
7. Ερμηνεύουν συνολικά την αντίληψη για την τραγωδία και την κάθαρση των παθών που παρουσιάζει ο Αριστοτέλης.
8. Εκτιμούν την ιστορική αξία και την επικαιρότητα της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνικής κριτικής.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα προσεκτικής ανάγνωσης κειμένων
2. Παραγωγή νέων ερμηνευτικών ιδεών
3. Άσκηση της κριτικής δύναμης του λόγου
4. Προαγωγή ελεύθερης και δημιουργικής σκέψης
5. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
6. Αυτόνομη εργασία
7. Ομαδική εργασία

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Στο δέκατο βιβλίο της *Πολιτείας* (607b) ο πλατωνικός Σωκράτης αναφέρει (και τρόπον τινά εγκαινιάζει) μια δήθεν αρχαία (ή και αρχέγονη) διαμάχη ανάμεσα στην ποίηση και τη φιλοσοφία (*παλαιὰ μὲν τις διαφορά φιλοσοφία τε καὶ ποιητικῆ*). Η αντιπαράθεση της φιλοσοφίας με την ποίηση δεν αποτελεί απλώς και μόνον μια ιστορική επινόηση ή κατασκευή. Αντιθέτως, εκφράζει καθαρά και σχεδόν αρχετυπικά την αντίθεση ανάμεσα σε δύο διακριτές στάσεις ζωής και δύο διακριτές αντιλήψεις για την αλήθεια: την αλήθεια του διασκεπτικού και συλλογιστικού λόγου, των επιχειρημάτων και της λογικής συνέπειας έναντι της αλήθειας των δυναμικών εικόνων, των φαντασιακών παραστάσεων, της αφήγησης και του μύθου. Αμφότερα τα είδη αλήθειας διατυπώνονται με ανθρώπινο λόγο και αποτελούν διακριτές τροπικότητές του. Ενώ όμως η

φιλοσοφία προκρίνει τη γνώση και τη λογική κατανόηση του κόσμου ως στόχους του ανθρώπινου λόγου, η ποίηση προκρίνει με τον λόγο της, ενθουσιαστικό και εμπνευσμένο, τη θυμική ανταπόκριση και τη διαισθητική μέθεξη στην πολύμορφη φαντασμαγορία της ζωής.

Το μάθημα αποτελεί μια περιδιάβαση στις απόψεις για την προέλευση, το νόημα, τον σκοπό, τις ωφέλειες και τα πιθανά μειονεκτήματα της ποίησης για τη ζωή που βρίσκουμε στην αρχαία ελληνική γραμματεία της κλασικής εποχής, με ειδική εστίαση στην πραγματεία *Περὶ Ποιητικῆς* του Αριστοτέλη, η οποία αποτελεί την αρχαιότερη σωζόμενη απόπειρα να αντιμετωπιστεί η ποίηση αυτοτελώς ως αναπαράσταση (*μίμησις*) της ανθρώπινης ζωής με γνωστικές και συναισθηματικές συνέπειες για τους αποδέκτες της. Συγκεκριμένα, θα εξεταστούν τα παρακάτω θέματα:

- i. Τι είναι η λογοτεχνική κριτική;
- ii. Η προϊστορία της λογοτεχνικής κριτικής στην ελληνική αρχαιότητα.
  - Όμηρος, Ησίοδος και αρχαϊκή λυρική ποίηση.
  - Οι απόψεις του Γοργία.
  - Οι *Βάτραχοι* του Αριστοφάνη.
  - Ο μικρός διάλογος *Ἴων* του Πλάτωνα.
  - Οι πλατωνικές απόψεις για την ποίηση στην *Πολιτεία* (βιβλία 2 και 3) και η απαρχή της αρχέγονης διαμάχης ποίησης και φιλοσοφίας (βιβλίο 10).
- iii. Η έναρξη της ιστορίας της λογοτεχνικής κριτικής: Το *Περὶ ποιητικῆς* σύγγραμμα του Αριστοτέλη.
- iv. Η ποίηση ως *μίμησις*: μέσα, αντικείμενα και τρόποι μίμησης.
- v. Σχέση ποίησης, φιλοσοφίας και ιστοριογραφίας.
- vi. Οι απόψεις του Αριστοτέλη για την τραγωδία.
  - Η τραγωδία ως *μίμησις πράξεως σπουδαίας και τελείας*.
  - Τα *κατὰ ποιόν* και τα *κατὰ ποσόν* μέρη της τραγωδίας.
  - Η σημασία και η καθολικότητα του μύθου.
  - Η *οἰκεία τῆς τραγωδίας ἡδονή*.
- vii. Οι απόψεις του Αριστοτέλη για το έπος.
- viii. Γενικά χαρακτηριστικά της λογοτεχνικής κριτικής στην ελληνική αρχαιότητα: η ιστορική σημασία και η επικαιρότητά τους.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Ελληνόφωνη

1. Ι. Γιατρομανωλάκη, *Αριστοτέλης Περὶ Ποιητικῆς*, Αθήνα: Καρδαμίτσα 2024.
2. Σ. Δρομάζος, *Αριστοτέλους Ποιητική*, Αθήνα: Κέδρος 1982.
3. Δ. Λυπουρλής, *Αριστοτέλης, Ποιητική*, Θεσσαλονίκη: Ζήτρος 2008.
4. Α. Μελίστα, *Μύθος και τραγωδία στην Ποιητική του Αριστοτέλη*, Αθήνα: Σμίλη 2017.

5. G. M. A., Grube, *Ο Αριστοτέλης για την ποίηση και το ύφος*, μτφ. Γ. Χρυσάφης, Αθήνα: Καρδαμίτσα 1995.
6. R. Kannicht, *Η παλαιά διαμάχη ποίησης και φιλοσοφίας (διάγραμμα για την αρχαία ελληνική αντίληψη περί λογοτεχνίας)*, μτφ. Δ. Ιακώβ. 2η έκδ. Αθήνα: Λωτός 1997.
7. G. A. Kennedy, (επιμ.), *Αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή κριτική*, μτφ. Φιλίππου, επιμ. Α. Ρεγκάκος, Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών 2010.
8. D. A. Russell, *Λογοτεχνική κριτική στην αρχαιότητα*, μτφ. Α. Παπασυριόπουλος, επιμ. Ο. Μπεζαντάκου, Αθήνα: Καρδαμίτσα 2013.

Αγγλόφωνη

1. R. Barfield, *The Ancient Quarrel between Philosophy and Poetry*, Cambridge: Cambridge University Press 2015.
2. A. Ford, *The Origins of Criticism: Literary Culture and Poetic Theory in Classical Greece*. Princeton: Princeton University Press 2002.
3. Th. Gould, *The Ancient Quarrel between Poetry and Philosophy*, Princeton: Princeton University Press 1990.
4. G.M.A. Grube, *The Greek and Roman Critics*. Toronto: University of Toronto Press 1965.
5. S. Halliwell, *Between Ecstasy and Truth: Interpretations of Greek Poetics from Homer to Longinus*. Oxford & New York: Oxford University Press 2011.
6. S. Halliwell, *Aristotle's Poetics*, 2nd ed. Chicago & London: The University of Chicago Press 1998.
7. R. Hunter, *Critical Moments in Classical Literature*. Cambridge: Cambridge University Press 2009.
8. S. Levin, *The Ancient Quarrel between Philosophy and Poetry Revisited: Plato and the Greek Literary Tradition*, Oxford: Oxford University Press 2001.
9. G. Most, "What Ancient Quarrel between Philosophy and Poetry?," in P. Destrée and F.-G. Hermannn (eds.), *Plato and the Poets*, Leiden: Brill 2011, pp. 1-20.
10. S. Rosen, *The Quarrel between Philosophy and Poetry*, New York & London: Routledge 1988.
11. D.A. Russell & M. Winterbottom (επιμ.), *Ancient Literary Criticism: The Principal Texts in New Translations*, Oxford: Oxford University Press 1972.

Το ελληνικό παρακλαυσίθυρο από τον Αριστοφάνη στον Χατζηγιάννη

(Ν. Χαραλαμπίδης)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναγνωρίζουν τις βασικές παραμέτρους του ερωτικού τραγουδιού (ορισμός, θεματολογία, λειτουργία) καθώς και τη θεμελιώδη σημασία της παραστασιακότητας για τη σύνθεση και εκφορά τους.
2. Κατανοούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των παρακλαυσιθύρων ως αυτόνομης κατηγορίας ποιημάτων (ορισμός, μοτίβα, μουσικότητα).
3. Αντιλαμβάνονται τον βιωματικό χαρακτήρα των συγκεκριμένων ποιητικών συνθέσεων και τη σύνδεση της μυθοπλαστικής τους ιδιότητας με κοινωνικές πρακτικές της εποχής κατά την οποία συνετέθησαν.
4. Συνειδητοποιούν ότι η συγκεκριμένη ομάδα τραγουδιών απαντά σε ποικίλες λογοτεχνικές φόρμες και έχει μία από τις μακροβιότερες διαχρονικές παρουσίες στην ελληνική ποιητική παραγωγή με ισχυρή εκπροσώπηση στο σήμερα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη εργασία.
2. Σεβασμός στην ελληνική διαφορετικότητα και στην πολιτισμική βιοποικιλότητα.
3. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας.
4. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
5. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
6. Συμμετοχή σε εκτελέσεις των σχετικών τραγουδιών.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Εισαγωγικά: Μέρος πρώτο – Το ελληνικό ερωτικό τραγούδι

Ζητήματα ορισμού: Ποιητικότητα, μουσικότητα και θεματολογικό εύρος από τον αιθεροβάμονα ρομαντικό μέχρι τον σαρκοβόρο σεξουαλισμό.

Εισαγωγικά: Μέρος Δεύτερο -Τα παρακλαυσίθυρα

Ζητήματα ορισμού: ο (απο)κλεισμένος έξω από την πόρτα της αγαπημένης του εραστής ως βασική παρακλαυσιθυρική συνθήκη -Η σχέση με τον *κῶμον* και τα γειτνιάζοντα ποιητικά συγκείμενα (άσματα συμποτικά, εταιρικά, παιδεραστικά).

Τα κείμενα

Ενδελεχής και εκ του σύνεγγυς ανάγνωση των σωζομένων παρακλαυσιθύρων από την κλασική μέχρι και την πρωτοβυζαντινή περίοδο με συνεχή αναφορά σε παράλληλα από τους 18^ο έως και τον 21^ο αιώνες

1. Αριστοφάνους Ἐκκλησιάζουσαι 952-975

Η διωδία Κόρης -Επιγένους και το διαλογικό παρακλαυσίθυρο – Παράλληλα: *Διγενῆς Ἀκρίτας* Ε 836-911, Ἴς πᾶν νὰ ἴδουῖν τὰ μάτια μου, Ἄπὸ ξένον τόπο, *Διαμάντω ἀλανιάρᾳ*

2. Θεοκρίτου Κῶμος Εἰδύλλιο 3

Το παρακλαυσίθυρο ως το τελευταίο στάδιο στο γλεντοκόπι και το μεθύσι - Παράλληλα: ΠΑ 12. 115, Ἐσοῦρῶσα κι ἀπόψε, *Ζητιάνος*, *Κι ἂν μὲ βρῆς*

3. Ασκληπιάδου ΠΑ 5.64

Τα φυσικά εμπόδια: κακοκαιρία. Παράλληλα: Ασκληπιάδου ΠΑ 5. 189, Ἄνοιξε *γιατὶ δὲν ἀντέχω*, *Πέφτουν τῆς βροχῆς οἱ στάλες*, Ἴσε με νὰ μπῶ, *Δὲν φεύγω*

4. Fragmentum Grenfellianum

Η παρακλαυσιθυρίζουσα ή η γυναικεία εκδοχή του πονεμένου, προδομένου και θυραυλούντος ερωτευμένου. Παράλληλα: *Χωρὶς φτερά*, *Κάποια ξενουχτάει*

5. Καλλιμάχου ΠΑ 5.23

Οι μοιραίες γυναίκες: Το Κουνουπάκι. Παράλληλα: Η Προδίκη (Ρουφίνου ΠΑ 5.103), Ἄμὰν Κατερίνα μου, Τὸ Χαρικλάκι

6. Βίοι παράλληλοι

Διακειμενική πανδαισία με ζεύγη τραγουδιών

(α) Ασκληπιάδου ΠΑ 5.164 ~ *Γιατί καλὲ γειτόνισσα*

(β) Παύλου Σιλεντιαρίου ΠΑ 5.256 ~ *Γειτονάκι μου*

(γ) Μελεάγρου ΠΑ 12.72 ~ *Τὸ κουρασμένο βῆμα σου*

(δ) Παύλου Σιλεντιαρίου 6.71 ~ *Τὸ πικραμένο ἀγόρι*

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. M.F. Kilmer, *Greek Erotica*. Bristol (Bristol Classical Press) 1993.
2. K.J. Gutzwiller, *Poetic Garlands: Hellenistic Epigrams in Context*. Berkeley - Los Angeles – London (University of California Press) 1998.
3. B. Pütz, *The Symposium and Komos in Aristophanes*. Stuttgart and Weimar (Verlag J.B. Metzler) 2003.
4. P. Bing and J.S. Bruss (eds.), *Brill's Companion to Hellenistic Epigram: Down to Philip*. Leiden and Boston (Brill) 2007.
5. F. Cairns, *Hellenistic Epigram: Contexts of Exploration*. Cambridge (CUP) 2016.
6. B.K. Mudge (ed.), *The Cambridge Companion to Erotic Literature*. Cambridge (CUP) 2017.
7. K. Gilhuly, *Erotic Geographies in Ancient Greek Literature and Culture*. Oxford and New York (Routledge) 2018.
8. K. Kapparis, *Prostitution in the Ancient Greek World*. Berlin and Boston (De Gruyter) 2018.
9. C. Henriksén (ed.), *A Companion to Ancient Epigram*. Oxford (Wiley Blackwell) 2019.
10. S.D. Smith, *Greek Epigram and Byzantine Culture: Gender, Desire, and Denial in the Age of Justinian*. Cambridge (CUP) 2019.

ΣΥΜΠΟΣΙΑΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ (Κ. Οικονομοπούλου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με ένα ευρύ φάσμα πρωτογενών πηγών (κειμένων, αγγείων και αρχαιολογικών τεκμηρίων) που συνδέονται με το αρχαίο συμπόσιο.
2. Έχουν καλλιεργήσει συστηματική κατανόηση της λειτουργίας του συμποσίου ως θεμελιώδους κοινωνικού και πολιτικού θεσμού κατά την αρχαϊκή και κλασική εποχή.
3. Προβαίνουν σε συνδυαστική εξέταση κειμένων, αγγειογραφίας, τέχνης και αρχαιολογίας, με σκοπό να κατανοήσουν πολύπλευρα το αρχαίο συμπόσιο ως θεσμό.
4. Διερευνούν σε βάθος καίριας σημασίας κοινωνιολογικές και ανθρωπολογικές προσεγγίσεις πάνω στο συμπόσιο και τη συμποσιακή λογοτεχνία της αρχαϊκής και κλασικής εποχής (οι οποίες εστιάζουν ιδιαίτερα στον ρόλο και τις σχέσεις του φύλου και της κοινωνικής τάξης), και κατανοήσει τους τρόπους με τους οποίους οι προσεγγίσεις αυτές συμπληρώνουν και ενισχύουν την παραδοσιακή φιλολογική ερμηνεία των κειμένων.
5. Ερευνούν και να ανατρέχουν αυτόνομα σε ελληνικές και αγγλόφωνες έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές (π.χ. εγχειρίδια, μονογραφίες, συλλογικοί τόμοι, εξειδικευμένα επιστημονικά άρθρα, ιστοσελίδες, ψηφιακές βιβλιοθήκες) για τη μελέτη του αρχαίου συμποσίου.
6. Επιλύουν ερμηνευτικά προβλήματα με τρόπο μεθοδικό και συγκροτημένο, καθώς και να υποστηρίζουν τις θέσεις τους με επιστημονικά επιχειρήματα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση νέων τεχνολογιών.
2. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
3. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
4. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
5. Εργασία σε διεθνές ή/και σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
6. Λήψη αποφάσεων.
7. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.

8. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
9. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα αποσκοπεί στην κατανόηση του συμποσίου ως βασικού κοινωνικού θεσμού κατά την αρχαϊκή και κλασική αρχαιότητα, με βάση τη μελέτη και ερμηνεία της συμποσιακής λογοτεχνίας, καθώς και των αγγειογραφικών παραστάσεων που συνδέονται με το συμπόσιο.

1. Μελέτη και κριτικός σχολιασμός αρχαϊκής συμποτικής ποίησης (επιλεγμένα αποσπάσματα από τους ποιητές Αρχίλοχο, Ξενοφάνη, Θέογνη και Ανακρέοντα) από το πρωτότυπο.
2. Μελέτη και κριτικός σχολιασμός του *Συμποσίου* του Ξενοφώντα από το πρωτότυπο.
3. Παράλληλη εξέταση αγγείων συνδεδεμένων με το αρχαίο συμπόσιο (τύποι, χρήση, διακόσμηση και εικονογραφία), καθώς και αρχαιολογίας και τέχνης (π.χ. χώροι και σκεύη συμποσίων, γλυπτικές/ζωγραφικές αναπαραστάσεις συμποσίων) και αντιπαραβολή τους με τις κειμενικές πηγές.
4. Εξοικείωση των φοιτητριών / φοιτητών με τη χρήση ψηφιακών πηγών για τη μελέτη του αρχαίου συμποσίου (π.χ. Perseus Digital Library, The Beazley Archive, Corpus Vasorum Antiquorum).
5. Συστηματική μελέτη και κριτική αποτίμηση ελληνόγλωσσης και ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας πάνω στο αρχαίο συμπόσιο.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. E.L. Bowie (1993), 'Greek table-talk before Plato'. *Rhetorica* 11.4: 355-371.
2. F. Budelmann, (επιμ.) (2020), *Οδηγός για την Αρχαία Ελληνική Λυρική Ποίηση από το Πανεπιστήμιο του Καίμπριτζ*, μτφ. Σ. Καρέλας, επιμ. Ε. Μακρυγιάννη, Αθήνα.
3. D.A. Campbell (2002), *Greek lyric poetry : a selection of early Greek lyric, elegiac and iambic poetry*, London.
4. A. Dalby (2001), *Σειρήνεια Δείπνα: Ιστορία της Διατροφής και της Γαστρονομίας στην Αρχαία Ελλάδα*, μτφ. Ε. Πατρικίου, Ηράκλειο.
5. M. Flower (επιμ.) (2021), *Είκοσι Δύο Μελέτες για τον Ξενοφώντα (The Cambridge Companion to Xenophon)*, μτφ. Α. Γουναροπούλου, επιμ. Γ. Βασίλαρος, Αθήνα.
6. V.J. Gray (1992), 'Xenophon's *Symposium*: the display of wisdom', *Hermes* 120.1: 58-75.
7. F. Hobden (2015), *The Symposium in Ancient Greek Society and Thought*. Cambridge 2015.
8. B. Huss (1999), 'The dancing Socrates and the laughing Xenophon, or the 'other' *Symposium*', *AJPh* 120.3: 381-409.
9. O. Murray (επιμ.) (1990), *Symptica: A Symposium on the Symposium*, Oxford.
10. M. Wecowski (2014), *The Rise of the Greek Aristocratic Banquet*. Oxford.

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ: 1670-1830 (Σ. Αθήνη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Παρουσιάζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της γραμματειακής παραγωγής, πρωτότυπης και μεταφρασμένης, της περιόδου 1670-1830.
2. Αποτιμούν ειδολογικά τα κείμενα.
3. Περιγράφουν την πολιτιστική κατάσταση του υπό οθωμανική κυριαρχία ελληνόφωνου κόσμου και του ελληνισμού της διασποράς.
4. Γνωρίζουν τις βασικές ιδέες του νεοελληνικού Διαφωτισμού.
5. Διακρίνουν τις φάσεις του κινήματος, των έργων και των θέσεων των αντιπροσωπευτικών εκπροσώπων του (Βούλγαρης, Μοισιόδαξ, Ρήγας, Κοραής).
6. Αναγνωρίζουν τη συμβολή του κινήματος του Διαφωτισμού στην τόνωση του αισθήματος της εθνικής ταυτότητας.
7. Αναγνωρίζουν τη συμβολή των ιδεών της Γαλλικής Επανάστασης στα ελληνικά περιβάλλοντα.
8. Παρουσιάζουν τις βασικές τάσεις του γλωσσικού ζητήματος μέσα από τα έργα και τις απόψεις των σημαντικότερων εκπροσώπων.
9. Γνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες που διακρίνουν την παραγωγή και τη διακίνηση του ελληνικού βιβλίου, περιοδικού και ειδησεογραφικού Τύπου.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Επίδειξη γνώσης και κατανόησης των βασικών χαρακτηριστικών της λογοτεχνικής παραγωγής της περιόδου 1670-1830.

2. Εντοπισμό των απαρχών νεωτερικών ειδών (μυθιστόρημα, λυρική ποίηση, θέατρο), του γλωσσικού ζητήματος και της νεοελληνικής κριτικής.
3. Διάκριση των βασικών γνωρισμάτων του μπαρόκ, του κλασικισμού και του προ-ρομαντισμού.
4. Κριτική ανάλυση και ερμηνεία ποιητικών και πεζογραφικών κειμένων.
5. Προσέγγιση κειμένων, χειρογράφων και δημοσιευμένων, από τη γλωσσική κληρονομιά.
6. Εκτίμηση της συμβολής της ευρωπαϊκής παιδείας, σκέψης και λογοτεχνίας στη διαμόρφωση της νεοελληνικής.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Τα πολιτισμικά συμφραζόμενα από την κατάληψη του Χάνδακα ως την κήρυξη της Επανάστασης και την ίδρυση του ελληνικού κράτους.
2. Η κινητικότητα των ιδεών στο περιβάλλον των πρώτων Φαναριωτών ηγεμόνων.
3. Το κίνημα του νεοελληνικού Διαφωτισμού: η εμβέλεια, οι βασικοί εκπρόσωποι, οι αντιδράσεις.
4. Η κομβική θέση της μετάφρασης.
5. Η ανάδυση του γλωσσικού ζητήματος.
6. Η στροφή προς την ελληνική αρχαιότητα.
7. Τα γραμματειακά είδη: ρητορική, ποίηση, πεζογραφία, θέατρο.
8. Η «λογοτεχνική σχολή» του κύκλου του Ρήγα.
9. Οι πρώτες εφημερίδες και τα φιλολογικά περιοδικά.
10. Η ανάδυση του κριτικού λόγου.
11. Η αναζήτηση ορολογίας για τα νεωτερικά είδη και η συμβολή του Αδαμάντιου Κοραή.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Άλκης Αγγέλου, *Των Φώτων*, Αθήνα, Ερμής, 1988.
2. Άλκης Αγγέλου, *Των Φώτων Β΄: Όψεις του νεοελληνικού διαφωτισμού*, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 1999.

3. Σ. Αθήνη – Γ. Ξούριας, *Νεοελληνική Γραμματεία 1670-1830*, Αθήνα, 2015, Ελληνικά ηλεκτρονικά ακαδημαϊκά συγγράμματα και βοηθήματα.
www.kallipos.gr, <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/3325>
4. Σ. Αθήνη, *Όψεις της νεοελληνικής αφηγηματικής πεζογραφίας (1700-1830). Ο διάλογος με τις ελληνικές και ξένες παραδόσεις στη θεωρία και την πράξη*, Αθήνα, ΙΝΕ/ΕΙΕ, 2010.
5. Κ.Θ. Δημαράς, *Νεοελληνικός Διαφωτισμός*, Αθήνα, Ερμής, 31983.
6. Π.Μ. Κιτρομηλίδης, *Νεοελληνικός Διαφωτισμός*, μτφ. Σ. Νικολούδη, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 22009.
7. Γ. Κεχαγιόγλου (εισαγ.-επιμ.-ανθολ.), *Η Παλαιότερη Πεζογραφία μας*, Αθήνα, Σοκόλης, τ. Β1, Β2, 1999.
8. Γ. Κεχαγιόγλου (εισαγ.-επιμ.-ανθολ.), *Πεζογραφική ανθολογία. Αφηγηματικός γραπτός νεοελληνικός λόγος, τ. 1: Από το τέλος του Βυζαντίου ως τη Γαλλική Επανάσταση, τ. 2: Από τη Γαλλική Επανάσταση ως τη δημιουργία του ελληνικού κράτους*, Θεσσαλονίκη, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη], 2001.
9. Γ. Ξούριας, *Ανεβαίνοντας τον Ελικώνα, Για την ποίηση του γένους την εποχή του νεοελληνικού Διαφωτισμού*, Αθήνα, Gutenberg, 2018.
10. Α. Ταμπάκη, *Περί νεοελληνικού διαφωτισμού*, Αθήνα, Ergo, 2004.
11. Α. Ταμπάκη, *Ιστορία και θεωρία της μετάφρασης. 18ος αιώνας-Ο Διαφωτισμός*, Αθήνα, Καλλιγράφος, 2018.
12. *Φαναριώτες – Άνθη Ευλαβείας – Επτανήσιοι*, εισαγ.- επιμ.: Μ.Μ. Παπαϊωάννου – Κ. Ιορδανίδης, στη σειρά: *Η Ελληνική Ποίηση. Ανθολογία-Γραμματολογία*, Αθήνα, Σοκόλης, 1980.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΟΙΗΣΗ (Κ. Χρυσόγελος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Διακρίνουν τα διάφορα ποιητικά είδη που καλλιεργήθηκαν στο Βυζάντιο.
2. Κατανοούν τη λειτουργία της λόγιας ποίησης στη βυζαντινή κοινωνία.

3. Προσεγγίζουν από μετρική και γλωσσική οπτική τη λόγια βυζαντινή ποίηση.
4. Μελετούν τη λόγια βυζαντινή ποίηση με τη βοήθεια έντυπων και ψηφιακών δευτερογενών πηγών.
5. Αντιλαμβάνονται τη θεματική και μορφική εξέλιξη της λόγιας βυζαντινής ποίησης διαχρονικά.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων, με τη χρήση κατάλληλων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Εξάσκηση της αναλυτικής και συνθετικής ικανότητας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Γνωριμία με το αντικείμενο της βυζαντινής λόγιας ποίησης (4ος-15ος αι.), κοσμικής και εκκλησιαστικής. Η ύλη περιλαμβάνει αντιπροσωπευτικά δείγματα ποιητικού λόγου από τα περισσότερα γραμματολογικά είδη και συνάμα από τους σημαντικότερους ποιητές του ελληνικού Μεσαίωνα διαχρονικά.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. F. Bernard, *Writing and reading byzantine secular poetry (1025-1081)* (Οξφόρδη, 2014).
2. Β.Π. Βερτουδάκης, *Το όγδοο βιβλίο της Παλατινής Ανθολογίας. Μια μελέτη των επιγραμμάτων του Γρηγορίου του Ναζιανζηνού* (Αθήνα, 2011).
3. Θ. Δετοράκης, *Βυζαντινή Φιλολογία. Τα πρόσωπα και τα κείμενα* (Ηράκλειο Κρήτης – Αθήνα, 1995-2018) (3 τόμοι).
4. W. Hörandner, *Η ποίηση στη βυζαντινή κοινωνία. Μορφή και λειτουργία*, μτφ. Ι. Βάσσης – Μ. Λουκάκη (Αθήνα, 2017).
5. W. Hörandner – A. Rhoby – N. Zagklas (επιμ.), *A Companion to Byzantine Poetry* (Λέιντεν – Βοστώνη, 2019).
6. M.D. Lauxtermann, *Byzantine Poetry from Pisides to Geometres. Texts and Contexts* (Βιέννη, 2003-2019) (2 τόμοι).

ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ: ΟΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ

(Ε. Παπαργυρίου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τα ιστορικά γεγονότα και τις πολιτικοκοινωνικές αλλαγές κατά το διάστημα 1918-1940.
2. Γνωρίζουν την πεζογραφική παραγωγή της περιόδου 1918-1940 και τους κύριους εκπροσώπους της.
3. Διακρίνουν πεζογραφικά είδη (μυθιστόρημα, νουβέλα, διήγημα).
4. Κατανοούν την άνοδο του μυθιστορήματος.
5. Συζητούν τον ηγεμονικό ρόλο της γενιάς του '30.
6. Γνωρίζουν την ευρωπαϊκή λογοτεχνική παραγωγή κατά την περίοδο 1918-1940, τα ρεύματα και τις διακειμενικές αναφορές της πεζογραφικής παραγωγής του Μεσοπολέμου.
7. Κατανοούν τα πολιτικά και ιδεολογικά ζητήματα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ιστορική γνώση της περιόδου 1918-1940.
2. Ικανότητα να επιδεικνύουν γνώση και κατανόηση των βασικών χαρακτηριστικών της λογοτεχνικής παραγωγής της περιόδου 1918-1940.
3. Ικανότητα να αναγνωρίζουν ρεύματα και να τα τοποθετούν στην ιστορική τους συνέχεια.
4. Ικανότητα κριτικής ανάλυσης και ερμηνείας πεζογραφικών κειμένων.
5. Ικανότητα να εντοπίζουν τις επιρροές της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας στην ελληνική πεζογραφική παραγωγή.
6. Ικανότητα να συσχετίζουν πολιτικές εξελίξεις και ιδεολογικές ζυμώσεις με την εξέλιξη της λογοτεχνίας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Τα ιστορικά, ιδεολογικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα του Μεσοπολέμου.

2. Βασικά ρεύματα, ευρωπαϊκή διάσταση και διακειμενικές αναφορές της μεσοπολεμικής πεζογραφίας.
3. Τα μυθιστορήματα *Οι σκλάβοι στα δεσμά τους* του Κωνσταντίνου Θεοτόκη (1922) και *Ερωίκα* του Κοσμά Πολίτη (1938).
4. Το δοκίμιο *Ελεύθερο Πνεύμα* του Γιώργου Θεοτοκά (1929).
5. Πεζογραφικά κείμενα Πέτρου Πικρού, Φώτη Κόντογλου, Στρατή Δούκα, Μ. Καραγάτση, Γιάννη Σκαρίμπα, Μέλπως Αξιώτη.
6. Κριτικά κείμενα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Τ. Καγιαλής, *Η επιθυμία για το Μοντέρνο: δεσμεύσεις και αξιώσεις της λογοτεχνικής διάνοησης στην Ελλάδα του 1930*, Αθήνα: Βιβλιόραμα 2007.
2. Ε. Κοτζιά, *Ιδέες και αισθητική: μεσοπολεμικοί και μεταπολεμικοί πεζογράφοι*, Αθήνα: Πόλις 2006.
3. Π. Μουλλάς, «Εισαγωγή», τόμος Α΄ στη σειρά *Η μεσοπολεμική πεζογραφία*, Αθήνα: Σοκόλης 1993, 17-157.
4. Δ. Τζιόβας, *Ο μύθος της γενιάς του Τριάντα: νεωτερικότητα, ελληνικότητα και πολιτισμική ιδεολογία*, Αθήνα: Πόλις 2011.
5. Μ. Vitti, *Η 'γενιά του τριάντα': ιδεολογία και μορφή*, Αθήνα: Ερμής 1995.
6. R. Beaton, *Εισαγωγή στη νεότερη ελληνική λογοτεχνία*, μτφ. Ε. Ζουργού-Μ. Σπανάκη, Αθήνα: Νεφέλη 1996, 137-152, 174-198 και 220-232.
7. Μ. Vitti, *Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας*, Αθήνα: Οδυσσέας 1987, 321-330 και 367-392
8. Ν. Σβορώνος, *Επισκόπηση της νεοελληνικής ιστορίας*, Αθήνα: Θεμέλιο 1994, 119-136.
9. Κ. Κωστής, *«Τα κακομαθημένα παιδιά της Ιστορίας»: η διαμόρφωση του νεοελληνικού κράτους 18^{ος}-21^{ος} αιώνας*, Αθήνα: Πόλις 2013, 593-645.

ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ ΚΑΙ “ΕΛΑΣΣΟΝΕΣ” ΠΟΙΗΤΕΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΥ

(Θ. Ιερωνυμάκη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Επιχειρηματολογούν για την προβληματική γύρω από τους όρους *ελάσσονες* και *μείζονες* ποιητές.
2. Αναγνωρίζουν τα γενικά χαρακτηριστικά, μορφικά και θεματικά, της παραδοσιακής ποίησης του Μεσοπολέμου.
3. Διαχωρίζουν τους παραδοσιακούς ποιητές του Μεσοπολέμου από τους ποιητές των προηγούμενων γενεών (γενιά του 1880 – μεταπαλαμικοί) και της επόμενης, γενιάς του '30.
4. Κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους οι ποιητές αυτοί προσπάθησαν να συγκροτηθούν ως γενιά (κριτικά κείμενα, δημόσιες παρεμβάσεις, περιοδικά).
5. Γνωρίζουν το έργο βασικών εκπροσώπων της περιόδου (Ρ. Φιλύρα, Κ. Ουράνη, Ν. Λαπαθιώτη, Κ. Γ. Καρυωτάκη, Τ. Άγρα, Μήτσου Παπανικολάου, Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου, Κλ. Παράσχου, Κ. Εμμανουήλ, Μ. Πολυδούρη, κ.α.).
6. Αναγνωρίζουν τη σχέση της ποίησης των ελασσόνων ποιητών του Μεσοπολέμου με τον γαλλικό συμβολισμό.
7. Διακρίνουν τα βασικά στάδια της ποιητικής διαμόρφωσης του Καρυωτάκη, τα χαρακτηριστικά της ελεγείας και της σάτιρας και τον διακειμενικό διάλογο με άλλους ποιητές (Κάλβο, Μαλακάση, Φιλύρα).
8. Κατανοούν τη μεταφραστική πρακτική του Καρυωτάκη.
9. Συζητούν την έννοια του *καρυωτακισμού*, την επίδραση του Καρυωτάκη σε νεότερους ποιητές και τη σχετική βιβλιογραφία.
10. Διερευνούν την απήχηση του βίου και του έργου του Καρυωτάκη σε άλλες μορφές τέχνης (μουσική, ζωγραφική, ντοκιμαντέρ, τηλεοπτικές σειρές).

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Λήψη αποφάσεων.
4. Αυτόνομη εργασία.
5. Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
6. Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
7. Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον.

8. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
9. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Αντιπροσωπευτικά ποιήματα ελασσόνων ποιητών του Μεσοπολέμου. Το ποιητικό, πεζό και μεταφραστικό έργο του Καρυωτάκη. Κριτικές μελέτες για το έργο του Καρυωτάκη και ελασσόνων ποιητών του Μεσοπολέμου. Περιοδικός Τύπος του Μεσοπολέμου.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Δ. Αγγελάτος, *Διάλογος και Ετερότητα. Η ποιητική διαμόρφωση του Κ.Γ. Καρυωτάκη*, Αθήνα, Σοκόλη, 1994.
2. Τέλλος Άγρας, «Ο Καρυωτάκης και οι σάτιρες»: *Κριτικά. Τόμ. Β΄. Ποιητικά πρόσωπα και κείμενα*, φιολ. επιμ.: Κ. Στεργιόπουλος. Αθήνα, Ερμής, 1981.
3. Γ. Αράγης, «“Νεορομαντικοί και νεοσυμβολιστές”...», *μικροφιλολογικά τχ.* 26 (Φθινόπωρο 2009) 30-34.
4. Αλέξανδρος Αργυρίου, *Ιστορίας της ελληνικής λογοτεχνίας και η πρόσληψή της στα χρόνια του Μεσοπολέμου (1918-1940)*, τόμ. Α΄. Αθήνα, Καστανιώτης, 2000.
5. Θ. Ιερωνυμάκη, *Ο Δανδής και ο Πιερότος. Μαλακάσης, Φιλύρας, Καρυωτάκης*. Αθήνα, Σμίλη, 2022.
6. Θ. Ιερωνυμάκη, «Ο Κάλβος του Καρυωτάκη κι άλλη μια φορά», *Πόρφυρας* 177-178 (Ιανουάριος - Ιούνιος 2022) 291-300.
7. Θ. Ιερωνυμάκη, «Μιαν ηχώ ζητώντας νεκρωμένη. Ο Τέλλος Άγρας και η βουκολική ποίηση», *Κονδυλοφόρος* 19 (2021) 112-139.
8. Θ. Ιερωνυμάκη, «Η “ερμηνεία” της “ερμηνείας”. Ο Κ. Γ. Καρυωτάκης ως μεταφραστής και ως αναγνώστης μεταφράσεων», *Ζητήματα Νεοελληνικής Φιλολογίας. Μετρικά, υφολογικά, κριτικά, μεταφραστικά. Πρακτικά ΙΔ΄ Επιστημονικής Συνάντησης, 27-30 Μαρτίου 2014. Μνήμη Ξ. Α. Κοκόλη*, Θεσσαλονίκη, Τμήμα Φιλολογίας – Τομέας Μεσαιωνικών και Νεοελληνικών Σπουδών – Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2016, 563-574.

9. Θ. Ιερωνυμάκη, «“Τι να σου πω, φθινόπωρο...”»: Η ποιητική αυτοσυνειδησία. Η ανάγνωση και η κατάκτησή της από τον Κ. Γ. Καρυωτάκη», *Πόρφυρας* τχ. 143 (Απρίλιος–Ιούνιος 2012) 43-51.
10. Χ. Λ. Καράογλου, *Το περιοδικό «Μούσα» (1920-1923). Ζητήματα ιστορίας της νεοελληνικής λογοτεχνίας*, Αθήνα, Νεφέλη, 1991.
11. Χ.Λ. Καράογλου, «Συλλογικές κινήσεις και εκδηλώσεις νέων λογοτεχνών (1914-1924). Ελάσσινα θέματα ιστορίας της λογοτεχνίας μας», στο *Μνήμη Λίνου Πολίτη*. Θεσσαλονίκη, Α.Π.Θ. – Ε.Ε.Φ.Σ., 1988, 209-228.
12. Ξ.Α. Κοκόλης, *Ο μελοποιημένος Καρυωτάκης*, Θεσσαλονίκη, University Studio Press, 1987.
13. Ζ. Λορεντζάτος, *Ο Καρυωτάκης*, Αθήνα, Δόμος, 1988.
14. Χ. Ντουνιά, *Κ. Γ. Καρυωτάκης: Η αντοχή μιας αδέσποτης τέχνης*, Αθήνα, Καστανιώτης, 2000.
15. Χ. Ντουνιά, «Η δεκαετία του 1920. Από την ποίηση της Παρακμής στην κοινωνική αμφισβήτηση», στο (επιμ.: Αγγέλα Καστρινάκη – Αλέξης Πολίτης – Δημήτρης Τζιόβας) *Για μια ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας του εικοστού αιώνα. Προτάσεις ανασυγκρότησης, θέματα και ρεύματα. Πρακτικά συνεδρίου στη μνήμη του Αλέξανδρου Αργυρίου*. Ηράκλειο: ΠΕΚ – Μουσείο Μπενάκη, 2012: 61-82.
16. Χ. Παπάζογλου, *Παρατονισμένη μουσική. Μελέτη για τον Καρυωτάκη*, Αθήνα, Κέδρος, 1988.
17. Γ.Π. Σαββίδης, *Στα χνάρια του Καρυωτάκη*, Αθήνα, Νεφέλη, 1989.
18. Κ. Στεργιόπουλος, *Οι επιδράσεις στο έργο του Καρυωτάκη*, Αθήνα, Σοκόλης, 1972.
19. Ε. Φιλοκύπρου, *Η γενιά του Καρυωτάκη φεύγοντας τη μάστιγα του λόγου*, Αθήνα, Νεφέλη, 2009.

Μεθοδολογία της Γλωσσικής Διδασκαλίας

(Ζ. Παπαδοπούλου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Ξεχωρίζουν τους όρους που αφορούν τη μεθοδολογία της γλωσσικής διδασκαλίας.
2. Μελετούν τη διδακτική διαδικασία ως βασική λειτουργία του σχολείου.
3. Έχουν αποκτήσει το θεωρητικό υπόβαθρο σε σχέση με τη μεθοδολογία της γλωσσικής διδασκαλίας.
4. Εφαρμόζουν σε συγκεκριμένα παραδείγματα τις θεωρητικές αρχές των βασικών μοντέλων διδασκαλίας.
5. Προγραμματίζουν αποτελεσματικά μια διδακτική πράξη.
6. Θέτουν τους κατάλληλους σκοπούς και στόχους σε σχέση με το περιεχόμενο προς διδασκαλία με σκοπό την επιτυχή έκβαση ενός εκπαιδευτικού γεγονότος.
7. Κατανοούν τη σημασία του αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών κατά τον σχεδιασμό εκπαιδευτικού σεναρίου.
8. Αναπτύξουν τον κατάλληλο τρόπο αξιολόγησης των εκπαιδευομένων στο πλαίσιο ενός αναλυτικού προγράμματος σπουδών.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
2. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
3. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
4. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
5. Λήψη αποφάσεων.
6. Αυτόνομη εργασία.
7. Ομαδική εργασία.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Αγωγή και Εκπαίδευση. Διδασκαλία και Μάθηση. Εννοιολογικός διαχωρισμός.
2. Σταθμοί στην ιστορία της διδακτικής και προσανατολισμοί της διδακτικής στον 21^ο αιώνα. Θεωρητικές αρχές και παραδοχές, διδακτικές πρακτικές και χαρακτηριστικά των σύγχρονων διδακτικών προσεγγίσεων.

3. Διδακτική σχέση. Γνώση, μαθητής, καθηγητής.
4. Προγραμματισμός, οργάνωση και διεξαγωγή της διδακτικής πράξης. Αρχές μεθοδολογίας, στρατηγικές και μορφές διδασκαλίας.
5. Σκοποθεσία και στοχοθεσία στην εκπαίδευση. Παράγοντες διαμόρφωσης σκοπών και στόχων στην εκπαίδευση, διδακτικοί στόχοι (διατύπωση, ταξινόμηση, χρησιμότητα).
6. Το εκπαιδευτικό σενάριο.
7. Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση. Αξιολόγηση μαθητή, καθηγήτριας/καθηγητή και συστήματος.
8. Αναλυτικό πρόγραμμα. Ορισμοί, προσεγγίσεις, μοντέλα ανάπτυξης, κρυφό αναλυτικό πρόγραμμα.
9. Πτυχές της ανάπτυξης του παιδιού και σύνδεσή τους με τη μεθοδολογία γλωσσικής διδασκαλίας.
10. Η/Ο εκπαιδευτικός και η σχολική τάξη. Ευνοϊκές συνθήκες για μάθηση.
11. Η/Ο εκπαιδευτικός ΠΕ02 στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Ζ. Γαβριηλίδου (2024). *Διδάσκοντας και μαθαίνοντας γλώσσα με το ChatGPT*. Αθήνα: Κριτική.
2. Κ. Δημητριάδου (2016). *Νέοι Προσανατολισμοί της Διδακτικής. Προσαρμογή της Διδασκαλίας στις Εκπαιδευτικές Προκλήσεις του 21ου Αιώνα*. Αθήνα: Gutenberg.
3. Λ. Μαυροσκούφης (2008). *Διδακτική Μεθοδολογία και ανάπτυξη της κριτικής σκέψης*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
4. Π. Πηγιάκη (2003). *Προετοιμασία, σχεδιασμός και αξιολόγηση της διδασκαλίας: Διδακτική μεθοδολογία*. Αθήνα: Εκδ. Γρηγόρη.
5. Θ. Τριλιανός (2013). *Μεθοδολογία της διδασκαλίας*. Αθήνα, Διάδραση.
6. Β. Τσάφος (2014). *Αναλυτικό πρόγραμμα. Θεωρητικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτικοί προσανατολισμοί. Αναζητώντας νέες σταθερές σε έναν αβέβαιο κόσμο*. Αθήνα: Μεταίχιμο.
7. Ε. Φρυδάκη (2009). *Η Διδασκαλία στην τομή της Νεωτερικής και της Μετανεωτερικής Σκέψης*. Αθήνα: Κριτική.

ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

(Γ. Μεσσήνης)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τη βασική δομή και λειτουργία του Η/Υ.
2. Γνωρίζουν τη βασική δομή και λειτουργία του διαδικτύου.
3. Γνωρίζουν για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου.
4. Γνωρίζουν τις Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες (Digital Humanities).
5. Αξιοποιούν με επιστημονικά οφέλη τις Εφαρμογές Κοινωνικής Δικτύωσης.
6. Αξιοποιούν λογισμικά Επεξεργασίας Κειμένου.
7. Αξιοποιούν λογισμικά Παρουσιάσεων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Αυτόνομη εργασία.
3. Ομαδική εργασία.
4. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα αποτελείται από θεωρητικό και εργαστηριακό μέρος και είναι μια εισαγωγή στις βασικές γνώσεις και δεξιότητες χρήσης των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες.

Καλύπτει τις ανάγκες των φοιτητριών /φοιτητών, που προκύπτουν από τη συνεχή εξέλιξη των Ψηφιακών Ανθρωπιστικών Σπουδών (Digital Humanities), ως επικουρικής επιστήμης στην κλασική επιστήμη της Φιλολογίας.

Γενικός σκοπός του μαθήματος:

1. Η απόκτηση βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων χρήσης των ΤΠΕ (πληροφορικός εγγραμματισμός), προσανατολισμένων στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες.
2. Να καλύψουν οι φοιτήτριες / φοιτητές τα κενά που ενδεχομένως έχουν από το σχολείο και να προσαρμόσουν τις γνώσεις τους στην ειδικότητά τους.
3. Η απόκτηση της κατάλληλης ψηφιακής γνώσης που θα τους βοηθήσει να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των σπουδών τους, αλλά και στην μετέπειτα σταδιοδρομία τους.

Βασικές Ενότητες:

1. Είδη Υπολογιστών και σύγχρονες Περιφερειακές Μονάδες Εισόδου/Εξόδου.

2. Είδη Λειτουργικών Συστημάτων.
3. Διαχείριση του Υπολογιστή.
4. Είδη σύνδεσης με το Διαδίκτυο.
5. Ασφάλεια Διαδικτύου.
6. Διαχείριση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου.
7. Αναζήτηση στο Διαδίκτυο.
8. Εισαγωγή στις Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες.
9. Εφαρμογές Κοινωνικής Δικτύωσης.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Αναρτάται στο e class

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ, ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, ΣΧΟΛΕΙΟ (Ν. Παπαχριστόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν βασικές αρχές ψυχολογίας ψυχανάλυσης.
2. Έχουν μία συνολική θεώρηση του θεσμού της οικογένειας και του σχολείου σε ανθρωπολογικό και κοινωνιολογικό επίπεδο.
3. Διακρίνουν τις στοιχειώδεις αρχές λειτουργίας της οικογένειας σε ψυχολογικό επίπεδο.
4. Αντιλαμβάνονται τις επιμέρους εκφάνσεις της σχολικής ζωής και των ενδοσχολικών συγκρούσεων.
5. Γνωρίζουν κατευθυντήριες αρχές ως προς την παρέμβαση σε επίπεδο των ενδοοικογενειακών και των ενδοσχολικών συγκρούσεων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη Εργασία.
2. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
3. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Βασικές αρχές ψυχολογίας και φροϋδικής ψυχανάλυσης.
2. Ο θεσμός της οικογένειας. Ανθρωπολογική και κοινωνιολογική διάσταση.
3. Η οικογένεια στην ψυχολογία και την ψυχανάλυση. Η έννοια του οιδιποδείου, η έννοια του οικογενειακού μυθιστορήματος, οικογένεια και μορφώματα του ασυνειδήτου.
4. Νέες μορφές γονεϊκότητας.
5. Βασικές αρχές οργάνωσης της σχολικής ζωής. Σχολείο, οικογένεια, μαθητής.
6. Ενδοσχολικές συγκρούσεις, ψυχοπαθολογία της σχολικής ζωής.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

1. Ν. Παπαχριστόπουλος, (επιμ.), *Οικογένεια και σύμπτωμα*, Orportuna (Πάτρα, 2018).
2. Ν. Παπαχριστόπουλος, Κ. Σαμαρτζή (επιμ.), *Οικογένεια και νέες μορφές γονεϊκότητας*, Orportuna (Πάτρα, 2010).
3. Σ. Φρόυντ, *Το οικογενειακό μυθιστόρημα των νευρωτικών*, Orportuna (Πάτρα, 2014).
4. Σ. Φρόυντ, *Η πολιτισμική σεξουαλική ηθική και η σύγχρονη νευρική κατάσταση*, Orportuna (Πάτρα, 2013).
5. Π. Κυπριανός, Ζ.-Π. Πουρτουά (επιμ.), *Οικογένεια, σχολείο, τοπικές κοινωνίες*, Orportuna (Πάτρα, 2016).

ΣΤ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΚΕΙΜΕΝΑ Β΄ ΣΟΦΙΣΤΙΚΗΣ (Α. Γεωργιάδου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Έχουν πιο ολοκληρωμένη κατανόηση της λογοτεχνικής παραγωγής της αυτοκρατορικής περιόδου μέσα από την επίδραση της επιδεικτικής ρητορικής σε άλλα γραμματειακά είδη.
2. Αποτιμήσουν την προνομιακή θέση των ελληνόφωνων ρητόρων-σοφιστών εντός και εκτός της Μητροπολιτικής Ελλάδας και τον ρόλο τους στη διαμόρφωση της ‘εθνικής’ ταυτότητας.
3. Αναλύουν και να αξιολογούν τα κείμενα με βάση διαφορετικές αναγνωστικές οπτικές.
4. Προσεγγίζουν τα κείμενα ως φορείς ιδεολογικών τάσεων και δυναμικών.
5. Εντάσσουν τα κείμενα στο πολιτιστικό- πολιτικο-κοινωνικό πλαίσιο της εποχής τους.
6. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τους κύριους εκπροσώπους της ρητορικής-σοφιστικής κατά τους 3 πρώτους μεταχριστιανικούς αιώνες.
7. Κατανοούν τον διευρυμένο ρόλο που είχε η επιδεικτική ρητορική στον κύκλο των πεπαιδευμένων Ελλήνων, κυρίως της ανατολικής ρωμαϊκής αυτοκρατορίας.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προαγωγή της κριτικής σκέψης.
3. Εκπόνηση αυτόνομης εργασίας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα «Κείμενα της Δεύτερης Σοφιστικής» πραγματεύεται τον ρόλο της επιδεικτικής ρητορικής κατά τους 3 πρώτους μεταχριστιανικούς αιώνες της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, καθώς και την επίδρασή της στη λογοτεχνική παραγωγή αυτής της περιόδου. Μελετά το αποτύπωμα που άφησαν οι κύριοι εκπρόσωποι της ρητορικής-σοφιστικής που έδρασαν κυρίως στις ελληνόφωνες περιοχές της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, και τον διευρυμένο ρόλο που είχε η επιδεικτική ρητορική (μέσω των δημοσίων ρητορικών παραστάσεων) στον κύκλο των πεπαιδευμένων Ελλήνων. Επίσης, διερευνά τον ρυθμιστικό πολιτικό-κοινωνικό ρόλο που έπαιζαν διακεκριμένοι ρήτορες-σοφιστές στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία, τις σχέσεις τους με την ρωμαϊκή εξουσία, καθώς και την συμβολή της παιδείας στη διαμόρφωση της ταυτότητας των πεπαιδευμένων Ελλήνων στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία.

Τα «Κείμενα της Β Σοφιστικής» αποτελούν υποχρεωτικό μάθημα της Κλασικής Ειδίκευσης και προϋποθέτουν καλή γνώση της Αρχαίας Ελληνικής γλώσσας και γραμματείας.

Η χρήση ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων είναι απαραίτητη (TLG, Perseus, The Stoa, The Latin Library).

1. Σύντομη εισαγωγή στην Α Σοφιστική (*Ελένης Εγκώμιον* του Γοργία, *Εγκώμιον Ελένης* Ισοκράτη).
2. Διάκριση Α και Β Σοφιστικής κατά τον Φιλόστρατο: *Πρόλογος Βίων Σοφιστών* του Φιλόστρατου.
3. Μελέτη επιλεγμένων βιογραφικών πορτραίτων από το έργο του Φιλόστρατου (*Βίοι Σοφιστών*) και παράλληλη ανάγνωση σωζόμενων ρητορικών λόγων και πραγματειών της περιόδου (Φλάβιος Φιλόστρατος, Φαβωρίνος, Δίων Προυσαίος, Αίλιος Αριστείδης, Λουκιανός).
4. Αποσπάσματα από τα *Προγυμνάσματα* του Θέωνα (εγκώμιον, ψόγος).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. G. Anderson, *The Second Sophistic* (London and New York, 1993).
2. G. Anderson, *Philostratus, Biography and Belles Lettres in the 3rd cent. A.D.* (London, 1986).

3. G.W. Bowersock, *Approaches to the Second Sophistic* (Pennsylvania, 1974).
4. G.W. Bowersock, *Greek Sophists in the Roman Empire* (Oxford, 1969).
5. E.L. Bowie, "Greeks and their Past in the Second Sophistic", *Past & Present* 46 (1970) 3-41.
6. E.L. Bowie, J. Elsner (eds), *Philostratus* (Cambridge, 2009).
7. T. Whitmarsh, *Η Δεύτερη Σοφιστική* (Αθήνα, 2013).
8. S. Swain, *Hellenism and Empire: Language, Classicism and Power in the Greek World AD 50-250* (Oxford, 1996).

**ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ: Η ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΤΗΣ ΙΣΧΥΟΣ, ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ
ΦΥΣΗΣ**

(Σ. Ράγκος – Φροντ. Ά. Ποταμίτη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν βασικές αντιλήψεις του Θουκυδίδη για την ιστορία και το νόημά της.
2. Αναγνωρίζουν την πνευματική ατμόσφαιρα των προγενέστερων στοχαστών (ιστορικών, σοφιστών, ρητόρων, γιατρών, τραγικών ποιητών) εντός της οποίας συνέγραψε ο Θουκυδίδης την εξιστόρηση του Πελοποννησιακού πολέμου.
3. Έχουν μια συνολική εικόνα των μεθόδων έρευνας και καταγραφής του ιστορικού υλικού που ακολούθησε ο Θουκυδίδης.
4. Αναγνωρίζουν τις ομοιότητες και τις διαφορές του τρόπου που αντιμετώπισαν την ιστοριογραφία ο Ηρόδοτος και ο Θουκυδίδης.
5. Αντιλαμβάνονται τις διαφορές μεταξύ πολιτικής ιστορίας και πολιτικής φιλοσοφίας.
6. Κατανοούν την θουκυδίδεια αντίληψη για την σημασία της ισχύος στις διακρατικές σχέσεις.
7. Αναγνωρίζουν τα κατά Θουκυδίδη αληθινά κίνητρα των ανθρώπινων πράξεων όπως αυτά αναδεικνύονται σε οριακές καταστάσεις (λοιμός, στάσις, πόλεμος).
8. Διαβλέπουν τα ποιητικά, λογοτεχνικά, επιστημονικά και φιλοσοφικά στοιχεία του θουκυδίδειου έργου.
9. Προσεγγίζουν τον συχνά δυσπαρακολούθητο τρόπο γραφής του Θουκυδίδη.
10. Εκτιμούν τη διαχρονικότητα του θουκυδίδειου έργου.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη εργασία.
2. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
3. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
4. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
5. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
6. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα αποτελεί τη δεύτερη εστιασμένη πραγμάτευση ενός αρχαίου Έλληνα ιστορικού στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας. Η φοιτήτρια / ο φοιτητής έχει υποχρεωτικά διδαχθεί το μάθημα «Αρχαία Ελληνική Ιστοριογραφία: Ηρόδοτος» στο δεύτερο έτος σπουδών.

1. Τι γνωρίζουμε για τη ζωή του Θουκυδίδη;
2. Σχέσεις Θουκυδίδη και Ηροδότου.
3. Σχέσεις Θουκυδίδη και σοφιστών, ρητόρων, γιατρών, ποιητών.
4. Ζητήματα σχέσεων μορφής και περιεχομένου, προσώπων και λόγων, στο θουκυδίδειο έργο.
5. Η μέθοδος του Θουκυδίδη: συλλογή υλικού, καταγραφή γεγονότων, δημηγορίες, κρίσεις για πρόσωπα και καταστάσεις.
6. Εκτενής ανάλυση και σχολιασμός χαρακτηριστικών χωρίων από το θουκυδίδειο έργο:
  - i. Προοίμια (πρώτο και δεύτερο) και μεθοδολογία
  - ii. Η αρχαιολογία
  - iii. Η σπαρτιατική τετραλογία.
  - iv. Ο επιτάφιος του Περικλή.
  - v. Ο αθηναϊκός λοιμός.
  - vi. Τα γεγονότα της Κέρκυρας.
  - vii. Ο διάλογος Αθηναίων και Μηλίων.
7. Το πρόβλημα της σχέσης φυσικού και θετού δικαίου: η αξίωση της δύναμης.
8. Το ζήτημα της ανθρώπινης φύσης όπως αυτή αποκαλύπτεται σε οριακές καταστάσεις.

9. Θουκυδίδης και Πλάτων, Hobbes και Nietzsche.

10. Η επικαιρότητα του Θουκυδίδη.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. R.W. Conner, *Θουκυδίδης*, μτφ. Π. Δαούτη, επιμ. Γ. Τζιφόπουλος, Αθήνα: Gutenberg 2022.
2. J. De Romilly, *Ο Θουκυδίδης και ο αθηναϊκός ιμπεριαλισμός*, μτφ. Λ. Στεφάνου, Αθήνα: Παπαδήμας 1999 [= Thucydide et l'impérialisme athénien, Paris: Les belles lettres 1961].
3. J.H. Finley, *Θουκυδίδης*, μτφ. Τ. Κουκουλιός, Αθήνα: Παπαδήμας 1981 [= Thucydides, Cambridge (MA): Harvard University Press 1947].
4. E. Greenwood, *Ο Θουκυδίδης και η διαμόρφωση της ιστορίας*, μτφ. Π. Χιωτέλλης, Αθήνα: Ινστιτούτο του βιβλίου- Α. Καρδαμίτσα 2012 [Thucydides and the Shaping of History, London: Duckworth 2006].
5. S. Hornblower, *Θουκυδίδης: ο ιστορικός και το έργο του*, μτφ. Α. Μανιάτη, επιμ. Α. Μαρκαντωνάτος, Αθήνα: Τυπωθήτω 2003 [=Thucydides, London: Duckworth 1987].
6. S. Hornblower, *Θουκυδίδου Ιστορίαι* (βιβλία Α-Ε24), μτφ. Φ. Πέτικα & Φ. Φιλίππου, επιμ. Α. Ρεγκάκος, Θεσσαλονίκη: University Studio Press 2018 [= *A Commentary on Thucydides*, vol. I & II, Oxford: Clarendon Press 1991-1996].
7. P. Zagorin, *Θουκυδίδης: μια πλήρης εισαγωγή για όλους τους αναγνώστες*, μτφ. Κ. Κολιόπουλος, επιμ. Π. Ήφαιστος, Αθήνα: Ποιότητα 2006 [= Thucydides: An Introduction for the Common Reader, Princeton: Princeton University Press 2005].
8. Ντ. Κέιγκαν, *Θουκυδίδης: ο αναμορφωτής της ιστορίας*, μτφ. Ε. Παπαϊωάννου, Αθήνα: εκδ. Ωκεανίδα 2011 [= Donald Kagan, Thucydides: The Reinvention of History, New York: Viking Press 2009].
9. Α. Παπαθωμάς, *Βίαιος Διδάσκαλος: η παθολογία του πολέμου και της δύναμης στον Θουκυδίδη*, Αθήνα: αυτοέκδοση 2016.
10. Α. Ρεγκάκος, & Α. Τσακμάκης, (επιμ.), *Τριάντα δύο μελέτες για τον Θουκυδίδη*, μτφ. Ο. Νέσσελερ, Κ. Δημοπούλου, Δ. Μουραδίδη, επιμ. Α. Ρεγκάκος & Χ. Τσαγγάλης, Θεσσαλονίκη: University Studio Press 2010 [= Brill's Companion to Thucydides, Leiden – Boston: Brill 2006].

11. Ν.Μ. Σκουτερόπουλος, *Θουκυδίδη Ιστορία: Εισαγωγή – Μετάφραση – Σημειώσεις*, Αθήνα: Πόλις 2011.

ΣΤ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

(Α. Γεωργιάδου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναλύουν και να αξιολογούν τα κείμενα με βάση διαφορετικές αναγνωστικές οπτικές.
2. Προσεγγίζουν τα κείμενα ως φορείς ιδεολογικών τάσεων και δυναμικών.
3. Εντάσσουν τα κείμενα στο πολιτιστικό- πολιτικό-κοινωνικό πλαίσιο της εποχής τους.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Προαγωγή της κριτικής σκέψης.
2. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων ψηφιακών τεχνολογιών.
3. Ικανότητα εκπόνησης αυτόνομης εργασίας με χρήση ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στα εγκυκλοπαιδικά εγχειρίδια της Αυτοκρατορικής περιόδου με επισκόπηση της εγκυκλοπαιδικής παραγωγής στην μετα-Αριστοτελική παράδοση.
2. Μελέτη αποσπασμάτων από την *Ποικίλη Ιστορία* και το *Περί ζώων Ιδιότητος* του Κλαύδιου Αιλιανού.
3. Αποσπάσματα από τα *Ονειροκριτικά* του Αρτεμίδωρου και το *Περί μακροβίων και θαυμασίων* του Φλέγοντα Τραλλιανού.
4. Η *Αληθής Ιστορία* του Λουκιανού.

Συνοιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. B.E. Borg, *Paideia: The World of the Second Sophistic* (Walter de Gruyter: Millenium Studies 2004).
2. S. Freud, *The Interpretation of Dreams*, New York: Bartleby, 2010.
3. J. König and T. Whitmarsh (επιμ.), *Ordering Knowledge in the Roman Empire* (Cambridge: Cambridge University Press 2011).
4. D.E. Harris-McCoy, *Artemidorus' Classification of Dreams. Text, Translation, and Commentary* (Oxford: Oxford University Press 2012).
5. A. Georgiadou and D.H.J. Larmour, *Lucian's Science Fiction Novel, True Histories: Interpretation and Commentary* (Leiden: Brill 1998).
6. W.V. Harris, *Dreams and Experience in Classical Antiquity* (Cambridge: Cambridge University Press 2000).
7. K. ní Mheallaigh, *Reading Fiction with Lucian: Fakes, Freaks and Hyperreality* (Cambridge: Cambridge University Press 2014).
8. S.R.F. Price, "The Future of Dreams: From Freud to Artemidorus", *Past and Present* 113 (1986) 3-37.
9. S.D. Smith, *Man and Animal in Severan Rome* (Cambridge: Cambridge University Press 2014).
10. C. Stewart, "Erotic Dreams and Nightmares from Antiquity to the Present", *The Journal of the Royal Anthropological Institute*, 8.2 (2002) 273-309.

Η ΛΑΪΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

(Α. Ποταμίτη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Περιγράφουν την αρχή της λαογραφικής έρευνας, να κατονομάζουν είδη έντεχνου λαϊκού λόγου στην αρχαιότητα και να διαβάζουν τις σχετικές πηγές στο πρωτότυπο (αρχαία ελληνικά και λατινικά).
2. Κατανοούν την έννοια «λαϊκή παράδοση».

3. Συσχετίζουν τη γνώση τους των αρχαίων ειδών έντεχνου λαϊκού λόγου με το περιεχόμενο άλλων μαθημάτων.
4. Διακρίνουν μια παράδοση αρχαίου έντεχνου λαϊκού λόγου συνδεδεμένου με την καθημερινή ζωή και διαφοροποιημένου από τα επίσημα γραμματειακά είδη.
5. Αναλύουν τη λειτουργία ειδών του έντεχνου λαϊκού λόγου στην αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή γραμματεία.
6. Αντιπαραβάλλουν τα αρχαία λαϊκά είδη έντεχνου λόγου με τη δική τους εμπειρία από τη συγχρονη πραγματικότητα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
2. Λήψη αποφάσεων.
3. Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
4. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
5. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
6. Προαγωγή της ελεύθερης δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Ιστορική επισκόπηση της αρχής της λαογραφίας.
2. Η έννοια «λαϊκή παράδοση/κουλούρα/λαϊκός πολιτισμός» (folklore).
3. Ιχνηλάτησή της λαϊκής παράδοσης στην αρχαία γραμματεία.
4. Αρχαίες μαρτυρίες, αντιλήψεις και θεωρίες για τα παρακάτω είδη λαϊκού έντεχνου λόγου καθώς και συγκεκριμένα παραδείγματα:
  - i.λαϊκά τραγούδια
  - ii.λαϊκές αφηγήσεις (παραμύθια, παραδόσεις. Αίσωπος, ευτράπελες διηγήσεις)
  - iii.παροιμίες,
  - iv.αινίγματα

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. B. Boyce, *The Language of Freedmen in Petronius' Cena Trimalchionis*, Leiden, New York, Brill, 1991.

2. F. Budelmann, *Οδηγός Για την Αρχαία Ελληνική Λυρική Ποίηση*, επιμ. Ε. Μακρυγιάννη, μτφ. Σ. Καρέλας, Gutenberg, 2020.
3. Δ. Γιατρομανωλάκης, *Το αρχαίο ελληνικό ανώνυμο παραδοσιακό προφορικό τραγούδι*, στο Budelmann, σ. 383-400.
4. W.F. Hansen, "Folklore", in Grant & Kitzinger (eds.), *Civilization of the Ancient Mediterranean II*, New York, 1988.
5. W.F. Hansen, 'Homer and the Folktale', στο I. Morris - B.B. Powell, *A New Companion to Homer*, Brill, 1997.
6. W.F. Hansen, *Ariadne's Thread. A Guide to International Tales Found in Classical Literature*. Ithaca: Cornell University Press, 2002.
7. Ι.Θ. Κακριδής, *Ομηρικές Έρευνες*, Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα, 1984 (Κεφάλαιο Γ' "Μελεάγρεια", σ. 1-53).
8. Ι.Θ. Κακριδής, *Ξαναγυρίζοντας στον Όμηρο*, Βιβλιοπωλείον της ΕΣΤΙΑΣ, Αθήνα, 1999². (Κεφάλαιο ΙΧ: "Όδυσσέως αναγνωρισμός").
9. T.J. Leary, Symphosius, *The Aenigmata. An Introduction, Text and Commentary*, London, New York, Bloomsbury, 2014.
10. Σ.Δ. Λουκάτος, *Εισαγωγή στην ελληνική λαογραφία*. ΜΙΕΤ, Αθήνα, 1977 (ιδιαίτερα το ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ, ΤΜΗΜΑ Α': ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ, "Μνημεία του λόγου").
11. Μ.Γ. Μερακλής, *Σατυρικόν Πετρώνιος*: εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια, Πατάκης, Αθήνα, 2005.
12. I.Morris – B.B Powell, *A New Companion to Homer. Εγχειρίδιο Ομηρικών Σπουδών*, μτφ. Πετίκα κ.α., επιμ. Α. Ρεγκάκος, Αθήνα 2009.
13. D.L. Page, *Η ομηρική Οδύσσεια*. μετ. Κ. Πανηγύρης. εκδ. Παπαδήμα 1999⁵.(Κεφάλαιο 1, "Όδυσσέας και Πολύφημος").
14. Μ. Παπαθωμόπουλος, *Βίβλος Ξάνθου φιλοσόφου και Αισώπου δούλου αυτού περί της αναστροφής Αισώπου*. Κριτική έκδοση με εισαγωγή και μετάφραση.
15. Σ. Παναγιωτάκης, *Η Ιστορία του Απολλώνιου Βασιλιά της Τύρου*, Πατάκης, Αθήνα 1996.

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ (Γ. Καζαντζίδης)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τη Λατινική Λυρική ποίηση, τα Λυρικά μέτρα, τις πηγές του Ορατίου και την επίδρασή του στην Ευρωπαϊκή λογοτεχνία.
2. Χρησιμοποιούν φιλολογικές τράπεζες δεδομένων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

Ατομική προετοιμασία με έμφαση στη γλωσσική εκμάθηση.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Οράτιος, Ωδές Ι, πλήρες κείμενο, χωρισμένο σε 13 μαθήματα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. M. von Albrecht, *Ιστορία της Ρωμαϊκής Λογοτεχνίας* (σε έναν τόμο) (2012).
2. Κ. Γρόλλιος, *Οράτιος. Οι Ωδές. Βιβλίο Ι* (1986).

ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΙ (Ε.-Σ. Κιαπίδου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναγνωρίζουν και να διακρίνουν τα είδη της βυζαντινής ιστοριογραφίας.

2. Κατανοούν την εξέλιξή τους καθώς και τη θέση της ιστοριογραφίας στη βυζαντινή γραμματεία.
3. Γνωρίζουν και να αξιολογούν κριτικά τους βασικούς ιστορικούς συγγραφείς της βυζαντινής περιόδου και τα έργα τους μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της εποχής του καθενός.
4. Κατανοούν τις ιδιαιτερότητες της βυζαντινής ιστοριογραφίας σε σύγκριση με τους κλασικούς ιστορικούς της αρχαιότητας, αλλά και τη σύγχρονη ιστοριογραφία.
5. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με ζητήματα εκδοτικής κειμένων.
6. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με ερευνητικά ζητήματα και φιλολογικές μεθόδους ανάλυσης των βυζαντινών ιστοριογραφικών κειμένων.
7. Γνωρίζουν εγχειρίδια και διαδικτυακούς τόπους της Βυζαντινής Φιλολογίας σχετικά με τη βυζαντινή ιστοριογραφία.
8. Αποδίδουν βυζαντινά ιστοριογραφικά κείμενα στα νέα ελληνικά.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων, με τη χρήση κατάλληλων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Εξάσκηση της αναλυτικής και συνθετικής ικανότητας.
4. Ικανότητα για ολοκλήρωση αυτόνομης ατομικής εργασίας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Κείμενα βυζαντινής ιστοριογραφίας (ιστορίες, χρονογραφίες) από την πρώιμη, μέση και ύστερη περίοδο.
2. Θεωρία της βυζαντινής ιστοριογραφίας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Α. Καρπόζηλος, *Βυζαντινοί ιστορικοί και χρονογράφοι I-IV* (Αθήνα, 1997/2015).
2. Η. Hunger, *Βυζαντινή Λογοτεχνία: η Λόγια Κοσμική Γραμματεία των Βυζαντινών*, II (Αθήνα, 1992).
3. J.O. Rosenqvist, *Η Βυζαντινή Λογοτεχνία. Από τον 6^ο αιώνα έως την Άλωση της Κωνσταντινούπολης* (Αθήνα, 2008).

4. *Αγαθίου Σχολαστικού Ιστορία*, κείμενο, εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια Α. Αλεξάκη (Αθήνα, 2008).
5. F.H. Tinnefeld, *Kategorien der Kaiserkritik in der byzantinischen Historiographie. Von Prokop bis Niketas Choniates* (Μόναχο, 1971).
6. W. Treadgold, *The Early Byzantine Historians* (New York, 2007); Idem, *The Middle Byzantine Historians* (New York, 2013).
7. L. Neville, *Guide to Byzantine historical writing* (Cambridge, 2018).
8. S. Papaioannou (ed.), *The Oxford Handbook of Byzantine Literature* (Oxford, 2021).

ΠΑΛΑΜΑΣ - ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ (Α. Κατσιγιάννη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναγνωρίζουν τον Κ. Παλαμά ως ηγετική μορφή της Νέας Αθηναϊκής Σχολής καθώς και τους εκπροσώπους της.
2. Συσχετίζουν τα ιστορικά γεγονότα της εποχής με τις επικολυρικές συνθέσεις του Κ. Παλαμά.
3. Γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της ποίησης του Κ. Παλαμά ως προς το περιεχόμενο και τη μορφή.
4. Γνωρίζουν την περιρρέουσα ατμόσφαιρα μέσα στην οποία εμπνεύστηκε και μεγαλούργησε ο Α. Σικελιανός.
5. Γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της ποίησης του Α. Σικελιανού ως προς το περιεχόμενο και τη μορφή.
6. Διακρίνουν τον λυρισμό στο έργο των δύο μεγάλων ποιητών.
7. Κατανοούν τους τρόπους αξιοποίησης της παλαμικής κληρονομιάς από τον Α. Σικελιανό.
8. Κατανοούν την επιρροή των ρευμάτων του ρομαντισμού, παρνασσισμού και συμβολισμού στην ποίηση του Κ. Παλαμά και του Α. Σικελιανού.
9. Αντιλαμβάνονται την πρόσληψη του Κ. Παλαμά και του Α. Σικελιανού από τους μεταγενέστερους ποιητές.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
2. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

3. Αυτόνομη εργασία.
4. Ομαδική εργασία.
5. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα εστιάζει στην ποίηση του Κ. Παλαμά και του Άγγ. Σικελιανού και στη συμβολή τους στη διαμόρφωση του λυρισμού. Θα μελετηθούν επιλεγμένα (ολόκληρα ή αποσπασματικά) από το σύνολο του έργου των δύο μεγάλων ποιητών κατά χρονολογική σειρά για να αναδειχθεί η εξέλιξη στη στιχουργική και στη θεματολογία. Το έργο των δύο δημιουργών θα συσχετιστεί με τα ιστορικά και κοινωνικά γεγονότα που το επηρέασαν και το ενέπνευσαν. Μέσα από την επιλογή αποσπασμάτων του έργου των δύο μεγίστων ποιητών θα ερμηνεύσουμε και θα εμβαθύνουμε στη στοχοθεσία τους, στην τεχνική τους, στο όραμά τους και στη συμβολή τους στη διαμόρφωση του λυρισμού.

1^η ενότητα: Ηγετική μορφή του Κ. Παλαμά.

2^η ενότητα: Βασικά στάδια εξέλιξης της Παλαμικής ποίησης .Το ποιητικό και κριτικό έργο του.

3^η ενότητα: *Ίαμβοι και Ανάπαιστοι και Ο Τάφος*.

4^η ενότητα: *Ασάλευτη ζωή και Φοινικιά*.

5^η ενότητα: Επιλογή από το έργο *Δωδεκάλογος του Γύφτου*.

6^η ενότητα: Επιλογή από το έργο : *Η Φλογέρα του Βασιλιά*

7^η ενότητα: Βασικά στάδια εξέλιξης της Σικελιανικής ποίησης και ανάλυση της θεματικής και της στιχουργίας της. Αξιοποίηση της παλαμικής ποιητικής.

8^η ενότητα: Επιλογή από το έργο *Αλαφροίскиωτος*.

9^η ενότητα: *Πρόλογος στη ζωή: Ι. Η συνείδηση της γης μου*.

10^η ενότητα: «*Μήτηρ Θεού*».

11^η ενότητα: Πρόσληψη του Κ. Παλαμά από τους μεταπολεμικούς και τους συγχρόνους ποιητές.

12^η ενότητα: Πρόσληψη του Α. Σικελιανού από τους μεταπολεμικούς και τους συγχρόνους ποιητές.

13^η ενότητα: Ανακεφαλαίωση -συζήτηση.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Για τον Κ. Παλαμά:

1. Ε. Γαραντούδης, *Ο Παλαμάς από τη σημερινή σκοπιά. Όψεις της ποίησής του και της σύγχρονης πρόσληψής της*, Καστανιώτης (Αθήνα, 2005).
2. *Εισαγωγή στην ποίηση του Παλαμά*, επιλογή κριτικών κειμένων Ε. Γαραντούδης, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης (Ηράκλειο, 2016).
3. *Ανθολογία Κωστή Παλαμά*, επιμ. Κ.Κασίνης, Νεφέλη (Αθήνα, 2003).
4. Α. Κατσιγιάννη, «Το γένος των Λοξών. Εκφάνσεις της τρέλας και της μανίας στο έργο του Κωστή Παλαμά», *Αφιέρωμα στον Κωστή Παλαμά, Νέα Ευθύνη* 46-47 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2019) 230-241.
5. Α. Σαμουήλ, *Ο Παλαμάς και η κρίση του στίχου*, Νεφέλη (Αθήνα, 2007).

Για τον Σικελιανό:

1. Α. Βογιατζόγλου, *Η γένεση των πατέρων. Ο Σικελιανός ως διάδοχος των εθνικών ποιητών*, Καστανιώτης (Αθήνα, 2005).
2. *Εισαγωγή στην ποίηση του Σικελιανού. Επιλογή κριτικών κειμένων*, (συλλογική έκδοση), επιμ. Ε. Καψωμένος, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης (Ηράκλειο 2011).
3. Α. Κατσιγιάννη, «Άγγελος Σικελιανός και Paul Claudel. Μια συγκριτολογική προσέγγιση. (Ο Πρόλογος στη ζωή, οι Πέντε Μεγάλες Ωδές, Η ποιητική τέχνη)», *La letteratura neogreca del XX secolo. Un caso europeo, a cura di F. Zaccone, P. Efthymiou, C. Bintoudis, Sapienza, Università Editrice*, 2020, 191-203.
4. Κ. Μπουρναζάκης, *Χρονογραφία Άγγελου Σικελιανού (1884-1951)*, Ίκαρος (Αθήνα, 2006).
5. Ρ. Φράγκου Κικίλια, *Άγγελος Σικελιανός. Βαθμίδες μύησης*, Πατάκης (Αθήνα, 2009⁵).
6. Αναφορά σε αφιερώματα περιοδικών για τους δύο ποιητές.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ (Φ. Νούσια)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναγνωρίζουν τα διαφορετικά είδη και στυλ/ύφη της Ελληνικής μεγαλογράμματης και μικρογράμματης γραφής.
2. Διαβάζουν και να μεταγράφουν κείμενα από τα χειρόγραφα.
3. Κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο έχει μεταγραφεί ένα κείμενο από ένα επαγγελματία (ή μη) γραφέα και τη διαδικασία και τις τεχνικές της σύγχρονης εκδοτικής κειμένων.
4. Γνωρίζουν τη βιβλιογραφία και ηλεκτρονικές πηγές, βάσεις δεδομένων και διαδικτυακούς τόπους σχετικά με την Ελληνική Παλαιογραφία.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Ικανότητα να προσεγγίζουν πρωτογενείς πηγές.
3. Γνώση πώς να τις χρησιμοποιούν.
4. Δεξιότητες μελέτης για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική τους ανάπτυξη και εξέλιξη.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Ιστορία της ελληνικής γραφής, υλικά γραφής, λάθη γραφέων, στυλ/ύφη της Ελληνικής μεγαλογράμματης και μικρογράμματης γραφής, αντιγραφή κώδικα και ανάγνωσή του (συντομογραφίες, συμπλέγματα), περιγραφή χειρογράφου και άσκηση στην ανάγνωση και μεταγραφή κειμένων σε Ελληνική μικρογράμματη γραφή.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. D. Arnesano et al., *La scrittura greca dall'antichità all'epoca della stampa* (Roma, 2011).
2. H. Hunger, *Ο Κόσμος του Βυζαντινού Βιβλίου. Γραφή και ανάγνωση στο Βυζάντιο* (μτφ. Γ. Βασίλαρος) (Αθήνα, 1995).
3. Ε. Λίτσας, *Σύντομη εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία και Κωδικολογία*, τόμ. 2 (Θεσ/κη, 2001).
4. Ε. Μιονί, *Εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία* (Αθήνα, 1998).
5. Γ.Κ. Παπάζογλου, *Βυζαντινή Βιβλιολογία. Εισαγωγή στην ελληνική παλαιογραφία και κωδικολογία* (Κομοτηνή, 2019²).

6. L. Perria, *Οι γραφές των ελληνικών χειρογράφων. Εισαγωγή στην ιστορία της ελληνικής βιβλιακής γραφής (4ος αιώνας π.Χ. - 16ος αιώνας μ.Χ.)* (μτφ. Ε. Λίτσας, Α. Τριάντου) (Θεσ/κη, 2019).
7. E.M. Thompson, *Εισαγωγή στην Ελληνική και Λατινική Παλαιογραφία* (μτφ. Μ. Χατζηναστασίου) (Αθήνα, 2021).

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

(Γ. Παπαθεοδώρου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Εξηγήσουν το πεδίο μελέτης της λογοτεχνίας στο πλαίσιο της επικοινωνίας.
2. Χειρίζονται τις έννοιες της θεωρίας της πρόσληψης και της αναγνωστικής ανταπόκρισης.
3. Αναλύουν ζητήματα που αφορούν τη σημασία της λογοτεχνίας στη δημόσια σφαίρα.
4. Γνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες των ερμηνευτικών κοινοτήτων.
5. Εφαρμόζουν έναν συνδυασμό μεθόδων ανάλυσης γύρω από την επικοινωνιακή διάσταση των λογοτεχνικών κειμένων.
6. Αναλύουν διάφορα είδη λογοτεχνικών κειμένων μέσα στα ιστορικά συμφραζόμενά τους.
7. Πραγματοποιούν ποιοτική επεξεργασία της αναγνωστικής ανταπόκρισης.
8. Αξιολογούν κριτικά τα δεδομένα των λογοτεχνικών κειμένων μέσα στα επικοινωνιακά τους δίκτυα.
9. Αναλύουν και να συνθέτουν διαφορετικού είδους πληροφορίες γύρω από την κυκλοφορία των πολιτισμικών νοημάτων.
10. Εφαρμόζουν τεχνικές επεξεργασίας και ανάλυσης της κουλτούρας.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Λήψη αποφάσεων.
4. Αυτόνομη εργασία.

5. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
6. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
7. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
8. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
9. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1.Εισαγωγή και Θεωρητικό Πλαίσιο:

Λογοτεχνία, διαλογικότητα και επικοινωνία.

Η κατασκευή της «δημόσιας σφαίρας»

Η ανάλυση της κουλτούρας.

2. Η Θεωρία της Πρόσληψης και οι «ερμηνευτικές κοινότητες»

Από την Αισθητική της πρόληψης στην Ιστορία της Ανάγνωσης

3. Λογοτεχνία και Γλώσσα

«Γινώσκω σ' εκ της κόψεως»: γλωσσικές και ιδεολογικές διαμάχες γύρω από τον Εθνικό Ύμνο.

Το «Φιλί» του Γ. Ψυχάρη: το γλωσσικό ζήτημα και η γλώσσα των συναισθημάτων.

«Η δίκη των τόνων»: η γλώσσα στο εδώλιο.

4. Η επινόηση της παράδοσης

Το «Κρυφό Σχολειό»: Το Εικοσιένα και η ρητορική της εικόνας.

«Δελφική εορτή»: η αναπαράσταση της Αρχαιότητας στους μοντέρνους καιρούς.

Ο «λαϊκός ζωγράφος Θεόφιλος»: η κατασκευή του λαϊκού πολιτισμού.

5. Λογοκρισία και Ηθικός Πανικός

Η *Πάπισσα Ιωάννα* και ο αφορισμός της: σάτιρα και πολιτική στον 19ο αιώνα.

Το «σουρεαλιστικό σκάνδαλο»: δημοσιογραφικές αντιδράσεις απέναντι στην υπερρεαλιστική πρωτοπορία.

«Ελογοκρίθη»: η καταστολή του λόγου στα χρόνια της δικτατορίας.

6. Η λογοτεχνική «δημόσια σφαίρα»

Λογοτεχνία, Τύπος και δημοσιογραφία.

7. Νέες κατευθύνσεις της έρευνας

Το αναγνωστικό «κοινό» στην εποχή της μαζικής κουλτούρας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. H.R. Jauss, *Η θεωρία της πρόσληψης. Τρία μελετήματα*, μτφ. Μ. Πεχλιβάνος, Εστία (Αθήνα, 1995).
2. R.C. Holub, *Θεωρία της πρόσληψης. Μια κριτική εισαγωγή*, επιμ. Α. Τζούμα, μτφ. Κ. Τσακοπούλου, Μεταίχμιο (Αθήνα, 2004).
3. K.M. Newton (επιμ.) *Η λογοτεχνική θεωρία του εικοστού αιώνα*, επιμ., μτφ. . Κατσικερός-Κ. Σπαθαράκης, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης (Ηράκλειο, 2013), σ. 332-336.
4. R. Selman (ed.), *Από τον φορμαλισμό στον μεταδομισμό*, θεώρηση μτφ. Μ. Πεχλιβάνος-Μ. Χρυσανθόπουλος, Α.Π.Θ, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη] (Θεσσαλονίκη, 2004), σ. 361-562.
5. J. Habermas, *Αλλαγή δομής της δημοσιότητας. Έρευνες πάνω σε μια κατηγορία της αστικής κοινωνίας*, μτφ. Λευτέρης Αναγνώστου, Νήσος (Αθήνα, 1997).
6. Ρ. Μπαρτ, *Μυθολογίες. Μάθημα*, μτφ. Κ. Χατζηδήμου - Ι. Ράλλη, Ράππα-Κέδρος (Αθήνα, 1979).
7. R. Williams, *Κουλτούρα και Ιστορία*, εισαγ.- μτφ. Β. Αποστολίδου, Γνώστη (Αθήνα, 1994).
8. J. Fiske, *Εισαγωγή στην επικοινωνία*, μτφ. Β. Μεσσίνη, Αιγόκερως (Αθήνα, 2010).

ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ: ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΟΡΜΑΛΙΣΜΟ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΚΡΙΤΙΚΗ

(Ζ. Γκότση)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τις βασικές θεωρητικές θέσεις που χαρακτήρισαν τον στοχασμό του 20ού αιώνα.
2. Εξηγήσουν γιατί η γλωσσολογική θεωρία του Ferdinand de Saussure άσκησε μεγάλη επίδραση στο σύγχρονο θεωρητικό στοχασμό.
3. Σχολιάζουν τις βασικές αρχές του ρώσικου φορμαλισμού και να αναφέρουν τους κύριους εκπροσώπους του.

4. Περιγράψουν τις βασικές αρχές του τσέχικου δομισμού και να αναφέρουν τους κύριους εκπροσώπους του.
5. Περιγράψουν τις βασικές αρχές του γαλλικού δομισμού, να διακρίνουν τις διάφορες τάσεις του και να αναφέρουν τους κύριους εκπροσώπους τους.
6. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τις βασικές απόψεις των Marx και Engels για τη λογοτεχνία.
7. Αξιολογήσουν το δόγμα του «σοσιαλιστικού ρεαλισμού».
8. Γνωρίζουν βασικές απόψεις του Antonio Gramsci και του Louis Althusser.
9. Περιγράφουν κεντρικές διαφορές μεταξύ δομισμού και μεταδομισμού.
10. Γνωρίζουν ποιο είναι το αντικείμενο μελέτης της φεμινιστικής κριτικής της λογοτεχνίας και σε τι στοχεύουν οι πολιτικές ταυτότητας.
11. Οργανώνουν ομαδικές προφορικές παρουσιάσεις (2 έως 4 ατόμων) με χρήση powerpoint πάνω σε διάφορα θέματα (π.χ. παρουσίαση και κριτική αποτίμηση επιστημονικών άρθρων, εφαρμογή θεωρητικών προσεγγίσεων σε συγκεκριμένα λογοτεχνικά κείμενα).

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
  1. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
  2. Άσκηση στην εκ του σύνεγγυς ανάγνωση και στην κριτική ανάλυση.
  3. Εργασία σε διεθνές ή / και σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
  4. Επίδειξη ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
  5. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
6. Αυτόνομη εργασία.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Ορισμός της Θεωρίας της Λογοτεχνίας ως επιστημονικού αντικειμένου.
2. Η έννοια του σημείου κατά τον F. Saussure.
3. Ρωσικός Φορμαλισμός.
4. Τσέχικος Δομισμός.
5. Γαλλικός Δομισμός – Αφηγηματολογία.
6. Μεταδομισμός και Αποδόμηση.
7. Μαρξιστική κριτική.
8. Ψυχαναλυτική κριτική.
9. Φεμινιστική κριτική.
10. Η θεωρία της επιτελεστικότητας του έμφυλου υποκειμένου της Judith Butler.

11. Πολιτικές ταυτότητας.

12. Συστηματική μελέτη και κριτική αποτίμηση θεωρητικών κειμένων και της σχετικής με αυτά βιβλιογραφίας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. *Ιστορία της Θεωρίας της Λογοτεχνίας. Από τον φορμαλισμό στον μεταδομισμό.* Επιμέλεια R. Selden. Θεώρηση μετάφρασης Μ. Πεχλιβάνος, Μ. Χρυσανθόπουλος. Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών 2004.
2. M. Angenot, J. Bessière, D. Fokkema, E. Kushner, *Θεωρία της λογοτεχνίας. Προβλήματα και προοπτικές.* Μτφ. Τ. Δημητρούλια. Gutenberg 2010.
3. P. Barry, *Γνωριμία με τη Θεωρία. Μια εισαγωγή στη λογοτεχνική και πολιτισμική θεωρία.* Μτφ. Α. Νάσινα. Βιβλιόραμα 2013.
4. J. Culler, *Λογοτεχνική θεωρία.* Μτφ. Κ. Διαμαντάκου. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2000.
5. D. Fokkema, E. Ibsch, *Θεωρίες Λογοτεχνίας του Εικοστού Αιώνα.* Πατάκης, 2003.
6. Τ. Ήγκλετον, *Εισαγωγή στη θεωρία της λογοτεχνίας.* Εισαγωγή, θεώρηση μετάφρασης Δ. Τζιόβας. Μτφ. Μ. Μαυρωνάς. Οδυσσέας 1996⁴.
7. K.M. Newton, (επιμ.), *Η Λογοτεχνική Θεωρία του 20ού αιώνα. Ανθολόγιο κειμένων.* ΠΕΚ 2013.
8. J. Culler, *Αποδόμηση. Θεωρία και κριτική μετά τον δομισμό.* Μτφ. Α. Λαμπρόπουλος. Μεταίχμιο 2006.
9. Ε. Σηφάκης, *Σπουδές φύλου και λογοτεχνία.* Ελληνικά Ακαδημαϊκά Συγγράμματα και Βοηθήματα (www.kallipos.gr). ΣΕΑΒ 2015.
10. C. Belsey and J. Moore (επιμ.), *The Feminist reader essays in gender and the politics of literary criticism.* Macmillan 1997.
11. Επιλογή κειμένων των Saussure, Jakobson, Tynjanov, Sklovskij, Mukarovsky, Todorov, Lévi-Strauss, Barthes, Genette, Marx, Engels, Foucault, Elaine Showalter, Josephine Donovan & Judith Butler, τα οποία είναι αναρτημένα στην πλατφόρμα ασύγχρονης τηλε-εκπαίδευσης “e-class” του μαθήματος.

ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

(Ζ. Παπαδοπούλου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν τους όρους και τις διαφορές που αφορούν στην κατάκτηση και στην εκμάθηση μίας γλώσσας.
2. Γνωρίζουν τις θεωρίες εκμάθησης μίας Γ2/ΞΓ.
3. Αποκτήσουν το θεωρητικό υπόβαθρο με το οποίο οι φοιτήτριες και οι φοιτητές, οι μελλοντικές διδάσκουσες / μελλοντικοί διδάσκοντες θα μπορούν να αναπτύξουν τις δικές του θεωρίες και τεχνικές ώστε να είναι αποτελεσματική η διδασκαλία των Ελληνικών ως Γ2/ΞΓ.
4. Γνωρίζουν τα φαινόμενα που χαρακτηρίζουν τη διαγλώσσα ενός μαθητή Γ2/ΞΓ.
5. Εξοικειωθούν με τα είδη λαθών, τη χρησιμότητά τους και την αξιοποίησή τους στη διδασκαλία.
6. Αντιληφθούν τον σημαντικό ρόλο του περιβάλλοντος στην εκμάθηση μιας Γ2/ΞΓ.
7. Έχουν αποκτήσει το υπόβαθρο ώστε να αντιλαμβάνονται πώς οι ατομικές διαφορές μίας μαθήτριας / ενός μαθητή επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά την εκμάθηση μιας Γ2/ΞΓ.
8. Γνωρίζουν τη δομή του Πιστοποιητικού Ελληνομάθειας, τις κατηγορίες υποψηφίων και τα κίνητρα που ωθούν στην εκμάθηση της ελληνικής ως Γ2/ΞΓ.
9. Έχουν εξοικειωθεί με τις περιπτώσεις σε επίπεδο γλωσσικής ανάλυσης που δύνανται να επηρεάσουν την εκμάθηση της ελληνικής ως Γ2/ΞΓ.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
2. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
3. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
4. Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
5. Λήψη αποφάσεων.
6. Αυτόνομη εργασία.
7. Ομαδική εργασία.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εννοιολογική αποσαφήνιση ορολογίας (πρώτη/μητρική γλώσσα, δεύτερη/ξένη γλώσσα, εκμάθηση και κατάκτηση μίας γλώσσας).
2. Θεωρίες εκμάθησης μιας Γ2.
3. Μέθοδοι και προσεγγίσεις στη διδασκαλία μίας Γ2.

4. Διαγλώσσα της μαθήτριας /του μαθητή.
5. Γλωσσικό λάθος στην εκμάθηση της Γ2.
6. Γλωσσολογικό περιβάλλον.
7. Ατομικές διαφορές στην εκμάθηση μιας Γ2.
8. Επίπεδα Γλωσσομάθειας.
9. Παράγοντες που επηρεάζουν τη διδασκαλία της Ελληνικής ως Γ2.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

Σ. Μπέλλα. 2007. *Η δεύτερη γλώσσα: κατάκτηση και διδασκαλία*. Ελληνικά γράμματα (Αναθεωρημένη έκδοση 2018, εκδ. Πατάκη) Αθήνα.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία:

1. J. Berko Gleason & N. Bernstein Ratner (επιμ.). 2023. *Η ανάπτυξη της γλώσσας* (Μτφ. Σ. Μπόμπολας, Επιμ. Γ. Ι. Ξυδόπουλος). Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
2. R. Ellis. (1994). *The study of second language acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
3. M.H. Long. 1985. Input and second language acquisition theory. S.M. Gass & C.G. Madden (επιμ.), *Input in second language acquisition*. Rowley, MA: Newbury House, 377-393.
4. S.D. Krashen. 1985. *The Input Hypothesis: Issues and Implications*. New York: Longman.
5. J. Richards & T. Rodgers. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching*. New York: Cambridge University Press.
6. L. Selinker. (1972). Interlanguage. *Product Information International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 10, 209-241.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

(Γ. Μεσσήνης)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναγνωρίζουν τις κατηγορίες του Λογισμικού Εφαρμογών που αναφέρονται στην επιστήμη της Φιλολογίας.

2. Αναγνωρίζουν τις Κατηγορίες Ελεύθερου και Μη-Ελεύθερου Λογισμικού και τα Προγράμματα Ανοικτού Κώδικα.
3. Αποκτούν το υπόβαθρο ώστε να διαχειρίζονται και να αξιοποιούν τα απαραίτητα Τεχνολογικά Εργαλεία για την υποστήριξη των σπουδών τους.
4. Γνωρίζουν τις σύγχρονες μορφές ενσωμάτωσης της χρήσης των ΤΠΕ στη διδασκαλία και τη μάθηση.
5. Κατανοούν τη χρήση Εκπαιδευτικού Λογισμικού στη διδασκαλία των Φιλολογικών μαθημάτων.
6. Αναζητούν και να επιλέγουν Εκπαιδευτικό Υλικό και Λογισμικό στον Παγκόσμιο Ιστό για την διδασκαλία των Φιλολογικών μαθημάτων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Αυτόνομη εργασία.
3. Ομαδική εργασία.
4. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα αποτελείται από θεωρητικό και εργαστηριακό μέρος και ασχολείται με χρήση Λογισμικού Εφαρμογών των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στο επιστημονικό πεδίο της Φιλολογίας.

Καλύπτει τις ανάγκες των φοιτητριών / φοιτητών του Τμήματος οι οποίοι θα κληθούν να χρησιμοποιήσουν πακέτα Λογισμικού Εφαρμογών σε μαθήματα του προγράμματος των προπτυχιακών και των μεταπτυχιακών σπουδών τους.

Καλύπτει τις ανάγκες των φοιτητριών / φοιτητών του Τμήματος για την ενσωμάτωση της χρήσης των ΤΠΕ στη διδασκαλία των Φιλολογικών μαθημάτων.

Γενικός σκοπός του μαθήματος:

Η απόκτηση της κατάλληλης ψηφιακής γνώσης που θα τους βοηθήσει να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των σπουδών τους, αλλά και στην μετέπειτα σταδιοδρομία τους.

Η χρήση των Νέων Τεχνολογιών για την ψηφιοποίηση αναλογικών δεδομένων.

Η χρήση των Νέων Τεχνολογιών για την αποθήκευση και επεξεργασία ψηφιακών δεδομένων.

Η χρήση του Παγκόσμιου Ιστού για την επιλογή και χρήση κατάλληλου Εκπαιδευτικού Υλικού για τη διδασκαλία Φιλολογικών μαθημάτων.

Βασικές Ενότητες:

Είδη Λογισμικού Εφαρμογών.

Προγράμματα Ανοικτού Κώδικα.

Οπτική Ψηφιοποίηση κειμένου.

Λογισμικό Επεξεργασίας ψηφιοποιημένου κειμένου.

Λογισμικό Οπτικής Αναγνώρισης Χαρακτήρων.

Εκπαιδευτικό Λογισμικό.

Αναζήτηση Εκπαιδευτικού Λογισμικού στον Παγκόσμιο Ιστό.

Εκπαιδευτικά Λογισμικά με εφαρμογή στα Φιλολογικά μαθήματα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Αναρτάται στο e class

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ (Ν. Παπαχριστόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Σχηματίσουν μία επαρκή εικόνα για τη λειτουργία της εκπαίδευσης ως κοινωνικής και ψυχολογικής διεργασίας.
2. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τις βασικές ψυχαναλυτικές έννοιες οι οποίες ερμηνεύουν το φαινόμενο της εκπαίδευσης.

3. Συνδέσουν την εκπαίδευση με τις ευρύτερες πολιτισμικές πρακτικές.
4. Αντιληφθούν τη σχέση τέχνης και εκπαίδευσης.
5. Ερμηνεύουν το φαινόμενο της εκπαίδευσης μέσω των εννοιών της κοινωνικής αποδοχής και της κοινωνικής αμφισβήτησης.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη Εργασία.
2. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
3. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Ψυχανάλυση και πολιτισμικές πρακτικές: Η γένεση της φροϋδικής θεωρίας του πολιτισμού. Η γενεαλογία του πολιτισμού. Οιδιπόδειο σύμπλεγμα και πολιτισμική διαχείριση. Η έννοια του νόμου και της επιθυμίας. Η δυσφορία στον πολιτισμό.

2. Η εκπαίδευση ως πολιτισμική πρακτική: Εκπαίδευση: το «αδύνατο» κατά Φρόντ επάγγελμα. Η εκπαίδευση υπό το πρίσμα των κοινωνικών επιστημών και της θεωρίας του πολιτισμού. Εκπαίδευση και παιδική σεξουαλικότητα. Ο παιδαγωγός, η θεωρία των νευρώσεων και η δυσφορία στον πολιτισμό.

3. Μεταξύ τέχνης και εκπαίδευσης: το παράδειγμα του μύθου: Μύθος, ασυνείδητο και πολιτισμός. Μύθος και σύμπτωμα. Η χρήση των μύθων από τον Φρόντ και τον Λακάν: η έννοια του «οικογενειακού μυθιστορήματος» κατά Φρόντ και του «ατομικού μύθου του νευρωτικού» κατά Λακάν. Η ψυχαναλυτική προσέγγιση των παραμυθιών ως καλλιτεχνικό αλλά και ως εκπαιδευτικό παράδειγμα.

4. Εκπαίδευση και κοινωνική αμφισβήτηση: Το εκπαιδευτικό φαινόμενο ως παράδειγμα κοινωνικής αμφισβήτησης και κοινωνικής αποδοχής. Εκπαίδευση και εξέγερση. Το παράδειγμα των ελευθεριακών σχολείων: το εκπαιδευτικό μοντέλο μεταξύ ουτοπίας, φαντασίωσης και κοινωνικής ανατροπής.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

1. Ν. Παπαχριστόπουλος (επιμ.), *Εκπαίδευση και εξέγερση*, Orportuna (Πάτρα, 2018).
2. Ν. Παπαχριστόπουλος, *Η εικόνα και το γράμμα*, Orportuna (Πάτρα, 2018).
3. Μ. Δροσινού, *Ειδική αγωγή και εκπαίδευση*, Orportuna (Πάτρα, 2016).

4. Π.-Λ. Ασσούν, *Ο Φρόνιτ και οι κοινωνικές επιστήμες*, Orportuna (Πάτρα, 2018).
5. Μ. Πουρκός, *Προοπτικές και όρια της διαλογικότητας στον Μιχαήλ Μπαχτίν. Εφαρμογές στην ψυχολογία, την εκπαίδευση, την τέχνη, τον πολιτισμό*, Orportuna (Πάτρα, 2016).

Ζ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

**ΛΑΪΚΗ ΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΚΟΛΟΚΥΝΘΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΣΑΤΙΡΑ
ΤΟΥ ΟΡΑΤΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΕΝΕΚΑ (Μ. Λίπκα)**

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν για τη Λατινική Σάτιρα, το Λατινικό εξάμετρο, τις πηγές της Λατινικής Σάτιρας και την επίδρασή της στην Ευρωπαϊκή λογοτεχνία.
2. Χρησιμοποιούν φιλολογικές τράπεζες δεδομένων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες

Ατομική προετοιμασία με έμφαση στη γλωσσική εκμάθηση

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Οράτιος, *Σατ.* Βιβλ. Ι; Σενέκας, *Αποκολοκύνθωσις*, πλήρες Λατινικό κείμενο, χωρισμένο σε 13 μαθήματα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. M. von Albrecht, *Ιστορία της Ρωμαϊκής Λογοτεχνίας* (σε έναν τόμο) (2012).
2. Γ.Ν. Γιαννάκης, *Εισαγωγή στην ποιητική Ρωμαϊκή Σάτιρα* (2002).
3. Α. Σακελλαρίου, *Lucius Annaeus Seneca. Αποκολοκύνθωσις* (2000).

Ο ΠΛΑΤΩΝ ΚΑΙ Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ (Σ. Ράγκος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν βασικές φιλοσοφικές θέσεις του Πλάτωνα καθώς και τα επιχειρήματα που οδήγησαν στην υιοθέτηση αυτών των θέσεων.
2. Αναγνωρίζουν την πνευματική ατμόσφαιρα των προπλατωνικών στοχαστών (σοφιστών, φυσικών φιλοσόφων, ποιητών, ρητόρων) εντός της οποίας δημιούργησε ο Πλάτων τη φιλοσοφία του.
3. Γνωρίζουν τις λογοτεχνικές τεχνικές που χρησιμοποίησε ο Πλάτων στους διαλόγους του.
4. Εκτιμούν την άρρηκτη σχέση μορφής και περιεχομένου στο πλατωνικό έργο.
5. Διαβλέπουν τις δυσκολίες που θέτει το γραμματειακό είδος του πλατωνικού διαλόγου στους ερμηνευτές του.
6. Κατανοούν την εσωτερική ενότητα ενός πλατωνικού διαλόγου.
7. Αναλύουν και αξιολογούν φιλοσοφικά επιχειρήματα.
8. Συγκρίνουν αρχαίες και νεότερες αντιλήψεις και πρακτικές για βασικά ζητήματα της ζωής.
9. Εκτιμούν κριτικά την επικαιρότητα ή ανεπικαιρότητα του πλατωνικού στοχασμού.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Αυτόνομη εργασία.
3. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.

4. Σεβασμός στη διαφορετικότητα (και σε θέματα φύλου) και στην πολιτισμική ποικιλότητα.
5. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
6. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Το λεγόμενο “σωκρατικό πρόβλημα”.
2. Βιογραφικά και εργογραφικά στοιχεία για τον Πλάτωνα.
3. Το γραμματειακό είδος του φιλοσοφικού διαλόγου.
4. Το πρόβλημα της απουσίας του Πλάτωνα από το έργο του.
5. Ζητήματα σχέσεων μορφής και περιεχομένου, προσώπων και λόγων, στους πλατωνικούς διαλόγους.
6. Βασικές έννοιες και θέσεις της πλατωνικής φιλοσοφίας: Ιδέες, τριμερής ψυχή, άριστη πολιτεία, έρωτας.
7. Αυτοτελής ανάλυση και σχολιασμός του *Συμποσίου*.
8. Παρουσίαση θέσεων, επιχειρημάτων και λογοτεχνικής γραφής.
9. Προβλήματα κριτικής κειμένου.
10. Το ερώτημα της ερμηνείας.
11. Η πλατωνική αντίληψη για τον έρωτα.
12. Συζήτηση περί της επικαιρότητας ή του παρωχημένου χαρακτήρα της πλατωνικής φιλοσοφίας του έρωτα.
13. Ιστορική και ανιστορική προσέγγιση του πλατωνικού έργου.
14. Σύγχρονες προσεγγίσεις στην πλατωνική φιλοσοφία.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Ch. Horn, J. Müller, J. Söder, *Πλάτων: ένα εγχειρίδιο (βίος, έργο, επίδραση)*, μτφ. Λ. Καρατζάς – Μ. Λιάτση, επιμ. Μ. Λιάτση, Θεσσαλονίκη: University Studio Press 2023.
2. Ιωάννης Συκουτρής, *Πλάτωνος Συμπόσιον*, επιλεγόμενα – βιβλιογραφική ενημέρωση Β. Βερτουδάκης – Α. Παπαθωμάς, Αθήνα: Scriptio continua 2021.

3. R. Hunter, *Το Συμπόσιον του Πλάτωνα*, Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών 2007.
4. A. E. Taylor, *Πλάτων: ο άνθρωπος και το έργο του*, μτφ. Ι. Αρζόγλου, Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης 1990.
5. Th. Szlezák, *Πώς να διαβάζουμε τον Πλάτωνα*, μτφ. Παρασκευή Κοτζιά, Θεσσαλονίκη: Θύραθεν 2004.
6. K. Bormann, *Πλάτων*, μτφ. Γιάννης Καλογεράκος, Αθήνα: Καρδαμίτσα 2006.

Για την ξενόγλωσση βιβλιογραφία των τελευταίων ετών και άλλα θέματα σχετικά με την πρόσληψη του Πλάτωνα σήμερα μπορεί ο ενδιαφερόμενος να επισκεφθεί την ιστοσελίδα:

<http://platosociety.org/plato-bibliography/>

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ (Κ. Οικονομοπούλου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Μελετούν από το πρωτότυπο και από συγκριτική σκοπιά τα σωζόμενα αποσπάσματα της αρχαίας ελληνικής λυρικής ποίησης, ιδίως της αρχαϊκής εποχής (7ος και 6ος αι. π.Χ.).
2. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με σύγχρονες ερμηνευτικές προσεγγίσεις πάνω στην αρχαία ελληνική λυρική ποίηση (π.χ. διακειμενικές, ανθρωπολογικές, κοινωνιολογικές, προσεγγίσεις που απορρέουν από τις σπουδές φύλου).
3. Αποτιμούν την αρχαία ελληνική λυρική ποίηση μέσα στα οικεία ιστορικά και κοινωνικοπολιτικά της συμφραζόμενα (ελληνικός κόσμος της αρχαϊκής

εποχής) και λαμβάνοντας επίσης υπόψη τους τις συνθήκες και τα περιβάλλοντα εκτέλεσής της.

4. Εξετάζουν τα λογοτεχνικά κείμενα σε συνδυασμό με αρχαιολογικά τεκμήρια (π.χ. επιγραφές, αγγειογραφία, αρχιτεκτονική, τέχνη).
5. Ερευνούν και να ανατρέχουν αυτόνομα σε ελληνικές και αγγλόφωνες έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές (π.χ. εγχειρίδια, μονογραφίες, συλλογικοί τόμοι, εξειδικευμένα επιστημονικά άρθρα, ιστοσελίδες, ψηφιακές βιβλιοθήκες) για τη μελέτη της αρχαίας ελληνικής λυρικής ποίησης.
6. Καλλιεργούν την ικανότητα να επιλύουν ερμηνευτικά προβλήματα με τρόπο μεθοδικό και συγκροτημένο, καθώς και να υποστηρίζουν τις θέσεις τους με επιστημονικά επιχειρήματα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση νέων τεχνολογιών.
2. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
3. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
4. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
5. Εργασία σε διεθνές ή/και σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
6. Λήψη αποφάσεων.
7. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
8. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
9. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

i. Κείμενα:

Αλκμάν, απ. 1 PMG (*Παρθένειον*)

Στησίχορος, απ. 5-19 Finglass (*Γηρυονής*)

Αρχίλοχος, απ. 2, 5, 19 West

Σημωνίδης, απ. 7 West

Σαπφώ, απ. 1, 16, 31 Voigt, απ. 976 PMG

Ανακρέων, απ. 358, 359, 417 PMG

Θέογνις, στ. 19-26, 31-38, 53-68 West

ii. Εξοικείωση των φοιτητριών / φοιτητών με τη χρήση ψηφιακών πηγών για τη μελέτη της αρχαίας ελληνικής λυρικής ποίησης (π.χ. Perseus Digital Library, Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα).

- iii. Συστηματική μελέτη και κριτική αποτίμηση ελληνόγλωσσης και ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας (μέσω σεμιναριακής συζήτησης και παρουσιάσεων φοιτητριών / φοιτητών στην τάξη).
- iv. Εξοικείωση των φοιτητριών / φοιτητών με σύγχρονες ερμηνευτικές προσεγγίσεις (π.χ. ανθρωπολογικές, κοινωνιολογικές) πάνω στην αρχαία ελληνική λυρική ποίηση.
- v. Παράλληλη εξέταση αρχαιολογίας και τέχνης (ιδίως αγγειογραφίας) για την κατανόηση των συνθηκών εκτέλεσης και μετάδοσης της αρχαίας ελληνικής λυρικής ποίησης.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. F. Budelmann (επιμ.) (2020), *Οδηγός για την Αρχαία Ελληνική Λυρική Ποίηση από το Πανεπιστήμιο του Καίμπριτζ*, μτφ. Σ. Καρέλας, επιμ. Ε. Μακρυγιάννη, Αθήνα.
2. W. Allan, F. Budelmann (2021), *Αρχαία Ελληνική Λυρική Ποίηση: Ανθολογία Σχολιασμένων Αποσπασμάτων*, επιμ. Χ. Τσαγγάλης, Θεσσαλονίκη.
3. E.L. Bowie (1986), 'Early Greek Elegy, Symposium and Public Festival', *The Journal of Hellenic Studies* 106: 13-35.
4. C. Calame (1992), *The Poetics of Eros in Ancient Greece*, μτφ. J. Lloyd, Princeton.
5. C. Calame (1997), *Choruses of Young Women in Ancient Greece: Their Morphology, Religious Role, and Social Function*, μτφ. D. Collins, J. Orion, London and New York.
6. D.A. Campbell (1967), *Greek Lyric Poetry: A Selection of Early Greek Lyric, Elegiac and Iambic Poetry*, London.
7. M. Davies, P.J. Finglass (2014), *Stesichorus: The Poems. Edited with Introduction, Translation, and Commentary*, Cambridge.
8. P.J. Finglass, A. Kelly (επιμ.) (2015), *Stesichorus in Context*, Cambridge.

**Ο ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΒΙΟΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΕΣΑ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ (Α. Σύρκου)**

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τις φάσεις εξέλιξης της ελληνικής γραφής από τον 8ο π.Χ. αιώνα έως τον 5ο μ.Χ.
2. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με την ανάγνωση των επιγραφών και την ερμηνεία τους.
3. Συσχετίζουν τις επιγραφές με τα φιλολογικά κείμενα.
4. Αποτυπώνουν και μεταγράφουν επιγραφές.
5. Γνωρίζουν τον τρόπο χρονολόγησης και συμπλήρωσης επιγραφών.
6. Αντιλαμβάνονται τη σπουδαιότητα των επιγραφών για τη μελέτη της αρχαίας ιστορίας.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να συσχετίζουν τις επιγραφικές μαρτυρίες με τις φιλολογικές πηγές, τα ιστορικά γεγονότα και τα αρχαιολογικά τεκμήρια.
2. Ικανότητα να αποτυπώνουν επιγραφικά κείμενα και να τα μεταγράφει.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στο γνωστικό αντικείμενο.
2. Καταγωγή και εξέλιξη του αλφαβήτου.
3. Εξέταση των αρχών και των επιστημονικών μεθόδων προσέγγισης και μελέτης των ελληνικών επιγραφών.
4. Μελέτη βασικών κατηγοριών των ελληνικών επιγραφών δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα από τον 8ο π.Χ. αιώνα έως τον 5/6ο μ.Χ.
5. Χρονολόγηση και αποκατάσταση επιγραφικών κειμένων.
6. Διαδικασία λήψης εκτύπων.
7. Βιβλιογραφική ενημέρωση.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Σ. Κουμανούδης – Α. Ματθαίου, *Αρχαίες Ελληνικές επιγραφές* (Αθήνα, 1986).
2. Σ. Κουμανούδης, *Αττικά επιγραφαί επιτύμβιοι* (Αθήναι, 1871).
3. Α. Α. Παπαγιαννόπουλος – Παλαιός, *Αρχαία Ελληνικά Επιγραφαί* (Αθήνα, 1939).
4. Α. Σιγάλας, *Ιστορία της Ελληνικής Γραφής* (Θεσσαλονίκη, 1934).
5. G. Klaffenbach, *Ελληνική επιγραφική*, μτφ. Α. Αντωνίου. 2η Έκδοση (Αθήνα, 1989).
6. M. Guarducci, *Epigrafia Greca*, Roma 1967 – 1969.
7. L.H.Jeffery – A. Johnston, *The Local Scripts of the Archaic Greece*, 2nd ed., (London, 1990).
8. R. Harris, *The origin of writing* (London, 1986).
9. B.F. Cook, *Greek Inscriptions* (London, 1987).
10. G. Woodhead, *The study of Greek inscriptions* (Cambridge, 1959).
11. M. Guarducci, *Η Ελληνική Επιγραφική από τις Απαρχές ως την Ύστερη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορική Περίοδο*, μτφ. Κ. Κουρεμένος, MIET (Αθήνα, 2008).
12. G. Woodhead, *Η μελέτη των Ελληνικών Επιγραφών*, μτφ. Ε. Κουρίνου και Φ. Πίκουλα (Αθήνα, 2009).
13. J. Ober, *Μάζες και ελίτ στη δημοκρατική Αθήνα* (Αθήνα, 2003).
14. Μ.Β. Σακελλαρίου, *Η Αθηναϊκή Δημοκρατία*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης (Ηράκλειο, 2016).

ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ

Κ.Π. Καβάφης (Κ. Κωστίου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Διακρίνουν το καβαφικό έργο από την πρωτόλεια φάση του έως την ωριμότητα.
2. Γνωρίζουν την ιδιότυπη Ποιητική του Καβάφη: τη μυθική μέθοδο, την πορεία προς τον ρεαλισμό, την οικουμενική προοπτική.
3. Προσεγγίζουν τα σημαντικότερα καβαφικά ποιήματα.
4. Ελέγχουν ένα βασικό μέρος της εκτενέστατης καβαφικής βιβλιογραφίας.
5. Εφαρμόζουν τα κατάλληλα μεθοδολογικά εργαλεία για την προσέγγιση όλων των ποιημάτων του Καβάφη.
6. Αναγνωρίζουν τη «διαβρωτική» επίδραση της καβαφικής ποιητικής στη μεταγενέστερη ποίηση.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να γνωρίζουν και να κατανοούν ουσιώδεις έννοιες, θεωρίες και μεθόδους που σχετίζονται με το πολύσημο και πρωτεϊκό καβαφικό έργο.
2. Ικανότητα να εφαρμόζουν αυτή τη γνώση και κατανόηση στην προσέγγιση συνθετικών ζητούμενων.
3. Ικανότητα να υιοθετούν και να εφαρμόζουν την κατάλληλη μεθοδολογία στην προσέγγιση μη οικείων κειμένων.
4. Δεξιότητες μελέτης που χρειάζονται για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη.
5. Ικανότητα να αλληλεπιδρούν με άλλους σε προβλήματα διεπιστημονικής φύσης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Προϋποθέσεις εμφάνισης του καβαφικού έργου

Χωροχρονικό πλαίσιο: Εισαγωγή στην εποχή, πολιτισμικό περιβάλλον, ιστορικές συνθήκες, της Ελλάδας και της πολυπολιτισμικής διασποράς.

Συνθήκες ενηλικίωσης του ποιητή, γεωγραφικό στίγμα, πνευματική πορεία, προϋποθέσεις της βιοτής του που επηρέασαν την πνευματική του συγκρότηση και την ποιητική δημιουργία.

2. Οι βασικοί κύκλοι της καβαφικής ποίησης

Πρωτόλεια ποίηση και Φαναριώτικες επιδράσεις, η πρώτη φάση της συμβολιστικής επιρροής, η πορεία προς τη «μυθική μέθοδο», η κατάκτηση του ρεαλισμού, η ποιητική ιδιοπροσωπία. Ο αυτοπροσδιορισμός του έργου του και η ποιητική ώσμωση: Ερωτικά ποιήματα, Φιλοσοφικά ποιήματα, Ιστορικά ποιήματα.

3. Βασικά θέματα της καβαφικής ποίησης

Φύση-Τέχνη, Ποιητική, Μέσα-Έξω, Ατομικό-Συλλογικό, Άνοδος-Πτώση, Νίκη-Ήττα, Άνθρωπος-Μοίρα/Θεός. Θεωρητική, ιστοριογραμματολογική και κειμενοκεντρική προσέγγιση των επιμέρους θεμάτων.

4. Ο ποιητής και η Ιστορία

Σφαιρική προσέγγιση και συνδυαστική μελέτη των σημαντικότερων ιστορικών ποιημάτων του.

5. Η ειρωνική γλώσσα

Εισαγωγή στην έννοια της Ειρωνείας. Θεωρητική και ιστορική προσέγγιση. Μελέτη των ποικίλων εκφάνσεων του φαινομένου μέσω αντιπροσωπευτικών καβαφικών κειμένων. Τεχνικές της ειρωνικής γλώσσας, σταθμοί της καβαφικής ποιητικής σε σχέση με την ειρωνεία.

6. Η «μυθική μέθοδος»

Μελέτη της ιδιότυπης καβαφικής ποιητικής μέσω της προσέγγισης των σημαντικότερων ποιημάτων της ωριμότητας. Ανίχνευση της πορείας προς την κατάκτηση της καβαφικής ιδιοπροσωπίας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. *Εισαγωγή στην ποίηση του Καβάφη*. Φιλολογική επιμέλεια Μ. Πιερής, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1994.
2. Γ. Λεχωνίτης, *Καβαφικά αυτοσχόλια*, εισαγωγικό σημείωμα Τ. Μαλάνος, Αθήνα 2^η1977 (1942).
3. Γ.Π. Σαββίδης, *Βασικά θέματα της ποίησης του Καβάφη*, Ίκαρος, Αθήνα 1993.
4. Κ. Κωστίου, «Ακόμη λίγα για την ειρωνεία του Καβάφη», *Η ποίηση του κράματος: Μοντερνισμός και διαπολιτισμικότητα στο έργο του Καβάφη*, επιμέλεια: Μ. Πιερής, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2000, 227-244.
5. Κ. Κωστίου, «Ο Οροφέρνης, οι Λακεδαιμόνιοι και ο αμφίθυμος αφηγητής», *Ο λόγος της παρουσίας. Τιμητικός τόμος για τον Πάν. Μουλλά*, Σοκόλης, Αθήνα 2005, 143-162.
6. Κ. Κωστίου, «Ο Μυρτίας, ο Αιμιλιανός και ο αμφίθυμος σχολιαστής», *Κονδυλοφόρος* 4 (2005) 109-128.
7. Χ. Παπάζογλου, «Ειρωνικές αποκλίσεις του ρυθμού από το μέτρο στη καβαφική στιχουργία» *Κονδυλοφόρος* 4 (2005) 57-107.

8. Δ.Ν. Μαρωνίτης, *Καβάφης. Μελετήματα*. Πατάκης, Αθήνα 2007.
9. Κ. Κωστίου, «Ανάμεσα στη μίμηση και την αυτοσυνειδησία: η συγκρότηση του προσωπείου στο ποίημα Φιλέλλην», *Νεοελληνική Λογοτεχνία και Κριτική από το Διαφωτισμό έως σήμερα. Πρακτικά ΙΓ΄ Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης, 3-6 Νοεμβρίου 2011, Μνήμη Πάνου Μουλλά*, Εκδόσεις, ΣοκόληΚουλεδάκη, Αθήνα 2014, 636-643.
10. Κ. Κωστίου, «Ο γλύπτης, ο τεχνίτης, το αισθητικό ιδεώδες και η αγορά στην καβαφική πολιτεία», *Κονδυλοφόρος* 17 (2014) 77-109.
11. Κ. Κωστίου, «Καλλιτεχνικές ωσμώσεις στην ποίηση του Καβάφη. Ζωγραφική: “Του πλοίου”», Θανάσης Αγάθος κ.ά. (επιμ.), *Λογοτεχνικές διαδρομές. Ιστορία-Θεωρία-Κριτική*, Αθήνα, εκδόσεις Καστανιώτη, 2015, 280-293.
12. Κ. Κωστίου, «Ο Καβάφης και η (μετα)ποίηση της Ιστορίας: από την Αλεξιάδα στην “Άννα Κομνηνή” και στην “Άννα Δαλασσηνή”», *Κονδυλοφόρος* 14 (2015) 147-170.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ (Θ. Ιερωνυμάκη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών.
2. Αξιοποιούν τη θεωρία της λογοτεχνίας και τη θεωρία της διδακτικής στη διδακτική πράξη.
3. Σχεδιάζουν διδακτικά σενάρια λογοτεχνίας Γυμνασίου και Λυκείου.
4. Εφαρμόζουν στην πράξη τα διδακτικά σενάρια και να διδάσκουν λογοτεχνία στο σχολείο.
5. Συνδυάζουν τη λογοτεχνία με άλλες τέχνες σχεδιάζοντας λογοτεχνικά πρότζεκτ.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Λήψη αποφάσεων.
4. Ομαδική εργασία.
5. Σχεδιασμός και διαχείριση έργων.
6. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
7. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα βοηθά τις φοιτήτριες / τους φοιτητές να αποκτήσουν το υπόβαθρο για τη λογοτεχνία σε επίπεδο διδακτικής. Στόχος είναι η απόκτηση γνώσεων για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο με βάση τη θεωρία της λογοτεχνίας, τη θεωρία της διδακτικής και με υλικό τα κείμενα λογοτεχνίας των σχολικών εγχειριδίων και με τις οδηγίες των Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών. Οι φοιτήτριες / φοιτητές ασκούνται στην εκπόνηση σχεδίων διδασκαλίας, στον τρόπο διδασκαλίας λογοτεχνικών κειμένων, ποιημάτων και πεζών, και στον σχεδιασμό διαθεματικών πρότζεκτ.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Β. Αποστολίδου – Δ. Κόκορης – Μ. Μπακογιάννης – Ε. Χοντολίδου (επιμ.), *Λογοτεχνική Ανάγνωση στο σχολείο και την κοινωνία*, Αθήνα, Gutenberg, 2018.
2. T. Eagleton, *Πώς να διαβάζουμε λογοτεχνία*, μτφ. Μ. Γκανά, Αθήνα, Πεδίο, 2023.
3. Σ. Κιοσσές – Ε. Χατζημαυρουδή, *Η Λογοτεχνία στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Ερμηνευτική, κριτική και δημιουργική προσέγγιση των λογοτεχνικών κειμένων*, (πρόλ.: Μ. Παπαρούση), Αθήνα, Κριτική, 2020.

4. Β. Πάτσιου – Τ. Καλογήρου (επιμ.), *Η δύναμη της λογοτεχνίας. Διδακτικές προσεγγίσεις - Αξιοποίηση διδακτικού υλικού* (Δημοτικό - Γυμνάσιο - Λύκειο), Αθήνα, Gutenberg, 2013.
5. Ε. Φρυδάκη – Δ. Παπαγεωργάκης, *Διαλογικότητα και Λογοτεχνική Εκπαίδευση*, Αθήνα, Κριτική, 2022.
6. Ε. Φρυδάκη, *Η θεωρία της λογοτεχνίας στην πράξη της διδασκαλίας*, Αθήνα, Κριτική, 2003.

**ΕΜΦΥΛΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ: ΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΣΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (Ε.-Σ. Κιαπίδου)**

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν σημαντικές γυναικείες προσωπικότητες της βυζαντινής περιόδου.
2. Κατανοούν τις ιδιαιτερότητες του βυζαντινού γυναικείου κόσμου σε σχέση με τον αντίστοιχο κόσμο των ανδρών.
3. Διακρίνουν την παρουσία των γυναικών στα διαφορετικά γραμματειακά είδη και περιόδους.
4. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με ζητήματα εκδοτικής κειμένων.
5. Γνωρίζουν βασικά εγχειρίδια και διαδικτυακούς τόπους της Βυζαντινής Φιλολογίας και ειδικότερα της ιστορίας και γραμματείας της μέσης βυζαντινής περιόδου.
6. Αποδίδουν κείμενα της βυζαντινής γραμματείας στα νέα ελληνικά.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων με τη χρήση κατάλληλων τεχνολογιών.

2. • Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. • Εξάσκηση της αναλυτικής και συνθετικής ικανότητας.
4. • Ικανότητα για ολοκλήρωση αυτόνομης ατομικής εργασίας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα επιδιώκει να αναδείξει τις διάφορες όψεις του γυναικείου κόσμου (παιδεία, λογιοςύνη, εξουσία, γαμικά συναλλάγια, έγγαμος βίος, μητρότητα, μοναχισμός κ.ά.) στο Βυζάντιο μέσα από τη μελέτη συγκεκριμένων περιπτώσεων γυναικών από ολόκληρη τη βυζαντινή περίοδο. Για τον σκοπό αυτό θα μελετηθούν σχετικά αποσπάσματα από ποικίλα κείμενα της πρώιμης, μέσης και ύστερης βυζαντινής γραμματείας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

1. A.-M. Talbot, *Holy Women of Byzantium: Ten Saints' Lives in English Translation* (Byzantine saints' lives in translation), Dumbarton Oaks Pub Service 1996.
2. L. Garland, *Βυζαντινές Αυτοκράτειρες. Γυναίκες και Εξουσία στο Βυζάντιο (527-1204)* (Αθήνα, 2000) (Byzantine Empresses: Women and Power in Byzantium AD 527-1204, Routledge 1999).
3. I. Kalavrezou, *Byzantine Women and Their World*, Yale University Press 2002.
4. A. MacClanan, *Representations of Early Byzantine Empresses: Image and Empire*, Palgrave Macmillan 2003.
5. J. Herrin, *Unrivalled Influence: Women and Empire in Byzantium*, Princeton University Press, 2015.
6. Κ. Νικολάου, *Η γυναίκα στη Μέση Βυζαντινή Εποχή, Κοινωνικά Πρότυπα και καθημερινός βίος στα αγιολογικά κείμενα* (Αθήνα, 2016).
7. L. Garland, *Byzantine Women: Varieties of Experience 800-1200* (Publications of the Centre for Hellenic Studies (Ashgate, 2016).
8. B. Hill, *Imperial Women in Byzantium 1025-1204: Power, Patronage and Ideology (Women And Men In History)*, Routledge 2016.

9. S. Constantinou-M. Meyer, *Emotions and Gender in Byzantine Culture (New Approaches to Byzantine History and Culture)* (London, 2018).
10. L. Neville, *Byzantine Gender* (Yorkshire, 2019).
11. P. Melichar, *Empresses of Late Byzantium: Foreign Brides, Mediators and Pious Women*, 2019.
12. Κ. Νικολάου, *Οι Βυζαντινές και ο πόλεμος. Ιστορίες γυναικών σε πολέμους του Βυζαντίου (6ος- 11ος αιώνας)* (Αθήνα, 2021).

ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΕΦΗΒΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΛΙΚΩΝ (Ν. Παπαχριστόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν βασικές αρχές ψυχολογίας και ψυχοπαθολογίας.
2. Διακρίνουν βασικά ψυχολογικά ζητήματα τα οποία σχετίζονται με την εφηβεία.
3. Αντιλαμβάνονται ορισμένα χαρακτηριστικά τα οποία διαφοροποιούν την ψυχοπαθολογία της εφηβείας από την αντίστοιχη της ενήλικης ζωής.
4. Συνειδητοποιούν την κοινωνική διάσταση της ψυχοπαθολογίας καθώς και την κοινωνική κατασκευή των συμπτωμάτων, ιδίως των αποκαλούμενων ως «νέα» συμπτώματα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη Εργασία.
2. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
3. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Βασικές αρχές ψυχοπαθολογίας

Κλινική συμπτωματολογία βάσει των εγχειριδίων DSM-V και ICD-X. Κυρίαρχοι ψυχοπαθολογικοί σχηματισμοί.

2. Κλινικές δομές στην ψυχανάλυση

Νευρώσεις, ψυχώσεις, διαστροφές. Συμπτωματολογία και ερμηνεία.

3. Η εφηβεία και τα χαρακτηριστικά της

Ιδιαιτερότητες της εφηβείας και η διαφοροποίηση της συμπτωματολογίας της από την αντίστοιχη των ενηλίκων.

4. Κλινικά συμπτώματα και κοινωνικός δεσμός

Τα «νέα» συμπτώματα και η σχέση τους με τον νέο τρόπο εγγραφής του υποκείμενου στον κοινωνικό δεσμό. Η κοινωνική κατασκευή της έννοιας του συμπτώματος.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Ν. Παπαχριστόπουλος, (επιμ.), *Υγεία, υποκείμενο, κοινωνία*, Orpportuna (Πάτρα, 2018).
2. Ν. Παπαχριστόπουλος, Κ. Σαμαρτζή (επιμ.), *Υγεία, ασθένεια και κοινωνικός δεσμός*, Orpportuna (Πάτρα, 2010).
3. J.-L. Pedinielli, P. Bertagne, G. Gimenez, G. Pirlot, *Κλινικές δομές. Νευρώσεις, ψυχώσεις, διαστροφές*, Orpportuna (Πάτρα 2008).
4. *DSM-V. Διαγνωστικά Κριτήρια*, Αμερικανική ψυχιατρική εταιρεία, Λίτσα (Αθήνα, 2015).
5. *ICD-X. Διεθνής Στατιστική Ταξινόμηση Νόσων και Συναφών Προβλημάτων Υγείας*, Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, Υπουργείο Υγείας (Αθήνα, 2010).
6. Ν. Παπαχριστόπουλος (επιμ.), *Ψυχανάλυση και κοινωνικά συμπτώματα*, Orpportuna (Πάτρα, 2015).

Η΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΥΛΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΕΡΩΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ: ΛΟΥΚΡΗΤΙΟΣ ΚΑΙ ΟΒΙΔΙΟΣ (Μ. Λίπκα)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν για τη Λατινική επική ποίηση, το Λατινικό εξάμετρο, τις πηγές του Λουκρητίου και του Οβιδίου καθώς και την επίδρασή τους στην Ευρωπαϊκή λογοτεχνία.
2. Χρησιμοποιούν τις φιλολογικές τράπεζες δεδομένων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

Ατομική προετοιμασία με έμφαση στη γλωσσική εκμάθηση.

Περιεχόμενα (ύλη του μαθήματος):

Λουκρήτιος, *Περί Φύσεως* I και V; Οβίδιος, *Μεταμ.* 10, πλήρες Λατινικό κείμενο, χωρισμένο σε 13 μαθήματα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. M. von Albrecht, *Ιστορία της Ρωμαϊκής Λογοτεχνίας* (σε έναν τόμο) (2012).
2. Α. Μέγας, *Λατινική Μετρική* (1973).
3. Θ. Παπαγγελής, *Σώματα που άλλαξαν τη θεωρία τους* (2009).
4. Λ. Τρομάρας, *Gaius Valerius Catullus* (2001).

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ: Η ΦΥΣΙΚΗ ΕΦΕΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΓΙΑ ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ Η ΚΑΛΗ ΖΩΗ

(Σ. Ράγκος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν βασικές φιλοσοφικές θέσεις του Αριστοτέλη καθώς και τα επιχειρήματα που οδήγησαν στην υιοθέτηση αυτών των θέσεων.
2. Αναγνωρίζουν την πνευματική ατμόσφαιρα των προγενέστερων στοχαστών (σοφιστών, φυσικών φιλοσόφων, Πλάτωνα) εντός της οποίας δημιούργησε ο Αριστοτέλης τη φιλοσοφία του.
3. Κατανοούν την αριστοτελική ταξινόμηση των επιστημών, τη σημασία των τεσσάρων αριστοτελικών αιτίων, καθώς και τα δίπολα καθέκαστον-καθόλου, ύλη-μορφή, δύναμις-ενέργεια, πρακτικός-θεωρητικός βίος.
4. Γνωρίζουν τις βασικές μεθόδους επιστημονικής έρευνας και σκέψης που χρησιμοποίησε ο Αριστοτέλης στη φιλοσοφία του.
5. Αναλύουν και αξιολογούν φιλοσοφικά επιχειρήματα.
6. Γνωρίζουν το ακριβές περιεχόμενο των όρων «ευδαιμονία», «αρετή» και «σοφία» στην αριστοτελική σκέψη.
7. Συγκρίνουν αρχαίες και νεότερες αντιλήψεις και πρακτικές για βασικά ζητήματα της ζωής.
8. Εκτιμούν κριτικά την επικαιρότητα ή μη του αριστοτελικού περί φύσεως στοχασμού.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη εργασία.
2. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
3. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
4. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματική και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας (και σε θέματα φύλου).
5. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
6. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Βιογραφικά και εργογραφικά στοιχεία για τον Αριστοτέλη.
2. Βασικές έννοιες και θέσεις της αριστοτελικής φιλοσοφίας:
  - τέσσερα αίτια
  - διάκριση επιστημών
  - καθέκαστον και καθόλου
  - ύλη και μορφή
  - δύναμις και ενέργεια
  - άρνηση υπερβατικών Ιδεών
  - πρακτικός και θεωρητικός βίος
  - σχολή και ασχολία
3. Η αριστοτελική ηθική και πολιτική φιλοσοφία: η ευδαιμονία της πράξεως.
4. Η αριστοτελική φυσική και η πρώτη φιλοσοφία: η ευδαιμονία της θεωρίας.
5. Αυτοτελής σχολιασμός εκτενών χωρίων από τα δύο πρώτα βιβλία των *Ηθικών Νικομαχείων* και από το βιβλίο Α των *Μετά τα Φυσικά*.
6. Το ζήτημα της ευδαιμονίας, το πρόβλημα της αρετής και η αναζήτηση της σοφίας.
7. Η μέθοδος των ενδόξων.
8. Φιλοσοφία και ιστορία της φιλοσοφίας.
9. Ανάλυση επιχειρημάτων.
10. Προβλήματα κριτικής κειμένου.
11. Συζήτηση περί της επικαιρότητας ή του παρωχημένου χαρακτήρα της αριστοτελικής ηθικής και της πρώτης φιλοσοφίας (μεταφυσικής).
12. Ιστορική και ανιστορική προσέγγιση του αριστοτελικού έργου.
13. Σύγχρονες προσεγγίσεις στην αριστοτελική φιλοσοφία.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. I. Düring, *Ο Αριστοτέλης: παρουσίαση και ερμηνεία της σκέψης του*, μτφ. Π. Κοτζιά-Παντελή & Α. Γεωργίου-Κατσιβελα, 2 τόμοι, Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης 1994.
2. G.J. Hughes, *Ηθικά Νικομάχεια: Ένας οδηγός ανάγνωσης*, Αθήνα: Οκτώ 2013.
3. Β. Κάλφας, *Η φιλοσοφία του Αριστοτέλη: εισαγωγή και ανθολόγιο κειμένων σε μετάφραση*, ηλεκτρονικά ακαδημαϊκά συγγράμματα “Κάλιππος”.
4. Β. Κάλφας, *Αριστοτέλης, Περί Φύσεως: Το δεύτερο βιβλίο των Φυσικών*, Αθήνα: Πόλις 1999.

5. Π. Κόντος, *Τα δύο ευ της ευτυχίας: εισαγωγή στα Ηθικά Νικομάχεια του Αριστοτέλη*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2018.
6. J. Lear, *Aristotle: the Desire to Understand*, Cambridge: Cambridge University Press, 1988.
7. Δ. Λυπουρλής, *Αριστοτέλης: Ηθικά Νικομάχεια*, 2 τόμοι Θεσσαλονίκη: Ζήτρος 2006.
8. C. Natali, *Aristotle: His Life and School*, D. Hutchinson (ed.), Princeton: Princeton University Press, 2013.
9. C. Rapp, *Εισαγωγή στον Αριστοτέλη*, μτφ. Η. Τσιριγκάκης, επιμ. Π. Θανασάς, Αθήνα: Οκτώ 2012.
10. W.D. Ross, *Αριστοτέλης*, μτφ. Μ. Μήτσιου, Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης 1993.

Η΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ (Ε. Καρακάντζα)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. (γνώση) Γνωρίζουν τη σύγχρονη φεμινιστική κριτική και να διαπιστώνουν πώς εφαρμόζεται στα κείμενα της κλασικής γραμματείας.
2. (γνώση και κατανόηση) Γνωρίζουν και να αναγνωρίζουν τα βασικά ζητήματα της σύγχρονης έρευνας, και να διαπιστώνουν τη σχετικότητα θεωριών που μέχρι τώρα κυριαρχούσαν στις κλασικές σπουδές.
3. (ανάλυση) Αντιληφθούν μια βασική αρχή που διέπει την επιστημονική έρευνα: ότι πολλά από τα 'ευρήματα' του παρελθόντος αναθεωρούνται με βάση σύγχρονες προσεγγίσεις που προέρχονται από περιοχές της κοινωνιολογικής, πολιτικής, και ψυχαναλυτικής επιστήμης, και τις σπουδές φύλου κατά τον 20ό και 21ο αιώνα.
4. Επαναξιολογούν θεμελιακά κείμενα της κλασικής φιλολογίας με τα θεωρητικά εργαλεία της σύγχρονης εποχής και να αντιλαμβάνονται την ιδιαίτερη σημασία που έχουν ορισμένα κλασικά κείμενα για τη διαμόρφωση της δυτικής ταυτότητας, άρα να εισαχθούν επίσης στην έννοια της πρόσληψης της αρχαιότητας από την κριτική σκέψη.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση της απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
3. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και πολυπολιτισμικότητα.
4. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας, και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
5. Παραγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

- Στόχος του μαθήματος είναι να καταδείξει πώς η φεμινιστική κριτική άλλαξε τον τρόπο ερμηνείας βασικών κειμένων της κλασικής γραμματείας. Η εξέτασή μου στο θεωρητικό πλαίσιο θα ξεκινήσει από την δεκαετία του 70, όταν η Luce Irigaray επανερμηνεύει κλασικά κείμενα και μορφές του ελληνικού μύθου παίρνοντας τις αποστάσεις της από την 'ορθόδοξη' λακανική (και φροϋδική) αντίληψη της γυναίκας ως μη-πολιτικού και κοινωνικού υποκειμένου.
- Στη συνέχεια θα ληφθούν υπόψη ερμηνείες της Judith Butler, Julia Kristeva, και οι συμβολές των Miriam Leonard, Bonnie Honig, Rosi Braidotti, Nancy Rabinowitz, Amy Richlin, Helen Foley κ.ά. στην ερμηνεία κλασικών κειμένων.
- Μελέτες περιπτώσεων από την κλασική γραμματεία θα είναι: από την *Οδύσσεια* του Ομήρου η μορφή της Πηνελόπης, της Καλυψώς / Κίρκης, Ναυσικάς και της θεάς Αθηνάς. Από τον Αισχύλο, Σοφοκλή και Ευριπίδη οι αποτυπώσεις στα έργα τους των παρακάτω ηρωίδων: Κλυταιμνήστρας, Αντιγόνης, Δηιάνειρας, Ιοκάστης, και Μήδειας.
- Τέλος, αντικείμενο μελέτης θα είναι δύο 'κλασικά' βιβλία της σύγχρονης φεμινιστικής κριτικής σκέψης για την ελληνική και ρωμαϊκή αρχαιότητα: N. Rabinowitz and A. Richlin (eds), *Feminist Theory and the Classics (Thinking Gender)* (1997) και A. Richlin (ed.), *Pornography and Representation in Greece and Rome* (1992).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Α. Αθανασίου. 2007. *Η Ζωή στο Όριο. Δοκίμια για το Σώμα, το Φύλο και τη Βιοπολιτική*. Αθήνα.
2. Ρ. Αστρινάκη, Π. Χαντζαρούλα, Α. Αθανασίου. 2011. *Μελέτες για το Φύλο στην Ανθρωπολογία και την Ιστορία*. Αθήνα. Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 22769186
3. Α. Athanasiou. 2017. *Agonistic Mourning. Political Dissidence and the Women in Black*. Εδιμβούργο.
4. S. Brodribb. 1992. *Nothing Mat(t)ers: a Feminist Critique of Postmodernism*. (ιδ. κεφάλαιο 5: Lacan and Irigaray.) N. Melbourne.
5. J. Butler. 2014 [πρωτ. 2000]. *Η διεκδίκηση της Αντιγόνης. Η συγγένεια μεταξύ ζωής και θανάτου*. Αθήνα.
6. H.P. Foley. 2001. *Female Acts in Greek Tragedy*. N. Jersey.
7. B. Honig. 2013. *Antigone Interrupted*. Cambridge.
8. L. Irigaray. 1985 [πρωτ. 1974]. *Speculum of the Other Woman*. N. Y.
9. L. Irigaray. 1994 [πρωτ. 1989]. *Thinking the Difference: For a Peaceful Revolution*. Λονδίνο.
10. M.A. Katz. 1991. *Penelope's Renown. Meaning and Indeterminacy in the Odyssey*. N. J.
11. J. Peradotto and J.P. Sullivan. 1984. *Women in the Ancient World*. The Arethusa Papers. N.Y.
12. N. Rabinowitz and A. Richlin (επιμ.). 1997. *Feminist Theory and the Classics (Thinking Gender)*. Λονδίνο.
13. A. Richlin (επιμ.). 1992. *Pornography and Representation in Greece and Rome*. Οξφόρδη.
14. E. Tzelepis, A. Athanasiou (επιμ.). 2010. *Rewriting Difference: Luce Irigaray and 'the Greeks'*. Albany NY.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

(ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Εντοπίσουν σημεία συνέχειας και ρήξης με την προγενέστερη ποιητική παράδοση.

2. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε ποιητικού είδους, καθώς και με τα ποιητικά υβρίδια που πρωτοεμφανίζονται στην ελληνιστική περίοδο.
3. Κατανοούν τα αισθητικά κριτήρια της εποχής.
4. Διακρίνουν την επική-ιωνική από τη δωρική διάλεκτο και να αναλύουν μετρικά στίχους.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη εργασία.
2. Ομαδική εργασία.
3. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
4. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
5. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
6. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση των απαραίτητων τεχνολογιών.
7. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
8. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Η μελέτη και ερμηνεία των ποιητικών κειμένων θα επικεντρωθεί στους ύμνους του Καλλίμαχου, τα βουκολικά ειδύλλια του Θεόκριτου, τους μιμίαμβους του Ηρώνδα, τα *Αργοναυτικά* του Απολλώνιου Ρόδιου, και τα *Φαινόμενα* του Άρατου. Επιπλέον, θα μελετηθεί το ελληνιστικό επίγραμμα, το οποίο και γνώρισε μεγάλη άνθηση.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. L. Canfora, *Ελληνισμός: Ερμηνεία της Αλεξανδρινής εποχής*. Μτφ. Σ. Μαρκέτος. Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1992.
2. Μ.Γ. Δήμιτσας, *Ιστορία της Αλεξανδρείας: Γεωγραφική, ιστορική, φιλολογική, πολιτική, εκκλησιαστική και αρχαιολογική*. Αθήνα: Δημιουργία, 1995.
3. Μ. El-Abbadī, *Η αρχαία βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας: Η ζωή και η μοίρα της*. Μτφ. Λ. Κασίμη. Αθήνα: Σμίλη, 1998.
4. Μ. Fantuzzi και R. Hunter, *Ο Ελικώνας και το Μουσείο: Η ελληνιστική ποίηση από την εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου έως την εποχή του*

Αυγούστου. Μτφ. Δ. Κουκουζίκα και Μ. Νούσια. 8^η έκδ. Αθήνα: Πατάκης, 2020.

5. G.O. Hutchinson, *Η ελληνιστική ποίηση*. Μτφ. Λ. Χατζηκώστα. Αθήνα: Καρδαμίτσα, 2007.
6. Α. Λεντάκης (επιμ.), *500 Ποιήματα από την Παλατινή Ανθολογία*. Αθήνα: Gutenberg, 2019.
7. Φ.Π. Μανακίδου και Κ. Σπανουδάκης (επιμ.), *Αλεξανδρινή Μούσα: Συνέχεια και νεωτερισμός στην ελληνιστική ποίηση*. Αθήνα: Gutenberg, 2008.
8. Ε. Σιστάκου, *Η άρνηση του έπους: Όψεις του τρωικού μύθου στην ελληνιστική ποίηση*. Αθήνα: Πατάκης, 2004.

Ο ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ ΚΑΙ Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΚΩΜΙΚΟΥ (Α. Παπαχρυσόστομου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Διακρίνουν την Αρχαία Ελληνική Κωμωδία σε Παλαιά, Μέση και Νέα.
2. Γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της ποιητικής τέχνης του Αριστοφάνη αλλά και της Παλαιάς Κωμωδίας γενικότερα.
3. Κατανοούν τη σημασία της Αριστοφανικής Κωμωδίας στη διαμόρφωση και την εξέλιξη της Αρχαίας Ελληνικής Κωμωδίας ως είδους (genre).
4. Διαθέτουν μια γενική εποπτεία των έντεκα σωζόμενων κωμωδιών του Αριστοφάνη.
5. Μεταδίδουν τις αποκτηθείσες γνώσεις σε εύληπτη μορφή στο πλαίσιο σχολικής διδασκαλίας.
6. Διακρίνουν και να επεξηγούν τα δομικά μέρη της Αριστοφανικής Κωμωδίας.
7. Κατανοούν την αριστοφανική γλώσσα από το πρωτότυπο αρχαίο ελληνικό κείμενο.
8. Εντοπίζουν και να αποτιμούν τους πολιτικούς υπαινιγμούς και τις πολιτικο-κοινωνικές παρεμβάσεις / παραινήσεις του αριστοφανικού corpus.
9. Εφαρμόσουν / προσαρμόσουν το διδακτικό πρότυπο στο σχολικό μάθημα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη εργασία

2. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
3. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα βοηθά τις φοιτήτριες / τους φοιτητές να αποκτήσουν το εξειδικευμένο γνωστικό υπόβαθρο, που είναι απαραίτητο για την παιδαγωγική προσέγγιση της αρχαίας ελληνικής κωμωδίας (και δη του Αριστοφάνη) σε επίπεδο διδακτικής. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από τη διδασκαλία επιλεγμένων αποσπασμάτων από επτά αριστοφανικές κωμωδίες: *Αχαρνής, Ιππής, Νεφέλαι, Σφήκες, Ειρήνη, Όρνιθες, Βάτραχοι*.

Στους επιμέρους στόχους του μαθήματος εμπίπτουν:

- I. Η διάκριση της Αρχαίας Ελληνικής Κωμωδίας σε Παλαιά, Μέση και Νέα.
- II. Η εξοικείωση με τα κύρια γνωρίσματα της ποιητικής τέχνης του Αριστοφάνη, καθώς και με την αριστοφανική γλώσσα.
- III. Η απόκτηση μιας γενικής εποπτείας των έντεκα σωζόμενων αριστοφανικών έργων.
- IV. Η κατανόηση της σημασίας της αριστοφανικής κωμωδίας στη διαμόρφωση και την εξέλιξη της Αρχαίας Ελληνικής Κωμωδίας ως λογοτεχνικού είδους.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. *Aristophanes* (English & Greek), edited & translated by J. Henderson, 5 vols. (Cambridge MA, 1998-2007) (Harvard University Press), LOEB Classical Library Series.
2. V. Bers, *Greek Poetic Syntax in the Classical Age* (New Haven, 1984).
3. K.J. Dover, *Aristophanes Frogs* (Oxford, 1993).
4. K.J. Dover, *Η Κωμωδία του Αριστοφάνη* (μτφ. Φ. Ι. Κακριδή) (Αθήνα, 1997), εκδ. ΜΙΕΤ.
5. Δ. Λυπουρλής, *Αρχαία Ελληνική Μετρική* (Θεσσαλονίκη, 1983).
6. S.D. Olson, *Aristophanes Peace* (Oxford, 1998).
7. S.D. Olson, *Aristophanes Acharnians* (Oxford, 2002).
8. A. Papachrysostomou, *Six Comic Poets. A Commentary on Selected Fragments of Middle Comedy* (Tübingen, 2008).
9. Α. Παπαχρυσόστομου, «Καλειδοσκοπία στη Μέση Κωμωδία: Η Νομοτέλεια της Αλλαγής στο Δράμα», στον συλλογικό τόμο *Απτική*

- Κωμωδία: Πρόσωπα και Προσεγγίσεις* (επιμ. Θ. Παππάς & Α. Μαρκαντωνάτος) (Αθήνα, 2011) (Gutenberg), 90-102.
- 10.A. Papachrysostomou, “Continuity and Change in the Comic Genre or How it all ended up with Menander: The Case of Sub-Trends”, *Ordia Prima* 11-12 (2012-2013) 165-189.
- 11.A. Papachrysostomou, *Amphis: Introduction, Translation, Commentary* (Fragmenta Comica 20) (Heidelberg, 2016) (Verlag Antike).
- 12.A. Παπαχρυσοστόμου, «Ο θρανίτης λεώς, ο μισθαρχίδης Λάμαχος και η Δημοκρατία στους Αχαρνής του Αριστοφάνη», στον συλλογικό τόμο *Αριστοφάνους Αχαρνής: Το Έργο, ο Τόπος, οι Άνθρωποι* (επιμ. Α. Μαρκαντωνάτος & Λ. Πλατυπόδης) (Αθήνα, 2020) (εκδ. Επισκήνιον), 102-113. (https://issuu.com/episkinion/docs/praktika_axarnhs).
- 13.A. Παπαχρυσοστόμου, “Surface and Deep Aristophanic Parody”, στον συλλογικό τόμο *Aristophanic Humour: Theory and Practice* (επιμ. P. Swallow & E. Hall) (London, 2020) (Bloomsbury), 119-128.
- 14.A. Παπαχρυσοστόμου, “πλήθος ὅσον ἰχθύων ... ἐπὶ πινάκων ἀργυρῶν (Ath. *Deipn.* 6.224b): A Different Kettle of Fish”, στον συλλογικό τόμο *Fragmentation in Ancient Greek Drama* (επιμ. A. Lamari, F. Montanari, A. Novokhatko) (Berlin, 2020) (De Gruyter), 617-645.
- 15.A. Papachrysostomou, *Ephippus: Introduction, Translation, Commentary* (Fragmenta Comica 16.3) (Göttingen, 2021) (Verlag Antike).
- 16.K. Sidwell, *Aristophanes the Democrat: The Politics of Satirical Comedy during the Peloponnesian War* (Cambridge, 2009)
- 17.H.W. Smyth, *Greek Grammar* (Cambridge MA, 1956).

Η Μαγεία στην Ελληνική και Ρωμαϊκή Αρχαιότητα (Α. Ποταμίτη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τον προβληματισμό για τον ορισμό της μαγείας, τις σχετικές ανθρωπολογικές και κοινωνιολογικές προσεγγίσεις, την ιδέα της μαγείας ως διαχρονικού κοινωνικού φαινομένου.
2. Γνωρίζουν τις πηγές για τη μαγεία στον αρχαίο ελληνορωμαϊκό κόσμο, τους λειτουργικούς τύπους της αρχαίας μαγείας, την εικόνα του μάγου και της μάγισσας και των σχετικών αντιλήψεων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
2. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
3. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
4. Παραγωγή της ελεύθερης δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
5. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
6. Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον.
7. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.

Περιεχόμενα (ύλη του μαθήματος):

Ορισμός, ιστορία της έρευνας, ανθρωπολογικές και κοινωνιολογικές θεωρίες, μαγικές αρχές, αρχαίες αντιλήψεις για τη μαγεία, μαγικές πρακτικές, κατάδεσμοι, μαγικοί πάπυροι, ερωτική μαγεία, μάγοι και μάγισσες στη λογοτεχνία, μαγεία και νόμος, μαγεία και ιατρική.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Α. Α. Αβαγιανού (επιμ.), *Η Μαγεία στην Αρχαία Ελλάδα*. ΕΙΕ, 2008.
2. Α.С. Faraone, *Αρχαία Ελληνική Ερωτική Μαγεία*. Μτφ. Μ. Παπαθωμόπουλος, Εκδ. Παπαδήμα, 2004.
3. F. Graf, *Η Μαγεία στην Ελληνορωμαϊκή Αρχαιότητα*. Μτφ. Ι. Μυλωνόπουλος, ΙΤΕ, ΠΕΚ, 2009.
4. M. Mauss, H. Hubert, *Σχαδίασμα μιας Γενικής Θεωρίας για τη Μαγεία*. Μτφ. Θ. Παραδέλλης, Εκδόσεις του εικοστού πρώτου, 2003.

Η ΒΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΑΠΥΡΟΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΟΡΩΜΑΪΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ

(Α. Σύρκου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τις φάσεις εξέλιξης της ελληνικής γραφής από τον 4^ο π.Χ. αιώνα έως τον 9^ο μ.Χ.
2. Γνωρίζουν τους λόγους μεταγραφής των κειμένων καθώς και τις αλλαγές που αφορούν τα υλικά γραφής.
3. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τις αρχές της φιλολογικής επιστήμης.
4. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με την ανάγνωση των παπύρων και τον σχολιασμό τους.
5. Συσχετίζουν τους παπύρους με τα φιλολογικά κείμενα.
6. Μεταγράφουν παπύρους.
7. Γνωρίζουν τον τρόπο χρονολόγησης και αποκατάστασης παπύρων.
8. Γνωρίζουν τη σύνταξη κριτικού υπομνήματος.
9. Αντιλαμβάνονται τη σπουδαιότητα των παπύρων για τη μελέτη και κατανόηση του αρχαίου κόσμου.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να συσχετίζουν τις παπυρολογικές μαρτυρίες με τις φιλολογικές πηγές και τα ιστορικά γεγονότα και τα αρχαιολογικά τεκμήρια.
2. Ικανότητα να μεταγράφουν παπυρικά κείμενα και να τα σχολιάζουν.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στο γνωστικό αντικείμενο.
2. Εξέταση των αρχών και των επιστημονικών μεθόδων προσέγγισης και μελέτης των παπύρων.
3. Μελέτη του ιστορικού πλαισίου της Αιγύπτου και τα ελληνοιστικά χρόνια και την Πρώιμη Βυζαντινή εποχή.
4. Ανάγνωση παπυρικών κειμένων.
5. Χρονολόγηση και αποκατάσταση παπυρικών κειμένων.
6. Σχολιασμός κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών στοιχείων που αφορούν τα μελετηθέντα κείμενα.
7. Βιβλιογραφική ενημέρωση

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. E.G. Turner, *Ελληνικοί Πάπυροι. Εισαγωγή στη μελέτη και χρήση των παπυρικών κειμένων*, Μτφ. Γ. Παράσογλου, MIET (Αθήνα, 1981).
2. Β.Γ. Μανδηλαράς, *Πάπυροι και Παπυρολογία*, Δεύτερη έκδοση (Αθήνα, 1994).
3. E. Mioni, *Εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία*, Μτφ. Ν.Μ. Παναγιωτάκη, MIET (Αθήνα, 1977).
4. L. Lewis, *Papyrus in classical Antiquity* (Oxford, 1974).
5. O. Montevecchi, *La papirologia* (Torino, 1973).
6. R.S. Bagnall and K.A. Worp, *The Chronological Systems of the Byzantine Egypt* (Zutphen, 1978).
7. F. Gignac, *A grammar of the Greek papyri of the Roman and Byzantine periods*, 2 vols. (Milano, 1975-77).
8. C.H. Roberts, *Greek Literary Hands* (Oxford, 1955).
9. M. Rostovtzeff, *Social and Economic History of the Hellenistic World* (Oxford, 1941).
10. A.C. Johnson - L.-C. West, *Byzantine Egypt: Economic Studies* (Princeton, 1949).
11. F.G. Kenyon, *Books and Readers in Ancient Greece and Rome*, 2nd edition, Oxford 1951 και *The palaeography of the Greek Papyri* (Chicago, 1974).
12. Β.Α. van Groningen, *Πραγματεία περί της ιστορίας και της κριτικής των Ελληνικών κειμένων*, Μτφ. Ο. Λαμφίδη, Προλεγόμενα Χ.Σ. Φλωράτου, Ακαδημία Αθηνών (Αθήνα, 1980).
13. M. West, *Κριτική των κειμένων και τεχνική των εκδόσεων*, Μτφ. Γ.Μ. Παράσογλου (Αθήνα, 1989).
14. P. Maas, *Κριτική των κειμένων*, Μετάφραση-σχόλια Ν. Χιονίδη (Αθήνα, 1975).
15. L.D. Reynolds & N.G. Wilson, *Αντιγραφείς και φιλόλογοι. Το ιστορικό της παράδοσης των κλασικών κειμένων*, Μτφ. Ν.Μ. Παναγιωτάκη, MIET (Αθήνα, 1981).
16. Χ. Ιωαννίδου, *Πολιτισμικές προκαταλήψεις και αλληλεπιδράσεις στην αρχαιότητα. Το παράδειγμα της Ελληνορωμαϊκής Αιγύπτου* (Αθήνα, 2000).
17. G. Cavallo & H. Maehler, *Hellenistic Bookhands* (Berlin, 2008).
18. Α. Παπαθωμάς, *Εισαγωγή στην Παπυρολογία* (Αθήνα, 2014).

ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ

Γ. ΣΕΦΕΡΗΣ (Κ. Κωστίου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναλύουν τα σημαντικότερα ποιήματα του Γιώργου Σεφέρη ως προς τη θεματική, τα σύμβολα, το ύφος και το μέτρο.
2. Αναγνωρίζουν τα κύρια χαρακτηριστικά των ποιητικών συλλογών του Σεφέρη.
3. Διακρίνουν τις διαφορετικές περιόδους της σεφερικής ποίησης και τη σχέση τους με την ιστορική πραγματικότητα του ελληνικού και ευρωπαϊκού εικοστού αιώνα.
4. Αναγνωρίζουν την εξέλιξη συγκεκριμένων θεμάτων και μοτίβων μέσα στη σεφερική ποίηση.
5. Εντάσσουν τη σεφερική ποίηση τόσο στην ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας όσο και στην ιστορία των ευρωπαϊκών λογοτεχνικών ρευμάτων του συμβολισμού/ μετασυμβολισμού και του μοντερνισμού.
6. Παρουσιάζουν τα βασικά πορίσματα της έρευνας για την ποίηση και την ποιητική του Γιώργου Σεφέρη και τους κυριότερους σταθμούς της πρόσληψης του σεφερικού έργου.
7. Αναγνωρίζουν τη σχέση του ποιητικού έργου του Σεφέρη με τα δοκίμια, τις μεταφράσεις και το μυθιστόρημά του, όπως και με ενδεικτικά αποσπάσματα από την αλληλογραφία και τα ημερολόγια του.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να προσεγγίζουν την ποίηση του εικοστού αιώνα.
2. Ικανότητα να αναγνωρίζουν μετρικές μορφές όπως η κοντραρίμα, το χαϊκού, το verset, το ποίημα σε πεζό κ.ά.
3. Ικανότητα αναγνώρισης διαφορετικών εκδοχών διακειμενικότητας (παράθεμα, έμμεση μνεία, παρωδία κ.ά.).
4. Ικανότητα αξιοποίησης κατά την ερμηνευτική προσέγγιση της ποίησης των παρακειμενικών στοιχείων (τίτλος, επιγραφή, τόπος και χρόνος γραφής, σημειώσεων του συγγραφέα κ.ά.).
5. Ικανότητα κριτικής ανάγνωσης και αποτίμησης επιστημονικών κειμένων που αφορούν την ποίηση.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Η γενιά του τριάντα και η Στροφή.

Ένταξη της ποίησης του Σεφέρη στα συμφραζόμενα της ελληνικής ποίησης των αρχών του εικοστού αιώνα και η ηγετική του θέση στην γενιά του τριάντα. Τα παραδοσιακά μέτρα και η σχέση με την παράδοση («Ρίμα», «Δημοτικό τραγούδι», «Ερωτικός Λόγος», «Άρνηση»), η επίδραση του Καρυωτάκη («Το ύφος μιας μέρας») και η ανάγνωση της *Οδύσσειας* («Οι σύντροφοι στον Άδη»).

3. Από τον συμβολισμό της Στέρνας στο μοντερνιστικό Μυθιστόρημα.

Η επίδραση της γαλλικής ποίησης στο έργο του Σεφέρη. Το αίτημα της «κάθαρης ποίησης», ο Paul Valéry και η κρυπτική Στέρνα. Ο ελεύθερος στίχος και η σύζευξη μύθου και ιστορίας στο *Μυθιστόρημα*. Πρόσωπα και προσωπεία από τον Αισχύλο και τον Όμηρο.

3. Το υλικό του Τετραδίου Γυμνασμάτων και ο χρόνος του Ημερολογίου Καταστρώματος Α΄.

Η μορφική ποικιλία των πειραματισμών του *Τετραδίου Γυμνασμάτων* και η λειτουργία της επιφάνειας στην «Επιφάνια, 1937». Ο ρόλος της ποίησης στους «μικρόψυχους καιρούς» του *Ημερολογίου Καταστρώματος Α΄*. Η χρήση της διακειμενικής αλληγορίας («Ο γυρισμός του ξενιτεμένου»), της δυστοπίας («Διάλειμμα χαράς»), του συμβόλου («Ο βασιλιάς της Ασίνης», «Αφήγηση») και της προφητικής φωνής («Η τελευταία μέρα»).

4. Από την ποίηση του πολέμου του Ημερολογίου Καταστρώματος Β΄ στην λύτρωση της «Κίχλης»

Η μετωνυμική παρουσία του πολέμου («Μέρες του Ιουνίου '41»), η σάτιρα της ανεπάρκειας των πολιτικών («Ανάμεσα στα κόκκαλα εδώ», «Θεατρίνοι Μ.Α.») και οι μεταμορφώσεις του ηρωισμού («Τελευταίος σταθμός», «Ο Στράτης Θαλασσινός ανάμεσα στους αγάπανθους»). Η «αποστράτευση» του Σεφέρη, η νεκριομαντεία και η βιβλική εικονοποιία στην «Κίχλη».

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Δ. Δασκαλόπουλος (επιμ.), *Εισαγωγή στην ποίηση του Σεφέρη. Επιλογή κριτικών κειμένων*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, ²1999 (1996).
2. M. Vittì, *Φθορά και λόγος. Εισαγωγή στην ποίηση του Γιώργου Σεφέρη*, Αθήνα, Εστία, ³1994 (1978).

3. Ν. Βαγενάς, *Ο ποιητής και ο χορευτής. Μια εξέταση της ποίησης και της ποιητικής του Σεφέρη*, Αθήνα, Κέδρος, ⁷1996 (1979).
4. Δ.Ν. Μαρωνίτης, *Γιώργος Σεφέρης. Μελετήματα*, Αθήνα, Πατάκης, 2008.
5. Α. Αργυρίου, *Δεκαεπτά κείμενα για τον Γ. Σεφέρη*, Αθήνα, Καστανιώτης, ²1990 (1986).
6. R. Beaton, *George Seferis*, Λονδίνο, Bristol Classical Press, ²2001 (1991).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΣΤΕΡΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ (Φ. Νούσια)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τα βασικά γραμματολογικά χαρακτηριστικά της ύστερης βυζαντινής εποχής.
2. Μελετούν με τη βοήθεια έντυπης και ψηφιακής βιβλιογραφίας κείμενα της ύστερης βυζαντινής εποχής.
3. Κατανοούν το ιστορικό περίγραμμα που περιβάλλει τα υπό εξέταση κείμενα.
4. Αναλύουν γλωσσικά, ερμηνευτικά και διακειμενικά τις υπό εξέταση πρωτογενείς πηγές.
5. Γνωρίζουν επαρκώς την ιδιαίτερη φυσιογνωμία της ύστερης βυζαντινής εποχής σε σχέση με εκείνες που προηγήθηκαν.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων, με τη χρήση κατάλληλων τεχνολογιών
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Εξάσκηση της αναλυτικής και συνθετικής ικανότητας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Μελέτη και ανάλυση πρωτογενών πηγών που προέρχονται από την ύστερη βυζαντινή εποχή (1204-1453). Περιλαμβάνονται αυτοβιογραφικά, ιστορικά, αγιολογικά και ποιητικά κείμενα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. D. Nicol, *Οι τελευταίοι αιώνες του Βυζαντίου (1261-1453)*, μτφ. Σ. Κομνηνός, (Αθήνα, 2013).
2. Α. Καρπόζηλος, *Βυζαντινοί ιστορικοί και Χρονογράφοι*, τ. 4 (Αθήνα, 2015).
3. J.-O. Rosenquist, *Η βυζαντινή λογοτεχνία από τον 6ο αιώνα ως την άλωση της Κωνσταντινούπολης*, μτφ. Ι. Βάσσης (Αθήνα, 2008), σσ. 195-256.
4. Ι. Πολέμης (έκδ.), *Θεόδωρος Μετοχίτης, Ἠθικὸς ἢ περὶ παιδείας* (Αθήνα, 2002).

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ: ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΜΝΗΜΗ

(Γ. Παπαθεοδώρου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν την πεζογραφική παραγωγή της περιόδου 1974-2000 και των κύριων εκπροσώπων της.
2. Γνωρίζουν τα ιστορικά και πολιτικά γεγονότα της περιόδου καθώς και τη σύνδεσή τους με τη λογοτεχνική παραγωγή της περιόδου.
3. Κατανοούν κριτικά την άνοδο του ιστορικού μυθιστορήματος και της αναπαράστασης της συλλογικής μνήμης στην περίοδο της μεταπολίτευσης.
4. Προσεγγίζουν την έννοια του «αρχείου» στην ιστορία και τη λογοτεχνία.
5. Γνωρίζουν τα πολιτισμικά ρεύματα του μοντερνισμού και του μεταμοντερνισμού.
6. Αναλύουν τα λογοτεχνικά κείμενα της πεζογραφίας μέσα στα ιστορικά συμφραζόμενά τους.
7. Αναγνωρίζουν τη σημασία της λογοτεχνίας στη διαμόρφωση της ιστορίας και της μνήμης.
8. Αξιολογούν κριτικά την πεζογραφική παραγωγή της Μεταπολίτευσης.
9. Αναλύουν και να συνθέτουν πληροφορίες γύρω από τα αφηγηματικά είδη.
10. Εφαρμόζουν μεθόδους ανάλυσης και ερμηνείας των αρχειακών τεκμηρίων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Λήψη αποφάσεων.
4. Αυτόνομη εργασία.
5. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
6. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
7. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
8. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
9. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗ

Στην ενότητα αυτή γίνεται μια εισαγωγική περιδιάβαση στην πεζογραφική παραγωγή της Μεταπολίτευσης, με ειδικές αναφορές στα ιστορικά, ιδεολογικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα της περιόδου. Εξετάζονται ζητήματα περιοδολόγησης, ιστοριογραφικά σχήματα, τομές και συνέχειες, στα χρόνια 1974-2000.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΜΝΗΜΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Στην ενότητα αυτή εξετάζονται τρεις κεντρικές έννοιες που ορίζουν το θεωρητικό πλαίσιο του μαθήματος : η έννοια της πολιτισμικής μνήμης (Jan Assman) η έννοια της πολυφωνίας και της διαλογικότητας (Mikhail Bakhtin) και η έννοια του αρχείου (Walter Benjamin, Michel DeCerteau, Arlette Farge).

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΕΦΗΜΕΡΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΦΑΙΡΑ

Στην ενότητα αυτή, αναλύονται παραδειγματικές περιπτώσεις λογοτεχνικών κειμένων που ενσωματώνουν στην αφήγηση τεκμήρια από τις εφημερίδες και τον Τύπο της εποχής. Μέσα από το στοιχείο της πολιτικής επικαιρότητας και των «εφήμερων ειδήσεων», περιγράφονται οι αφηγηματικές τεχνικές του ρεαλισμού αλλά και η στροφή της μυθοπλασίας στην καθημερινότητα.

(Στρατής Τσίρκας, *Χαμένη Άνοιξη* / Θανάσης Βαλτινός, *Στοιχεία για τη δεκαετία του '60*)

ΕΝΟΤΗΤΑ 4: Ο ΕΑΥΤΟΣ ΣΕ ΠΡΩΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

Στην ενότητα αυτή, αναλύονται αφηγηματικά κείμενα που ενσωματώνουν επιστολικά και ημερολογιακά τεκμήρια καθώς και προσωπικές μαρτυρίες. Μέσα από τις διαφορετικές «αφηγήσεις εαυτού» εξετάζεται η αναπαράσταση της βιωμένης εμπειρίας και ο αυτοβιογραφικός λόγος, ιδιαίτερα στις όψεις που συνδέουν την ιδιωτική με τη δημόσια σφαίρα.

(Άρης Αλεξάνδρου, *Κιβώτιο* / Γιώργος Ιωάννου, *Η πρωτεύουσα των προσφύγων*, Θανάσης Βαλτινός, *Στοιχεία για τη δεκαετία του '60* / Ρέα Γαλανάκη, *Θα υπογράψω Λουί*, Νίκος Μπακόλας, *Η Κεφαλή*)

ΕΝΟΤΗΤΑ 5: ΗΧΟΤΟΠΙΑ

Στην ενότητα αυτή, μελετώνται χαρακτηριστικά πεζογραφήματα που εξετάζουν αρχεία ήχου, ραδιοφώνου καθώς και αστικά «ηχο-τοπία» της καθημερινότητας. Η σύζευξη ήχου και λόγου ως ιδιαίτερη εκδοχή της πολιτισμικής μνήμης και της «προφορικής ιστορίας» αναλύεται με κύρια έμφαση στην αισθητηριακή διάσταση της λογοτεχνίας.

(Αλέξ. Κοτζιάς, *Αντιποίησης Αρχής*, Θανάσης Βαλτινός, *Στοιχεία για τη δεκαετία του '60*, Πάνος Θεοδωρίδης, *Το ηχομυθιστόρημα του Καπετάν Άγρα*).

ΕΝΟΤΗΤΑ 6: ΑΦΗΓΗΣΗ, ΕΙΡΩΝΕΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

Στην ενότητα αυτή, εξετάζεται η υπέρβαση του «ιστορικού» μυθιστορήματος μέσα από εκδοχές μεταμυθοπλασίας που αναδεικνύουν προγραμματικά την αρχειακή στροφή της πεζογραφίας. Παράλληλα, εξετάζεται η ειρωνική τροπικότητα της αφήγησης και η μυθοπλαστική διάσταση των τεκμηρίων.

(Θανάσης Βαλτινός, *Τρία ελληνικά μονόπρακτα*)

ΕΝΟΤΗΤΑ 7: Η ΜΥΘΟΠΛΑΣΙΑ ΣΤΟ ΑΡΧΕΙΟ

Στην ενότητα αυτή, εξετάζονται τα ζητήματα ποιητικής του «αρχειακού μυθιστορήματος» ως μιας νέας λογοτεχνικής εκδοχής για τις σχέσεις ανάμεσα στη συλλογή υλικού, την τεκμηρίωση, την αφήγηση και τη μνήμη. Παράλληλα, τονίζεται η αλλαγή στο ρόλο του συγγραφέα («συγγραφέας-συλλέκτης») καθώς και στη δομή της αφήγησης, η οποία ακολουθεί την οργάνωση και την ταξινόμηση του «αρχείου». Ιδιαίτερος λόγος γίνεται για τις μειονοτικές, περιθωριακές ή περιφερειακές «φωνές» του παρελθόντος καθώς και για την αναπαράσταση κοινωνικών ομάδων και υποκειμένων, που, για καιρό, ανήκαν στα «βουβά πρόσωπα» της ιστορίας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Α. Αργυρίου, *Ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας και η πρόσληψή της όταν η δημοκρατία δοκιμάζεται, υπονομεύεται και καταλύεται. 1964-1974 και μέχρι τις ημέρες μας*, Καστασιώτη (Αθήνα, 2017).
2. J. Assman, *Η πολιτισμική μνήμη. Γραφή, ανάμνηση και πολιτική ταυτότητα στους πρώιμους ανώτερους πολιτισμούς*, μτφ. Δ. Παναγιωτόπουλος, ΠΕΚ (Ηράκλειο, 2017).
3. Γ. Βούλγαρης, *Η Ελλάδα της Μεταπολίτευσης. Σταθερή δημοκρατία, σηματοδεδεμένη από τη μεταπολεμική ιστορία*, Θεμέλιο, Αθήνα, 2008.
- 4.Κ. Βούλγαρης (επιμ.), *Η μεταμυθοπλασία στη νεοελληνική πεζογραφία*, Βιβλιόραμα, 2017.
5. R. Beaton, *Εισαγωγή στη νεότερη ελληνική λογοτεχνία*, (μτφ. Ε. Ζουργού-Μ. Σπανάκη), Νεφέλη (Αθήνα, 1996).
6. A. Farge, *Η γεύση του αρχείου*, μτφ. Ρ. Μπενβενίστε, Νεφέλη (Αθήνα, 1994).
7. Λ. Καλλιβρετάκης, *Δικτατορία και Μεταπολίτευση*, Θεμέλιο (Αθήνα, 2017).
8. Κ. Κορνέτης, *Τα παιδιά της δικτατορίας. Φοιτητική αντίσταση, πολιτισμικές πολιτικές και η μακρά δεκαετία του εξήντα στην Ελλάδα*, Πόλις (Αθήνα, 2015).
- 9.Ε. Κοτζιά, *Ιδέες και αισθητική: μεσοπολεμικοί και μεταπολεμικοί πεζογράφοι*, Πόλις, (Αθήνα, 2006).
- 10.Β. Soethaert, *Η στροφή προς το παρελθόν. Ορίζοντες του ιστορικού μυθιστορήματος 1935-1950*, Romiosini, 2018.
- 11.Δ. Τζιόβας, *Η πολιτισμική ποιητική της νεοελληνικής πεζογραφίας. Από την ερμηνεία στην ηθική*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης (Ηράκλειο, 2017).
- 12.Β. Χατζηβασιλείου, *Η κίνηση του εκκρεμούς. Άτομα και κοινωνία στη μεταπολιτευτική πεζογραφία (1974-2017)*, Πόλις (Αθήνα, 2018).

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ
(ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν την ιστορία του γραμματολογικού είδους της ερωτικής μυθιστορίας από την αρχαιότητα έως το τέλος του Βυζαντίου.
2. Προσδιορίζουν τα ειδικά χαρακτηριστικά της λόγιας και δημώδους ερωτικής βυζαντινής μυθιστορίας.
3. Διακρίνουν τα στοιχεία της αρχαίας ερωτικής μυθιστορίας που πέρασαν στο αγιολογικό μυθιστόρημα.
4. Εντάζουν τη μυθιστορηματική παραγωγή κάθε αιώνα στα ιδιαίτερα συμφραζόμενα της εποχής που τη γέννησε.
5. Προσεγγίζουν τη βυζαντινή μυθιστορία με όρους ρητορικής ανάλυσης.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων, με τη χρήση κατάλληλων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Εξάσκηση της αναλυτικής και συνθετικής ικανότητας.
4. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
5. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το αντικείμενο του μαθήματος είναι η μυθιστορηματική παραγωγή των βυζαντινών χρόνων. Παρουσιάζονται και αναλύονται ερωτικές μυθιστορίες και αγιολογικά μυθιστορήματα σε έμμετρη ή πεζή μορφή, με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους και την εποχή μέσα στην οποία το κάθε έργο παρήχθη.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. T. Hägg, *Το αρχαίο μυθιστόρημα* (Αθήνα, 1992).
2. R. Beaton, *Η ερωτική μυθιστορία του ελληνικού μεσαίωνα*, μτφ. Ν. Τσιρώνη (Αθήνα, 1996).
3. P. Roilos, *Amphoteroglossia. A poetics of the twelfth-century medieval Greek novel* (Washington DC, 2006).
4. H.-G. Beck, *Ιστορία της βυζαντινής δημώδους λογοτεχνίας*, μτφ. Ν. Eideneier (Αθήνα, 2007).
5. I. Nilsson, *Raconter Byzance. La littérature au XIIIe siècle* (Παρίσι, 2014).
6. S. Efthymiadis (επιμ.), *The Ashgate research companion to Byzantine hagiography* (2 τόμοι) (Surrey / Burlington, 2011 / 2014).

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ (Ν. Παπαχριστόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τα βασικά σημεία της ψυχαναλυτικής θεωρίας του Φρόυντ και του Λακάν.
2. Επεξεργάζονται τα σημεία της θεωρίας του Φρόυντ και του Λακάν τα οποία αναφέρονται στην ερμηνεία της λογοτεχνίας.
3. Προβαίνουν στην προσέγγιση των λογοτεχνικών κειμένων με βάση τις θεμελιώδεις ψυχαναλυτικές αναφορές, χωρίς να εξαντλούνται στο αδιέξοδο της «εφαρμογής».

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη Εργασία.
2. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
3. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Βασικές αρχές της φροϋδικής ψυχανάλυσης.

Ο άξονας διαμόρφωσης της φροϋδικής ψυχαναλυτικής σκέψης και οι θεμελιώδεις έννοιες της ψυχαναλυτικής πρακτικής: οιδιπόδειο, ενόρμηση, μορφώματα του ασυνειδήτου, τοπικές.

2. Βασικές αρχές της λακανικής ψυχανάλυσης.

Η λακανική ψυχανάλυση και το πρόταγμα της επιστροφής στον Φρόυντ: γλώσσα, Άλλος, φαντασιακό, συμβολικό, αίτημα, επιθυμία, απόλαυση.

3. Ο Φρόυντ και η λογοτεχνία

Συνοπτική παρουσίαση των φροϋδικών αναφορών στην λογοτεχνία: Οιδίππους τύραννος, Άμλετ, Γκραντίβα, Ντοστογιέφσκυ, Γκαίτε.

4. Ο Λακάν και η λογοτεχνία

Οι λακανικές αναφορές στη λογοτεχνία: Ζιντ, Ντυράς, Άμλετ, Πόε, Πλάτων, Τζόυς.

5. Γενικές αρχές της ψυχαναλυτικής ανάγνωσης λογοτεχνικών κειμένων

Ψυχαναλυτική ανάγνωση κειμένων νεοελληνικής και ξένης λογοτεχνίας: Εμπειρικός, Βιζυηνός, Αραγκόν, Μαζώχ.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Ν. Παπαχριστόπουλος (επιμ.), *Ο Λακάν και η λογοτεχνία*, Orportuna (Πάτρα, 2018).
2. Ν. Παπαχριστόπουλος, *Τέχνη και ασυνείδητο. Ψυχαναλυτικά δοκίμια*, Orportuna (Πάτρα, 2013).
3. Ν. Παπαχριστόπουλος, *Το ψυχαναλυτικό ίχνος. Κείμενα για την νέα ελληνική λογοτεχνία. Παπαδιαμάντης, Καζαντζάκης, Πεντζίκης, Εμπειρικός*, Orportuna (Πάτρα, 2010).
4. Π.-Λ. Ασσούν, *Ο διαστροφικός και η γυναίκα*, Orportuna (Πάτρα, 2018).
5. Σ. Κόφμαν, *Το πρωτόλειο της τέχνης*, Κανάκη (Αθήνα, 2007).

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΟΙΗΣΗ (Κ. Χρυσόγελος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Διακρίνουν τα διάφορα ποιητικά είδη που καλλιεργήθηκαν στο Βυζάντιο.
2. Κατανοούν τη λειτουργία της λόγιας ποίησης στη βυζαντινή κοινωνία.
3. Προσεγγίζουν από μετρική και γλωσσική οπτική τη λόγια βυζαντινή ποίηση.
4. Μελετούν τη λόγια βυζαντινή ποίηση με τη βοήθεια έντυπων και ψηφιακών δευτερογενών πηγών.
5. Αντιλαμβάνονται τη θεματική και μορφική εξέλιξη της λόγιας βυζαντινής ποίησης διαχρονικά.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων, με τη χρήση κατάλληλων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Εξάσκηση της αναλυτικής και συνθετικής ικανότητας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Γνωριμία με το αντικείμενο της βυζαντινής λόγιας ποίησης (4ος-15ος αι.), κοσμικής και εκκλησιαστικής. Η ύλη περιλαμβάνει αντιπροσωπευτικά δείγματα ποιητικού λόγου από τα περισσότερα γραμματολογικά είδη και

συνάμα από τους σημαντικότερους ποιητές του ελληνικού Μεσαίωνα διαχρονικά.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. F. Bernard, *Writing and reading byzantine secular poetry (1025-1081)* (Οξφόρδη, 2014).
2. Β.Π. Βερτουδάκης, *Το όγδοο βιβλίο της Παλατινής Ανθολογίας. Μια μελέτη των επιγραμμάτων του Γρηγορίου του Ναζιανζηνού* (Αθήνα, 2011).
3. Θ. Δετοράκης, *Βυζαντινή Φιλολογία. Τα πρόσωπα και τα κείμενα* (Ηράκλειο Κρήτης – Αθήνα, 1995-2018) (3 τόμοι).
4. W. Hörandner, *Η ποίηση στη βυζαντινή κοινωνία. Μορφή και λειτουργία*, μτφ. Ι. Βάσσης – Μ. Λουκάκη (Αθήνα, 2017).
5. W. Hörandner – A. Rhoby – N. Zagklas (επιμ.), *A Companion to Byzantine Poetry* (Λάιντεν – Βοστώνη, 2019).
6. M.D. Lauxtermann, *Byzantine Poetry from Pisides to Geometres. Texts and Contexts* (Βιέννη, 2003-2019) (2 τόμοι).

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ: 1670-1830 (Σ. Αθήνη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Παρουσιάζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της γραμματειακής παραγωγής, πρωτότυπης και μεταφρασμένης, της περιόδου 1670-1830.
2. Αποτιμούν ειδολογικά τα κείμενα.
3. Περιγράφουν την πολιτιστική κατάσταση του υπό οθωμανική κυριαρχία ελληνόφωνου κόσμου και του ελληνισμού της διασποράς.
4. Γνωρίζουν τις βασικές ιδέες του νεοελληνικού Διαφωτισμού.
5. Διακρίνουν τις φάσεις του κινήματος, των έργων και των θέσεων των αντιπροσωπευτικών εκπροσώπων του (Βούλγαρης, Μοισιόδαξ, Ρήγας, Κοραής).

6. Αναγνωρίζουν τη συμβολή του κινήματος του Διαφωτισμού στην τόνωση του αισθήματος της εθνικής ταυτότητας.
7. Αναγνωρίζουν τη συμβολή των ιδεών της Γαλλικής Επανάστασης στα ελληνικά περιβάλλοντα.
8. Παρουσιάζουν τις βασικές τάσεις του γλωσσικού ζητήματος μέσα από τα έργα και τις απόψεις των σημαντικότερων εκπροσώπων.
9. Γνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες που διακρίνουν την παραγωγή και τη διακίνηση του ελληνικού βιβλίου, περιοδικού και ειδησεογραφικού Τύπου.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Επίδειξη γνώσης και κατανόησης των βασικών χαρακτηριστικών της λογοτεχνικής παραγωγής της περιόδου 1670-1830.
2. Εντοπισμό των απαρχών νεωτερικών ειδών (μυθιστόρημα, λυρική ποίηση, θέατρο), του γλωσσικού ζητήματος και της νεοελληνικής κριτικής.
3. Διάκριση των βασικών γνωρισμάτων του μπαρόκ, του κλασικισμού και του προ-ρομαντισμού.
4. Κριτική ανάλυση και ερμηνεία ποιητικών και πεζογραφικών κειμένων.
5. Προσέγγιση κειμένων, χειρογράφων και δημοσιευμένων, από τη γλωσσική κληρονομιά.
6. Εκτίμηση της συμβολής της ευρωπαϊκής παιδείας, σκέψης και λογοτεχνίας στη διαμόρφωση της νεοελληνικής.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Τα πολιτισμικά συμφραζόμενα από την κατάληψη του Χάνδακα ως την κήρυξη της Επανάστασης και την ίδρυση του ελληνικού κράτους.
2. Η κινητικότητα των ιδεών στο περιβάλλον των πρώτων Φαναριωτών ηγεμόνων.
3. Το κίνημα του νεοελληνικού Διαφωτισμού: η εμβέλεια, οι βασικοί εκπρόσωποι, οι αντιδράσεις.
4. Η κομβική θέση της μετάφρασης.
5. Η ανάδυση του γλωσσικού ζητήματος.

6. Η στροφή προς την ελληνική αρχαιότητα.
7. Τα γραμματειακά είδη: ρητορική, ποίηση, πεζογραφία, θέατρο.
8. Η «λογοτεχνική σχολή» του κύκλου του Ρήγα.
9. Οι πρώτες εφημερίδες και τα φιλολογικά περιοδικά.
10. Η ανάδυση του κριτικού λόγου.
11. Η αναζήτηση ορολογίας για τα νεωτερικά είδη και η συμβολή του Αδαμάντιου Κοραή.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Άλκης Αγγέλου, *Των Φώτων*, Αθήνα, Ερμής, 1988.
2. Άλκης Αγγέλου, *Των Φώτων Β΄: Όψεις του νεοελληνικού διαφωτισμού*, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 1999.
3. Σ. Αθήνη – Γ. Ξούριας, *Νεοελληνική Γραμματεία 1670-1830*, Αθήνα, 2015, Ελληνικά ηλεκτρονικά ακαδημαϊκά συγγράμματα και βοηθήματα.
www.kallipos.gr, <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/3325>
4. Σ. Αθήνη, *Όψεις της νεοελληνικής αφηγηματικής πεζογραφίας (1700-1830). Ο διάλογος με τις ελληνικές και ξένες παραδόσεις στη θεωρία και την πράξη*, Αθήνα, ΙΝΕ/ΕΙΕ, 2010.
5. Κ.Θ. Δημαράς, *Νεοελληνικός Διαφωτισμός*, Αθήνα, Ερμής, 31983.
6. Π.Μ. Κιτρομηλίδης, *Νεοελληνικός Διαφωτισμός*, μτφ. Σ. Νικολούδη, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 22009.
7. Γ. Κεχαγιόγλου (εισαγ.-επιμ.-ανθολ.), *Η Παλαιότερη Πεζογραφία μας*, Αθήνα, Σοκόλης, τ. Β1, Β2, 1999.
8. Γ. Κεχαγιόγλου (εισαγ.-επιμ.-ανθολ.), *Πεζογραφική ανθολογία. Αφηγηματικός γραπτός νεοελληνικός λόγος, τ. 1: Από το τέλος του Βυζαντίου ως τη Γαλλική Επανάσταση, τ. 2: Από τη Γαλλική Επανάσταση ως τη δημιουργία του ελληνικού κράτους*, Θεσσαλονίκη, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη], 2001.
9. Γ. Ξούριας, *Ανεβαίνοντας τον Ελικώνα, Για την ποίηση του γένους την εποχή του νεοελληνικού Διαφωτισμού*, Αθήνα, Gutenberg, 2018.
10. Α. Ταμπάκη, *Περί νεοελληνικού διαφωτισμού*, Αθήνα, Ergo, 2004.
11. Α. Ταμπάκη, *Ιστορία και θεωρία της μετάφρασης. 18ος αιώνας-Ο Διαφωτισμός*, Αθήνα, Καλλιγράφος, 2018.

12. *Φαναριώτες – Άνθη Ευλαβείας –Επτανήσιοι*, εισαγ.- επιμ.: Μ.Μ. Παπαϊωάννου – Κ. Ιορδανίδης, στη σειρά: *Η Ελληνική Ποίηση. Ανθολογία-Γραμματολογία*, Αθήνα, Σοκόλης, 1980.

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ: ΟΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ

(Ε. Παπαργυρίου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τα ιστορικά γεγονότα και τις πολιτικοκοινωνικές αλλαγές κατά το διάστημα 1918-1940.
2. Γνωρίζουν την πεζογραφική παραγωγή της περιόδου 1918-1940 και τους κύριους εκπροσώπους της.
3. Διακρίνουν πεζογραφικά είδη (μυθιστόρημα, νουβέλα, διήγημα).
4. Κατανοούν την άνοδο του μυθιστορήματος.
5. Συζητούν τον ηγεμονικό ρόλο της γενιάς του '30.
6. Γνωρίζουν την ευρωπαϊκή λογοτεχνική παραγωγή κατά την περίοδο 1918-1940, τα ρεύματα και τις διακειμενικές αναφορές της πεζογραφικής παραγωγής του Μεσοπολέμου.
7. Κατανοούν τα πολιτικά και ιδεολογικά ζητήματα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ιστορική γνώση της περιόδου 1918-1940.
2. Ικανότητα να επιδεικνύουν γνώση και κατανόηση των βασικών χαρακτηριστικών της λογοτεχνικής παραγωγής της περιόδου 1918-1940.
3. Ικανότητα να αναγνωρίζουν ρεύματα και να τα τοποθετούν στην ιστορική τους συνέχεια.
4. Ικανότητα κριτικής ανάλυσης και ερμηνείας πεζογραφικών κειμένων.
5. Ικανότητα να εντοπίζουν τις επιρροές της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας στην ελληνική πεζογραφική παραγωγή.
6. Ικανότητα να συσχετίζουν πολιτικές εξελίξεις και ιδεολογικές ζυμώσεις με την εξέλιξη της λογοτεχνίας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Τα ιστορικά, ιδεολογικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα του Μεσοπολέμου.
2. Βασικά ρεύματα, ευρωπαϊκή διάσταση και διακειμενικές αναφορές της μεσοπολεμικής πεζογραφίας.
3. Τα μυθιστορήματα *Οι σκλάβοι στα δεσμά τους* του Κωνσταντίνου Θεοτόκη (1922) και *Eroica* του Κοσμά Πολίτη (1938).
4. Το δοκίμιο *Ελεύθερο Πνεύμα* του Γιώργου Θεοτοκά (1929).
5. Πεζογραφικά κείμενα Πέτρου Πικρού, Φώτη Κόντογλου, Στρατή Δούκα, Μ. Καραγάτση, Γιάννη Σκαρίμπα, Μέλπωσ Αξιώτη.
6. Κριτικά κείμενα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Τ. Καγιαλής, *Η επιθυμία για το Μοντέρνο: δεσμεύσεις και αξιώσεις της λογοτεχνικής διάνοησης στην Ελλάδα του 1930*, Αθήνα: Βιβλιόραμα 2007.
2. Ε. Κοτζιά, *Ιδέες και αισθητική: μεσοπολεμικοί και μεταπολεμικοί πεζογράφοι*, Αθήνα: Πόλις 2006.
3. Π. Μουλλάς, «Εισαγωγή», τόμος Α΄ στη σειρά *Η μεσοπολεμική πεζογραφία*, Αθήνα: Σοκόλης 1993, 17-157.
4. Δ. Τζιόβας, *Ο μύθος της γενιάς του Τριάντα: νεοτερικότητα, ελληνικότητα και πολιτισμική ιδεολογία*, Αθήνα: Πόλις 2011.
5. Μ. Vitti, *Η 'γενιά του τριάντα': ιδεολογία και μορφή*, Αθήνα: Ερμής 1995.
6. R. Beaton, *Εισαγωγή στη νεότερη ελληνική λογοτεχνία*, μτφ. Ε. Ζουργού-Μ. Σπανάκη, Αθήνα: Νεφέλη 1996, 137-152, 174-198 και 220-232.
7. Μ. Vitti, *Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας*, Αθήνα: Οδυσσέας 1987, 321-330 και 367-392.
8. Ν. Σβορώνος, *Επισκόπηση της νεοελληνικής ιστορίας*, Αθήνα: Θεμέλιο 1994, 119-136.
9. Κ. Κωστής, *«Τα κακομαθημένα παιδιά της Ιστορίας»: η διαμόρφωση του νεοελληνικού κράτους 18^{ος}-21^{ος} αιώνας*, Αθήνα: Πόλις 2013, 593-645.

ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ ΚΑΙ “ΕΛΑΣΣΟΝΕΣ” ΠΟΙΗΤΕΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΥ

(Θ. Ιερωνυμάκη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Επιχειρηματολογούν για την προβληματική γύρω από τους όρους *ελάσσονες* και *μείζονες* ποιητές.
2. Αναγνωρίζουν τα γενικά χαρακτηριστικά, μορφικά και θεματικά, της παραδοσιακής ποίησης του Μεσοπολέμου.
3. Διαχωρίζουν τους παραδοσιακούς ποιητές του Μεσοπολέμου από τους ποιητές των προηγούμενων γενεών (γενιά του 1880 – μεταπαλαμικοί) και της επόμενης, γενιάς του '30.
4. Κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους οι ποιητές αυτοί προσπάθησαν να συγκροτηθούν ως γενιά (κριτικά κείμενα, δημόσιες παρεμβάσεις, περιοδικά).
5. Γνωρίζουν το έργο βασικών εκπροσώπων της περιόδου (Ρ. Φιλύρα, Κ. Ουράνη, Ν. Λαπαθιώτη, Κ. Γ. Καρυωτάκη, Τ. Άγρα, Μήτσου Παπανικολάου, Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου, Κλ. Παράσχου, Κ. Εμμανουήλ, Μ. Πολυδούρη, κ.α.).
6. Αναγνωρίζουν τη σχέση της ποίησης των ελασσόνων ποιητών του Μεσοπολέμου με τον γαλλικό συμβολισμό.
7. Διακρίνουν τα βασικά στάδια της ποιητικής διαμόρφωσης του Καρυωτάκη, τα χαρακτηριστικά της ελεγείας και της σάτιρας και τον διακειμενικό διάλογο με άλλους ποιητές (Κάλβο, Μαλακάση, Φιλύρα).
8. Κατανοούν τη μεταφραστική πρακτική του Καρυωτάκη.
9. Συζητούν την έννοια του *καρυωτακισμού*, την επίδραση του Καρυωτάκη σε νεότερους ποιητές και τη σχετική βιβλιογραφία.
10. Διερευνούν την απήχηση του βίου και του έργου του Καρυωτάκη σε άλλες μορφές τέχνης (μουσική, ζωγραφική, ντοκιμαντέρ, τηλεοπτικές σειρές).

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Λήψη αποφάσεων.
4. Αυτόνομη εργασία.
5. Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
6. Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
7. Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον.
8. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
9. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Αντιπροσωπευτικά ποιήματα ελασσόνων ποιητών του Μεσοπολέμου. Το ποιητικό, πεζό και μεταφραστικό έργο του Καρυωτάκη. Κριτικές μελέτες για το έργο του Καρυωτάκη και ελασσόνων ποιητών του Μεσοπολέμου. Περιοδικός Τύπος του Μεσοπολέμου.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Δ. Αγγελάτος, *Διάλογος και Ετερότητα. Η ποιητική διαμόρφωση του Κ.Γ. Καρυωτάκη*, Αθήνα, Σοκόλη, 1994.
2. Τέλλος Άγρας, «Ο Καρυωτάκης και οι σάτιρες»: *Κριτικά. Τόμ. Β΄. Ποιητικά πρόσωπα και κείμενα*, φιολ. επιμ.: Κ. Στεργιόπουλος. Αθήνα, Ερμής, 1981.
3. Γ. Αράγης, «“Νεορομαντικοί και νεοσυμβολιστές”...», *μικροφιλολογικά τχ.* 26 (Φθινόπωρο 2009) 30-34.

4. Αλέξανδρος Αργυρίου, *Ιστορίας της ελληνικής λογοτεχνίας και η πρόσληψή της στα χρόνια του Μεσοπολέμου (1918-1940)*, τόμ. Α΄. Αθήνα, Καστανιώτης, 2000.
5. Θ. Ιερωνυμάκη, *Ο Δανδής και ο Πιερότος. Μαλακάσης, Φιλύρας, Καρυωτάκης*. Αθήνα, Σμίλη, 2022.
6. Θ. Ιερωνυμάκη, «Ο Κάλβος του Καρυωτάκη κι άλλη μια φορά», *Πόρφυρας* 177-178 (Ιανουάριος - Ιούνιος 2022) 291-300.
7. Θ. Ιερωνυμάκη, «Μιαν ηχώ ζητώντας νεκρωμένη. Ο Τέλλος Άγρας και η βουκολική ποίηση», *Κονδυλοφόρος* 19 (2021) 112-139.
8. Θ. Ιερωνυμάκη, «Η “ερμηνεία” της “ερμηνείας”. Ο Κ. Γ. Καρυωτάκης ως μεταφραστής και ως αναγνώστης μεταφράσεων», *Ζητήματα Νεοελληνικής Φιλολογίας. Μετρικά, υφολογικά, κριτικά, μεταφραστικά. Πρακτικά ΙΔ΄ Επιστημονικής Συνάντησης, 27-30 Μαρτίου 2014. Μνήμη Ξ. Α. Κοκόλη*, Θεσσαλονίκη, Τμήμα Φιλολογίας – Τομέας Μεσαιωνικών και Νεοελληνικών Σπουδών – Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2016, 563-574.
9. Θ. Ιερωνυμάκη, «“Τι να σου πω, φθινόπωρο...”: Η ποιητική αυτοσυνειδησία. Η ανάγνωση και η κατάκτησή της από τον Κ. Γ. Καρυωτάκη», *Πόρφυρας* τχ. 143 (Απρίλιος–Ιούνιος 2012) 43-51.
10. Χ. Λ. Καραόγλου, *Το περιοδικό «Μούσα» (1920-1923). Ζητήματα ιστορίας της νεοελληνικής λογοτεχνίας*, Αθήνα, Νεφέλη, 1991.
11. Χ.Λ. Καραόγλου, «Συλλογικές κινήσεις και εκδηλώσεις νέων λογοτεχνών (1914-1924). Ελάσσονα θέματα ιστορίας της λογοτεχνίας μας», στο *Μνήμη Λίνου Πολίτη*. Θεσσαλονίκη, Α.Π.Θ. – Ε.Ε.Φ.Σ., 1988, 209-228.
12. Ξ.Α. Κοκόλης, *Ο μελοποιημένος Καρυωτάκης*, Θεσσαλονίκη, University Studio Press, 1987.
13. Ζ. Λορεντζάτος, *Ο Καρυωτάκης*, Αθήνα, Δόμος, 1988.
14. Χ. Ντουνιά, *Κ. Γ. Καρυωτάκης: Η αντοχή μιας αδέσποτης τέχνης*, Αθήνα, Καστανιώτης, 2000.
15. Χ. Ντουνιά, «Η δεκαετία του 1920. Από την ποίηση της Παρακμής στην κοινωνική αμφισβήτηση», στο (επιμ.: Αγγέλα Καστρινάκη – Αλέξης Πολίτης – Δημήτρης Τζιόβας) *Για μια ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας του εικοστού αιώνα. Προτάσεις ανασυγκρότησης, θέματα και ρεύματα*.

Πρακτικά συνεδρίου στη μνήμη του Αλέξανδρου Αργυρίου. Ηράκλειο: ΠΕΚ – Μουσείο Μπενάκη, 2012: 61-82.

16. Χ. Παπάζογλου, *Παρατονισμένη μουσική. Μελέτη για τον Καρυωτάκη*, Αθήνα, Κέδρος, 1988.
17. Γ.Π. Σαββίδης, *Στα χνάρια του Καρυωτάκη*, Αθήνα, Νεφέλη, 1989.
18. Κ. Στεργιόπουλος, *Οι επιδράσεις στο έργο του Καρυωτάκη*, Αθήνα, Σοκόλης, 1972.
19. Ε. Φιλοκύπρου, *Η γενιά του Καρυωτάκη φεύγοντας τη μάστιγα του λόγου*, Αθήνα, Νεφέλη, 2009.

ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ: Η ΑΡΧΕΤΥΠΗ ΔΙΑΜΑΧΗ ΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ (Σ. Ράγκος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν βασικές αντιλήψεις των αρχαίων Ελλήνων για την ποίηση.
2. Αναγνωρίζουν τον βαθμό αυτοσυνειδησίας σχετικά με το έργο τους που διέθεταν οι αρχαίοι ποιητές, αρχής γενομένης από τον Όμηρο.
3. Έχουν μια συνολική εικόνα του πότε, πώς, με ποιους στόχους και σε ποιες συνθήκες άρχισαν σοφιστές, ρήτορες και φιλόσοφοι να ασχολούνται θεωρητικά με την ποίηση.
4. Αναγνωρίζουν τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στις βασικές απόψεις για την ποίηση που παρουσιάστηκαν στην αρχαία Ελλάδα: η ποίηση ως θεόπνευστη αποκάλυψη, η ποίηση ως ανθρώπινη τέχνη, η ποίηση ως ψεύδος μεν αλλά και καθρέφτης της ζωής, η ποίηση ως επιφανειακή απομίμηση του κόσμου, η ποίηση ως αναπαράσταση καθολικών αληθειών.
5. Κατανοούν τους λόγους που οδήγησαν τον Πλάτωνα στην αποπομπή των ποιητών από την ιδανική πολιτεία (*Ιων*, *Πολιτεία* 2, 3 και 10), σύμφωνα με το επινοημένο δόγμα της αρχέγονης αντίθεσης ποίησης και φιλοσοφίας.
6. Αντιλαμβάνονται τη σημασία της ποίησης ως *μιμήσεως* σύμφωνα με το *Περί Ποιητικής* σύγγραμμα του Αριστοτέλη.

7. Ερμηνεύουν συνολικά την αντίληψη για την τραγωδία και την κάθαρση των παθών που παρουσιάζει ο Αριστοτέλης.
8. Εκτιμούν την ιστορική αξία και την επικαιρότητα της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνικής κριτικής.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα προσεκτικής ανάγνωσης κειμένων.
2. Παραγωγή νέων ερμηνευτικών ιδεών.
3. Άσκηση της κριτικής δύναμης του λόγου.
4. Προαγωγή ελεύθερης και δημιουργικής σκέψης.
5. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
6. Αυτόνομη εργασία.
7. Ομαδική εργασία.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Στο δέκατο βιβλίο της *Πολιτείας* (607b) ο πλατωνικός Σωκράτης αναφέρει (και τρόπον τινά εγκαινιάζει) μια δήθεν αρχαία (ή και αρχέγονη) διαμάχη ανάμεσα στην ποίηση και τη φιλοσοφία (*παλαιὰ μὲν τις διαφορά φιλοσοφία τε και ποιητικῆ*). Η αντιπαράθεση της φιλοσοφίας με την ποίηση δεν αποτελεί απλώς και μόνον μια ιστορική επινόηση ή κατασκευή. Αντιθέτως, εκφράζει καθαρά και σχεδόν αρχετυπικά την αντίθεση ανάμεσα σε δύο διακριτές στάσεις ζωής και δύο διακριτές αντιλήψεις για την αλήθεια: την αλήθεια του διασκεπτικού και συλλογιστικού λόγου, των επιχειρημάτων και της λογικής συνέπειας έναντι της αλήθειας των δυναμικών εικόνων, των φαντασιακών παραστάσεων, της αφήγησης και του μύθου. Αμφότερα τα είδη αλήθειας διατυπώνονται με ανθρώπινο λόγο και αποτελούν διακριτές τροπικότητές του. Ενώ όμως η φιλοσοφία προκρίνει τη γνώση και τη λογική κατανόηση του κόσμου ως στόχους του ανθρώπινου λόγου, η ποίηση προκρίνει με τον λόγο της, ενθουσιαστικό και εμπνευσμένο, τη θυμική ανταπόκριση και τη διαισθητική μέθεξη στην πολύμορφη φαντασμαγορία της ζωής.

Το μάθημα αποτελεί μια περιδιάβαση στις απόψεις για την προέλευση, το νόημα, τον σκοπό, τις ωφέλειες και τα πιθανά μειονεκτήματα της ποίησης για τη ζωή που βρίσκουμε στην αρχαία ελληνική γραμματεία της κλασικής εποχής, με ειδική εστίαση στην πραγματεία *Περὶ Ποιητικῆς* του Αριστοτέλη, η οποία αποτελεί την αρχαιότερη σωζόμενη απόπειρα να αντιμετωπιστεί η ποίηση αυτοτελώς ως αναπαράσταση (*μίμησης*) της ανθρώπινης ζωής με γνωστικές και συναισθηματικές συνέπειες για τους αποδέκτες της. Συγκεκριμένα, θα εξεταστούν τα παρακάτω θέματα:

- i. Τι είναι η λογοτεχνική κριτική;
- ii. Η προϊστορία της λογοτεχνικής κριτικής στην ελληνική αρχαιότητα.
  - Όμηρος, Ησίοδος και αρχαϊκή λυρική ποίηση.
  - Οι απόψεις του Γοργία.
  - Οι *Βάτραχοι* του Αριστοφάνη.
  - Ο μικρός διάλογος *Ίων* του Πλάτωνα.
  - Οι πλατωνικές απόψεις για την ποίηση στην *Πολιτεία* (βιβλία 2 και 3) και η απαρχή της αρχέγονης διαμάχης ποίησης και φιλοσοφίας (βιβλίο 10).
- iii. Η έναρξη της ιστορίας της λογοτεχνικής κριτικής: Το *Περί ποιητικής* σύγγραμμα του Αριστοτέλη.
- iv. Η ποίηση ως *μίμησις*: μέσα, αντικείμενα και τρόποι μίμησης.
- v. Σχέση ποίησης, φιλοσοφίας και ιστοριογραφίας.
- vi. Οι απόψεις του Αριστοτέλη για την τραγωδία.
  - Η τραγωδία ως *μίμησις πράξεως σπουδαίας και τελείας*.
  - Τα *κατά ποιόν* και τα *κατά ποσόν* μέρη της τραγωδίας.
  - Η σημασία και η καθολικότητα του μύθου.
  - Η *οικεία τῆς τραγωδίας ἡδονή*.
- vii. Οι απόψεις του Αριστοτέλη για το έπος.
- viii. Γενικά χαρακτηριστικά της λογοτεχνικής κριτικής στην ελληνική αρχαιότητα: η ιστορική σημασία και η επικαιρότητά τους.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Ελληνόφωνη

1. Ι. Γιατρομανωλάκη, *Αριστοτέλης Περί Ποιητικής*, Αθήνα: Καρδαμίτσα 2024.
2. Σ. Δρομάζος, *Αριστοτέλους Ποιητική*, Αθήνα: Κέδρος 1982.
3. Δ. Λυπουρλής, *Αριστοτέλης, Ποιητική*, Θεσσαλονίκη: Ζήτρος 2008.
4. Α. Μελίστα, *Μύθος και τραγωδία στην Ποιητική του Αριστοτέλη*, Αθήνα: Σμίλη 2017.
5. G. M. A. Grube, *Ο Αριστοτέλης για την ποίηση και το ύφος*, μτφ. Γ. Χρυσάφης, Αθήνα: Καρδαμίτσα 1995.
6. R. Kannicht, *Η παλαιά διαμάχη ποίησης και φιλοσοφίας (διάγραμμα για την αρχαία ελληνική αντίληψη περί λογοτεχνίας)*, μτφ. Δ. Ιακώβ. 2η έκδ. Αθήνα: Λωτός 1997.
7. G. A. Kennedy (επιμ.), *Αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή κριτική*, μτφ. Φιλίππου, επιμ. Α. Ρεγκάκος, Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών 2010.
8. D. A. Russell, *Λογοτεχνική κριτική στην αρχαιότητα*, μτφ. Α. Παπασυριόπουλος, επιμ. Ο. Μπεζαντάκου, Αθήνα: Καρδαμίτσα 2013.

Αγγλόφωνη

1. R. Barfield, *The Ancient Quarrel between Philosophy and Poetry*, Cambridge: Cambridge University Press 2015.
2. A. Ford, *The Origins of Criticism: Literary Culture and Poetic Theory in Classical Greece*. Princeton: Princeton University Press 2002.
3. Th. Gould, *The Ancient Quarrel between Poetry and Philosophy*, Princeton: Princeton University Press 1990.
4. G.M.A., Grube, *The Greek and Roman Critics*. Toronto: University of Toronto Press 1965.
5. S. Halliwell, *Between Ecstasy and Truth: Interpretations of Greek Poetics from Homer to Longinus*. Oxford & New York: Oxford University Press 2011.
6. S. Halliwell, *Aristotle's Poetics*, 2nd ed. Chicago & London: The University of Chicago Press 1998.
7. R. Hunter, *Critical Moments in Classical Literature*. Cambridge: Cambridge University Press 2009.
9. S. Levin, *The Ancient Quarrel between Philosophy and Poetry Revisited: Plato and the Greek Literary Tradition*, Oxford: Oxford University Press 2001.
10. G. Most, "What Ancient Quarrel between Philosophy and Poetry?", in P. Destrée and F.-G. Hermannn (eds.), *Plato and the Poets*, Leiden: Brill 2011, pp. 1-20.
11. S. Rosen, *The Quarrel between Philosophy and Poetry*, New York & London: Routledge 1988.
12. D.A. Russell & M. Winterbottom (επιμ.), *Ancient Literary Criticism: The Principal Texts in New Translations*, Oxford: Oxford University Press 1972.

ΜΥΘΟΙ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ (Θ. Μαρκόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναγνωρίζουν τις σημαντικότερες γλωσσικές πλάνες και τους γνωστότερους γλωσσικούς μύθους.
2. Κατανοούν τα γλωσσολογικά επιχειρήματα που καταρρίπτουν τέτοιου είδους αντιλήψεις.
3. Γνωρίζουν τον ιδεολογικό χαρακτήρα πολλών τέτοιων παραγλωσσολογικών αντιλήψεων.
4. Διευρύνουν τον προβληματισμό της/του για την «παραδοσιακή» προσέγγιση στη γλώσσα.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν αναπτύξει τις παρακάτω ικανότητες:

1. Ικανότητα αναγνώρισης των παρα-γλωσσολογικών αντιλήψεων.
2. Ικανότητα κριτικής προσέγγισης και κατάρριψης αυτών των αντιλήψεων με γλωσσολογικά επιχειρήματα.
3. Ικανότητα θεωρητικής προσέγγισης παρόμοιων αντιλήψεων σε διαγλωσσικό επίπεδο.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Αυτόνομη εργασία.
4. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Η έννοια του «γλωσσικού μύθου».
2. Η σύνδεση των γλωσσικών μύθων με ευρύτερες αντιλήψεις για τη γλώσσα και τη κοινωνία.
3. Βασικοί γλωσσικοί μύθοι από την ιστορία της Ελληνικής.
4. Γλωσσικοί μύθοι και στάσεις απέναντι στη γλώσσα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Γ. Χάρης (εκδ.). 2001. *Δέκα μύθοι για την ελληνική γλώσσα*. Αθήνα: Πατάκης.
2. Ν. Σαραντάκος. 2019. *Μύθοι και πλάνες για την ελληνική γλώσσα*. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΑΠ.
3. Γ. Χάρης. 2022. *Η γλώσσα, τα λάθη και τα πάθη*. Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας.
4. Α.- Φ. Χριστίδης. 1999. *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός*. Αθήνα: Εκδόσεις Πόλις.
5. L. Bauer & P. Trudgill (eds.). 1998. *Language myths*. London: Penguin.

Η ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΗ (Α. Ποταμίτη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Έχουν πλήρη και λεπτομερή γνώση ολόκληρης της τραγωδίας *Μήδεια* (ανάγνωση και κατανόηση από το πρωτότυπο αρχαιοελληνικό κείμενο, καθώς και ερμηνευτική ανάλυση).
2. Έχουν καθολική εποπτεία όλων των σωζόμενων έργων του Ευριπίδη (πλοκή, χαρακτήρες, χρονολογίες διδασκαλίας κλπ.).
3. Έχουν μνηθεί στη δραματική τέχνη του Ευριπίδη (θεματικό ρεπερτόριο, λεξιλόγιο, υφολογία κλπ.).

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
2. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
3. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
4. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Τραγωδία *Μήδεια* από το πρωτότυπο.
2. Συνοπτική παρουσίαση των υπολοίπων έργων του Ευριπίδη.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. D.J. Mastronarde, *Ευριπίδου Μήδεια* (μτφ. Δ. Γιωτοπούλου) (Αθήνα, 2006).

2. D.J. Mastronarde, *The Art of Euripides: Dramatic Technique and Social Context* (Cambridge, 2010).
3. Μ. Χριστόπουλος, *Μιμήσεις πράξεων* (Αθήνα, 2002).
4. Δ. Λυπουρλής, *Αρχαία Ελληνική Μετρική* (Θεσσαλονίκη, 1983).
5. P.E. Easterling (επιμ.), *The Cambridge Companion to Greek Tragedy*, Cambridge 1997 (Cambridge University Press).
6. C. Segal, *Euripides and the Poetics of Sorrow: Art, Gender, and Commemoration in Alcestis, Hippolytus, and Hecuba* (Durham, 1993).
7. Α. Παπαχρυσόστομου, "Euripides' *Heraclids* and Pericles' Funeral Oration: Some notes on their ideological affinities", *Ελληνικά* 61.2 (2011) 233-241.
8. Α. Παπαχρυσόστομου, "Ουκ αν δυναίμην: A Euripidean Novelty", *Antichthon* 49 (2015) 1-23.
9. L. K. McClure, *Ευριπίδης. 35 Μελέτες* (επιμ. ελλ. έκδ. Α. Ρεγκάκος, Ε. Σιστάκου) (Θεσσαλονίκη, 2021).

ΚΕΙΜΕΝΟΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ (Α. Αρχάκης)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τους τρόπους σύστασης των κειμένων.
2. Αναλύουν ποικίλα κείμενα και κυρίως μαθητικά γραπτά βάσει κριτηρίων κειμενικότητας.
3. Αναγνωρίζουν σε ποιο βαθμό τα εκπαιδευτικά προγράμματα γλωσσικής εκπαίδευσης λαμβάνουν υπόψη τους την κειμενογλωσσολογική προσέγγιση.
4. Χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις υποδομής στην κειμενογλωσσολογία για εκπαιδευτικές δραστηριότητες στο σχολείο.
5. Επιδεικνύουν γνώση και κατανόηση των βασικών εννοιών της Κειμενογλωσσολογίας.
6. Εφαρμόζουν αυτή τη γνώση σε εκπαιδευτικά ζητήματα.
7. Παρουσιάζουν την ανάλυση των κειμενογλωσσολογικών φαινομένων με στόχο εκπαιδευτικές δραστηριότητες στο γλωσσικό μάθημα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτητές / φοιτήτριες θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
2. Λήψη αποφάσεων.
3. Αυτόνομη εργασία.
4. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
5. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
6. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
7. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
8. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Προφορικός και γραπτός λόγος.
2. Κριτήρια διάκρισης ενός κειμένου από ένα άθροισμα προτάσεων: Συνοχή, συνεκτικότητα, προθετικότητα, περιστασιακότητα, διακειμενικότητα, αποδεκτότητα.
3. Έννοιες κειμενικής ανάλυσης: Συνοχικοί μηχανισμοί, συνεκτικότητα, επίπεδα ύφους, ομοιοαναφορικότητα, ομοιοταξινόμηση, ομοιοεκτατικότητα, ενδοφορική και εξωφορική αναφορά, θέμα-σχόλιο, μικρο- και μακρο- λειτουργίες, γνωστικά σχήματα.
4. Χαρακτηριστικά βασικών κειμενικών ειδών (περιγραφή, αφήγηση, επιχειρηματολογία).
5. Παραγωγή κειμένων και σχολική πράξη με βάση τη θεωρία των κωδίκων.
6. Κριτική επισκόπηση της γλωσσικής διδασκαλίας στο Γυμνάσιο: Προς ένα επικοινωνιακό-κειμενοκεντρικό πλαίσιο γλωσσικής διδασκαλίας.
7. Αξιοποίηση κειμενογλωσσολογικών εννοιών στην εκπαιδευτική πράξη.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. J.-M. Adam. (1999). *Τα κείμενα: Τύποι και πρότυπα. Αφήγηση, περιγραφή, επιχειρηματολογία, εξήγηση και διάλογος*, μτφ. Γ. Παρίσης, επιμ. Ε. Καψωμένος. Αθήνα: Πατάκης.
2. Α. Αρχάκης. (2005). *Γλωσσική διδασκαλία και σύσταση των κειμένων*. Αθήνα: Πατάκης.
3. R. Beaugrande & W. Dressler. (1981). *Introduction to Textlinguistics*. London: Longman.
4. B Bernstein. (1971). *Class, Codes and Control, I*. London: Routledge and Kegan Paul.

5. B. Bernstein. (1990). *Class, Codes and Control, IV*. London: Routledge.
6. Α. Γεωργακοπούλου και Δ. Γούτσος (1999). *Κείμενο και επικοινωνία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
7. M.A.K. Halliday & R. Hasan. (1985). *Language, Context and Text: Aspect of Language in a Social Semiotic Perspective*. Oxford: Oxford University Press.
8. P. Knapp & M. Watkins. (1994). *Context — Text — Grammar: Teaching the Genres and Grammar of School Writing in Infants and Primary Classrooms*. Australia: Text Productions.
9. Η.Γ. Ματσαγγούρας. (2001). *Κειμενοκεντρική προσέγγιση του γραπτού λόγου. Ή αφού σκέπτονται γιατί δεν γράφουν;*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Μεθοδολογία της Γλωσσικής Διδασκαλίας

(Ζ. Παπαδοπούλου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Ξεχωρίζουν τους όρους που αφορούν τη μεθοδολογία της γλωσσικής διδασκαλίας.
2. Μελετούν τη διδακτική διαδικασία ως βασική λειτουργία του σχολείου.
3. Έχουν αποκτήσει το θεωρητικό υπόβαθρο σε σχέση με τη μεθοδολογία της γλωσσικής διδασκαλίας.
4. Εφαρμόζουν σε συγκεκριμένα παραδείγματα τις θεωρητικές αρχές των βασικών μοντέλων διδασκαλίας.
5. Προγραμματίζουν αποτελεσματικά μια διδακτική πράξη.
6. Θέτουν τους κατάλληλους σκοπούς και στόχους σε σχέση με το περιεχόμενο προς διδασκαλία με σκοπό την επιτυχή έκβαση ενός εκπαιδευτικού γεγονότος.
7. Κατανοούν τη σημασία του αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών κατά τον σχεδιασμό εκπαιδευτικού σεναρίου.
8. Αναπτύξουν τον κατάλληλο τρόπο αξιολόγησης των εκπαιδευομένων στο πλαίσιο ενός αναλυτικού προγράμματος σπουδών.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
2. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

3. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
4. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
5. Λήψη αποφάσεων.
6. Αυτόνομη εργασία.
7. Ομαδική εργασία.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Αγωγή και Εκπαίδευση. Διδασκαλία και Μάθηση. Εννοιολογικός διαχωρισμός.
2. Σταθμοί στην ιστορία της διδακτικής και προσανατολισμοί της διδακτικής στον 21^ο αιώνα. Θεωρητικές αρχές και παραδοχές, διδακτικές πρακτικές και χαρακτηριστικά των σύγχρονων διδακτικών προσεγγίσεων.
3. Διδακτική σχέση. Γνώση, μαθητής, καθηγητής.
4. Προγραμματισμός, οργάνωση και διεξαγωγή της διδακτικής πράξης. Αρχές μεθοδολογίας, στρατηγικές και μορφές διδασκαλίας.
5. Σκοποθεσία και στοχοθεσία στην εκπαίδευση. Παράγοντες διαμόρφωσης σκοπών και στόχων στην εκπαίδευση, διδακτικοί στόχοι (διατύπωση, ταξινόμηση, χρησιμότητα).
6. Το εκπαιδευτικό σενάριο.
7. Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση. Αξιολόγηση μαθητή, καθηγήτριας/καθηγητή και συστήματος.
8. Αναλυτικό πρόγραμμα. Ορισμοί, προσεγγίσεις, μοντέλα ανάπτυξης, κρυφό αναλυτικό πρόγραμμα.
9. Πτυχές της ανάπτυξης του παιδιού και σύνδεσή τους με τη μεθοδολογία γλωσσικής διδασκαλίας.
10. Η/Ο εκπαιδευτικός και η σχολική τάξη. Ευνοϊκές συνθήκες για μάθηση.
11. Η/Ο εκπαιδευτικός ΠΕ02 στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Ζ. Γαβριηλίδου (2024). *Διδάσκοντας και μαθαίνοντας γλώσσα με το ChatGPT*. Αθήνα: Κριτική.
2. Κ. Δημητριάδου (2016). *Νέοι Προσανατολισμοί της Διδακτικής. Προσαρμογή της Διδασκαλίας στις Εκπαιδευτικές Προκλήσεις του 21ου Αιώνα*. Αθήνα: Gutenberg.
3. Λ. Μαυροσκούφης (2008). *Διδακτική Μεθοδολογία και ανάπτυξη της κριτικής σκέψης*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
4. Π. Πηγιάκη (2003). *Προετοιμασία, σχεδιασμός και αξιολόγηση της διδασκαλίας: Διδακτική μεθοδολογία*. Αθήνα: Εκδ. Γρηγόρη.

5. Θ. Τριλιανός (2013). *Μεθοδολογία της διδασκαλίας*. Αθήνα, Διάδραση.
6. Β. Τσάφος (2014). Αναλυτικό πρόγραμμα. Θεωρητικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτικοί προσανατολισμοί. Αναζητώντας νέες σταθερές σε έναν αβέβαιο κόσμο. Αθήνα: Μεταίχμιο.
7. Ε. Φρυδάκη (2009). *Η Διδασκαλία στην τομή της Νεωτερικής και της Μετανεωτερικής Σκέψης*. Αθήνα: Κριτική.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ, ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, ΣΧΟΛΕΙΟ (Ν. Παπαχριστόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν βασικές αρχές ψυχολογίας ψυχανάλυσης.
2. Έχουν μία συνολική θεώρηση του θεσμού της οικογένειας και του σχολείου σε ανθρωπολογικό και κοινωνιολογικό επίπεδο.
3. Διακρίνουν τις στοιχειώδεις αρχές λειτουργίας της οικογένειας σε ψυχολογικό επίπεδο.
4. Αντιλαμβάνονται τις επιμέρους εκφάνσεις της σχολικής ζωής και των ενδοσχολικών συγκρούσεων.
5. Γνωρίζουν κατευθυντήριες αρχές ως προς την παρέμβαση σε επίπεδο των ενδοοικογενειακών και των ενδοσχολικών συγκρούσεων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη Εργασία.
2. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
3. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Βασικές αρχές ψυχολογίας και φροϋδικής ψυχανάλυσης.

2. Ο θεσμός της οικογένειας. Ανθρωπολογική και κοινωνιολογική διάσταση.
3. Η οικογένεια στην ψυχολογία και την ψυχανάλυση. Η έννοια του οιδιποδείου, η έννοια του οικογενειακού μυθιστορήματος, οικογένεια και μορφώματα του ασυνειδήτου.
4. Νέες μορφές γονεϊκότητας.
5. Βασικές αρχές οργάνωσης της σχολικής ζωής. Σχολείο, οικογένεια, μαθητής.
6. Ενδοσχολικές συγκρούσεις, ψυχοπαθολογία της σχολικής ζωής.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Ν. Παπαχριστόπουλος, (επιμ.), *Οικογένεια και σύμπτωμα*, Orportuna (Πάτρα, 2018).
2. Ν. Παπαχριστόπουλος, Κ. Σαμαρτζή (επιμ.), *Οικογένεια και νέες μορφές γονεϊκότητας*, Orportuna (Πάτρα, 2010).
3. Σ. Φρόυντ, *Το οικογενειακό μυθιστόρημα των νευρωτικών*, Orportuna (Πάτρα, 2014).
4. Σ. Φρόυντ, *Η πολιτισμική σεξουαλική ηθική και η σύγχρονη νευρική*, Orportuna (Πάτρα, 2013).
5. Π. Κυπριανός, Ζ.-Π. Πουρτουά (επιμ.), *Οικογένεια, σχολείο, τοπικές κοινωνίες*, Orportuna (Πάτρα, 2016).

ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

(Γ. Μεσσήνης)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τη βασική δομή και λειτουργία του Η/Υ.
2. Γνωρίζουν τη βασική δομή και λειτουργία του διαδικτύου.
3. Γνωρίζουν για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου.
4. Γνωρίζουν τις Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες (Digital Humanities).
5. Αξιοποιούν με επιστημονικά οφέλη τις Εφαρμογές Κοινωνικής Δικτύωσης.
6. Αξιοποιούν λογισμικά Επεξεργασίας Κειμένου.

7. Αξιοποιούν λογισμικά Παρουσιάσεων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Αυτόνομη εργασία.
3. Ομαδική εργασία.
4. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα αποτελείται από θεωρητικό και εργαστηριακό μέρος και είναι μια εισαγωγή στις βασικές γνώσεις και δεξιότητες χρήσης των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες.

Καλύπτει τις ανάγκες των φοιτητριών /φοιτητών, που προκύπτουν από τη συνεχή εξέλιξη των Ψηφιακών Ανθρωπιστικών Σπουδών (Digital Humanities), ως επικουρικής επιστήμης στην κλασική επιστήμη της Φιλολογίας.

Γενικός σκοπός του μαθήματος:

1. Η απόκτηση βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων χρήσης των ΤΠΕ (πληροφορικός εγγραμματισμός), προσανατολισμένων στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες.
2. Να καλύψουν οι φοιτήτριες/φοιτητές τα κενά που ενδεχομένως έχουν από το σχολείο και να προσαρμόσουν τις γνώσεις τους στην ειδικότητά τους.
3. Η απόκτηση της κατάλληλης ψηφιακής γνώσης που θα τους βοηθήσει να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των σπουδών τους, αλλά και στη μετέπειτα σταδιοδρομία τους.

Βασικές Ενότητες:

- 1.Είδη Υπολογιστών και σύγχρονες Περιφερειακές Μονάδες Εισόδου/Εξόδου.
- 2.Είδη Λειτουργικών Συστημάτων.
- 3.Διαχείριση του Υπολογιστή.
- 4.Είδη σύνδεσης με το Διαδίκτυο.

5. Ασφάλεια Διαδικτύου.
6. Διαχείριση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου.
7. Αναζήτηση στο Διαδίκτυο.
8. Εισαγωγή στις Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες.
9. Εφαρμογές Κοινωνικής Δικτύωσης.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Αναρτάται στο e class

ΣΤ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΙ (Ε. Κιαπίδου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναγνωρίζουν και να διακρίνουν τα είδη της βυζαντινής ιστοριογραφίας.
2. Κατανοούν την εξέλιξή τους, καθώς και τη θέση της ιστοριογραφίας στη βυζαντινή γραμματεία.
3. Γνωρίζουν και να αξιολογούν κριτικά τους βασικούς ιστορικούς συγγραφείς της βυζαντινής περιόδου και τα έργα τους μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της εποχής του καθενός.
4. Κατανοούν τις ιδιαιτερότητες της βυζαντινής ιστοριογραφίας σε σύγκριση με τους κλασικούς ιστορικούς της αρχαιότητας, αλλά και τη σύγχρονη ιστοριογραφία.
5. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με ζητήματα εκδοτικής κειμένων.
6. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με ερευνητικά ζητήματα και φιλολογικές μεθόδους ανάλυσης των βυζαντινών ιστοριογραφικών κειμένων.
7. Γνωρίζουν εγχειρίδια και διαδικτυακούς τόπους της Βυζαντινής Φιλολογίας σχετικά με τη βυζαντινή ιστοριογραφία.
8. Αποδίδουν βυζαντινά ιστοριογραφικά κείμενα στα νέα ελληνικά.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων, με τη χρήση κατάλληλων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Εξάσκηση της αναλυτικής και συνθετικής ικανότητας.
4. Ικανότητα για ολοκλήρωση αυτόνομης ατομικής εργασίας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Κείμενα βυζαντινής ιστοριογραφίας (ιστορίες, χρονογραφίες) από την πρώιμη, μέση και ύστερη περίοδο.
2. Θεωρία της βυζαντινής ιστοριογραφίας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Α. Καρπόζηλος, *Βυζαντινοί ιστορικοί και χρονογράφοι I-IV* (Αθήνα, 1997/2015).
2. H. Hunger, *Βυζαντινή Λογοτεχνία: η Λόγια Κοσμική Γραμματεία των Βυζαντινών, II* (Αθήνα, 1992).
3. J.O. Rosenqvist, *Η Βυζαντινή Λογοτεχνία. Από τον 6^ο αιώνα έως την Άλωση της Κωνσταντινούπολης* (Αθήνα, 2008).
4. *Αγαθίου Σχολαστικού Ιστορίαι*, κείμενο, εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια Α. Αλεξάκη (Αθήνα, 2008).
5. F.H. Tinnefeld, *Kategorien der Kaiserkritik in der byzantinischen Historiographie. Von Prokop bis Niketas Choniates* (Μόναχο, 1971).
6. W. Treadgold, *The Early Byzantine Historians* (New York, 2007); Idem, *The Middle Byzantine Historians* (New York, 2013).
7. L. Neville, *Guide to Byzantine historical writing* (Cambridge, 2018).
8. S. Papaioannou (ed.), *The Oxford Handbook of Byzantine Literature* (Oxford, 2021).

**ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ: ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΟΡΜΑΛΙΣΜΟ
ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΚΡΙΤΙΚΗ (Ζ. Γκότση)**

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τις βασικές θεωρητικές θέσεις που χαρακτήρισαν τον στοχασμό του 20ού αιώνα.
2. Εξηγήσουν γιατί η γλωσσολογική θεωρία του Ferdinand de Saussure άσκησε μεγάλη επίδραση στο σύγχρονο θεωρητικό στοχασμό.
3. Σχολιάζουν τις βασικές αρχές του ρώσικου φορμαλισμού και να αναφέρουν τους κύριους εκπροσώπους του.
4. Περιγράφουν τις βασικές αρχές του τσέχικου δομισμού και να αναφέρουν τους κύριους εκπροσώπους του.
5. Περιγράφουν τις βασικές αρχές του γαλλικού δομισμού, να διακρίνουν τις διάφορες τάσεις του και να αναφέρουν τους κύριους εκπροσώπους τους.
6. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τις βασικές απόψεις των Marx και Engels για τη λογοτεχνία.
7. Αξιολογήσουν το δόγμα του «σοσιαλιστικού ρεαλισμού».
8. Γνωρίζουν βασικές απόψεις του Antonio Gramsci και του Louis Althusser.
9. Περιγράφουν κεντρικές διαφορές μεταξύ δομισμού και μεταδομισμού.
10. Γνωρίζουν ποιο είναι το αντικείμενο μελέτης της φεμινιστικής κριτικής της λογοτεχνίας και σε τι στοχεύουν οι πολιτικές ταυτότητας.
11. Οργανώνουν ομαδικές προφορικές παρουσιάσεις (2 έως 4 ατόμων) με χρήση powerpoint πάνω σε διάφορα θέματα (π.χ. παρουσίαση και κριτική αποτίμηση επιστημονικών άρθρων, εφαρμογή θεωρητικών προσεγγίσεων σε συγκεκριμένα λογοτεχνικά κείμενα).

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
3. Άσκηση στην εκ του σύνεγγυς ανάγνωση και στην κριτική ανάλυση.
4. Εργασία σε διεθνές ή / και σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
5. Επίδειξη ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
6. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
7. Αυτόνομη εργασία.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Ορισμός της Θεωρίας της Λογοτεχνίας ως επιστημονικού αντικειμένου.
2. Η έννοια του σημείου κατά τον F. Saussure.
3. Ρωσικός Φορμαλισμός.
4. Τσέχικος Δομισμός.
5. Γαλλικός Δομισμός – Αφηγηματολογία.
6. Μεταδομισμός και Αποδόμηση.
7. Μαρξιστική κριτική.
8. Ψυχαναλυτική κριτική.
9. Φεμινιστική κριτική.
10. Η θεωρία της επιτελεστικότητας του έμφυλου υποκειμένου της Judith Butler.
11. Πολιτικές ταυτότητας.
12. Συστηματική μελέτη και κριτική αποτίμηση θεωρητικών κειμένων και της σχετικής με αυτά βιβλιογραφίας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. *Ιστορία της Θεωρίας της Λογοτεχνίας. Από τον φορμαλισμό στον μεταδομισμό.* Επιμέλεια R. Selden. Θεώρηση μετάφρασης Μ. Πεχλιβάνος, Μ. Χρυσανθόπουλος. Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών 2004.
2. M. Angenot, J. Bessière, D. Fokkema, E. Kushner, *Θεωρία της λογοτεχνίας. Προβλήματα και προοπτικές.* Μτφ. Τ. Δημητρούλια. Gutenberg 2010.
3. P. Barry, *Γνωριμία με τη Θεωρία. Μια εισαγωγή στη λογοτεχνική και πολιτισμική θεωρία.* Μτφ. Α. Νάτσινα. Βιβλιόραμα 2013.
4. J. Culler, *Λογοτεχνική θεωρία.* Μτφ. Κ. Διαμαντάκου. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2000.

5. D. Fokkema, E. Ibsch, *Θεωρίες Λογοτεχνίας του Εικοστού Αιώνα*. Πατάκης, 2003.
6. Τ. Ήγκλετον, *Εισαγωγή στη θεωρία της λογοτεχνίας*. Εισαγωγή, θεώρηση μετάφρασης Δ. Τζιόβας. Μτφ. Μ. Μαυρωνάς. Οδυσσέας 1996⁴.
7. Κ.Μ. Newton, (επιμ.), *Η Λογοτεχνική Θεωρία του 20ού αιώνα*. Ανθολόγιο κειμένων. ΠΕΚ 2013.
8. J. Culler, *Αποδόμηση. Θεωρία και κριτική μετά τον δορισμό*. Μτφ. Α. Λαμπρόπουλος. Μεταίχμιο 2006.
9. Ε. Σηφάκης, *Σπουδές φύλου και λογοτεχνία. Ελληνικά Ακαδημαϊκά Συγγράμματα και Βοηθήματα* (www.kallipos.gr). ΣΕΑΒ 2015.
10. C. Belsey and J. Moore (επιμ.), *The Feminist reader essays in gender and the politics of literary criticism*. Macmillan 1997.
11. Επιλογή κειμένων των Saussure, Jakobson, Tynjanov, Sklovskij, Mukarovsky, Todorov, Lévi-Strauss, Barthes, Genette, Marx, Engels, Foucault, Elaine Showalter, Josephine Donovan & Judith Butler, τα οποία είναι αναρτημένα στην πλατφόρμα ασύγχρονης τηλε-εκπαίδευσης "e-class" του μαθήματος.

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ (Φ. Νούσια)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναγνωρίζουν τα διαφορετικά είδη και στυλ/ύφη της Ελληνικής μεγαλογράμματης και μικρογράμματης γραφής.
2. Διαβάζουν και να μεταγράφουν κείμενα από τα χειρόγραφα.
3. Κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο έχει μεταγραφεί ένα κείμενο από ένα επαγγελματία (ή μη) γραφέα και τη διαδικασία και τεχνικές της σύγχρονης εκδοτικής κειμένων.

4. Γνωρίζουν τη βιβλιογραφία και ηλεκτρονικές πηγές, βάσεις δεδομένων και διαδικτυακούς τόπους σχετικά με την Ελληνική Παλαιογραφία.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Ικανότητα να προσεγγίζουν πρωτογενείς πηγές.
3. Γνώση πώς να τις χρησιμοποιούν.
4. Δεξιότητες μελέτης για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική τους ανάπτυξη και εξέλιξη.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Ιστορία της ελληνικής γραφής, υλικά γραφής, λάθη γραφέων, στυλύφη της Ελληνικής μεγαλογράμματης και μικρογράμματης γραφής, αντιγραφή κώδικα και ανάγνωσή του (συντομογραφίες, συμπλέγματα), περιγραφή χειρογράφου και άσκηση στην ανάγνωση και μεταγραφή κειμένων σε Ελληνική μικρογράμματη γραφή.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. D. Arnesano et al., *La scrittura greca dall'antichità all'epoca della stampa* (Roma, 2011).
2. H. Hunger, *Ο Κόσμος του Βυζαντινού Βιβλίου. Γραφή και ανάγνωση στο Βυζάντιο* (μτφ. Γ. Βασίλαρος) (Αθήνα, 1995).
3. Ε. Λίτσας, *Σύντομη εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία και Κωδικολογία*, τόμ. 2 (Θεσ/κη, 2001).
4. Ε. Μιονί, *Εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία* (Αθήνα, 1998).
5. Γ.Κ. Παπάζογλου, *Βυζαντινή Βιβλιολογία. Εισαγωγή στην ελληνική παλαιογραφία και κωδικολογία* (Κομοτηνή, 2019²).
6. L. Perria, *Οι γραφές των ελληνικών χειρογράφων. Εισαγωγή στην ιστορία της ελληνικής βιβλιακής γραφής (4ος αιώνας π.Χ. - 16ος αιώνας μ.Χ.)* (μτφ. Ε. Λίτσας, Α. Τριάντου) (Θεσ/κη, 2019).
7. E.M. Thompson, *Εισαγωγή στην Ελληνική και Λατινική Παλαιογραφία* (μτφ. Μ. Χατζηαναστασίου) (Αθήνα, 2021).

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

(Σ. Αθήνη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τους βασικούς κλάδους της νεοελληνικής φιλολογίας (Ιστορία/ιστοριογραφία της νεοελληνικής λογοτεχνίας, βιβλιογραφία, ιστορία των μεταφράσεων, μετρική, εκδοτικά ζητήματα, βιβλιολογία).
2. Χειρίζονται τις βασικές μεθόδους έρευνας.
3. Εφαρμόζουν επιστημονικό τρόπο γραφής σύμφωνα με τη μεθοδολογία της νεοελληνικής φιλολογικής επιστήμης.
4. Συλλέγουν, αναλύουν, συνθέτουν δεδομένα και πληροφορίες.
5. Χρησιμοποιούν την έντυπη και ηλεκτρονική βιβλιογραφία και τις νέες τεχνολογίες.
6. Γνωρίζουν την κατάλληλη και έγκυρη ιστοτοπογραφία στην περιοχή της νεοελληνικής, ευρωπαϊκής και συγκριτικής φιλολογίας.
7. Χρησιμοποιούν και εφαρμόζουν βιβλιογραφικά συστήματα.
8. Τηρούν την επιστημονική δεοντολογία.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
2. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
3. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
4. Λήψη αποφάσεων.
5. Αυτόνομη εργασία.
6. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
7. Χειρισμός βασικών μεθόδων έρευνας.
8. Εφαρμογή επιστημονικού τρόπου γραφής.

9. Άνεση στη χρήση της έντυπης και ηλεκτρονικής βιβλιογραφίας.
10. Γνώση και χρήση της κατάλληλης και έγκυρης ιστοτοπογραφίας στις περιοχές της νεοελληνικής, ευρωπαϊκής και συγκριτικής φιλολογίας.
11. Εφαρμογή βιβλιογραφικών συστημάτων.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Η νεοελληνική φιλολογία και οι κλάδοι της.
2. Η νεοελληνική ιστοτοπογραφία.
3. Τα βιβλιογραφικά συστήματα.
4. Η συγγραφή της επιστημονικής εργασίας: παραθέματα, υποσημειώσεις, παραπομπές.
5. Το ύφος του επιστημονικού λόγου.
6. Η επιστημονική δεοντολογία.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Δ. Αγγελάτος, *Η Άλφα Βήτα του νεοελληνιστή: Οδηγός για το εισαγωγικό μάθημα στην επιστήμη της νεοελληνικής φιλολογίας*, Αθήνα, Gutenberg, 2011.
2. Ε. Αρσενίου, *Πρακτική εισαγωγή στη μελέτη της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Ορολογία, μεθοδολογία, θεωρία*, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2012.
3. J. Bell, *Πώς να συντάξετε μια επιστημονική εργασία: Οδηγός ερευνητικής μεθοδολογίας*, μτφ. Ε. Πανάγου, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2007.
4. E. Umberto, *Πώς γίνεται μία διπλωματική εργασία*, μτφ. Μ. Κονδύλη, Αθήνα, Νήσος, 1994.
5. Α. Ιορδανίδου, (επιμ.), *Οδηγός της νεοελληνικής γλώσσας*, Αθήνα, Πατάκης, 2004.
6. *Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα - Έργα - Ρεύματα - Όροι*, Αθήνα, Πατάκης, 2007.
7. Α. Παππάς, *Υπο-γλώσσα. 50+1 κείμενα για τη γλώσσα*, Αθήνα, Κριτική, 2010.
8. Θ.Γ. Παππάς, *Η Μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας στις ανθρωπιστικές επιστήμες*, Αθήνα, Καρδαμίτσα, 2002.
9. Φ. Παππάς - Α. Κατσιγιάννης - Λ. Διαμαντοπούλου, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία. Εγχειρίδιο Μελέτης*, Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα, 2015 <http://www.kallipos.gr/>
10. Α. Πολίτης, *Υποσημειώσεις και παραπομπές*, Ηράκλειο, ΠΕΚ, 1998.

- 11.Α. Πολίτης, *Εγχειρίδιο του Νεοελληνιστή. Βιβλιογραφίες, λεξικά, εγχειρίδια, κατάλογοι, ευρετήρια, χρονολόγια κ.ά.*, Ηράκλειο, ΠΕΚ, 2008.
- 12.Π.Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη νεοελληνική φιλολογία*, Αθήνα, Δόμος, 7 2005.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

(Γ. Παπαθεοδώρου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Εξηγήσουν το πεδίο μελέτης της λογοτεχνίας στο πλαίσιο της επικοινωνίας.
2. Χειρίζονται τις έννοιες της θεωρίας της πρόσληψης και της αναγνωστικής ανταπόκρισης.
3. Αναλύουν ζητήματα που αφορούν τη σημασία της λογοτεχνίας στη δημόσια σφαίρα.
4. Γνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες των ερμηνευτικών κοινοτήτων.
5. Εφαρμόζουν έναν συνδυασμό μεθόδων ανάλυσης γύρω από την επικοινωνιακή διάσταση των λογοτεχνικών κειμένων.
6. Αναλύουν διάφορα είδη λογοτεχνικών κειμένων μέσα στα ιστορικά συμφραζόμενά τους.
7. Πραγματοποιούν ποιοτική επεξεργασία της αναγνωστικής ανταπόκρισης.
8. Αξιολογούν κριτικά τα δεδομένα των λογοτεχνικών κειμένων μέσα στα επικοινωνιακά τους δίκτυα.
9. Αναλύουν και να συνθέτουν διαφορετικού είδους πληροφορίες γύρω από την κυκλοφορία των πολιτισμικών νοημάτων.
10. Εφαρμόζουν τεχνικές επεξεργασίας και ανάλυσης της κουλτούρας.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Λήψη αποφάσεων.
4. Αυτόνομη εργασία.
5. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.

6. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
7. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
8. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
9. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1.Εισαγωγή και Θεωρητικό Πλαίσιο:

Λογοτεχνία, διαλογικότητα και επικοινωνία.

Η κατασκευή της «δημόσιας σφαίρας»

Η ανάλυση της κουλτούρας.

2. Η Θεωρία της Πρόσληψης και οι «ερμηνευτικές κοινότητες»

Από την Αισθητική της πρόσληψης στην Ιστορία της Ανάγνωσης

3. Λογοτεχνία και Γλώσσα

«Γινώσκω σ' εκ της κόψεως»: γλωσσικές και ιδεολογικές διαμάχες γύρω από τον Εθνικό Ύμνο.

Το «Φιλί» του Γ. Ψυχάρη: το γλωσσικό ζήτημα και η γλώσσα των συναισθημάτων.

«Η δίκη των τόνων»: η γλώσσα στο εδώλιο.

4. Η επινόηση της παράδοσης

Το «Κρυφό Σχολειό»: Το Εικοσιένα και η ρητορική της εικόνας.

«Δελφική εορτή»: η αναπαράσταση της Αρχαιότητας στους μοντέρνους καιρούς.

Ο «λαϊκός ζωγράφος Θεόφιλος»: η κατασκευή του λαϊκού πολιτισμού.

5. Λογοκρισία και Ηθικός Πανικός

Η *Πάπισσα Ιωάννα* και ο αφορισμός της: σάτιρα και πολιτική στον 19ο αιώνα.

Το «σουρεαλιστικό σκάνδαλο»: δημοσιογραφικές αντιδράσεις απέναντι στην υπερρεαλιστική πρωτοπορία.

«Ελογοκρίθη»: η καταστολή του λόγου στα χρόνια της δικτατορίας.

6. Η λογοτεχνική «δημόσια σφαίρα»

Λογοτεχνία, Τύπος και δημοσιογραφία.

7. Νέες κατευθύνσεις της έρευνας

Το αναγνωστικό «κοινό» στην εποχή της μαζικής κουλτούρας

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. H.R. Jauss, *Η θεωρία της πρόσληψης. Τρία μελετήματα*, μτφ. Μ. Πεχλιβάνος, Εστία (Αθήνα, 1995).
2. R.C. Holub, *Θεωρία της πρόσληψης. Μια κριτική εισαγωγή*, επιμ. Ά. Τζούμα, μτφ. Κ. Τσακοπούλου, Μεταίχμιο (Αθήνα, 2004).
3. K.M. Newton (επιμ.) *Η λογοτεχνική θεωρία του εικοστού αιώνα*, επιμ., μτφ. Α. Κατσικερός – Κ. Σπαθαράκης, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης (Ηράκλειο, 2013), σ. 332-336.
4. R. Selman (ed.), *Από τον φορμαλισμό στον μεταδομισμό*, θεώρηση μτφ. Μ. Πεχλιβάνος – Μ. Χρυσανθόπουλος, Α.Π.Θ, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη] (Θεσσαλονίκη, 2004), σ. 361-562.
5. J. Habermas, *Αλλαγή δομής της δημοσιότητας. Έρευνες πάνω σε μια κατηγορία της αστικής κοινωνίας*, μτφρ. Λ. Αναγνώστου, Νήσος (Αθήνα, 1997).
6. Ρ. Μπαρτ, *Μυθολογίες. Μάθημα*, μτφ. Κ. Χατζηδήμου – Ι. Ράλλη, Ράππα-Κέδρος (Αθήνα, 1979).
7. R. Williams, *Κουλτούρα και Ιστορία*, εισαγ.-μτφ. Β. Αποστολίδου, Γνώστη (Αθήνα, 1994).
8. J. Fiske, *Εισαγωγή στην επικοινωνία*, μτφ. Β. Μεσσήνη, Αιγόκερως (Αθήνα, 2010).

ΠΑΛΑΜΑΣ - ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ (Ά. Κατσιγιάννη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναγνωρίζουν τον Κ. Παλαμά ως ηγετική μορφή της Νέας Αθηναϊκής Σχολής καθώς και τους εκπροσώπους της.

2. Συσχετίζουν τα ιστορικά γεγονότα της εποχής με τις επικολυρικές συνθέσεις του Κ.Παλαμά.
3. Γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της ποίησης του Κ. Παλαμά ως προς το περιεχόμενο και τη μορφή.
4. Γνωρίζουν την περιρρέουσα ατμόσφαιρα μέσα στην οποία εμπνεύστηκε και μεγαλούργησε ο Α.Σικελιανός.
5. Γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της ποίησης του Α. Σικελιανού ως προς το περιεχόμενο και τη μορφή.
6. Διακρίνουν τον λυρισμό στο έργο των δύο μεγάλων ποιητών.
7. Κατανοούν τους τρόπους αξιοποίησης της παλαμικής κληρονομιάς από τον Α. Σικελιανό.
8. Κατανοούν την επιρροή των ρευμάτων του ρομαντισμού, παρνασσιισμού και συμβολισμού στην ποίηση του Κ. Παλαμά και του Α. Σικελιανού.
9. Αντιλαμβάνονται την πρόσληψη του Κ. Παλαμά και του Α. Σικελιανού από τους μεταγενέστερους ποιητές.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
2. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
3. Αυτόνομη εργασία.
4. Ομαδική εργασία.
5. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα εστιάζει στην ποίηση του Κ. Παλαμά και του Άγγ. Σικελιανού και στη συμβολή τους στη διαμόρφωση του λυρισμού. Θα μελετηθούν επιλεγμένα (ολόκληρα ή αποσπασματικά) από το σύνολο του έργου των δύο μεγάλων ποιητών κατά χρονολογική σειρά για να αναδειχθεί η εξέλιξη στη στιχουργική και στη θεματολογία. Το έργο των δύο δημιουργών θα

συσχετιστεί με τα ιστορικά και κοινωνικά γεγονότα που το επηρέασαν και το ενέπνευσαν. Μέσα από την επιλογή αποσπασμάτων του έργου των δύο μεγίστων ποιητών θα ερμηνεύσουμε και θα εμβαθύνουμε στη στοχοθεσία τους, στην τεχνική τους, στο όραμά τους και στη συμβολή τους στη διαμόρφωση του λυρισμού.

1^η ενότητα: Ηγετική μορφή του Κ. Παλαμά.

2^η ενότητα: Βασικά στάδια εξέλιξης της Παλαμικής ποίησης .Το ποιητικό και κριτικό έργο του.

3^η ενότητα: *Ίαμβοι και Ανάπαιστοι και Ο Τάφος*.

4^η ενότητα: *Ασάλευτη ζωή και Φοινικιά*.

5^η ενότητα: Επιλογή από το έργο *Δωδεκάλογος του Γύφτου*.

6^η ενότητα: Επιλογή από το έργο: *Η Φλογέρα του Βασιλιά*

7^η ενότητα: Βασικά στάδια εξέλιξης της Σικελιανικής ποίησης και ανάλυση της θεματικής και της στιχουργίας της. Αξιοποίηση της παλαμικής ποιητικής.

8^η ενότητα: Επιλογή από το έργο *Αλαφροίσκιωτος*.

9^η ενότητα: *Πρόλογος στη ζωή: Ι. Η συνείδηση της γης μου*.

10^η ενότητα: «*Μήτηρ Θεού*».

11^η ενότητα: Πρόσληψη του Κ. Παλαμά από τους μεταπολεμικούς και τους συγχρόνους ποιητές.

12^η ενότητα: Πρόσληψη του Α. Σικελιανού από τους μεταπολεμικούς και τους συγχρόνους ποιητές.

13^η ενότητα: Ανακεφαλαίωση -συζήτηση.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Για τον Κ. Παλαμά:

1. Ε. Γαραντούδης, *Ο Παλαμάς από τη σημερινή σκοπιά. Όψεις της ποίησής του και της σύγχρονης πρόσληψής της*, Καστανιώτης (Αθήνα, 2005).
2. *Εισαγωγή στην ποίηση του Παλαμά*, επιλογή κριτικών κειμένων Ε. Γαραντούδης, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης (Ηράκλειο, 2016).
3. *Ανθολογία Κωστή Παλαμά*, επιμ. Κ.Κασίνης, Νεφέλη (Αθήνα, 2003).
4. Α. Κατσιγιάννη, «Το γένος των Λοξών. Εκφάνσεις της τρέλας και της μανίας στο έργο του Κωστή Παλαμά», *Αφιέρωμα στον Κωστή Παλαμά, Νέα Ευθύνη* 46-47 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2019) 230-241.

5. Α. Σαμουήλ, *Ο Παλαμάς και η κρίση του στίχου*, Νεφέλη (Αθήνα, 2007).

Για τον Σικελιανό:

1. Α. Βογιατζόγλου, *Η γένεση των πατέρων. Ο Σικελιανός ως διάδοχος των εθνικών ποιητών*, Καστανιώτης (Αθήνα, 2005).
2. *Εισαγωγή στην ποίηση του Σικελιανού. Επιλογή κριτικών κειμένων*, (συλλογική έκδοση), επιμ. Ε. Καψωμένος, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης (Ηράκλειο 2011).
3. Α. Κατσιγιάννη, «Άγγελος Σικελιανός και Paul Claudel. Μια συγκριτολογική προσέγγιση. (Ο Πρόλογος στη ζωή, οι Πέντε Μεγάλες Ωδές, Η ποιητική τέχνη)», *La letteratura neogreca del XX secolo. Un caso europeo*, a cura di F. Zaccone, P. Efthymiou, C. Bintoudis, Sapienza, Università Editrice, 2020, 191-203.
4. Κ. Μπουρναζάκης, *Χρονογραφία Άγγελου Σικελιανού (1884-1951)*, Ίκαρος (Αθήνα, 2006).
5. Ρ. Φράγκου Κικίλια, *Άγγελος Σικελιανός. Βαθμίδες μύησης*, Πατάκης (Αθήνα, 2009⁵).
6. Αναφορά σε αφιερώματα περιοδικών για τους δύο ποιητές.

ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

(ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Εξηγήσουν το πεδίο μελέτης των Ψηφιακών Εκδόσεων.
2. Χειρίζονται με άνεση τις έννοιες και τη μεθοδολογία της Ψηφιακής Εκδοτικής.
3. Αναλύουν ζητήματα που αφορούν το σχηματισμό, τη σημασία και τη χρήση των κειμένων σε Ψηφιακό περιβάλλον.
4. Γνωρίζουν τις τυπικές και άλλες ιδιαιτερότητες των ΨΑΕ στο πεδίο της εκδοτικής.
5. Εφαρμόζουν έναν συνδυασμό γνώσεων της Πληροφορικής και της Φιλολογικής επιμέλειας κειμένων.
6. Αξιολογούν κριτικά τις θεωρητικές προσεγγίσεις γύρω από τις ψηφιακές εκδόσεις κειμένων, με βάση τη σύγχρονη τεχνολογία.

7. Αναλύουν και να συνθέτουν διαφορετικού είδους πληροφορίες γύρω από τις εκδόσεις των κειμένων σε ψηφιακό περιβάλλον.
8. Οργανώνουν, αναλύουν και χειρίζονται δεδομένα γύρω από την ψηφιακή διαμεσολάβηση της γραφής και της ανάγνωσης.
9. Εφαρμόζουν τεχνικές συλλογής, επεξεργασίας και παρουσίασης ψηφιακών κειμενικών πηγών.
10. Πραγματοποιούν ποσοτική και ποιοτική επεξεργασία δεδομένων και μετα-δεδομένων της ψηφιακής έκδοσης.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
4. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
5. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
6. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
7. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Η εκδοτική των κειμένων: μια μακρά ιστορία της σύνδεσης της λογοτεχνίας και της τεχνολογίας.
2. Η ψηφιακή έκδοση: βασικά χαρακτηριστικά, οργάνωση και ψηφιακή αναπαραγωγή της κειμενικής πληροφορίας.
3. Η ψηφιακή έκδοση και το λογοτεχνικό κείμενο: υπερ-κειμενικότητα, διασυνδεσιμότητα διαδραστικότητα.
4. Συντελεστές και κωδικοποίηση της ψηφιακής έκδοσης: στόχοι, αρχές, οπτική εμφάνιση του λογοτεχνικού κειμένου.
5. Ψηφιακές εκδόσεις βυζαντινών και νεοελληνικών λογοτεχνικών έργων: μελέτες περίπτωσης και «συμφραστικοί πίνακες».
6. Από το λογοτεχνικό κείμενο στο ψηφιακό «αρχείο»: η ψηφιακή «γενετική» εκδοτική και τα διαδοχικά στάδια των έργων.
7. Το «εργαστήρι» του συγγραφέα: ψηφιακή επεξεργασία και έκδοση χειρογράφων με δυνατότητα υψηλής ανάλυσης και αντιπαραβολής.
8. Ψηφιακές «ανθολογίες» ευρωπαϊκών και νεοελληνικών λογοτεχνικών κειμένων: μια συγκριτική προσέγγιση.

9. Από τη δια-κειμενικότητα στη δια-λειτουργικότητα των ψηφιακών εκδόσεων: νέα εργαλεία για την επιμέλεια, την εκδοτική και την ερμηνευτική των κειμένων.
10. Συντήρηση και βιωσιμότητα της ψηφιακής έκδοσης: επικαιροποίηση, τεχνολογίες αναβάθμισης και μελλοντικό αναγνωστικό κοινό.
11. Από το «οριστικό» στο «ανοιχτό» κείμενο: η ψηφιακή πρόκληση για τον πομπό και τον δέκτη.
12. Ψηφιακές εκδόσεις και Θεωρία της Πρόσληψης: μια νέα πρακτική αναγνωστικής ανταπόκρισης.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

1. Ξ. Δημητρούλια - Κ. Τικτοπούλου, *Ψηφιακές Λογοτεχνικές Σπουδές, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις- Κάλλιπος*, 2015, βλ. : [file:///C:/Users/User/Downloads/02_chapter_04%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/02_chapter_04%20(1).pdf)
2. Μ. Ακριτίδου, «Οι νέοι ψηφιακοί πόροι του ΚΕΓ για τη φιλολογική έρευνα και τη διδασκαλία. Ανάπτυξη, προβλήματα και προοπτικές ενός corpus νεοελληνικής ποίησης». Στο : *Ψηφιακές Τεχνολογίες & Νεοελληνική Φιλολογία*. Πάτρα: Τμήμα Φιλολογίας Πανεπιστημίου Πατρών, 2014.
3. Μ. Ακριτίδου, «Οι νεοελληνικές σπουδές μπροστά στην ψηφιακή πραγματικότητα. Η ανάπτυξη ψηφιακού σώματος νεοελληνικής ποίησης από το ΚΕΓ με το διεθνές πρότυπο Text Encoding Initiative». Πρακτικά Ε΄ Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών, τόμος Δ΄, Αθήνα, 2015.
4. Μ. Ακριτίδου & Τ. Γιάννου, Σώμα κειμένων και Συμφραστικοί Πίνακες για Μείζονες Νεοέλληνες Ποιητές. Μελέτη φιλολογικών και τεχνικών προδιαγραφών (αναθεωρημένη έκδοση). Θεσσαλονίκη, 2015. Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (υπό δημοσίευση στον δικτυακό τόπο <http://www.greeklanguage.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html>).
5. Χ. Λ. Καράογλου, «Ζητήματα ορολογίας και τεχνικής των εκδόσεων», στο: *Εκδοτικά προβλήματα και απορίες. Πρακτικά συνεδρίου στη μνήμη του Γ. Π. Σαββίδη*, Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού, Αθήνα, 2002, σσ. 160-172.
6. Κ. Τικτοπούλου κ.ά. (επιμ.) *Διονυσίου Σολωμού Αυτόγραφα Έργα*, β΄ έκδοση αναθεωρημένη, επιμέλεια - σημειώσεις Κ. Τικτοπούλου, Ε. Τσαντσάνογλου, Γ. Κεχαγιόγλου, Μ. Πολίτη, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης & Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Αθήνα, 1998, 2012.

7. D. Buzzetti, «Digital Editions and Text Processing», στο συλλογικό τόμο: M. Deegan & K. Sutherland, (eds.), *Text Editing Print and the Digital World*. Farnham: Ashgate, 2009, σσ. 44-61.
8. M. Dahlström, «The Compleat Edition». Στο συλλογικό τόμο : Marilyn Deegan & Kathryn Sutherland (eds.), *Text Editing Print and the Digital World*. Farnham: Ashgate, 2009, σσ. 27- 44.
9. J. Deppman, D. Ferrer, M. Groden (eds), *Genetic Criticism. Texts and Avant-textes*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press. Donaldson, 2004.
10. P. Donaldson «Digital Archive as Expanded Text: Shakespeare and Electronic Textuality». Στο συλλογικό τόμο : Kathryn Sutherland (ed.), *Electronic Text: Investigations in method and theory*. Oxford: Clarendon Press, 1997, σσ. 173-198.
11. R. J. Finneran (1996). «The Literary Text in the Digital Age». Ann Arbor: University of Michigan Press. [βλ. <http://www.tei-c.org/Activities/ETE/Preview/index.xml>]
12. G. P. Landow, *Hypertext: The Convergence of Contemporary Critical Theory and Technology*. Baltimore: John Hopkins University Press. McGann, 1992.
13. J. Jerome, *A Critique of Modern Textual Criticism*. Charlottesville: University of Chicago Press, 1983.
14. E. Pierazzo, «Digital Genetic Editions: The Encoding of Time in Manuscript Transcription». Στο συλλογικό τόμο: Marilyn Deegan & Kathryn Sutherland, (eds.), *Text Editing Print and the Digital World*. Farnham: Ashgate, 2008, σσ. 169-186.
15. P. M. W. Robinson, «New Directions in Critical Editing». Στο συλλογικό τόμο: K. Sutherland, (ed.), *Electronic Text: Investigation in Method and Theory*. Oxford: Clarendon Press, 1997, σσ. 145-171.

ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ: Η ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΤΗΣ ΙΣΧΥΟΣ, ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΦΥΣΗΣ (Σ. Ράγκος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν βασικές αντιλήψεις του Θουκυδίδη για την ιστορία και το νόημά της.
2. Αναγνωρίζουν την πνευματική ατμόσφαιρα των προγενέστερων στοχαστών (ιστορικών, σοφιστών, ρητόρων, γιατρών, τραγικών ποιητών) εντός της οποίας συνέγραψε ο Θουκυδίδης την εξιστόρηση του Πελοποννησιακού πολέμου.
3. Έχουν μια συνολική εικόνα των μεθόδων έρευνας και καταγραφής του ιστορικού υλικού που ακολούθησε ο Θουκυδίδης.
4. Αναγνωρίζουν τις ομοιότητες και τις διαφορές του τρόπου που αντιμετώπισαν την ιστοριογραφία ο Ηρόδοτος και ο Θουκυδίδης.
5. Αντιλαμβάνονται τις διαφορές μεταξύ πολιτικής ιστορίας και πολιτικής φιλοσοφίας.
6. Κατανοούν τη θουκυδίδεια αντίληψη για την σημασία της ισχύος στις διακρατικές σχέσεις.
7. Αναγνωρίζουν τα κατά Θουκυδίδη αληθινά κίνητρα των ανθρώπινων πράξεων όπως αυτά αναδεικνύονται σε οριακές καταστάσεις (λοιμός, στάσις, πόλεμος).
8. Διαβλέπουν τα ποιητικά, λογοτεχνικά, επιστημονικά και φιλοσοφικά στοιχεία του θουκυδίδειου έργου.
9. Προσεγγίζουν τον συχνά δυσπαρακολούθητο τρόπο γραφής του Θουκυδίδη.
10. Εκτιμούν τη διαχρονικότητα του θουκυδίδειου έργου.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη εργασία.
2. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
3. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
4. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
5. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
6. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα αποτελεί τη δεύτερη εστιασμένη πραγμάτευση ενός αρχαίου Έλληνα ιστορικού στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας. Η φοιτήτρια / ο φοιτητής έχει υποχρεωτικά διδαχθεί το μάθημα «Αρχαία Ελληνική Ιστοριογραφία: Ηρόδοτος» στο δεύτερο έτος σπουδών.

1. Τι γνωρίζουμε για τη ζωή του Θουκυδίδη;
2. Σχέσεις Θουκυδίδη και Ηροδότου.
3. Σχέσεις Θουκυδίδη και σοφιστών, ρητόρων, γιατρών, ποιητών.

4. Ζητήματα σχέσεων μορφής και περιεχομένου, προσώπων και λόγων, στο Θουκυδίδειο έργο.
5. Η μέθοδος του Θουκυδίδη: συλλογή υλικού, καταγραφή γεγονότων, δημηγορίες, κρίσεις για πρόσωπα και καταστάσεις.
6. Εκτενής ανάλυση και σχολιασμός χαρακτηριστικών χωρίων από το Θουκυδίδειο έργο:
  - i. Προοίμια (πρώτο και δεύτερο) και μεθοδολογία
  - ii. Η αρχαιολογία
  - iii. Η σπαρτιατική τετραλογία.
  - iv. Ο επιτάφιος του Περικλή.
  - v. Ο αθηναϊκός λοιμός.
  - vi. Τα γεγονότα της Κέρκυρας.
  - vii. Ο διάλογος Αθηναίων και Μηλίων.
7. Το πρόβλημα της σχέσης φυσικού και θετού δικαίου: η αξίωση της δύναμης.
8. Το ζήτημα της ανθρώπινης φύσης όπως αυτή αποκαλύπτεται σε οριακές καταστάσεις.
9. Θουκυδίδης και Πλάτων, Hobbes και Nietzsche.
10. Η επικαιρότητα του Θουκυδίδη.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. R.W. Conner, *Θουκυδίδης*, μτφ. Π. Δαούτη, επιμ. Γ. Τζιφόπουλος, Αθήνα: Gutenberg 2022.
2. J. De Romilly, *Ο Θουκυδίδης και ο αθηναϊκός ιμπεριαλισμός*, μτφ. Λ. Στεφάνου, Αθήνα: Παπαδήμας 1999 [= Thucydide et l'impérialisme athénien, Paris: Les belles lettres 1961].
3. J.H. Finley, *Θουκυδίδης*, μτφ. Τ. Κουκουλιός, Αθήνα: Παπαδήμας 1981 [= Thucydides, Cambridge (MA): Harvard University Press 1947].
4. E. Greenwood, *Ο Θουκυδίδης και η διαμόρφωση της ιστορίας*, μτφ. Π. Χιωτέλλης, Αθήνα: Ινστιτούτο του βιβλίου- Α. Καρδαμίτσα 2012 [Thucydides and the Shaping of History, London: Duckworth 2006].

5. S. Hornblower, *Θουκυδίδης: ο ιστορικός και το έργο του*, μτφ. Α. Μανιάτη, επιμ. Α. Μαρκαντωνάτος, Αθήνα: Τυπωθήτω 2003 [=Thucydides, London: Duckworth 1987].
6. S. Hornblower, *Θουκυδίδου Ιστορίες* (βιβλία Α-Ε24), μτφ. Φ. Πέτικα & Φ. Φιλίππου, επιμ. Α. Ρεγκάκος, Θεσσαλονίκη: University Studio Press 2018 [= *A Commentary on Thucydides*, vol. I & II, Oxford: Clarendon Press 1991-1996].
7. P. Zagorin, *Θουκυδίδης: μια πλήρης εισαγωγή για όλους τους αναγνώστες*, μτφρ. Κ. Κολιόπουλος, επιμ. Π. Ήφαιστος, Αθήνα: Ποιότητα 2006 [= *Thucydides: An Introduction for the Common Reader*, Princeton: Princeton University Press 2005].
8. Ντ. Κέιγκαν, *Θουκυδίδης: ο αναμοφωτής της ιστορίας*, μτφρ. Ε. Παπαϊωάννου, Αθήνα: εκδ. Ωκεανίδα 2011 [= Donald Kagan, *Thucydides: The Reinvention of History*, New York: Viking Press 2009].
9. Α. Παπαθωμάς, *Βίαιος Διδάσκαλος: η παθολογία του πολέμου και της δύναμης στον Θουκυδίδη*, Αθήνα: αυτοέκδοση 2016.
10. Α. Ρεγκάκος & Α. Τσακμάκης, (επιμ.), *Τριάντα δύο μελέτες για τον Θουκυδίδη*, μτφ. Ο. Νέσσελερ, Κ. Δημοπούλου, Δ. Μουραδίδη, επιμ. Α. Ρεγκάκος & Χ. Τσαγγάλης, Θεσσαλονίκη: University Studio Press 2010 [= *Brill's Companion to Thucydides*, Leiden – Boston: Brill 2006].
11. Ν.Μ. Σκουτερόπουλος, *Θουκυδίδη Ιστορία: Εισαγωγή – Μετάφραση – Σημειώσεις*, Αθήνα: Πόλις 2011.

Η ΛΑΪΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

(Α. Ποταμίτη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Περιγράφουν την αρχή της λαογραφικής έρευνας, να κατονομάζουν είδη έντεχνου λαϊκού λόγου στην αρχαιότητα και να διαβάζουν τις σχετικές πηγές στο πρωτότυπο (αρχαία ελληνικά και λατινικά).
2. Κατανοούν την έννοια «λαϊκή παράδοση».
3. Συσχετίζουν τη γνώση τους των αρχαίων ειδών έντεχνου λαϊκού λόγου με το περιεχόμενο άλλων μαθημάτων.
4. Διακρίνουν μια παράδοση αρχαίου έντεχνου λαϊκού λόγου συνδεδεμένου με την καθημερινή ζωή και διαφοροποιημένου από τα επίσημα γραμματειακά είδη.
5. Αναλύουν τη λειτουργία ειδών του έντεχνου λαϊκού λόγου στην αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή γραμματεία.
6. Αντιπαραβάλλουν τα αρχαία λαϊκά είδη έντεχνου λόγου με τη δική τους εμπειρία από τη συγχρονη πραγματικότητα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
2. Λήψη αποφάσεων.
3. Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
4. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
5. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
6. Προαγωγή της ελεύθερης δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Ιστορική επισκόπηση της αρχής της λαογραφίας.
2. Η έννοια «λαϊκή παράδοση/κουλτούρα/λαϊκός πολιτισμός» (folklore).
3. Ιχνηλάτησή της λαϊκής παράδοσης στην αρχαία γραμματεία.
4. Αρχαίες μαρτυρίες, αντιλήψεις και θεωρίες για τα παρακάτω είδη λαϊκού έντεχνου λόγου καθώς και συγκεκριμένα παραδείγματα:
  - i. λαϊκά τραγούδια
  - ii. λαϊκές αφηγήσεις (παραμύθια, παραδόσεις. Αίσωπος, ευτράπελες διηγήσεις)
  - iii. παροιμίες,
  - iv. αινίγματα

Συνοιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. B. Boyce, *The Language of Freedmen in Petronius' Cena Trimalchionis*, Leiden, New York, Brill, 1991.
2. F. Budelmann, *Οδηγός Για την Αρχαία Ελληνική Λυρική Ποίηση*, επιμ. Ε. Μακρυγιάννη, μτφ. Σ. Καρέλας, Gutenberg, 2020.
3. Δ. Γιατρομανωλάκης, *Το αρχαίο ελληνικό ανώνυμο παραδοσιακό προφορικό τραγούδι*, στο Budelmann, σ. 383-400.
4. W.F. Hansen, "Folklore", in Grant & Kitzinger (eds.), *Civilization of the Ancient Mediterranean II*, New York, 1988.
5. W.F. Hansen, 'Homer and the Folktale', στο I. Morris - B.B. Powell, *A New Companion to Homer*, Brill, 1997.
6. W.F. Hansen, *Ariadne's Thread. A Guide to International Tales Found in Classical Literature*. Ithaca: Cornell University Press, 2002.
7. Ι.Θ. Κακριδής, *Ομηρικές Έρευνες*, Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα, 1984 (Κεφάλαιο Ι' "Μελεάγρεια", σ. 1-53).
8. Ι.Θ. Κακριδής, *Ξαναγουρίζοντας στον Όμηρο*, Βιβλιοπωλείον της ΕΣΤΙΑΣ, Αθήνα, 1999². (Κεφάλαιο ΙΧ: "Οδυσσέως αναγνωρισμός").
9. T.J. Leary, Symphosius, *The Aenigmata. An Introduction, Text and Commentary*, London, New York, Bloomsbury, 2014.
10. Σ.Δ. Λουκάτος, *Εισαγωγή στην ελληνική λαογραφία*. ΜΙΕΤ, Αθήνα, 1977 (ιδιαίτερα το ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ, ΤΜΗΜΑ Α': ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ, "Μνημεία του λόγου").
11. Μ.Γ. Μερακλής, *Σατυρικών Πετρώνιος: εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια*, Πατάκης, Αθήνα, 2005.
12. I.Morris – B.B Powell, *A New Companion to Homer. Εγχειρίδιο Ομηρικών Σπουδών*, μτφ. Πετίκα κ.α., επιμ. Α. Ρεγκάκος, Αθήνα 2009.
13. D.L. Page, *Η ομηρική Οδύσσεια*. μτφ. Κ. Πανηγύρης. εκδ. Παπαδήμα 1999⁵.(Κεφάλαιο 1, "Οδυσσέας και Πολύφημος").
14. Μ. Παπαθωμόπουλος, *Βίβλος Ξάνθου φιλοσόφου και Αισώπου δούλου αυτού περί της αναστροφής Αισώπου*. Κριτική έκδοση με εισαγωγή και μετάφραση.
15. Σ. Παναγιωτάκης, *Η Ιστορία του Απολλώνιου Βασιλιά της Τύρου*, Πατάκης, Αθήνα 1996.

ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

(Ζ. Παπαδοπούλου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν τους όρους και τις διαφορές που αφορούν στην κατάκτηση και στην εκμάθηση μίας γλώσσας.
2. Γνωρίζουν τις θεωρίες εκμάθησης μίας Γ2/ΞΓ.
3. Αποκτήσουν το θεωρητικό υπόβαθρο με το οποίο οι φοιτήτριες και οι φοιτητές, οι μελλοντικές διδάσκουσες / μελλοντικοί διδάσκοντες θα μπορούν να αναπτύξουν τις δικές του θεωρίες και τεχνικές ώστε να είναι αποτελεσματική η διδασκαλία των Ελληνικών ως Γ2/ΞΓ.
4. Γνωρίζουν τα φαινόμενα που χαρακτηρίζουν τη διαγλώσσα ενός μαθητή Γ2/ΞΓ.
5. Εξοικειωθούν με τα είδη λαθών, τη χρησιμότητά τους και την αξιοποίησή τους στη διδασκαλία.
6. Αντιληφθούν τον σημαντικό ρόλο του περιβάλλοντος στην εκμάθηση μιας Γ2/ΞΓ.
7. Έχουν αποκτήσει το υπόβαθρο ώστε να αντιλαμβάνονται πώς οι ατομικές διαφορές μίας μαθήτριας / ενός μαθητή επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά την εκμάθηση μιας Γ2/ΞΓ.
8. Γνωρίζουν τη δομή του Πιστοποιητικού Ελληνομάθειας, τις κατηγορίες υποψηφίων και τα κίνητρα που ωθούν στην εκμάθηση της ελληνικής ως Γ2/ΞΓ.
9. Έχουν εξοικειωθεί με τις περιπτώσεις σε επίπεδο γλωσσικής ανάλυσης που δύνανται να επηρεάσουν την εκμάθηση της ελληνικής ως Γ2/ΞΓ.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
2. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
3. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
4. Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.

5. Λήψη αποφάσεων.
6. Αυτόνομη εργασία.
7. Ομαδική εργασία.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εννοιολογική αποσαφήνιση ορολογίας (πρώτη/μητρική γλώσσα, δεύτερη/ξένη γλώσσα, εκμάθηση και κατάκτηση μίας γλώσσας).
2. Θεωρίες εκμάθησης μιας Γ2.
3. Μέθοδοι και προσεγγίσεις στη διδασκαλία μίας Γ2.
4. Διαγλώσσα της μαθήτριας /του μαθητή.
5. Γλωσσικό λάθος στην εκμάθηση της Γ2.
6. Γλωσσολογικό περιβάλλον.
7. Ατομικές διαφορές στην εκμάθηση μιας Γ2.
8. Επίπεδα Γλωσσομάθειας.
9. Παράγοντες που επηρεάζουν τη διδασκαλία της Ελληνικής ως Γ2.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

Σ. Μπέλλα. 2007. *Η δεύτερη γλώσσα: κατάκτηση και διδασκαλία*. Ελληνικά γράμματα (Αναθεωρημένη έκδοση 2018, εκδ. Πατάκη) Αθήνα.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία:

1. J. Berko Gleason & N. Bernstein Ratner (επιμ.). 2023. *Η ανάπτυξη της γλώσσας* (Μτφ. Σ. Μπόμπολας, Επιμ. Γ. Ι. Ξυδόπουλος). Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
2. R. Ellis. (1994). *The study of second language acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
3. M.H. Long. 1985. Input and second language acquisition theory. S.M. Gass & C.G. Madden (επιμ.), *Input in second language acquisition*. Rowley, MA: Newbury House, 377-393.

4. S.D. Krashen. 1985. *The Input Hypothesis: Issues and Implications*. New York: Longman.
5. J. Richards & T. Rodgers. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching*. New York: Cambridge University Press.
7. L. Selinker. (1972). Interlanguage. *Product Information International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 10, 209-241.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ

(Α. Αρχάκης)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Διακρίνουν τις βασικές παραδοχές της δομικής και γενετικής γλωσσολογίας από αυτές της λειτουργικής γλωσσολογίας.
2. Αναγνωρίζουν τις βασικές διαστάσεις κοινωνιογλωσσολογικής ποικιλότητας.
3. Γνωρίζουν τους λόγους της κοινωνιογλωσσολογικής ανισότητας.
4. Εκπονούν συσχετιστική κοινωνιογλωσσολογική έρευνα.
5. Χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις υποδομής στην κοινωνιογλωσσολογία για εκπαιδευτικές δραστηριότητες στο σχολείο.
6. Επιδεικνύουν γνώση και κατανόηση των βασικών εννοιών της Κοινωνιογλωσσολογίας.
7. Συλλέγουν και να αναλύουν κοινωνιογλωσσολογικό υλικό.
8. Επιδεικνύουν ευαισθησία στη γλωσσική διαφορά ως εκπαιδευτικός στην τάξη.
9. Μελετούν για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη.
10. Παρουσιάζουν την ανάλυση των κοινωνιογλωσσολογικών φαινομένων με στόχο εκπαιδευτικές δραστηριότητες στο γλωσσικό μάθημα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Λήψη αποφάσεων.
4. Αυτόνομη εργασία.
5. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
6. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
7. Σχεδιασμός και διαχείριση έργων.
8. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
9. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
10. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Αμφισβήτηση της θέσης περί αυτονομίας και ομοιογένειας του γλωσσικού συστήματος.

Περιοχές και κλάδοι της κοινωνιογλωσσολογίας.

1. Διατάσεις γλωσσικής ποικιλότητας: Γεωγραφική διαφοροποίηση και διάλεκτοι, κοινωνική διαστρωμάτωση και κοινωνιόλεκτοι, περιστάσεις επικοινωνίας και λειτουργικές ποικιλίες, συνύπαρξη-επαφή γλωσσών και φαινόμενα κοινωνικής διγλωσσίας, διπλογλωσσίας και γλωσσικής μετατόπισης.
2. Γλώσσες pidgin, κρεολές και lingua franca.
3. Πλειονοτικές και μειονοτικές γλώσσες.
4. Γλωσσική διατήρηση και γλωσσικός θάνατος.
5. Ποικιλότητα και γλωσσική αλλαγή.
6. Κοινωνιογλωσσική ανισότητα. Η περίπτωση του γλωσσικού σεξισμού.
7. Κοινωνιογλωσσολογικές στάσεις.
8. Μεθοδολογικά ζητήματα κοινωνιογλωσσολογικής έρευνας.
9. Αξιοποίηση κοινωνιογλωσσολογικών εννοιών στην εκπαιδευτική πράξη.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

1. Α. Αρχάκης & Μ. Κονδύλη. (2011). *Εισαγωγή σε ζητήματα κοινωνιογλωσσολογίας*. Αθήνα: Νήσος.
2. J. Boutet. (1984). *Εισαγωγή στην κοινωνιογλωσσολογία* (μτφ. Α. Ιορδανίδου, Ε. Τσαμαδού). Αθήνα: Γρηγόρη.
3. F. Coulmas (ed). (1997). *The Handbook of Sociolinguistics*. Oxford: Blackwell.
4. N. Coupland & A. Jaworski (eds). (1997). *Sociolinguistics: A Reader and Coursebook*. NY: St.Martin.s Press.
5. R. Fasold. (1984). *The Sociolinguistics of Society: Introduction to Sociolinguistics*. Oxford: Blackwell.
6. R. Fasold. (1990). *The Sociolinguistics of Language*. Oxford: Blackwell.
7. M.A.K. Halliday. (1978). *Language as Social Semiotic*. London: Edward Arnold.
8. J. Holmes. (1992). *An Introduction to Sociolinguistics*. London: Longman.
9. R.A. Hudson. (1996). *Sociolinguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
10. D.A. Hymes. (1974). *Foundation in Sociolinguistics: An ethnographic approach*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
11. Μ. Κακριδή-Φερράρι. (2005). *Γλώσσα και κοινωνικό περιβάλλον: Ζητήματα κοινωνιογλωσσολογίας. Α΄ μέρος*. Αθήνα: Παρουσία.
12. Ν. Κωστούλα-Μακράκη. (2001). *Γλώσσα και κοινωνία*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
13. W. Labov. (1972). *Sociolinguistic Patterns*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
15. R. Mesthrie, J. Swann, A. Deumert & W.L. Leap. (2000). *Introducing Sociolinguistics*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
16. Γ.Κ. Μικρός. (2009). *Η ποσοτική ανάλυση της κοινωνιογλωσσολογικής ποικιλίας. Θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
17. L. Milroy. (1980). *Language and Social Networks*. Oxford: Blackwell.
18. Γ. Μπασλής. (2000). *Κοινωνιογλωσσολογία: Μικρή εισαγωγή*. Αθήνα: Εκδ. Γρηγόρη.
19. Π. Ντάλτας. (1997). *Κοινωνιογλωσσική μεταβλητότητα: Θεωρητικά υποδείγματα και μεθοδολογία της έρευνας*. Αθήνα: Επικαιρότητα.

20. Θ.-Σ. Παυλίδου (επιμ.). (2006). *Γλώσσα-γένος-φύλο*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη].
21. Ε. Πετρούνιας. (1984). *Νεοελληνική γραμματική και συγκριτική ανάλυση*. Θεσσαλονίκη: University studio Press.
22. S. Romaine. (1994). *Language in Society*. Oxford: Oxford University Press.
23. M. Saville-Troike. (1989). *The Ethnography of Communication*. Oxford: Blackwell.
24. P. Trudgill. (1974). *Sociolinguistics*. Penguin Books.
25. R. Wardhaugh. (1986). *An introduction to Sociolinguistics*. Oxford: Blackwell.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ (Ν. Παπαχριστόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Σχηματίσουν μία επαρκή εικόνα για τη λειτουργία της εκπαίδευσης ως κοινωνικής και ψυχολογικής διεργασίας.
2. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τις βασικές ψυχαναλυτικές έννοιες οι οποίες ερμηνεύουν το φαινόμενο της εκπαίδευσης.
3. Συνδέσουν την εκπαίδευση με τις ευρύτερες πολιτισμικές πρακτικές.
4. Αντιληφθούν την σχέση τέχνης και εκπαίδευσης.
5. Ερμηνεύουν το φαινόμενο της εκπαίδευσης μέσω των εννοιών της κοινωνικής αποδοχής και της κοινωνικής αμφισβήτησης.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη Εργασία.
2. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
3. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Ψυχανάλυση και πολιτισμικές πρακτικές: Η γένεση της φροϋδικής θεωρίας του πολιτισμού. Η γενεαλογία του πολιτισμού. Οιδιπόδειο σύμπλεγμα και πολιτισμική διαχείριση. Η έννοια του νόμου και της επιθυμίας. Η δυσφορία στον πολιτισμό.
2. Η εκπαίδευση ως πολιτισμική πρακτική: Εκπαίδευση: το «αδύνατο» κατά Φρόυντ επάγγελμα. Η εκπαίδευση υπό το πρίσμα των κοινωνικών επιστημών και της θεωρίας του πολιτισμού. Εκπαίδευση και παιδική σεξουαλικότητα. Ο παιδαγωγός, η θεωρία των νευρώσεων και η δυσφορία στον πολιτισμό.
3. Μεταξύ τέχνης και εκπαίδευσης: το παράδειγμα του μύθου: Μύθος, ασυνείδητο και πολιτισμός. Μύθος και σύμπτωμα. Η χρήση των μύθων από τον Φρόυντ και τον Λακάν: η έννοια του «οικογενειακού μυθιστορήματος» κατά Φρόυντ και του «ατομικού μύθου του νευρωτικού» κατά Λακάν. Η ψυχαναλυτική προσέγγιση των παραμυθιών ως καλλιτεχνικό αλλά και ως εκπαιδευτικό παράδειγμα.
4. Εκπαίδευση και κοινωνική αμφισβήτηση: Το εκπαιδευτικό φαινόμενο ως παράδειγμα κοινωνικής αμφισβήτησης και κοινωνικής αποδοχής. Εκπαίδευση και εξέγερση. Το παράδειγμα των ελευθεριακών σχολείων: το εκπαιδευτικό μοντέλο μεταξύ ουτοπίας, φαντασίωσης και κοινωνικής ανατροπής.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

1. Ν. Παπαχριστόπουλος (επιμ.), *Εκπαίδευση και εξέγερση*, Orportuna (Πάτρα, 2018).
2. Ν. Παπαχριστόπουλος, *Η εικόνα και το γράμμα*, Orportuna (Πάτρα, 2018).
3. Μ. Δροσινού, *Ειδική αγωγή και εκπαίδευση*, Orportuna (Πάτρα, 2016).
4. Π.-Λ. Ασσούν, *Ο Φρόυντ και οι κοινωνικές επιστήμες*, Orportuna (Πάτρα, 2018).
5. Μ. Πουρκός, *Προοπτικές και όρια της διαλογικότητας στον Μιχαήλ Μπαχτίν. Εφαρμογές στην ψυχολογία, την εκπαίδευση, την τέχνη, τον πολιτισμό*, Orportuna (Πάτρα, 2016).

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναγνωρίζουν τις κατηγορίες του Λογισμικού Εφαρμογών που αναφέρονται στην επιστήμη της Φιλολογίας.
2. Αναγνωρίζουν τις Κατηγορίες Ελεύθερου και Μη-Ελεύθερου Λογισμικού και τα Προγράμματα Ανοικτού Κώδικα.
3. Αποκτούν το υπόβαθρο ώστε να διαχειρίζονται και να αξιοποιούν τα απαραίτητα Τεχνολογικά Εργαλεία για την υποστήριξη των σπουδών τους.
4. Γνωρίζουν τις σύγχρονες μορφές ενσωμάτωσης της χρήσης των ΤΠΕ στη διδασκαλία και τη μάθηση.
5. Κατανοήσουν τη χρήση Εκπαιδευτικού Λογισμικού στη διδασκαλία των Φιλολογικών μαθημάτων.
6. Αναζητούν και να επιλέγουν Εκπαιδευτικό Υλικό και Λογισμικό στον Παγκόσμιο Ιστό για τη διδασκαλία των Φιλολογικών μαθημάτων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Αυτόνομη εργασία.
3. Ομαδική εργασία.
4. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα αποτελείται από θεωρητικό και εργαστηριακό μέρος και ασχολείται με χρήση Λογισμικού Εφαρμογών των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στο επιστημονικό πεδίο της Φιλολογίας.

Καλύπτει τις ανάγκες των φοιτητριών / φοιτητών του Τμήματος οι οποίοι θα κληθούν να χρησιμοποιήσουν πακέτα Λογισμικού Εφαρμογών σε μαθήματα του προγράμματος των προπτυχιακών και των μεταπτυχιακών σπουδών τους.

Καλύπτει τις ανάγκες των φοιτητριών / φοιτητών του Τμήματος για την ενσωμάτωση της χρήσης των ΤΠΕ στη διδασκαλία των Φιλολογικών μαθημάτων.

Γενικός σκοπός του μαθήματος:

Η απόκτηση της κατάλληλης ψηφιακής γνώσης που θα τους βοηθήσει να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των σπουδών τους, αλλά και στην μετέπειτα σταδιοδρομία τους.

Η χρήση των Νέων Τεχνολογιών για την ψηφιοποίηση αναλογικών δεδομένων.

Η χρήση των Νέων Τεχνολογιών για την αποθήκευση και επεξεργασία ψηφιακών δεδομένων.

Η χρήση του Παγκόσμιου Ιστού για την επιλογή και χρήση κατάλληλου Εκπαιδευτικού Υλικού για τη διδασκαλία Φιλολογικών μαθημάτων.

Βασικές Ενότητες:

Είδη Λογισμικού Εφαρμογών.

Προγράμματα Ανοικτού Κώδικα.

Οπτική Ψηφιοποίηση κειμένου.

Λογισμικό Επεξεργασίας ψηφιοποιημένου κειμένου.

Λογισμικό Οπτικής Αναγνώρισης Χαρακτήρων.

Εκπαιδευτικό Λογισμικό.

Αναζήτηση Εκπαιδευτικού Λογισμικού στον Παγκόσμιο Ιστό.

Εκπαιδευτικά Λογισμικά με εφαρμογή στα Φιλολογικά μαθήματα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Αναρτάται στο e class

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΕΜΦΥΛΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ: ΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΣΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (Ε.-Σ. Κιαπίδου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν σημαντικές γυναικείες προσωπικότητες της βυζαντινής περιόδου.
2. Κατανοούν τις ιδιαιτερότητες του βυζαντινού γυναικείου κόσμου σε σχέση με τον αντίστοιχο κόσμο των ανδρών.
3. Διακρίνουν την παρουσία των γυναικών στα διαφορετικά γραμματειακά είδη και περιόδους.
4. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με ζητήματα εκδοτικής κειμένων.
5. Γνωρίζουν βασικά εγχειρίδια και διαδικτυακούς τόπους της Βυζαντινής Φιλολογίας και ειδικότερα της ιστορίας και γραμματείας της μέσης βυζαντινής περιόδου.
6. Αποδίδουν κείμενα της βυζαντινής γραμματείας στα νέα ελληνικά.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων, με τη χρήση κατάλληλων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Εξάσκηση της αναλυτικής και συνθετικής ικανότητας.
4. Ικανότητα για ολοκλήρωση αυτόνομης ατομικής εργασίας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα επιδιώκει να αναδείξει τις διάφορες όψεις του γυναικείου κόσμου (παιδεία, λογιосύνη, εξουσία, γαμικά συναλλάγια, έγγαμος βίος, μητρότητα, μοναχισμός κ.ά.) στο Βυζάντιο μέσα από τη μελέτη συγκεκριμένων περιπτώσεων γυναικών από ολόκληρη τη βυζαντινή περίοδο. Για τον σκοπό αυτό θα μελετηθούν σχετικά αποσπάσματα από ποικίλα κείμενα της πρώιμης, μέσης και ύστερης βυζαντινής γραμματείας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

1. A.-M. Talbot, *Holy Women of Byzantium: Ten Saints' Lives in English Translation* (Byzantine saints' lives in translation), Dumbarton Oaks Pub Service 1996.
2. L. Garland, *Βυζαντινές Αυτοκράτειρες. Γυναίκες και Εξουσία στο Βυζάντιο (527-1204)* (Αθήνα, 2000) (Byzantine Empresses: Women and Power in Byzantium AD 527-1204, Routledge 1999).
3. I. Kalavrezou, *Byzantine Women and Their World*, Yale University Press 2002.
4. A. MacClanan, *Representations of Early Byzantine Empresses: Image and Empire*, Palgrave Macmillan 2003.
5. J. Herrin, *Unrivalled Influence: Women and Empire in Byzantium*, Princeton University Press, 2015.
6. Κ. Νικολάου, *Η γυναίκα στη Μέση Βυζαντινή Εποχή, Κοινωνικά Πρότυπα και καθημερινός βίος στα αγιολογικά κείμενα* (Αθήνα, 2016).
7. L. Garland, *Byzantine Women: Varieties of Experience 800-1200* (Publications of the Centre for Hellenic Studies (Ashgate, 2016).
8. B. Hill, *Imperial Women in Byzantium 1025-1204: Power, Patronage and Ideology (Women And Men In History)*, Routledge 2016.
9. S. Constantinou-M. Meyer, *Emotions and Gender in Byzantine Culture (New Approaches to Byzantine History and Culture)* (London, 2018).
10. L. Neville, *Byzantine Gender* (Yorkshire, 2019).

11. P. Melichar, *Empresses of Late Byzantium: Foreign Brides, Mediators and Pious Women*, 2019.
12. Κ. Νικολάου, *Οι Βυζαντινές και ο πόλεμος. Ιστορίες γυναικών σε πολέμους του Βυζαντίου (6ος- 11ος αιώνας)* (Αθήνα, 2021).

Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗΣ (Κ. Κωστίου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Διακρίνουν το καβαφικό έργο από την πρωτόλεια φάση του έως την ωριμότητα.
2. Γνωρίζουν την ιδιότυπη Ποιητική του Καβάφη: τη μυθική μέθοδο, την πορεία προς τον ρεαλισμό, την οικουμενική προοπτική.
3. Προσεγγίζουν τα σημαντικότερα καβαφικά ποιήματα.
4. Ελέγχουν ένα βασικό μέρος της εκτενέστατης καβαφικής βιβλιογραφίας.
5. Εφαρμόζουν τα κατάλληλα μεθοδολογικά εργαλεία για την προσέγγιση όλων των ποιημάτων του Καβάφη.
6. Αναγνωρίζουν τη «διαβρωτική» επίδραση της καβαφικής ποιητικής στη μεταγενέστερη ποίηση.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να γνωρίζουν και να κατανοούν ουσιώδεις έννοιες, θεωρίες και μεθόδους που σχετίζονται με το πολύσημο και πρωτεϊκό καβαφικό έργο.
2. Ικανότητα να εφαρμόζουν αυτή τη γνώση και κατανόηση στην προσέγγιση συνθετικών ζητούμενων.
3. Ικανότητα να υιοθετούν και να εφαρμόζουν την κατάλληλη μεθοδολογία στην προσέγγιση μη οικείων κειμένων.
4. Δεξιότητες μελέτης που χρειάζονται για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη.
5. Ικανότητα να αλληλεπιδρούν με άλλους σε προβλήματα διεπιστημονικής φύσης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Προϋποθέσεις εμφάνισης του καβαφικού έργου

Χωροχρονικό πλαίσιο: Εισαγωγή στην εποχή, πολιτισμικό περιβάλλον, ιστορικές συνθήκες, της Ελλάδας και της πολυπολιτισμικής διασποράς.

Συνθήκες ενηλικίωσης του ποιητή, γεωγραφικό στίγμα, πνευματική πορεία, προϋποθέσεις της βιοτής του που επηρέασαν την πνευματική του συγκρότηση και την ποιητική δημιουργία.

2. Οι βασικοί κύκλοι της καβαφικής ποίησης

Πρωτόλεια ποίηση και Φαναριώτικες επιδράσεις, η πρώτη φάση της συμβολιστικής επιρροής, η πορεία προς τη «μυθική μέθοδο», η κατάκτηση του ρεαλισμού, η ποιητική ιδιοπροσωπία. Ο αυτοπροσδιορισμός του έργου του και η ποιητική ώσμωση: Ερωτικά ποιήματα, Φιλοσοφικά ποιήματα, Ιστορικά ποιήματα.

3. Βασικά θέματα της καβαφικής ποίησης

Φύση-Τέχνη, Ποιητική, Μέσα-Έξω, Ατομικό-Συλλογικό, Άνοδος-Πτώση, Νίκη-Ήττα, Άνθρωπος-Μοίρα/Θεός. Θεωρητική, ιστοριογραμματολογική και κειμενοκεντρική προσέγγιση των επιμέρους θεμάτων.

4. Ο ποιητής και η Ιστορία

Σφαιρική προσέγγιση και συνδυαστική μελέτη των σημαντικότερων ιστορικών ποιημάτων του.

5. Η ειρωνική γλώσσα

Εισαγωγή στην έννοια της Ειρωνείας. Θεωρητική και ιστορική προσέγγιση. Μελέτη των ποικίλων εκφάνσεων του φαινομένου μέσω αντιπροσωπευτικών καβαφικών κειμένων. Τεχνικές της ειρωνικής γλώσσας, σταθμοί της καβαφικής ποιητικής σε σχέση με την ειρωνεία.

6. Η «μυθική μέθοδος»

Μελέτη της ιδιότυπης καβαφικής ποιητικής μέσω της προσέγγισης των σημαντικότερων ποιημάτων της ωριμότητας. Ανίχνευση της πορείας προς την κατάκτηση της καβαφικής ιδιοπροσωπίας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. *Εισαγωγή στην ποίηση του Καβάφη*. Φιλολογική επιμέλεια Μ. Πιερής, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1994.
2. Γ. Λεωνίτης, *Καβαφικά αυτοσχόλια*, εισαγωγικό σημείωμα Τ. Μαλάνος, Αθήνα ²1977 (1942).

3. Γ.Π. Σαββίδης, *Βασικά θέματα της ποίησης του Καβάφη*, Ίκαρος, Αθήνα 1993.
4. Κ. Κωστίου, «Ακόμη λίγα για την ειρωνεία του Καβάφη», *Η ποίηση του κράματος: Μοντερνισμός και διαπολιτισμικότητα στο έργο του Καβάφη*, επιμέλεια: Μ. Πιερής, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2000, 227-244.
5. Κ. Κωστίου, «Ο Οροφέρνης, οι Λακεδαιμόνιοι και ο αμφίθυμος αφηγητής», *Ο λόγος της παρουσίας. Τιμητικός τόμος για τον Πάν. Μουλλά, Σοκόλης*, Αθήνα 2005, 143-162.
6. Κ. Κωστίου, «Ο Μυρτίας, ο Αιμιλιανός και ο αμφίθυμος σχολιαστής», *Κονδυλοφόρος 4* (2005) 109-128.
7. Χ. Παπάζογλου, «Ειρωνικές αποκλίσεις του ρυθμού από το μέτρο στη καθαφική στιχουργία» *Κονδυλοφόρος 4* (2005) 57-107.
8. Δ.Ν. Μαρωνίτης, *Καβάφης. Μελετήματα*. Πατάκης, Αθήνα 2007.
9. Κ. Κωστίου, «Ανάμεσα στη μίμηση και την αυτοσυνειδησία: η συγκρότηση του προσωπείου στο ποίημα Φιλέλλην», *Νεοελληνική Λογοτεχνία και Κριτική από το Διαφωτισμό έως σήμερα. Πρακτικά ΙΓ΄ Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης, 3-6 Νοεμβρίου 2011, Μνήμη Πάνου Μουλλά*, Εκδόσεις, Σοκόλη Κουλεδάκη, Αθήνα 2014, 636-643.
10. Κ. Κωστίου, «Ο γλύπτης, ο τεχνίτης, το αισθητικό ιδεώδες και η αγορά στην καθαφική πολιτεία», *Κονδυλοφόρος 17* (2014) 77-109.
11. Κ. Κωστίου, «Καλλιτεχνικές ωσμώσεις στην ποίηση του Καβάφη. Ζωγραφική: “Του πλοίου”», Θανάσης Αγάθος κ.ά. (επιμ.), *Λογοτεχνικές διαδρομές. Ιστορία-Θεωρία-Κριτική*, Αθήνα, εκδόσεις Καστανιώτη, 2015, 280-293.
12. Κ. Κωστίου, «Ο Καβάφης και η (μετα)ποίηση της Ιστορίας: από την Αλεξιάδα στην “Άννα Κομνηνή” και στην “Άννα Δαλασσηνή”», *Κονδυλοφόρος 14* (2015) 147-170.

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ (Θ. Ιερωνυμάκη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών.
2. Αξιοποιούν τη θεωρία της λογοτεχνίας και τη θεωρία της διδακτικής στη διδακτική πράξη.
3. Σχεδιάζουν διδακτικά σενάρια λογοτεχνίας Γυμνασίου και Λυκείου.
4. Εφαρμόζουν στην πράξη τα διδακτικά σενάρια και να διδάσκουν λογοτεχνία στο σχολείο.
5. Συνδυάζουν τη λογοτεχνία με άλλες τέχνες σχεδιάζοντας λογοτεχνικά πρότζεκτ.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Λήψη αποφάσεων.
4. Ομαδική εργασία.
5. Σχεδιασμός και διαχείριση έργων.
6. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
7. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα βοηθά τις φοιτήτριες / τους φοιτητές να αποκτήσουν το υπόβαθρο για τη λογοτεχνία σε επίπεδο διδακτικής. Στόχος είναι η απόκτηση γνώσεων

για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο με βάση τη θεωρία της λογοτεχνίας, τη θεωρία της διδακτικής και με υλικό τα κείμενα λογοτεχνίας των σχολικών εγχειριδίων και με τις οδηγίες των Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών. Οι φοιτήτριες / φοιτητές ασκούνται στην εκπόνηση σχεδίων διδασκαλίας, στον τρόπο διδασκαλίας λογοτεχνικών κειμένων, ποιημάτων και πεζών, και στον σχεδιασμό διαθεματικών πρότζεκτ.

Συνοιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Β. Αποστολίδου – Δ. Κόκορης – Μ. Μπακογιάννης – Ε. Χοντολίδου (επιμ.), *Λογοτεχνική Ανάγνωση στο σχολείο και την κοινωνία*, Αθήνα, Gutenberg, 2018.
2. Τ. Eagleton, *Πώς να διαβάζουμε λογοτεχνία*, μτφ. Μ. Γκανά, Αθήνα, Πεδίο, 2023.
3. Σ. Κιοσσές – Ε. Χατζημαυρουδή, *Η Λογοτεχνία στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Ερμηνευτική, κριτική και δημιουργική προσέγγιση των λογοτεχνικών κειμένων*, (πρόλ.: Μ. Παπαρούση), Αθήνα, Κριτική, 2020.
4. Β. Πάτσιου – Τ. Καλογήρου (επιμ.), *Η δύναμη της λογοτεχνίας. Διδακτικές προσεγγίσεις - Αξιοποίηση διδακτικού υλικού* (Δημοτικό - Γυμνάσιο - Λύκειο), Αθήνα, Gutenberg, 2013.
5. Ε. Φρυδάκη – Δ. Παπαγεωργάκης, *Διαλογικότητα και Λογοτεχνική Εκπαίδευση*, Αθήνα, Κριτική, 2022.
6. Ε. Φρυδάκη, *Η θεωρία της λογοτεχνίας στην πράξη της διδασκαλίας*, Αθήνα, Κριτική, 2003.

ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ (Κ. Κωστίου – Φροντ. Α. Χρυσάφη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Εντάσσουν τη μεταπολεμική ποίηση στο ιστορικό και ιδεολογικό πλαίσιο της περιόδου 1944-1974.
2. Διακρίνουν τα κύρια χαρακτηριστικά της μεταπολεμικής ποίησης (θεματική, τεχνοτροπία, γλώσσα).
3. Επισημαίνουν τα στοιχεία διαφοροποίησης από την ποίηση της προηγούμενης περιόδου.
4. Διακρίνουν τις κυρίαρχες τάσεις της μεταπολεμικής ποίησης: την πολιτική, την υπαρξιακή και τη μετα-υπερρεαλιστική.
5. Προσεγγίζουν ποιήματα μεταπολεμικών ποιητών που δεν έχουν διδαχτεί.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να επιδεικνύουν γνώση και κατανόηση των κύριων χαρακτηριστικών της μεταπολεμικής ποίησης κατά την περίοδο 1944-1974.
2. Ικανότητα να προσεγγίζουν ερμηνευτικά την ποίηση αυτής της περιόδου.
3. Ικανότητα να αντιλαμβάνονται τον «διάλογο» μεταξύ ποιημάτων της μεταπολεμικής περιόδου (διακειμενικές αναφορές).
4. Ικανότητα να αντιλαμβάνονται τον «διάλογο» μεταξύ της μεταπολεμικής ποίησης και της ποίησης προηγούμενων περιόδων (διακειμενικές αναφορές).
5. Ικανότητα να συνθέτουν δοκίμια σχετικά με τη διδακτέα ύλη και με αναφορά σε συγκεκριμένα ποιητικά κείμενα.
6. Ικανότητα να σχολιάζουν κριτικές απόψεις που διατυπώθηκαν αναφορικά με την ποίηση της περιόδου.
7. Ικανότητα να εφαρμόζουν τις γνώσεις που αποκόμισαν ώστε να προσεγγίζουν ποιήματα που δεν περιλαμβάνονται στη διδακτέα ύλη.
8. Δεξιότητες μελέτης που χρειάζονται για τη διεύρυνση και εμπάθυνση των γνώσεων του στη Νεοελληνική Λογοτεχνία.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Ιστορικά γεγονότα και ιδεολογικές ζυμώσεις της περιόδου 1944-1974 (3 ώρες).
2. Οριοθέτηση και χαρακτηριστικά της μεταπολεμικής ποίησης. Κυρίαρχες τάσεις που αναπτύσσονται: πολιτική, υπαρξιακή και μετα-υπερρεαλιστική (3-6 ώρες).
3. Προσέγγιση του έργου σημαντικών ποιητών της μεταπολεμικής περιόδου. Στόχος είναι σε κάθε διάλεξη να προσεγγίζεται το έργο ενός ή και δύο ποιητών (30-33 ώρες).

Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής ποιητές το έργο των οποίων θα εξεταστεί: Μανόλης Αναγνωστάκης, Κλείτος Κύρου, Τίτος Πατρίκιος, Άρης Αλεξάνδρου, Μιχάλης Κατσάρος, Θωμάς Γκόρπας, Βύρων Λεοντάρης Μάρκος Μέσκος, Μίλτος Σαχτούρης, Τάκης Σινόπουλος, Νίκος Καρούζος, Ελένη Βακαλό, Νάνος Βαλαωρίτης, Έκτωρ Κακναβάτος, Μαντώ Αραβαντινού, Μάτση Χατζηλαζάρου, Α. Θ. Νικολαΐδης, Ε. Χ. Γονατάς, Ντίνος Χριστιανόπουλος, Γιώργος Ιωάννου, Νίκος Αλέξης Ασλάνογλου, Ανέστης Ευαγγέλου.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

1. Α. Αργυρίου (επιμ.), «Εισαγωγή» [στη Μεταπολεμική Ποίηση], Η Ελληνική Ποίηση (Ανθολογία – Γραμματολογία), τόμος Ε', Σοκόλης (Αθήνα, 1979).
2. Σ. Ιλίνσκαγια, *Η μιας γενιάς*, Κέδρος (Αθήνα, 1986), (1976).
3. Δ.Ν. Μαρωνίτης, *Ποιητική και Πολιτική Ηθική. Πρώτη Μεταπολεμική Γενιά: Αλεξάνδρου – Αναγνωστάκης – Πατρίκιος*, Κέδρος (Αθήνα, 1995), (1976).
4. Δ. Μεντή, *Μεταπολεμική πολιτική ποίηση*, Κέδρος (Αθήνα, 1995).
5. Κ.Γ. Παπαγεωργίου, (Εισαγωγή – Ανθολόγηση), *Η Ελληνική Ποίηση* (Ανθολογία – Γραμματολογία), τόμος ΣΤ', Σοκόλης (Αθήνα, 1979).
6. Σ.Γ. Σκαρτσής, (επιμ.), *Πρακτικά του Α' Συμποσίου Νεοελληνικής Ποίησης, Πανεπιστήμιο Πατρών 3-5 Ιουλίου 1981*, Α' Τόμος, Γνώση (Αθήνα, 1982).

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Μελετούν από το πρωτότυπο και από συγκριτική σκοπιά τα σωζόμενα αποσπάσματα της αρχαίας ελληνικής λυρικής ποίησης, ιδίως της αρχαϊκής εποχής (7ος και 6ος αι. π.Χ.).
2. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με σύγχρονες ερμηνευτικές προσεγγίσεις πάνω στην αρχαία ελληνική λυρική ποίηση (π.χ. διακειμενικές, ανθρωπολογικές, κοινωνιολογικές, προσεγγίσεις που απορρέουν από τις σπουδές φύλου).
3. Αποτιμούν την αρχαία ελληνική λυρική ποίηση μέσα στα οικεία ιστορικά και κοινωνικοπολιτικά της συμφραζόμενα (ελληνικός κόσμος της αρχαϊκής εποχής) και λαμβάνοντας επίσης υπόψη τους τις συνθήκες και τα περιβάλλοντα εκτέλεσής της.
4. Εξετάζουν τα λογοτεχνικά κείμενα σε συνδυασμό με αρχαιολογικά τεκμήρια (π.χ. επιγραφές, αγγειογραφία, αρχιτεκτονική, τέχνη).
5. Ερευνούν και να ανατρέχουν αυτόνομα σε ελληνικές και αγγλόφωνες έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές (π.χ. εγχειρίδια, μονογραφίες, συλλογικοί τόμοι, εξειδικευμένα επιστημονικά άρθρα, ιστοσελίδες, ψηφιακές βιβλιοθήκες) για τη μελέτη της αρχαίας ελληνικής λυρικής ποίησης.
6. Καλλιεργούν την ικανότητα να επιλύουν ερμηνευτικά προβλήματα με τρόπο μεθοδικό και συγκροτημένο, καθώς και να υποστηρίζουν τις θέσεις τους με επιστημονικά επιχειρήματα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση νέων τεχνολογιών.
2. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
3. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
4. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
5. Εργασία σε διεθνές ή/και σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
6. Λήψη αποφάσεων.
7. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
8. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
9. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

i. Κείμενα:

Αλκμάν, απ. 1 PMG (*Παρθένειον*)

Στησίχορος, απ. 5-19 Finglass (*Γηρυουνηίς*)

Αρχίλοχος, απ. 2, 5, 19 West

Σημωνίδης, απ. 7 West

Σαπφώ, απ. 1, 16, 31 Voigt, απ. 976 PMG

Ανακρέων, απ. 358, 359, 417 PMG

Θέογνις, στ. 19-26, 31-38, 53-68 West

ii. Εξοικείωση των φοιτητριών / φοιτητών με τη χρήση ψηφιακών πηγών για τη μελέτη της αρχαίας ελληνικής λυρικής ποίησης (π.χ. Perseus Digital Library, Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα).

iii. Συστηματική μελέτη και κριτική αποτίμηση ελληνόγλωσσης και ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας (μέσω σεμιναριακής συζήτησης και παρουσιάσεων φοιτητριών / φοιτητών στην τάξη).

iv. Εξοικείωση των φοιτητριών / φοιτητών με σύγχρονες ερμηνευτικές προσεγγίσεις (π.χ. ανθρωπολογικές, κοινωνιολογικές) πάνω στην αρχαία ελληνική λυρική ποίηση.

v. Παράλληλη εξέταση αρχαιολογίας και τέχνης (ιδίως αγγειογραφίας) για την κατανόηση των συνθηκών εκτέλεσης και μετάδοσης της αρχαίας ελληνικής λυρικής ποίησης.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. F. Budelmann (επιμ.) (2020), *Οδηγός για την Αρχαία Ελληνική Λυρική Ποίηση από το Πανεπιστήμιο του Καίμπρητζ*, μτφ. Σ. Καρέλας, επιμ. Ε. Μακρυγιάννη, Αθήνα.
2. W. Allan, F. Budelmann (2021), *Αρχαία Ελληνική Λυρική Ποίηση: Ανθολογία Σχολιασμένων Αποσπασμάτων*, επιμ. Χ. Τσαγγάλης, Θεσσαλονίκη.
3. E.L. Bowie (1986), 'Early Greek Elegy, Symposium and Public Festival', *The Journal of Hellenic Studies* 106: 13-35.
4. C. Calame (1992), *The Poetics of Eros in Ancient Greece*, μτφ. J. Lloyd, Princeton.
5. C. Calame (1997), *Choruses of Young Women in Ancient Greece: Their Morphology, Religious Role, and Social Function*, μτφ. D. Collins, J. Orion, London and New York.

6. D.A. Campbell (1967), *Greek Lyric Poetry: A Selection of Early Greek Lyric, Elegiac and Iambic Poetry*, London.
7. M. Davies, P.J. Finglass (2014), *Stesichorus: The Poems. Edited with Introduction, Translation, and Commentary*, Cambridge.
8. P.J. Finglass, A. Kelly (επιμ.) (2015), *Stesichorus in Context*, Cambridge.

Ο ΠΛΑΤΩΝ ΚΑΙ Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

(Σ. Ράγκος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν βασικές φιλοσοφικές θέσεις του Πλάτωνα καθώς και τα επιχειρήματα που οδήγησαν στην υιοθέτηση αυτών των θέσεων.
2. Αναγνωρίζουν την πνευματική ατμόσφαιρα των προπλατωνικών στοχαστών (σοφιστών, φυσικών φιλοσόφων, ποιητών, ρητόρων) εντός της οποίας δημιούργησε ο Πλάτων τη φιλοσοφία του.
3. Γνωρίζουν τις λογοτεχνικές τεχνικές που χρησιμοποίησε ο Πλάτων στους διαλόγους του.
4. Εκτιμούν την άρρηκτη σχέση μορφής και περιεχομένου στο πλατωνικό έργο.
5. Διαβλέπουν τις δυσκολίες που θέτει το γραμματειακό είδος του πλατωνικού διαλόγου στους ερμηνευτές του.
6. Κατανοούν την εσωτερική ενότητα ενός πλατωνικού διαλόγου.
7. Αναλύουν και αξιολογούν φιλοσοφικά επιχειρήματα.
8. Συγκρίνουν αρχαίες και νεότερες αντιλήψεις και πρακτικές για βασικά ζητήματα της ζωής.
9. Εκτιμούν κριτικά την επικαιρότητα ή ανεπικαιρότητα του πλατωνικού στοχασμού.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Αυτόνομη εργασία.
2. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
3. Σεβασμός στη διαφορετικότητα (και σε θέματα φύλου) και στην πολιτισμική ποικιλότητα.
4. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
5. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Το λεγόμενο “σωκρατικό πρόβλημα”.
2. Βιογραφικά και εργογραφικά στοιχεία για τον Πλάτωνα.
4. Το γραμματειακό είδος του φιλοσοφικού διαλόγου.
5. Το πρόβλημα της απουσίας του Πλάτωνα από το έργο του.
6. Ζητήματα σχέσεων μορφής και περιεχομένου, προσώπων και λόγων, στους πλατωνικούς διαλόγους.
6. Βασικές έννοιες και θέσεις της πλατωνικής φιλοσοφίας: Ιδέες, τριμερής ψυχή, άριστη πολιτεία, έρως.
7. Αυτοτελής ανάλυση και σχολιασμός του *Συμποσίου*.
8. Παρουσίαση θέσεων, επιχειρημάτων και λογοτεχνικής γραφής.
9. Προβλήματα κριτικής κειμένου.
11. Το ερώτημα της ερμηνείας.
12. Η πλατωνική αντίληψη για τον έρωτα.
13. Συζήτηση περί της επικαιρότητας ή του παρωχημένου χαρακτήρα της πλατωνικής φιλοσοφίας του έρωτα.
14. Ιστορική και ανιστορική προσέγγιση του πλατωνικού έργου.
15. Σύγχρονες προσεγγίσεις στην πλατωνική φιλοσοφία.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Ch. Horn, J. Müller, J. Söder, *Πλάτων: ένα εγχειρίδιο (βίος, έργο, επίδραση)*, μτφ. Λ. Καρατζάς – Μ. Λιάτση, επιμ. Μ. Λιάτση, Θεσσαλονίκη: University Studio Press 2023.
1. Ιωάννης Συκουτρής, *Πλάτωνος Συμπόσιον*, επιλεγόμενα – βιβλιογραφική ενημέρωση Β. Βερτουδάκης – Α. Παπαθωμάς, Αθήνα: Scriptio continua 2021.
2. R. Hunter, *Το Συμπόσιον του Πλάτωνα*, Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών 2007.
3. A. E. Taylor, *Πλάτων: ο άνθρωπος και το έργο του*, μτφ. Ι. Αρζόγλου, Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης 1990.
4. Th. Szlezák, *Πώς να διαβάζουμε τον Πλάτωνα*, μτφ. Παρασκευή Κοτζιά, Θεσσαλονίκη: Θύραθεν 2004.
5. K. Bormann, *Πλάτων*, μτφ. Γιάννης Καλογεράκος, Αθήνα: Καρδαμίτσα 2006.

Για την ξενόγλωσση βιβλιογραφία των τελευταίων ετών και άλλα θέματα σχετικά με την πρόσληψη του Πλάτωνα σήμερα μπορεί ο ενδιαφερόμενος να επισκεφθεί την ιστοσελίδα:

<http://platosociety.org/plato-bibliography/>

Ο ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΒΙΟΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ

(Α. Σύρκου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τις φάσεις εξέλιξης της ελληνικής γραφής από τον 8ο π.Χ. αιώνα έως τον 5ο μ.Χ.

2. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με την ανάγνωση των επιγραφών και την ερμηνεία τους.
3. Συσχετίζουν τις επιγραφές με τα φιλολογικά κείμενα.
4. Αποτυπώνουν και μεταγράφουν επιγραφές.
5. Γνωρίζουν τον τρόπο χρονολόγησης και συμπλήρωσης επιγραφών.
6. Αντιλαμβάνονται τη σπουδαιότητα των επιγραφών για τη μελέτη της αρχαίας ιστορίας.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να συσχετίζουν τις επιγραφικές μαρτυρίες με τις φιλολογικές πηγές, τα ιστορικά γεγονότα και τα αρχαιολογικά τεκμήρια.
2. Ικανότητα να αποτυπώνουν επιγραφικά κείμενα και να τα μεταγράφει.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στο γνωστικό αντικείμενο.
2. Καταγωγή και εξέλιξη του αλφαβήτου.
3. Εξέταση των αρχών και των επιστημονικών μεθόδων προσέγγισης και μελέτης των ελληνικών επιγραφών.
4. Μελέτη βασικών κατηγοριών των ελληνικών επιγραφών δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα από τον 8ο π.Χ. αιώνα έως τον 5/6ο μ.Χ.
5. Χρονολόγηση και αποκατάσταση επιγραφικών κειμένων.
6. Διαδικασία λήψης εκτύπων.
7. Βιβλιογραφική ενημέρωση.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Σ. Κουμανούδης – Α. Ματθαίου, *Αρχαίες Ελληνικές επιγραφές* (Αθήνα, 1986).
2. Σ. Κουμανούδης, *Αττικά επιγραφαί επιτύμβιοι* (Αθήναι, 1871).
3. Α.Α. Παπαγιαννόπουλος – Παλαιός, *Αρχαία Ελληνικά Επιγραφαί* (Αθήνα, 1939).
4. Α. Σιγάλας, *Ιστορία της Ελληνικής Γραφής* (Θεσσαλονίκη, 1934).

5. G. Klaffenbach, *Ελληνική επιγραφική*, μτφ. Α. Αντωνίου. 2η Έκδοση (Αθήνα, 1989).
6. M. Guarducci, *Epigrafia Greca*, Roma 1967 – 1969.
7. L.H.Jeffery – A. Johnston, *The Local Scripts of the Archaic Greece*, 2nd ed., (London, 1990).
8. R. Harris, *The origin of writing* (London, 1986).
9. B.F. Cook, *Greek Inscriptions* (London, 1987).
10. G. Woodhead, *The study of Greek inscriptions* (Cambridge, 1959).
11. M. Guarducci, *Η Ελληνική Επιγραφική από τις Απαρχές ως την Ύστερη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορική Περίοδο*, μτφ. Κ. Κουρεμένος, ΜΙΕΤ (Αθήνα, 2008).
12. G. Woodhead, *Η μελέτη των Ελληνικών Επιγραφών*, μτφ. Ε. Κουρίνου και Φ. Πίκουλα (Αθήνα, 2009).
13. J. Ober, *Μάζες και ελίτ στη δημοκρατική Αθήνα* (Αθήνα, 2003).
14. Μ.Β. Σακελλαρίου, *Η Αθηναϊκή Δημοκρατία*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης (Ηράκλειο, 2016).

ΛΕΞΙΚΟΛΟΓΙΑ (Γ. Ξυδόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Εξηγούν το πεδίο μελέτης της λεξικολογίας στο πλαίσιο της σύγχρονης γλωσσολογίας και τη σχέση του με τη λεξικογραφία.
2. Χειρίζονται με άνεση τις έννοιες και τις μεθόδους των επιπέδων ανάλυσης και να αντιλαμβάνονται πώς αυτές μπορούν να συνδυάζονται με στόχο την ανάλυση της λέξης.
3. Αναλύουν ζητήματα που αφορούν το σχηματισμό, τη σημασία και τη χρήση των λέξεων.
4. Γνωρίζουν τις τυπικές και άλλες ιδιαιτερότητες του λεξικού αποθέματος της Νέας Ελληνικής.
5. Εφαρμόζουν έναν συνδυασμό μικρογλωσσολογικής και μακρογλωσσολογικής ανάλυσης στη λέξη και στο λεξικό απόθεμα.
6. Συλλέγουν, να οργανώνουν, να αναλύουν και να χειρίζονται αξιόπιστα γλωσσικά δεδομένα διαφόρων ειδών.
7. Πραγματοποιούν ποσοτική και ποιοτική επεξεργασία γλωσσικών δεδομένων.

8. Αξιολογούν κριτικά τα γλωσσικά δεδομένα.
9. Αναλύουν και να συνθέτουν διαφορετικού είδους πληροφορίες.
10. Εφαρμόζουν τεχνικές συλλογής, επεξεργασίας και παρουσίασης γλωσσικών δεδομένων (π.χ. ηλεκτρονικά σώματα κειμένων, μικροδομή).

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Λήψη αποφάσεων.
4. Αυτόνομη εργασία.
5. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
6. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
7. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
8. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
9. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγικά: Η Λεξικολογία ως Κλάδος της Γλωσσολογίας. Ορισμός της Λεξικολογίας. Η Σχέση της Λεξικολογίας με τη Μορφολογία. Η Σχέση της Λεξικολογίας με τη Σημασιολογία, τη Φωνητική και Φωνολογία και τη Σύνταξη. Λεξικολογία και Λεξικογραφία. Λεξικολογία και Ετυμολογία.
2. Φύση των λέξεων: Έννοια και Ορισμός της Λέξης, Προφορικός – Γραπτός Λόγος, Ορθογραφία και Προφορά. Λέξημα, Λεξικές και Γραμματικές (Λειτουργικές) Λέξεις. Τάξεις λέξεων.
3. Λεξικό και λεξιλόγια: Το λεξικό απόθεμα, είδη λεξιλογίων. Κατηγοριοποίηση του λεξικού αποθέματος της ΝΕ.
4. Λεξική σημασία: Η σημασία της λέξης, Σημασία, δήλωση, αναφορά. Έννοιακές σχέσεις: συνωνυμία, ομωνυμία, πολυσημία, αντίθεση, παλαιωνυμία. Επέκταση της σημασίας: μεταφορά, μετωνυμία, κ.τ.λ.
5. Μορφή των λέξεων: Διεργασίες Σχηματισμού Λέξεων: κλίση, παραγωγή, σύνθεση. Άλλοι μηχανισμοί λεξικής παραγωγής.
6. Λεξιλογική ποικιλία: Περιθωριακά λεξιλόγια. Ειδικά λεξιλόγια. Το «διπλό λεξιλόγιο».

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. D. Crystal. (1997) *The Cambridge Encyclopedia of Language* (2nd Edition). Cambridge: Cambridge University Press.
2. D. Crystal. (1997) *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
3. H. Jackson. (1988) *Words and Their Meaning*. London: Longman.
4. H. Jackson & E. Z. Amvela. (2000) *Words, Meaning and Vocabulary: An Introduction to Modern English Lexicology*. London: Continuum.
5. Ντ. Κρύσταλ. (2003) *Λεξικό Γλωσσολογίας και Φωνητικής* (Μετ. Γ. Ξυδόπουλος). Αθήνα: Πατάκης.
6. J. Lyons. (1995) *Γλωσσολογική Σημασιολογία* (Μετ. Γ. Ανδρουλάκης). Αθήνα: Πατάκης.
7. Β. Μότσιου. (1994) *Στοιχεία Λεξικολογίας: Εισαγωγή στη νεοελληνική λεξικολογία*. Αθήνα: Νεφέλη.
8. Γ. Μπαμπινιώτης. (1998) «Λεξικογραφικό Επίμετρο». Στο *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
9. Γ. Ξυδόπουλος. (2008) *Λεξικολογία: Εισαγωγή στην ανάλυση της λέξης και του λεξικού*. Αθήνα: Πατάκη
10. Ε. Πετρούνιας. (2002). *Νεοελληνική γραμματική και συγκριτική ανάλυση. Μέρος Α': Θεωρία*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
11. Α. Ράλλη. (2005) *Μορφολογία*. Αθήνα: Πατάκης
12. D. Singleton. (2000) *Language and the Lexicon: An Introduction*. London: Arnold.
13. G. Yule. (2010). *The Study of Language* (4th Edition). Cambridge: Cambridge University Press.

ΔΙΑΛΕΚΤΟΛΟΓΙΑ (Δ.Παπαζαχαρίου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τα φιλοσοφικά πλαίσια τα οποία έχουν καθορίσει τη συμβολική βαρύτητα των όρων «Γλώσσα» και «Διάλεκτος» στη σημερινή κοινωνία.
2. Γνωρίζουν τις διάφορες διαλεκτικές θεωρίες, τις μεθόδους τους, τα ευρήματά τους, τα πλεονεκτήματά τους και τις αδυναμίες τους.
3. Κατανοούν τους μηχανισμούς που ρυθμίζουν τη γλωσσική ποικιλία.

4. Κατανοούν τους μηχανισμούς που καθορίζουν τη γλωσσική αλλαγή.
5. Γνωρίζουν τις μεθόδους περιγραφής και ανάλυσης μη-μελετημένων γλωσσικών συστημάτων.
6. Κατανοούν τα θέματα γλωσσικής πολιτικής, δημιουργίας νέων διαλέκτων, γλωσσικής διατήρησης, γλωσσικής μεταβολής, γλωσσικών μειονοτήτων και γλωσσικού θανάτου.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα αναλυτικής και συνθετικής σκέψης, μέσα από τη σύγκριση των διαφόρων Διαλεκτολογικών Θεωριών, των μεθοδολογικών τους εργαλείων και των ευρημάτων τους.
2. Ικανότητα χρήσης των κατάλληλων υπολογιστικών εργαλείων και λογισμικών.
3. Ικανότητα προσαρμογής σε νέες καταστάσεις.
4. Ικανότητα λήψης αποφάσεων.
5. Ικανότητα κριτικής σκέψης.
6. Ικανότητα σχεδιασμού και διαχείρισης έργων.
7. Ικανότητα για αυτόνομη εργασία.
8. Ικανότητα για συλλογική εργασία.
9. Προαγωγή της δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Ορισμοί: «Γλώσσα» - «Διάλεκτος», Φιλοσοφικό πλαίσιο νοηματοδότησης των παραπάνω ορισμών. Κριτήρια προσδιορισμού των παραπάνω όρων (Ιστορική καταβολή, Αλληλοκατανόηση, Πολιτικές επιλογές, Αυτονομία – Ετερονομία).

Διαλεκτική Γεωγραφία: Απαρχές, μέθοδοι, κωδικοποίηση γλωσσικού υλικού, ευρήματα.

Σχέση διαλεκτολογίας και θεωρητικής Γλωσσολογίας (Δομική Γλωσσολογία, Γενετική Γλωσσολογία).

Αστική διαλεκτολογία: Διαφορές από την Γεωγραφική Διαλεκτολογία (Στην αντίληψη του γλωσσικού συστήματος, του ρόλου των ομιλητών και της γλωσσικής κοινότητας, στις μεθόδους, στα ευρήματα, στην ερμηνεία τους).

Ποσοτική Διαλεκτολογία – Διαλεκτομετρία: Διαφορές από την Αστική Διαλεκτολογία ως προς το γλωσσικό υλικό, την ποσοτική επεξεργασία του, τα αποτελέσματα).

Αντιληπτική Διαλεκτολογία: Πού βασίζεται, ποια τα μεθοδολογικά εργαλεία της.

Γλωσσική ποικιλία – γλωσσική αλλαγή.

Δημιουργία νέων γλωσσικών συστημάτων (pidgin, creoles, νέων διαλέκτων).

Επαφή διαλέκτων / γλωσσική απομόνωση. Αποτελέσματα στα γλωσσικά συστήματα.

Θάνατος διαλέκτων (κοινωνικές και γλωσσικές παράμετροι, semi-speakers, passive speakers).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

K.J. Chambers & P. Trudgill. (2011). *Διαλεκτολογία*. Μτφ: Σ. Λαμπροπούλου, Επιμέλεια: Δ. Παπαζαχαρίου, Αθήνα: εκδ. Πατάκη.

ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΕΦΗΒΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΛΙΚΩΝ (Ν. Παπαχριστόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν βασικές αρχές ψυχολογίας και ψυχοπαθολογίας.
2. Διακρίνουν βασικά ψυχολογικά ζητήματα τα οποία σχετίζονται με την εφηβεία.
3. Αντιλαμβάνονται ορισμένα χαρακτηριστικά τα οποία διαφοροποιούν την ψυχοπαθολογία της εφηβείας από την αντίστοιχη της ενήλικης ζωής.
4. Συνειδητοποιούν την κοινωνική διάσταση της ψυχοπαθολογίας καθώς και την κοινωνική κατασκευή των συμπτωμάτων, ιδίως των αποκαλούμενων ως «νέα» συμπτώματα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη Εργασία.

2. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
3. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Βασικές αρχές ψυχοπαθολογίας

Κλινική συμπτωματολογία βάσει των εγχειριδίων DSM-V και ICD-X. Κυρίαρχοι ψυχοπαθολογικοί σχηματισμοί.

2. Κλινικές δομές στην ψυχανάλυση

Νευρώσεις, ψυχώσεις, διαστροφές. Συμπτωματολογία και ερμηνεία.

3. Η εφηβεία και τα χαρακτηριστικά της

Ιδιαιτερότητες της εφηβείας και η διαφοροποίηση της συμπτωματολογίας της από την αντίστοιχη των ενηλίκων.

4. Κλινικά συμπτώματα και κοινωνικός δεσμός

Τα «νέα» συμπτώματα και η σχέση τους με τον νέο τρόπο εγγραφής του υποκείμενου στον κοινωνικό δεσμό. Η κοινωνική κατασκευή της έννοιας του συμπτώματος.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

1. Ν. Παπαχριστόπουλος, (επιμ.), *Υγεία, υποκείμενο, κοινωνία*, Orpportuna (Πάτρα, 2018).
2. Ν. Παπαχριστόπουλος, Κ. Σαμαρτζή (επιμ.), *Υγεία, ασθένεια και κοινωνικός δεσμός*, Orpportuna (Πάτρα, 2010).
3. J.-L. Pardinielli, P. Bertagne, G. Gimenez, G. Pirlot, *Κλινικές δομές. Νευρώσεις, ψυχώσεις, διαστροφές*, Orpportuna (Πάτρα, 2008).
4. *DSM-V. Διαγνωστικά Κριτήρια*, Αμερικανική ψυχιατρική εταιρεία, Λίτσα (Αθήνα, 2015).
5. *ICD-X. Διεθνής Στατιστική Ταξινόμηση Νόσων και Συναφών Προβλημάτων Υγείας*, Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, Υπουργείο Υγείας (Αθήνα, 2010).
6. Ν. Παπαχριστόπουλος (επιμ.), *Ψυχανάλυση και κοινωνικά συμπτώματα*, Orpportuna (Πάτρα, 2015).

Η΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΣΤΕΡΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ (Φ. Νούσια)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τα βασικά γραμματολογικά χαρακτηριστικά της ύστερης βυζαντινής εποχής.
2. Μελετούν με τη βοήθεια έντυπης και ψηφιακής βιβλιογραφίας κείμενα της ύστερης βυζαντινής εποχής.
3. Κατανοούν το ιστορικό περίγραμμα που περιβάλλει τα υπό εξέταση κείμενα.
4. Αναλύουν γλωσσικά, ερμηνευτικά και διακειμενικά τις υπό εξέταση πρωτογενείς πηγές.
5. Γνωρίζουν επαρκώς την ιδιαίτερη φυσιογνωμία της ύστερης βυζαντινής εποχής σε σχέση με εκείνες που προηγήθηκαν.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων, με τη χρήση κατάλληλων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Εξάσκηση της αναλυτικής και συνθετικής ικανότητας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Μελέτη και ανάλυση πρωτογενών πηγών που προέρχονται από την ύστερη βυζαντινή εποχή (1204-1453). Περιλαμβάνονται αυτοβιογραφικά, ιστορικά, αγιολογικά και ποιητικά κείμενα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. D.M. Nicol, *Οι τελευταίοι αιώνες του Βυζαντίου, 1261-1453*, μτφ. Σ. Κομνηνός, (Αθήνα, 2012).
2. Α. Καρπόζηλος, *Βυζαντινοί και Χρονογράφοι*, τόμ. 4 (Αθήνα, 2015).
3. J.-O. Rosenquist, *Η βυζαντινή λογοτεχνία από τον 6^ο αιώνα ως την άλωση της Κωνσταντινούπολης*, μτφρ. Ι. Βάσσης (Αθήνα, 2008), σσ. 195-256.
4. Ι. Πολέμης (έκδ.), *Θεόδωρος Μετοχίτης, Ἠθικὸς ἢ περὶ παιδείας* (Αθήνα, 2002).

Γ. ΣΕΦΕΡΗΣ (Κ. Κωστίου – ΦΡΟΝΤ. Α. Χρυσάφη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναλύουν τα σημαντικότερα ποιήματα του Γιώργου Σεφέρη ως προς τη θεματική, τα σύμβολα, το ύφος και το μέτρο.
2. Αναγνωρίζουν τα κύρια χαρακτηριστικά των ποιητικών συλλογών του Σεφέρη.
3. Διακρίνουν τις διαφορετικές περιόδους της σεφερικής ποίησης και τη σχέση τους με την ιστορική πραγματικότητα του ελληνικού και ευρωπαϊκού εικοστού αιώνα.
4. Αναγνωρίζουν την εξέλιξη συγκεκριμένων θεμάτων και μοτίβων μέσα στη σεφερική ποίηση.
5. Εντάσσουν τη σεφερική ποίηση τόσο στην ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας όσο και στην ιστορία των ευρωπαϊκών λογοτεχνικών ρευμάτων του μετασυμβολισμού και του μοντερνισμού.
6. Παρουσιάζουν τα βασικά πορίσματα της έρευνας για την ποίηση και την ποιητική του Γιώργου Σεφέρη και τους κυριότερους σταθμούς της πρόσληψης του σεφερικού έργου.
7. Αναγνωρίζουν τη σχέση του ποιητικού έργου του Σεφέρη με τα δοκίμια, τις μεταφράσεις και το μυθιστόρημά του, όπως και με ενδεικτικά αποσπάσματα από την αλληλογραφία και τα ημερολόγια του.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να προσεγγίζουν την ποίηση του εικοστού αιώνα.
2. Ικανότητα να αναγνωρίζουν μετρικές μορφές όπως η κοντραρίμα, το χαϊκού, το verset, το ποίημα σε πεζό κ.ά.
3. Ικανότητα αναγνώρισης διαφορετικών εκδοχών διακειμενικότητας (παράθεμα, έμμεση μνεία, παρωδία κ.ά.).
4. Ικανότητα αξιοποίησης κατά την ερμηνευτική προσέγγιση της ποίησης των παρακειμενικών στοιχείων (τίτλος, επιγραφή, τόπος και χρόνος γραφής, σημειώσεων του συγγραφέα κ.ά.).
5. Ικανότητα κριτικής ανάγνωσης και αποτίμησης επιστημονικών κειμένων που αφορούν την ποίηση.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Η γενιά του τριάντα και η *Στροφή*.

Ένταξη της ποίησης του Σεφέρη στα συμφραζόμενα της ελληνικής ποίησης των αρχών του εικοστού αιώνα και η ηγετική του θέση στη γενιά του τριάντα. Τα παραδοσιακά μέτρα και η σχέση με την παράδοση («Ρίμα», «Δημοτικό τραγούδι», «Ερωτικός Λόγος», «Άρνηση»), η επίδραση του Καρυωτάκη («Το ύφος μιας μέρας») και η ανάγνωση της *Οδύσσειας* («Οι σύντροφοι στον Άδη»).

2. Από τον συμβολισμό της *Στέρνας* στο μοντερνιστικό *Μυθιστόρημα*.

Η επίδραση της γαλλικής ποίησης στο έργο του Σεφέρη. Το αίτημα της «κάθαρης ποίησης», ο Paul Valéry και η κρυπτική *Στέρνα*. Ο ελεύθερος στίχος και η σύζευξη μύθου και ιστορίας στο *Μυθιστόρημα*. Πρόσωπα και προσωπεία από τον Αισχύλο και τον Όμηρο.

3. Το υλικό του *Τετραδίου Γυμνασμάτων* και ο χρόνος του *Ημερολογίου Καταστρώματος Α΄*.

Η μορφική ποικιλία των πειραματισμών του *Τετραδίου Γυμνασμάτων* και η λειτουργία της επιφάνειας στην «Επιφάνια, 1937». Ο ρόλος της ποίησης στους «μικρόψυχους καιρούς» του *Ημερολογίου Καταστρώματος Α΄*. Η χρήση της διακειμενικής αλληγορίας («Ο γυρισμός του ξενιτεμένου»), της δυστοπίας («Διάλειμμα χαράς»), του συμβόλου («Ο βασιλιάς της Ασίνης», «Αφήγηση») και παρουσία της προφητικής φωνής («Η τελευταία μέρα»).

4. Από την ποίηση του πολέμου του *Ημερολογίου Καταστρώματος Β΄* στην λύτρωση της *Κίχλης*.

Η μετωπιακή παρουσία του πολέμου («Μέρες του Ιουνίου '41»), η σάτιρα της ανεπάρκειας των πολιτικών («Τελευταίος σταθμός», «Θεατρίνοι Μ.Α.») και οι μεταμορφώσεις του ηρωισμού («Τελευταίος σταθμός», «Ο

Στράτης Θαλασσινός ανάμεσα στους αγάπανθους»). Η «αποστράτευση» του Σεφέρη, η νεκριομαντεία και η βιβλική εικονοποιία στην «Κίχλη».

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Δ. Δασκαλόπουλος (επιμ.), *Εισαγωγή στην ποίηση του Σεφέρη. Επιλογή κριτικών κειμένων*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, ²1999 (1996).
2. M. Vitti, *Φθορά και λόγος. Εισαγωγή στην ποίηση του Γιώργου Σεφέρη*, Αθήνα, Εστία, ³1994 (1978).
3. Ν. Βαγενάς, *Ο ποιητής και ο χορευτής. Μια εξέταση της ποίησης και της ποιητικής του Σεφέρη*, Αθήνα, Κέδρος, ⁷1996 (1979).
4. Δ.Ν. Μαρωνίτης, *Γιώργος Σεφέρης. Μελετήματα*, Αθήνα, Πατάκης, 2008.
5. Α. Αργυρίου, *Δεκαεπτά κείμενα για τον Γ. Σεφέρη*, Αθήνα, Καστανιώτης, ²1990 (1986).
6. R. Beaton, *George Seferis*, Λονδίνο, Bristol Classical Press, ²2001 (1991).

Η΄ ΕΞΑΜΗΝΟ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ

(Α. Κατσιγιάννη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Παρουσιάζουν τις βασικές θεωρίες για τα αφηγηματικά γένη και είδη.

2. Αναγνωρίζουν και να διακρίνουν τα βασικά χαρακτηριστικά, την ποιητική θεωρία και τον τρόπο με τον οποίο καλλιεργήθηκαν τα αφηγηματικά είδη και οι λογοτεχνικές μορφές στα ευρωπαϊκά λογοτεχνικά ρεύματα (διαφωτισμός, ρομαντισμός, αισθητισμός, παρνασσισμός, συμβολισμός και μοντερνισμός).
3. Παρουσιάζουν –επιλεκτικά- τον μετασχηματισμό των λογοτεχνικών ειδών στη διαχρονία.
4. Επισημαίνουν τη συμβολή των κοινωνικών και επιστημονικών εξελίξεων στη διαμόρφωση της καλλιτεχνικής ευαισθησίας και της προσωδιακής μεταρρύθμισης του τέλους του 19^{ου} και των αρχών του 20^{ου} αι.
5. Παρουσιάζουν συγκριτικά τις ειδολογικές αναζητήσεις των νεοελλήνων λογοτεχνών σε σχέση με τα δυτικά λογοτεχνικά πρότυπα.
6. Παρουσιάζουν –επιλεκτικά- ευρωπαϊούς και νεοέλληνες λογοτέχνες, οι οποίοι δημιούργησαν νεοτερικές μορφές έκφρασης (υβρίδια, κλπ.) στην ποίηση και την πεζογραφία.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα εκπόνησης αυτόνομης πρωτότυπης εργασίας.
2. Συνεργασία για την εκπόνηση ομαδικής εργασίας.
3. Αναζήτηση, ανάλυση, σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών από έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές.
4. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
5. Άσκηση κριτικής ικανότητας και αυτοκριτικής.
6. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στην έννοια της ειδολογίας ως κλάδου της συγκριτικής φιλολογίας.
2. Θεωρία των ειδών (παρουσίαση των βασικών θεωριών).
3. Η μορφή ως περιεχόμενο. Επιλογή λογοτεχνικών κειμένων (από τον μεσαίωνα ως σήμερα), τα οποία αναδεικνύουν τους μετασχηματισμούς της λογοτεχνικής μορφής στη διαχρονία.
4. Εμβληματικά δοκίμια ευρωπαϊών και νεοελλήνων συγγραφέων για την ποιητική και τη στιχουργική τέχνη

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. *Νεοελληνικά μετρικά*, επιμ. Νάσος Βαγενάς (Ρέθυμνο, 1991).

2. *Η ελευθέρωση των μορφών*, επιμ. Νάσος Βαγενάς, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1996.
3. Δ. Αγγελάτος, *Η 'φωνή' της μνήμης. Δοκίμιο για τα λογοτεχνικά είδη*, Νέα Σύνορα-Α. Α. Λιβάνη, 1997.
4. Γ. Σπαταλάς, *Η σπικουρική τέχνη. Μελέτες για τη νεοελληνική μετρική*, επιμέλεια Ε. Γαραντούδης- Α. Κατσιγιάννη, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1997.
5. *Βιβλιογραφία Νεοελληνικής Μετρικής*, επιμ. Ε. Γαραντούδης, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2000.
6. Σ. Πασχάλης, *Όταν οι άγγελοι περπατούν. Ανθολογία πεζού ποιήματος*, Νεφέλη, 2007.
7. A. Fowler, *Kinds of Literature. An Introduction to the Theory of Genres and Modes*, Clarendon Press (Oxford, 1982).
8. D. Combe, *Les genres littéraires*, Hachette, 1992.
9. T. O. Beebee, *The Ideology of Genre: A Comparative Study of Generic Instability*, University Park, Pennsylvania State University Press, 1994.
10. J.-M. Schaeffer, *Τι είναι λογοτεχνικό είδος*, μτφ. Α. Ν. Ακριτόπουλος, Ηρόδοτος, Ιδέες και έρευνα, 2000.
11. *Théorie et paratiquie du fragment*, Actes du Colloque international de la Società Universitaria per gli Studi di Lingua e Letteratura Francese (SUSLLF) (Venise 28-30 novembre 2002), Etudes réunies par Lucia Omacini et Laura Este Bellini, Genève, Slatkine Erudition, 2004.
12. *Τα όρια των ειδών στην τέχνη σήμερα*, Επιστημονικό συμπόσιο (31 Μαρτίου και 1 Απριλίου 2006), Εταιρεία Σπουδών Σχολής Μωραΐτη, 2009.
13. Κ. Καρακάση, Μ. Σπυριδοπούλου, Γ. Κοτελίδης, *Ιστορία και θεωρία των λογοτεχνικών γενών και ειδών. Παραδείγματα και εφαρμογές*, ηλεκτρονικό εγχειρίδιο www.kallipos.gr
14. M. Holquist, *Bakhtin and his world*, Routledge, 1990· *Διαλογικότητα. Ο Μπαχτίν και ο κόσμος του*, μτφ. Ιωάννα Σταματάκη, Αθήνα, Gutenberg, 2014.
15. D. Duff, Gutenberg, *Ο Ρομαντισμός και οι χρήσεις του είδους*, Επιμέλεια-Θεώρηση μετάφρασης, Εισαγωγικό σημείωμα, Επίμετρο Δ. Αγγελάτος, Μετάφραση Ιωάννα Σταματάκη, Νίκος Ι. Καγκελάρης (Αθήνα, 2022).

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ: ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΜΝΗΜΗ

(Γ. Παπαθεοδώρου – ΦΡΟΝΤ. Α. Χρυσάφη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν την πεζογραφική παραγωγή της περιόδου 1974-2000 και των κύριων εκπροσώπων της.
2. Γνωρίζουν τα ιστορικά και πολιτικά γεγονότα της περιόδου καθώς και τη σύνδεσή τους με τη λογοτεχνική παραγωγή της περιόδου.
3. Κατανούν κριτικά την άνοδο του ιστορικού μυθιστορήματος και της αναπαράστασης της συλλογικής μνήμης στην περίοδο της μεταπολίτευσης.
4. Προσεγγίζουν την έννοια του «αρχείου» στην ιστορία και τη λογοτεχνία.
5. Γνωρίζουν τα πολιτισμικά ρεύματα του μοντερνισμού και του μεταμοντερνισμού.
6. Αναλύουν τα λογοτεχνικά κείμενα της πεζογραφίας μέσα στα ιστορικά συμφραζόμενά τους.
7. Αναγνωρίζουν τη σημασία της λογοτεχνίας στη διαμόρφωση της ιστορίας και της μνήμης.
8. Αξιολογούν κριτικά την πεζογραφική παραγωγή της Μεταπολίτευσης.
9. Αναλύουν και να συνθέτουν πληροφορίες γύρω από τα αφηγηματικά είδη.
10. Εφαρμόζουν μεθόδους ανάλυσης και ερμηνείας των αρχειακών τεκμηρίων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Λήψη αποφάσεων.
4. Αυτόνομη εργασία.
5. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
6. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
7. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και

- ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
8. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
9. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗ

Στην ενότητα αυτή γίνεται μια εισαγωγική περιδιάβαση στην πεζογραφική παραγωγή της Μεταπολίτευσης, με ειδικές αναφορές στα ιστορικά, ιδεολογικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα της περιόδου. Εξετάζονται ζητήματα περιοδολόγησης, ιστοριογραφικά σχήματα, τομές και συνέχειες, στα χρόνια 1974-2000.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΜΝΗΜΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Στην ενότητα αυτή εξετάζονται τρεις κεντρικές έννοιες που ορίζουν το θεωρητικό πλαίσιο του μαθήματος: η έννοια της πολιτισμικής μνήμης (Jan Assman) η έννοια της πολυφωνίας και της διαλογικότητας (Mikhail Bakhtin) και η έννοια του αρχείου (Walter Benjamin, Michel DeCerteau, Arlette Farge).

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΕΦΗΜΕΡΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΦΑΙΡΑ

Στην ενότητα αυτή, αναλύονται παραδειγματικές περιπτώσεις λογοτεχνικών κειμένων που ενσωματώνουν στην αφήγηση τεκμήρια από τις εφημερίδες και τον Τύπο της εποχής. Μέσα από το στοιχείο της πολιτικής επικαιρότητας και των «εφήμερων ειδήσεων», περιγράφονται οι αφηγηματικές τεχνικές του ρεαλισμού αλλά και η στροφή της μυθοπλασίας στην καθημερινότητα.

(Στρατής Τσίρκας, *Χαμένη Άνοιξη* / Θανάσης Βαλτινός, *Στοιχεία για τη δεκαετία του '60*)

ΕΝΟΤΗΤΑ 4: Ο ΕΑΥΤΟΣ ΣΕ ΠΡΩΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

Στην ενότητα αυτή, αναλύονται αφηγηματικά κείμενα που ενσωματώνουν επιστολικά και ημερολογιακά τεκμήρια καθώς και προσωπικές μαρτυρίες. Μέσα από τις διαφορετικές «αφηγήσεις εαυτού» εξετάζεται η αναπαράσταση της βιωμένης εμπειρίας και ο αυτοβιογραφικός λόγος, ιδιαίτερα στις όψεις που συνδέουν την ιδιωτική με τη δημόσια σφαίρα.

(Άρης Αλεξάνδρου, *Κιβώτιο* / Γιώργος Ιωάννου, *Η πρωτεύουσα των προσφύγων*, Θανάσης Βαλτινός, *Στοιχεία για τη δεκαετία του '60* / Ρέα Γαλανάκη, *Θα υπογράψω Λουί*, Νίκος Μπακόλας, *Η Κεφαλή*)

ΕΝΟΤΗΤΑ 5: ΗΧΟΤΟΠΙΑ

Στην ενότητα αυτή, μελετώνται χαρακτηριστικά πεζογραφήματα που εξετάζουν αρχεία ήχου, ραδιοφώνου καθώς και αστικά «ηχο-τοπία» της καθημερινότητας. Η σύζευξη ήχου και λόγου ως ιδιαίτερη εκδοχή της πολιτισμικής μνήμης και της «προφορικής ιστορίας» αναλύεται με κύρια έμφαση στην αισθητηριακή διάσταση της λογοτεχνίας.

(Αλέξ. Κοτζιάς, *Αντιποίησης Αρχής*, Θανάσης Βαλτινός, *Στοιχεία για τη δεκαετία του '60*, Πάνος Θεοδωρίδης, *Το ηχομυθιστόρημα του Καπετάν Αγρα*).

ΕΝΟΤΗΤΑ 6: ΑΦΗΓΗΣΗ, ΕΙΡΩΝΕΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

Στην ενότητα αυτή, εξετάζεται η υπέρβαση του «ιστορικού» μυθιστορήματος μέσα από εκδοχές μεταμυθοπλασίας που αναδεικνύουν προγραμματικά την αρχειακή στροφή της πεζογραφίας. Παράλληλα, εξετάζεται η ειρωνική τροπικότητα της αφήγησης και η μυθοπλαστική διάσταση των τεκμηρίων.

(Θανάσης Βαλτινός, *Τρία ελληνικά μονόπρακτα*)

ΕΝΟΤΗΤΑ 7: Η ΜΥΘΟΠΛΑΣΙΑ ΣΤΟ ΑΡΧΕΙΟ

Στην ενότητα αυτή, εξετάζονται τα ζητήματα ποιητικής του «αρχειακού μυθιστορήματος» ως μιας νέας λογοτεχνικής εκδοχής για τις σχέσεις ανάμεσα στη συλλογή υλικού, την τεκμηρίωση, την αφήγηση και τη μνήμη. Παράλληλα, τονίζεται η αλλαγή στον ρόλο του συγγραφέα («συγγραφέας-συλλέκτης») καθώς και στη δομή της αφήγησης, η οποία ακολουθεί την οργάνωση και την ταξινόμηση του «αρχείου». Ιδιαίτερος λόγος γίνεται για τις μειονοτικές, περιθωριακές ή περιφερειακές «φωνές» του παρελθόντος καθώς και για την αναπαράσταση κοινωνικών ομάδων και υποκειμένων, που, για καιρό, ανήκαν στα «βουβά πρόσωπα» της ιστορίας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Α. Αργυρίου, *Ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας και η πρόσληψή της όταν η δημοκρατία δοκιμάζεται, υπονομεύεται και καταλύεται. 1964-1974 και μέχρι τις ημέρες μας*, Καστανιώτη, Αθήνα, 2017.
2. J. Assman, *Η πολιτισμική μνήμη. Γραφή, ανάμνηση και πολιτική ταυτότητα στους πρώιμους ανώτερους πολιτισμούς*, μτφ. Δ. Παναγιωτόπουλος, ΠΕΚ, Ηράκλειο, 2017.
3. Γ. Βούλγαρης, *Η Ελλάδα της Μεταπολίτευσης. Σταθερή δημοκρατία, σημαδεμένη από τη μεταπολεμική ιστορία*, Θεμέλιο, Αθήνα, 2008.

4. Κ. Βούλγαρης (επιμ.), *Η μεταμυθοπλασία στη νεοελληνική πεζογραφία*, Βιβλιόραμα, 2017.
5. R. Beaton, *Εισαγωγή στη νεότερη ελληνική λογοτεχνία*, (μτφ. Ε. Ζουργού-Μ. Σπανάκη), Νεφέλη, Αθήνα, 1996.
6. A. Farge, *Η γεύση του αρχείου*, μτφ. Ρ. Μπενβενίστε, Νεφέλη, Αθήνα, 1994.
7. Λ. Καλλιβρετάκης, *Δικτατορία και Μεταπολίτευση*, Θεμέλιο, Αθήνα, 2017.
8. Κ. Κορνέτης, *Τα παιδιά της δικτατορίας. Φοιτητική αντίσταση, πολιτισμικές πολιτικές και η μακρά δεκαετία του εξήντα στην Ελλάδα*, Πόλις, Αθήνα, 2015.
9. Ε. Κοτζιά, *Ιδέες και αισθητική: μεσοπολεμικοί και μεταπολεμικοί πεζογράφοι*, Πόλις, Αθήνα, 2006.
10. B. Soethaert, *Η στροφή προς το παρελθόν. Ορίζοντες του ιστορικού μυθιστορήματος 1935-1950*, Romiosini, 2018.
11. Δ. Τζιόβας, *Η πολιτισμική ποιητική της νεοελληνικής πεζογραφίας. Από την ερμηνεία στην ηθική*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο, 2017.
12. Β. Χατζηβασιλείου, *Η κίνηση του εκκρεμούς. Άτομα και κοινωνία στη μεταπολιτευτική πεζογραφία (1974-2017)*, Πόλις, Αθήνα, 2018.

ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ: ΒΙΑ ΚΑΙ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ (Ε. Παπαργυρίου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν ιστορικά γεγονότα και πολιτικοκοινωνικές αλλαγές κατά το διάστημα 1945-1974.
2. Γνωρίζουν την πεζογραφική παραγωγή της περιόδου 1945-1974 και τους κύριους εκπροσώπους της.
3. Γνωρίζουν βασικά στοιχεία της ευρωπαϊκής λογοτεχνικής παραγωγής κατά την περίοδο 1945-1974, ρεύματα και διακειμενικές αναφορές της πεζογραφικής παραγωγής της μεταπολεμικής εποχής.
4. Κατανοούν τις έννοιες «μοντέρνο» και «μεταμοντέρνο».
5. Κατανοούν τους όρους «βία» και «ιδεολογία» και να ανιχνεύουν τα χαρακτηριστικά τους στα κείμενα.

6. Κατανοούν τα πολιτικά και ιδεολογικά ζητήματα που επηρέασαν την πεζογραφία.
7. Κατανοούν τις συνθήκες ανάδυσης του γυναικείου συγγραφικού υποκειμένου.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ιστορική γνώση της περιόδου 1945-1974.
2. Ικανότητα να επιδεικνύουν γνώση και κατανόηση των βασικών χαρακτηριστικών και κειμένων της λογοτεχνικής παραγωγής της περιόδου 1945-1974.
3. Κατανόηση των εννοιών «βία» και «ιδεολογία» στα ιστορικοκοινωνικά τους συμφραζόμενα και ως εργαλεία λογοτεχνικής ανάλυσης.
4. Ικανότητα να αναγνωρίζουν ρεύματα και να τα τοποθετεί στην ιστορική τους συνέχεια.
5. Ικανότητα κριτικής ανάλυσης και ερμηνείας πεζογραφικών κειμένων.
6. Ικανότητα να εντοπίζουν τις επιρροές της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας στην ελληνική πεζογραφική παραγωγή.
7. Ικανότητα να συσχετίζουν πολιτικές εξελίξεις και ιδεολογικές ζυμώσεις με την εξέλιξη της λογοτεχνίας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Τα ιστορικά, ιδεολογικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα της μεταπολεμικής εποχής, με έμφαση στις επιπτώσεις της κατοχής και του εμφυλίου και της δικτατορίας και τις ιδεολογικές ζυμώσεις της δεκαετίας του '60.
2. Βασικά ρεύματα, ευρωπαϊκή διάσταση και διακειμενικές αναφορές της μεταπολεμικής πεζογραφίας.
3. Τα μυθιστορήματα της Μαργαρίτας Λυμπεράκη, *Τα ψάθινα καπέλα* (1946) και του Νίκου Καχτίτση, *Ο εξώστης* (1964).
4. Πεζογραφικά κείμενα των πεζογράφων: Νίκου Καζαντζάκη, Νίκου Κάσδαγλη, Στρατή Τσίρκα, Δημήτρη Χατζή, Ε.Χ. Γονατά, Βασίλη Βασιλικού, Γιώργου Ιωάννου, Κώστα Ταχτσή, Θανάση Βαλτινού.
5. Ο τόμος *Δεκαοκτώ κείμενα* (1970).
6. Κριτικά κείμενα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. R. Beaton (1996), *Εισαγωγή στη νεότερη ελληνική λογοτεχνία*, μτφ. Ευαγγελία Ζουργού-Μαριάννα Σπανάκη, Αθήνα: Νεφέλη.
2. Α. Καστρινάκη (2005), *Η λογοτεχνία στην ταραγμένη δεκαετία 1940-1950*, Αθήνα: Πόλις.
3. Ε. Κοτζιά (2006), *Ιδέες και αισθητική: μεσοπολεμικοί και μεταπολεμικοί πεζογράφοι*, Αθήνα: Πόλις.
4. Κ. Κωστής (2013), *«Τα κακομαθημένα παιδιά της Ιστορίας»: η διαμόρφωση του νεοελληνικού κράτους 18^{ος}-21^{ος} αιώνας*, Αθήνα: Πόλις.
5. Α. Νάτσινα, Α. Καστρινάκη, Γ. Δημητρακάκης, Κ. Δασκαλά (2015), *Η πεζογραφία στη μακρά δεκαετία του 1960*, Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.
6. Δ. Τζιόβας (2007), *Ο άλλος εαυτός – Ταυτότητα και κοινωνία στη νεοελληνική πεζογραφία*, Αθήνα: Πόλις.
7. Δ. Τζιόβας (2014), *Κουλτούρα και λογοτεχνία: πολιτισμικές διαθλάσεις και χρονότοποι ιδειών*, Αθήνα: Πόλις.
8. Δ. Τζιόβας (2017), *Η πολιτισμική ποιητική της ελληνικής πεζογραφίας: από την ερμηνεία στην κριτική*, ΠΕΚ.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ
(ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν την ιστορία του γραμματολογικού είδους της ερωτικής μυθιστορίας από την αρχαιότητα έως το τέλος του Βυζαντίου.
2. Προσδιορίζουν τα ειδικά χαρακτηριστικά της λόγιας και δημώδους ερωτικής βυζαντινής μυθιστορίας.
3. Διακρίνουν τα στοιχεία της αρχαίας ερωτικής μυθιστορίας που πέρασαν στο αγιολογικό μυθιστόρημα.
4. Εντάξουν τη μυθιστορηματική παραγωγή κάθε αιώνα στα ιδιαίτερα συμφραζόμενα της εποχής που τη γέννησε.
5. Προσεγγίζουν τη βυζαντινή μυθιστορία με όρους ρητορικής ανάλυσης.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων, με τη χρήση κατάλληλων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Εξάσκηση της αναλυτικής και συνθετικής ικανότητας.
4. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
5. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το αντικείμενο του μαθήματος είναι η μυθιστορηματική παραγωγή των βυζαντινών χρόνων. Παρουσιάζονται και αναλύονται ερωτικές μυθιστορίες και αγιολογικά μυθιστορήματα σε έμμετρη ή πεζή μορφή, με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους και την εποχή μέσα στην οποία το κάθε έργο παρήχθη.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. T. Hägg, *Το αρχαίο μυθιστόρημα* (Αθήνα, 1992).
2. R. Beaton, *Η ερωτική μυθιστορία του ελληνικού μεσαίωνα*, μτφ. Ν. Τσιρώνη (Αθήνα, 1996).
3. P. Roilos, *Amphoteroglossia. A poetics of the twelfth-century medieval Greek novel* (Washington DC, 2006).
4. H.-G. Beck, *Ιστορία της βυζαντινής δημώδους λογοτεχνίας*, μτφ. Ν. Eideneier (Αθήνα, 2007).
5. I. Nilsson, *Raconter Byzance. La littérature au XIIe siècle* (Παρίσι, 2014).
6. S. Efthymiadis (επιμ.), *The Ashgate research companion to Byzantine hagiography* (2 τόμοι) (Surrey / Burlington, 2011 / 2014).

ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ

Ο ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ ΚΑΙ Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΚΩΜΙΚΟΥ (Α. Παπαχρυσόστομου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Διακρίνουν την Αρχαία Ελληνική Κωμωδία σε Παλαιά, Μέση και Νέα.
2. Γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της ποιητικής τέχνης του Αριστοφάνη αλλά και της Παλαιάς Κωμωδίας γενικότερα.
3. Κατανοούν τη σημασία της Αριστοφανικής Κωμωδίας στη διαμόρφωση και την εξέλιξη της Αρχαίας Ελληνικής Κωμωδίας ως λογοτεχνικού είδους (genre).
4. Διαθέτουν μια γενική εποπτεία των έντεκα σωζόμενων κωμωδιών του Αριστοφάνη.
5. Μεταδίδουν τις αποκτηθείσες γνώσεις σε εύληπτη μορφή στο πλαίσιο σχολικής διδασκαλίας.
6. Διακρίνουν και να επεξηγούν τα δομικά μέρη της Αριστοφανικής Κωμωδίας.
7. Κατανοούν την αριστοφανική γλώσσα από το πρωτότυπο αρχαίο ελληνικό κείμενο.
8. Εντοπίζουν και να αποτιμούν τους πολιτικούς υπαινιγμούς και τις πολιτικο-κοινωνικές παρεμβάσεις / παραινέσεις του αριστοφανικού corpus.
9. Εφαρμόσουν / προσαρμόσουν το διδακτικό πρότυπο στο σχολικό μάθημα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη εργασία.
2. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
3. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα βοηθά τις φοιτήτριες / τους φοιτητές να αποκτήσουν το εξειδικευμένο γνωστικό υπόβαθρο, που είναι απαραίτητο για την παιδαγωγική προσέγγιση της αρχαίας ελληνικής κωμωδίας (και δη του Αριστοφάνη) σε επίπεδο διδακτικής. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από τη διδασκαλία επιλεγμένων αποσπασμάτων από επτά αριστοφανικές κωμωδίες: *Αχαρνής, Ιππής, Νεφέλαι, Σφήκες, Ειρήνη, Όρνιθες, Βάτραχοι*.

Στους επιμέρους στόχους του μαθήματος εμπίπτουν:

- I. Η διάκριση της Αρχαίας Ελληνικής Κωμωδίας σε Παλαιά, Μέση και Νέα.
- II. Η εξοικείωση με τα κύρια γνωρίσματα της ποιητικής τέχνης του Αριστοφάνη, καθώς και με την αριστοφανική γλώσσα.

- III. Η απόκτηση μιας γενικής εποπτείας των έντεκα σωζόμενων αριστοφανικών έργων.
- IV. Η κατανόηση της σημασίας της αριστοφανικής κωμωδίας στη διαμόρφωση και την εξέλιξη της Αρχαίας Ελληνικής Κωμωδίας ως λογοτεχνικού είδους.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. *Aristophanes* (English & Greek), edited & translated by J. Henderson, 5 vols., (Cambridge MA, 1998-2007) (Harvard University Press), LOEB Classical Library Series.
2. V. Bers, *Greek Poetic Syntax in the Classical Age* (New Haven, 1984).
3. K.J. Dover, *Aristophanes Frogs* (Oxford, 1993).
4. K.J. Dover, *Η Κωμωδία του Αριστοφάνη* (μτφ. Φ.Ι. Κακριδή) (Αθήνα, 1997), εκδ. ΜΙΕΤ.
5. Δ. Λυπουρλής, *Αρχαία Ελληνική Μετρική* (Θεσσαλονίκη, 1983).
6. S.D. Olson, *Aristophanes Peace* (Oxford, 1998).
7. S.D. Olson, *Aristophanes Acharnians* (Oxford, 2002).
8. Α. Παπαχρυσόστομου, *Six Comic Poets. A Commentary on Selected Fragments of Middle Comedy* (Tübingen, 2008).
9. Α. Παπαχρυσόστομου, «Καλειδοσκόπιο στη Μέση Κωμωδία: Η Νομοτέλεια της Αλλαγής στο Δράμα», στον συλλογικό τόμο *Απτική Κωμωδία: Πρόσωπα και Προσεγγίσεις* (επιμ. Θ. Παππάς & Α. Μαρκαντωνάτος) (Αθήνα, 2011) (Gutenberg), 90-102.
10. Α. Παπαχρυσόστομου, "Continuity and Change in the Comic Genre or How it all ended up with Menander: The Case of Sub-Trends", *Ordia Prima* 11-12 (2012-2013) 165-189.
11. Α. Παπαχρυσόστομου, *Amphis: Introduction, Translation, Commentary* (Fragmenta Comica 20) (Heidelberg, 2016) (Verlag Antike).
12. Α. Παπαχρυσόστομου, «Ο θρανίτης λεώς, ο μισθαρχίδης Λάμαχος και η Δημοκρατία στους Αχαρνής του Αριστοφάνη», στον συλλογικό τόμο *Αριστοφάνους Άχαρνής: Το Έργο, ο Τόπος, οι Άνθρωποι* (επιμ. Α. Μαρκαντωνάτος & Λ. Πλατυπόδη), Αθήνα 2020 (εκδ. Επισκήνιον), 102-113. (https://issuu.com/episkinion/docs/praktika_axarnhs).
13. Α. Παπαχρυσόστομου, "Surface and Deep Aristophanic Parody", στον συλλογικό τόμο *Aristophanic Humour: Theory and Practice* (επιμ. P. Swallow & E. Hall) (London, 2020) (Bloomsbury), 119-128.
14. Α. Παπαχρυσόστομου, "πλήθος ὄσον ἰχθύων ... ἐπὶ πινάκων ἀργυρῶν (Ath. *Deipn.* 6.224b): A Different Kettle of Fish", στον συλλογικό τόμο *Fragmentation in Ancient Greek Drama* (επιμ. Α. Lamari, F. Montanari, Α. Novokhatko) (Berlin, 2020) (De Gruyter), 617-645.
15. Α. Παπαχρυσόστομου, *Ephippus: Introduction, Translation, Commentary* (Fragmenta Comica 16.3) (Göttingen, 2021) (Verlag Antike).
16. K. Sidwell, *Aristophanes the Democrat: The Politics of Satirical Comedy during the Peloponnesian War* (Cambridge, 2009).
17. H.W. Smyth, *Greek Grammar* (Cambridge MA, 1956).

ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ (Ε. Καρακάντζα)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. (γνώση) Γνωρίζουν τη σύγχρονη φεμινιστική κριτική και να διαπιστώνουν πώς εφαρμόζεται στα κείμενα της κλασικής γραμματείας.
2. (γνώση και κατανόηση) Γνωρίζουν και να αναγνωρίζουν τα βασικά ζητήματα της σύγχρονης έρευνας, και να διαπιστώνουν τη σχετικότητα θεωριών που μέχρι τώρα κυριαρχούσαν στις κλασικές σπουδές.
3. (ανάλυση) Αντιληφθούν μια βασική αρχή που διέπει την επιστημονική έρευνα: ότι πολλά από τα 'ευρήματα' του παρελθόντος αναθεωρούνται με βάση σύγχρονες προσεγγίσεις που προέρχονται από περιοχές της κοινωνιολογικής, πολιτικής, και ψυχαναλυτικής επιστήμης, και τις σπουδές φύλου κατά τον 20ό και 21ο αιώνα.
4. Επαναξιολογούν θεμελιακά κείμενα της κλασικής φιλολογίας με τα θεωρητικά εργαλεία της σύγχρονης εποχής και να αντιλαμβάνονται την ιδιαίτερη σημασία που έχουν ορισμένα κλασικά κείμενα για τη διαμόρφωση της δυτικής ταυτότητας, άρα να εισαχθούν επίσης στην έννοια της πρόσληψης της αρχαιότητας από την κριτική σκέψη.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με την χρήση της απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
3. Σεβασμός στην διαφορετικότητα και πολυπολιτισμικότητα.
4. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας, και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
5. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

- Στόχος του μαθήματος είναι να καταδείξει πώς η φεμινιστική κριτική άλλαξε τον τρόπο ερμηνείας βασικών κειμένων της κλασικής γραμματείας. Η εξέτασή μου στο θεωρητικό πλαίσιο θα ξεκινήσει από την δεκαετία του 70, όταν η Luce Irigaray επανερμηνεύει κλασικά κείμενα και μορφές του ελληνικού μύθου παίρνοντας τις αποστάσεις της από την 'ορθόδοξη' λακανική (και φροϋδική) αντίληψη της γυναίκας ως μη-πολιτικού και κοινωνικού υποκειμένου.
- Στην συνέχεια θα ληφθούν υπόψη ερμηνείες της Judith Butler, Julia Kristeva, και οι συμβολές των Miriam Leonard, Bonnie Honig, Rosi Braidotti, Nancy Rabinowitz, Amy Richlin, Helen Foley κ.ά. στην ερμηνεία κλασικών κειμένων.
- Μελέτες περιπτώσεων από την κλασική γραμματεία θα είναι: από την Οδύσσεια του Ομήρου η μορφή της Πηνελόπης, της Καλυψώς / Κίρκης, Ναυσικάς και της θεάς Αθηνάς. Από τον Αισχύλο, Σοφοκλή και Ευριπίδη οι αποτυπώσεις στα έργα τους των παρακάτω ηρωίδων: Κλυταιμνήστρας, Αντιγόνης, Δηιάνειρας, Ιοκάστης, και Μήδειας.
- Τέλος, αντικείμενο μελέτης θα είναι δύο 'κλασικά' βιβλία της σύγχρονης φεμινιστικής κριτικής σκέψης για την ελληνική και ρωμαϊκή αρχαιότητα: N. Rabinowitz and A. Richlin (eds), *Feminist Theory and the Classics (Thinking Gender)* (1997) και A. Richlin (ed), *Pornography and Representation in Greece and Rome* (1992).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Α. Αθανασίου. 2007. *Η Ζωή στο Όριο. Δοκίμια για το Σώμα, το Φύλο και τη Βιοπολιτική*. Αθήνα.
2. Ρ. Αστρινάκη, Π. Χαντζαρούλα, Α. Αθανασίου. 2011. *Μελέτες για το Φύλο στην Ανθρωπολογία και την Ιστορία*. Αθήνα. Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 22769186.
3. Α. Athanasiou. 2017. *Agonistic Mourning. Political Dissidence and the Women in Black*. Εδιμβούργο.
4. S. Brodribb. 1992. *Nothing Mat(t)ers: a Feminist Critique of Postmodernism*. (ιδ. κεφάλαιο 5: Lacan and Irigaray.) N. Melbourne.
5. J. Butler. 2014 [πρωτ. 2000]. *Η διεκδίκηση της Αντιγόνης. Η συγγένεια μεταξύ ζωής και θανάτου*. Αθήνα.
6. H.P. Foley. 2001. *Female Acts in Greek Tragedy*. N. Jersey.
7. B. Honig. 2013. *Antigone Interrupted*. Cambridge.
8. L. Irigaray. 1985 [πρωτ. 1974]. *Speculum of the Other Woman*. N. Y.

9. L. Irigaray. 1994 [πρωτ. 1989]. *Thinking the Difference: For a Peaceful Revolution*. Λονδίνο.
10. M.A. Katz. 1991. *Penelope's Renown. Meaning and Indeterminacy in the Odyssey*. N. J.
11. J. Peradotto and J.P. Sullivan. 1984. *Women in the Ancient World. The Arethusa Papers*. N.Y.
12. N. Rabinowitz and A. Richlin (επιμ.). 1997. *Feminist Theory and the Classics (Thinking Gender)*. Λονδίνο.
13. A. Richlin (επιμ.). 1992. *Pornography and Representation in Greece and Rome*. Οξφόρδη.
14. E. Tzelepis, A. Athanasiou (επιμ.). 2010. *Rewriting Difference: Luce Irigaray and 'the Greeks'*. Albany NY.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ (Ν. Παπαχριστόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν βασικές αρχές ψυχολογίας και ψυχοπαθολογίας.
2. Διακρίνουν βασικά ψυχολογικά ζητήματα τα οποία σχετίζονται με την εφηβεία.
3. Αντιλαμβάνονται ορισμένα χαρακτηριστικά τα οποία διαφοροποιούν την ψυχοπαθολογία της εφηβείας από την αντίστοιχη της ενήλικης ζωής.
4. Συνειδητοποιούν την κοινωνική διάσταση της ψυχοπαθολογίας καθώς και την κοινωνική κατασκευή των συμπτωμάτων, ιδίως των αποκαλούμενων ως «νέα» συμπτώματα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη Εργασία.
2. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
3. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1.Βασικές αρχές ψυχοπαθολογίας

Κλινική συμπτωματολογία βάσει των εγχειριδίων DSM-V και ICD-X. Κυρίαρχοι ψυχοπαθολογικοί σχηματισμοί.

2. Κλινικές δομές στην ψυχανάλυση

Νευρώσεις, ψυχώσεις, διαστροφές. Συμπτωματολογία και ερμηνεία.

3. Η εφηβεία και τα χαρακτηριστικά της

Ιδιαιτερότητες της εφηβείας και η διαφοροποίηση της συμπτωματολογίας της από την αντίστοιχη των ενηλίκων.

4. Κλινικά συμπτώματα και κοινωνικός δεσμός

Τα «νέα» συμπτώματα και η σχέση τους με τον νέο τρόπο εγγραφής του υποκείμενου στον κοινωνικό δεσμό. Η κοινωνική κατασκευή της έννοιας του συμπτώματος.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Ν. Παπαχριστόπουλος, (επιμ.), *Υγεία, υποκείμενο, κοινωνία*, Orportuna (Πάτρα, 2018).
2. Ν. Παπαχριστόπουλος, Κ. Σαμαρτζή (επιμ.), *Υγεία, ασθένεια και κοινωνικός δεσμός*, Orportuna (Πάτρα, 2010).
3. J.-L. Pardinielli, P. Bertagne, G. Gimenez, G. Pirlot, *Κλινικές δομές. Νευρώσεις, ψυχώσεις, διαστροφές*, Orportuna (Πάτρα, 2008).
4. *DSM-V. Διαγνωστικά Κριτήρια*, Αμερικανική ψυχιατρική εταιρεία, Λίτσας (Αθήνα, 2015).
5. *ICD-X. Διεθνής Στατιστική Ταξινόμηση Νόσων και Συναφών Προβλημάτων Υγείας*, Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, Υπουργείο Υγείας (Αθήνα, 2010).
6. Ν. Παπαχριστόπουλος (επιμ.), *Ψυχανάλυση και κοινωνικά συμπτώματα*, Orportuna (Πάτρα, 2015).

Η Μαγεία στην Ελληνική και Ρωμαϊκή Αρχαιότητα (Α. Ποταμίτη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τον προβληματισμό για τον ορισμό της μαγείας, τις σχετικές ανθρωπολογικές και κοινωνιολογικές προσεγγίσεις, την ιδέα της μαγείας ως διαχρονικού κοινωνικού φαινομένου.
2. Γνωρίζουν τις πηγές για τη μαγεία στον αρχαίο ελληνορωμαϊκό κόσμο, τους λειτουργικούς τύπους της αρχαίας μαγείας, την εικόνα του μάγου και της μάγισσας και των σχετικών αντιλήψεων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
2. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
3. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
4. Παραγωγή της ελεύθερης δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
5. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
6. Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον.
7. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.

Περιεχόμενα (ύλη του μαθήματος):

Ορισμός, ιστορία της έρευνας, ανθρωπολογικές και κοινωνιολογικές θεωρίες, μαγικές αρχές, αρχαίες αντιλήψεις για τη μαγεία, μαγικές πρακτικές, κατάδεσμοι, μαγικοί πάπυροι, ερωτική μαγεία, μάγοι και μάγισσες στη λογοτεχνία, μαγεία και νόμος, μαγεία και ιατρική.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Α. Α. Αβαγιανού (επιμ.), *Η Μαγεία στην Αρχαία Ελλάδα*. ΕΙΕ, 2008.
2. Α.Σ. Faraone, *Αρχαία Ελληνική Ερωτική Μαγεία*. Μτφ. Μ. Παπαθωμόπουλος, Εκδ. Παπαδήμα, 2004.

3. F. Graf, *Η Μαγεία στην Ελληνορωμαϊκή Αρχαιότητα*. Μτφ. Ι. Μυλωνόπουλος, ΙΤΕ, ΠΕΚ, 2009.
4. M. Mauss, H. Hubert, *Σχαδίασμα μιας Γενικής Θεωρίας για τη Μαγεία*. Μτφ. Θ. Παραδέλλης, Εκδόσεις του εικοστού πρώτου, 2003.

Η ΒΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΑΠΥΡΟΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΟΡΩΜΑΪΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ

(Α. Σύρκου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τις φάσεις εξέλιξης της ελληνικής γραφής από τον 4^ο π.Χ. αιώνα έως τον 9^ο μ.Χ.
2. Γνωρίζουν τους λόγους μεταγραφής των κειμένων καθώς και τις αλλαγές που αφορούν τα υλικά γραφής.
3. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τις αρχές της φιλολογικής επιστήμης.
4. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με την ανάγνωση των παπύρων και τον σχολιασμό τους.
5. Συσχετίζουν τους παπύρους με τα φιλολογικά κείμενα.
6. Μεταγράφουν παπύρους.
7. Γνωρίζουν τον τρόπο χρονολόγησης και αποκατάστασης παπύρων.
8. Γνωρίζουν τη σύνταξη κριτικού υπομνήματος.
9. Αντιλαμβάνονται τη σπουδαιότητα των παπύρων για τη μελέτη και κατανόηση του αρχαίου κόσμου.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να συσχετίζουν τις παπυρολογικές μαρτυρίες με τις φιλολογικές πηγές και τα ιστορικά γεγονότα και τα αρχαιολογικά τεκμήρια.
2. Ικανότητα να μεταγράφουν παπυρικά κείμενα και να τα σχολιάζουν.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στο γνωστικό αντικείμενο.
2. Εξέταση των αρχών και των επιστημονικών μεθόδων προσέγγισης και μελέτης των παπύρων.
3. Μελέτη του ιστορικού πλαισίου της Αιγύπτου και τα ελληνιστικά χρόνια και την Πρώιμη Βυζαντινή εποχή.
4. Ανάγνωση παπυρικών κειμένων.
5. Χρονολόγηση και αποκατάσταση παπυρικών κειμένων.
6. Σχολιασμός κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών στοιχείων που αφορούν τα μελετηθέντα κείμενα.
7. Βιβλιογραφική ενημέρωση

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. E.G. Turner, *Ελληνικοί Πάπυροι. Εισαγωγή στη μελέτη και χρήση των παπυρικών κειμένων*, Μτφ. Γ. Παράσογλου, MIET (Αθήνα, 1981).
2. Β.Γ. Μανδηλαράς, *Πάπυροι και Παπυρολογία*, Δεύτερη έκδοση (Αθήνα, 1994).
3. Ε. Μιονί, *Εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία*, Μτφ. Ν.Μ. Παναγιωτάκη, MIET (Αθήνα, 1977).
4. L. Lewis, *Papyrus in classical Antiquity* (Oxford, 1974).
5. O. Montevicchi, *La papirologia* (Torino, 1973).
6. R.S. Bagnall and K.A. Worp, *The Chronological Systems of the Byzantine Egypt* (Zutphen, 1978).
7. F. Gignac, *A grammar of the Greek papyri of the Roman and Byzantine periods*, 2 vols. (Milano, 1975-77).
8. C.H. Roberts, *Greek Literary Hands* (Oxford, 1955).
9. M. Rostovtzeff, *Social and Economic History of the Hellenistic World* (Oxford, 1941).
10. A.C. Johnson - L.-C. West, *Byzantine Egypt: Economic Studies* (Princeton, 1949).
11. F.G. Kenyon, *Books and Readers in Ancient Greece and Rome*, 2nd edition, Oxford 1951 και *The palaeography of the Greek Papyri* (Chicago, 1974).
12. B.A. van Groningen, *Πραγματεία περί της ιστορίας και της κριτικής των Ελληνικών κειμένων*, Μτφ. Ο. Λαμψίδη, Προλεγόμενα Χ.Σ. Φλωράτου, Ακαδημία Αθηνών (Αθήνα, 1980).
13. M. West, *Κριτική των κειμένων και τεχνική των εκδόσεων*, Μτφ. Γ.Μ. Παράσογλου (Αθήνα, 1989).

14. P. Maas, *Κριτική των κειμένων*, Μετάφραση-σχόλια Ν. Χιονίδη (Αθήνα, 1975).
15. L.D. Reynolds & N.G. Wilson, *Αντιγραφείς και φιλόλογοι. Το ιστορικό της παράδοσης των κλασικών κειμένων*, Μτφ. Ν.Μ. Παναγιωτάκη, ΜΙΕΤ (Αθήνα, 1981).
16. Χ. Ιωαννίδου, *Πολιτισμικές προκαταλήψεις και αλληλεπιδράσεις στην αρχαιότητα. Το παράδειγμα της Ελληνορωμαϊκής Αιγύπτου* (Αθήνα, 2000).
17. G. Cavallo & H. Maehler, *Hellenistic Bookhands* (Berlin, 2008).
18. Α. Παπαθωμάς, *Εισαγωγή στην Παπυρολογία* (Αθήνα, 2014).

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ Ι: ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

(Ν. Κουτσούκος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αντιληφθούν τις διαφορές μεταξύ του παραδοσιακού τρόπου προσέγγισης της μορφολογικής ανάλυσης και της σύγχρονης θεωρητικής ανάλυσης.
2. Έχουν δομήσει το απαραίτητο υπόβαθρο ώστε σε επόμενο στάδιο να μπορούν να εστιάσουν είτε στην ερευνητική ενασχόληση με τον σχηματισμό των λέξεων είτε σε πρακτικές εφαρμογές (π.χ. διδασκαλία, ενασχόληση με γλωσσικά ζητήματα κ.ά.).
3. Διακρίνουν τη Μορφολογία από άλλους συναφείς επιστημονικούς κλάδους (π.χ. Λεξικολογία, Ετυμολογία κ.ά.).
4. Δώσουν ορισμούς για τις βασικές έννοιες της Μορφολογίας που σχετίζονται με τα μορφολογικά συστατικά.
5. Διακρίνουν τα βασικά μορφολογικά συστατικά του συστήματος της Νέας Ελληνικής.
6. Απαντήσουν στα βασικά ερωτήματα της κλιτικής μορφολογίας.
7. Αναλύσουν τις βασικές αρχές δόμησης του κλιτικού συστήματος της Νέας Ελληνικής.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Να κάνουν ανάλυση λεξικών σχηματισμών βάσει συγκεκριμένης μεθοδολογίας.
2. Να κάνουν ανάλυση μορφολογικών σχηματισμών της Νέας Ελληνικής.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Η μορφολογία είναι ο κλάδος της γλωσσολογίας που ασχολείται με τον σχηματισμό των λέξεων. Στο πρώτο μέρος του μαθήματος, εστιάζουμε στις βασικές έννοιες της μορφολογίας με έμφαση στα παρακάτω θέματα: (α) ορισμός και είδη μορφολογικών συστατικών (είδη μορφημάτων, είδη μορφημάτων με χαμηλό σημασιολογικό φορτίο, είδη μορφημάτων με αυξημένο σημασιολογικό φορτίο), (β) είδη αλλομορφίας, (γ) παραδειγματικές/συνταγματικές σχέσεις στους μορφολογικούς σχηματισμούς και συνθε(ικ)ότητα (compositionality), και (δ) μορφολογικά/λεξικά χαρακτηριστικά (π.χ. γένος και η κλιτική τάξη). Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος, γίνεται παρουσίαση των βασικών αρχών και προβλημάτων της κλιτικής μορφολογίας και παρουσιάζεται αναλυτικά η δόμηση του ονοματικού και ρηματικού κλιτικού συστήματος της Νέας Ελληνικής. Στη διάρκεια του μαθήματος, παρουσιάζονται κάποια γενικότερα ζητήματα, όπως η κατάκτηση ενός μορφολογικού συστήματος, η δόμηση των λέξεων στις διαφορετικές γλώσσες του κόσμου (μορφολογική τυπολογία) και η δόμηση του νοητικού λεξικού. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος, γίνεται πρακτική εφαρμογή των θεωρητικών γνώσεων με πλήθος ασκήσεων που στοχεύουν στη βαθύτερη κατανόηση της ύλης. Ενδεικτικά, τα θέματα που καλυφθούν είναι τα εξής:

- Μορφολογικές κατηγορίες - μορφήματα (βασικές κατηγορίες μορφημάτων με βάση το σημασιολογικό φορτίο, τη δεσμευτικότητα, τη θέση στο σχηματισμό και τη λειτουργία).
- Η έννοια της αλλομορφίας μέσα στο μορφολογικό σύστημα.
- Διαδικασίες χωρισμού μορφημάτων (παραδειγματικές και συνταγματικές σχέσεις).
- Βασικές θεωρητικές έννοιες της μορφολογικής ανάλυσης (παράδειγμα, κλιτική τάξη).
- Νοητικό λεξικό και σχέσεις των μορφολογικών στοιχείων (οικογένειες λέξεων).
- Μορφολογικές κατηγορίες (γένος).
- Κλιτική μορφολογία (ονοματικό και ρηματικό σύστημα).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Γενικά έργα αναφοράς

1. N. Koutsoukos & A. Efthymiou. 2023. Derivational morphology in Modern Greek. The state of the art. *Journal of Greek Linguistics* 23(2): 215-286. (Άρθρο με ελεύθερη πρόσβαση και συγκεντρωτική βιβλιογραφία).
2. P. Müller, I. Ohnheiser, S. Olsen & F. Rainer (eds.) Volume 1-3 (2015)/Volume 4-5(2016). *Word-Formation: An International Handbook of the Languages of Europe*. Berlin, Boston: De Gruyter Mouton.

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

1. Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη. 1986. *Η Νεολογία στην Κοινή Νεοελληνική*. Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ.
2. Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη. 1994. *Νεολογικός δανεισμός-Άμεσα δάνεια από τη Γαλλική και την Αγγλοαμερικανική-Μορφοφωνολογική ανάλυση*. Θεσσαλονίκη.
3. Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. Ράλλη & Δ. Χειλά-Μαρκοπούλου (Επιμ.). 2003. *Το Γένος*. Αθήνα: Πατάκης.
4. Θ. Μωυσιάδης. 2005. *Ετυμολογία-Εισαγωγή στη Μεσαιωνική και Νεοελληνική Ετυμολογία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
5. Γ.Ι. Ξυδόπουλος. 2008. *Λεξικολογία: Εισαγωγή στην ανάλυση της λέξης και του λεξικού*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
6. Θ.-Σ. Παυλίδου. 2013. *Επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών/ Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.
7. Α. Ράλλη. 2022 *Μορφολογία* (2^η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
8. Α. Ράλλη. 2007. *Η σύνθεση λέξεων. Διαγλωσσική μορφολογική προσέγγιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
9. Α. Ρεβυθιάδου & Δ. Παπαδοπούλου (επιμ.). 2023. *Εισαγωγή στη Μορφολογία: Θεωρία και πειραματικές εφαρμογές*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

1. L. Bauer, R. Lieber & I. Plag 2013. *The Oxford reference guide to English Morphology*. Oxford: Oxford University Press.
2. G. Booij. 2013. *The grammar of words: an introduction to linguistic morphology* [3rd edition]. NY: Oxford University Press.
4. R.W. Dixon. 2014. *Making new words. Morphological derivation in English*. Oxford: Oxford University Press.

5. Lieber, R. 2016. *Introducing Morphology* [2nd edition]. Cambridge: Cambridge University Press.

ΦΩΝΗΤΙΚΗ – ΦΩΝΟΛΟΓΙΑ (Δ. Παπαζαχαρίου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Διακρίνουν τη Φωνητική – Φωνολογία.
2. Γνωρίζουν για την Αρθρωτική Φωνητική.
3. Κατανούν τη σημαντικότητα της γλωσσικής λειτουργίας για τον προσδιορισμό των φωνολογικών μονάδων και των διαφορετικών πραγματώσεών τους.
4. Έχουν κατακτήσει τα μεθοδολογικά εργαλεία και κριτήρια για τον ορισμό των φωνολογικών μονάδων.
5. Προσεγγίζουν συστηματικά τα γλωσσικά φαινόμενα και τη συμβολή των θεωριών στην κατανόησή τους.
6. Κατανοούν τους λόγους ύπαρξης διαφορετικών φωνολογικών θεωριών.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα φωνητικής καταγραφής λέξεων και φράσεων.
2. Κατάκτηση της παρουσίασης φωνολογικών δεδομένων και των αντίστοιχων αναλύσεων με τη χρήση αλγορίθμων και διαγραμμάτων.
3. Ικανότητα ανάλυσης και σύνθεσης πληροφοριών.
4. Ικανότητα οικοδόμησης και διαχείρισης επιχειρηματολογίας.
5. Ικανότητα κριτικής.
6. Ικανότητα για κριτική αξιολόγηση δεδομένων, και κατ' επέκτασιν για ανεξάρτητη και κριτική σκέψη.

7. Ικανότητα για ολοκλήρωση αυτόνομης ατομικής εργασίας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Είδη Φωνητικής – Αρθρωτική Φωνητική.
2. Λειτουργίες ήχων, κωδικωποίηση ήχων σύμφωνα με τις γλωσσικές λειτουργίες που επιτελούν σε φωνολογικές μονάδες, αλλόφωνα κι ελεύθερες ποικιλίες.
3. Διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά.
4. Περιγραφή και ορισμοί των τεμαχιακών φωνολογικών μονάδων της Νέας Ελληνικής γλώσσας στο πλαίσιο της Γενετικής Γλωσσολογίας.
5. Φωνολογικά Φαινόμενα.
6. Φωνολογικοί κανόνες.
7. Αυτοτεμαχιακή Φωνολογία. Περιγραφή και ορισμοί των τεμαχιακών φωνολογικών μονάδων της Νέας Ελληνικής γλώσσας, στο πλαίσιο της προσωδιακής φωνολογίας.
8. Παρουσίαση της σχέσης που υπάρχει ανάμεσα στη Μορφολογία και τη Φωνολογία, στο πλαίσιο της λεξικής Φωνολογίας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. M. Nespor. 1999. *Φωνολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
2. Α. Ρεβυθιάδου. 2007. *Η Φωνολογία της Διδασκαλίας της Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΑ (Α. Ρούσσου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

Κατανοούν τις βασικές σημασιολογικές σχέσεις που αφορούν τον ορισμό της σημασίας, τις σημασιολογικές σχέσεις λέξεων και προτάσεων, τη διαφοροποίηση της σημασιολογίας από την πραγματολογία.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

Θα μπορούν να συσχετίζουν τις θεωρητικές αναλύσεις με τα εμπειρικά δεδομένα, να θέτουν ερωτήματα και να επιλύουν προβλήματα.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα αυτό αποτελεί εισαγωγή στο γνωστικό αντικείμενο της Σημασιολογίας. Εξετάζει τον ορισμό της σημασίας και τις σημασιολογικές σχέσεις ανάμεσα σε επιμέρους γλωσσικές εκφράσεις (λέξεις, φράσεις, προτάσεις). Επίσης εξετάζει τη σημασία των λεξικών εκφράσεων ως οντότητες του πραγματικού ή κάποιου πιθανού κόσμου, καθώς και τη σχέση της σημασιολογίας με την τυπική λογική.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Ε. Βλάχου. 2022. *Μαθήματα σημασιολογίας. Εφαρμογή στη γαλλική και την ελληνική γλώσσα*. Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα.
2. P. Kroeger. 2022. *Analyzing meaning: An introduction to semantics and pragmatics*. Third edition. (Textbooks in Language Sciences 5). Berlin: Language Science Press.
3. J. Saeed. 2017. *Σημασιολογία* [μτφ. Ε. Δημελά]. Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα.

ΚΕΙΜΕΝΟΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ (Α. Αρχάκης)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τους τρόπους σύστασης των κειμένων.
2. Αναλύουν ποικίλα κείμενα και κυρίως μαθητικά γραπτά βάσει κριτηρίων κειμενικότητας.
3. Αναγνωρίζουν σε ποιο βαθμό τα εκπαιδευτικά προγράμματα γλωσσικής εκπαίδευσης λαμβάνουν υπόψη τους την κειμενογλωσσολογική προσέγγιση.
4. Χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις υποδομής στην κειμενογλωσσολογία για εκπαιδευτικές δραστηριότητες στο σχολείο.
5. Επιδεικνύουν γνώση και κατανόηση των βασικών εννοιών της Κειμενογλωσσολογίας.
6. Εφαρμόζουν αυτή τη γνώση σε εκπαιδευτικά ζητήματα.
7. Παρουσιάζουν την ανάλυση των κειμενογλωσσολογικών φαινομένων με στόχο εκπαιδευτικές δραστηριότητες στο γλωσσικό μάθημα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
2. Λήψη αποφάσεων.
3. Αυτόνομη εργασία.
4. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
5. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
6. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
7. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
8. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Προφορικός και γραπτός λόγος.
2. Κριτήρια διάκρισης ενός κειμένου από ένα άθροισμα προτάσεων: Συνοχή, συνεκτικότητα, προθετικότητα, περιστασιακότητα, διακειμενικότητα, αποδεκτότητα.
3. Έννοιες κειμενικής ανάλυσης: Συνοχικοί μηχανισμοί, συνεκτικότητα, επίπεδα ύφους, ομοιοαναφορικότητα, ομοιοταξινόμηση, ομοιοεκτατικότητα, ενδοφορική και εξωφορική αναφορά, θέμα-σχόλιο, μικρο- και μακρο- λειτουργίες, γνωστικά σχήματα.
4. Χαρακτηριστικά βασικών κειμενικών ειδών (περιγραφή, αφήγηση, επιχειρηματολογία).

5. Παραγωγή κειμένων και σχολική πράξη με βάση τη θεωρία των κωδίκων.
6. Κριτική επισκόπηση της γλωσσικής διδασκαλίας στο Γυμνάσιο: Προς ένα επικοινωνιακό-κειμενοκεντρικό πλαίσιο γλωσσικής διδασκαλίας.
7. Αξιοποίηση κειμενογλωσσολογικών εννοιών στην εκπαιδευτική πράξη.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. J.-M. Adam. (1999). *Τα κείμενα: Τύποι και πρότυπα. Αφήγηση, περιγραφή, επιχειρηματολογία, εξήγηση και διάλογος*, μτφ. Γ. Παρίσης, επιμ. Ε. Καψωμένος. Αθήνα: Πατάκης.
2. Α. Αρχάκης. (2005). *Γλωσσική διδασκαλία και σύσταση των κειμένων*. Αθήνα: Πατάκης.
3. R. Beaugrande & W. Dressler. (1981). *Introduction to Textlinguistics*. London: Longman.
4. B. Bernstein. (1971). *Class, Codes and Control, I*. London: Routledge and Kegan Paul.
5. B. Bernstein. (1990). *Class, Codes and Control, IV*. London: Routledge.
6. Α. Γεωργακοπούλου και Δ. Γούτσος. (1999). *Κείμενο και επικοινωνία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
7. M.A.K. Halliday & R. Hasan. (1985). *Language, Context and Text: Aspect of Language in a Social Semiotic Perspective*. Oxford: Oxford University Press.
8. P. Knapp & M. Watkins. (1994). *Context — Text — Grammar: Teaching the Genres and Grammar of School Writing in Infants and Primary Classrooms*. Australia: Text Productions.
9. Η.Γ. Ματσαγγούρας. (2001). *Κειμενοκεντρική προσέγγιση του γραπτού λόγου. Ή αφού σκέπτονται γιατί δεν γράφουν;*. Αθήνα: Γρηγόρης.

ΜΥΘΟΙ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ (Θ. Μαρκόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναγνωρίζουν τις σημαντικότερες γλωσσικές πλάνες και τους γνωστότερους γλωσσικούς μύθους.
2. Κατανοούν τα γλωσσολογικά επιχειρήματα που καταρρίπτουν τέτοιου είδους αντιλήψεις.

3. Γνωρίζουν τον ιδεολογικό χαρακτήρα πολλών τέτοιων παρα-γλωσσολογικών αντιλήψεων.
4. Διευρύνουν τον προβληματισμό τους για την «παραδοσιακή» προσέγγιση στη γλώσσα.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν αναπτύξει τις παρακάτω ικανότητες:

1. Ικανότητα αναγνώρισης των παρα-γλωσσολογικών αντιλήψεων.
2. Ικανότητα κριτικής προσέγγισης και κατάρριψης αυτών των αντιλήψεων με γλωσσολογικά επιχειρήματα.
3. Ικανότητα θεωρητικής προσέγγισης παρόμοιων αντιλήψεων σε διαγλωσσικό επίπεδο.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

2. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
3. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
4. Αυτόνομη εργασία.
5. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Η έννοια του «γλωσσικού μύθου».
2. Η σύνδεση των γλωσσικών μύθων με ευρύτερες αντιλήψεις για τη γλώσσα και τη κοινωνία.
3. Βασικοί γλωσσικοί μύθοι από την ιστορία της Ελληνικής.
4. Γλωσσικοί μύθοι και στάσεις απέναντι στη γλώσσα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Γ. Χάρης (εκδ.). 2001. *Δέκα μύθοι για την ελληνική γλώσσα*. Αθήνα: Πατάκης.
2. Ν. Σαραντάκος. 2019. *Μύθοι και πλάνες για την ελληνική γλώσσα*. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΑΠ.
3. Γ. Χάρης. 2022. *Η γλώσσα, τα λάθη και τα πάθη*. Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας.
4. Α.- Φ. Χριστίδης. 1999. *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός*. Αθήνα: Εκδόσεις Πόλις.

5. L. Bauer & P. Trudgill (eds.). 1998. *Language myths*. London: Penguin.

Μεθοδολογία της Γλωσσικής Διδασκαλίας (Ζ. Παπαδοπούλου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Ξεχωρίζουν τους όρους που αφορούν τη μεθοδολογία της γλωσσικής διδασκαλίας.
2. Μελετούν τη διδακτική διαδικασία ως βασική λειτουργία του σχολείου.
3. Έχουν αποκτήσει το θεωρητικό υπόβαθρο σε σχέση με τη μεθοδολογία της γλωσσικής διδασκαλίας.
4. Εφαρμόζουν σε συγκεκριμένα παραδείγματα τις θεωρητικές αρχές των βασικών μοντέλων διδασκαλίας.
5. Προγραμματίζουν αποτελεσματικά μια διδακτική πράξη.
6. Θέτουν τους κατάλληλους σκοπούς και στόχους σε σχέση με το περιεχόμενο προς διδασκαλία με σκοπό την επιτυχή έκβαση ενός εκπαιδευτικού γεγονότος.
7. Κατανοούν τη σημασία του αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών κατά τον σχεδιασμό εκπαιδευτικού σεναρίου.
8. Αναπτύξουν τον κατάλληλο τρόπο αξιολόγησης των εκπαιδευομένων στο πλαίσιο ενός αναλυτικού προγράμματος σπουδών.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχει αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
2. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
3. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
4. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
5. Λήψη αποφάσεων.
6. Αυτόνομη εργασία.
7. Ομαδική εργασία.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Αγωγή και Εκπαίδευση. Διδασκαλία και Μάθηση. Εννοιολογικός διαχωρισμός.
2. Σταθμοί στην ιστορία της διδακτικής και προσανατολισμοί της διδακτικής στον 21^ο αιώνα. Θεωρητικές αρχές και παραδοχές, διδακτικές πρακτικές και χαρακτηριστικά των σύγχρονων διδακτικών προσεγγίσεων.
3. Διδακτική σχέση. Γνώση, μαθητής, καθηγητής.
4. Προγραμματισμός, οργάνωση και διεξαγωγή της διδακτικής πράξης. Αρχές μεθοδολογίας, στρατηγικές και μορφές διδασκαλίας.
5. Σκοποθεσία και στοχοθεσία στην εκπαίδευση. Παράγοντες διαμόρφωσης σκοπών και στόχων στην εκπαίδευση, διδακτικοί στόχοι (διατύπωση, ταξινόμηση, χρησιμότητα).
6. Το εκπαιδευτικό σενάριο.
7. Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση. Αξιολόγηση μαθητή, καθηγήτριας/καθηγητή και συστήματος.
8. Αναλυτικό πρόγραμμα. Ορισμοί, προσεγγίσεις, μοντέλα ανάπτυξης, κρυφό αναλυτικό πρόγραμμα.
9. Πτυχές της ανάπτυξης του παιδιού και σύνδεσή τους με τη μεθοδολογία γλωσσικής διδασκαλίας.
10. Η/Ο εκπαιδευτικός και η σχολική τάξη. Ευνοϊκές συνθήκες για μάθηση.
11. Η/Ο εκπαιδευτικός ΠΕ02 στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Ζ. Γαβριηλίδου (2024). *Διδάσκοντας και μαθαίνοντας γλώσσα με το ChatGPT*. Αθήνα: Κριτική.
2. Κ. Δημητριάδου (2016). *Νέοι Προσανατολισμοί της Διδακτικής. Προσαρμογή της Διδασκαλίας στις Εκπαιδευτικές Προκλήσεις του 21ου Αιώνα*. Αθήνα: Gutenberg.
4. Λ. Μαυροσκούφης (2008). *Διδακτική Μεθοδολογία και ανάπτυξη της κριτικής σκέψης*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
5. Π. Πηγιάκη (2003). *Προετοιμασία, σχεδιασμός και αξιολόγηση της διδασκαλίας: Διδακτική μεθοδολογία*. Αθήνα: Εκδ. Γρηγόρη.
6. Θ. Τριλιανός (2013). *Μεθοδολογία της διδασκαλίας*. Αθήνα, Διάδραση.
7. Β. Τσάφος (2014). *Αναλυτικό πρόγραμμα. Θεωρητικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτικοί προσανατολισμοί. Αναζητώντας νέες σταθερές σε έναν αβέβαιο κόσμο*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
8. Ε. Φρυδάκη (2009). *Η Διδασκαλία στην τομή της Νεωτερικής και της Μετανεωτερικής Σκέψης*. Αθήνα: Κριτική.

Εισαγωγή στην Ειδική Αγωγή (Κ. Άντζακας)

Οι λεπτομέρειες του μαθήματος είναι διαθέσιμες στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία.

ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ

ΣΥΜΠΟΣΙΑΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ (Κ. Οικονομοπούλου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με ένα ευρύ φάσμα πρωτογενών πηγών (κειμένων, αγγείων και αρχαιολογικών τεκμηρίων) που συνδέονται με το αρχαίο συμπόσιο.
2. Έχουν καλλιεργήσει συστηματική κατανόηση της λειτουργίας του συμποσίου ως θεμελιώδους κοινωνικού και πολιτικού θεσμού κατά την αρχαϊκή και κλασική εποχή.
3. Προβαίνουν σε συνδυαστική εξέταση κειμένων, αγγειογραφίας, τέχνης και αρχαιολογίας, με σκοπό να κατανοήσουν πολύπλευρα το αρχαίο συμπόσιο ως θεσμό.
4. Διερευνούν σε βάθος καίριας σημασίας κοινωνιολογικές και ανθρωπολογικές προσεγγίσεις πάνω στο συμπόσιο και τη συμποσιακή λογοτεχνία της αρχαϊκής και κλασικής εποχής (οι οποίες εστιάζουν ιδιαίτερα στον ρόλο και τις σχέσεις του φύλου και της κοινωνικής τάξης), και κατανοήσει τους τρόπους με τους οποίους οι προσεγγίσεις αυτές συμπληρώνουν και ενισχύουν την παραδοσιακή φιλολογική ερμηνεία των κειμένων.

5. Ερευνούν και να ανατρέχουν αυτόνομα σε ελληνικές και αγγλόφωνες έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές (π.χ. εγχειρίδια, μονογραφίες, συλλογικοί τόμοι, εξειδικευμένα επιστημονικά άρθρα, ιστοσελίδες, ψηφιακές βιβλιοθήκες) για τη μελέτη του αρχαίου συμποσίου.
6. Επιλύουν ερμηνευτικά προβλήματα με τρόπο μεθοδικό και συγκροτημένο, καθώς και να υποστηρίζουν τις θέσεις τους με επιστημονικά επιχειρήματα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση νέων τεχνολογιών.
2. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
3. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
4. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
5. Εργασία σε διεθνές ή/και σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
6. Λήψη αποφάσεων.
7. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
8. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
9. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα αποσκοπεί στην κατανόηση του συμποσίου ως βασικού κοινωνικού θεσμού κατά την αρχαϊκή και κλασική αρχαιότητα, με βάση τη μελέτη και ερμηνεία της συμποσιακής λογοτεχνίας, καθώς και των αγγειογραφικών παραστάσεων που συνδέονται με το συμπόσιο.

1. Μελέτη και κριτικός σχολιασμός αρχαϊκής συμποτικής ποίησης (επιλεγμένα αποσπάσματα από τους ποιητές Αρχίλοχο, Ξενοφάνη, Θέογνη και Ανακρέοντα) από το πρωτότυπο.
2. Μελέτη και κριτικός σχολιασμός του *Συμποσίου* του Ξενοφώντα από το πρωτότυπο.
3. Παράλληλη εξέταση αγγείων συνδεδεμένων με το αρχαίο συμπόσιο (τύποι, χρήση, διακόσμηση και εικονογραφία), καθώς και αρχαιολογίας και τέχνης (π.χ. χώροι και σκεύη συμποσίων, γλυπτικές/ζωγραφικές αναπαραστάσεις συμποσίων) και αντιπαραβολή τους με τις κειμενικές πηγές.
4. Εξοικείωση των φοιτητριών / φοιτητών με τη χρήση ψηφιακών πηγών για τη μελέτη του αρχαίου συμποσίου (π.χ. Perseus Digital Library, The Beazley Archive, Corpus Vasorum Antiquorum).
5. Συστηματική μελέτη και κριτική αποτίμηση ελληνόγλωσσης και ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας πάνω στο αρχαίο συμπόσιο.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. E.L. Bowie (1993), 'Greek table-talk before Plato'. *Rhetorica* 11.4: 355-371.
2. F. Budelmann, (επιμ.) (2020), *Οδηγός για την Αρχαία Ελληνική Λυρική Ποίηση από το Πανεπιστήμιο του Καίμπρητζ*, μτφ. Σ. Καρέλας, επιμ. Ε. Μακρυγιάννη, Αθήνα.
3. D.A. Campbell (2002), *Greek lyric poetry: a selection of early Greek lyric, elegiac and iambic poetry*, London.
4. A. Dalby (2001), *Σειρήνια Δείπνα: Ιστορία της Διατροφής και της Γαστρονομίας στην Αρχαία Ελλάδα*, μτφ. Ε. Πατρικίου, Ηράκλειο.
5. M. Flower (επιμ.) (2021), *Είκοσι Δύο Μελέτες για τον Ξενοφώντα (The Cambridge Companion to Xenophon)*, μτφ. Α. Γουναροπούλου, επιμ. Γ. Βασιλάρος, Αθήνα.
6. V.J. Gray (1992), 'Xenophon's *Symposium*: the display of wisdom', *Hermes* 120.1: 58-75.
7. F. Hobden (2015), *The Symposium in Ancient Greek Society and Thought*. Cambridge 2015.
8. B. Huss (1999), 'The dancing Socrates and the laughing Xenophon, or the 'other' *Symposium*', *AJPh* 120.3: 381-409.
9. O. Murray (επιμ.) (1990), *Symptica: A Symposium on the Symposium*, Oxford.
10. M. Wecowski (2014), *The Rise of the Greek Aristocratic Banquet*. Oxford.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ: 1670-1830 (Σ. Αθήνη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Παρουσιάζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της γραμματειακής παραγωγής, πρωτότυπης και μεταφρασμένης, της περιόδου 1670-1830.
2. Αποτιμούν ειδολογικά τα κείμενα.
3. Περιγράφουν την πολιτιστική κατάσταση του υπό οθωμανική κυριαρχία ελληνόφωνου κόσμου και του ελληνισμού της διασποράς.
4. Γνωρίζουν τις βασικές ιδέες του νεοελληνικού Διαφωτισμού.
5. Διακρίνουν τις φάσεις του κινήματος, των έργων και των θέσεων των αντιπροσωπευτικών εκπροσώπων του (Βούλγαρης, Μοισιόδαξ, Ρήγας, Κοραής).

6. Αναγνωρίζουν τη συμβολή του κινήματος του Διαφωτισμού στην τόνωση του αισθήματος της εθνικής ταυτότητας.
7. Αναγνωρίζουν τη συμβολή των ιδεών της Γαλλικής Επανάστασης στα ελληνικά περιβάλλοντα.
8. Παρουσιάζουν τις βασικές τάσεις του γλωσσικού ζητήματος μέσα από τα έργα και τις απόψεις των σημαντικότερων εκπροσώπων.
9. Γνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες που διακρίνουν την παραγωγή και τη διακίνηση του ελληνικού βιβλίου, περιοδικού και ειδησεογραφικού Τύπου.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Επίδειξη γνώσης και κατανόησης των βασικών χαρακτηριστικών της λογοτεχνικής παραγωγής της περιόδου 1670-1830.
2. Εντοπισμό των απαρχών νεωτερικών ειδών (μυθιστόρημα, λυρική ποίηση, θέατρο), του γλωσσικού ζητήματος και της νεοελληνικής κριτικής.
3. Διάκριση των βασικών γνωρισμάτων του μπαρόκ, του κλασικισμού και του προ- ρομαντισμού.
4. Κριτική ανάλυση και ερμηνεία ποιητικών και πεζογραφικών κειμένων.
5. Προσέγγιση κειμένων, χειρογράφων και δημοσιευμένων, από τη γλωσσική κληρονομιά.
6. Εκτίμηση της συμβολής της ευρωπαϊκής παιδείας, σκέψης και λογοτεχνίας στη διαμόρφωση της νεοελληνικής.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Τα πολιτισμικά συμφραζόμενα από την κατάληψη του Χάνδακα ως την κήρυξη της Επανάστασης και την ίδρυση του ελληνικού κράτους.
2. Η κινητικότητα των ιδεών στο περιβάλλον των πρώτων Φαναριωτών ηγεμόνων.
3. Το κίνημα του νεοελληνικού Διαφωτισμού: η εμβέλεια, οι βασικοί εκπρόσωποι, οι αντιδράσεις.
4. Η κομβική θέση της μετάφρασης.
5. Η ανάδυση του γλωσσικού ζητήματος.

6. Η στροφή προς την ελληνική αρχαιότητα.
7. Τα γραμματειακά είδη: ρητορική, ποίηση, πεζογραφία, θέατρο.
8. Η «λογοτεχνική σχολή» του κύκλου του Ρήγα.
9. Οι πρώτες εφημερίδες και τα φιλολογικά περιοδικά.
10. Η ανάδυση του κριτικού λόγου.
11. Η αναζήτηση ορολογίας για τα νεωτερικά είδη και η συμβολή του Αδαμάντιου Κοραή.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Άλκης Αγγέλου, *Των Φώτων*, Αθήνα, Ερμής, 1988.
2. Άλκης Αγγέλου, *Των Φώτων Β΄: Όψεις του νεοελληνικού διαφωτισμού*, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 1999.
3. Σ. Αθήνη – Γ. Ξούριας, *Νεοελληνική Γραμματεία 1670-1830*, Αθήνα, 2015, Ελληνικά ηλεκτρονικά ακαδημαϊκά συγγράμματα και βοηθήματα.
www.kallipos.gr, <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/3325>
4. Σ. Αθήνη, *Όψεις της νεοελληνικής αφηγηματικής πεζογραφίας (1700-1830). Ο διάλογος με τις ελληνικές και ξένες παραδόσεις στη θεωρία και την πράξη*, Αθήνα, ΙΝΕ/ΕΙΕ, 2010.
5. Κ.Θ. Δημαράς, *Νεοελληνικός Διαφωτισμός*, Αθήνα, Ερμής, 3^η 1983.
6. Π.Μ. Κιτρομηλίδης, *Νεοελληνικός Διαφωτισμός*, μετ. Σ. Νικολούδη, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 2^η 2009.
7. Γ. Κεχαγιόγλου (εισαγ.-επιμ.-ανθολ.), *Η Παλαιότερη Πεζογραφία μας*, Αθήνα, Σοκόλης, τ. Β1, Β2, 1999.
8. Γ. Κεχαγιόγλου (εισαγ.-επιμ.-ανθολ.), *Πεζογραφική ανθολογία. Αφηγηματικός γραπτός νεοελληνικός λόγος, τ. 1: Από το τέλος του Βυζαντίου ως τη Γαλλική Επανάσταση, τ. 2: Από τη Γαλλική Επανάσταση ως τη δημιουργία του ελληνικού κράτους*, Θεσσαλονίκη, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη], 2001.
9. Γ. Ξούριας, *Ανεβαίνοντας τον Ελικώνα, Για την ποίηση του γένους την εποχή του νεοελληνικού Διαφωτισμού*, Αθήνα, Gutenberg, 2018.
10. Α. Ταμπάκη, *Περί νεοελληνικού διαφωτισμού*, Αθήνα, Ergo, 2004.
11. Α. Ταμπάκη, *Ιστορία και θεωρία της μετάφρασης. 18ος αιώνας-Ο Διαφωτισμός*, Αθήνα, Καλλιγράφος, 2018.

12. *Φαναριώτες – Άνθη Ευλαβείας –Επτανήσιοι*, εισαγ.- επιμ.: Μ.Μ. Παπαϊωάννου – Κ. Ιορδανίδης, στη σειρά: *Η Ελληνική Ποίηση. Ανθολογία-Γραμματολογία*, Αθήνα, Σοκόλης, 1980.

ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ: ΟΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΥ

(Ε. Παπαργυρίου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τα ιστορικά γεγονότα και τις πολιτικοκοινωνικές αλλαγές κατά το διάστημα 1918-1940.
2. Γνωρίζουν την πεζογραφική παραγωγή της περιόδου 1918-1940 και τους κύριους εκπροσώπους της.
3. Διακρίνουν πεζογραφικά είδη (μυθιστόρημα, νουβέλα, διήγημα).
4. Κατανοούν την άνοδο του μυθιστορήματος.
5. Συζητούν τον ηγεμονικό ρόλο της γενιάς του '30.
6. Γνωρίζουν την ευρωπαϊκή λογοτεχνική παραγωγή κατά την περίοδο 1918-1940, τα ρεύματα και τις διακειμενικές αναφορές της πεζογραφικής παραγωγής του Μεσοπολέμου.
7. Κατανοούν τα πολιτικά και ιδεολογικά ζητήματα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ιστορική γνώση της περιόδου 1918-1940.
2. Ικανότητα να επιδεικνύουν γνώση και κατανόηση των βασικών χαρακτηριστικών της λογοτεχνικής παραγωγής της περιόδου 1918-1940.
3. Ικανότητα να αναγνωρίζουν ρεύματα και να τα τοποθετούν στην ιστορική τους συνέχεια.

4. Ικανότητα κριτικής ανάλυσης και ερμηνείας πεζογραφικών κειμένων.
5. Ικανότητα να εντοπίζουν τις επιρροές της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας στην ελληνική πεζογραφική παραγωγή.
6. Ικανότητα να συσχετίζουν πολιτικές εξελίξεις και ιδεολογικές ζυμώσεις με την εξέλιξη της λογοτεχνίας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Τα ιστορικά, ιδεολογικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα του Μεσοπολέμου.
2. Βασικά ρεύματα, ευρωπαϊκή διάσταση και διακειμενικές αναφορές της μεσοπολεμικής πεζογραφίας.
3. Τα μυθιστορήματα *Οι σκλάβοι στα δεσμά τους* του Κωνσταντίνου Θεοτόκη (1922) και *Eroica* του Κοσμά Πολίτη (1938).
4. Το δοκίμιο *Ελεύθερο Πνεύμα* του Γιώργου Θεοτοκά (1929).
5. Πεζογραφικά κείμενα Πέτρου Πικρού, Φώτη Κόντογλου, Στρατή Δούκα, Μ. Καραγάτση, Γιάννη Σκαρίμπα, Μέλπως Αξιώτη.
6. Κριτικά κείμενα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Τ. Καγιαλής, *Η επιθυμία για το Μοντέρνο: δεσμεύσεις και αξιώσεις της λογοτεχνικής διανόησης στην Ελλάδα του 1930*, Αθήνα: Βιβλιόραμα 2007.
2. Ε. Κοτζιά, *Ιδέες και αισθητική: μεσοπολεμικοί και μεταπολεμικοί πεζογράφοι*, Αθήνα: Πόλις 2006.
3. Π. Μουλλάς, «Εισαγωγή», τόμος Α΄ στη σειρά *Η μεσοπολεμική πεζογραφία*, Αθήνα: Σοκόλης 1993, 17-157.
4. Δ. Τζιόβας, *Ο μύθος της γενιάς του Τριάντα: νεοτερικότητα, ελληνικότητα και πολιτισμική ιδεολογία*, Αθήνα: Πόλις 2011.
5. Μ. Vitti, *Η 'γενιά του τριάντα': ιδεολογία και μορφή*, Αθήνα: Ερμής 1995.
6. R. Beaton, *Εισαγωγή στη νεότερη ελληνική λογοτεχνία*, μτφ. Ε. Ζουργού-Μ. Σπανάκη, Αθήνα: Νεφέλη 1996, 137-152, 174-198 και 220-232.
7. Μ. Vitti, *Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας*, Αθήνα: Οδυσσέας 1987, 321-330 και 367-392.
8. Ν. Σβορώνος, *Επισκόπηση της νεοελληνικής ιστορίας*, Αθήνα: Θεμέλιο 1994, 119-136.
9. Κ. Κωστής, *«Τα κακομαθημένα παιδιά της Ιστορίας»: η διαμόρφωση του νεοελληνικού κράτους 18^{ος}-21^{ος} αιώνας*, Αθήνα: Πόλις 2013, 593-645.

ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ ΚΑΙ “ΕΛΑΣΣΟΝΕΣ” ΠΟΙΗΤΕΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΥ

(Θ. Ιερωνυμάκη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Επιχειρηματολογούν για την προβληματική γύρω από τους όρους *ελάσσονες* και *μείζονες* ποιητές.
2. Αναγνωρίζουν τα γενικά χαρακτηριστικά, μορφικά και θεματικά, της παραδοσιακής ποίησης του Μεσοπολέμου.
3. Διαχωρίζουν τους παραδοσιακούς ποιητές του Μεσοπολέμου από τους ποιητές των προηγούμενων γενεών (γενιά του 1880 – μεταπαλαμικοί) και της επόμενης, γενιάς του '30.
4. Κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους οι ποιητές αυτοί προσπάθησαν να συγκροτηθούν ως γενιά (κριτικά κείμενα, δημόσιες παρεμβάσεις, περιοδικά).
5. Γνωρίζουν το έργο βασικών εκπροσώπων της περιόδου (Ρ. Φιλύρα, Κ. Ουράνη, Ν. Λαπαθιώτη, Κ. Γ. Καρυωτάκη, Τ. Άγρα, Μήτσου Παπανικολάου, Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου, Κλ. Παράσχου, Κ. Εμμανουήλ, Μ. Πολυδούρη, κ.α.).
6. Αναγνωρίζουν τη σχέση της ποίησης των ελασσόνων ποιητών του Μεσοπολέμου με τον γαλλικό συμβολισμό.
7. Διακρίνουν τα βασικά στάδια της ποιητικής διαμόρφωσης του Καρυωτάκη, τα χαρακτηριστικά της ελεγείας και της σάτιρας και τον διακειμενικό διάλογο με άλλους ποιητές (Κάλβο, Μαλακάση, Φιλύρα).
8. Κατανοούν τη μεταφραστική πρακτική του Καρυωτάκη.
9. Συζητούν την έννοια του *καρυωτακισμού*, την επίδραση του Καρυωτάκη σε νεότερους ποιητές και τη σχετική βιβλιογραφία.
10. Διερευνούν την απήχηση του βίου και του έργου του Καρυωτάκη σε άλλες μορφές τέχνης (μουσική, ζωγραφική, ντοκιμαντέρ, τηλεοπτικές σειρές).

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Λήψη αποφάσεων.
4. Αυτόνομη εργασία.
5. Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
6. Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
7. Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον.
8. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
9. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Αντιπροσωπευτικά ποιήματα ελασσόνων ποιητών του Μεσοπολέμου. Το ποιητικό, πεζό και μεταφραστικό έργο του Καρυωτάκη. Κριτικές μελέτες για το έργο του Καρυωτάκη και ελασσόνων ποιητών του Μεσοπολέμου. Περιοδικός Τύπος του Μεσοπολέμου.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Δ. Αγγελάτος, *Διάλογος και Ετερότητα. Η ποιητική διαμόρφωση του Κ.Γ. Καρυωτάκη*, Αθήνα, Σοκόλη, 1994.
2. Τέλλος Άγρας, «Ο Καρυωτάκης και οι σάτιρες»: *Κριτικά. Τόμ. Β΄. Ποιητικά πρόσωπα και κείμενα*, φιολ. επιμ.: Κ. Στεργιόπουλος. Αθήνα, Ερμής, 1981.
3. Γ. Αράγης, «“Νεορομαντικοί και νεοσυμβολιστές”...», *μικροφιλολογικά τχ.* 26 (Φθινόπωρο 2009) 30-34.

4. Αλέξανδρος Αργυρίου, *Ιστορίας της ελληνικής λογοτεχνίας και η πρόσληψή της στα χρόνια του Μεσοπολέμου (1918-1940)*, τόμ. Α΄. Αθήνα, Καστανιώτης, 2000.
5. Θ. Ιερωνυμάκη, *Ο Δανδής και ο Πιερότος. Μαλακάσης, Φιλύρας, Καρυωτάκης*. Αθήνα, Σμίλη, 2022.
6. Θ. Ιερωνυμάκη, «Ο Κάλβος του Καρυωτάκη κι άλλη μια φορά», *Πόρφυρας* 177-178 (Ιανουάριος - Ιούνιος 2022) 291-300.
7. Θ. Ιερωνυμάκη, «Μιαν ηχώ ζητώντας νεκρωμένη. Ο Τέλλος Άγρας και η βουκολική ποίηση», *Κονδυλοφόρος* 19 (2021) 112-139.
8. Θ. Ιερωνυμάκη, «Η “ερμηνεία” της “ερμηνείας”. Ο Κ. Γ. Καρυωτάκης ως μεταφραστής και ως αναγνώστης μεταφράσεων», *Ζητήματα Νεοελληνικής Φιλολογίας. Μετρικά, υφολογικά, κριτικά, μεταφραστικά. Πρακτικά ΙΔ΄ Επιστημονικής Συνάντησης, 27-30 Μαρτίου 2014. Μνήμη Ξ. Α. Κοκόλη*, Θεσσαλονίκη, Τμήμα Φιλολογίας – Τομέας Μεσαιωνικών και Νεοελληνικών Σπουδών – Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2016, 563-574.
9. Θ. Ιερωνυμάκη, «“Τι να σου πω, φθινόπωρο...”: Η ποιητική αυτοσυνειδησία. Η ανάγνωση και η κατάκτησή της από τον Κ. Γ. Καρυωτάκη», *Πόρφυρας* τχ. 143 (Απρίλιος–Ιούνιος 2012) 43-51.
10. Χ.Λ. Καραόγλου, *Το περιοδικό «Μούσα» (1920-1923). Ζητήματα ιστορίας της νεοελληνικής λογοτεχνίας*, Αθήνα, Νεφέλη, 1991.
11. Χ.Λ. Καραόγλου, «Συλλογικές κινήσεις και εκδηλώσεις νέων λογοτεχνών (1914-1924). Ελάσσονα θέματα ιστορίας της λογοτεχνίας μας», στο *Μνήμη Λίνου Πολίτη*. Θεσσαλονίκη, Α.Π.Θ. – Ε.Ε.Φ.Σ., 1988, 209-228.
12. Ξ.Α. Κοκόλης, *Ο μελοποιημένος Καρυωτάκης*, Θεσσαλονίκη, University Studio Press, 1987.
13. Ζ. Λορεντζάτος, *Ο Καρυωτάκης*, Αθήνα, Δόμος, 1988.
14. Χ. Ντουνιά, *Κ. Γ. Καρυωτάκης: Η αντοχή μιας αδέσποτης τέχνης*, Αθήνα, Καστανιώτης, 2000.
15. Χ. Ντουνιά, «Η δεκαετία του 1920. Από την ποίηση της Παρακμής στην κοινωνική αμφισβήτηση», στο (επιμ.: Αγγέλα Καστρινάκη – Αλέξης Πολίτης – Δημήτρης Τζιόβας) *Για μια ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας του εικοστού αιώνα. Προτάσεις ανασυγκρότησης, θέματα και ρεύματα*.

Πρακτικά συνεδρίου στη μνήμη του Αλέξανδρου Αργυρίου. Ηράκλειο: ΠΕΚ – Μουσείο Μπενάκη, 2012: 61-82.

16. Χ. Παπάζογλου, *Παρατονισμένη μουσική. Μελέτη για τον Καρυωτάκη*, Αθήνα, Κέδρος, 1988.
17. Γ.Π. Σαββίδης, *Στα χνάρια του Καρυωτάκη*, Αθήνα, Νεφέλη, 1989.
18. Κ. Στεργιόπουλος, *Οι επιδράσεις στο έργο του Καρυωτάκη*, Αθήνα, Σοκόλης, 1972.
19. Ε. Φιλοκύπρου, *Η γενιά του Καρυωτάκη φεύγοντας τη μάστιγα του λόγου*, Αθήνα, Νεφέλη, 2009.

ΑΡΧΑΪΚΟ ΕΠΟΣ: ΗΣΙΟΔΟΣ (Α. Ποταμίτη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν και να περιγράφουν την κοσμογονική και διδακτική ποίηση του Ησιόδου και τη θέση της στην ιστορία της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας.
2. Γνωρίζουν και αναπτύσσουν προβληματισμό για τη σχέση της ησιόδειας ποίησης με κείμενα από την Εγγύς Ανατολή και την Αίγυπτο.
3. Γνωρίζουν και να περιγράφουν την προβληματική της σύνθεσης της ησιόδειας ποίησης.
4. Γνωρίζουν, να περιγράφουν και να προσεγγίζουν ερμηνευτικά βασικά θέματα του ησιόδειου έργου.
5. Γνωρίζουν και να περιγράφουν σύγχρονες ερμηνευτικές προσεγγίσεις των έργων *Θεογονία* και *Έργα και Ήμέραι*.
6. Κατανοούν το κείμενο των έργων *Θεογονία* και *Έργα και Ήμέραι* στο αρχαίο πρωτότυπο.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.

2. Λήψη αποφάσεων.
3. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
4. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
5. Προαγωγή της ελεύθερης δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Εισαγωγή στο έργο του Ησίοδου. Αυτοβιογραφική, διδακτική, κοσμολογική ποίηση. Αιγυπτιακά και ανατολικά παράλληλα κείμενα. Ησίοδειο ζήτημα (προβληματική για τον τρόπο σύνθεσης του έργου και την ταυτότητα του ποιητή). *Θεογονία, Έργα και Ήμέραι* (εκτεταμένα αποσπάσματα από το πρωτότυπο κείμενο).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. «Ησίοδος», στο P.E. Easterling & B.M.W. Knox, *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας*. Μτφ. Ν. Κονομή, Χρ. Γριμπά, Μ. Κονομή. Εκδ. Παπαδήμα, 2006, σσ. 135-152.
2. R. Lambert, *Ησίοδος. Ο Ποιητής και το Έργο του*. Μτφ. Μ. Τσάτσου, επιμ. Α. Μαρκαντωνάτος. Εκδ. Τυπωθήτω, 2005.
3. Ν.Π. Μπεζαντάκος, Χ.Κ. Τσαγγάλης, Σ.Ι. Ράγκος, *Μουσάων Αρχώμεθα. Ο Ησίοδος και η Αρχαϊκή Επική Ποίηση*. Εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2006.
4. J.P. Vernant, «Ο Ησίοδικός μύθος των γενών», στο *Μύθος και Σκέψη στην Αρχαία Ελλάδα*. Μτφ. Σ. Γεωργούδη. Εγνατία, χ.χ., σσ. 29-54.

ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

(Γ. Μεσσήνης)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τη βασική δομή και λειτουργία του Η/Υ.
2. Γνωρίζουν τη βασική δομή και λειτουργία του διαδικτύου.
3. Γνωρίζουν για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου.

4. Γνωρίζουν τις Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες (Digital Humanities).
5. Αξιοποιούν με επιστημονικά οφέλη τις Εφαρμογές Κοινωνικής Δικτύωσης.
6. Αξιοποιούν λογισμικά Επεξεργασίας Κειμένου.
7. Αξιοποιούν λογισμικά Παρουσιάσεων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Αυτόνομη εργασία.
3. Ομαδική εργασία.
4. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα αποτελείται από θεωρητικό και εργαστηριακό μέρος και είναι μια εισαγωγή στις βασικές γνώσεις και δεξιότητες χρήσης των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες.

Καλύπτει τις ανάγκες των φοιτητριών /φοιτητών, που προκύπτουν από τη συνεχή εξέλιξη των Ψηφιακών Ανθρωπιστικών Σπουδών (Digital Humanities), ως επικουρικής επιστήμης στην κλασική επιστήμη της Φιλολογίας.

Γενικός σκοπός του μαθήματος:

1. Η απόκτηση βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων χρήσης των ΤΠΕ (πληροφορικός εγγραμματισμός), προσανατολισμένων στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες.
2. Να καλύψουν οι φοιτήτριες/φοιτητές τα κενά που ενδεχομένως έχουν από το σχολείο και να προσαρμόσουν τις γνώσεις τους στην ειδικότητά τους.
3. Η απόκτηση της κατάλληλης ψηφιακής γνώσης που θα τους βοηθήσει να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των σπουδών τους, αλλά και στη μετέπειτα σταδιοδρομία τους.

Βασικές Ενότητες:

1. Είδη Υπολογιστών και σύγχρονες Περιφερειακές Μονάδες Εισόδου/Εξόδου.
2. Είδη Λειτουργικών Συστημάτων.
3. Διαχείριση του Υπολογιστή.
4. Είδη σύνδεσης με το Διαδίκτυο.
5. Ασφάλεια Διαδικτύου.
6. Διαχείριση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου.
7. Αναζήτηση στο Διαδίκτυο.
8. Εισαγωγή στις Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες.
9. Εφαρμογές Κοινωνικής Δικτύωσης.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Αναρτάται στο e class

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ, ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, ΣΧΟΛΕΙΟ (Ν. Παπαχριστόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν βασικές αρχές ψυχολογίας ψυχανάλυσης.
2. Έχουν μία συνολική θεώρηση του θεσμού της οικογένειας και του σχολείου σε ανθρωπολογικό και κοινωνιολογικό επίπεδο.
3. Διακρίνουν τις στοιχειώδεις αρχές λειτουργίας της οικογένειας σε ψυχολογικό επίπεδο.
4. Αντιλαμβάνονται τις επιμέρους εκφάνσεις της σχολικής ζωής και των ενδοσχολικών συγκρούσεων.
5. Γνωρίζουν κατευθυντήριες αρχές ως προς την παρέμβαση σε επίπεδο των ενδοοικογενειακών και των ενδοσχολικών συγκρούσεων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη Εργασία.
2. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
3. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Βασικές αρχές ψυχολογίας και φροϋδικής ψυχανάλυσης.
2. Ο θεσμός της οικογένειας. Ανθρωπολογική και κοινωνιολογική διάσταση.
3. Η οικογένεια στην ψυχολογία και την ψυχανάλυση. Η έννοια του οιδιποδείου, η έννοια του οικογενειακού μυθιστορήματος, οικογένεια και μορφώματα του ασυνειδήτου.
4. Νέες μορφές γονεϊκότητας.
5. Βασικές αρχές οργάνωσης της σχολικής ζωής. Σχολείο, οικογένεια, μαθητής.
6. Ενδοσχολικές συγκρούσεις, ψυχοπαθολογία της σχολικής ζωής.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

1. Ν. Παπαχριστόπουλος, (επιμ.), *Οικογένεια και σύμπτωμα*, Orportuna (Πάτρα, 2018).
2. Ν. Παπαχριστόπουλος, Κ. Σαμαρτζή (επιμ.), *Οικογένεια και νέες μορφές γονεϊκότητας*, Orportuna (Πάτρα, 2010).
3. Σ. Φρόυντ, *Το οικογενειακό μυθιστόρημα των νευρωτικών*, Orportuna (Πάτρα, 2014).
4. Σ. Φρόυντ, *Η πολιτισμική σεξουαλική ηθική και η σύγχρονη νευρική κατάσταση*, Orportuna (Πάτρα, 2013).
5. Π. Κυπριανός, Ζ.-Π. Πουρτουά (επιμ.), *Οικογένεια, σχολείο, τοπικές κοινωνίες*, Orportuna (Πάτρα, 2016).

ΣΤ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΣΥΝΤΑΞΗ Ι: Η ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΦΡΑΣΕΩΝ (Χ. Βλάχος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν πώς οι λέξεις οργανώνονται για να σχηματίσουν φράσεις και προτάσεις, αποκτώντας μια βαθύτερη κατανόηση της φραστικής δομής.
2. Γνωρίζουν τη δύναμη της Μινιμαλιστικής Θεωρίας και πώς εξηγεί την απλότητα και την ομορφιά της γλωσσικής σύνταξης.
3. Αποκτήσουν πρακτικές δεξιότητες ανάλυσης γλωσσικών δεδομένων μέσω δένδροδιαγραμμάτων, τα οποία θα τους επιτρέψουν να «δείτε» τη δομή των προτάσεων.
4. Αναγνωρίζουν και να αναλύουν σύνθετα συντακτικά φαινόμενα, τόσο στα ελληνικά όσο και σε άλλες γλώσσες, κάνοντας συγκρίσεις που θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν βαθύτερα την παγκόσμια γλωσσική ποικιλότητα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. **Κριτική σκέψη:** Θα μάθουν να εξετάζουν και να αμφισβητούν συντακτικές δομές, ανακαλύπτοντας τις υποκείμενες σχέσεις ανάμεσα στις λέξεις.
2. **Αναλυτική ικανότητα:** Με την κατασκευή και ανάλυση δένδροδιαγραμμάτων, θα αναπτύξουν την ικανότητα να αναγνωρίζουν και να αποδίδουν συντακτικές δομές με ακρίβεια.
3. **Δημιουργική προσέγγιση στη γλωσσολογία:** Θα ανακαλύψουν πώς οι σύγχρονες συντακτικές θεωρίες συνδυάζουν απλότητα και πολυπλοκότητα για να εξηγήσουν τα αόρατα νήματα που συνδέουν τη γλώσσα.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου, θα εμβαθύνουμε στις βασικές αρχές της φραστικής δομής. Στα πρώτα μαθήματα, θα διερευνήσουμε πώς οι λέξεις συνδέονται για να σχηματίσουν συστατικά και ποιος είναι ο ρόλος των

διαφόρων συντακτικών κατηγοριών (όπως ουσιαστικά, ρήματα, αντωνυμίες). Μέσα από διαδραστικές ασκήσεις και πρακτική ανάλυση πραγματικών γλωσσικών δεδομένων, οι φοιτήτριες / φοιτητές θα αναπτύξουν δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν να περιγράψουν και να αναλύουν τη σύνταξη με ακρίβεια. Στη συνέχεια, θα περάσουμε σε πιο συναρπαστικά ερωτήματα: Τι είναι οι θεματικοί ρόλοι και πώς συνδέονται με τα ρήματα και τα ορίσματα; Πώς λειτουργεί η παθητική σύνταξη και πώς μετασχηματίζει τη δομή μιας πρότασης; Οι φοιτήτριες / φοιτητές θα αποκτήσουν μια βαθιά κατανόηση της φραστικής συγχώνευσης και της διαδικασίας κατασκευής φράσεων.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. L. Haegeman (2009). *Thinking syntactically: a guide to argumentation and analysis*. John Wiley & Sons.
2. Α. Ρούσσου (2005). *Σύνταξη: Γραμματική και Μινιμαλισμός*. Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα.

ΣΤ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΙΙ: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΛΕΞΕΩΝ

(Ν. Κουτσούκος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Να περιγράψουν τις βασικές μορφολογικές διαδικασίες σχηματισμού νέων λέξεων της Νέας Ελληνικής.
2. Να ορίζουν βασικά φαινόμενα που σχετίζονται με τις διαδικασίες σχηματισμού λέξεων, όπως οι επιλογικοί περιορισμοί, η παραγωγικότητα και ο ανταγωνισμός.
3. Να εντοπίζουν τα βασικά συστατικά των συνθέτων, όπως η κεφαλή του σχηματισμού, ο δείκτης σύνθεσης.
4. Να ορίζουν βασικά φαινόμενα που σχετίζονται με τη σύνθεση, όπως η σημασιοσυντακτική σχέση των συστατικών, η επαναδρομή, η αντιστροφή των δύο συνθετικών μερών και η ενδοκεντρικότητα/εξωκεντρικότητα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

Να αναλύσουν δομές που έχουν δημιουργηθεί με κάποια διαδικασία σχηματισμού λέξης και να κάνουν σύγκριση με άλλες γλώσσες.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Στο μάθημα της συγκριτικής μορφολογίας, οι φοιτήτριες / φοιτητές εμβαθύνουν στα ζητήματα που έχουν εξετάσει στο μάθημα της μορφολογίας δίνοντας έμφαση στις διαδικασίες σχηματισμού λέξεων. Οι βασικές διαδικασίες σχηματισμού λέξεων στη Νέα Ελληνική είναι ο σχηματισμός με παραγωγικά προσφύματα (παραγωγή) και ο σχηματισμός με συνδυασμό λεξημάτων (σύνθεση). Ωστόσο, θα συζητηθούν και περιφερειακές διαδικασίες σχηματισμού λέξεων, όπως η σύμφυρση (blending), η ετεροίωση (ablaut), η μετάπλαση (conversion), ο αναδιπλασιασμός (reduplication), η αποκοπή (clipping) και η ονοματοποιία (onomatopoeia). Κατά τη διάρκεια του μαθήματος, οι διδασκόμενες / διδασκόμενοι εξοικειώνονται επίσης με βασικές έννοιες της μορφολογικής ανάλυσης, όπως η παραγωγικότητα, ο ανταγωνισμός, οι περιορισμοί των μορφολογικών διαδικασιών και η αλλομορφία στην παραγωγή και τη σύνθεση. Η ανάλυση των μορφολογικών διαδικασιών εμπλουτίζεται και με παραδείγματα από άλλες γλώσσες. Ενδεικτικά, τα θέματα που καλυφθούν είναι τα εξής:

- Βασικές διαδικασίες σχηματισμού λέξεων (παραγωγή και σύνθεση)
- «Περιφερειακές» διαδικασίες σχηματισμού λέξεων
- Γραμματικότητα/αντιγραμματικότητα - Περιορισμοί μορφολογικών διαδικασιών
- Ζητήματα παραγωγής (ανταγωνιστικότητα, παραγωγικότητα, λεξικοποίηση/παγίωση)
- Σχέση διαδικασιών σχηματισμού λέξεων
- Βασικά χαρακτηριστικά των συνθέτων

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. N. Koutsoukos & A. Efthymiou. 2023. Derivational morphology in Modern Greek. The state of the art. *Journal of Greek Linguistics* 23(2): 215-286. (Άρθρο με ελεύθερη πρόσβαση και συγκεντρωτική βιβλιογραφία).
2. J. Audring & F. Masini (Eds.) 2019. *The Handbook of Morphological Theory*. Oxford: Oxford University Press.
3. R. Lieber & P. Štekauer (Eds.) 2009. *The Oxford handbook of compounding*. Oxford/New York: Oxford University Press.
4. R. Lieber & P. Štekauer (Eds.) 2014. *The Oxford handbook of derivational morphology*. Oxford: Oxford University Press.
5. P. Štekauer & R. Lieber (eds.) 2005. *Handbook of Word-Formation*. Dordrecht: Springer.

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

1. Γ. Γιαννουλοπούλου. 2000. *Μορφοσημασιολογική σύγκριση παραθημάτων και συμφυμάτων στα Νέα Ελληνικά και τα Ιταλικά*. Θεσσαλονίκη: Ενωτάλειο Κληροδότημα.
2. Α. Ευθυμίου. 2018. Ο σχηματισμός των ρημάτων στη νέα ελληνική γλώσσα. Επίκεντρο εκδόσεις.
3. Θ. Νάκας & Γ. Κατσούδα. 2013. *Όψεις της νεολογίας: σύμφυρση και επανευμολόγηση. Ολικοί και μερικοί λεξικοί συμφυρμοί στη δημοσιογραφία, τη διαφήμιση, τα ιστολόγια και τη λογοτεχνία για παιδιά*. Αθήνα: Πατάκης.
4. Α. Ράλλη. 2007. *Η σύνθεση λέξεων. Διαγλωσσική Μορφολογική προσέγγιση*. Αθήνα: Πατάκης.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

1. P. Hackenten & C. Thomas (Eds.). 2013. *The semantics of word formation and lexicalization*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

2. H. Kallergi. 2015. *Reduplication at the word level. The Greek facts in typological perspective*. Berlin, München, Boston: De Gruyter Mouton
3. L. Körtvélyessy, A. Bagasheva, & P. Štekauer. (Eds.) 2020. *Derivational networks across languages*. Berlin: Mouton de Gruyter.
4. L. Körtvélyessy, P. Štekauer, & P. Kačmar. 2022. *Creativity in Word-Formation and Word-Interpretation. The influence of creative potential on creative performance*. Cambridge: Cambridge University Press.
5. L. Körtvélyessy & P. Štekauer (Eds.). 2024. *Onomatopoeia in the World's Languages: A Comparative Handbook*. Berlin, Boston: De Gruyter Mouton.
6. S. Kotowski & I. Plag. 2023. *The Semantics of Derivational Morphology: Theory, Methods, Evidence*, Berlin/Boston: De Gruyter.
7. E. Mattiello. 2013. *Extra-grammatical morphology in English: abbreviations, blends, reduplicatives, and related phenomena*. Berlin/Boston: De Gruyter.
8. E. Mattiello. 2017. *Analogy in Word-formation. A study of English neologisms and occasionalisms*. Berlin/Boston: De Gruyter.
9. P. Štekauer, S. Valera, & L. Körtvélyessy. 2012. *Word-Formation in the World's Languages. A Typological Survey*. Cambridge: Cambridge University Press.
10. A. Ralli. 2013. *Compounding in Modern Greek*. Dordrecht: Springer.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
(ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν μια γκάμα τεχνικών ηχογράφησης και παρατήρησης ομιλίας.
2. Κατανοούν τη σημαντικότητα της αλληλεπίδρασης της γλωσσολογικής θεωρίας, του γλωσσολογικού επίπεδου προς μελέτη, καθώς και των

διαφορετικών μεθοδολογιών συλλογής και ανάλυσης γλωσσικών δεδομένων.

3. Κατανοούν τη σημαντικότητα της σωστής επιλογής του μεθοδολογικού πλαισίου και των μεθοδολογικών εργαλείων που ταιριάζουν για το κάθε είδος γλωσσικής έρευνας.
4. Γνωρίζουν τον πειραματικό σχεδιασμό, καθώς και την οργάνωση ερευνητικών projects.
5. Εφαρμόζουν τις βασικές τεχνικές συλλογής, μεταγραφής και επιστημείωσης γλωσσικών δεδομένων, σε διαφορετικούς κλάδους της Γλωσσολογίας, συμπεριλαμβανομένων και των Βάσεων Δεδομένων, Μεθόδων εκμείωσης Δεδομένων, ελεγχόμενων πειραματικών διαδικασιών, ερωτηματολογίων, συνεντεύξεων και εθνογραφικών μεθόδων συλλογής υλικού.
6. Κατανοούν τις ιδιαιτερότητες κάθε ενός ερευνητικού πεδίου, και σεβασμού των ηθικών και νομικών ζητημάτων που εγείρονται από τη συλλογή και αποθήκευση του γλωσσικού υλικού.
7. Ελέγχουν κριτικά τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα κάθε ενός μεθοδολογικού πλαισίου.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα αναλυτικής σκέψης, μέσα από τη σύγκριση της καταλληλότητας των διαφορετικών μεθοδολογικών πλαισίων και εργαλείων για τα διάφορα είδη Γλωσσολογικής έρευνας.
2. Ικανότητα χρήσης των κατάλληλων υπολογιστικών εργαλείων και λογισμικών, για την ανάλυση δεδομένων.
3. Ικανότητα προσαρμογής σε νέες καταστάσεις.
4. Ικανότητα κριτικής σκέψης.
5. Ικανότητα για αυτόνομη εργασία.
6. Ικανότητα για συλλογική εργασία.
7. Επίδειξη δεοντολογικής υπευθυνότητας στη συλλογή και διαχείριση γλωσσικού υλικού, καθώς και σεβασμού των ιδιαιτεροτήτων των πληροφορητών.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Πώς γράφουμε ένα επιστημονικό κείμενο. Βασική δομή.
2. Βιβλιογραφικές αναφορές.
3. Αλληλεπίδραση ανάμεσα σε: i. Γλωσσολογικές Θεωρίες, ii. Γλωσσικά Επίπεδα, iii. Γλωσσικά δεδομένα, iv. Μεθοδολογικά πλαίσια και εργαλεία συλλογής και ανάλυσης δεδομένων
4. Μέθοδοι συλλογής γλωσσικού υλικού: Δειγματοληψία πληθυσμού, ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις, εθνογραφικές μέθοδοι συλλογής υλικού,

- εργαστηριακά πειράματα, Μελέτες Μεμονωμένων Περιπτώσεων, Μελέτες Στάσεων, Μελέτες Αντίληψης.
5. Δεοντολογικά και νομικά ζητήματα συλλογής, χρήσης και αποθήκευσης γλωσσικού υλικού.
  6. Ποιοτικές και Ποσοτικές μέθοδοι Ανάλυσης .
  7. Πολυτροπικές βάσεις δεδομένων: i.Είδη δεδομένων (κείμενο, ήχος, εικόνα –κινητή & ακίνητη-, πρωτογενή & επεξεργασμένα, είδη μεταγραφής, είδη επισημείωσης), ii. Μεταδεδομένα (είδη μεταδεδομένων ως προς το γλωσσικό σύστημα, την επικοινωνιακή περίσταση, τους πληροφορητές και τη δομή της (συν)-ομιλίας), iii. Λογισμικά εργαλεία (ELAN, Praat, Cat-Labb, Exmaralda, EMU).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Αναρτάται στο eclass του μαθήματος.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ (Α. Αρχάκης)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Διακρίνουν τις βασικές παραδοχές της δομικής και γενετικής γλωσσολογίας από αυτές της λειτουργικής γλωσσολογίας.
2. Αναγνωρίζουν τις βασικές διαστάσεις κοινωνιογλωσσολογικής ποικιλότητας.
3. Γνωρίζουν τους λόγους της κοινωνιογλωσσολογικής ανισότητας.
4. Εκπονούν συσχετιστική κοινωνιογλωσσολογική έρευνα.
5. Χρησιμοποίησουν τις γνώσεις υποδομής στην κοινωνιογλωσσολογία για εκπαιδευτικές δραστηριότητες στο σχολείο.
6. Επιδεικνύουν γνώση και κατανόηση των βασικών εννοιών της Κοινωνιογλωσσολογίας.
7. Συλλέγουν και να αναλύουν κοινωνιογλωσσολογικό υλικό.
8. Επιδεικνύουν ευαισθησία στη γλωσσική διαφορά ως εκπαιδευτικός στην τάξη.

9. Μελετούν για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη.
10. Παρουσιάζουν την ανάλυση των κοινωνιογλωσσολογικών φαινομένων με στόχο εκπαιδευτικές δραστηριότητες στο γλωσσικό μάθημα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Λήψη αποφάσεων.
4. Αυτόνομη εργασία.
5. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
6. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
7. Σχεδιασμός και διαχείριση έργων.
8. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
9. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
10. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Αμφισβήτηση της θέσης περί αυτονομίας και ομοιογένειας του γλωσσικού συστήματος.

Περιοχές και κλάδοι της κοινωνιογλωσσολογίας.

1. Διατάσεις γλωσσικής ποικιλότητας: Γεωγραφική διαφοροποίηση και διάλεκτοι, κοινωνική διαστρωμάτωση και κοινωνιόλεκτοι, περιστάσεις επικοινωνίας και λειτουργικές ποικιλίες, συνύπαρξη-επαφή γλωσσών και φαινόμενα κοινωνικής διγλωσσίας, διπλογλωσσίας και γλωσσικής μετατόπισης.
2. Γλώσσες pidgin, κρεολές και lingua franca.
3. Πλειονοτικές και μειονοτικές γλώσσες.
4. Γλωσσική διατήρηση και γλωσσικός θάνατος.
5. Ποικιλότητα και γλωσσική αλλαγή.
6. Κοινωνιογλωσσική ανισότητα. Η περίπτωση του γλωσσικού σεξισμού.
7. Κοινωνιογλωσσολογικές στάσεις.
8. Μεθοδολογικά ζητήματα κοινωνιογλωσσολογικής έρευνας.
9. Αξιοποίηση κοινωνιογλωσσολογικών εννοιών στην εκπαιδευτική πράξη.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. A. Αρχάκης & M. Κονδύλη. (2011). *Εισαγωγή σε ζητήματα κοινωνιογλωσσολογίας*. Αθήνα: Νήσος.
2. J. Boutet. (1984). *Εισαγωγή στην κοινωνιογλωσσολογία* (μτφ. Α. Ιορδανίδου, Ε. Τσαμαδού). Αθήνα: Γρηγόρη.
3. F. Coulmas (ed). (1997). *The Handbook of Sociolinguistics*. Oxford: Blackwell.
4. N. Coupland & A. Jaworski (eds). (1997). *Sociolinguistics: A Reader and Coursebook*. NY: St.Martin.s Press.
5. R. Fasold. (1984). *The Sociolinguistics of Society: Introduction to Sociolinguistics*. Oxford: Blackwell.
6. R. Fasold. (1990). *The Sociolinguistics of Language*. Oxford: Blackwell.
7. M.A.K. Halliday. (1978). *Language as Social Semiotic*. London: Edward Arnold.
8. J. Holmes. (1992). *An Introduction to Sociolinguistics*. London: Longman.
9. R.A. Hudson. (1996). *Sociolinguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
10. D.A. Hymes. (1974). *Foundation in Sociolinguistics: An ethnographic approach*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
11. M. Κακριδή-Φερράρι. (2005). *Γλώσσα και κοινωνικό περιβάλλον: Ζητήματα κοινωνιογλωσσολογίας. Α΄ μέρος*. Αθήνα: Παρουσία.
12. Ν. Κωστούλα-Μακράκη. (2001). *Γλώσσα και κοινωνία*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
13. W. Labov. (1972). *Sociolinguistic Patterns*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
14. W. Labov. (1972). *Language in the Inner City*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
15. R. Mesthrie, J. Swann, A. Deumert & W.L. Leap. (2000). *Introducing Sociolinguistics*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
16. Γ.Κ. Μικρός. (2009). *Η ποσοτική ανάλυση της κοινωνιογλωσσολογικής ποικιλίας*.
17. *Θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

18. L. Milroy. (1980). *Language and Social Networks*. Oxford: Blackwell.
19. Γ. Μπασλής. (2000). *Κοινωνιογλωσσολογία: Μικρή εισαγωγή*. Αθήνα: Εκδ. Γρηγόρη.
20. Π. Ντάλας. (1997). *Κοινωνιογλωσσική μεταβλητότητα: Θεωρητικά υποδείγματα και μεθοδολογία της έρευνας*. Αθήνα: Επικαιρότητα.
21. Θ.-Σ. Παυλίδου (επιμ.). (2006). *Γλώσσα-γένος-φύλο*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη].
22. Ε. Πετρούνιας. (1984). *Νεοελληνική γραμματική και συγκριτική ανάλυση*. Θεσσαλονίκη: University studio Press.
23. S. Romaine. (1994). *Language in Society*. Oxford: Oxford University Press.
24. M. Saville-Troike. (1989). *The Ethnography of Communication*. Oxford: Blackwell.
25. P. Trudgill. (1974). *Sociolinguistics*. Penguin Books.
26. R. Wardhaugh. (1986). *An introduction to Sociolinguistics*. Oxford: Blackwell.

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΠΑΦΗ ΚΑΙ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑ (Θ. Μαρκόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αντιλαμβάνονται την έκταση και ποικιλία του φαινομένου της Γλωσσικής Επαφής.
2. Γνωρίζουν βασικά κοινωνιογλωσσικά χαρακτηριστικά πολύγλωσσων κοινωνιών.
3. Γνωρίζουν τους βασικούς μηχανισμούς της γλωσσικής επαφής σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο.
4. Γνωρίζουν βασικά ζητήματα σχετικά με τις κρεολές και τις γλώσσες πίτζιν.
5. Κατανοούν το φαινόμενο του «γλωσσικού θανάτου».
6. Αντιλαμβάνονται την επίδραση της γλωσσικής επαφής / πολυγλωσσίας σε γλωσσικά δεδομένα από διάφορες γλώσσες.
7. Επισημαίνουν συγκεκριμένα φαινόμενα γλωσσικής επαφής σε γλωσσικά δεδομένα (συγχρονικά και διαχρονικά).

8. Συσχετίζουν κοινωνιογλωσσικές καταστάσεις με φαινόμενα γλωσσικής επαφής.
9. Έχουν κριτική στάση απέναντι στις προκαταλήψεις για τη γλωσσική επαφή.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Αυτόνομη εργασία.
4. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
5. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Η γλωσσική επαφή ως καθολικό γλωσσικό φαινόμενο.
2. Σχέση γλωσσικής επαφής και πολυγλωσσίας.
3. Κοινωνιογλωσσικό πλαίσιο και γλωσσική επαφή / Αντιλήψεις για την γλωσσική επαφή.
4. Μηχανισμοί της γλωσσικής επαφής.
5. Αποτελέσματα γλωσσικής επαφής: I. Λεξιλογικός και δομικός δανεισμός
II. Μεικτές γλώσσες / πίτζιν και κρεολές γλώσσες
III. «Γλωσσικός θάνατος»

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. C. Baker. 2001. *Εισαγωγή στη διγλωσσία και τη δίγλωσση εκπαίδευση*. Αθήνα: Gutenberg.
2. S.G. Thomason. 2001. *Language Contact: An Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
3. R. Hickey (ed.). 2010. *The Handbook of Language Contact*. Oxford: Wiley-Blackwell.
4. Y. Matras. 2009. *Language Contact*. Cambridge: Cambridge University Press.

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:
Journal of Language Contact

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ – ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΓΛΩΣΣΑΣ (Α. Τερζή)

Οι λεπτομέρειες του μαθήματος είναι διαθέσιμες στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος Λογοθεραπείας

ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

(Ζ. Παπαδοπούλου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν τους όρους και τις διαφορές που αφορούν στην κατάκτηση και στην εκμάθηση μίας γλώσσας.
2. Γνωρίζουν τις θεωρίες εκμάθησης μίας Γ2/ΞΓ.
3. Αποκτήσουν το θεωρητικό υπόβαθρο με το οποίο οι φοιτήτριες και οι φοιτητές, οι μελλοντικές διδάσκουσες / μελλοντικοί διδάσκοντες θα μπορούν να αναπτύξουν τις δικές του θεωρίες και τεχνικές ώστε να είναι αποτελεσματική η διδασκαλία των Ελληνικών ως Γ2/ΞΓ.
4. Γνωρίζουν τα φαινόμενα που χαρακτηρίζουν τη διαγλώσσα ενός μαθητή Γ2/ΞΓ.
5. Εξοικειωθούν με τα είδη λαθών, τη χρησιμότητά τους και την αξιοποίησή τους στη διδασκαλία.
6. Αντιληφθούν τον σημαντικό ρόλο του περιβάλλοντος στην εκμάθηση μιας Γ2/ΞΓ.
7. Έχουν αποκτήσει το υπόβαθρο ώστε να αντιλαμβάνονται πώς οι ατομικές διαφορές μίας μαθήτριας / ενός μαθητή επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά την εκμάθηση μιας Γ2/ΞΓ.
8. Γνωρίζουν τη δομή του Πιστοποιητικού Ελληνομάθειας, τις κατηγορίες υποψηφίων και τα κίνητρα που ωθούν στην εκμάθηση της ελληνικής ως Γ2/ΞΓ.
9. Έχουν εξοικειωθεί με τις περιπτώσεις σε επίπεδο γλωσσικής ανάλυσης που δύνανται να επηρεάσουν την εκμάθηση της ελληνικής ως Γ2/ΞΓ.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
2. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
3. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
4. Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
5. Λήψη αποφάσεων.
6. Αυτόνομη εργασία.
7. Ομαδική εργασία.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εννοιολογική αποσαφήνιση ορολογίας (πρώτη/μητρική γλώσσα, δεύτερη/ξένη γλώσσα, εκμάθηση και κατάκτηση μίας γλώσσας).
2. Θεωρίες εκμάθησης μιας Γ2.
3. Μέθοδοι και προσεγγίσεις στη διδασκαλία μίας Γ2.
4. Διαγλώσσα της μαθήτριας /του μαθητή.
5. Γλωσσικό λάθος στην εκμάθηση της Γ2.
6. Γλωσσολογικό περιβάλλον.
7. Ατομικές διαφορές στην εκμάθηση μιας Γ2.
8. Επίπεδα Γλωσσομάθειας.
9. Παράγοντες που επηρεάζουν τη διδασκαλία της Ελληνικής ως Γ2.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

Σ. Μπέλλα. 2007. *Η δεύτερη γλώσσα: κατάκτηση και διδασκαλία*. Ελληνικά γράμματα (Αναθεωρημένη έκδοση 2018, εκδ. Πατάκη) Αθήνα.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία:

1. J. Berko Gleason & N. Bernstein Ratner (επιμ.). 2023. *Η ανάπτυξη της γλώσσας* (Μτφ. Σ. Μπόμπολας, Επιμ. Γ. Ι. Ξυδόπουλος). Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
2. R. Ellis. (1994). *The study of second language acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
3. M.H. Long. 1985. Input and second language acquisition theory. S.M. Gass & C.G. Madden (επιμ.), *Input in second language acquisition*. Rowley, MA: Newbury House, 377-393.
4. S.D. Krashen. 1985. *The Input Hypothesis: Issues and Implications*. New York: Longman.
5. J. Richards & T. Rodgers. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching*. New York: Cambridge University Press.
6. L. Selinker. (1972). Interlanguage. *Product Information International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 10, 209-241.

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΓΛΩΣΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

(Π. Μανώλη)

Οι λεπτομέρειες του μαθήματος είναι διαθέσιμες στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία.

ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ

ΠΑΛΑΜΑΣ - ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ (Α. Κατσιγιάννη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναγνωρίζουν τον Κ. Παλαμά ως ηγετική μορφή της Νέας Αθηναϊκής Σχολής καθώς και τους εκπροσώπους της.
2. Συσχετίζουν τα ιστορικά γεγονότα της εποχής με τις επικολυρικές συνθέσεις του Κ. Παλαμά.
3. Γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της ποίησης του Κ. Παλαμά ως προς το περιεχόμενο και τη μορφή.
4. Γνωρίζουν την περιρρέουσα ατμόσφαιρα μέσα στην οποία εμπνεύστηκε και μεγαλούργησε ο Α. Σικελιανός.
5. Γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της ποίησης του Α. Σικελιανού ως προς το περιεχόμενο και τη μορφή.
6. Διακρίνουν τον λυρισμό στο έργο των δύο μεγάλων ποιητών.
7. Κατανοούν τους τρόπους αξιοποίησης της παλαμικής κληρονομιάς από τον Α. Σικελιανό.
8. Κατανοούν την επιρροή των ρευμάτων του ρομαντισμού, παρνασσισμού και συμβολισμού στην ποίηση του Κ. Παλαμά και του Α. Σικελιανού.
9. Αντιλαμβάνονται την πρόσληψη του Κ. Παλαμά και του Α. Σικελιανού από τους μεταγενέστερους ποιητές.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
3. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
4. Αυτόνομη εργασία.
5. Ομαδική εργασία.
6. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα εστιάζει στην ποίηση του Κ. Παλαμά και του Άγγ. Σικελιανού και στη συμβολή τους στη διαμόρφωση του λυρισμού. Θα μελετηθούν επιλεγμένα (ολόκληρα ή αποσπασματικά) από το σύνολο του έργου των δύο μεγάλων ποιητών κατά χρονολογική σειρά για να αναδειχθεί η εξέλιξη στη στιχουργική και στη θεματολογία. Το έργο των δύο δημιουργών θα συσχετιστεί με τα

ιστορικά και κοινωνικά γεγονότα που το επηρέασαν και το ενέπνευσαν. Μέσα από την επιλογή αποσπασμάτων του έργου των δύο μεγίστων ποιητών θα ερμηνεύσουμε και θα εμβαθύνουμε στη στοχοθεσία τους, στην τεχνική τους, στο όραμά τους και στη συμβολή τους στη διαμόρφωση του λυρισμού.

1^η ενότητα: Ηγετική μορφή του Κ. Παλαμά.

2^η ενότητα: Βασικά στάδια εξέλιξης της Παλαμικής ποίησης .Το ποιητικό και κριτικό έργο του.

3^η ενότητα: *Ίαμβοι και Ανάπαιστοι και Ο Τάφος*.

4^η ενότητα: *Ασάλευτη ζωή και Φοινικιά*.

5^η ενότητα: Επιλογή από το έργο *Δωδεκάλογος του Γύφτου*.

6^η ενότητα: Επιλογή από το έργο : *Η Φλογέρα του Βασιλιά*

7^η ενότητα: Βασικά στάδια εξέλιξης της Σικελιανικής ποίησης και ανάλυση της θεματικής και της στιχουργίας της. Αξιοποίηση της παλαμικής ποιητικής.

8^η ενότητα: Επιλογή από το έργο *Αλαφροίσκιωτος*.

9^η ενότητα: *Πρόλογος στη ζωή: Ι. Η συνείδηση της γης μου*.

10^η ενότητα: «*Μήτηρ Θεού*».

11^η ενότητα: Πρόσληψη του Κ. Παλαμά από τους μεταπολεμικούς και τους συγχρόνους ποιητές.

12^η ενότητα: Πρόσληψη του Α. Σικελιανού από τους μεταπολεμικούς και τους συγχρόνους ποιητές.

13^η ενότητα: Ανακεφαλαίωση -συζήτηση.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Για τον Κ. Παλαμά:

1. Ε. Γαραντούδης, *Ο Παλαμάς από τη σημερινή σκοπιά. Όψεις της ποίησής του και της σύγχρονης πρόσληψής της*, Καστανιώτης (Αθήνα, 2005).
2. *Εισαγωγή στην ποίηση του Παλαμά*, επιλογή κριτικών κειμένων Ε. Γαραντούδης, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης (Ηράκλειο, 2016).
3. *Ανθολογία Κωστή Παλαμά*, επιμ. Κ.Κασίνης, Νεφέλη (Αθήνα, 2003).
4. Α. Κατσιγιάννη, «Το γένος των Λοξών. Εκφάνσεις της τρέλας και της μανίας στο έργο του Κωστή Παλαμά», *Αφιέρωμα στον Κωστή Παλαμά, Νέα Ευθύνη* 46-47 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2019) 230-241.
5. Α. Σαμουήλ, *Ο Παλαμάς και η κρίση του στίχου*, Νεφέλη (Αθήνα, 2007).

Για τον Σικελιανό:

1. Α. Βογιατζόγλου, *Η γένεση των πατέρων. Ο Σικελιανός ως διάδοχος των εθνικών ποιητών*, Καστανιώτης (Αθήνα, 2005).
2. *Εισαγωγή στην ποίηση του Σικελιανού. Επιλογή κριτικών κειμένων*, (συλλογική έκδοση), επιμ. Ε. Καψωμένος, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης (Ηράκλειο, 2011).
3. Α. Κατσιγιάννη, «Άγγελος Σικελιανός και Paul Claudel. Μια συγκριτολογική προσέγγιση. (Ο Πρόλογος στη ζωή, οι Πέντε Μεγάλες Ωδές, Η ποιητική τέχνη)», *La letteratura neogreca del XX secolo. Un caso europeo*, a cura di F. Zaccone, P. Efthymiou, C. Bintoudis, Sapienza, Università Editrice, 2020, 191-203.
4. Κ. Μπουρναζάκης, *Χρονογραφία Άγγελου Σικελιανού (1884-1951)*, Ίκαρος (Αθήνα, 2006).
5. Ρ. Φράγκου Κικίλια, *Άγγελος Σικελιανός. Βαθμίδες μύησης*, Πατάκης (Αθήνα, 2009⁵).
6. Αναφορά σε αφιερώματα περιοδικών για τους δύο ποιητές.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ: Η ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΤΗΣ ΙΣΧΥΟΣ, ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΦΥΣΗΣ (Σ. Ράγκος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν βασικές αντιλήψεις του Θουκυδίδη για την ιστορία και το νόημά της.
2. Αναγνωρίζουν την πνευματική ατμόσφαιρα των προγενέστερων στοχαστών (ιστορικών, σοφιστών, ρητόρων, γιατρών, τραγικών ποιητών) εντός της οποίας συνέγραψε ο Θουκυδίδης την εξιστόρηση του Πελοποννησιακού πολέμου.
3. Έχουν μια συνολική εικόνα των μεθόδων έρευνας και καταγραφής του ιστορικού υλικού που ακολούθησε ο Θουκυδίδης.
4. Αναγνωρίζουν τις ομοιότητες και τις διαφορές του τρόπου που αντιμετώπισαν την ιστοριογραφία ο Ηρόδοτος και ο Θουκυδίδης.
5. Αντιλαμβάνονται τις διαφορές μεταξύ πολιτικής ιστορίας και πολιτικής φιλοσοφίας.
6. Κατανοούν την θουκυδίδεια αντίληψη για την σημασία της ισχύος στις διακρατικές σχέσεις.

7. Αναγνωρίζουν τα κατά Θουκυδίδη αληθινά κίνητρα των ανθρώπινων πράξεων όπως αυτά αναδεικνύονται σε οριακές καταστάσεις (λοιμός, στάσις, πόλεμος).
8. Διαβλέπουν τα ποιητικά, λογοτεχνικά, επιστημονικά και φιλοσοφικά στοιχεία του θουκυδίδειου έργου.
9. Προσεγγίζουν τον συχνά δυσπαρακολούθητο τρόπο γραφής του Θουκυδίδη.
10. Εκτιμούν τη διαχρονικότητα του θουκυδίδειου έργου.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη εργασία.
2. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
3. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
4. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
5. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
6. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα αποτελεί τη δεύτερη εστιασμένη πραγμάτευση ενός αρχαίου Έλληνα ιστορικού στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας. Η φοιτήτρια / ο φοιτητής έχει υποχρεωτικά διδαχθεί το μάθημα «Αρχαία Ελληνική Ιστοριογραφία: Ηρόδοτος» στο δεύτερο έτος σπουδών.

1. Τι γνωρίζουμε για τη ζωή του Θουκυδίδη;
2. Σχέσεις Θουκυδίδη και Ηροδότου.
3. Σχέσεις Θουκυδίδη και σοφιστών, ρητόρων, γιατρών, ποιητών.
4. Ζητήματα σχέσεων μορφής και περιεχομένου, προσώπων και λόγων, στο θουκυδίδειο έργο.
5. Η μέθοδος του Θουκυδίδη: συλλογή υλικού, καταγραφή γεγονότων, δημηγορίες, κρίσεις για πρόσωπα και καταστάσεις.
6. Εκτενής ανάλυση και σχολιασμός χαρακτηριστικών χωρίων από το θουκυδίδειο έργο:
  - i. Προοίμια (πρώτο και δεύτερο) και μεθοδολογία
  - ii. Η αρχαιολογία
  - iii. Η σπαρτιατική τετραλογία.

- iv. Ο επιτάφιος του Περικλή.
  - v. Ο αθηναϊκός λοιμός.
  - vi. Τα γεγονότα της Κέρκυρας.
  - vii. Ο διάλογος Αθηναίων και Μηλίων.
7. Το πρόβλημα της σχέσης φυσικού και θετού δικαίου: η αξίωση της δύναμης.
  8. Το ζήτημα της ανθρώπινης φύσης όπως αυτή αποκαλύπτεται σε οριακές καταστάσεις.
  9. Θουκυδίδης και Πλάτων, Hobbes και Nietzsche.
  10. Η επικαιρότητα του Θουκυδίδη.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. R.W. Conner, *Θουκυδίδης*, μτφ. Π. Δαούτη, επιμ. Γ. Τζιφόπουλος, Αθήνα: Gutenberg 2022.
2. J. De Romilly, *Ο Θουκυδίδης και ο αθηναϊκός ιμπεριαλισμός*, μτφ. Λ. Στεφάνου, Αθήνα: Παπαδήμας 1999 [= Thucydide et l'impérialisme athénien, Paris: Les belles lettres 1961].
3. J.H. Finley, *Θουκυδίδης*, μτφ. Τ. Κουκουλιός, Αθήνα: Παπαδήμας 1981 [= Thucydides, Cambridge (MA): Harvard University Press 1947].
4. E. Greenwood, *Ο Θουκυδίδης και η διαμόρφωση της ιστορίας*, μτφ. Π. Χιωτέλλης, Αθήνα: Ινστιτούτο του βιβλίου- Α. Καρδαμίτσα 2012 [Thucydides and the Shaping of History, London: Duckworth 2006].
5. S. Hornblower, *Θουκυδίδης: ο ιστορικός και το έργο του*, μτφ. Α. Μανιάτη, επιμ. Α. Μαρκαντωνάτος, Αθήνα: Τυπωθήτω 2003 [=Thucydides, London: Duckworth 1987].
6. S. Hornblower, *Θουκυδίδου Ιστορίες* (βιβλία Α-Ε24), μτφ. Φ. Πέτικα & Φ. Φιλίππου, επιμ. Α. Ρεγκάκος, Θεσσαλονίκη: University Studio Press 2018 [= *A Commentary on Thucydides*, vol. I & II, Oxford: Clarendon Press 1991-1996].
7. P. Zagorin, *Θουκυδίδης: μια πλήρης εισαγωγή για όλους τους αναγνώστες*, μτφ. Κ. Κολιόπουλος, επιμ. Π. Ήφαιστος, Αθήνα: Ποιότητα 2006 [= *Thucydides: An Introduction for the Common Reader*, Princeton: Princeton University Press 2005].
8. Ντ. Κέιγκαν, *Θουκυδίδης: ο αναμορφωτής της ιστορίας*, μτφ. Ε. Παπαϊωάννου, Αθήνα: εκδ. Ωκεανίδα 2011 [= Donald Kagan, *Thucydides: The Reinvention of History*, New York: Viking Press 2009].

9. Α. Παπαθωμάς, *Βίαιος Διδάσκαλος: η παθολογία του πολέμου και της δύναμης στον Θουκυδίδη*, Αθήνα: αυτοέκδοση 2016.
10. Α. Ρεγκάκος & Α. Τσακμάκης, (επιμ.), *Τριάντα δύο μελέτες για τον Θουκυδίδη*, μτφ. Ο. Νέσσελερ, Κ. Δημοπούλου, Δ. Μουραδίδη, επιμ. Α. Ρεγκάκος & Χ. Τσαγγάλης, Θεσσαλονίκη: University Studio Press 2010 [= Brill's Companion to Thucydides, Leiden – Boston: Brill 2006].
11. Ν.Μ. Σκουτερόπουλος, *Θουκυδίδη Ιστορία: Εισαγωγή – Μετάφραση – Σημειώσεις*, Αθήνα: Πόλις 2011.

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ (Γ. Καζαντζίδης)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τη Λατινική Λυρική ποίηση, τα Λυρικά μέτρα, τις πηγές του Ορατίου και την επίδρασή του στην Ευρωπαϊκή λογοτεχνία.
2. Χρησιμοποιούν φιλολογικές τράπεζες δεδομένων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

Ατομική προετοιμασία με έμφαση στην γλωσσική εκμάθηση.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Οράτιος, Ωδές Ι, πλήρες κείμενο, χωρισμένο σε 13 μαθήματα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. M. von Albrecht, *Ιστορία της Ρωμαϊκής Λογοτεχνίας* (σε έναν τόμο) (2012).
2. Κ. Γρόλλιος, *Οράτιος. Οι Ωδές. Βιβλίο Ι* (1986).

ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ: ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΟΡΜΑΛΙΣΜΟ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΚΡΙΤΙΚΗ

(Ζ. Γκότση)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τις βασικές θεωρητικές θέσεις που χαρακτήρισαν τον στοχασμό του 20ού αιώνα.
2. Εξηγήσουν γιατί η γλωσσολογική θεωρία του Ferdinand de Saussure άσκησε μεγάλη επίδραση στο σύγχρονο θεωρητικό στοχασμό.
3. Σχολιάζουν τις βασικές αρχές του ρώσικου φορμαλισμού και να αναφέρουν τους κύριους εκπροσώπους του.
4. Περιγράψουν τις βασικές αρχές του τσέχικου δομισμού και να αναφέρουν τους κύριους εκπροσώπους του.
5. Περιγράψουν τις βασικές αρχές του γαλλικού δομισμού, να διακρίνουν τις διάφορες τάσεις του και να αναφέρουν τους κύριους εκπροσώπους τους.
6. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τις βασικές απόψεις των Marx και Engels για τη λογοτεχνία.
7. Αξιολογήσουν το δόγμα του «σοσιαλιστικού ρεαλισμού».
8. Γνωρίζουν βασικές απόψεις του Antonio Gramsci και του Louis Althusser.
9. Περιγράφουν κεντρικές διαφορές μεταξύ δομισμού και μεταδομισμού.
10. Γνωρίζουν ποιο είναι το αντικείμενο μελέτης της φεμινιστικής κριτικής της λογοτεχνίας και σε τι στοχεύουν οι πολιτικές ταυτότητας.
11. Οργανώνουν ομαδικές προφορικές παρουσιάσεις (2 έως 4 ατόμων) με χρήση powerpoint πάνω σε διάφορα θέματα (π.χ. παρουσίαση και κριτική αποτίμηση επιστημονικών άρθρων, εφαρμογή θεωρητικών προσεγγίσεων σε συγκεκριμένα λογοτεχνικά κείμενα).

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
3. Άσκηση στην εκ του σύνεγγυς ανάγνωση και στην κριτική ανάλυση.
4. Εργασία σε διεθνές ή / και σε διεπιστημονικό περιβάλλον.

5. Επίδειξη ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
6. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
7. Αυτόνομη εργασία.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Ορισμός της Θεωρίας της Λογοτεχνίας ως επιστημονικού αντικειμένου.
2. Η έννοια του σημείου κατά τον F. Saussure.
3. Ρωσικός Φορμαλισμός.
4. Τσέχικος Δομισμός.
5. Γαλλικός Δομισμός – Αφηγηματολογία.
6. Μεταδομισμός και Αποδόμηση.
7. Μαρξιστική κριτική.
8. Ψυχαναλυτική κριτική.
9. Φεμινιστική κριτική.
10. Η θεωρία της επιτελεστικότητας του έμφυλου υποκειμένου της Judith Butler.
11. Πολιτικές ταυτότητας.
12. Συστηματική μελέτη και κριτική αποτίμηση θεωρητικών κειμένων και της σχετικής με αυτά βιβλιογραφίας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. *Ιστορία της Θεωρίας της Λογοτεχνίας. Από τον φορμαλισμό στον μεταδομισμό.* Επιμέλεια R. Selden. Θεώρηση μετάφρασης Μ. Πεχλιβάνος, Μ. Χρυσανθόπουλος. Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών 2004.
2. M. Angenot, J. Bessière, D. Fokkema, E. Kushner, *Θεωρία της λογοτεχνίας. Προβλήματα και προοπτικές.* Μτφ. Τ. Δημητρούλια. Gutenberg 2010.
3. P. Barry, *Γνωριμία με τη Θεωρία. Μια εισαγωγή στη λογοτεχνική και πολιτισμική θεωρία.* Μτφ. Α. Νάτσινα. Βιβλιόραμα 2013.
4. J. Culler, *Λογοτεχνική θεωρία.* Μτφ Κ. Διαμαντάκου. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2000.
5. D. Fokkema, E. Ibsch, *Θεωρίες Λογοτεχνίας του Εικοστού Αιώνα.* Πατάκης, 2003.
6. Τ. Ήγκλετον, *Εισαγωγή στη θεωρία της λογοτεχνίας.* Εισαγωγή, θεώρηση μετάφρασης Δ. Τζιόβας. Μτφ. Μ. Μαυρωνάς. Οδυσσέας 1996⁴.
7. K.M. Newton, (επιμ.), *Η Λογοτεχνική Θεωρία του 20ού αιώνα. Ανθολόγιο κειμένων.* ΠΕΚ 2013.

8. J. Culler, *Αποδόμηση. Θεωρία και κριτική μετά τον δορισμό*. Μτφ. Α. Λαμπρόπουλος. Μεταίχμιο 2006.
9. Ε. Σηφάκη, *Σπουδές φύλου και λογοτεχνία*. Ελληνικά Ακαδημαϊκά Συγγράμματα και Βοηθήματα (www.kallipos.gr). ΣΕΑΒ 2015.
10. C. Belsey and J. Moore (επιμ.), *The Feminist reader essays in gender and the politics of literary criticism*. Macmillan 1997.
11. Επιλογή κειμένων των Saussure, Jakobson, Tynjanov, Sklovskij, Mukarovsky, Todorov, Lévi-Strauss, Barthes, Genette, Marx, Engels, Foucault, Elaine Showalter, Josephine Donovan & Judith Butler, τα οποία είναι αναρτημένα στην πλατφόρμα ασύγχρονης τηλε-εκπαίδευσης “e-class” του μαθήματος.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ (Ν. Παπαχριστόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Σχηματίσουν μία επαρκή εικόνα για τη λειτουργία της εκπαίδευσης ως κοινωνικής και ψυχολογικής διεργασίας.
2. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με τις βασικές ψυχαναλυτικές έννοιες οι οποίες ερμηνεύουν το φαινόμενο της εκπαίδευσης.
3. Συνδέσουν την εκπαίδευση με τις ευρύτερες πολιτισμικές πρακτικές.
4. Αντιληφθούν τη σχέση τέχνης και εκπαίδευσης.
5. Ερμηνεύουν το φαινόμενο της εκπαίδευσης μέσω των εννοιών της κοινωνικής αποδοχής και της κοινωνικής αμφισβήτησης.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη Εργασία.
2. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
3. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Ψυχανάλυση και πολιτισμικές πρακτικές: Η γένεση της φροϋδικής θεωρίας του πολιτισμού. Η γενεαλογία του πολιτισμού. Οιδιπόδειο σύμπλεγμα και πολιτισμική διαχείριση. Η έννοια του νόμου και της επιθυμίας. Η δυσφορία στον πολιτισμό.

2. Η εκπαίδευση ως πολιτισμική πρακτική: Εκπαίδευση: το «αδύνατο» κατά Φρόυντ επάγγελμα. Η εκπαίδευση υπό το πρίσμα των κοινωνικών επιστημών και της θεωρίας του πολιτισμού. Εκπαίδευση και παιδική σεξουαλικότητα. Ο παιδαγωγός, η θεωρία των νευρώσεων και η δυσφορία στον πολιτισμό.

3. Μεταξύ τέχνης και εκπαίδευσης: το παράδειγμα του μύθου: Μύθος, ασυνείδητο και πολιτισμός. Μύθος και σύμπτωμα. Η χρήση των μύθων από τον Φρόυντ και τον Λακάν: η έννοια του «οικογενειακού μυθιστορήματος» κατά Φρόυντ και του «ατομικού μύθου του νευρωτικού» κατά Λακάν. Η ψυχαναλυτική προσέγγιση των παραμυθιών ως καλλιτεχνικό αλλά και ως εκπαιδευτικό παράδειγμα.

4. Εκπαίδευση και κοινωνική αμφισβήτηση: Το εκπαιδευτικό φαινόμενο ως παράδειγμα κοινωνικής αμφισβήτησης και κοινωνικής αποδοχής. Εκπαίδευση και εξέγερση. Το παράδειγμα των ελευθεριακών σχολείων: το εκπαιδευτικό μοντέλο μεταξύ ουτοπίας, φαντασίωσης και κοινωνικής ανατροπής.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

1. Ν. Παπαχριστόπουλος (επιμ.), *Εκπαίδευση και εξέγερση* Orportuna (Πάτρα, 2018).
2. Ν. Παπαχριστόπουλος, *Η εικόνα και το γράμμα*, Orportuna (Πάτρα, 2018).
3. Μ. Δροσινού, *Ειδική αγωγή και εκπαίδευση*, Orportuna (Πάτρα, 2016).
4. Π.-Λ. Ασσούν, *Ο Φρόυντ και οι κοινωνικές επιστήμες*, Orportuna (Πάτρα, 2018).
5. Μ. Πουρκός, *Προοπτικές και όρια της διαλογικότητας στον Μιχαήλ Μπαχτίν. Εφαρμογές στην ψυχολογία, την εκπαίδευση, την τέχνη, τον πολιτισμό*, Orportuna (Πάτρα, 2016).

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

(Γ. Μεσσήνης)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναγνωρίζουν τις κατηγορίες του Λογισμικού Εφαρμογών που αναφέρονται στην επιστήμη της Φιλολογίας.
2. Αναγνωρίζουν τις Κατηγορίες Ελεύθερου και Μη-Ελεύθερου Λογισμικού και τα Προγράμματα Ανοικτού Κώδικα.
3. Αποκτούν το υπόβαθρο ώστε να διαχειρίζονται και να αξιοποιούν τα απαραίτητα Τεχνολογικά Εργαλεία για την υποστήριξη των σπουδών τους.
4. Γνωρίζουν τις σύγχρονες μορφές ενσωμάτωσης της χρήσης των ΤΠΕ στη διδασκαλία και τη μάθηση.
5. Κατανοούν τη χρήση Εκπαιδευτικού Λογισμικού στη διδασκαλία των Φιλολογικών μαθημάτων.
6. Αναζητούν και να επιλέγουν Εκπαιδευτικό Υλικό και Λογισμικό στον Παγκόσμιο Ιστό για την διδασκαλία των Φιλολογικών μαθημάτων.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
6. Αυτόνομη εργασία.
7. Ομαδική εργασία.
8. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα αποτελείται από θεωρητικό και εργαστηριακό μέρος και ασχολείται με χρήση Λογισμικού Εφαρμογών των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στο επιστημονικό πεδίο της Φιλολογίας.

Καλύπτει τις ανάγκες των φοιτητριών / φοιτητών του Τμήματος οι οποίοι θα κληθούν να χρησιμοποιήσουν πακέτα Λογισμικού Εφαρμογών σε μαθήματα του προγράμματος των προπτυχιακών και των μεταπτυχιακών σπουδών τους.

Καλύπτει τις ανάγκες των φοιτητριών / φοιτητών του Τμήματος για την ενσωμάτωση της χρήσης των ΤΠΕ στη διδασκαλία των Φιλολογικών μαθημάτων.

Γενικός σκοπός του μαθήματος:

Η απόκτηση της κατάλληλης ψηφιακής γνώσης που θα τους βοηθήσει να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των σπουδών τους, αλλά και στην μετέπειτα σταδιοδρομία τους.

Η χρήση των Νέων Τεχνολογιών για την ψηφιοποίηση αναλογικών δεδομένων.

Η χρήση των Νέων Τεχνολογιών για την αποθήκευση και επεξεργασία ψηφιακών δεδομένων.

Η χρήση του Παγκόσμιου Ιστού για την επιλογή και χρήση κατάλληλου Εκπαιδευτικού Υλικού για τη διδασκαλία Φιλολογικών μαθημάτων.

Βασικές Ενότητες:

Είδη Λογισμικού Εφαρμογών.

Προγράμματα Ανοικτού Κώδικα.

Οπτική Ψηφιοποίηση κειμένου.

Λογισμικό Επεξεργασίας ψηφιοποιημένου κειμένου.

Λογισμικό Οπτικής Αναγνώρισης Χαρακτήρων.

Εκπαιδευτικό Λογισμικό.

Αναζήτηση Εκπαιδευτικού Λογισμικού στον Παγκόσμιο Ιστό.

Εκπαιδευτικά Λογισμικά με εφαρμογή στα Φιλολογικά μαθήματα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Αναρτάται στο e class

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

(Γ. Παπαθεοδώρου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Εξηγήσουν το πεδίο μελέτης της λογοτεχνίας στο πλαίσιο της επικοινωνίας.
2. Χειρίζονται τις έννοιες της θεωρίας της πρόσληψης και της αναγνωστικής ανταπόκρισης.
3. Αναλύουν ζητήματα που αφορούν τη σημασία της λογοτεχνίας στη δημόσια σφαίρα.
4. Γνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες των ερμηνευτικών κοινοτήτων.
5. Εφαρμόζουν έναν συνδυασμό μεθόδων ανάλυσης γύρω από την επικοινωνιακή διάσταση των λογοτεχνικών κειμένων.
6. Αναλύουν διάφορα είδη λογοτεχνικών κειμένων μέσα στα ιστορικά συμφραζόμενά τους.
7. Πραγματοποιούν ποιοτική επεξεργασία της αναγνωστικής ανταπόκρισης.
8. Αξιολογούν κριτικά τα δεδομένα των λογοτεχνικών κειμένων μέσα στα επικοινωνιακά τους δίκτυα.
9. Αναλύουν και να συνθέτουν διαφορετικού είδους πληροφορίες γύρω από την κυκλοφορία των πολιτισμικών νοημάτων.
10. Εφαρμόζουν τεχνικές επεξεργασίας και ανάλυσης της κουλτούρας.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Λήψη αποφάσεων.
4. Αυτόνομη εργασία.
5. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
6. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
7. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και

- ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
8. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
9. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγή και Θεωρητικό Πλαίσιο:

Λογοτεχνία, διαλογικότητα και επικοινωνία.

Η κατασκευή της «δημόσιας σφαίρας»

Η ανάλυση της κουλτούρας.

2. Η Θεωρία της Πρόσληψης και οι «ερμηνευτικές κοινότητες»

Από την Αισθητική της πρόληψης στην Ιστορία της Ανάγνωσης

3. Λογοτεχνία και Γλώσσα

«Γινώσκω σ' εκ της κόψεως»: γλωσσικές και ιδεολογικές διαμάχες γύρω από τον Εθνικό Ύμνο.

Το «Φιλί» του Γ. Ψυχάρη: το γλωσσικό ζήτημα και η γλώσσα των συναισθημάτων.

«Η δίκη των τόνων»: η γλώσσα στο εδώλιο.

4. Η επινόηση της παράδοσης

Το «Κρυφό Σχολειό»: Το Εικοσιένα και η ρητορική της εικόνας.

«Δελφική εορτή»: η αναπαράσταση της Αρχαιότητας στους μοντέρνους καιρούς.

Ο «λαϊκός ζωγράφος Θεόφιλος»: η κατασκευή του λαϊκού πολιτισμού.

5. Λογοκρισία και Ηθικός Πανικός

Η *Πάπισσα Ιωάννα* και ο αφορισμός της: σάτιρα και πολιτική στον 19ο αιώνα.

Το «σουρεαλιστικό σκάνδαλο»: δημοσιογραφικές αντιδράσεις απέναντι στην υπερρεαλιστική πρωτοπορία.

«Ελογοκρίθη»: η καταστολή του λόγου στα χρόνια της δικτατορίας.

6. Η λογοτεχνική «δημόσια σφαίρα»

Λογοτεχνία, Τύπος και δημοσιογραφία.

7. Νέες κατευθύνσεις της έρευνας

Το αναγνωστικό «κοινό» στην εποχή της μαζικής κουλτούρας

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. H.R. Jauss, *Η θεωρία της πρόσληψης. Τρία μελετήματα*, μτφ. Μ. Πεχλιβάνος, Εστία (Αθήνα, 1995).
  2. R.C. Holub, *Θεωρία της πρόσληψης. Μια κριτική εισαγωγή*, επιμ. Ά. Τζούμα, μτφ. Κ. Τσακοπούλου, Μεταίχμιο (Αθήνα, 2004).
  3. K.M. Newton (επιμ.) *Η λογοτεχνική θεωρία του εικοστού αιώνα*, επιμ., μτφ. Α. Κατσικερός – Κ. Σπαθαράκης, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης (Ηράκλειο, 2013), σ. 332-336.
  4. R. Selman (ed.), *Από τον φορμαλισμό στον μεταδομισμό*, θεώρηση μτφ. Μ. Πεχλιβάνος – Μ. Χρυσανθόπουλος, Α.Π.Θ, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη] (Θεσσαλονίκη, 2004), σ. 361-562.
  5. J. Habermas, *Αλλαγή δομής της δημοσιότητας. Έρευνες πάνω σε μια κατηγορία της αστικής κοινωνίας*, μτφ. Λ. Αναγνώστου, Νήσος (Αθήνα, 1997).
  6. P. Μπαρτ, *Μυθολογίες. Μάθημα*, μτφ. Κ. Χατζηδήμου – Ι. Ράλλη, Ράππα-Κέδρος (Αθήνα, 1979).
  7. R. Williams, *Κουλτούρα και Ιστορία*, εισαγ.- μτφ. Β. Αποστολίδου, Γνώστη (Αθήνα, 1994).
  8. J. Fiske, *Εισαγωγή στην επικοινωνία*, μτφ. Β. Μεσσήνη, Αιγόκερως (Αθήνα, 2010).
-

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΣΥΝΤΑΞΗ ΙΙ: ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ (Α. Ρούσσου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν να κατανοούν σύνθετες θεωρητικές έννοιες.
2. Επεξεργάζονται τα εμπειρικά δεδομένα.
3. Εφαρμόζουν θεωρητικές αναλύσεις σε δεδομένα από διαφορετικές γλώσσες.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

Θα μπορούν να συσχετίζουν τη θεωρία με τα εμπειρικά δεδομένα, να θέτουν ερωτήματα και να επιλύουν προβλήματα.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα αυτό αποτελεί συνέχεια του μαθήματος «Σύνταξη Ι» και έχει ως στόχο να δείξει πώς οι βασικές συντακτικές διεργασίες που σχηματίζουν τη δομή της πρότασης και καθορίζουν τις σχέσεις ανάμεσα στις φράσεις επεκτείνονται σε περισσότερα συντακτικά φαινόμενα. Για να το δείξουμε αυτό εστιάζουμε σε εμπειρικά δεδομένα από διαφορετικές γλώσσες.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. R. Freidin. 2012. *Syntax. Basic Concepts and Applications*. Cambridge: Cambridge University Press.
2. A. Radford. 2020. *An introduction to English sentence structure* (2nd ed.). Cambridge University Press.

3. Α. Ρούσσου. 2015. Σύνταξη. Γραμματική και Μινιμαλισμός. [Ηλεκτρονικό σύγγραμμα]. Αθήνα: ΣΕΑΒ.
<http://repository.kallipos.gr/handle/11419/581>.

ΛΕΞΙΚΟΛΟΓΙΑ (Γ. Ξυδόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Εξηγήσουν το πεδίο μελέτης της λεξικολογίας στο πλαίσιο της σύγχρονης γλωσσολογίας και τη σχέση του με τη λεξικογραφία.
2. Χειρίζονται με άνεση τις έννοιες και τις μεθόδους των επιπέδων ανάλυσης και να αντιλαμβάνονται πώς αυτές μπορούν να συνδυάζονται με στόχο την ανάλυση της λέξης.
3. Αναλύουν ζητήματα που αφορούν το σχηματισμό, τη σημασία και τη χρήση των λέξεων.
4. Γνωρίζουν τις τυπικές και άλλες ιδιαιτερότητες του λεξικού αποθέματος της Νέας Ελληνικής.
5. Εφαρμόζουν έναν συνδυασμό μικρογλωσσολογικής και μακρογλωσσολογικής ανάλυσης στη λέξη και στο λεξικό απόθεμα.
6. Συλλέγουν, να οργανώνουν, να αναλύουν και να χειρίζονται αξιόπιστα γλωσσικά δεδομένα διαφόρων ειδών.
7. Πραγματοποιούν ποσοτική και ποιοτική επεξεργασία γλωσσικών δεδομένων.
8. Αξιολογούν κριτικά τα γλωσσικά δεδομένα.
9. Αναλύουν και να συνθέτουν διαφορετικού είδους πληροφορίες.
10. Εφαρμόζουν τεχνικές συλλογής, επεξεργασίας και παρουσίασης γλωσσικών δεδομένων (π.χ. ηλεκτρονικά σώματα κειμένων, μικροδομή).

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις .
3. Λήψη αποφάσεων.

4. Αυτόνομη εργασία.
5. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
6. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
7. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
8. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
9. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγικά: Η Λεξικολογία ως Κλάδος της Γλωσσολογίας. Ορισμός της Λεξικολογίας. Η Σχέση της Λεξικολογίας με τη Μορφολογία. Η Σχέση της Λεξικολογίας με τη Σημασιολογία, τη Φωνητική και Φωνολογία και τη Σύνταξη. Λεξικολογία και Λεξικογραφία. Λεξικολογία και Ετυμολογία.
2. Φύση των λέξεων: Έννοια και Ορισμός της Λέξης, Προφορικός – Γραπτός Λόγος, Ορθογραφία και Προφορά. Λέξημα, Λεξικές και Γραμματικές (Λειτουργικές) Λέξεις. Τάξεις λέξεων.
3. Λεξικό και λεξιλόγια: Το λεξικό απόθεμα, είδη λεξιλογίων. Κατηγοριοποίηση του λεξικού αποθέματος της ΝΕ.
4. Λεξική σημασία: Η σημασία της λέξης, Σημασία, δήλωση, αναφορά. Έννοιακές σχέσεις: συνωνυμία, ομωνυμία, πολυσημία, αντίθεση, παλαιωνυμία. Επέκταση της σημασίας: μεταφορά, μετωνυμία, κ.τ.λ.
5. Μορφή των λέξεων: Διεργασίες Σχηματισμού Λέξεων: κλίση, παραγωγή, σύνθεση. Άλλοι μηχανισμοί λεξικής παραγωγής.
6. Λεξιλογική ποικιλία: Περιθωριακά λεξιλόγια. Ειδικά λεξιλόγια. Το «διπλό λεξιλόγιο».

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. D. Crystal. (1997) *The Cambridge Encyclopedia of Language* (2nd Edition). Cambridge: Cambridge University Press.
2. D. Crystal. (1997) *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
3. H. Jackson. (1988) *Words and Their Meaning*. London: Longman.
4. H. Jackson & E.Z. Amvela. (2000) *Words, Meaning and Vocabulary: An Introduction to Modern English Lexicology*. London: Continuum.
5. Ντ. Κρύσταλ. (2003) *Λεξικό Γλωσσολογίας και Φωνητικής* (Μετ. Γ. Ξυδόπουλος). Αθήνα: Πατάκης.
6. J. Lyons. (1995) *Γλωσσολογική Σημασιολογία* (Μετ. Γ. Ανδρουλάκης). Αθήνα: Πατάκης.
7. Β. Μότσιου. (1994) *Στοιχεία Λεξικολογίας: Εισαγωγή στη νεοελληνική λεξικολογία*. Αθήνα: Νεφέλη.

8. Γ. Μπαμπινιώτης. (1998) «Λεξικογραφικό Επίμετρο». Στο *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
9. Γ. Ξυδόπουλος. (2008) *Λεξικολογία: Εισαγωγή στην ανάλυση της λέξης και του λεξικού*. Αθήνα: Πατάκης.
10. Ε. Πετρούνιας. (2002). *Νεοελληνική γραμματική και συγκριτική ανάλυση. Μέρος Α': Θεωρία*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
11. Α. Ράλλη. (2005) *Μορφολογία*. Αθήνα: Πατάκης.
12. D. Singleton. (2000) *Language and the Lexicon: An Introduction*. London: Arnold.
13. G. Yule. (2010). *The Study of Language* (4th Edition). Cambridge: Cambridge University Press.

ΔΙΑΛΕΚΤΟΛΟΓΙΑ (Δ. Παπαζαχαρίου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τα φιλοσοφικά πλαίσια τα οποία έχουν καθορίσει τη συμβολική βαρύτητα των όρων «Γλώσσα» και «Διάλεκτος» στη σημερινή κοινωνία.
2. Γνωρίζουν τις διάφορες διαλεκτικές θεωρίες, τις μεθόδους τους, τα ευρήματά τους, τα πλεονεκτήματά τους και τις αδυναμίες τους.
3. Κατανοούν τους μηχανισμούς που ρυθμίζουν τη γλωσσική ποικιλία.
4. Κατανοούν τους μηχανισμούς που καθορίζουν τη γλωσσική αλλαγή.
5. Γνωρίζουν τις μεθόδους περιγραφής και ανάλυσης μη-μελετημένων γλωσσικών συστημάτων.
6. Κατανοούν τα θέματα γλωσσικής πολιτικής, δημιουργίας νέων διαλέκτων, γλωσσικής διατήρησης, γλωσσικής μεταβολής, γλωσσικών μειονοτήτων και γλωσσικού θανάτου.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα αναλυτικής και συνθετικής σκέψης, μέσα από τη σύγκριση των διαφόρων Διαλεκτολογικών Θεωριών, των μεθοδολογικών τους εργαλείων και των ευρημάτων τους.
2. Ικανότητα χρήσης των κατάλληλων υπολογιστικών εργαλείων και λογισμικών.

3. Ικανότητα προσαρμογής σε νέες καταστάσεις.
4. Ικανότητα λήψης αποφάσεων.
5. Ικανότητα κριτικής σκέψης.
6. Ικανότητα σχεδιασμού και διαχείρισης έργων.
7. Ικανότητα για αυτόνομη εργασία.
8. Ικανότητα για συλλογική εργασία.
9. Προαγωγή της δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Ορισμοί: «Γλώσσα» - «Διάλεκτος», Φιλοσοφικό πλαίσιο νοηματοδότησης των παραπάνω ορισμών. Κριτήρια προσδιορισμού των παραπάνω όρων (Ιστορική καταβολή, Αλληλοκατανόηση, Πολιτικές επιλογές, Αυτονομία – Ετερονομία).

Διαλεκτική Γεωγραφία: Απαρχές, μέθοδοι, κωδικοποίηση γλωσσικού υλικού, ευρήματα.

Σχέση διαλεκτολογίας και θεωρητικής Γλωσσολογίας (Δομική Γλωσσολογία, Γενετική Γλωσσολογία).

Αστική διαλεκτολογία: Διαφορές από την Γεωγραφική Διαλεκτολογία (Στην αντίληψη του γλωσσικού συστήματος, του ρόλου των ομιλητών και της γλωσσικής κοινότητας, στις μεθόδους, στα ευρήματα, στην ερμηνεία τους).

Ποσοτική Διαλεκτολογία – Διαλεκτομετρία: Διαφορές από την Αστική Διαλεκτολογία ως προς το γλωσσικό υλικό, την ποσοτική επεξεργασία του, τα αποτελέσματα).

Αντιληπτική Διαλεκτολογία: Πού βασίζεται, ποια τα μεθοδολογικά εργαλεία της.

Γλωσσική ποικιλία – γλωσσική αλλαγή.

Δημιουργία νέων γλωσσικών συστημάτων (pidgin, creoles, νέων διαλέκτων).

Επαφή διαλέκτων / γλωσσική απομόνωση. Αποτελέσματα στα γλωσσικά συστήματα.

Θάνατος διαλέκτων (κοινωνικές και γλωσσικές παράμετροι, semi-speakers, passive speakers).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

K.J. Chambers & P. Trudgill. (2011). *Διαλεκτολογία*. Μτφ: Σ. Λαμπροπούλου, Επιμέλεια: Δ. Παπαζαχαρίου, Αθήνα: εκδ. Πατάκη.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ

(Χ. Βλάχος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναπτύξουν τις δεξιότητες που θα τους συνοδεύουν τόσο στις μεταπτυχιακές τους σπουδές όσο και στην επαγγελματική τους πορεία.
2. Αναγνωρίζουν και να εφαρμόζουν τις βασικές αρχές της ακαδημαϊκής γραφής στη γλωσσολογία, συμπεριλαμβανομένων της δομής, του ύφους και της σωστής παραπομπής πηγών.
3. Αναπτύσσουν ερευνητικά ερωτήματα και να οργανώνουν μια βιβλιογραφική ανασκόπηση.
4. Συντάσσουν ακαδημαϊκές εργασίες και δοκίμια με συνοχή και επιχειρηματολογία που βασίζεται σε έγκυρες πηγές.
5. Δημιουργούν και να επικαιροποιούν ένα ακαδημαϊκό βιογραφικό (CV) και συνοδευτικές επιστολές, προσαρμοσμένα για υποψηφιότητες σε μεταπτυχιακά προγράμματα ή θέσεις εργασίας.
6. Παρουσιάζουν ερευνητικές εργασίες προφορικά, ενισχύοντας την αυτοπεποίθησή τους στη δημόσια ομιλία και στην κριτική σκέψη.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. **Συγγραφή και Επεξεργασία Κειμένων**: Κατανόηση των διαφορών μεταξύ απλής γραφής και ακαδημαϊκής γραφής, με έμφαση στη σαφήνεια και την ακριβολογία.
2. **Οργάνωση και Παρουσίαση Πληροφοριών**: Πώς να διαχειρίζονται μεγάλες ποσότητες πληροφορίας και να τις παρουσιάζουν με συνοχή.
3. **Αυτοδιαχείριση**: Προγραμματισμός χρόνου και εργασιών για την ολοκλήρωση ακαδημαϊκών έργων.
4. **Επικοινωνία**: Καλλιέργεια δεξιοτήτων γραπτής και προφορικής επικοινωνίας σε ακαδημαϊκό επίπεδο.
5. **Κριτική Σκέψη**: Ανάπτυξη δεξιοτήτων ανάλυσης και αξιολόγησης πληροφοριών

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα είναι δομημένο σε 13 εβδομάδες, κατά τη διάρκεια των οποίων θα εξεταστούν τα εξής θέματα:

1. **Εισαγωγή στην Ακαδημαϊκή Γραφή:** Βασικές αρχές και κοινά λάθη.
2. **Δομή Ερευνητικής Εργασίας:** Εισαγωγή, μεθοδολογία, ανάλυση και συμπεράσματα.
3. **Παραπομπές και Βιβλιογραφία:** Χρήση και διαχείριση πηγών σύμφωνα με τα πρότυπα της APA.
4. **Συγγραφή Ακαδημαϊκών Δοκιμίων:** Δομή επιχειρηματολογίας και πειθούς.
5. **Ερευνητική Μεθοδολογία:** Πώς να διατυπώνουν ερωτήματα και να οργανώνουν τη βιβλιογραφική σας ανασκόπηση.
6. **Δημιουργία Ακαδημαϊκού Βιογραφικού (CV):** Τεχνικές για την ενίσχυση του ακαδημαϊκού σας προφίλ.
7. **Προφορική Παρουσίαση Ερευνητικής Εργασίας:** Δομή, τεχνικές παρουσίασης και διαχείριση άγχους.
8. **Ανασκόπηση και Κριτική Εργασιών:** Πώς να αξιολογούν και να βελτιώνουν γραπτά και προφορικά έργα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Ε. Ευδωρίδου και Θ. Καρακασίδης (2017). *Ακαδημαϊκή Γραφή*. Εκδόσεις Τζιόλας.
2. R.A. Day and B. Gastel (2016). *How to Write and Publish a Scientific Paper*. Cambridge University Press.
3. G. Graff and C. Birkenstein (2021). *They Say/I Say: The Moves That Matter in Academic Writing*. W.W. Norton & Company.
4. J.M. Swales and C. B. Feak (2012). *Academic Writing for Graduate Students: Essential Tasks and Skills*. University of Michigan Press.
5. K.L. Turabian (2018). *A Manual for Writers of Research Papers, Theses, and Dissertations*. University of Chicago Press.

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ (Θ. Μαρκόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν την αναγκαιότητα της γλωσσικής αλλαγής και τις διάφορες αντιλήψεις για αυτήν.
2. Γνωρίζουν τα είδη της γλωσσικής μεταβολής σε όλα τα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης (φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη και σημασιολογία).
3. Γνωρίζουν τη σχέση μεταξύ νεωτερισμού και διάδοσης μιας μεταβολής στην γλωσσική κοινότητα.
4. Εξηγήσουν γνωστές ή πολύ συχνές γλωσσικές μεταβολές.
5. Αναγνωρίζουν περιπτώσεις γλωσσικής μεταβολής στα γλωσσικά δεδομένα.
6. Ερμηνεύουν γλωσσικές μεταβολές με σύγχρονα γλωσσολογικά εργαλεία.
7. Προσεγγίζουν κριτικά αρνητικές αντιλήψεις για τη γλωσσική μεταβολή.
8. Μελετούν παλαιότερα κείμενα και εντοπίζουν περιπτώσεις γλωσσικής μεταβολής.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
3. Αυτόνομη εργασία
4. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στη γλωσσική μεταβολή: έννοια της γλωσσικής αλλαγής, αντιλήψεις για τη γλωσσική αλλαγή.
2. Γλωσσική μεταβολή και γλωσσική ποικιλία.
3. Είδη γλωσσικής μεταβολής: I. Φωνολογία, II. Μορφολογία, III. Σύνταξη, IV. Σημασιολογία.
4. Γλωσσική Μεταβολή και Γλωσσικό «λάθος».

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. A. McMahon. 2003. *Ιστορική Γλωσσολογία: Η θεωρία της γλωσσικής μεταβολής*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

2. J. Aitchison. 2006. *Γιατί αλλάζει η γλώσσα: Πρόοδος ή παρακμή;* Αθήνα: Πατάκης.
3. C. Bower & B. Evans. 2014. *The Routledge Handbook of Historical Linguistics*. London: Routledge.
4. L. Campbell. 2004². *Historical Linguistics. An Introduction*. Cambridge Massachusetts: The MIT Press.
5. H.H. Hock. 1991². *Principles of Historical Linguistics*. Berlin: Mouton de Gruyter.
6. B. Joseph & R. Janda (eds.). 2004. *The Handbook of Historical Linguistics*. Oxford: Wiley-Blackwell.

ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΙΑ

(Ν. Κουτσούκος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αντιλαμβάνονται την ποικιλία ως ένα φαινόμενο που συνδέεται άμεσα με τη γραμματική.
2. Περιγράφουν την έννοια του λάθους από διάφορες θεωρητικές σκοπιές.
3. Περιγράφουν την ποικιλία που συναντούν κάνοντας χρήση διαφόρων γνώσεων που έχουν αποκτήσει κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.
4. Περιγράφουν την έννοια του κανόνα σε όλες τις εκφάνσεις του.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Να διαμορφώσουν τα κατάλληλα ερωτήματα σε σχέση με την περιγραφή της ποικιλίας.
2. Να προτείνουν την κατάλληλη μεθοδολογία για τη συλλογή δεδομένων που αφορούν το θέμα της ποικιλίας που εξετάζεται κάθε φορά.

3. Να είναι σε θέση να παρουσιάσουν είτε δική τους έρευνα είτε έρευνα άλλων ερευνητών σε σχέση με ένα θέμα της αρεσκείας τους

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Η ποικιλία ως γλωσσικό φαινόμενο απαντά σε όλες τις γλώσσες του κόσμου και σε όλα τα γλωσσικά επίπεδα. Σε αυτό το μάθημα, θα εστιάσουμε σε ζητήματα ποικιλίας που αφορούν τα διάφορα επίπεδα της γραμματικής ή περιπτώσεις στις οποίες η ποικιλία απαντά και σε διεπίπεδα. Στο πρώτο μέρος, θα εξεταστούν θεωρητικές έννοιες σχετικά με το σύστημα της γλώσσας, την έννοια του κανόνα και της κανονικότητας μέσα από τη συγχρονική και τη διαχρονική προοπτική, την έννοια της ποικιλίας και την αρχή της οικονομίας. Στο δεύτερο μέρος, θα εξεταστούν κάποια ζητήματα ενδογλωσσικής γλωσσικής ποικιλίας με επιλογή θεμάτων από την κλίση των ρημάτων, των ουσιαστικών και των επιθέτων. Στο τρίτο μέρος, θα εξεταστούν κάποια ζητήματα διαγλωσσικής ή διαλεκτικής ποικιλίας. Στο τέταρτο μέρος, θα εξεταστούν κάποιες έννοιες που σχετίζονται με την ποικιλία και τη διαχρονική αλλαγή και, στο πέμπτο μέρος, θα εξεταστεί η σχέση της γλωσσικής ποικιλίας με το λάθος. Ενδεικτικά, τα θέματα που καλυφθούν είναι τα εξής:

- Το σύστημα ως σημειολογική έννοια και ως γλωσσικό εργαλείο
- Η έννοια του γλωσσικού λάθους (παραδοσιακή και γλωσσολογική σκοπιά)
- Η έννοια του κανόνα (παραδοσιακή και γλωσσολογική σκοπιά)
- Η έννοια της γλωσσικής ποικιλίας ενδογλωσσικά και διαγλωσσικά
- Φαινόμενα ποικιλίας μέσα στη γραμματική και ανάλυσή τους

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

1. Α. Αρχάκης, Ν. Κουτσούκος, Γ.Ι. Ξυδόπουλος & Δ. Παπαζαχαρίου (Επιμ.). *Γλωσσική ποικιλία. Μελέτες αφιερωμένες στην Αγγελική Ράλλη*. Αθήνα: Κάπα Εκδοτική.
2. Δ. Γούτσος. 2012. *Γλώσσα. Κείμενο, ποικιλία, σύστημα* (2^η έκδοση). Αθήνα: Κριτική.

3. Δελβερούδη, Ρ. 2001. Γλωσσική ποικιλία. Στο Χριστίδης, Α.-Φ. *Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Διαθέσιμο στο: http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_a9/index.html
4. Δ. Θεοφανοπούλου-Κοντού. 1999. Η ανατομία του λάθους. Στο *Συνέδριο για την ελληνική γλώσσα 1976-1996. Είκοσι χρόνια από την καθιέρωση της Νεοελληνικής (Δημοτικής) ως επίσημης γλώσσας-Πρακτικά Συνεδρίου*. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τομέας Γλωσσολογίας, 253-260.
5. Δ. Θεοφανοπούλου-Κοντού. 2007. Λάθη στη χρήση της γλώσσας. Στο Γ.Η. Χάρης (επιμ.), *Δέκα Μύθοι για την Ελληνική Γλώσσα*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη, 53-61.
6. Α. Ιορδανίδου. 1992. Κοινωνικά και υφολογικά προσδιορισμένη ποικιλία των ρημάτων σε -άω, -άς και -ώ, -είς. *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα* 12, 305-318.
7. Α. Ιορδανίδου. 2002. Επιτεύχθηκε ή επετεύχθη η τυποποίηση της νέας ελληνικής; Στο Ch. Clairis (επιμ.), *Πρακτικά του 5^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας*. Paris: Πανεπιστήμιο Paris V, L'Harmattan, 239-242.
8. Α. Ιορδανίδου. 2022. *Τα ρήματα της νέας ελληνικής* (2^η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
9. Α. Ιορδανίδου. χχ. Η μορφολογική ποικιλία στη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας (ms).
10. Φ.Α. Καβουκόπουλος. (1996). Η μορφολογία της νεοελληνικής και η διδασκαλία της. Στο *Η Νέα Ελληνική ως ξένη γλώσσα*. Αθήνα: Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν, 97-127.
11. Θ.Γ. Κατσούδα & Ε. Γ. Μαγουλά. 2024. *Ένα εκπαιδευτικό ταξίδι στη γεωγραφική ποικιλία με φύλλα εργασίας*. Αθήνα: Γ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ - Κ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ κ ΣΙΑ ΕΕ.
12. Μ. Μακρή-Τσιλιπάκου. 1997. Κρασί ημιαφρώδη και ψωμάκια πλήρης για να έχουμε υγιείς μαλλιά επειδή είναι δυσμενή χρονιά. *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα* 17, 532-546.
13. Γ. Ξυδόπουλος. 2004. Τι είναι τελικά τα γλωσσικά λάθη; *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 24, 519-530.

14. Γ. Ξυδόπουλος. 2020. Μια διεισδυτική ματιά στα γλωσσικά «λάθη». Στο Ν. Τσιτσανούδη-Μαλλίδη (επίμ.), *Το λάθος και η δυναμική του στη γλώσσα και στην επικοινωνία*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg, 199-238.
15. Α. Ράλλη. 2015. Μορφολογική ποικιλία στην Κοινή Νεοελληνική και τις διαλέκτους. *Patras Working Papers in Linguistics* 4: 61-77.
16. Μ. Σετάτος. 1998. Η λειτουργική εκμετάλλευση της ποικιλίας στην Κοινή Νεοελληνική. *Επιστημονική Επετηρίδα Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης* 2: 337-382.
17. Μ. Σετάτος. 1976. Τα γλωσσολογικά κριτήρια για τον καθορισμό του κανόνα. Στο *Προβλήματα της δημοτικής γλώσσας*. Θεσσαλονίκη: «Τέχνη» Μακεδονική Καλλιτεχνική Εταιρεία, 67-73.
18. Μ. Σετάτος. 1991. Τα γλωσσικά λάθη και η αντιμετώπισή τους. *Φιλολόγος* 63: 19-37.
19. Μ. Σετάτος. 1998. Η ακλισία στην κοινή νεοελληνική. Στο S. Lambropoulou (επιμ.), *Proceedings of the 12th International Symposium on Theoretical and Applied Linguistics (Thessaloniki, 2-4/4/1998)*, τ. 1, Θεσσαλονίκη, 140-144.
20. Μ. Σετάτος. 1998. Η πολλαπλή δήλωση γλωσσικών κατηγοριών και το σύστημα της κοινής νεοελληνικής. Στο *Σημειολογικές και γλωσσολογικές μελέτες. Τιμητικός τόμος Μ. Σετάτου*. ΕΕΦΣΠΘ. Περίοδος Β΄-Τεύχος Τμήματος Φιλολογίας. Παράρτημα, 145-153.
21. Μ. Σετάτος. 1999. Συστηματικότητα και ανωμαλία (Παρατηρήσεις στην κοινή νεοελληνική). Στο *Συνέδριο για την ελληνική γλώσσα 1976-1996. Είκοσι χρόνια από την καθιέρωση της Νεοελληνικής (Δημοτικής) ως επίσημης γλώσσας-Πρακτικά Συνεδρίου*. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τομέας Γλωσσολογίας, 101-109.
22. Μ. Σετάτος. 2003. Το γλωσσικό σύστημα, η νόρμα και οι γλωσσικές πραγματώσεις της στιγμής. *Φιλολόγος* 111: 39-44.
23. Ν. Τσιτσανούδη-Μαλλίδη. (επίμ.). 2020. *Το λάθος και η δυναμική του στη γλώσσα και στην επικοινωνία*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg
24. Χ.Λ. Τσολάκης. & Σ.Χ. Τσολάκη 1999. *Από τα ρήματα στα ρήματα – Η πολυτυπία στο ρήμα της Κοινής Νεοελληνικής*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
25. Γ. Χάρης. 2022. *Η γλώσσα, τα λάθη και τα πάθη*. Αθήνα: Εστία.

26. Α. Χατζησάβας. 1992. Το βασικό λεξιλόγιο της ελληνικής. Στο Χ. Κλαίρης (επιμ.), *Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου για την ελληνική γλώσσα*, Σορβόνη 14-15/2/92. Αθήνα: ΟΕΔΒ, 71-87.
27. Σ. Χατζησαββίδης. 1999. Η μορφολογική ποικιλία στον ελληνικό γραπτό δημοσιογραφικό λόγο. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 19, 601-614.
28. Σ. Χατζησαββίδης. 2000. Η μορφολογική ποικιλία του ρήματος στον ελληνικό γραπτό δημοσιογραφικό λόγο. *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα* 20, 588-599.
29. Σ. Χατζησαββίδης. 2001. Η μορφολογική ποικιλία του δημοσιογραφικού λόγου ως δείκτης πολιτικής ιδεολογίας. Στο *Πρακτικά Συνεδρίου "Δημοσιογραφία και γλώσσα"* (Αθήνα, 15-16/4/2000). Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα ΕΣΗΕΑ, 141-155.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

1. T. Gordon. 2012. *The educator's guide to linguistics*. Charlotte, NC: Information Age Publishing, Inc.
2. A. Ross. 1954. Linguistic class-indicators in present-day English. *Neuphilologische Mitteilungen* 55(1): 20-56.
3. J. Walker. 2010. *Variation in linguistic systems*. New York: Routledge.
4. U. Weinreich, W. Labov & M.I. Herzog 1968. *Empirical foundations for a theory of language change*. Austin: University of Texas Press.
5. P. Yannopoulos. 1997. Μέσα μαζικής ενημέρωσης και γλωσσική εξέλιξη: η περίπτωση των επιθέτων σε -ης, -ης, -ες. Στο *Cahiers Balkaniques* 26. *Autour de la langue grecque modern. Actes du XVe colloque des Néohellénistes des Universités francophones* (Paris Inalco, 29-30-31 mai 1997). Paris: Publications Langues'o, 51-59.

ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ

Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗΣ (Κ. Κωστίου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Διακρίνουν το καβαφικό έργο από την πρωτόλεια φάση του έως την ωριμότητα.
2. Γνωρίζουν την ιδιότυπη Ποιητική του Καβάφη: τη μυθική μέθοδο, την πορεία προς τον ρεαλισμό, την οικουμενική προοπτική.
3. Προσεγγίζουν τα σημαντικότερα καβαφικά ποιήματα.
4. Ελέγχουν ένα βασικό μέρος της εκτενέστατης καβαφικής βιβλιογραφίας.
5. Εφαρμόζουν τα κατάλληλα μεθοδολογικά εργαλεία για την προσέγγιση όλων των ποιημάτων του Καβάφη.
6. Αναγνωρίζουν τη «διαβρωτική» επίδραση της καβαφικής ποιητικής στη μεταγενέστερη ποίηση.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να γνωρίζουν και να κατανοούν ουσιώδεις έννοιες, θεωρίες και μεθόδους που σχετίζονται με το πολύσημο και πρωτεϊκό καβαφικό έργο.
2. Ικανότητα να εφαρμόζουν αυτή τη γνώση και κατανόηση στην προσέγγιση συνθετικών ζητούμενων.
3. Ικανότητα να υιοθετούν και να εφαρμόζουν την κατάλληλη μεθοδολογία στην προσέγγιση μη οικείων κειμένων.
4. Δεξιότητες μελέτης που χρειάζονται για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη.
5. Ικανότητα να αλληλεπιδρούν με άλλους σε προβλήματα διεπιστημονικής φύσης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Προϋποθέσεις εμφάνισης του καβαφικού έργου

Χωροχρονικό πλαίσιο: Εισαγωγή στην εποχή, πολιτισμικό περιβάλλον, ιστορικές συνθήκες, της Ελλάδας και της πολυπολιτισμικής διασποράς.

Συνθήκες ενηλικίωσης του ποιητή, γεωγραφικό στίγμα, πνευματική πορεία, προϋποθέσεις της βιοτής του που επηρέασαν την πνευματική του συγκρότηση και την ποιητική δημιουργία.

2. Οι βασικοί κύκλοι της καβαφικής ποίησης

Πρωτόλεια ποίηση και Φαναριώτικες επιδράσεις, η πρώτη φάση της συμβολιστικής επιρροής, η πορεία προς τη «μυθική μέθοδο», η κατάκτηση του ρεαλισμού, η ποιητική ιδιοπροσωπία. Ο αυτοπροσδιορισμός του έργου του και η ποιητική ώσμωση: Ερωτικά ποιήματα, Φιλοσοφικά ποιήματα, Ιστορικά ποιήματα.

3. Βασικά θέματα της καβαφικής ποίησης

Φύση-Τέχνη, Ποιητική, Μέσα-Έξω, Ατομικό-Συλλογικό, Άνοδος-Πτώση, Νίκη-Ήττα, Άνθρωπος-Μοίρα/Θεός. Θεωρητική, ιστοριογραφματολογική και κειμενοκεντρική προσέγγιση των επιμέρους θεμάτων.

4. Ο ποιητής και η Ιστορία

Σφαιρική προσέγγιση και συνδυαστική μελέτη των σημαντικότερων ιστορικών ποιημάτων του.

5. Η ειρωνική γλώσσα

Εισαγωγή στην έννοια της Ειρωνείας. Θεωρητική και ιστορική προσέγγιση. Μελέτη των ποικίλων εκφάνσεων του φαινομένου μέσω αντιπροσωπευτικών καβαφικών κειμένων. Τεχνικές της ειρωνικής γλώσσας, σταθμοί της καβαφικής ποιητικής σε σχέση με την ειρωνεία.

6. Η «μυθική μέθοδος»

Μελέτη της ιδιότυπης καβαφικής ποιητικής μέσω της προσέγγισης των σημαντικότερων ποιημάτων της ωριμότητας. Ανίχνευση της πορείας προς την κατάκτηση της καβαφικής ιδιοπροσωπίας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. *Εισαγωγή στην ποίηση του Καβάφη*. Φιλολογική επιμέλεια Μ. Πιερής, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1994.

2. Γ. Λεχωνίτης, *Καβαφικά αυτοσχόλια*, εισαγωγικό σημείωμα Τ. Μαλάνος, Αθήνα 1977 (1942).
3. Γ.Π. Σαββίδης, *Βασικά θέματα της ποίησης του Καβάφη*, Ίκαρος, Αθήνα 1993.
4. Κ. Κωστίου, «Ακόμη λίγα για την ειρωνεία του Καβάφη», *Η ποίηση του κράματος: Μοντερνισμός και διαπολιτισμικότητα στο έργο του Καβάφη*, επιμέλεια: Μ. Πιερής, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2000, 227-244.
5. Κ. Κωστίου, «Ο Οροφέρνης, οι Λακεδαιμόνιοι και ο αμφίθυμος αφηγητής», *Ο λόγος της παρουσίας. Τιμητικός τόμος για τον Πάν. Μουλλά*, Σοκόλης, Αθήνα 2005, 143-162.
6. Κ. Κωστίου, «Ο Μυρτίας, ο Αιμιλιανός και ο αμφίθυμος σχολιαστής», *Κονδυλοφόρος* 4 (2005) 109-128.
7. Χ. Πατάζογλου, «Ειρωνικές αποκλίσεις του ρυθμού από το μέτρο στη καβαφική στιχουργία» *Κονδυλοφόρος* 4 (2005) 57-107.
8. Δ.Ν. Μαρωνίτης, *Καβάφης. Μελετήματα*. Πατάκης, Αθήνα 2007.
9. Κ. Κωστίου, «Ανάμεσα στη μίμηση και την αυτοσυνειδησία: η συγκρότηση του προσωπείου στο ποίημα Φιλέλλην», *Νεοελληνική Λογοτεχνία και Κριτική από το Διαφωτισμό έως σήμερα. Πρακτικά ΙΓ΄ Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης, 3-6 Νοεμβρίου 2011, Μνήμη Πάνου Μουλλά*, Εκδόσεις, Σοκόλη Κουλεδάκη, Αθήνα 2014, 636-643.
10. Κ. Κωστίου, «Ο γλύπτης, ο τεχνίτης, το αισθητικό ιδεώδες και η αγορά στην καβαφική πολιτεία», *Κονδυλοφόρος* 17 (2014) 77-109.
11. Κ. Κωστίου, «Καλλιτεχνικές ωσμώσεις στην ποίηση του Καβάφη. Ζωγραφική: “Του πλοίου”», Θανάσης Αγάθος κ.ά. (επιμ.), *Λογοτεχνικές διαδρομές. Ιστορία-Θεωρία-Κριτική*, Αθήνα, εκδόσεις Καστανιώτη, 2015, 280-293.
12. Κ. Κωστίου, «Ο Καβάφης και η (μετα)ποίηση της Ιστορίας: από την Αλεξιάδα στην “Άννα Κομνηνή” και στην “Άννα Δαλασσηνή”», *Κονδυλοφόρος* 14 (2015) 147-170.

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν βασικές φιλοσοφικές θέσεις του Πλάτωνα καθώς και τα επιχειρήματα που οδήγησαν στην υιοθέτηση αυτών των θέσεων.
2. Αναγνωρίζουν την πνευματική ατμόσφαιρα των προπλατωνικών στοχαστών (σοφιστών, φυσικών φιλοσόφων, ποιητών, ρητόρων) εντός της οποίας δημιούργησε ο Πλάτων τη φιλοσοφία του.
3. Γνωρίζουν τις λογοτεχνικές τεχνικές που χρησιμοποίησε ο Πλάτων στους διαλόγους του.
4. Εκτιμούν την άρρηκτη σχέση μορφής και περιεχομένου στο πλατωνικό έργο.
5. Διαβλέπουν τις δυσκολίες που θέτει το γραμματειακό είδος του πλατωνικού διαλόγου στους ερμηνευτές του.
6. Κατανοούν την εσωτερική ενότητα ενός πλατωνικού διαλόγου.
7. Αναλύουν και αξιολογούν φιλοσοφικά επιχειρήματα.
8. Συγκρίνουν αρχαίες και νεότερες αντιλήψεις και πρακτικές για βασικά ζητήματα της ζωής.
9. Εκτιμούν κριτικά την επικαιρότητα ή ανεπικαιρότητα του πλατωνικού στοχασμού.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Αυτόνομη εργασία.
3. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
4. Σεβασμός στη διαφορετικότητα (και σε θέματα φύλου) και στην πολιτισμική ποικιλότητα.
5. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
6. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Το λεγόμενο “σωκρατικό πρόβλημα”.
2. Βιογραφικά και εργογραφικά στοιχεία για τον Πλάτωνα.
3. Το γραμματειακό είδος του φιλοσοφικού διαλόγου.
4. Το πρόβλημα της απουσίας του Πλάτωνα από το έργο του.
5. Ζητήματα σχέσεων μορφής και περιεχομένου, προσώπων και λόγων, στους πλατωνικούς διαλόγους.
6. Βασικές έννοιες και θέσεις της πλατωνικής φιλοσοφίας: Ιδέες, τριμερής ψυχή, άριστη πολιτεία, έρως.
7. Αυτοτελής ανάλυση και σχολιασμός του *Συμποσίου*.
8. Παρουσίαση θέσεων, επιχειρημάτων και λογοτεχνικής γραφής.
9. Προβλήματα κριτικής κειμένου.
10. Το ερώτημα της ερμηνείας.
11. Η πλατωνική αντίληψη για τον έρωτα.
12. Συζήτηση περί της επικαιρότητας ή του παρωχημένου χαρακτήρα της πλατωνικής φιλοσοφίας του έρωτα.
13. Ιστορική και ανιστορική προσέγγιση του πλατωνικού έργου.
14. Σύγχρονες προσεγγίσεις στην πλατωνική φιλοσοφία.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Ch. Horn, J. Müller, J. Söder, *Πλάτων: ένα εγχειρίδιο (βίος, έργο, επίδραση)*, μτφ. Λ. Καρατζάς – Μ. Λιάτση, επιμ. Μ. Λιάτση, Θεσσαλονίκη: University Studio Press 2023.
2. Ιωάννης Συκουτρής, *Πλάτωνος Συμπόσιον*, επιλεγόμενα – βιβλιογραφική ενημέρωση Β. Βερτουδάκης – Α. Παπαθωμάς, Αθήνα: Scriptio continua 2021.
3. R. Hunter, *Το Συμπόσιον του Πλάτωνα*, Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών 2007.
4. A. E. Taylor, *Πλάτων: ο άνθρωπος και το έργο του*, μτφ. Ι. Αρζόγλου, Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης 1990.

5. Th. Szlezák, *Πώς να διαβάζουμε τον Πλάτωνα*, μτφ. Π. Κοτζιά, Θεσσαλονίκη: Θύραθεν 2004.
6. K. Bormann, *Πλάτων*, μτφ. Γ. Καλογεράκος, Αθήνα: Καρδαμίτσα 2006.

Για την ξενόγλωσση βιβλιογραφία των τελευταίων ετών και άλλα θέματα σχετικά με την πρόσληψη του Πλάτωνα σήμερα μπορεί ο ενδιαφερόμενος να επισκεφθεί την ιστοσελίδα: <http://platosociety.org/plato-bibliography/>

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ (Κ. Οικονομοπούλου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Μελετούν από το πρωτότυπο και από συγκριτική σκοπιά τα σωζόμενα αποσπάσματα της αρχαίας ελληνικής λυρικής ποίησης, ιδίως της αρχαϊκής εποχής (7ος και 6ος αι. π.Χ.).
2. Είναι εξοικειωμένες / εξοικειωμένοι με σύγχρονες ερμηνευτικές προσεγγίσεις πάνω στην αρχαία ελληνική λυρική ποίηση (π.χ. διακειμενικές, ανθρωπολογικές, κοινωνιολογικές, προσεγγίσεις που απορρέουν από τις σπουδές φύλου).
3. Αποτιμούν την αρχαία ελληνική λυρική ποίηση μέσα στα οικεία ιστορικά και κοινωνικοπολιτικά της συμφραζόμενα (ελληνικός κόσμος της αρχαϊκής εποχής) και λαμβάνοντας επίσης υπόψη τους τις συνθήκες και τα περιβάλλοντα εκτέλεσής της.
4. Εξετάζουν τα λογοτεχνικά κείμενα σε συνδυασμό με αρχαιολογικά τεκμήρια (π.χ. επιγραφές, αγγειογραφία, αρχιτεκτονική, τέχνη).
5. Ερευνούν και να ανατρέχουν αυτόνομα σε ελληνικές και αγγλόφωνες έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές (π.χ. εγχειρίδια, μονογραφίες, συλλογικοί τόμοι, εξειδικευμένα επιστημονικά άρθρα, ιστοσελίδες, ψηφιακές βιβλιοθήκες) για τη μελέτη της αρχαίας ελληνικής λυρικής ποίησης.
6. Καλλιεργούν την ικανότητα να επιλύουν ερμηνευτικά προβλήματα με τρόπο μεθοδικό και συγκροτημένο, καθώς και να υποστηρίζουν τις θέσεις τους με επιστημονικά επιχειρήματα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση νέων τεχνολογιών.
2. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
3. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
4. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
5. Εργασία σε διεθνές ή/και σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
6. Λήψη αποφάσεων.
7. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
8. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
9. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

i. Κείμενα:

Αλκμάν, απ. 1 PMG (*Παρθένειον*)

Στησίχορος, απ. 5-19 Finglass (*Γηρυονηίς*)

Αρχίλοχος, απ. 2, 5, 19 West

Σημωνίδης, απ. 7 West

Σαπφώ, απ. 1, 16, 31 Voigt, απ. 976 PMG

Ανακρέων, απ. 358, 359, 417 PMG

Θέογνις, στ. 19-26, 31-38, 53-68 West

ii. Εξοικείωση των φοιτητριών / φοιτητών με τη χρήση ψηφιακών πηγών για τη μελέτη της αρχαίας ελληνικής λυρικής ποίησης (π.χ. Perseus Digital Library, Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα).

iii. Συστηματική μελέτη και κριτική αποτίμηση ελληνόγλωσσης και ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας (μέσω σεμιναριακής συζήτησης και παρουσιάσεων φοιτητριών / φοιτητών στην τάξη).

iv. Εξοικείωση των φοιτητριών / φοιτητών με σύγχρονες ερμηνευτικές προσεγγίσεις (π.χ. ανθρωπολογικές, κοινωνιολογικές) πάνω στην αρχαία ελληνική λυρική ποίηση.

v. Παράλληλη εξέταση αρχαιολογίας και τέχνης (ιδίως αγγειογραφίας) για την κατανόηση των συνθηκών εκτέλεσης και μετάδοσης της αρχαίας ελληνικής

λυρικής ποίησης.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. F. Budelmann (επιμ.) (2020), *Οδηγός για την Αρχαία Ελληνική Λυρική Ποίηση από το Πανεπιστήμιο του Καίμπριτζ*, μτφ. Σ. Καρέλας, επιμ. Ε. Μακρυγιάννη, Αθήνα.
2. W. Allan, F. Budelmann (2021), *Αρχαία Ελληνική Λυρική Ποίηση: Ανθολογία Σχολιασμένων Αποσπασμάτων*, επιμ. Χ. Τσαγγάλης, Θεσσαλονίκη.
3. E.L. Bowie (1986), 'Early Greek Elegy, Symposium and Public Festival', *The Journal of Hellenic Studies* 106: 13-35.
4. C. Calame (1992), *The Poetics of Eros in Ancient Greece*, μτφ. J. Lloyd, Princeton.
5. C. Calame (1997), *Choruses of Young Women in Ancient Greece: Their Morphology, Religious Role, and Social Function*, μτφ. D. Collins, J. Orion, London and New York.
6. D.A. Campbell (1967), *Greek Lyric Poetry: A Selection of Early Greek Lyric, Elegiac and Iambic Poetry*, London.
7. M. Davies, P.J. Finglass (2014), *Stesichorus: The Poems. Edited with Introduction, Translation, and Commentary*, Cambridge.
8. P.J. Finglass, A. Kelly (επιμ.) (2015), *Stesichorus in Context*, Cambridge.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ (Θ. Ιερωνυμάκη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών.
2. Αξιοποιούν τη θεωρία της λογοτεχνίας και τη θεωρία της διδακτικής στη διδακτική πράξη.
3. Σχεδιάζουν διδακτικά σενάρια λογοτεχνίας Γυμνασίου και Λυκείου.

4. Εφαρμόζουν στην πράξη τα διδακτικά σενάρια και να διδάσκουν λογοτεχνία στο σχολείο.
5. Συνδυάζουν τη λογοτεχνία με άλλες τέχνες σχεδιάζοντας λογοτεχνικά πρότζεκτ.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Λήψη αποφάσεων.
4. Ομαδική εργασία.
5. Σχεδιασμός και διαχείριση έργων.
6. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
7. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα βοηθά τις φοιτήτριες / τους φοιτητές να αποκτήσουν το υπόβαθρο για τη λογοτεχνία σε επίπεδο διδακτικής. Στόχος είναι η απόκτηση γνώσεων για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο με βάση τη θεωρία της λογοτεχνίας, τη θεωρία της διδακτικής και με υλικό τα κείμενα λογοτεχνίας των σχολικών εγχειριδίων και με τις οδηγίες των Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών. Οι φοιτήτριες / φοιτητές ασκούνται στην εκπόνηση σχεδίων διδασκαλίας, στον τρόπο διδασκαλίας λογοτεχνικών κειμένων, ποιημάτων και πεζών, και στον σχεδιασμό διαθεματικών πρότζεκτ.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Β. Αποστολίδου – Δ. Κόκορης – Μ. Μπακογιάννης – Ε. Χοντολίδου (επιμ.), *Λογοτεχνική Ανάγνωση στο σχολείο και την κοινωνία*, Αθήνα, Gutenberg, 2018.
2. T. Eagleton, *Πώς να διαβάζουμε λογοτεχνία*, μτφ. Μ. Γκανά, Αθήνα, Πεδίο, 2023.

3. Σ. Κιοσσές – Ε. Χατζημαυρουδή, *Η Λογοτεχνία στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Ερμηνευτική, κριτική και δημιουργική προσέγγιση των λογοτεχνικών κειμένων*, (πρόλ.: Μαρίτα Παπαρούση), Αθήνα, Κριτική, 2020.
4. Β. Πάτσιου – Τ. Καλογήρου (επιμ.), *Η δύναμη της λογοτεχνίας. Διδακτικές προσεγγίσεις - Αξιοποίηση διδακτικού υλικού* (Δημοτικό - Γυμνάσιο - Λύκειο), Αθήνα, Gutenberg, 2013.
5. Ε. Φρυδάκη – Δ. Παπαγεωργάκης, *Διαλογικότητα και Λογοτεχνική Εκπαίδευση*, Αθήνα, Κριτική, 2022.
6. Ε. Φρυδάκη, *Η θεωρία της λογοτεχνίας στην πράξη της διδασκαλίας*, Αθήνα, Κριτική, 2003.

ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ (Κ. Κωστίου – Φροντ. Α. Χρυσάφη)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Εντάσσουν τη μεταπολεμική ποίηση στο ιστορικό και ιδεολογικό πλαίσιο της περιόδου 1944-1974.
2. Διακρίνουν τα κύρια χαρακτηριστικά της μεταπολεμικής ποίησης (θεματική, τεχνοτροπία, γλώσσα).
3. Επισημαίνουν τα στοιχεία διαφοροποίησης από την ποίηση της προηγούμενης περιόδου.
4. Διακρίνουν τις κυρίαρχες τάσεις της μεταπολεμικής ποίησης: την πολιτική, την υπαρξιακή και τη μετα-υπερρεαλιστική.
5. Προσεγγίζουν ποιήματα μεταπολεμικών ποιητών που δεν έχουν διδαχτεί.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να επιδεικνύουν γνώση και κατανόηση των κύριων χαρακτηριστικών της μεταπολεμικής ποίησης κατά την περίοδο 1944-1974.
2. Ικανότητα να προσεγγίζουν ερμηνευτικά την ποίηση αυτής της περιόδου.
3. Ικανότητα να αντιλαμβάνονται τον «διάλογο» μεταξύ ποιημάτων της μεταπολεμικής περιόδου (διακειμενικές αναφορές).
4. Ικανότητα να αντιλαμβάνονται τον «διάλογο» μεταξύ της μεταπολεμικής ποίησης και της ποίησης προηγούμενων περιόδων (διακειμενικές αναφορές).
5. Ικανότητα να συνθέτουν δοκίμια σχετικά με τη διδακτέα ύλη και με αναφορά σε συγκεκριμένα ποιητικά κείμενα.
6. Ικανότητα να σχολιάζουν κριτικές απόψεις που διατυπώθηκαν αναφορικά με την ποίηση της περιόδου.
7. Ικανότητα να εφαρμόζουν τις γνώσεις που αποκόμισαν ώστε να προσεγγίζουν ποιήματα που δεν περιλαμβάνονται στη διδακτέα ύλη.
8. Δεξιότητες μελέτης που χρειάζονται για τη διεύρυνση και εμπάθυνση των γνώσεων του στη Νεοελληνική Λογοτεχνία.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Ιστορικά γεγονότα και ιδεολογικές ζυμώσεις της περιόδου 1944-1974 (3 ώρες).
2. Οριοθέτηση και χαρακτηριστικά της μεταπολεμικής ποίησης. Κυρίαρχες τάσεις που αναπτύσσονται: πολιτική, υπαρξιακή και μετα-υπερρεαλιστική (3-6 ώρες).
3. Προσέγγιση του έργου σημαντικών ποιητών της μεταπολεμικής περιόδου. Στόχος είναι σε κάθε διάλεξη να προσεγγίζεται το έργο ενός ή και δύο ποιητών (30-33 ώρες)

Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής ποιητές το έργο των οποίων θα εξεταστεί: Μανόλης Αναγνωστάκης, Κλείτος Κύρου, Τίτος Πατρίκιος, Άρης Αλεξάνδρου, Μιχάλης Κατσάρος, Θωμάς Γκόρπας, Βύρων Λεοντάρης Μάρκος Μέσκος, Μίλτος Σαχτούρης, Τάκης Σινόπουλος, Νίκος Καρούζος, Ελένη Βακαλό, Νάνος Βαλαωρίτης, Έκτωρ Κακναβάτος, Μαντώ Αραβαντινού, Μάτση Χατζηλαζάρου, Α. Θ.

Νικολαΐδης, Ε. Χ. Γονατάς, Ντίνος Χριστιανόπουλος, Γιώργος Ιωάννου, Νίκος Αλέξης Ασλάνογλου, Ανέστης Ευαγγέλου.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

1. Α. Αργυρίου (επιμ.), «Εισαγωγή» [στη Μεταπολεμική Ποίηση], Η Ελληνική Ποίηση (Ανθολογία – Γραμματολογία), τόμος Ε', Σοκόλης (Αθήνα, 1979).
2. Σ. Ιλίνσκαγια, *Η μιας γενιάς*, Κέδρος (Αθήνα, 1986), (1976).
3. Δ.Ν. Μαρωνίτης, *Ποιητική και Πολιτική Ηθική. Πρώτη Μεταπολεμική Γενιά: Αλεξάνδρου – Αναγνωστάκης – Πατρίκιος*, Κέδρος (Αθήνα, 1995), (1976).
4. Δ. Μεντή, *Μεταπολεμική πολιτική ποίηση*, Κέδρος (Αθήνα, 1995).
5. Κ.Γ. Παπαγεωργίου, (Εισαγωγή – Ανθολόγηση), *Η Ελληνική Ποίηση* (Ανθολογία – Γραμματολογία), τόμος ΣΤ', Σοκόλης (Αθήνα, 1979).
6. Σ.Γ. Σκαρτσής, (επιμ.), *Πρακτικά του Α' Συμποσίου Νεοελληνικής Ποίησης, Πανεπιστήμιο Πατρών 3-5 Ιουλίου 1981*, Α' Τόμος, Γνώση (Αθήνα, 1982).

ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ (Κ. Άντζακας)

Οι λεπτομέρειες του μαθήματος είναι διαθέσιμες στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος Επιστημών Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας.

ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΕΦΗΒΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΛΙΚΩΝ (Ν. Παπαχριστόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν βασικές αρχές ψυχολογίας και ψυχοπαθολογίας.

2. Διακρίνουν βασικά ψυχολογικά ζητήματα τα οποία σχετίζονται με την εφηβεία.
3. Αντιλαμβάνονται ορισμένα χαρακτηριστικά τα οποία διαφοροποιούν την ψυχοπαθολογία της εφηβείας από την αντίστοιχη της ενήλικης ζωής.
4. Συνειδητοποιούν την κοινωνική διάσταση της ψυχοπαθολογίας καθώς και την κοινωνική κατασκευή των συμπτωμάτων, ιδίως των αποκαλούμενων ως «νέα» συμπτώματα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη Εργασία.
2. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
3. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Βασικές αρχές ψυχοπαθολογίας

Κλινική συμπτωματολογία βάσει των εγχειριδίων DSM-V και ICD-X. Κυρίαρχοι ψυχοπαθολογικοί σχηματισμοί.

2. Κλινικές δομές στην ψυχανάλυση

Νευρώσεις, ψυχώσεις, διαστροφές. Συμπτωματολογία και ερμηνεία.

3. Η εφηβεία και τα χαρακτηριστικά της

Ιδιαιτερότητες της εφηβείας και η διαφοροποίηση της συμπτωματολογίας της από την αντίστοιχη των ενηλίκων.

4. Κλινικά συμπτώματα και κοινωνικός δεσμός

Τα «νέα» συμπτώματα και η σχέση τους με τον νέο τρόπο εγγραφής του υποκείμενου στον κοινωνικό δεσμό. Η κοινωνική κατασκευή της έννοιας του συμπτώματος.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

1. Ν. Παπαχριστόπουλος, (επιμ.), *Υγεία, υποκείμενο, κοινωνία*, Orportuna (Πάτρα, 2018).
2. Ν. Παπαχριστόπουλος, Κ. Σαμαρτζή (επιμ.), *Υγεία, ασθένεια και κοινωνικός δεσμός*, Orportuna (Πάτρα, 2010).

3. J.-L. Pedinielli, P. Bertagne, G. Gimenez, G. Pirlot, *Κλινικές δομές. Νευρώσεις, ψυχώσεις, διαστροφές*, Orpoptuna (Πάτρα, 2008).
4. *DSM-V. Διαγνωστικά Κριτήρια*, Αμερικανική ψυχιατρική εταιρεία, Λίτσας (Αθήνα, 2015).
5. *ICD-X. Διεθνής Στατιστική Ταξινόμηση Νόσων και Συναφών Προβλημάτων Υγείας*, Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, Υπουργείο Υγείας (Αθήνα, 2010).
6. Ν. Παπαχριστόπουλος (επιμ.), *Ψυχανάλυση και κοινωνικά συμπτώματα*, Orpoptuna (Πάτρα, 2015).

Η΄ ΕΞΑΜΗΝΟ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΟΥ (Α. Αρχάκης)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν τις βασικότερες θεωρητικές προσεγγίσεις για την ανάλυση φυσικού λόγου, προφορικού ή γραπτού.
2. Αναγνωρίζουν τα δεικτικά στοιχεία ενός εκφωνήματος, τα υπονοήματά του, τις γλωσσικές πράξεις που επιτελεί, την απειλητικότητά του και τον ρόλο του στη συνομιλία.
3. Εμβαθύνουν στο φαινόμενο του πραγματωμένου λόγου.
4. Επιδεικνύουν γνώση και κατανόηση των βασικών εννοιών της Ανάλυσης του Λόγου.
5. Αντιμετωπίζουν προβλήματα γλωσσολογικής ή διεπιστημονικής φύσης.
6. Προσεγγίζουν με κριτικό πνεύμα τις διάφορες θεωρητικές προσεγγίσεις.
7. Αναπτύξουν δεξιότητες μελέτης που χρειάζονται για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Λήψη αποφάσεων.
4. Αυτόνομη εργασία.
5. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
6. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
7. Σχεδιασμός και διαχείριση έργων.
8. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
9. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
10. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος: Το μάθημα εξετάζει τις ακόλουθες έννοιες και φαινόμενα:

1. Γλωσσική χρήση.
2. Πρόταση και εκφώνημα.
3. Σημασίες εκφωνημάτων και συμφραζόμενα.
4. Συνομιλιακές αρχές.
5. Δείξη, υπονόημα, συνάφεια.
6. Βασικές έννοιες της θεωρίας των γλωσσικών πράξεων.
7. Ευθείες και πλάγιες γλωσσικές πράξεις.
8. Η έννοια του προσώπου και θεωρίες ευγένειας & αγένειας.
9. Ανάλυση της συνομιλίας: δομές εναλλαγής των ομιλητών, μοντέλα διαδοχής των συνεισφορών και γειτνιαστικά ζεύγη, μηχανισμοί διόρθωσης, επικαλύψεις, διακοπές.
10. Συνομιλιακές αφηγήσεις.
11. Συστήματα απομαγνητοφώνησης.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. A. Αρχάκης. (2011). *Γλωσσική διδασκαλία και σύσταση των κειμένων*. Αθήνα: Πατάκης.
2. J.L. Austin. (1962). *How to Do Things with Words*. Oxford: Clarendon press.
3. D. Blakemore. (1992). *Understanding Utterances: An introduction to pragmatics*. Oxford: Blackwell.
4. P. Brown & S. Levinson. (1987). *Politeness. Some Universals in Language Usage*. Cambridge: Cambridge University Press.
5. A. Γεωργακοπούλου και Δ. Γούτσος. (1999). *Κείμενο και επικοινωνία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
6. P. Grice (1975). "Logic and Conversation". Στο Cole & Morgan (επιμ.), *Syntax and Semantics 3*. New York: Academic Press, 41-58.
7. G. Leech. 1983. *Principles of Pragmatics*. London: Longman.
8. S.C. Levinson. (1983). *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.
9. S. Marmaridou. (2000). *Pragmatic Meaning and Cognition*. Amsterdam: John Benjamins.
10. J.L. Mey. (1993), *Pragmatics: An introduction*. Oxford: Blackwell.
11. B. Johnstone. (2002). *Discourse Analysis*. Oxford: Blackwell.
12. K. Κανάκης. (2007). *Εισαγωγή στην πραγματολογία. Γνωστικές και κοινωνικές όψεις της γλωσσικής χρήσης*. Αθήνα: Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου.
13. Π. Ντάλτας. (2003). *Πραγματολογία και επικοινωνία*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

- 14.Θ.-Σ. Παυλίδου (επιμ.). (2006). *Γλώσσα-γένος-φύλο*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη].
- 15.H. Sacks, E.A. Schegloff & G. Jefferson. (1974). "A simplest systematics for the organisation of turn-taking for conversation". *Language*, 50: 696-735.
- 16.J.R. Searle. (1969). *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- 17.J.R. Searle. (1975). "Indirect speech acts". Στο P. Cole & J. Morgan (επιμ.), *Syntax and semantics: Speech acts*, 3. New York: Academic Press, 59-82.
- 18.J.R. Searle. (1976). "A classification of illocutionary acts". *Language in Society*, 5(1): 1-23.
- 19.M. Sifianou. (1992). *Politeness Phenomena in England and Greece. A Cross-Cultural Perspective*. Oxford: Oxford University Press.
- 20.M. Sifianou. (1999), *Discourse analysis: An Introduction*. Παρουσία, 48. Αθήνα (Β΄ έκδοση: Hillside Press, 2006). → κύριο βοήθημα
- 21.D. Sperber & D. Wilson. (1986/1995), *Relevance: Communication and cognition*. Oxford: B. Blackwell.
- 22.G. Yule. (2006), *Πραγματολογία*. Μτφ. Α. Αλβανούδη & Χ. Καπελλίδη, επιμ. Θ.-Σ. Παυλίδου. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη]. → προτεινόμενο βοήθημα.

ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΓΛΩΣΣΩΝ

(ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναγνωρίζουν τις οικογένειες γλωσσών που ομιλούνται σε κάθε μέρος του πλανήτη.
2. Αναγνωρίζουν τις σχέσεις μεταξύ των γλωσσικών οικογενειών και την καταγωγή τους.
3. Χρησιμοποιούν τη μεθοδολογία της τυπολογικής έρευνας.
4. Γνωρίζουν τις θεμελιώδεις αρχές της φωνολογικής, μορφολογικής και συντακτικής τυπολογίας.
5. Γνωρίζουν τα βασικά επίπεδα γλωσσολογικής ανάλυσης υπό το πρίσμα της τυπολογίας.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Αυτόνομη εργασία.
4. Ομαδική εργασία.
5. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
6. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
7. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
8. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στον χώρο της Τυπολογίας και τις αρχές της Τυπολογικής Σχολής, καθώς και των διαφορών της με τη Σχολή της Γενετικής Γραμματικής:

1. Γλωσσικές ομοιότητες και γλωσσικοί τύποι
2. Οι γλώσσες του κόσμου: Ευρασία, Αφρική, Ειρηνικός, Αυστραλία, Αμερική
3. Μεθοδολογία τυπολογικής έρευνας
4. Τυπολογία και λεξιλόγιο
5. Μορφολογική τυπολογία
6. Συντακτική τυπολογία
7. Φωνολογική τυπολογία
8. Κρεολές και Πίντζιν γλώσσες
9. Υπόθεση Sapir-Whorf
10. Γλωσσικά καθολικά και Καθολική Γραμματική

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. N. Chomsky. 1986. *Knowledge of Language*. New York: Praeger.
2. N. Chomsky. 1981. *Lectures on Government and Binding*. Dordrecht: Foris Publications.
3. B. Comrie. 1981. *Language Universal and Linguistic Typology. Syntax and Morphology*. Oxford: Blackwell.
4. W. Croft. 2003. *Typology and Universals*. Cambridge: Cambridge University Press.

5. J. Greenberg. 1966a. Some Universals of Language with particular reference to the order of meaningful elements. In J. Greenberg (ed.), *Universals of Language*. 2nd. Edition. Cambridge MA: MIT Press.
6. J. Greenberg. 1966b. Chapter 3. Grammar and Lexicon. In J. Greenberg (ed.), *Language Universals with Special Reference to Feature Hierarchies*. The Hague: Mouton.
7. M. Haspelmath. 2005. *Explaining syntactic universals. Handouts from the 2005 LSA Institute*, MIT, 27 June - 5 August 2005.
8. M. Haspelmath, M. Dryer, D. Gil, and B. Comrie (eds.). 2005. *The World Atlas of Language Structures*. Oxford: Oxford University Press.
9. J.A. Hawkins. 1983. *Word Order Universals*. New York: Academic Press.
10. J.A. Hawkins (ed.). 1992. *Explaining Language Universals*. Oxford: Basil Blackwell Ltd.
11. J. McCloskey. 1997. Subjecthood and Subject Positions. In L. Haegeman (ed.) *Elements of Grammar*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
12. M. Polinsky. 2006. Language Universals and Grammatical Theory: From Generalizations to Explanations. LSA Lectures, MIT.
13. M. Shibatani and T. Bynon (eds). 1995. *Approaches to Language Typology*. Oxford: Oxford University Press.
14. Ν. Τοπιντζή. *Τυπολογία Γλωσσών: Βασικές αρχές, θεωρητικές προσεγγίσεις και φαινόμενα*. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΟΜΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ (Κ. Σγάρμπας)

Οι λεπτομέρειες του μαθήματος είναι διαθέσιμες στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών.

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΠΑΦΗ ΚΑΙ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑ (Θ. Μαρκόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αντιλαμβάνονται την έκταση και ποικιλία του φαινομένου της Γλωσσικής Επαφής.
2. Γνωρίζουν βασικά κοινωνιογλωσσικά χαρακτηριστικά πολύγλωσσων κοινωνιών.
3. Γνωρίζουν τους βασικούς μηχανισμούς της γλωσσικής επαφής σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο.
4. Γνωρίζουν βασικά ζητήματα σχετικά με τις κρεολές και τις γλώσσες πίστζιν.
5. Κατανοούν το φαινόμενο του «γλωσσικού θανάτου».
6. Αντιλαμβάνονται την επίδραση της γλωσσικής επαφής / πολυγλωσσίας σε γλωσσικά δεδομένα από διάφορες γλώσσες.
7. Επισημαίνουν συγκεκριμένα φαινόμενα γλωσσικής επαφής σε γλωσσικά δεδομένα (συγχρονικά και διαχρονικά).
8. Συσχετίζουν κοινωνιογλωσσικές καταστάσεις με φαινόμενα γλωσσικής επαφής.
9. Έχουν κριτική στάση απέναντι στις προκαταλήψεις για τη γλωσσική επαφή.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
3. Αυτόνομη εργασία.
4. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
5. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Η γλωσσική επαφή ως καθολικό γλωσσικό φαινόμενο.
2. Σχέση γλωσσικής επαφής και πολυγλωσσίας.
3. Κοινωνιογλωσσικό πλαίσιο και γλωσσική επαφή / Αντιλήψεις για την γλωσσική επαφή.
4. Μηχανισμοί της γλωσσικής επαφής.
5. Αποτελέσματα γλωσσικής επαφής: I. Λεξιλογικός και δομικός δανεισμός
II. Μεικτές γλώσσες / πίστζιν και κρεολές γλώσσες
III. «Γλωσσικός θάνατος»

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. C. Baker. 2001. *Εισαγωγή στη διγλωσσία και τη δίγλωσση εκπαίδευση*. Αθήνα: Gutenberg.

2. S.G. Thomason. 2001. *Language Contact: An Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
3. R. Hickey (ed.). 2010. *The Handbook of Language Contact*. Oxford: Wiley-Blackwell.
4. Y. Matras. 2009. *Language Contact*. Cambridge: Cambridge University Press.

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:
Journal of Language Contact

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ -ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗ ΔΙΓΛΩΣΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
(Κ. Άντζακας)

Οι λεπτομέρειες του μαθήματος είναι διαθέσιμες στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΣΚΕΨΗΣ (Ν. Κουτσούκος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτητές / φοιτήτριες θα μπορούν να:

1. Αντιληφθούν την έννοια της γραμματικής πέραν από το φορμαλιστικό ή/και το παραδοσιακό πλαίσιο που συνήθως τίθεται.
2. Εξετάσουν βασικά ζητήματα γραμματικής και σε άλλους τομείς πέραν της προφορικής γλώσσας, όπως για παράδειγμα οι νοηματικές γλώσσες.
3. Περιγράψουν το πώς διαμορφώθηκε η έννοια της γραμματικής όπως την ορίζουμε σήμερα.
4. Αξιολογήσουν τις γραμματικές περιγραφές με βάση τις αρχές που θέτουν.
5. Αναλύσουν το γλωσσικό μήνυμα και τη γραμματική του με πιο ολιστικό τρόπο (π.χ. ενσωμάτωση των παραγλωσσικών στοιχείων).

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Να αναλύουν διάφορα θεωρητικά ζητήματα σχετικά με την έννοια της γραμματικής.
2. Να δείξουν πώς συνδέεται μια θεωρία με το πλαίσιο μέσα στο οποίο έχει διαμορφωθεί.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Σε αυτό το μάθημα, εξετάζεται η εξέλιξη της γλωσσολογικής θεωρίας και σκέψης μέσα από διάφορα ζητήματα. Εστιάζουμε σε θέματα όπως (α) ποια είναι τα βασικά ερωτήματα της γραμματικής περιγραφής ανάλογα με την εποχή και το σύστημα που εξετάζεται, (β) πώς διαμορφώνεται η θεωρία και η οπτική μας στη γραμματική περιγραφή ανάλογα με το επιστημολογικό και πολιτικό πλαίσιο της κάθε εποχής, (γ) πώς συνδέεται η γραμματική περιγραφή με άλλους επιστημονικούς κλάδους. Το μάθημα δεν έχει ιστορικό χαρακτήρα, αλλά επιστημολογικό προσανατολισμό με την έννοια ότι δεν δίνεται βάρος στην εξέταση του ιστορικού πλαισίου, αλλά σε ζητήματα συσχετισμού μεταξύ των επιστημονικών κλάδων με βασικό άξονα την έννοια της γραμματικής. Παράλληλα θα εξετάζονται ζητήματα θεωρητικών μοντέλων, όπως ο δομισμός, η γενετική γραμματική και η γνωσιακή γραμματική χωρίς να δίνεται βάρος στον σχετικό φορμαλισμό. Ενδεικτικά, τα θέματα που καλυφθούν είναι τα εξής:

- Η έννοια της γραμματικής σε γλωσσικά και μη γλωσσικά συστήματα.
- Νοηματικές γλώσσες και γραμματική.
- Τεχνητές γλώσσες.
- Παραγλωσσικά συστήματα και γραμματική.
- Βασικοί σταθμοί στην ιστορία της εξέλιξης της γλωσσολογικής σκέψης.
- Ανακάλυψη «εξωτικών» γλωσσών και γλωσσολογία των ιεραποστόλων.
- Προσέγγιση της γραμματικής μέσα από διαφορετικές σκοπιές και θεωρητικά μοντέλα.
- Η θέση του φορμαλισμού στη σύγχρονη γλωσσολογική θεωρία.
- Γραμματική και πολιτική.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. A. Martinet. 1985. *Θέματα λειτουργικής σύνταξης*. (μτφ. Ε. Βέλτσου, Α. Καβουκόπουλος, Γ. Μαγουλάς, Δ. Χειλά-Μαρκοπούλου). Αθήνα: Νεφέλη.
2. Γ. Γιαννουλοπούλου. 2010. Γλωσσολογική θεωρία και ελληνικό γλωσσικό ζήτημα: η περίπτωση του Μανόλη Τριανταφυλλίδη. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 30: 188-198.
3. Γ. Γιαννουλοπούλου. 2015. Η εισαγωγή του δομισμού και της γενετικής θεωρίας στην ελληνική γλωσσολογική έρευνα. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 35: 193-203.
4. Γ. Γιαννουλοπούλου. 2020. Υπάρχει 'γλωσσική στροφή' στη γλωσσολογία; Γλωσσικές σπουδές και μεταμοντέρνο. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 40: 73-81.
5. Γ. Γιαννουλοπούλου. 2023. Γλωσσολογική έρευνα στη σκιά του γλωσσικού ζητήματος: Γ. Π. Αναγνωστόπουλος και Β. Ι. Φάβης. Προφορική παρουσίαση στο ICGL16.
6. Ρ. Δελβερούδη. 2019. Από τον Σοφιανό στον Τριανταφυλλίδη. Για μια ιστορία των γραμματικών της νέας ελληνικής. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 39, 361-374.
7. Ν. Κουτσούκος & Α. Ευθυμίου. Υπό έκδ. Η μορφολογία της ελληνικής γλώσσας στις γραμματικές του 19^{ου} αιώνα. Στο Α. Ράλλη (επιμ.) *Η ελληνική γλώσσα της περιόδου πριν και μετά την επανάσταση του 1821*. Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών - Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.
8. Ι. Μανωλέσσου & Δ. Θεοφανοπούλου-Κοντού. 2011. Γραμματικές της Νεότερης Ελληνικής: Από το Νικόλαο Σοφιανό (περ. 1550) έως το Δημήτριο Βενιέρη (1799). Στο Γ. Μπαμπινιώτης (επιμ.), *Το γλωσσικό ζήτημα: Σύγχρονες προσεγγίσεις*. Αθήνα: Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, 103-121.
9. Γ. Παπαναστασίου. χχ. «Γραμματικές της νέας ελληνικής» στον *Εγκυκλοπαιδικό οδηγό*
http://www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema_d8/d_8_thema.htm
10. Χ. Παπαρίζος. 2004. *Γλωσσική Πολιτική και Γλωσσική Παιδεία*. Αθήνα: Gutenberg.

11. Μ. Σετάτος. 2014. Παραγλωσσικά συστήματα. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 34: 382-400.
12. Μ. Τσίγκου. 1992. Οι γραμματικές της νέας ελληνικής που εκδόθηκαν στην Ευρώπη κατά τη διάρκεια των πέντε τελευταίων αιώνων. Στο Χ. Κλαίρης (επιμ.), *Πρακτικά του Διεθνούς Συμποσίου για τη σύγχρονη ελληνική γλώσσα* (Σορβόνη, 14-15 Φεβρουαρίου 1992). Αθήνα: ΟΕΔΒ.
13. Ν. Μήτσης. 2000. *Η διδασκαλία της γραμματικής στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση - Η επίδραση της γλωσσικής επιστήμης στην εξέλιξη της*. Αθήνα: Gutenberg.
14. Σ. Χατζησαββίδης. 2000. *Ελληνική Γλώσσα και Δημοσιογραφικός Λόγος Θεωρητικές και Ερευνητικές Προσεγγίσεις*. Αθήνα: Gutenberg.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

1. S. Auroux, E.F.K. Koerner, H. -J. Niederehe. And K. Versteegh (Eds). Volume 1 (2000)/Volume 2(2001)/Volume 3 (2006). *History of the Language Sciences/Geschichte der Sprachwissenschaften/Histoire des sciences du langage. An International Handbook on the Evolution of the Study of Language from the Beginnings to the Present/Ein internationales Handbuch zur Entwicklung der Sprachforschung von den Anfängen bis zur Gegenwart..* Berlin/Boston: De Gruyter Mouton.
2. E. Bach. 1965. Structural Linguistics and the Philosophy of Science. *Diogenes*, 13(51): 111-128.
3. F.J. Boas & Wesley Powell. 1991 (1966). In Preston Holder (Ed.), *Introduction to Handbook of American Indian Languages and Indian Linguistic Families of America North of Mexico*. University of Nebraska Press.
4. F. Boas. 1911. Introduction. *Handbook of American Indian Languages*, Vol. 1, p. 1-83. Bureau of American Ethnology, Bulletin 40. Washington: Government Print Office (Smithsonian Institution, Bureau of American Ethnology).
5. L. Campbell. 2003. The history of linguistics. In M. Aronoff and J. Resnik (Eds.), *The Handbook of Linguistics*. Malden, MA: Blackwell Publishers Ltd.

6. E.A. Cassirer. 1945. Structuralism in modern linguistics. *WORD* 1(2): 99-120.
7. S. Chapman & C. Routledge (eds.). 2009. *Key Ideas in Linguistics and the Philosophy of Language*. Edinburgh University Press.
8. D. Crystal. 2008. *A Dictionary of Linguistics and Phonetics* (6th edition). Oxford: Blackwell.
9. F. Di Garbo. 2016. Exploring grammatical complexity cross-linguistically: The case of gender. *Linguistic Discovery* 14(1): 46-85.
10. M. Gell-Mann. 1995. What is complexity? *Complexity* 1: 16–19.
11. T. Giannaris, E. Intzidis & E. Karantzola 2022. From historical to synchronic linguistics in Greece: The critical decade of 1970s in its socio-historical and ideological context. In Samain, D. & P.-Y. Testenoire (eds.), *La linguistique et ses formes historiques d'organisation et de production*. Paris: SHESL, 91-120
12. E.G. Gray. 2000. Missionary linguistics and the description of 'exotic' languages. Στο S. Auroux, E.F.K. Koerner, H.-J. Niederehe and K. Versteegh (Eds). 2000. *History of the Language Sciences. An International Handbook on the Evolution of the Study of Language from the Beginnings to the Present*. Vol. 1, 929-937. Berlin/Boston: De Gruyter Mouton.
13. J.H. Greenberg. 1960. A quantitative approach to the morphological typology of language. *International Journal of American Linguistics* 26: 192-220.
14. J.H. Greenberg. 1963. Some universals of grammar with particular reference to the order of meaningful elements. In J. H. Greenberg (ed.), *Universals of Language*. Cambridge, MA: MIT Press, 73-113.
15. P.R. Harris, R. Harris & T. Taylor. 1997. *Landmarks In Linguistic Thought Volume I: The Western Tradition from Socrates to Saussure* (2nd ed.). London & New York: Routledge.
16. Hockett, C. F. 1958. *A course in Modern Linguistics*. New York: Macmillan.
17. C.F. Hockett. 2020 [1968]. *The state of the art*. The Hague, Holland: Mouton.
18. E. Hovdhaugen. 2000. The Great Travelers and the studies of 'exotic' languages. Στο S. Aurou, E.F.K. Koerner, H.-J. Niederehe and K.

Versteegh (Eds). 2000. *History of the Language Sciences. An International Handbook on the Evolution of the Study of Language from the Beginnings to the Present*. Vol. 1, 925-929. Berlin/Boston: De Gruyter Mouton.

19. J.E. Joseph & F. J. Newmeyer. 2012. All languages are equally complex: the rise and fall of a consensus. *Historiographia Linguistica* 39: 341-368.
20. B. Kaltz & O. Leclercq. 2015. Word-formation research from its beginnings to the 19th century. In P. Müller, I. Ohnheiser, S. Olsen and F. Rainer (eds.) Volume 1 *Word-Formation: An International Handbook of the Languages of Europe*. Berlin, Boston: De Gruyter Mouton, 22-37.
21. J. Kantarovich, L.A. Grenoble, A. Vinokurova, E. Nesterova E. 2021. Complexity and simplification in language shift. *Frontiers in Communication* 6.

Ηλεκτρονική έκδοση.

<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fcomm.2021.638118>

22. E.F.K. Koerner & R. E. Asher (Eds.) 1995. *Concise History of the Language Sciences: From the Sumerians to the Cognitivists*. Pergamon.
23. J.A. Matisoff. 1973. Tonogenesis in Southeast Asia. In L.M. Hyman (ed.), *Consonant types and tone*. Los Angeles: Southern California Occasional Papers in Linguistics 1, 71-95.
24. J. McElvenny. 2022. *Interviews in the history of linguistics: Volume I*. Berlin: Language Science Press.
25. J. McElvenny. (ed.). 2023. *The Limits of Structuralism: Forgotten Texts in the History of Modern Linguistics*. Oxford University Press.
26. J.H. McWhorter. 2011. *Linguistic simplicity and complexity: why do languages undress?* Berlin: De Gruyter.
27. A. Morgenstern & S. Goldin-Meadow. 2022. *Gesture in Language: Development Across the Lifespan*, Berlin, Boston: De Gruyter Mouton.
28. A. Moro. 2008. *The boundaries of Babel: the brain and the enigma of impossible languages*. Cambridge, MA: MIT Press.
29. D.A. Morpurgo. 2014. *History of Linguistics Volume IV: Nineteenth-Century Linguistics* (edited by Giulio Lepschy). London & New York: Routledge.

30. F.J. Newmeyer and L. B. Preston (eds.). 2014. *Measuring Grammatical Complexity*. Cambridge: CUP.
31. L. Payrató & I. Clemente. 2020. *Gestures We Live By: The Pragmatics of Emblematic Gestures*, Berlin, Boston: De Gruyter Mouton.
32. W.K. Percival. 1969. Nineteenth century origins of twentieth century structuralism. *Papers from the 5th Regional Meeting of the Chicago Linguistic Society* 5, 416-420.
33. R.H. Robins. 1997. *A short history of linguistics* (4th edition). London and New York: Routledge.
34. P. Trudgill. 1983. *On dialect: social and geographical perspectives*. Oxford: Blackwell.
35. P. Trudgill. 2001. Contact and simplification: historical baggage and directionality in linguistic change. *Linguistic Typology* 5: 371-374.
36. P. Trudgill. 2011. *Sociolinguistic typology: social determinants of linguistic complexity*. Oxford: Oxford University Press.
37. C.F. Voegelin. 1952. The Boas Plan for the Presentation of American Indian Languages. *Proceedings of the American Philosophical Society* 96 (4): 439-451.

ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΝ

Γ. ΣΕΦΕΡΗΣ (Κ. Κωστίου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Αναλύουν τα σημαντικότερα ποιήματα του Γιώργου Σεφέρη ως προς τη θεματική, τα σύμβολα, το ύφος και το μέτρο.
2. Αναγνωρίζουν τα κύρια χαρακτηριστικά των ποιητικών συλλογών του Σεφέρη.

3. Διακρίνουν τις διαφορετικές περιόδους της σεφερικής ποίησης και τη σχέση τους με την ιστορική πραγματικότητα του ελληνικού και ευρωπαϊκού εικοστού αιώνα.
4. Αναγνωρίζουν την εξέλιξη συγκεκριμένων θεμάτων και μοτίβων μέσα στη σεφερική ποίηση.
5. Εντάσσουν τη σεφερική ποίηση τόσο στην ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας όσο και στην ιστορία των ευρωπαϊκών λογοτεχνικών ρευμάτων του μετασυμβολισμού και του μοντερνισμού.
6. Παρουσιάζουν τα βασικά πορίσματα της έρευνας για την ποίηση και την ποιητική του Γιώργου Σεφέρη και τους κυριότερους σταθμούς της πρόσληψης του σεφερικού έργου.
7. Αναγνωρίζουν τη σχέση του ποιητικού έργου του Σεφέρη με τα δοκίμια, τις μεταφράσεις και το μυθιστόρημά του, όπως και με ενδεικτικά αποσπάσματα από την αλληλογραφία και τα ημερολόγια του.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ικανότητα να προσεγγίζουν την ποίηση του εικοστού αιώνα.
2. Ικανότητα να αναγνωρίζουν μετρικές μορφές όπως η κοντραρίμα, το χαϊκού, το verset, το ποίημα σε πεζό κ.ά.
3. Ικανότητα αναγνώρισης διαφορετικών εκδοχών διακειμενικότητας (παράθεμα, έμμεση μνεία, παρωδία κ.ά.).
4. Ικανότητα αξιοποίησης κατά την ερμηνευτική προσέγγιση της ποίησης των παρακειμενικών στοιχείων (τίτλος, επιγραφή, τόπος και χρόνος γραφής, σημειώσεις του συγγραφέα κ.ά.).
5. Ικανότητα κριτικής ανάγνωσης και αποτίμησης επιστημονικών κειμένων που αφορούν την ποίηση.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Η γενιά του τριάντα και η Στροφή.

Ένταξη της ποίησης του Σεφέρη στα συμφραζόμενα της ελληνικής ποίησης των αρχών του εικοστού αιώνα και η ηγετική του θέση στη γενιά του τριάντα. Τα παραδοσιακά μέτρα και η σχέση με την παράδοση («Ρίμα», «Δημοτικό τραγούδι», «Ερωτικός Λόγος», «Άρνηση»), η επίδραση του Καρυωτάκη («Το ύφος μιας μέρας») και η ανάγνωση της *Οδύσσειας* («Οι σύντροφοι στον Άδη»).

2. Από τον συμβολισμό της Στέρνας στο μοντερνιστικό *Μυθιστόρημα*.

Η επίδραση της γαλλικής ποίησης στο έργο του Σεφέρη. Το αίτημα της «κάθαρης ποίησης», ο Paul Valéry και η κρυπτική *Στέρνα*. Ο ελεύθερος στίχος και η σύζευξη μύθου και ιστορίας στο *Μυθιστόρημα*. Πρόσωπα και προσωπεία από τον Αισχύλο και τον Όμηρο.

3. Το υλικό του Τετραδίου Γυμνασμάτων και ο χρόνος του Ημερολογίου Καταστρώματος Α΄.

Η μορφική ποικιλία των πειραματισμών του *Τετραδίου Γυμνασμάτων* και η λειτουργία της επιφάνειας στην «Επιφάνια, 1937». Ο ρόλος της ποίησης στους «μικρόψυχους καιρούς» του *Ημερολογίου Καταστρώματος Α΄*. Η χρήση της διακειμενικής αλληγορίας («Ο γυρισμός του ξενιτεμένου»), της δυστοπίας («Διάλειμμα χαράς»), του συμβόλου («Ο βασιλιάς της Ασίνης», «Αφήγηση») και παρουσία της προφητικής φωνής («Η τελευταία μέρα»).

4. Από την ποίηση του πολέμου του Ημερολογίου Καταστρώματος Β΄ στην λύτρωση της «Κίχλης».

Η μετωνυμική παρουσία του πολέμου («Μέρες του Ιουνίου '41»), η σάτιρα της ανεπάρκειας των πολιτικών («Τελευταίος σταθμός», «Θεατρίνοι Μ.Α.») και οι μεταμορφώσεις του ηρωισμού («Τελευταίος σταθμός», «Ο Στράτης Θαλασσινός ανάμεσα στους αγάπανθους»). Η «αποστράτευση» του Σεφέρη, η νεκριομαντεία και η βιβλική εικονοποιία στην «Κίχλη».

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Δ. Δασκαλόπουλος (επιμ.), *Εισαγωγή στην ποίηση του Σεφέρη. Επιλογή κριτικών κειμένων*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, ²1999 (1996).
2. Μ. Vitti, *Φθορά και λόγος. Εισαγωγή στην ποίηση του Γιώργου Σεφέρη*, Αθήνα, Εστία, ³1994 (1978).
3. Ν. Βαγενάς, *Ο ποιητής και ο χορευτής. Μια εξέταση της ποίησης και της ποιητικής του Σεφέρη*, Αθήνα, Κέδρος, ⁷1996 (1979).
4. Δ.Ν. Μαρωνίτης, *Γιώργος Σεφέρης. Μελετήματα*, Αθήνα, Πατάκης, 2008.
5. Α. Αργυρίου, *Δεκαεπτά κείμενα για τον Γ. Σεφέρη*, Αθήνα, Καστανιώτης, ²1990 (1986).
6. R. Beaton, *George Seferis*, Λονδίνο, Bristol Classical Press, ²2001 (1991).

Ο ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ ΚΑΙ Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΚΩΜΙΚΟΥ (Α. Παπαχρυσόστομου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Διακρίνουν την Αρχαία Ελληνική Κωμωδία σε Παλαιά, Μέση και Νέα.
2. Γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της ποιητικής τέχνης του Αριστοφάνη αλλά και της Παλαιάς Κωμωδίας γενικότερα.
3. Κατανοούν τη σημασία της Αριστοφανικής Κωμωδίας στη διαμόρφωση και την εξέλιξη της Αρχαίας Ελληνικής Κωμωδίας ως λογοτεχνικού είδους (genre).
4. Διαθέτουν μια γενική εποπτεία των έντεκα σωζόμενων κωμωδιών του Αριστοφάνη.
5. Μεταδίδουν τις αποκτηθείσες γνώσεις σε εύληπτη μορφή στο πλαίσιο σχολικής διδασκαλίας.
6. Διακρίνουν και να επεξηγούν τα δομικά μέρη της Αριστοφανικής Κωμωδίας.
7. Κατανοούν την αριστοφανική γλώσσα από το πρωτότυπο αρχαίο ελληνικό κείμενο.
8. Εντοπίζουν και να αποτιμούν τους πολιτικούς υπαινιγμούς και τις πολιτικο-κοινωνικές παρεμβάσεις / παραινέσεις του αριστοφανικού corpus.
9. Εφαρμόσουν / προσαρμόσουν το διδακτικό πρότυπο στο σχολικό μάθημα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη εργασία.
2. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
3. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα βοηθά τις φοιτήτριες/ τους φοιτητές να αποκτήσουν το εξειδικευμένο γνωστικό υπόβαθρο, που είναι απαραίτητο για την παιδαγωγική προσέγγιση της αρχαίας ελληνικής κωμωδίας (και δη του Αριστοφάνη) σε επίπεδο διδακτικής. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από τη διδασκαλία επιλεγμένων αποσπασμάτων από επτά αριστοφανικές

κωμωδίες: *Αχαρνής, Ιππής, Νεφέλαι, Σφήκες, Ειρήνη, Ορνιθες, Βάτραχοι*.
Στους επιμέρους στόχους του μαθήματος εμπίπτουν:

1. Η διάκριση της Αρχαίας Ελληνικής Κωμωδίας σε Παλαιά, Μέση και Νέα.
2. Η εξοικείωση με τα κύρια γνωρίσματα της ποιητικής τέχνης του Αριστοφάνη, καθώς και με την αριστοφανική γλώσσα.
3. Η απόκτηση μιας γενικής εποπτείας των έντεκα σωζόμενων αριστοφανικών έργων.
4. Η κατανόηση της σημασίας της αριστοφανικής κωμωδίας στη διαμόρφωση και την εξέλιξη της Αρχαίας Ελληνικής Κωμωδίας ως λογοτεχνικού είδους.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. *Aristophanes* (English & Greek), edited & translated by J. Henderson, 5 vols., Cambridge MA 1998-2007 (Harvard University Press), LOEB Classical Library Series.
2. V. Bers, *Greek Poetic Syntax in the Classical Age* (New Haven, 1984).
3. K.J. Dover, *Aristophanes Frogs* (Oxford, 1993).
4. K.J. Dover, *Η Κωμωδία του Αριστοφάνη* (μτφ. Φ.Ι. Κακριδή) (Αθήνα, 1997), εκδ. ΜΙΕΤ.
5. Δ. Λυπουρλής, *Αρχαία Ελληνική Μετρική* (Θεσσαλονίκη, 1983).
6. S.D. Olson, *Aristophanes Peace* (Oxford, 1998).
7. S.D. Olson, *Aristophanes Acharnians* (Oxford, 2002).
8. Α. Παπαχρυσόστομου, *Six Comic Poets. A Commentary on Selected Fragments of Middle Comedy* (Tübingen, 2008).
9. Α. Παπαχρυσόστομου, «Καλειδοσκόπιο στη Μέση Κωμωδία: Η Νομοτέλεια της Αλλαγής στο Δράμα», στον συλλογικό τόμο *Απτική Κωμωδία: Πρόσωπα και Προσεγγίσεις* (επιμ. Θ. Παππάς & Α. Μαρκαντωνάτος) (Αθήνα, 2011) (Gutenberg), 90-102.
10. Α. Παπαχρυσόστομου, "Continuity and Change in the Comic Genre or How it all ended up with Menander: The Case of Sub-Trends", *Ordia Prima* 11-12 (2012-2013) 165-189.
11. Α. Παπαχρυσόστομου, *Amphis: Introduction, Translation, Commentary* (Fragmenta Comica 20) (Heidelberg, 2016) (Verlag Antike).
12. Α. Παπαχρυσόστομου, «Ο θρανίτης λεώς, ο μισθαρχίδης Λάμαχος και η Δημοκρατία στους Αχαρνής του Αριστοφάνη», στον συλλογικό τόμο *Αριστοφάνους Άχαρνής: Το Έργο, ο Τόπος, οι Άνθρωποι* (επιμ. Α. Μαρκαντωνάτος & Λ. Πλατυπόδης) (Αθήνα, 2020) (εκδ. Επισκήνιον), 102-113. (https://issuu.com/episkinion/docs/praktika_axarnhs).
13. Α. Παπαχρυσόστομου, "Surface and Deep Aristophanic Parody", στον συλλογικό τόμο *Aristophanic Humour: Theory and Practice* (επιμ. P. Swallow & E. Hall) (London, 2020) (Bloomsbury), 119-128.
14. Α. Παπαχρυσόστομου, "πλήθος ὄσον ἰχθύων ... ἐπὶ πινάκων ἀργυρῶν (Ath. *Deipn.* 6.224b): A Different Kettle of Fish", στον συλλογικό τόμο

- Fragmentation in Ancient Greek Drama* (επιμ. A. Lamari, F. Montanari, A. Novokhatko) (Berlin, 2020) (De Gruyter), 617-645.
15. Α. Παπαχρυσόστομου, *Ephippus: Introduction, Translation, Commentary* (Fragmenta Comica 16.3) (Göttingen, 2021) (Verlag Antike).
16. K. Sidwell, *Aristophanes the Democrat: The Politics of Satirical Comedy during the Peloponnesian War* (Cambridge, 2009).
17. H.W. Smyth, *Greek Grammar* (Cambridge MA, 1956).

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ: Η ΦΥΣΙΚΗ ΕΦΕΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΓΙΑ ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ Η ΚΑΛΗ ΖΩΗ

(Σ. Ράγκος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Κατανοούν βασικές φιλοσοφικές θέσεις του Αριστοτέλη καθώς και τα επιχειρήματα που οδήγησαν στην υιοθέτηση αυτών των θέσεων.
2. Αναγνωρίζουν την πνευματική ατμόσφαιρα των προγενέστερων στοχαστών (σοφιστών, φυσικών φιλοσόφων, Πλάτωνα) εντός της οποίας δημιούργησε ο Αριστοτέλης τη φιλοσοφία του.
3. Κατανοούν την αριστοτελική ταξινόμηση των επιστημών, τη σημασία των τεσσάρων αριστοτελικών αιτίων, καθώς και τα δίπολα καθέκαστον-καθόλου, ύλη-μορφή, δύναμις-ενέργεια, πρακτικός-θεωρητικός βίος.
4. Γνωρίζουν τις βασικές μεθόδους επιστημονικής έρευνας και σκέψης που χρησιμοποίησε ο Αριστοτέλης στη φιλοσοφία του.
5. Αναλύουν και αξιολογούν φιλοσοφικά επιχειρήματα.
6. Γνωρίζουν το ακριβές περιεχόμενο των όρων «ευδαιμονία», «αρετή» και «σοφία» στην αριστοτελική σκέψη.
7. Συγκρίνουν αρχαίες και νεότερες αντιλήψεις και πρακτικές για βασικά ζητήματα της ζωής.
8. Εκτιμούν κριτικά την επικαιρότητα ή μη του αριστοτελικού ηθικού και μεταφυσικού στοχασμού.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη εργασία.

2. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
3. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
4. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματική και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας (σε θέματα φύλου).
5. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
6. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Βιογραφικά και εργογραφικά στοιχεία για τον Αριστοτέλη.
2. Βασικές έννοιες και θέσεις της αριστοτελικής φιλοσοφίας:
  - b. τέσσερα αίτια
  - c. διάκριση επιστημών
  - d. καθέκαστον και καθόλου
  - e. ύλη και μορφή
  - f. δύναμις και ενέργεια
  - g. άρνηση υπερβατικών Ιδεών
  - h. πρακτικός και θεωρητικός βίος
  - i. σχολή και ασχολία
3. Η αριστοτελική ηθική και πολιτική φιλοσοφία: η ευδαιμονία της πράξεως.
4. Η αριστοτελική φυσική και η πρώτη φιλοσοφία: η ευδαιμονία της θεωρίας.
5. Αυτοτελής σχολιασμός εκτενών χωρίων από τα δύο πρώτα βιβλία των *Ηθικών Νικομαχείων* και από το βιβλίο Α των *Μετά τα Φυσικά*.
6. Το ζήτημα της ευδαιμονίας, το πρόβλημα της αρετής και η αναζήτηση της σοφίας.
7. Η μέθοδος των ενδόξων.
8. Φιλοσοφία και ιστορία της φιλοσοφίας.
9. Ανάλυση επιχειρημάτων.
10. Προβλήματα κριτικής κειμένου.
11. Συζήτηση περί της επικαιρότητας ή του παρωχημένου χαρακτήρα της αριστοτελικής ηθικής και της πρώτης φιλοσοφίας (μεταφυσικής).
12. Ιστορική και ανιστορική προσέγγιση του αριστοτελικού έργου.
13. Σύγχρονες προσεγγίσεις στην αριστοτελική φιλοσοφία.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. I. Düring, *Ο Αριστοτέλης: παρουσίαση και ερμηνεία της σκέψης του*, μτφ. Π. Κοτζιά-Παντελή & Α. Γεωργίου-Κατσίβελα, 2 τόμοι, Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης 1994.

2. G.J. Hughes, *Ηθικά Νικομάχεια: Ένας οδηγός ανάγνωσης*, Αθήνα: Οκτώ 2013.
3. Β. Κάλφας, *Η φιλοσοφία του Αριστοτέλη: εισαγωγή και ανθολόγιο κειμένων σε μετάφραση*, ηλεκτρονικά ακαδημαϊκά συγγράμματα "Κάλιππος".
4. Β. Κάλφας, *Αριστοτέλης: Μετά τα Φυσικά Βιβλίο Α*, Θεσσαλονίκη: Ζήτρος 2014.
5. Π. Κόντος, *Τα δύο ευ της ευτυχίας: εισαγωγή στα Ηθικά Νικομάχεια του Αριστοτέλη*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2018.
6. J. Lear, *Aristotle: the Desire to Understand*, Cambridge: Cambridge University Press, 1988.
7. Δ. Λυπουρλής, *Αριστοτέλης: Ηθικά Νικομάχεια*, 2 τόμοι Θεσσαλονίκη: Ζήτρος 2006.
8. C. Natali, *Aristotle: His Life and School*, D. Hutchinson (ed.), Princeton: Princeton University Press, 2013.
9. C. Rapp, *Εισαγωγή στον Αριστοτέλη*, μτφ. Η. Τσιριγκάκης, επιμ. Π. Θανασάς, Αθήνα: Οκτώ 2012.
10. W.D. Ross, *Αριστοτέλης*, μτφ. Μ. Μήτσιου, Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης 1993.

ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ (Ε. Καρακάντζα)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. (γνώση) Γνωρίζουν τη σύγχρονη φεμινιστική κριτική και να διαπιστώνουν πώς εφαρμόζεται στα κείμενα της κλασικής γραμματείας.
2. (γνώση και κατανόηση) Γνωρίζουν και να αναγνωρίζουν τα βασικά ζητήματα της σύγχρονης έρευνας, και να διαπιστώνουν τη σχετικότητα θεωριών που μέχρι τώρα κυριαρχούσαν στις κλασικές σπουδές.
3. (ανάλυση) Αντιληφθούν μια βασική αρχή που διέπει την επιστημονική έρευνα: ότι πολλά από τα 'ευρήματα' του παρελθόντος αναθεωρούνται με βάση σύγχρονες προσεγγίσεις που προέρχονται από περιοχές της κοινωνιολογικής, πολιτικής, και ψυχαναλυτικής επιστήμης, και τις σπουδές φύλου κατά τον 20ό και 21ο αιώνα.

4. Επαναξιολογούν θεμελιακά κείμενα της κλασικής φιλολογίας με τα θεωρητικά εργαλεία της σύγχρονης εποχής, να αντιλαμβάνονται την ιδιαίτερη σημασία που έχουν ορισμένα κλασικά κείμενα για τη διαμόρφωση της δυτικής ταυτότητας, άρα να εισαχθούν επίσης στην έννοια της πρόσληψης της αρχαιότητας από την κριτική σκέψη.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με την χρήση της απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
3. Σεβασμός στην διαφορετικότητα και πολυπολιτισμικότητα.
4. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας, και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
5. Παραγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

- Στόχος του μαθήματος είναι να καταδείξει πώς η φεμινιστική κριτική άλλαξε τον τρόπο ερμηνείας βασικών κειμένων της κλασικής γραμματείας. Η εξέτασή μου στο θεωρητικό πλαίσιο θα ξεκινήσει από την δεκαετία του 70, όταν η Luce Irigaray επανερμηνεύει κλασικά κείμενα και μορφές του ελληνικού μύθου παίρνοντας τις αποστάσεις της από την 'ορθόδοξη' λακανική (και φροϋδική) αντίληψη της γυναίκας ως μη-πολιτικού και κοινωνικού υποκειμένου.
- Στην συνέχεια θα ληφθούν υπόψη ερμηνείες της Judith Butler, Julia Kristeva, και οι συμβολές των Miriam Leonard, Bonnie Honig, Rosi Braidotti, Nancy Rabinowitz, Amy Richlin, Helen Foley κ.ά. στην ερμηνεία κλασικών κειμένων.
- Μελέτες περιπτώσεων από την κλασική γραμματεία θα είναι: από την Οδύσσεια του Ομήρου η μορφή της Πηνελόπης, της Καλυψώς / Κίρκης, Ναυσικάς και της θεάς Αθηνάς. Από τον Αισχύλο, Σοφοκλή και Ευριπίδη οι αποτυπώσεις στα έργα τους των παρακάτω ηρωίδων: Κλυταιμνήστρας, Αντιγόνης, Δηιάνειρας, Ιοκάστης, και Μήδειας.

- Τέλος, αντικείμενο μελέτης θα είναι δύο ‘κλασικά’ βιβλία της σύγχρονης φεμινιστικής κριτικής σκέψης για την ελληνική και ρωμαϊκή αρχαιότητα: N. Rabinowitz and A. Richlin (eds), *Feminist Theory and the Classics (Thinking Gender)* (1997) και A. Richlin (ed.), *Pornography and Representation in Greece and Rome* (1992).

Συνοιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. A. Αθανασίου. 2007. *Η Ζωή στο Όριο. Δοκίμια για το Σώμα, το Φύλο και τη Βιοπολιτική*. Αθήνα.
2. Ρ. Αστρινάκη, Π. Χαντζαρούλα, Α. Αθανασίου. 2011. *Μελέτες για το Φύλο στην Ανθρωπολογία και την Ιστορία*. Αθήνα. Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 22769186
3. A. Athanasiou. 2017. *Agonistic Mourning. Political Dissidence and the Women in Black*. Εδιμβούργο.
4. S. Brodribb. 1992. *Nothing Mat(t)ers: a Feminist Critique of Postmodernism*. (ιδ. κεφάλαιο 5: Lacan and Irigaray.) N. Melbourne.
5. J. Butler. 2014 [πρωτ. 2000]. *Η διεκδίκηση της Αντιγόνης. Η συγγένεια μεταξύ ζωής και θανάτου*. Αθήνα.
6. H.P. Foley. 2001. *Female Acts in Greek Tragedy*. N. Jersey.
7. B. Honig. 2013. *Antigone Interrupted*. Cambridge.
8. L. Irigaray. 1985 [πρωτ. 1974]. *Speculum of the Other Woman*. N. Y.
9. L. Irigaray. 1994 [πρωτ. 1989]. *Thinking the Difference: For a Peaceful Revolution*. Λονδίνο.
10. M.A. Katz. 1991. *Penelope's Renown. Meaning and Indeterminacy in the Odyssey*. N. J.
11. J. Peradotto and J.P. Sullivan. 1984. *Women in the Ancient World*. The Arethusa Papers. N.Y.
12. N. Rabinowitz and A. Richlin (επιμ.). 1997. *Feminist Theory and the Classics (Thinking Gender)*. Λονδίνο.
13. A. Richlin (επιμ.). 1992. *Pornography and Representation in Greece and Rome*. Οξφόρδη.
14. E. Tzelepis, A. Athanasiou (επιμ.). 2010. *Rewriting Difference: Luce Irigaray and 'the Greeks'*. Albany NY.

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ: ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΜΝΗΜΗ

(Γ. Παπαθεοδώρου)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν την πεζογραφική παραγωγή της περιόδου 1974-2000 και των κύριων εκπροσώπων της.
2. Γνωρίζουν τα ιστορικά και πολιτικά γεγονότα της περιόδου καθώς και τη σύνδεσή τους με τη λογοτεχνική παραγωγή της περιόδου.
3. Κατανούν κριτικά την άνοδο του ιστορικού μυθιστορήματος και της αναπαράστασης της συλλογικής μνήμης στην περίοδο της μεταπολίτευσης.
4. Προσεγγίζουν την έννοια του «αρχείου» στην ιστορία και τη λογοτεχνία.
5. Γνωρίζουν τα πολιτισμικά ρεύματα του μοντερνισμού και του μεταμοντερνισμού.
5. Αναλύουν τα λογοτεχνικά κείμενα της πεζογραφίας μέσα στα ιστορικά συμφραζόμενά τους.
6. Αναγνωρίζουν τη σημασία της λογοτεχνίας στη διαμόρφωση της ιστορίας και της μνήμης.
7. Αξιολογούν κριτικά την πεζογραφική παραγωγή της Μεταπολίτευσης.
8. Αναλύουν και να συνθέτουν πληροφορίες γύρω από τα αφηγηματικά είδη.
9. Εφαρμόζουν μεθόδους ανάλυσης και ερμηνείας των αρχειακών τεκμηρίων.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗ

Στην ενότητα αυτή γίνεται μια εισαγωγική περιδιάβαση στην πεζογραφική παραγωγή της Μεταπολίτευσης, με ειδικές αναφορές στα ιστορικά, ιδεολογικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα της περιόδου. Εξετάζονται

ζητήματα περιοδολόγησης, ιστοριογραφικά σχήματα, τομές και συνέχειες, στα χρόνια 1974-2000.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΜΝΗΜΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Στην ενότητα αυτή εξετάζονται τρεις κεντρικές έννοιες που ορίζουν το θεωρητικό πλαίσιο του μαθήματος : η έννοια της πολιτισμικής μνήμης (Jan Assman) η έννοια της πολυφωνίας και της διαλογικότητας (Mikhail Bakhtin) και η έννοια του αρχείου (Walter Benjamin, Michel DeCerteau, Arlette Farge).

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΕΦΗΜΕΡΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΦΑΙΡΑ

Στην ενότητα αυτή, αναλύονται παραδειγματικές περιπτώσεις λογοτεχνικών κειμένων που ενσωματώνουν στην αφήγηση τεκμήρια από τις εφημερίδες και τον Τύπο της εποχής. Μέσα από το στοιχείο της πολιτικής επικαιρότητας και των «εφήμερων ειδήσεων», περιγράφονται οι αφηγηματικές τεχνικές του ρεαλισμού αλλά και η στροφή της μυθοπλασίας στην καθημερινότητα.

(Στρατής Τσίρκας, *Χαμένη Άνοιξη* / Θανάσης Βαλτινός, *Στοιχεία για τη δεκαετία του '60*)

ΕΝΟΤΗΤΑ 4: Ο ΕΑΥΤΟΣ ΣΕ ΠΡΩΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

Στην ενότητα αυτή, αναλύονται αφηγηματικά κείμενα που ενσωματώνουν επιστολικά και ημερολογιακά τεκμήρια καθώς και προσωπικές μαρτυρίες. Μέσα από τις διαφορετικές «αφηγήσεις εαυτού» εξετάζεται η αναπαράσταση της βιωμένης εμπειρίας και ο αυτοβιογραφικός λόγος, ιδιαίτερα στις όψεις που συνδέουν την ιδιωτική με τη δημόσια σφαίρα.

(Άρης Αλεξάνδρου, *Κιβώτιο* / Γιώργος Ιωάννου, *Η πρωτεύουσα των προσφύγων*, Θανάσης Βαλτινός, *Στοιχεία για τη δεκαετία του '60* / Ρέα Γαλανάκη, *Θα υπογράψω Λουί*, Νίκος Μπακόλας, *Η Κεφαλή*)

ΕΝΟΤΗΤΑ 5: ΗΧΟΤΟΠΙΑ

Στην ενότητα αυτή, μελετώνται χαρακτηριστικά πεζογραφήματα που εξετάζουν αρχεία ήχου, ραδιοφώνου καθώς και αστικά «ηχο-τοπία» της καθημερινότητας. Η σύζευξη ήχου και λόγου ως ιδιαίτερη εκδοχή της πολιτισμικής μνήμης και της «προφορικής ιστορίας» αναλύεται με κύρια έμφαση στην αισθητηριακή διάσταση της λογοτεχνίας.

(Αλέξ. Κοτζιάς, *Αντιποίησης Αρχής*, Θανάσης Βαλτινός, *Στοιχεία για τη δεκαετία του '60*, Πάνος Θεοδωρίδης, *Το ηχομυθιστόρημα του Καπετάν Άγρα*).

ΕΝΟΤΗΤΑ 6: ΑΦΗΓΗΣΗ, ΕΙΡΩΝΕΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

Στην ενότητα αυτή, εξετάζεται η υπέρβαση του «ιστορικού» μυθιστορήματος μέσα από εκδοχές μεταμυθοπλασίας που αναδεικνύουν προγραμματικά την αρχειακή στροφή της πεζογραφίας. Παράλληλα, εξετάζεται η ειρωνική τροπικότητα της αφήγησης και η μυθοπλαστική διάσταση των τεκμηρίων.

(Θανάσης Βαλτινός, *Τρία ελληνικά μονόπρακτα*)

ΕΝΟΤΗΤΑ 7: Η ΜΥΘΟΠΛΑΣΙΑ ΣΤΟ ΑΡΧΕΙΟ

Στην ενότητα αυτή, εξετάζονται τα ζητήματα ποιητικής του «αρχειακού μυθιστορήματος» ως μιας νέας λογοτεχνικής εκδοχής για τις σχέσεις ανάμεσα στη συλλογή υλικού, την τεκμηρίωση, την αφήγηση και τη μνήμη. Παράλληλα, τονίζεται η αλλαγή στον ρόλο του συγγραφέα («συγγραφέας-συλλέκτης») καθώς και στη δομή της αφήγησης, η οποία ακολουθεί την οργάνωση και την ταξινόμηση του «αρχείου». Ιδιαίτερος λόγος γίνεται για τις μειονοτικές, περιθωριακές ή περιφερειακές «φωνές» του παρελθόντος καθώς και για την αναπαράσταση κοινωνικών ομάδων και υποκειμένων, που, για καιρό, ανήκαν στα «βουβά πρόσωπα» της ιστορίας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Α. Αργυρίου, *Ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας και η πρόσληψή της όταν η δημοκρατία δοκιμάζεται, υπονομεύεται και καταλύεται. 1964-1974 και μέχρι τις ημέρες μας*, Καστανιώτη, Αθήνα, 2017.
2. J. Assman, *Η πολιτισμική μνήμη. Γραφή, ανάμνηση και πολιτική ταυτότητα στους πρώιμους ανώτερους πολιτισμούς*, μτφ. Δ. Παναγιωτόπουλος, ΠΕΚ, Ηράκλειο, 2017.
3. Γ. Βούλγαρης, *Η Ελλάδα της Μεταπολίτευσης. Σταθερή δημοκρατία, σημαδεμένη από τη μεταπολεμική ιστορία*, Θεμέλιο, Αθήνα, 2008.
4. Κ. Βούλγαρης (επιμ.), *Η μεταμυθοπλασία στη νεοελληνική πεζογραφία*, Βιβλιόραμα, 2017.
5. R. Beaton, *Εισαγωγή στη νεότερη ελληνική λογοτεχνία*, (μτφ. Ε. Ζουργού-Μ. Σπανάκη), Νεφέλη, Αθήνα, 1996.
6. Α. Farge, *Η γεύση του αρχείου*, μτφ. Ρ. Μπενβενίστε, Νεφέλη, Αθήνα, 1994.
7. Λ. Καλλιβρετάκης, *Δικτατορία και Μεταπολίτευση*, Θεμέλιο, Αθήνα, 2017.

8. Κ. Κορνέτης, *Τα παιδιά της δικτατορίας. Φοιτητική αντίσταση, πολιτισμικές πολιτικές και η μακρά δεκαετία του εξήντα στην Ελλάδα*, Πόλις, Αθήνα, 2015.
9. Ε. Κοτζιά, *Ιδέες και αισθητική: μεσοπολεμικοί και μεταπολεμικοί πεζογράφοι*, Πόλις, Αθήνα, 2006.
10. Β. Soethaert, *Η στροφή προς το παρελθόν. Ορίζοντες του ιστορικού μυθιστορήματος 1935-1950*, Romiosini, 2018.
11. Δ. Τζιόβας, *Η πολιτισμική ποιητική της νεοελληνικής πεζογραφίας. Από την ερμηνεία στην ηθική*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο, 2017.
12. Β. Χατζηβασιλείου, *Η κίνηση του εκκρεμούς. Άτομα και κοινωνία στη μεταπολιτευτική πεζογραφία (1974-2017)*, Πόλις, Αθήνα, 2018.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ (Ν. Παπαχριστόπουλος)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν βασικές αρχές ψυχολογίας και ψυχοπαθολογίας.
2. Διακρίνουν βασικά ψυχολογικά ζητήματα τα οποία σχετίζονται με την εφηβεία.
3. Αντιλαμβάνονται ορισμένα χαρακτηριστικά τα οποία διαφοροποιούν την ψυχοπαθολογία της εφηβείας από την αντίστοιχη της ενήλικης ζωής.
4. Συνειδητοποιούν την κοινωνική διάσταση της ψυχοπαθολογίας καθώς και την κοινωνική κατασκευή των συμπτωμάτων, ιδίως των αποκαλούμενων ως «νέα» συμπτώματα.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Αυτόνομη Εργασία.
2. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
3. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Βασικές αρχές ψυχοπαθολογίας

Κλινική συμπτωματολογία βάσει των εγχειριδίων DSM-V και ICD-X. Κυρίαρχοι ψυχοπαθολογικοί σχηματισμοί.

2. Κλινικές δομές στην ψυχανάλυση

Νευρώσεις, ψυχώσεις, διαστροφές. Συμπτωματολογία και ερμηνεία.

3. Η εφηβεία και τα χαρακτηριστικά της

Ιδιαιτερότητες της εφηβείας και η διαφοροποίηση της συμπτωματολογίας της από την αντίστοιχη των ενηλίκων.

4. Κλινικά συμπτώματα και κοινωνικός δεσμός

Τα «νέα» συμπτώματα και η σχέση τους με τον νέο τρόπο εγγραφής του υποκείμενου στον κοινωνικό δεσμό. Η κοινωνική κατασκευή της έννοιας του συμπτώματος.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. Ν. Παπαχριστόπουλος, (επιμ.), *Υγεία, υποκείμενο, κοινωνία*, Orportuna (Πάτρα, 2018).
2. Ν. Παπαχριστόπουλος, Κ. Σαμαρτζή (επιμ.), *Υγεία, ασθένεια και κοινωνικός δεσμός*, Orportuna (Πάτρα, 2010).
3. J.-L. Pardinielli, P. Bertagne, G. Gimenez, G. Pirlot, *Κλινικές δομές. Νευρώσεις, ψυχώσεις, διαστροφές*, Orportuna (Πάτρα, 2008).
4. *DSM-V. Διαγνωστικά Κριτήρια*, Αμερικανική ψυχιατρική εταιρεία, Λίτσας (Αθήνα, 2015).
5. *ICD-X. Διεθνής Στατιστική Ταξινόμηση Νόσων και Συναφών Προβλημάτων Υγείας*, Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, Υπουργείο Υγείας (Αθήνα, 2010).
6. Ν. Παπαχριστόπουλος (επιμ.), *Ψυχανάλυση και κοινωνικά συμπτώματα*, Orportuna (Πάτρα, 2015).

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα μπορούν να:

1. Γνωρίζουν ιστορικά γεγονότα και πολιτικοκοινωνικές αλλαγές κατά το διάστημα 1945-1974.
2. Γνωρίζουν την πεζογραφική παραγωγή της περιόδου 1945-1974 και τους κύριους εκπροσώπους της.
3. Γνωρίζουν βασικά στοιχεία της ευρωπαϊκής λογοτεχνικής παραγωγής κατά την περίοδο 1945-1974, ρεύματα και διακειμενικές αναφορές της πεζογραφικής παραγωγής της μεταπολεμικής εποχής.
4. Κατανοούν τις έννοιες «μοντέρνο» και «μεταμοντέρνο».
5. Κατανοούν τους όρους «βία» και «ιδεολογία» και να ανιχνεύουν τα χαρακτηριστικά τους στα κείμενα.
6. Κατανοούν τα πολιτικά και ιδεολογικά ζητήματα που επηρέασαν την πεζογραφία.
7. Κατανοούν τις συνθήκες ανάδυσης του γυναικείου συγγραφικού υποκειμένου.

Δεξιότητες: Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες / φοιτητές θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει τις ακόλουθες δεξιότητες:

1. Ιστορική γνώση της περιόδου 1945-1974.
2. Ικανότητα να επιδεικνύουν γνώση και κατανόηση των βασικών χαρακτηριστικών και κειμένων της λογοτεχνικής παραγωγής της περιόδου 1945-1974.
3. Κατανόηση των εννοιών «βία» και «ιδεολογία» στα ιστορικοκοινωνικά τους συμφραζόμενα και ως εργαλεία λογοτεχνικής ανάλυσης.
4. Ικανότητα να αναγνωρίζουν ρεύματα και να τα τοποθετεί στην ιστορική τους συνέχεια.
5. Ικανότητα κριτικής ανάλυσης και ερμηνείας πεζογραφικών κειμένων.
6. Ικανότητα να εντοπίζουν τις επιρροές της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας στην ελληνική πεζογραφική παραγωγή.
7. Ικανότητα να συσχετίζουν πολιτικές εξελίξεις και ιδεολογικές ζυμώσεις με την εξέλιξη της λογοτεχνίας.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

1. Τα ιστορικά, ιδεολογικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα της μεταπολεμικής εποχής, με έμφαση στις επιπτώσεις της κατοχής και του εμφυλίου και της δικτατορίας και τις ιδεολογικές ζυμώσεις της δεκαετίας του '60.
2. Βασικά ρεύματα, ευρωπαϊκή διάσταση και διακειμενικές αναφορές της μεταπολεμικής πεζογραφίας.
3. Τα μυθιστορήματα της Μαργαρίτας Λυμπεράκη, *Τα ψάθινα καπέλα* (1946) και του Νίκου Καχτίτση, *Ο εξώστης* (1964).
4. Πεζογραφικά κείμενα των πεζογράφων: Νίκου Καζαντζάκη, Νίκου Κάσδαγλη, Στρατή Τσίρκα, Δημήτρη Χατζή, Ε.Χ. Γονατά, Βασίλη Βασιλικού, Γιώργου Ιωάννου, Κώστα Ταχτσή, Θανάση Βαλτινού.
5. Ο τόμος *Δεκαοκτώ κείμενα* (1970).
6. Κριτικά κείμενα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:

1. R. Beaton (1996), *Εισαγωγή στη νεότερη ελληνική λογοτεχνία*, μτφ. Ευαγγελία Ζουργού-Μαριάννα Σπανάκη, Αθήνα: Νεφέλη.
2. Α. Καστρινάκη (2005), *Η λογοτεχνία στην ταραγμένη δεκαετία 1940-1950*, Αθήνα: Πόλις.
3. Ε. Κοτζιά (2006), *Ιδέες και αισθητική: μεσοπολεμικοί και μεταπολεμικοί πεζογράφοι*, Αθήνα: Πόλις.
4. Κ. Κωστής (2013), *«Τα κακομαθημένα παιδιά της Ιστορίας»: η διαμόρφωση του νεοελληνικού κράτους 18^{ος}-21^{ος} αιώνας*, Αθήνα: Πόλις.
5. Α. Νάτσινα, Α. Καστρινάκη, Γ. Δημητρακάκης, Κ. Δασκαλά (2015), *Η πεζογραφία στη μακρά δεκαετία του 1960*, Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.
6. Δ. Τζιόβας (2007), *Ο άλλος εαυτός – Ταυτότητα και κοινωνία στη νεοελληνική πεζογραφία*, Αθήνα: Πόλις.
7. Δ. Τζιόβας (2014), *Κουλτούρα και λογοτεχνία: πολιτισμικές διαθλάσεις και χρονότοποι ιδιών*, Αθήνα: Πόλις.
8. Δ. Τζιόβας (2017), *Η πολιτισμική ποιητική της ελληνικής πεζογραφίας: από την ερμηνεία στην κριτική*, ΠΕΚ.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ
ΟΔΗΓΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ

ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

τίτλος ΠΜΣ: **«Σπουδές στην κλασική, βυζαντινή και νεοελληνική γραμματεία»**

Πληροφορίες για τον Κανονισμό και τον οδηγό Σπουδών του ΠΜΣ **«Σπουδές στην κλασική, βυζαντινή και νεοελληνική γραμματεία»**, στον σύνδεσμο:

<http://philology.upatras.gr/postgraduate/esoterikos-kanonismos-pms/>

Το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών της Κατεύθυνσης Γλωσσολογίας με τίτλο «Γλωσσολογία: Γλώσσα και Επικοινωνία» δεν θα προσφερθεί κατά το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025.

Το νέο πρόγραμμα σπουδών αναμένεται να ξεκινήσει το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ:
ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ
/ ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΩΝ

Αθήνη Στέση

Η Στέση Αθήνη είναι Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας. Είναι πτυχιούχος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και Ελληνικής Φιλολογίας (ειδίκευση ΜΝΕΣ) του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα του Université de La Nouvelle Sorbonne–Paris III (Littérature Générale et Comparée) και διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στη Νεοελληνική και Συγκριτική Φιλολογία, τις πολιτισμικές μεταφορές, την ιστορία των ελληνικών μεταφράσεων, τις Μεταφραστικές Σπουδές, τον Φαναριώτικο χώρο και τους πρώτους Μαυροκορδάτους, τον Νεοελληνικό Διαφωτισμό, την πεζογραφία, την ποίηση και την κριτική (18ος-19ος αι.), τον Τύπο: περιοδικά και εφημερίδες, τις ελληνογαλλικές σχέσεις.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. «Οι βιοεργογραφικοί κατάλογοι: ιστοριογραφία και ταξινόμηση της λογιοσύνης: Από τον Δημήτριο Προκοπίου στον Χριστόφορο Φιλητά», *«Προς μάθησιν εντελεστέραν» Ο Χριστόφορος Φιλητάς (1787-1867) και η συγκρότηση της Νεοελληνικής Φιλολογίας τον 18ο και 19ο αιώνα, Πρακτικά του συνεδρίου «Λογιοσύνη και Συγκρότηση της Ιστορίας της Νεοελληνικής Γραμματείας: 18ος-19ος αιώνας»*, Αθήνα, 13-14 Δεκεμβρίου 2019, επιμ. Α. Κατσιγιάννης – Δ. Πολυχρονάκης – Κ. Χρυσόγελος, Αθήνα, Βουλή των Ελλήνων, 2022, 203-230.
2. «Καβαφικές μεταφράσεις στα γαλλικά στο αρχείο της Gisèle Prassinós», *Κονδυλοφόρος* 21(2023), 237-256.
3. *Φραντσέσκου Σαλινιάκ Φενελόν, Αι Τύχαι του Τηλεμάχου, Εισαγωγή, Κείμενο, Γλωσσάρι, Πίνακας κυρίων ονομάτων*, Romiosini, Βερολίνο, 2024 (υπό έκδοση).

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/athini-stesi/>

Αρχάκης Αργύρης

Ο Αργύρης Αρχάκης είναι Καθηγητής Ανάλυσης Λόγου και Κοινωνιογλωσσολογίας. Είναι διδάκτορας του Τομέα Γλωσσολογίας του Τμήματος Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Υπήρξε επισκέπτης ερευνητής, μεταξύ άλλων, στο University of Liverpool, στο King's College London, στο Universität Hamburg, στο Hacettepe Üniversitesi, στο Lancaster University. Είναι επιστημονικός υπεύθυνος του ερευνητικού έργου TRACE «Ανιχνεύοντας τον ρατσισμό στον αντιρατσιστικό λόγο: Μια κριτική προσέγγιση στον ευρωπαϊκό δημόσιο λόγο για τη μεταναστευτική και προσφυγική κρίση» (TRACE/HFRI-F M17-42, ΕΛΙΔΕΚ 2019-2023).

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται σε ζητήματα σχέσης λόγου και μετανάστευσης, κριτικού γραμματισμού, αφηγηματικών κατασκευών ταυτοτήτων, πολιτικού λόγου.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. A. Αρχάκης. (2020) Από τον εθνικό στον μετα-εθνικό λόγο: Μεταναστευτικές ταυτότητες και κριτική εκπαίδευση. Αθήνα: Πατάκης.
2. A. Archakis. (2022) "Tracing racism in antiracist narrative texts online". *Ethnic and Racial Studies* 45 (7): 1261-1282.
3. A. Archakis & Tsakona V. (eds) (2024). *Exploring the ambivalence of Liquid racism: In between antiracist and racist discourse*. Amsterdam/Philadelphia: J. Benjamins.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/archakis-argiris/>

Βλάχος Χρήστος

Ο Χρήστος Βλάχος είναι Επίκουρος Καθηγητής Γλωσσολογίας. Είναι πτυχιούχος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στη Θεωρητική Γλωσσολογία από το Πανεπιστήμιο Κέιμπριτζ της Μεγάλης Βρετανίας και διδακτορικό δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο Πατρών. Από το 2017 έως το 2023, είχε διατελέσει Σ.Ε.Π. στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σύγχρονες Τάσεις στη Γλωσσολογία για Εκπαιδευτικούς». Ήταν Επιστημονικά Υπεύθυνος σε 2 ερευνητικά προγράμματα, το ένα χρηματοδοτούμενο από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (από το 2018 έως το 2022, στο Πανεπιστήμιο Πατρών), και το άλλο από την Ευρωπαϊκή

Επιτροπή, στο πλαίσιο των Υποτροφιών Marie Skłodowska-Curie (από το 2015 έως το 2017, στο Queen Mary University of London). Από το 2019 έως σήμερα συνεργάζεται με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως κριτής ερευνητικών προγραμμάτων Marie Skłodowska-Curie.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στη θεωρητική και πειραματική γλωσσολογία, με έμφαση στη γραμματική της ελληνικής, τη σύνταξη, και την τυπολογία γλωσσών, ενώ από το 2015 έως σήμερα, έχει διατελέσει Επιστημονικά Υπεύθυνος σε 3 ερευνητικά προγράμματα.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. [σε εξέλιξη] A. Roussou & C. Vlachos. *The Syntax of Greek* (Cambridge Syntax Guides), Cambridge, UK, Cambridge University Press.
2. C. Vlachos. 2024. On the left periphery of 'optional' wh-in-situ: Evidence from Greek. *Quaderni di Linguistica e Studi Orientali*.
3. C. Vlachos & M. Chiou. 2020. The syntax, semantics and pragmatics of 'optional' wh-in-situ questions in Greek. *Journal of Greek Linguistics* 20(1), 102-131.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/cvlachos/>

Γεωργιάδου Αριστούλα

Η Αριστούλα Γεωργιάδου είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας. Είναι πτυχιούχος Κλασικής Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στις Κλασικές Σπουδές από το Τμήμα Études Classiques του Université Paul Valéry του Μονπελιέ και διδακτορικό δίπλωμα στην Κλασική Φιλολογία από το Πανεπιστήμιο του Ιλλινόι.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στη βιογραφική, μυθιστορηματική, φιλοσοφική και ερωτική παράδοση της αυτοκρατορικής περιόδου, καθώς και στην εγκυκλοπαιδική παραγωγή της ίδιας περιόδου.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. A. Georgiadou and K. Oikonomopoulou, «Introduction: Reading Plutarch through space, time and language», στο: A. Georgiadou και K. Oikonomopoulou (eds.),

- Space, Time and Language in Plutarch* (eds.), (De Gruyter: Millenium Studies), vol. 67:1-11 (2017).
2. A. Georgiadou, "Marriage, Cult and City in Plutarch's *Erotikos*", στο: D.F. Leão and L.R. Lanzillotta (eds.), *A Man of Many Interests: Plutarch on Religion, Myth and Magic. Essays in Honour of Aurelio Pérez Jiménez*, (Leiden/Boston: Brill, 2019), 280-294.
  3. A. Georgiadou και M.A. Lucchesi, «Approaches to ancient biography and Plutarch's *Lives*», στο: K. de Temermann (ed.), *Oxford Handbook of Ancient Biography*, (Oxford University Press 2020), 169-182.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/georgiadou-aristoula/>

Γκότση Γεωργία

Η Γεωργία Γκότση είναι Καθηγήτρια Νεοελληνικής και Συγκριτικής Φιλολογίας. Είναι πτυχιούχος Φιλολογίας (Κατεύθυνση Κλασική) του Πανεπιστημίου Αθηνών. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα από το University of North Carolina at Chapel Hill (ΗΠΑ) και διδακτορικό δίπλωμα από το Kings' College London (ΗΒ).

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στη Νεοελληνική και Συγκριτική φιλολογία, 19ο-21ο αι., θεωρία της λογοτεχνίας, υλική αρχαιότητα και λογοτεχνία, πολιτισμική διαμεσολάβηση, μειονότητες στη Λογοτεχνία.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. *Ελίζαμπεθ Μ. Έντμοντς. Μια βικτωριανή βιογραφεί τον Ρήγα. Εισαγωγή – Κείμενο – Σχόλια*, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών / Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (Αθήνα, 2020).
2. «Σε αναζήτηση της χαμένης μνήμης. Οι "Incantadas" στη λογοτεχνία της Θεσσαλονίκης», στον τόμο "*The Work of Magic Art. Ιστορία, χρήσεις και σημασίες του μνημείου των Incantadas της Θεσσαλονίκης*", επιμέλεια Ε. Σολομών και Σ. Γκαλινίκη, Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης (Θεσσαλονίκη, 2021), σσ. 311-332.
3. G. Gotsi and D. Provata (επιμ.), *Languages, Identities and Cultural Transfers: Modern Greeks in the European Press (1850-1900)*, Amsterdam University Press (Άμστερνταμ, 2021).

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/gkotsi-georgia/>

Ιερωνυμάκη Θάλεια

Η Θάλεια Ιερωνυμάκη είναι μέλος Ε.ΔΙ.Π. Νεοελληνικής Φιλολογίας. Είναι πτυχιούχος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στη Νεοελληνική και Συγκριτική Φιλολογία από το Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου και διδακτορικό δίπλωμα από το ίδιο Πανεπιστήμιο.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στα ποιητικά είδη και την ειδολογική θεωρία, τη θεωρία της μετάφρασης, την ποίηση του Κ. Γ. Καρυωτάκη και της γενιάς του, τον περιοδικό Τύπο του Μεσοπολέμου, την αρχαιακή έρευνα και εκδοτική, τη σύγχρονη ποίηση και πεζογραφία.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. «Μιαν ηχώ ζητώντας νεκρωμένη. Ο Τέλλος Άγρας και η βουκολική ποίηση», *Κονδυλοφόρος* 19 (2021) 112-139.
2. *Ο Δανδής και ο Πιερότος. Μαλακάσης, Φιλύρας, Καρυωτάκης*, Αθήνα, Σμίλη, 2019.
3. *Η νεοελληνική ωδή έως το 1880. Ιστορική διαμόρφωση και θεωρία του είδους*, Αθήνα, Σμίλη, 2017.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/efthalia-ieronymaki/>

Καζαντζίδης Γιώργος

Ο Γιώργος Καζαντζίδης είναι Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής Λατινικής Φιλολογίας. Είναι πτυχιούχος κλασικής φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Κατέχει διδακτορικό δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στην ιστορία των ψυχικών ασθενειών στην αρχαιότητα, την ιστορία των συναισθημάτων και την αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή παραδοξογραφία.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. (2017) 'Disease, Closure and Lucretius' Sense of an Ending', στο A.N. Michalopoulos, S. Papaioannou, A. Zissos (επιμ.) *Dicite Pierides: Classical Studies in Honour of Stratis Kyriakides* Cambridge Scholars Publishing: Newcastle upon Tyne: 138-69.
2. (2017) 'Empathy and the Limits of Disgust in the Hippocratic Corpus', στο D. Lateiner, D. Spatharas (επιμ.) *The Ancient Emotion of Disgust*, Oxford: Oxford University Press 2017: 45–68.
3. (2018) 'Between Insanity and Wisdom: Perceptions of Melancholy in the ps.-Hippocratic *Letters* 10–17', στο C. Thumiger, P.N. Singer (επιμ.) *Mental Illness in Ancient Medicine: From Celsus to Paul of Aegina*, Brill: Leiden; Boston: 35–78.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/kazantzidis-giorgos/>

Καρακάντζα Ευφημία

Η Ευφημία Καρακάντζα είναι Καθηγήτρια Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας. Είναι πτυχιούχος κλασικής φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Κατέχει διδακτορικό δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο του Reading, Μ. Βρετανίας.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στην Ομηρική και λυρική ποίηση, το αττικό δράμα, την πρόσληψη των *ειδών*, τους Αρχαίους ελληνικούς μύθους, την οικοδόμηση της έννοιας του φύλου στην αρχαϊκή ποίηση, τα μυθικά πρόσωπα και την ιδεολογία της *πόλεως* στο αττικό δράμα, τον Σοφοκλή και τον αναστοχασμό του στις δομές της *πόλεως*, την ιστορία της κριτικής σκέψης για την ελληνική αρχαιότητα, την πρόσληψη του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος (*Jocasta Classical Reception Greece*), τη φεμινιστική κριτική και τις κλασικές σπουδές.

Ενδεικτικές Δημοσιεύσεις:

1. 2020: *'Who Am I'? (Mis)Identity and the Polis in Oedipus Tyrannus*. Hellenic Studies Series 86. Cambridge MA: Harvard University Press.
2. 2022: "To be buried, or not to be buried?" Necropolitics in Athenian History and Sophocles' *Antigone*" in *Myth and History: Close encounters* M. Christopoulos,

A. Papachrysostomou, and A. Antonopoulos (eds.), *De Gruyter, MythosEikonPoiesis series*, Berlin / Basil 2022, 205-218.

3. 2023: *Antigone*. Gods and heroes of the ancient world. London: Routledge.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ.

<http://philology.upatras.gr/teachers/karakantza-effimia/>

Κατσιγιάννη Άννα

Η Άννα Κατσιγιάννη είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Νεοελληνικής και Συγκριτικής Φιλολογίας. Είναι πτυχιούχος Νεοελληνικής φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στη Συγκριτική Φιλολογία από το Πανεπιστήμιο της Σορβόνης και διδακτορικό δίπλωμα από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στην Ιστορία και θεωρία των λογοτεχνικών ειδών, τις σχέσεις της νεοελληνικής με την ευρωπαϊκή λογοτεχνία (γαλλική, ιταλική, αγγλική), τις διακαλλιτεχνικές σχέσεις, τις πολιτισμικές σπουδές, τη νεοελληνική λογοτεχνία και κριτική, την ερμηνευτική και την εκδοτική.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. *Η σχεδία του λόγου. Μελέτες για την κινητικότητα των λογοτεχνικών έργων*, Gutenberg, 2022.
2. Θαμνώδη ρήματα και φύλλα καταπράσινα της γλώσσας: Ο ανέσπερος Παπαδιαμάντης στην ποίηση του Δημήτρη Κοσμόπουλου, Αφιέρωμα στον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη, *Νέα Ευθύνη*, 48-49, Ιανουάριος-Ιούνιος (2020) 18-30.
3. «Identities on the Go: Homelands And Languages In Balkan And Turkish–Cypriot Literature, *Hiperboreea*, no 1, vol. VI, 2019, 29-44.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ.

<http://philology.upatras.gr/teachers/katsigianni-anna-marina/>

Κιαπίδου Ειρήνη – Σοφία

Η Ειρήνη-Σοφία Κιαπίδου είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Βυζαντινής Φιλολογίας. Είναι πτυχιούχος Κλασικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης στη Μεσαιωνική Ελληνική Φιλολογία και Διδακτορικό Δίπλωμα Ειδίκευσης στη Βυζαντινή Φιλολογία από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στη λόγια βυζαντινή γραμματεία της μέσης βυζαντινής περιόδου (8ος-12ος αιώνας) και ειδικότερα, τη βυζαντινή ιστοριογραφία, τη βυζαντινή επιστολογραφία και την κριτική έκδοση βυζαντινών κειμένων. Τα τελευταία χρόνια την απασχολούν, επίσης, θέματα που σχετίζονται με την ειδολογική ταξινόμηση και τη θεωρία της βυζαντινής γραμματείας.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. «Rewriting in Historiography: the Evidence of the Proems», in: *Handbook for Rewriting in Byzantium*, ed. by J. Signes Codoñer, M. Hinterberger, and I. Pérez Martín (forthcoming Routledge 2024).
2. «Γυναικεία εγκληματικότητα και παραμυθία στην αυτοκρατορική αυλή του 12ου αιώνα: η περίπτωση της Θεοδώρας Κομνηνής, ανιψιάς και ερωμένης του Μανουήλ Α΄ Κομνηνού», στο: *Δώρα Σεμνά, Papers in Honor of Professor Martha Karpozelou*, eds. I. POLEMIS, A. BROUZOS, A. BOGIATZOGLU, D. GEORGAKOPOULOS (Αθήνα, 2021), pp. 43-52.
3. *Η Σύνοψη Ἱστοριῶν τοῦ Ἰωάννη Σκυλίτζη καὶ οἱ πηγές της (811-1057). Συμβολή στη βυζαντινή ιστοριογραφία κατὰ τὸν ΙΑ΄ αἰώνα*, [Μελέτες Βυζαντινῆς Γραμματείας 9] (Αθήνα, 2010) (σελίδες 591).

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/kiapidou-irini-sofia/>

Κουτσούκος Νίκος

Ο Νίκος Κουτσούκος είναι Επίκουρος Καθηγητής Γλωσσολογίας με ειδίκευση στη Μορφολογία. Είναι πτυχιούχος Φιλολογίας με ειδίκευση στη Γλωσσολογία του Πανεπιστημίου Αθηνών. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στη Συγκριτική

Γλωσσολογία και Γλωσσική Ποικιλία από το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών και διδακτορικό δίπλωμα από το ίδιο πανεπιστήμιο. Ήταν επισκέπτης φοιτητής στο Universität Salzburg (2005), μεταδιδακτορικός ερευνητής στο Université Catholique de Louvain (2015-2020) και έχει διατελέσει επισκέπτης ερευνητής στο Universiteit Leiden (2008, 2011-2012) και στο University of Colorado (Boulder) (2019).

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στην αρχιτεκτονική της γραμματικής, τη μορφολογική ποικιλία και τη συγκριτική μορφολογία.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. N. Koutsoukos & A. Efthymiou. 2023. Derivational morphology in Modern Greek. The state of the art. *Journal of Greek Linguistics* 23(2): 215-286.
2. K. Van Goethem & N. Koutsoukos. 2022. How typology shapes the constructional network: Denominal verb constructions in English, Dutch, and German. *Journal of Word Formation* 6(1): 7-57.
3. N. Koutsoukos. 2021. Denominal verb formation in English and Modern Greek. *Languages in contrast* 21(1): 138-161.
DOI: <https://doi.org/10.1075/lic.19020.kou>.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/nkoutsoukos/>

Κωστίου Κατερίνα

Η Κατερίνα Κωστίου είναι Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας. Είναι πτυχιούχος Νεοελληνικής Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Κατέχει διδακτορικό δίπλωμα από το ίδιο Πανεπιστήμιο.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στην ποίηση, την πεζογραφία, τη θεωρία της λογοτεχνίας (με έμφαση στην ειρωνεία, τη σάτιρα, την παρωδία, το χιούμορ και συναφείς όρους), την αρχαιακή έρευνα, την εκδοτική. Με δική της πρωτοβουλία ιδρύθηκε στο Τμήμα Φιλολογίας το Εργαστήριο Νεοελληνικής Φιλολογίας: Αρχαιακά Τεκμήρια—Τύπος.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

1. «Από τα *Τρία Ελληνικά Μονόπρακτα* (1978) στο *Ημερολόγιο της Αλοννήσου* (2009) του Θανάση Βαλτινού: από την «κρίση» της αφήγησης στην «κρίση» της γραφής;», *Ο Ελληνικός κόσμος σε περιόδους κρίσης και ανάκαμψης (1204-2018)*, Πρακτικά ΣΤ΄ Συνεδρίου της Εταιρείας Ευρωπαϊκών Σπουδών, Λουντ, 4-7 Οκτωβρίου 2018, Τόμος Α΄ (Αθήνα, 2020), 569-586.
2. «Ο διάλογος του Αργύρη Χιόνη με την ευρωπαϊκή λογοτεχνία. Μια παραδειγματική προσέγγιση», *La letteratura neogreca del XX secolo. Un caso europeo*. Atti del convegno internazionale di Studi neogreci in onore di Paola Maria Minucci. Roma, 21-23 novembre 2018. A cura di F. Zaconne, P. Efthymiou, C. Bintoudis. Sapienza Universita Editrice, 2020, 409-419.
3. «Τα ελληνικά ποιήματα, οι προστάται της Ασίας και η επίμονη ποιητική ιδέα του Φερνάζη», *Περάσματα, μεταβάσεις, διελεύσεις. Όψεις μιας λογοτεχνίας εν κινήσει*, Πρακτικά ΙΕ΄ Επιστημονικής Συνάντησης. Μνήμη Δ. Ν. Μαρωνίτη (1929-2016) (Θεσσαλονίκη, 2018), 380-402.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/kostiou-katerina/> και <http://eatt.philology.upatras.gr/>.

Λίπκα Μιχαήλ

Ο Μιχαήλ Λίπκα είναι Καθηγητής Κλασικής Φιλολογίας. Είναι πτυχιούχος Κλασικής Φιλολογίας, Αρχαίας Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Ισλαμικών Σπουδών από το Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου. Κατέχει μεταπτυχιακά διπλώματα από το ίδιο Πανεπιστήμιο καθώς και από το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης. Είναι διδάκτορας στον χώρο των Αρχαίων Ελληνικών / της Αρχαίας Ιστορίας (1^ο διδακτορικό στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου) και της Λατινικής Φιλολογίας (2^ο διδακτορικό στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης).

Τα ερευνητικά ενδιαφέροντά του εστιάζονται στην Αρχαία Ελληνική και Ρωμαϊκή θρησκεία καθώς και γενικότερα στις θρησκείες της ανατολικής Μεσογείου, από τον Όμηρο μέχρι τα πρώτα χρόνια του Ισλάμ.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. *Epiphanies and Dreams in Greek Polytheism. Textual Genres and 'Reality' from Homer to Heliodorus* (Βερολίνο, 2022 = *Mythos-Eikon-Poiesis*, τόμος 13).
2. *Roman Gods. A Conceptual Approach* (Leiden 2009 = *Religions of the Greco-Roman World*, τόμος 167).
3. *Xenophon's Spartan Constitution. Introduction. Text. Commentary* (Βερολίνο, 2002 = *Texte und Kommentare*, τόμος 23).

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/wp-content/uploads/CV-ENGLISH-MAY-2022.pdf>

Μαρκόπουλος Θεόδωρος

Ο Θεόδωρος Μαρκόπουλος είναι Αναπληρωτής Καθηγητής στην Ιστορία της Ελληνικής και την Ιστορική Γλωσσολογία. Είναι πτυχιούχος Φιλολογίας (κατεύθυνση Γλωσσολογίας) του Πανεπιστημίου Αθηνών. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στη Γλωσσολογία από το Τμήμα Γλωσσολογίας του University of Cambridge, και διδακτορικό δίπλωμα από το ίδιο Πανεπιστήμιο.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στη μορφοσυντακτική μεταβολή (κυρίως από την πλευρά της γλωσσικής χρήσης), τη γλωσσική επαφή, την ιστορική κοινωνιογλωσσολογία (κυρίως ως προς τη μορφοσυντακτική / στυλιστική ποικιλία και τις γλωσσικές ιδεολογίες) και τη διαχρονία των νεοελληνικών διαλέκτων.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. 2019. "The Smyrna dialect: Loanword adaptation in a multilingual setting". Στο A. Ralli (εκδ.), *The Morphology of Asia Minor Greek: Selected topics*. Leiden: Brill.
2. 2018. "Linguistic contacts in the late Byzantine romances: where cultural influence meets language interference". Στο A. Goldwyn & I. Nilsson (εκδ.), *Reading the late Byzantine romance: A Handbook*. Cambridge: Cambridge University Press.
3. 2017. "The Rasûlid Hexaglot and the development of the Greek Future". Στο A. Lambert & T. Markopoulos (εκδ.), *The Greek Future and its history*. Leuven: Peeters.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/markopoulos-theodoros/>

Μεσσήνης Γιάννης

Ο Ιωάννης Μεσσήνης είναι ΕΔΙΠ ειδικότητας Πληροφορικής. Είναι πτυχιούχος του Μαθηματικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Πατρών. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στα Μαθηματικά των Υπολογιστών και των αποφάσεων – Εκπαιδευτικό λογισμικό από το Μαθηματικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Πατρών και διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στη Μελέτη για την Αίσθηση Παρουσίας σε Εκπαιδευτικά Εικονικά Περιβάλλοντα.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στην Εικονική Πραγματικότητα, στις Ψηφιακές Ανθρωπιστικές και στις εφαρμογές των Εικονικών Περιβαλλόντων στην Εκπαίδευση.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. I. Messinis, D. Salatouras, P. Pintelas, T.A. Mikropoulos. 2010, *Investigation of the relation between interaction and sense of presence in Educational Virtual Environments*. International Conference on e-Education, e-Business, e-Management and e-Learning.
2. I. Messinis, I. Vrellis, P. Pintelas 2009, *Presence in stressful virtual environments International Journal of Teaching and Case Studies*.
3. I. Μεσσήνης, I. Βρέλης, Τ. Μικρόπουλος, Π. Πιντέλας 2008, *Οπτικός ρεαλισμός και αίσθηση παρουσίας σε εκπαιδευτικά εικονικά περιβάλλοντα: Υπάρχει σχέση;* 6ο Συνέδριο ΕΤΠΕ.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/ioannis-messinis/>

Νούσια Φεβρωνία

Η Φεβρωνία Νούσια είναι Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια Βυζαντινής Φιλολογίας. Είναι πτυχιούχος Κλασικής και Μεσαιωνικής και Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στην Ύστερη Αρχαιότητα και στις Βυζαντινές Σπουδές από το Ελληνικό Ινστιτούτο / Τμήμα Ιστορίας του Royal Holloway, University of London και διδακτορικό δίπλωμα από το ίδιο Πανεπιστήμιο.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στη Βυζαντινή Εκπαίδευση, Λογοτεχνία, Αγιολογία, Πρόσληψη και Διάδοση των ελληνικών κειμένων στη Δύση, εκδόσεις βυζαντινών κειμένων και Ελληνική Παλαιογραφία.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. «Theodora Raoulaina's Autograph Codex *Vat. gr.* 1899 and Aelius Aristides», στο B. van den Berg, D. Manolova, P. Marciniak (eds.), *Byzantine Commentaries on Ancient Greek Texts, 12th 15th Centuries*, (Cambridge, 2022), pp. 339-359.
2. *Byzantine Textbooks of the Palaeologan Period. Studi e testi* (Città del Vaticano, 2016), pp. 340.
3. «Ανέκδοτο κείμενο περί σκευασίας μελανιού, κινναβάρεως, βαρζίου, καταστατού και κόλλησης χαρτιού (15ος αι.)», στο *The Book in Byzantium. Byzantine and Post- Byzantine Bookbinding. Proceedings of an International Symposium, Athens 13-16 October 2005*, ed. N. Tsironis (Athens, 2008), pp. 43-62.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/nousia-fevronia-2/>

Παπαδοπούλου Ζαφειρούλα

Η Ζαφειρούλα Παπαδοπούλου είναι μέλος Ε.ΔΙ.Π. Γλωσσολογίας. Είναι πτυχιούχος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στη Διδακτολογία Γλωσσών και Πολιτισμών από το Πανεπιστήμιο Νέας Σορβόννης – Paris III και διδακτορικό δίπλωμα στη Διδακτολογία Γλωσσών και Πολιτισμών από το ίδιο Πανεπιστήμιο.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στον τρόπο κατάκτησης, εκμάθησης και διδασκαλίας μίας Δεύτερης/Ξένης γλώσσας και στη Διδακτική των γλωσσών.

Ενδεικτικές Δημοσιεύσεις:

1. «Δημιουργία ταινίας μικρού μήκους, το σχολείο αλλιώς...», *Open Education* (17), σελ. 121-137 (2021).

<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/openjournal/article/view/23232/2159>

5

2. «Effets translinguistiques dans les productions écrites d'apprenants hellénophones», *Travaux du CLAIX* 24, pp. 103-113 (2012).

[https://www.academia.edu/73610310/Effets translinguistiques dans les producti_ons %C3%A9crites dapprenants hell%C3%A9nophones en fran%C3%A7ais](https://www.academia.edu/73610310/Effets_translinguistiques_dans_les_producti_ons_%C3%A9crites_dapprenants_hell%C3%A9nophones_en_fran%C3%A7ais)

3. «The residence in the country of the target language and its influence to the writings of Greek learners of French», *ISCA Tutorial and Research Workshop on experimental Linguistics*, pp 197-200 (2006)

https://www.isca-speech.org/archive/pdfs/exling_2006/papadopoulou06_exling.pdf

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ.

<http://philology.upatras.gr/teachers/papadopoulou-zafeiroula/>

Ξυδόπουλος Γιώργος

Ο Γιώργος Ι. Ξυδόπουλος είναι Καθηγητής Γλωσσολογίας. Σπούδασε Ελληνική και Γαλλική Γλώσσα και Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και εξειδικεύτηκε στη Γλωσσολογία στο School of Oriental and African Studies (SOAS, M.A.) και στο University College London (UCL, Ph.D.) του Πανεπιστημίου του Λονδίνου.

Τα ερευνητικά και διδακτικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στη γενική γλωσσολογία, στη λεξικολογία, στη λεξική σημασιολογία, στη λεξικογραφία και στην εκπαιδευτική γλωσσολογία.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. A. Stergioulas, C. Chatzikonstantinou, Th. Chatzis, I. Papastratis, D. Konstantinidis, K. Dimitropoulos, K. Atzakas, G.J. Xydopoulos, V. Zacharopoulou, D. Papazachariou, V. Aggelidis, K. Grigoriadis, and P. Daras. 2023. Sign Language Communication Through an Interactive Mobile Application. In: Stephanidis, C., Antona, M., Ntoa, S., Salvendy, G. (eds) *HCI International 2023 Posters. HCII 2023. Communications in Computer and Information Science*, vol 1833. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-35992-7_52.
2. K. Christopoulou, G.J. Xydopoulos & A. Tsangalidis. 2022. Grammatical gender and offensiveness in Modern Greek slang vocabulary. In N. Knoblock (ed.), *The Grammar of Hate: Morphosyntactic Features of Hateful, Aggressive, and Dehumanizing Discourse* (pp. 82-96). Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/9781108991841.00.

3. G.J. Xydopoulos, K. Tzortzatos & A. Archakis. 2019. The perception of Greek national orthography and Greeklish at the threshold of the post-modern era: Investigating attitudes towards orthography in Greek education. *Journal of Modern Greek Studies* 37.2 (2019), 397–424.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/xidopoulos-giorgos-i/>

Οικονομοπούλου Κατερίνα

Η Κατερίνα Οικονομοπούλου είναι Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας. Είναι πτυχιούχος Κλασικής Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στην Αρχαία Ελληνική και Λατινική Γλώσσα και Φιλολογία από το Τμήμα Κλασικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, καθώς και διδακτορικό δίπλωμα από το ίδιο Πανεπιστήμιο.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στην ελληνική και λατινική γραμματεία της Δεύτερης Σοφιστικής (1ος – 3ος αι. μ.Χ.), στη λογοτεχνία και τον πολιτισμό του συμποσίου κατά την αρχαιότητα, καθώς και στην εγκυκλοπαιδική και επιστημονική γραμματεία του αρχαίου κόσμου.

Ενδεικτικές Δημοσιεύσεις:

1. 'Plutarch at the symposium', στον τόμο: *The Cambridge Companion to Plutarch*, επιμ. F. Titchener, A. Zadorojnyi. Cambridge University Press 2023: 138-156.
2. (2019), *A Companion to the Reception of Plutarch*, συλλογικός τόμος, σε συνεπιμέλεια με τη S. Xenophontos. Brill (Brill's Companions to Classical Reception 20).
3. 'Paradoxography and the pseudo-Aristotelian *Problemata*', στον τόμο: *Medicine and Paradoxography in the Ancient World*, επιμ. G. Kazantzidis. De Gruyter (*Trends in Classics Supplementary Volume 81*) 2019: 53-72.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ.

<http://philology.upatras.gr/teachers/ikononopoulou-katerina/>

Παπαζαχαρίου Δημήτρης

Ο Δημήτρης Παπαζαχαρίου είναι Καθηγητής Διαλεκτολογίας και Φωνητικής. Είναι πτυχιούχος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στην Περιγραφική και Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία από το Τμήμα Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου του Essex και διδακτορικό δίπλωμα από το ίδιο Πανεπιστήμιο.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στη μελέτη, κατανόηση, περιγραφή και ερμηνεία της φωνολογικής ποικιλίας των νεοελληνικών διαλέκτων, καθώς και των γλωσσικών και μη γλωσσικών μηχανισμών που διέπουν τη γλωσσική ποικιλία και αλλαγή. Μέσα στους ερευνητικούς στόχους, συμπεριλαμβάνεται και η δημιουργία μίας ψηφιακής διαλεκτικής βάσης δεδομένων η οποία θα περιέχει ηχογραφημένες φιλικές συνομιλίες απ' όλα τα ελληνικά διαλεκτικά συστήματα, όπως αυτά μιλιούνται σήμερα.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. N. Adaloglou, T. Chatzis, I. Papastratis, A. Stergioulas, G. Papadopoulos, V. Zacharopoulou, G.J. Xydopoulos, G. Antzakas, D. Papazachariou & P. Daras. 2001. *A Comprehensive Study on Deep Learning based Methods for Sign Language Recognition*. *IEEE Transactions on Multimedia* (DOI: 10.1109/TMM.2021.3070438).
2. N. Vassalou, D. Papazachariou & M. Janse. 2021. "Dialect contact in the vowel system of the Mišotika Cappadocian". In H. Van de Velde, N. Haug Hilton & R. Knooihuizen (eds.) *Language Variation – European Perspectives VIII: Selected papers from the Tenth International Conference on Language Variation in Europe (ICLaVE 10), Leeuwarden, June 2019*, pp. 248-267. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
3. Δ. Παπαζαχαρίου. 2019. «Το φωνηεντικό σύστημα των ποντιακών: Συγχρονική σύγκριση ανάμεσα σε δύο ποντιακές κοινότητες στον ελλαδικό χώρο». Στο Χ. Τζιτζιλής & Γ. Παπαναστασίου (επιμ.). *Γλωσσικές Επαφές στα Βαλκάνια και στη Μικρά Ασία*, 1^{ος} τόμος, σσ. 279 – 293. Θεσσαλονίκη: Ίδρυμα Μανώλη Τριανταφυλλίδη.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/papazachariou-dimitris/>

Παπαθεοδώρου Γιάννης

Ο Γιάννης Παπαθεοδώρου είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας. Είναι πτυχιούχος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Κατέχει διδακτορικό δίπλωμα από το ίδιο Πανεπιστήμιο.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στο έργο του Στρατή Τσίρκα και του Κ. Π. Καβάφη, στους νεοέλληνες λογοτέχνες του 19ου και του 20ού αιώνα.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. «Η ολομελής κτήσις της πατρίου ιστορίας: Ιστοριονομία και λογοτεχνία στον κριτικό λόγο του Σπ. Ζαμπέλιου», *Νέα Εστία*, 1888 (2021) 727-748.
2. «The Return of the Barbarians and the Colonial Order of the Archive», *Boundary 2* (2021) 48 (2): 161–176.
3. «Zorba the Greek. From the Syrtaki dance to the Eurogroup», κοινό άρθρο με τον Κ. Καραβίδα στο συλλογικό τόμο : P. Panayiotopoulos – D.P. Sotiropoulos (eds), *Political and Cultural Aspects of Greek Exoticism*, Palgrave, London, 2019 σ. 81-93.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/ioannis-papatheodorou/>

Παπαργυρίου Ελένη

Η Ελένη Παπαργυρίου είναι Επίκουρη Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης και διδακτορικό δίπλωμα από το ίδιο Πανεπιστήμιο.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στον ελληνικό και ευρωπαϊκό μοντερνισμό, τις διαπολιτισμικές λογοτεχνικές σχέσεις, τη σύνδεση της λογοτεχνίας με τη φωτογραφία και, πρόσφατα, τις ψηφιακές λογοτεχνικές σπουδές. Από κοινού με την Βασιλική Κολοκοτρώνη (University of Glasgow) είναι αρχισυντάκτρια του έγκριτου επιστημονικού περιοδικού *Journal of Greek Media and Culture*.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. E. Papargyriou, *Reading Games in the Greek Novel*, Oxford: Legenda 2011.
2. E. Papargyriou, «Photographic Adaptations of Cavafy», in *Cavafy Pop: Readings of C.P. Cavafy in Popular Culture*, special issue *Journal of Greek Media and Culture* 1.2 (Δεκέμβριος 2015), 253-277.
3. E. Παπαργυρίου, «Βλέμμα και όραση στον *Ερωτόκριτο* και την *Ερωφίλη*», στο *Ερωτόκριτος: αισθητική, ιστορία, κριτική*, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου, Ρέθυμνο, 21-23 Ιουνίου 2019, Ηράκλειο 2021, 308-318.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/papargyriou-eleni/>

Παπαχριστόπουλος Νίκος

Ο Νίκος Παπαχριστόπουλος είναι μέλος ΕΔΙΠ. Είναι πτυχιούχος Ψυχολογίας και Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου καθώς και Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στην ψυχανάλυση από το Paris VIII-Saint Denis), στην ψυχοπαθολογία από το Paris VII-Denis Diderot, στη Σημειολογία και τη Λογοτεχνία από το Paris VII-Denis Diderot και στην Ιστορία από το Paris I-Panthéon Sorbonne. Κατέχει διδακτορικό δίπλωμα στην Ψυχολογία και στην Κοινωνιολογία από το Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. *Τέχνη και ασυνείδητο. Ψυχαναλυτικά δοκίμια* (2013).
2. *Το ψυχαναλυτικό ίχνος. Κείμενα για την νέα ελληνική λογοτεχνία* (2010).
3. *Ψυχανάλυση και γραφή. Η μετουσίωση στον Φρόυντ και τον Λακάν* (2005).

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/nikolaos-papachristopoulos/>

Παπαχρυσσοστόμου Αθηνά

Η Αθηνά Παπαχρυσσοστόμου είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Κλασικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στις Κλασικές Σπουδές από το Royal Holloway του Πανεπιστημίου του Λονδίνου και διδακτορικό δίπλωμα από το University College London του ίδιου Πανεπιστημίου.

Τα ερευνητικά ενδιαφέροντά της εστιάζονται στην αρχαιοελληνική δραματική ποίηση (με έμφαση στην κωμωδία), την αθηναϊκή δημοκρατία και την αρχαιοελληνική πολιτική σκέψη, την κριτική κειμένου και την αρχαία κυπριακή γραμματεία.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. Α. Παπαχρυσσοστόμου, 2021. *Ehippus: Introduction, Translation, Commentary*, Göttingen.
2. Α. Παπαχρυσσοστόμου, 2020. *Θουκυδίδου Περικλέους Επιτάφιος: Ο άγήρων έπαινος της Αθηναϊκής Πολιτείας. Μεταφραστική και Ερμηνευτική Προσέγγιση*, Αθήνα.
3. Α. Παπαχρυσσοστόμου, 2017. *Συμβολή στην Κριτική Κειμένου. Υπομνήματα, Όροι και Συντομογραφίες*, Αθήνα.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ.

<http://philology.upatras.gr/teachers/papachrisostomou-athina/>

Ποταμίτη Άννα

Η Άννα Ποταμίτη είναι μέλος Ε.ΔΙ.Π. Είναι πτυχιούχος Κλασικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στις Κλασικές Σπουδές από το τμήμα Κλασικών Σπουδών του King's College του Πανεπιστημίου του Λονδίνου και διδακτορικό δίπλωμα από το ίδιο Πανεπιστήμιο.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στη λαογραφία του αρχαίου ελληνικού και ρωμαϊκού κόσμου.

Επιλεγμένες Δημοσιεύσεις:

1. 'Two ancient riddle-jokes' (Clearchus fr. 93 Wehrli), *Classical World* 112.2 (2019) 1-12.
2. 'The Goods of Killikōn and Aristophanes *Pax* 363', *Mnemosyne* 74.2 (2021) 319-328.
3. 'The Riddles of Cleobulina. A Response to Mariana Gardella Hueso's "Cleobulina of Rhodes and the Philosophical Power of Riddles" ', in I. Chouinard, Z. McConaughy, R.A. Medeiros, R. Noël (eds.), *Women's Perspectives on Ancient and Medieval Philosophy. Logic, Argumentation and Reasoning Series*, Springer, 2021 (invited contribution).

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/ptmt/>

Ράγκος Σπυρίδων

Ο Σπύρος Ράγκος είναι Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας και Φιλοσοφίας. Είναι πτυχιούχος Κλασικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Κατέχει διδακτορικό δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο του Cambridge. Υπήρξε μεταδιδακτορικός υπότροφος και επισκέπτης ερευνητής του Πανεπιστημίου του Princeton. Από το 2017 είναι Πρόεδρος της Συντονιστικής Επιτροπής του European Society for Ancient Philosophy.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στον χώρο της φιλοσοφίας, της θρησκείας και της ιστορίας των ιδεών στην ελληνική αρχαιότητα.

Επιλεγμένες δημοσιεύσεις:

1. *Θαυμάζειν – Ἄπορειν – Φιλοσοφεῖν: η αρχή της φιλοσοφίας και η φιλοσοφία ως αρχή στην κλασική εποχή*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2023.
2. "On Generation and Corruption II 10", στο: P. Dimas, A. Falcon, & S. Kelsey (επιμ.), *Aristotle, On Generation and Corruption Book II: Introduction, Translation, and Interpretative Essays*, Cambridge: Cambridge University Press 2022, 216-242.
3. "Τεχνητὸν γύναιον ἢ ἀγγέλου μίμησις; Συνοπτική ιστορία των ευνούχων στη γραμματεία της ελληνορωμαϊκής αρχαιότητας", Δ. Ιωσήφ, Στ. Παρασκευαΐδης & Π. Παρθένης (επιμ), *Post Augustum: Τιμητικός Τόμος Αφιερωμένος στον Δημήτρη Ι. Κυρτάτα*, Αθήνα: Ηρόδοτος 2023, 143-202 [= *Post Augustum* 5 (2021), 154-189].

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/ragkos-spyros/>

Ρούσσου Άννα

Η Άννα Ρούσσου είναι Καθηγήτρια Γλωσσολογίας με γνωστικό αντικείμενο «Γενετική Σύνταξη-Σημασιολογία» στην ειδίκευση Γλωσσολογίας. Είναι Πτυχιούχος του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών (ειδίκευση Γλωσσολογίας). Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στη Γλωσσολογία από το University College London του Πανεπιστημίου του Λονδίνου και διδακτορικό δίπλωμα από το ίδιο Πανεπιστήμιο. Έχει υπηρετήσει ως Λέκτορας στο University of Bangor (UK) και ως Επίκουρη Καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στη συντακτική θεωρία καθώς και τη σχέση της σύνταξης με τη σημασιολογία και τη μορφολογία, στο πλαίσιο των διαγλωσσικών διαφορών. Είναι συνεκδότρια του διεθνούς περιοδικού *Journal of Greek Linguistics* (Brill/de Gruyter) από το 2007.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. M.R. Manzini and A Roussou. 2024. "Italian and Arbëresh (Albanian) causatives: Case and Agree". *Isogloss, Special issue on New perspectives on the syntax of causative and restructuring verbs in Romance*, επιμέλεια Jan Casalicchio & Peter Herbeck, vol. 10(4): 1-34. <https://doi.org/10.5565/rev/isogloss.310>
2. A. Roussou and C. Vlachos. 2023. Wh-complement clauses and (non-)local selection. *Quaderni di Linguistica e Studi Orientali* 9: 147-159. <https://doi.org/10.36253/qulso-2421-7220-15151>.
3. A. Roussou. 2020. "Some (new) thoughts on grammaticalization: complementizers", στο *Syntactic Architecture and Its Consequences: Synchronic and Diachronic Perspectives* (Volume 1: Syntax inside the grammar), επιμέλεια A. Bárány, T. Biberauer, J. Douglas & S. Vikner (Berlin: Language Science Press, 2020), pp. 91–111. DOI: 10.5281/zenodo.3972836..

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/roussou-anna/>

Σύρκου Αγγελική

Η Αγγελική Σύρκου είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας – Παπυρολογίας. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στην Κλασική Φιλολογία από το University College London - Queen Mary College του Πανεπιστημίου του Λονδίνου και διδακτορικό Δίπλωμα στην Παπυρολογία από το University College London, από το ίδιο Πανεπιστήμιο.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στην Παπυρολογία, την Επιγραφική, την Παλαιογραφία και την Ιστορία.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. *Τρομοδρόμιο. Το πανόραμα των βασανιστηρίων στην Ύστερη Αρχαιότητα*, Αθήνα 2021.
2. *Horrorscope. The Gallery of Tortures in Late Antiquity. BIBLIOTECA DEGLI «STUDI DI EGITTOLOGIA E DI PAPIROLOGIA»*, Italy 2021.
3. *Μεγαρικά έγγραφα*, Αθήνα, 2013.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/sirkou-angeliki/>

Χαραλαμπόπουλος Νίκος

Ο Νίκος Χαραλαμπόπουλος είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας. Είναι πτυχιούχος των Τμημάτων Φιλολογίας και Ιστορίας-Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στην Κλασική Φιλολογία από το University College London του Πανεπιστημίου του Λονδίνου και διδακτορικό δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο του Καίμπριτζ.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στον Πλάτωνα και την πρόσληψή του από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, τη διαλογική λογοτεχνία, τα παρακλαυσίθουρα, τη θεατροφιλοσοφία και τη φιλοσοφία.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. “Road to Academy: The implicit protreptics of Plato’s *Parmenides*”, στο L. Brisson, A. Macé, O. Renaut (επιμ.), *Plato’s Parmenides* (Sankt Augustin, 2022), σσ. 25-32.
2. “Θεατρική (έγ)γραφη στον πλατωνικό *Εύθύφωνα*”, *Λογείον* 11 (2021): 168-

208.

3. *Platonic Drama and its Ancient Reception* (Cambridge 2012).

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/charalampopoulos-nikolaos/>

Χρυσάφη Ανδρονίκη

Η Ανδρονίκη Χρυσάφη είναι μέλος Ε.Δ.Ι.Π. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Ιστορίας & Αρχαιολογίας (κατεύθυνση Αρχαιολογίας) του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στις «Επιστήμες της Αγωγής» (κατεύθυνση «Εκπαιδευτική Θεωρία και Πρακτική») από το Πανεπιστήμιο Πατρών και διδακτορικό δίπλωμα από το ίδιο Πανεπιστήμιο.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

Α.Π. Χρυσάφη, «Τα ίχνη μιας ξεχασμένης *Décadence* στην ύστερη αρθρογραφία του Περικλή Γιαννόπουλου», *Μικροφιλολογικά* 51 (Άνοιξη 2022), σσ. 19-22.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/androniki-chrysafi/>

Χρυσόγελος Κωνσταντίνος

Ο Κωνσταντίνος Χρυσόγελος είναι Επίκουρος Καθηγητής Βυζαντινής Φιλολογίας. Είναι πτυχιούχος Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στη Νεοελληνική Φιλολογία από το Πανεπιστήμιο Αθηνών και διδακτορικό δίπλωμα Βυζαντινής Φιλολογίας από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στη λόγια και δημώδη λογοτεχνική παραγωγή του Βυζαντίου (4ος-15ος αι.), στην έκδοση κειμένων, στη λόγια ποίηση των πρώτων μεταβυζαντινών αιώνων, καθώς και στην πρόσληψη του Βυζαντίου κατά την πρώιμη νεωτερικότητα.

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

1. «Theodoros Prodromos' *Βίων πράσις* as a satire», *Medioevo Greco* 21 (2021),

σσ. 303-312.

2. «Several remarks on Eustratios of Nicaea's Dialogue», *Βυζαντινά Σύμμεικτα* 31 (2021), σσ. 11-28.
3. «Nikolaos Mouzalon's resignation from the patriarchal throne and Manuel Komnenos as the new Socrates», *Parekbolai* 10 (2020), σ. 43-63.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://philology.upatras.gr/teachers/chrysogelos-konstantinos/>